

༢༡ ། བཅོམ་ལྷན་འདས་མའི་མན་ངག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

ཇོ་གཞུ་རྒྱ་ལར་གནས་པས་མཛད། ཤེར་ཕྱིན། བ

༄༅། ། ཁྱུ་གར་སྐད་དུ། ལྷ་ག་མ་རྩ་མ་རྩ་ཡུ་སྤྲེའི་ཁི་རྩ་མ་རྩ་ལྷམ། བོད་སྐད་དུ། བཅོམ་ལྷན་
འདས་མའི་མན་ངག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་པར་བཤད་པ། འཕགས་པ་ཤེས་
རབ་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་མ་ལ་ཕྱག་འཆོལ་ལོ། ། གང་ལ་ཀུན་རྟོག་དང་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ངོ་
བོ་སྤང་བྱས་ཏེ། ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་རོ་གཅིག་སྟེ། ། ཏྲག་པ་ལ་
སོགས་ཉེ་བར་བསྒྲོག་པའི་དབང་གིས་མངོན་པར་དགའ་བ་ཡིས། ། བདུད་སྤང་བ་ཡི་མཆོག་
གི་ཡུམ་དེ་ལ་འདིར་བདག་ཉིད་ཀུན་ནས་འདུད། ། གང་ཞིག་སངས་རྒྱས་རྣམས་གྱི་ཡུམ། །
བརྒྱད་སྟོང་པ་འདི་བདག་གིས་ནི། ། སྟོན་གྱི་མན་ངག་རྗེས་འབྲངས་ནས། ། འདི་ཡི་རྣམ་
བཤད་བཅུ་པར་བྱ། ། ཐུབ་པའི་རྒྱལ་པོའི་ཡུམ་འདི་མགོན་པོ་བྱམས་པ་ལས། ། འཕགས་པའི་
ལམ་ནི་ཐོབ་པ་ཐོགས་མེད་ཅེས་བྱས་འདིར། ། རོན་ནི་གང་ཞིག་ཐོབ་ཤུར་དེ་ནི་བདག་གིས་
སྟུར། ། ཐལ་སྦྱར་གསོལ་འདེབས་དོན་དུ་བདག་གིས་བཅོན་འགྲུས་བཅུ་ལ། ། ཁྲོགས་ངན་བོར་
ལ་ལམ་ངན་རྣམས་ལ་རྒྱལ་པོའི་ལམ་དུ་འཁྱལ་པ་མི་བྱེད་པར། བདག་གིས་གོམ་གཞག་རྗེས་
སུ་གོམ་པ་རྣམ་པར་བཀོད་ནས་ལམ་བཟང་དག་ལ་བྱ་བྱེད་ཤོག ། གང་དང་གང་དུ་ཡང་ནི་
རིང་ནས་འབྱུང་བ་བདག་གིས་གང་དུ་དཀའ་བས་ངོ་མཚར་བ། ། དམ་པ་ཚད་མར་སྦྱར་པ་
འཁོར་ལོས་སྦྱར་བའི་ཞབས་གྱི་དགོད་པ་འདི་ནི་མཆོག་ཏུ་སྤང་། ། བསྐལ་བ་བཟང་པོའི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་གྱི་གཟུགས་གྱི་སྦྱ་དང་དམ་པའི་ཆོས་གྱི་ཆོགས་བསྐྱང་བར་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར་འཕགས་པ་ཕྱག་ན་དོ་རྗེ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ལ་འཁོར་གྱི་ནང་དུ་དྲིས་པ་
དང་། འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པ་ཞེས་བྱ་བས་ཤེས་རབ་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཤད་པ་འདི་
བདག་གིས་ཐོས་པ་ཡིན་པར་འཕགས་པ་བྱམས་པ་ལ་ཁས་འཆེས་སོར། བཅོམ་ལྷན་འདས་
གྱིས་འདི་སྐད་བཤད་དོ་ཞེས་ཅིའི་ཕྱིར་མ་བཟོད་ཅེ་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱི་བསྟན་པ་རྗེས་

བཟོད་འདི་རང་གི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་བཙམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་བའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་རིམ་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོང་ཡུལ་མཐར་ཐུག་པ་མེད་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྣ་ཆོགས་ནས་འདུས་པའི་
གདུལ་བྱའི་རིགས་སྣ་ཆོགས་པའི་ལྷག་པར་མོས་པ་དང་། ལྟ་བ་སྣ་ཆོགས་པས་ཐ་དད་པར་
ཁྱུར་པ་ནམས་ལ་སྣ་ཆོགས་པའི་སྐད་ཀྱིས་སྣ་ཆོགས་པའི་དོན་ནམས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་
ཉེ་བར་རྒྱུ་སྟོན་པར་མཛད་དེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གདུལ་བྱ་ནམས་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་
པའི་རིམ་པ་དེ་ནི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་སྟོང་ཡུལ་མ་ཡིན་
ནོ། ། སྟོང་ཡུལ་དུ་གང་ཁྱུར་པ་ཡིན་པ་དེ་ཡང་སྟུང་པའི་གོ་རིམས་ཀྱིས་བཤད་པར་ནུས་པ་
དེའི་ཕྱིར་ཆོས་སྟུང་པར་རུང་བ་དང་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་ཡུལ་ཆོས་སྟོན་པའི་གོ་རིམས་གཞན་
བཟུང་ནས། འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པ་ཞེས་བྱ་བས་བདག་ཉིད་ཀྱི་ན་བའི་ལམ་དུ་འོངས་
པའི་རིམ་པ་སོ་སོར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། བསྟན་པའི་མཐར་ཡང་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་
སྤྱུལ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནས་ཉེ་བར་སྟུང་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་འདི་སྐད་བཀའ་སྤྱུལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་དུ་ཡང་སངས་རྒྱས་བཙམ་ལྟན་འདས་ནམས་ནི་ངག་གིས་གཞན་ནམས་
ལ་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ནི་བཟོད་པར་བྱ་བ་མ་
ཡིན་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ནི་རྟག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་དང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པ་ལྟན་ཀྱིས་བྱུང་པ་སྟེ། འོན་ཀྱང་སྟོན་གྱི་སྟོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་དང་སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱི་ལས་
ཀྱི་དབང་གིས་རི་ལྷ་རི་ལྷར་གདུལ་བྱ་ནམས་རང་རང་གི་སྐད་ནམས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་པ་ངས་
པར་འབྱུང་བར་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱའི་དབང་གིས་བྱུང་བས་དམ་པའི་
ཆོས་ལ་གུས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་སྟུང་པའི་མཐར་བསྟན་པ་ལ་དེ་ལྟར་འདུག་པ་ཡིན་ལ།
བཙམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྤྱུལ་ནས་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤྱིར་མདོ་སྡེ་
འགའ་ཞིག་ལས་འཛིག་རྟེན་པ་དག་པའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་ལ་མདོན་དུ་ཚྭ་གས་པར་བྱེད་པའི་
ཕྱིར་ཡང་ཆོས་སྟོན་པ་བཤད་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚྭ་གས་དེ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྤྱུལ་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཙོ་བོ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། ། དུས་གཅིག་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཡང་རུང་བའི་དུས་ན་
ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་དུས་ངས་པ་མ་མཛད་ཅེ་ན། དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

ཟླ་བ་འདི་འཕ་ཞག་འདི་ལ་བསྟན་པར་མཛད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་ལ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དགོས་པ་མེད་པ་ནི་བཤད་པར་མི་རིགས་སོ། ། གནས་བསྟན་པ་ནི་རིགས་
པ་ཡིན་ཏེ། མཆོད་རྟེན་གྱི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་མཆོད་པ་དང་ཕྱག་
བཙུག་པ་ལ་སོགས་པས་ཆོགས་བསགས་པའི་དོན་དུ་སྟེ། ཆོད་པ་མེད་པའི་དོན་དུ་ཡང་དུས་
ཀྱི་ངེས་པ་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་སྐད་ཅིག་ཐང་ཅིག་ཡུད་
ཅམ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྣ་ཆོགས་པ་དང་གདུལ་བྱ་སྣ་ཆོགས་པ་རྣམས་ལ་
བསྟན་པ་སྣ་ཆོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱབ་པར་བྱེད་པ་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་དེ་དག་ཐམས་
ཅད་གཅིག་དུ་འདུས་པར་གྱུར་ན། དེ་བཞིན་དུ་ཉི་མ་འདི་དང་ཡུལ་གཞན་ལ་བདག་ཅག་གི་
དེ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞུགས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པ་སྦྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུར་འགྱུར་གྱིས་
འཇིག་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་དག་པར་སྦྱུད་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དུས་ཀྱི་ངེས་པ་མ་མཛད་
དོ། ། ཡང་ན་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་དུ་ལན་མང་དུ་བཞུགས་པའི་ཕྱིར་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་བཞུགས་པའི་
དུས་གཅིག་ན་ཞེས་བཤད་པར་བཞེད་ནས་དུས་གཅིག་ན་ཞེས་བྱ་བའི་ཆིག་སྟོས་པར་སྦྱར་
རོ། ། བཙུམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདུད་བཞི་བཙུམ་པ་དང་ལྡན་པའམ། ཡང་ན་འདི་ལ་
ལེགས་པ་མངའ་བས་བཙུམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱའོ། ། རྒྱ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུན་དང་རྒྱས་བྱེད་པ་
ཉིད་ཁོ་ན་སྟེ། བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱང་དབང་ཕྱག་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་པ་དུག་ཡིན་ཏེ། དབང་ཕྱག་དང་ནི་གཞུགས་བཟང་དང་། ། དཔལ་དང་གྲགས་
དག་ཡེ་ཤེས་དང་། ། བཙུན་འགྲུས་སུན་སུམ་ཆོགས་ལྡན་པ། ། དུག་པོ་འདི་ལ་བཙུམ་ཞེས་
ཐོས། ། དེའི་ཕྱིར་དབང་ཕྱག་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པས་ན་བཙུམ་ལྡན་འདས་སོ། ། དེ་ལ་དབང་
ཕྱག་ནི་གཞན་དབང་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་བཙུམ་ལྡན་འདས་ལ་ཆང་བས་བག་ཆགས་དང་བཅས་
པའི་སྦྱིབ་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བཙུམ་ལྡན་འདས་ལ་གཞུགས་ཆང་བ་སྟེ། གོང་
ན་མེད་པའི་མཆོན་རྣམས་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྣམ་པར་མཛོལ་པའི་སྦྱོ་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གྲགས་པ་ཆང་བ་སྟེ། རྟོགས་དང་མཆོམས་སུ་སྦྱས་རྣམ་པར་གྲགས་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། སུན་སུམ་ཆོགས་པ་གང་གིས་མང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་དེ་ནི་དཔལ་ཏེ།
དེ་ཡང་བཙུམ་ལྡན་འདས་ལ་ཆང་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སུན་

སུམ་ཆོགས་པ་ཐམས་ཅད་འདོད་པ་ནམས་ཀྱིས་བརྟེན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡེ་ཤེས་
ཆང་བ་སྟེ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཆགས་པ་མེད་པ་དང་། ཐོགས་པ་མེད་
པའི་ཡེ་ཤེས་མངའ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། བཙུག་འགྲུས་ཆང་བ་སྟེ། ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཞན་གྱི་
དོན་ལ་ཉག་ཏུ་མཛད་པ་རྒྱན་མ་ཆད་པའོ། ། བཙུག་ལྡན་འདས་དེ་བཞུགས་སོ། ། གང་དུ་ཞེན་
རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་གཞི་ནས་པ་ནམས་ཀྱི་གྲོང་ཁྱིམ་
རོ། ། ཇི་ལྟར་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཅས་བཙོད་ཅེ་ན། སྡོན་རྒྱལ་པོའི་ལྷ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱལ་པོ་བྱུང་བར་
ལྟར་པ་དེས་མཆོད་སྦྱོན་ཡང་དག་པར་བཙུགས་པ་དང་དང་སྤོང་བརྒྱ་ཕྱག་ལྡན་དང་བྲམ་ཟེ་
བརྒྱ་ཕྱག་ལྡན་ཆོགས་པར་ལྟར་རྟོ། ། དེ་ལ་མཆོད་སྦྱོན་བྱ་སྟམ་དུ་བསམས་པ་དང་ར་ནམས་ཀྱིས་
མཆོད་སྦྱོན་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིག་བྱེད་ལས་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བྲམ་ཟེ་ནམས་ཀྱིས་སྦྱས་
པ། ར་ནམས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རའི་ཕྱགས་ནམས་ཀྱིས་མཆོད་སྦྱོན་བྱའོ། ། དང་སྤོང་ནམས་
ཀྱིས་སྦྱས་པ། ར་ནམས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་བཙུགས་པར་སྦྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ནས་ལ་སོགས་
པ་ནམས་ཀྱིས་མཆོད་སྦྱོན་བྱ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། དུས་དེའི་ཆེ་མོར་གྱི་དོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་མཆོག་ཏུ་
རྒྱལ་མའི་གྲོང་ཁྱིམ་གྱི་རྒྱལ་པོ་སྟེ། དེ་ཡང་རིག་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ལ་མཁས་པ་དེ་ཆད་
མར་བྱའོ་ཞེས་ཚོད་པ་ལས་གཉི་ག་ཡང་དེར་སོང་བར་ལྟར་པ་དང་། གལ་ཏེ་ཁོ་བོ་ཅག་གི་
ཕྱོགས་གཙོ་བོར་མི་བྱེད་ན་དེའི་ཆེ་ཁྱོད་དམོད་པའི་མེས་ཐལ་བར་བྱའོ་ཞེས་འོར་གྱི་དོག་པ་
དེ་བྲམ་ཟེ་ནམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པར་བྱས་ནས། བྲམ་ཟེ་ནམས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཁོ་ན་གཙོ་བོར་བྱས་
པར་ལྟར་རྟོ། ། སྤྱི་གཤམ་པ་དེས་ཡང་སང་གའི་སྤྱི་ལས་ལྟར་བར་ས་གཞི་ཡང་གས་ནས་དེར་ཞུགས་
པར་ལྟར་རྟོ། ། དེའི་ཕྱིར་བྲམ་ཟེ་ནམས་ནི་མཆོད་སྦྱོན་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིན་ལས་ལ་ས་གཞི་ལ་
གཙང་གཏོར་བྱས་ཏེ། བྱ་ལོངས་ཤིག་ཅས་བྱ་བ་འདོན་པར་བྱེད་དོ། ། རྒྱལ་པོ་དེའི་བྱ་རྒྱལ་བའི་
ཤིང་རྟ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་སྟོན་པོ་ནམས་ཀྱིས་སོང་སྟེ་ས་སྤྱོད་པ་ཤིག་ཅས་སྦྱས་པ་དང་། རྒྱལ་བའི་
ཤིང་རྟ་ལ་ཆེ་ལམ་དུ་ལྟ་མོས་གསུངས་པ། གང་གྲ་བརྒྱལ་ནས་ཏུ་ཅང་ཡང་མི་རིང་བ་ན་རི་བོ་
ལྷ་ཡོད་དེ་དབུས་ན་མཆོ་ཡོད་པ་དེར་གྲོང་ཁྱིམ་བཙུག་པར་བྱ་སྟེ། དེར་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱིད་
དེ་ཇི་སྤྱིད་དུ་རྒྱལ་བའི་ཤིང་རྟས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་བཞིན་དུ་བྱས་ནས་གྲོང་ཁྱིམ་ཡང་
བཙུགས་སོ། ། འོན་ཀྱང་དེར་ནི་མི་མ་ཡིན་ནམས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་དོར་ནས། ཐམས་ཅད་

འཇིགས་པར་བྱེད་དོ། ། དེ་ནས་རྒྱལ་པོས་ལྷགས་རིས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ནས་འདི་དག་
ཐམས་ཅད་བདག་གི་བྱིམ་ཞེས་སྤྲས་སོ། ། དེར་བྱིན་ཆད་མ་བཤེག་པས་དེས་ན་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་
པོ། ། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་དེ་ལ་བཞུགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལ་ཏ་སྟེ། ཉི་མ་སྤྱར་བས་སྒྲིག་ཏུ་གྱུར་པ་མ་
ཡིན་པ་ལ་ལ་ཏ་འོ། ། ཐུན་མོང་དུ་ནི་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ལུས་དང་དག་དང་ཡིད་ཀྱི་རང་
བཞིན་བཞུགས་པ་ནམས་སོ། ། བྱད་པར་དུ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཞུགས་པ་ནམ་པ་བཞི་སྟེ། སྦྱོད་
ལམ་ཀྱིས་བཞུགས་པ་དང་། ཆོས་སྟོན་པས་བཞུགས་པ་དང་། མཉམ་པར་གཞག་པས་བཞུགས་
པ་དང་། ཉན་དུ་ཡང་དག་འཛོག་ལ་བཞུགས་པ་འོ། ། དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱི་སྦྱེའི་ཕྱིན་
ལས་ཐམས་ཅད་ནི་དང་པོ་སྟེ། དག་གི་ཕྱིན་ལས་ཐམས་ཅད་ནི་གཉིས་པ་འོ། ། གང་ཞིག་རང་
བཞིན་ཀྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པ་དང་གང་ཞིག་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་བྱེད་
པ་ལ་ཐུགས་ཀྱི་ཕྱིན་ལས་དེ་གཉི་ག་གསུམ་པ་འོ། ། གང་ཞིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་ཀྱིས་སེམས་
ཅན་ནམས་ལ་གཟིགས་པ་དང་། ལྟ་ལ་སོགས་པ་ཉི་བར་བསྐྱུ་བའི་ཕྱིར་ཐུགས་ཀྱི་ཕྱིན་ལས་དེ་
གཉི་ག་ནི་བཞི་པ་འོ། ། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་ཡང་ས་ཕྱོགས་གང་དུ་བཞུགས་ཤེ་ན། གསུངས་པ། བྱ་
ཆོད་ཀྱི་ཕུང་པོའི་རི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བྱིམ་པ་དང་རབ་དུ་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་གཉིས་བསྐྱུ་བའི་
ཕྱིར་དང་། གཟུགས་ཀྱི་སྦྱ་དང་ཆོས་ཀྱི་སྦྱས་པན་འདོགས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་གཉིས་སྟོས་
སོ། ། ཉན་པ་པོ་ནམས་ཀྱང་སྟོན་པ་འདི་ལ་རིང་པོ་ནས་མངོན་པར་ལྷགས་པ་ཉིད་མཆོན་པའི་
དོན་དུ་ཡང་བྱ་ཆོད་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། ། འཁོར་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
གསུངས་པ། དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་ཆེན་པོ་དང་ཐབས་ཅིག་ཅིས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་ཏེ། གངས་ཀྱི་ཆེ་བ་དང་། ཡོན་ཏན་ཀྱི་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དགེ་སློང་ཞེས་བྱའོ། ། རྣམ་
པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་རང་གི་ངོ་བོའི་དགེ་སློང་གི་སྟོམ་པ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བས་
དགེ་སློང་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། དགེ་སློང་གི་སྟོམ་པ་ཡང་རྣམ་པ་བཅུས་སྦྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་
འདུལ་བ་འཛིན་པ་ནམས་སོ། ། རང་འབྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བས་སངས་རྒྱས་
བཅོམ་ལྷན་འདས་ནམས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ནམས་སོ། ། འགའ་ཞིག་འཕགས་པའི་ལམ་
ཡང་དག་པར་འབྱུང་བས་དང་། གཞན་ནམས་ལ་ཚུར་ཤོག་གི་སྟོན་ནས་བསྟེན་པར་རྗོགས་པས་
དང་། རྒྱབས་སུ་འགོ་བས་སྟེ་པ་བཟང་པོ་དུག་ཅུའི་ཆོགས་དང་། སྟོན་པ་ཉིད་དུ་ཁས་སྤངས་

པས་འཕགས་པ་འོད་སྤངས་དང་། བོ་ཉས་མཆོད་སྦྱོན་མ་དང་སྦྱི་བའི་ཆོས་ཁས་སྤངས་པས་
འཕགས་མ་གྱི་རྒྱ་མི་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་། ལས་བཟོད་པ་གསུམ་དང་གསོལ་བ་དང་
བཞིའི་ལས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དང་མི་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་བས་དེ་རིང་གི་བར་དུའོ། ། ཇི་ལྟར་
སྲིད་པ་དག་སྤོང་དེ་རྣམས་ཀྱི་དགོ་འདུན་ནི་ཆོགས་ཀྱིས་སོ། ། དེ་ཇི་ལྟར་དགོ་འདུན་ཞེ་ན།
མི་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་བསྟུས་པའི་བྱིར་རོ། ། སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་དགོ་འདུན་
ལ། བྱེ་བ་བརྒྱ་ཡི་བདུད་ཀྱིས་ཀྱང་། ། གང་བྱིར་དབྱེ་བར་མི་རྣམས་པས། ། དེ་བྱིར་དགོ་འདུན་
ཞེས་སུ་བཟོད། ། ཐབས་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ལྟན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། སྤར་ཆེན་པོ་ཞེས་
བྱ་བས་སྦྱིར་བཤད་པ་བྱས་ནས་བྱུང་པར་དུ་གངས་བཤད་པར་བྱའོ། ། དགོ་སྤོང་སྤོང་ཉིས་བརྒྱ་
ལྟ་བུའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེད་ཀྱིས་རྫོགས་པའི་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་གསུམ་ལ་དགོ་སྤོང་སྤོང་ཉིས་བརྒྱ་
ལྟ་བུའོ། ། ཡོན་ཏན་གྱི་ཆེ་བ་ཉིད་གསུངས་པ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་དག་བཅོམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། དག་ནི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལ་དེ་རྣམས་བཅོམ་པས་ན་དག་བཅོམ་པ་ཞེས་
བྱའོ། ། ཨ་རེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཨེ་ཡིག་གྱི་བས་ཏན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཏེ་ཀ་གི་རྒྱུན་ཡང་ངེས་པའི་
ཆོག་ཅན་ནོ། ། ཡང་ན་བཅོམ་པ་སྟེ་སྤར་ཡང་ཀས་པ་མེད་པས་དེའི་བྱིར་དག་བཅོམ་པའོ། །
ཡང་ན་ལྟ་དང་མི་རྣམས་ལས། མཆོད་པ་དང་ཡོན་ལེན་བར་གྱུར་པས་ན་དག་བཅོམ་པ་སྟེ།
འདིས་ནི་སྦྱོན་གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཟག་པ་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཟག་
པར་བྱེད་པ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་དང་དགོ་བའི་རྩ་བ་ཡང་སྦྱེད་པར་བྱེད་པས་ན་ཟག་པ་ནི་
རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། འདོད་པའི་ཟག་པ་དང་། སྲིད་པའི་ཟག་པ་དང་། མ་རིག་པའི་ཟག་པ་དང་།
ལྟ་བའི་ཟག་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱང་རིམ་པ་ཇི་ལྟར་བར་འདོད་པ་ལྟ་དང་། སྲིད་པ་
གསུམ་ལྟན་ཅིག་སྦྱེད་པ་དང་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་མ་རིག་པ་དང་། ལྟ་བ་དུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་སུ་
སོན་པ་དེ་རྣམས་འདི་རྣམས་ལ་ཟག་པས་ན་ཟག་པ་ཟད་པ་སྟེ། མི་སློབ་པའི་རྩལ་ཁྲིམས་དང་
ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྤང་པོས་འདོད་པའི་ཟག་པ་ཟད་པ་དང་། མི་སློབ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤང་
པོས་ལྟ་བའི་ཟག་པ་ཟད་པ་དང་། མི་སློབ་པའི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྤང་པོས་སྲིད་པའི་ཟག་པ་
ཟད་པ་དང་། མི་སློབ་པའི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐོང་བའི་སྤང་པོས་མ་རིག་པའི་ཟག་
པ་ཟད་པའོ། ། འདིས་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་ནོ། ། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ཞེས་

བྱ་བ་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་
ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། ལས་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་སྦྱིན་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། སྦྱེ་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
པའོ། ། གང་ཞིག་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པ་ནི་སྤྲུག་བསྐྲུལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ་གང་ཞིག་
ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་འགྱུར་བ་དང་། གང་གི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། གང་
ཞིག་ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའོ། ། དེ་ལ་མ་རིག་པ་འགགས་པས་འདུ་བྱེད་འགག་པ་ཞེས་
བྱ་བས་ལས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའོ། ། འདུ་བྱེད་འགགས་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
དང་། མིང་དང་། གཟུགས་དང་། སྦྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་། རེག་པ་དང་། ཚོར་བ་འགག་པ་དེའི་
ཕྱིར་རྣམ་པར་སྦྱིན་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའོ། ། ཚོར་བ་འགགས་པས་སྲིད་པ་
དང་ལེན་པ་དང་། སྲིད་པ་འགག་པ་དེའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་
པའོ། ། སྲིད་པ་འགགས་པས་སྦྱེ་བ་དང་། ཆ་བ་དང་། འཆི་བ་འགག་པ་མེད་པས་ན་སྦྱེ་བའི་
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའོ། ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ནི་སྤྲུག་བསྐྲུལ་ཏེ། དེ་བས་ན་ཉོན་
མོངས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲུག་བསྐྲུལ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་ཏོ། ། དབང་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་དེ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་པ་
དབང་དུ་གྱུར་པའམ་ཡིད་དུ་འོང་བར་གྱུར་པ་དང་། ཡང་ན་དེ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་དབང་ལ་
བཞག་པའམ་དབང་ཐོབ་པས་ན་དབང་དུ་གྱུར་པའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་དབང་རྣམས་ནི་རྣམ་པ་
བཞི་སྟེ། རྩ་འབྲུལ་ལ་དབང་བ་དང་། དབང་པོ་ལ་དབང་བ་དང་། ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ་དབང་བ་
དང་། ཤེས་རབ་ལ་དབང་བའོ། ། དེ་ལ་རྩ་འབྲུལ་ལ་དབང་བས་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་སྣོད་
ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་དེ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་གྱུར་པའོ། ། དབང་པོ་ལ་དབང་བས་སྦྱོད་
ལམ་ཉེ་བར་ཞི་བས་འཇིག་རྟེན་པ་ལ་དེ་རྣམས་ཡིད་དུ་འོང་བ་སྦྱེས་པའོ། ། ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ་
དབང་བས་སེམས་དེས་དབང་དུ་བཞག་པའོ། ། ཤེས་རབ་ལ་དབང་བས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་
ཐམས་ཅད་ལས་དང་རྣམ་པར་སྦྱིན་པ་རྣམས་ཡང་དག་པར་ཆད་པའི་ཕྱིར་བཅིངས་པ་ལས་
རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ལྟར་ཡང་དག་པར་སྦྱེས་པ་དེའི་ཕྱིར་དབང་ཐོབ་པའོ། ། སེམས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་
པར་གྲོལ་བ་ཞེས་བྱ་བས་ནི་སྲིད་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་

མེད་པར་བསྟན་ཏོ། ། ཤེས་རབ་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་གྲོལ་བ་ཞེས་བྱ་བས་ནི་མ་རིག་པའི་ཕྱོགས་པ་
མེད་པར་བསྟན་ཏོ། ། འདི་ལྟར་འདོད་ཆགས་དང་ནམ་པར་བྲལ་བའི་ཕྱིར་སེམས་ནམ་པར་
གྲོལ་བས་སེམས་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་གྲོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་བཟོད་དོ། ། མ་རིག་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་
ཤེས་རབ་ནམ་པར་གྲོལ་བས་ཤེས་རབ་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་གྲོལ་བ་ཞེས་བྱའོ། ། དེ་ལ་སྤྱིད་པའི་
ཕྱོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་པས་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་
དང་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཐོབ་པ་ནི་སེམས་ནམ་པར་གྲོལ་བ་ཞེས་བྱའོ། ། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་
ཅད་སྤངས་པས་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་དགྲ་བཙམ་པའི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ནམ་པར་གྲོལ་
བ་ཞེས་བཟོད་དོ། ། དེ་ལ་སེམས་ནམ་པར་གྲོལ་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་སྐྱིབ་
པ་ལས་ནམ་པར་གྲོལ་བའོ། ། ཤེས་རབ་ནམ་པར་གྲོལ་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱིབ་
པ་ལས་ནམ་པར་གྲོལ་བའོ། ། གཉི་གའི་ཆ་ལས་ནམ་པར་གྲོལ་བ་དག་ནི་སེམས་ཤིན་ཏུ་ནམ་
པར་གྲོལ་བ་དང་ཤེས་རབ་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་གྲོལ་བ་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཅང་ཤེས་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་མི་འཛིགས་པ་སྟེ། འཛིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་མདོ་ལས་ཅང་ཤེས་པ་ལྷ་གསུངས་ཏེ། ཟླ་
འབབ་པ་ལ་སོགས་པའི་བག་ཚ་བ་འབྱུང་བར་དོགས་པ་མེད་པས་ཟུ་མཆོག་ཅང་ཤེས་དང་།
འཐབ་མོའི་འཛིགས་པ་མེད་པས་སྤང་པོ་ཆེ་དང་རྟ་ཅང་ཤེས་དག་གོ། ། གཞན་གྱིས་གཞོད་
པར་བྱེད་པའི་འཛིགས་པ་མེད་པས་སང་གེ་ཅང་ཤེས་དང་། སྟུག་བསྐལ་གྱིས་འཛིགས་པའི་
དོགས་པ་མེད་པས་དགྲ་བཙམ་པ་ཡང་ཅང་ཤེས་ཞེས་བཟོད་དོ། ། མདོར་ན་བག་ཚ་བ་ནམ་པ་
བཞི་སྟེ། སྟུག་བསྐལ་གྱིས་བག་ཚ་བ་དང་། འཛིགས་པས་བག་ཚ་བ་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་
གྱིས་བག་ཚ་བ་དང་། མི་ཤེས་པས་བག་ཚ་བའོ། ། བག་ཚ་བ་འདི་ནམས་མེད་པའི་ཕྱིར་རིམ་པ་
ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བདེ་བ་ཐོབ་པ་དང་། མི་སྐྱག་པ་ཐོབ་པ་དང་། མི་འཛིགས་པ་ཐོབ་པ་དང་།
དབུགས་ཕྱུང་བ་ཐོབ་པ་ཞེས་བཟོད་དོ། ། དེ་ལ་ཟུ་ངན་དང་སྟེ་སྟགས་འདོན་པ་དང་། སྟུག་
བསྐལ་བ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་ནམས་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་ཟུ་ངན་མེད་པའི་ཕྱིར་སྟུག་བསྐལ་
གྱིས་བག་ཚ་བ་མེད་པའོ། ། བདག་གིས་སྤྲད་པ་དང་། གཞན་གྱིས་སྤྲད་པ་དང་། ངན་འགྲོ་དང་
འཆོ་བ་མེད་པ་དང་ཆད་པས་བཅད་པ་དང་། ཆོགས་སུ་བཅད་པ་མེད་པ་དང་། འཆི་བས་
འཛིགས་པ་ནམས་མེད་པའི་ཕྱིར་འཛིགས་པས་བག་ཚ་བ་ནམས་མེད་པའོ། ། རྟེན་པ་དང་མ་

ཉིད་པ་དང་གྲགས་པ་དང་མ་གྲགས་པ་དང་། བསྟོད་པ་དང་སྤྲད་པ་དང་བདེ་བ་དང་སྤྲུག་
བསྐྱེད་ཀྱིས་གོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་འཛིག་ཉིན་གྱི་ཆོས་ཀྱིས་བག་ཆ་བ་མེད་པའོ། ། རང་གི་
ལམ་ཤེས་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པར་གྱུར་པའི་མི་ཤེས་པ་དང་ཐེ་ཆོམ་གྱི་ཤེས་པ་དང་ལོག་པའི་
ཤེས་པ་ནམས་མེད་པའི་ཕྱིར་མི་ཤེས་པས་བག་ཆ་བ་མེད་དོ། ། དེ་ལྟ་བུས་ན་བག་ཆ་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར་ཅང་ཤེས་པ་ཞེས་བྱའོ། ། སྤང་པོ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཙོ་བོ་ཆེན་པོ་ནམས་ཞེས་བྱ་
བའི་དོན་ཏེ། ཁ་ཅིག་ནི་རིག་པ་གསུམ་དང་ལྡན་པ། ཁ་ཅིག་ནི་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་
ཐོབ་པ། ཁ་ཅིག་ནི་མངོན་པར་ཤེས་པ་དུག་དང་ལྡན་པ། ཁ་ཅིག་ནི་ཤེས་པ་བརྒྱ་སྟོད་པའི་ཆོས་
དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་རྟོགས་པའི་ཆོས་བརྟེན་པའི་
ཕྱིར་སྤང་པོ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། ། བྱ་བ་བྱས་པ་བྱེད་པ་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བས་ནི་བསྐྱབས་པ་
ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ཉིད་བསྟན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་
ཡོངས་སུ་རྟོགས་པས་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་ལས་ནམ་པར་ཐར་པ་ནི་བྱ་བ་སྟེ་ཅི་ནས་ཀྱང་བྱ་
བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། འདོད་པ་ཚུང་བས་འཆོ་བ་དང་། ཆོག་ཤེས་པས་འཆོ་བ་དང་། སྤངས་པའི་
ཡན་ལག་གིས་འཆོ་བ་དང་། ཡང་དག་པར་མགྱ་བར་བྱེད་པས་འཆོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་ནི་བྱེད་པ་སྟེ། རང་དགའ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་དེ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པས་གོ་རིམས་ཇི་ལྟ་
བར་བྱ་བ་བྱས་པ་དང་བྱེད་པ་བྱས་པ་ཞེས་བྱའོ། ། ལྷན་བོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ལྷན་ནི་ནམ་པ་
བཞི་སྟེ། སྤང་པོའི་ལྷན་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་ལྷན་དང་། དམ་བཅས་པའི་ལྷན་དང་། བཙོན་
འབྱུང་གི་ལྷན་ནམས་ཏེ། ཡོངས་སུ་གཏང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྤང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་།
བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གོ་རིམས་ཇི་ལྟ་བར་འདི་
ནམས་ཀྱི་བོར་བ་ནི་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་དང་། སྟོང་བ་དང་། སྤྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། ཡོངས་སུ་
རྟོགས་པར་བྱེད་པའོ། ། དེ་ནམས་ཀྱང་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། ཀྱན་འབྱུང་བ་
སྤངས་པ་དང་། ལམ་བསྟོམས་པ་དང་། འགོག་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པས་སོ། ། དེ་ནམས་བོར་
བས་ནི་ལྟག་མ་མེད་པའི་བདེ་བ་དང་། ནམ་པར་གྲོལ་བའི་བདེ་བ་དང་། རྟོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་
ཀྱི་བདེ་བ་དང་། ཉེ་བར་ཞི་བའི་བདེ་བ་གང་ཞིག་ཐོབ་པའོ། ། དེའི་ཕྱིར་ལྷན་བོར་བ་ཉིད་ཀྱིས་
ལྷན་བོར་བའི་བདེ་བ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་ཏོ། ། རང་གི་དོན་རྗེས་སུ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་

ལ་རང་གི་དོན་ཐོབ་པ་ནི་ནམ་པ་གཉིས་ཏེ། དོན་མ་ཡིན་པ་སྤངས་པ་དང་། དོན་ཐོབ་པ་ལོ། །
གང་ཞིག་མ་རིག་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་གང་ཡིན་
པ་དེ་ནི་དོན་མ་ཡིན་པ་སྤངས་པ་ལོ། །གང་ཞིག་རིག་པ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་མུ་དན་ལས་འདས་པ་
རྟོགས་པ་འདི་ནི་དོན་ཐོབ་པ་ལོ། །སྲིད་པར་ཀུན་ཏུ་སྒྱུར་བ་ཡོངས་སུ་བདེ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ།
སྲིད་པ་སྐྱེ་བར་བྱེད་པའི་ཀུན་ཏུ་སྒྱུར་བ་ནམས་ནི་སྲིད་པའི་ཀུན་ཏུ་སྒྱུར་བ་ནམས་ཏེ་སྲིད་པ་
དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྐྱེས་བྱ་ལ་ཀུན་ཏུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་ནི་འཆིང་བ་ལོ། །དེ་བས་ན་སྲིད་པར་
ཀུན་ཏུ་སྒྱུར་བ་ལོ། །དེ་ནམས་ཀྱང་ནམ་པ་དགུ་ཡིན་ཏེ། ལྟ་བའི་ཀུན་ཏུ་སྒྱུར་བ་དང་། མཆོག་
ཏུ་འཛིན་པའི་ཀུན་ཏུ་སྒྱུར་བ་དང་། ཐེ་ཆོམ་གྱི་ཀུན་ཏུ་སྒྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་གསུམ་ནི་བླ་པ་
མེད་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བས་སྤང་བ་ཡིན་ནོ། །ཕྱག་དོག་གི་ཀུན་ཏུ་སྒྱུར་བ་དང་། སེར་
སྒྲིའི་ཀུན་ཏུ་སྒྱུར་བ་དང་། ཁོང་ཁྲོའི་ཀུན་ཏུ་སྒྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་གསུམ་དང་། སྲིད་པའི་འདོད་
ཆགས་ལ་ཀུན་ཏུ་སྒྱུར་བའི་ཕྱོགས་གཅིག་འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་གཏོགས་པས་བླ་
པ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་འདི་ནམས་སྤང་བར་བྱེད་
པ་ཡིན་ནོ། །ར་རྒྱལ་གྱི་ཀུན་ཏུ་སྒྱུར་བ་དང་། མ་རིག་པའི་ཀུན་ཏུ་སྒྱུར་བ་དང་། སྲིད་པའི་
འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཀུན་ཏུ་སྒྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནམས་ནི་དག་བཅོམ་པའི་ལམ་གྱི་ཤེས་པས་
སྤང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནམས་ཡོངས་སུ་བདེ་པ་འདི་ནམས་ལ་དེའི་ཕྱིར་སྲིད་པར་ཀུན་ཏུ་སྒྱུར་བ་
ཡོངས་སུ་བདེ་པ་ཞེས་བྱ་ལོ། །ཡང་དག་པར་ཀུན་ཤེས་པས་སེམས་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་གྲོལ་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་ནས་ཤེས་པས་ན་ཀུན་ཤེས་པ་སྟེ་རྟོགས་པ་ལོ། །ཡང་དག་པར་རྟོགས་པས་
སེམས་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་གྲོལ་བ་འདི་ནམས་ལ་ཞེས་བྱ་ལོ། །ཡང་ན་འདིར་ནམ་པར་གྲོལ་བ་ནི་
མོས་པ་ལ་བྱ་སྟེ། གང་ལ་ལྟག་པར་མོས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་།
ཐེག་པ་གསུམ་དང་ལྟན་པའི་ཆོས་བརྟན་པ་ནམས་དང་། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དང་།
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ནམས་ལ་ལོ། །སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་དམ་པའི་ས་རྩལ་ཏུ་
སོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་སེམས་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་དབང་བས་དབང་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་
པ་དེ་ནམས་ནི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་དམ་པའི་ས་རྩལ་ཏུ་སོན་པ་ལོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱང་
ཡིན་ལ་དེ་ནམས་ཀྱང་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ནམས་ལ་དམ་པའི་ས་རྩལ་ཏུ་སོན་པ་ཐོབ་པ་སྟེ། ས་

རོལ་ནི་མཐར་ཐུག་པའོ། ། མང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞལ་བར་བྱེད་པ་ལའོ། ། ས་རོལ་གྱི་མཐར་ཐུག་
པ་ལ་གཞལ་བར་བྱེད་པར་འགོ་བས་མཐར་ཐུག་པར་བྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་སྐྱབ་པ་ལ་
དཀའ་བའི་སྒྲིན་ནོ། ། དམ་པ་དེའི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྟེ། ཇི་ལྟ་ཡིན་ཞེ་ན། གང་དུ་འདོད་པ་
དང་ཇི་སྲིད་འདོད་པ་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་ལུགས་ལས་བསྐྱོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པའི་རིམ་པས་མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་ལ་མགུ་བར་བྱེད་པའི་སྟོམས་
པར་ཞུགས་པའི་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་བའི་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་པ་ལ་
དབང་ཐོབ་པའི་བྱིར་རོ། ། འོན་ཏེ་ཁྱད་པར་འདི་ཙམ་ལ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ནི་ཅིའི་དོན་དུ་ཡིན་
སྟམ་ན། མང་བ་ལ་འདིར་རྗེས་སུ་འགོ་བ་མ་བྱས་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ་དག་ནི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་
སོ། ། དེ་རྣམས་བཙམ་པས་དེའི་བྱིར་དག་བཙམ་པའོ་ཞེས་འདི་ཉིད་གྱིས་འདོད་པའི་ཟག་པ་
ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་སྤང་བྱར་གསུངས་པ། དེ་བས་ན་ཟག་པ་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ཅི་
ཞིག་བྱ། དེ་བཞིན་དུ་ཁྱད་པར་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་རིགས་པར་སྒྲིམ་པའི་སྒྲིན་ཡོད་དོ་ཞེ་ན།
འདིར་སྒྲིམ་པ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་དག་བཙམ་པ་ཤ་སྟག་གོ། ། ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། ཟག་པ་ཟད་པའི་
བྱིར་རོ། ། ཟག་པ་ཟད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ནི་དབང་
དང་ལྡན་པར་གྱུར་པའི་བྱིར་རོ། ། ཇི་སྲིད་དུ་ཡང་དག་པར་ཀུན་ཤེས་པས་སེམས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་
པར་གྲོལ་བ་སྟེ། སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་དམ་པའི་ས་རོལ་ཏུ་སོན་པ་ཐོབ་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་
བ་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྦྱར་བར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འོན་ཏེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡང་གང་
ཞིག་ཡིན། གལ་ཏེ་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་དམ་པའི་ས་རོལ་ཏུ་སོན་པ་འདི་རྣམས་དང་
པོར་ཐོབ་པར་གྱུར་ན། དེའི་བྱིར་དེས་གཏན་ཆོགས་སུ་གྱུར་པ་ཡང་དག་པར་ཀུན་ཤེས་པས་
སེམས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཉིད་དང་། ཇི་སྲིད་དུ་ཟག་པ་ཟད་པ་ཉིད་ཐོབ་ནས་དག་
བཙམ་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ཡིན་པས། དེ་འདིར་ཅི་ལྟར་རིགས་གང་གི་བྱིར་གང་གི་ཆེ་དག་
བཙམ་པའི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་འདི་རྣམས་ལ་དག་བཙམ་པ་ཉིད་ཐོབ་པ་དེའི་ཆེ་ཁོ་ན་ཟག་པ་ཟད་
པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་བྱིར་ཟག་པ་ཟད་པ་ཉིད་ཐོབ་
ནས་དག་བཙམ་པ་ཉིད་བྱིས་ཐོབ་པར་བྱེད་དམ་འོན་ཏེ་མ་ཡིན་ཞེས་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་པ་མ་
ཡིན་ཞེ་ན། བདེན་ཏེ་རྣམ་པར་གཞག་པར་བྱ་བ་དང་། རྣམ་པར་འཛོག་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོས་

བྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འདི་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། ། གང་གི་ཕྱིར་གང་གི་ཆེ་དེ་
ནམས་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་དམ་པའི་སྔོན་པ་ཐོབ་པ་ཞེས་རྟོགས་པར་གྱུར་
ན་དེའི་ཆེ་དེ་ནམས་ཡང་དག་པར་ཀུན་ཤེས་པས་སེམས་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་གྲོལ་བ་ཞེས་ནམ་
པར་གཞག་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་རི་སྤྲོད་དུ་གང་གི་ཆེ་ཟག་པ་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་ཆེ་
དགྲ་བཙེམ་པ་ཞེས་བྱའོ། ། དེ་ལྟར་ན་དག་སྤོང་ནམས་ཀྱི་འཁོར་ཉེ་བར་བསྟན་ནས། དག་སྤོང་
མ་དག དག་བསྟན་དང་དག་བསྟན་མའི་འཁོར་ནམས་ཀྱང་དེ་དག་སྤོང་མ་ལྟ་བུ་ཅམ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་གང་ཞིག་བཙེམ་ལྟན་འདས་མ་རྒྱས་པ་ལས་སྤང་གཞིར་འདོན་པ་དེ་
ཉིད་འདིར་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ་སྟོན་པ་ལ་སྤང་གཞི་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་འཁོར་ནམ་པ་ལྟ་ལ་ཡང་བསྟན་བར་བྱ་སྟེ། གང་ཞིག་དེར་ཆད་མེད་
པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་གསུངས་པའོ། ། བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའ་ནི་ནམ་པ་ལྟ་སྟེ། ལྷག་པའི་བསམ་པ་དག་པ་ཅན་ནི་ས་དང་པོ་ལའོ། ། ཚེ་ལ་བ་
དང་བཅས་པར་མཚན་མ་མེད་པ་ལ་གནས་པ་ནི་རི་སྤྲོད་བདུན་པར་རོ། ། མཚན་མ་མེད་པ་
ལ་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པར་གནས་པ་ནི་བརྒྱད་པ་ལའོ། ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲོད་པ་ངས་པ་ཅན་ལ་
རབ་ཏུ་ཞུགས་པ་ནི་རི་སྤྲོད་དུ་བརྒྱུད་པ་ལའོ། ། དེ་ནམས་ཡང་ཆད་ནི་སྟེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་
པ་ནམས་སོ། ། སྤྲོད་མདོ་སྟེ་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ནམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་སྤང་གཞི་ཡོངས་སུ་
རྟོགས་པ་ལས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྔོན་པ་སྟོན་པ་ལ་ནི་བྱུང་པར་གྱི་སྤང་གཞི་སྟེ། དེ་ནས་
དེའི་ཆེ་བཙེམ་ལྟན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་གདན་སེང་གའི་ཁྱི་བཤམས་པ་ལ་རབ་ཏུ་བཞུགས་པར་
གྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་རི་སྤྲོད་དུ་བཙེམ་ལྟན་འདས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་
ཞུགས་ཏེ། ཡན་ལག་དང་ཉེ་བའི་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ལས་འོད་ཟེར་ནམས་ངས་པར་བྱང་
བར་གྱུར་པ་དང་། རི་སྤྲོད་དུ་འཛིན་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་པ་སྤང་བར་མཛད་པ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་ནམས་ལས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་འདི་འཁོར་དགྲུག་པར་མཛད་ཅེས་བྱ་
བ་ཐམས་ཅད་དུ་རྟོགས་པར་བྱའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་བཙེམ་ལྟན་འདས་དུས་གཅིག་ན་སྤང་གཞི་
གཅིག་པ་ཉིད་དུ་འཁོར་འདུས་པ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་རྩ་འབྲུལ་གྱི་ཆོ་འབྲུལ་ལ་
སོགས་པ་ནམས་བསྟན་པར་མཛད་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྔོན་པ་སྟོན་པར་མཛད་པ་

ཡིན་ཏེ། དེར་ཡང་གདུལ་བྱ་ནམ་པ་མང་པོ་འདུས་པ་ནམས་ནི་མཉོ། སྒྲོས་པས་གོ་བ་དང་།
ནམ་པར་སྒྲོས་ན་གོ་བ་དང་། ཆོག་ལ་འཆེལ་པས་གོ་བའོ། དེ་ལ། གསུང་གཅིག་ཏུ་ནི་
གསུངས་མོད་ཀྱང་། ཏུ་མ་ཉིད་ཏུ་གོ་འཇུག་ཏེ། བདག་ཉིད་ཁོ་ནའི་ཆེད་ཏུ་ཞེས། སྒྲེ་བོ་
ཀུན་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱེད། ཅེས་བྱ་བའི་རིགས་པས་མདོར་བསྡུས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་
ཏུ་བྱིན་པ་སྟོན་པ་ཐོས་ཏེ། དེ་ཡང་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་འཕགས་པ་བརྒྱད་སྟོང་པའོ། གང་
ཞིག་ནམ་པར་སྒྲོས་ན་གོ་བ་ནམས་ལ་ནམ་པར་སྒྲོས་པའི་ནམ་པ་ཅན་དེ་འཕགས་པ་སྟོང་ཕྲག་
ཉི་ཤུ་ལྔ་པ་ནམས་པར་སྒྲོས་ན་གོ་བ་ནམས་ཁོ་ན་ལ་ཅུང་ཟད་ཅམ་གྱི་བྱུང་པར་གྱིས་བཅོམ་
ལྷན་འདས་མ་འཕགས་མ་ཆེ་པའོ། གང་ཡང་ཆོག་ལ་འཆེལ་བའི་གདུལ་བྱ་ནམས་ལ་སྟོན་པ་
ཐོས་པ་དེ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་སྒྲེང་གཞི་གཅིག་ཁོ་
ན་ལ་འཁོར་འདུས་པ་ཡང་གཅིག་ཁོ་ན་ལའོ། བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བ་ནམས་གྱིས་ནི་དེ་ལྟ་བུ་
ཉིད་སྟོན་པས་ཐོས་པར་ཇུག་ཏོ། དེ་བཞིན་ཏུ་གཞན་ནམས་གྱིས་ཀྱང་གཞན་ནམས་ཉིད་དོ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནམས་ནི་འཕགས་པ་ཕྱག་ན་དོ་རྗེ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྟོན་པ་
ནམ་པ་མང་པོ་ཡང་ཐོས་པ་དང་ཤིས་པ་སྟེ། འདི་ནམས་ནི་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བ་དང་སྟོན་པ་
འདི་ནི་བསྡུས་པ་ཞེས་ཐོས་པ་ཡིན་ནོ། དེ་བཞིན་ཏུ་གཞན་དག་གིས་ཀྱང་གཞན་གྱིས་ཞེས་
བྱའོ། དེ་བཞིན་ཏུ་ནམ་པ་མང་པོ་སྟོན་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནམས་ལ་སྟུང་པ་པོས་ཐོས་པ་རི་
སྟེད་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནམས་ལ་གདུལ་བྱ་ནམས་སོ་སོར་འཛིན་པ་ཡོད་པར་འཇུག་བ་དེ་
སྟེད་པ་ནམས་སུ་སྟུང་པ་མཛད་དོ་ཞེས་བྱ་བས་རྟོགས་པར་བྱའོ། ཐམས་ཅད་ཏུ་འདིས་ཐེག་
པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་འཕགས་པ་ཕྱག་ན་དོ་རྗེ་གཅིག་ཏུ་སྟུང་པར་བྱེད་པ་ཞེས་ལྟགས་དང་
མཐུན་པར་འཇུག་རོ། འོན་ཏེ་དུས་གཅིག་ལ་གསུམ་པོའི་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་རི་ལྟར་རྟོགས་
པར་བཞི། གང་ཞིག་ཆོག་ལ་འཆེལ་བའི་རྒྱས་པ་ལ་དགའ་བརྗེས་སུ་བཟུང་བའི་དོན་ཏུ་
འཕགས་པ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པ་སྟོན་པ་ལ་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པས་སོ། ། ནམ་པར་སྒྲོས་ན་
གོའི་སེམས་ཅན་བར་མ་ལ་དགའ་བ་ནམས་ལ་བཅེ་བས་བྱིས་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ལྔ་པ་བསྟན་
པའོ། དེའི་ཡང་དོན་ཐམས་ཅད་ཉི་བར་བསྡུས་པ་མགོ་སྒྲོས་པས་གོ་བ་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་
པའི་སེམས་ཅན་ནམས་ལ་ཕན་པ་སྐྱེས་པས་འཕགས་པ་བརྒྱད་སྟོང་པ་གསུངས་པ་ཞེས་འདི་

ཉིད་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འགྱུར་སྐྱུ་ན། འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། བསྐྱུས་པ་དང་བར་མ་དང་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་
རྣམས་ལ་དོན་འགའ་ཞིག་གཅིག་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་སྤྱིང་མོ་གང་གྲུའི་ལྷ་མོ་ལྟ་
བསྟན་པ་དང་། ཇི་ལྟར་ཡང་དགེ་སྟོང་རྣམས་ལས་ཐམས་ཅད་མེ་ཏོག་རྣམ་པར་བཟུམ་པ་ཞེས་
བྱ་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱའོ། ། དེའི་དོན་བཤད་པ་ནི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལས་མཐོང་བ་ཡིན་ལོ། ། ཏུས་ཐ་དད་པས་
ཐ་དད་པའི་བསྟན་པ་ལ་དེ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བར་འགྱུར། གང་གི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་སྤྱིང་མོ་གང་གྲུའི་
ལྷ་མོ་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ་པའི་སྟོན་པ་ལ་ལྟ་བུ་བསྟན་པ་དེའི་ཆེ་སྟོན་པ་ཉིད་ལ་དེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཞིང་ཡོངས་སུ་འདིན་པར་བྱས་པ་དང་ལྟ་བུ་བསྟན་པ་དང་ཡང་ཐོབ་པོ། ། ཡང་དང་ཡང་ཏུ་
བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་གཞན་དང་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཇི་ལྟར་ཏུས་གཞན་
ལ་དེའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་བབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་ཡིན། དེ་བཞིན་ཏུ་དགེ་
སྟོང་རྣམས་ལ་ཡང་ལྟ་བུ་བསྟན་པ་ལ་བཟོད་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་ཡང་རྒྱས་པ་ལ་དགའ་བ་ཆོག་
ལ་འཆེལ་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་དབང་ཏུ་མཛད་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་འབྱུང་བ་ཏུས་
གཅིག་ན་བསྟན་པ་དང་། བར་མ་ལ་དགའ་བའི་དབང་ཏུ་མཛད་ནས་ཕྱིས་སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ལྔ་
པ་དེའི་ཆེ་འབྱུང་གི་སྤྱིང་གཞི་ལ་འདིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་གང་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་
རྣམས་ལ་འདུས་པ་འདོན་པ་ཇི་ལྟར་དེ་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་ཏུ་ཡང་འདོན་པར་འགྱུར། གལ་ཏེ་
ཡང་འབྱུང་སྟོན་པ་ལ་གལ་ཏེ་ཡང་འབྱུང་སྟོན་པ་ལ་གང་དག་སྟོན་རོལ་ཏུ་འོངས་པ་དེ་རྣམས་
བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་གཞན་རྣམས་བསྟན་པ་ལ་ཡང་འོང་བར་འགྱུར་ན་དེའི་ཆེ་དེ་རྣམས་ཀྱི་
སྣང་བ་འདི་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྒྱ་གང་ཡིན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བདག་གིས་དངོས་པོ་
བལྟ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པ་འདི་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་རྣམས་ལ་ངི་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དང་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་རྣམས་ལ་ཡང་ལན་གྱི་ངག་
རྣམས་ལ་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་དེ་མི་མཛེད་ཀྱི་འདིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་ན་དེར་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཤུག་ཕུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་པ་ལ་ཇི་སྤྱིང་ཡོངས་སུ་ཤེས་ནས་སྦྱོད་པ་ནི་
རིགས་ཀྱི་བྱ་ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དེར་འབྱུང་བ་ལྟར་ཅིག གང་གི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་

དཔའ་དེ་ནམས་ནི་མགུ་བར་དཀའ་བ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤར་ཡང་ངེ་ལྟར་འགྱུར་
སྟམ་ན། སྟོན་གྱི་སྟོན་པ་ཉིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་ནམས་དང་བཅམ་ལྡན་
འདས་ཤྲུག་བྱུང་བ་ལས་ཤེས་པའི་བྱིར་རོ། ། བཅམ་ལྡན་འདས་དེ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ནམས་
ལ་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་སྟོན་དུ་བྱས་པ་ཞེས་བྱའོ། ། འཕགས་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ལ་སོགས་པའི་ནམ་
པར་རྟོག་པ་ནམས་གང་ཞིག་ཡང་ཅི་ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་འདི་བདག་ཉིད་གྱི་སྟོབས་
པས་སམ། འོན་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཉི་བར་སྟོན་པར་འགྱུར་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་ནམས་ཀྱང་ཡང་དང་ཡང་དུ་ངེ་ལྟར་འབྱུང་བར་འགྱུར། དེ་བཞིན་
དུ་ལྷན་ཀ་ཆོལ་ཞིང་སྒྲགས་ལྟ་བར་འདོད་པའི་ཀུན་དུ་རྒྱུའི་འདོད་པ་ཉི་བར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་
པ་ལ་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། གཞན་ཡང་མདོ་སྡེ་གང་ཞིག་བཅམ་ལྡན་འདས་དུས་གཅིག་ན་སྟོན་
པ་དེ་ཉིད་ནི་སྤར་སྟོན་པར་མི་མཛད་དེ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་སྤར་གང་ནམས་ཀྱི་མདོ་སྡེ་དེ་ཐོས་
པ་ནམས་ལ་སྤྱད་པའི་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ། ། ཅི་བཅམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མཛད་ཅིང་མཛད་པ་
ཡང་ནས་ཡང་དུ་བཅུག་པ་ཞེས་བྱའོ། ། ཆོས་དང་དོན་དང་ངེས་པའི་ཆོག་དང་སྟོབས་པ་སོ་སོ་
ཡང་དག་པར་རིག་པ་ཐམས་ཅད་དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྟེ། དེ་
བས་ན་གལ་ཏེ་བཅམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྤར་བསྟན་པ་ཡང་བསྟན་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། དེའི་
ཆེ་ངེས་པའི་ཆོག་གཞན་མ་ནམས་ཀྱི་གོ་རིམས་གཞན་མ་ནམས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། གང་
གིས་གདུལ་བྱ་དེ་ནམས་སྤར་ཐོས་པ་ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་
པ་དེ་གཞན་དང་འབྲ་བར་ཡིད་ལ་བྱེད་དེ། འདི་ཉིད་ཀྱང་ནམ་གངས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལ་ཡང་
རྒྱ་མཚན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོབ་དཔོན་ནམས་ཀྱིས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། བཅམ་ལྡན་འདས་མ་
ནམས་ལ་ཡང་གང་མིང་གི་ཆོགས་དང་ཆོག་གི་ཆོགས་དང་ཡི་གེའི་ཆོགས་ནམས་ནི་གང་
ནམས་ལ་ཡང་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་དེ་ནམས་ལ་ཡང་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་དེ་ནམས་ཉིད་པལ་
ཆེར་གཞན་ནམས་ལ་ཡང་སྐབས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། དེའི་བྱིར་བཅམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་
པའི་དོན་ནི་རྒྱས་པ་ལ་དགའ་བ་ནམས་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་དུས་གཞན་ལ་སྤར་ཡང་
བསྟུས་པ་ལ་དགའ་བ་ནམས་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་སྟོན་པར་བཞེད་པ་དེའི་ཆེ་ངེས་པའི་
ཆོག་གཞན་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་གོ་རིམས་གཞན་གྱིས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་གིས་སྤར་ཐོས་པ་

དང་ལྷན་བས་ནམ་པར་བསྐྱུས་པ་བསྐྱུས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་སྐྱུས་བརྒྱ་པའམ་བདུན་བརྒྱ་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པར་མཛད་ཅེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། ། དེ་བས་ན་
སྤྱིང་གཞི་གཅིག་ཉིད་ལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་པར་མཛད་པ་ཞེས་གནས་པ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ནི་གང་གྲུའི་ལྟ་མོ་ལྟང་བསྐྱུས་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་མགོ་སྟོས་པས་
གོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་དུས་མཉམ་པར་ཉི་བར་དམིགས་ཏེ། དེ་ནམས་ཐམས་ཅད་ལ་
ཡང་བཤད་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་གང་དུ་མིང་གི་ཆོགས་དང་ཡི་གེའི་ཆོགས་ནམས་དེ་ཉིད་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོས་པ་ཇི་ལྟར་རབ་འབྱོར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནམས་
ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལས་བརྒྱུས་ཏེ་ཁྱོད་སྟོབས་པར་བྱོས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་དེ་ནམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་མཉམ་པ་སྟེ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔའ་ཡང་དག་པར་འདུས་པ་ལ་སོགས་པ་བཤད་པ་སྤྱིང་གཞི་ན་མ་ལ་གང་ཞིག་འདི་ཆེན་པོ་
ནམས་ལས་མཐོང་བ་ཡིན་པ་དེ་འདི་ལ་མཉམ་པ་ཡང་བསྐྱུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱུས་པའི་དབང་
གིས་སྤྱིང་གཞི་ཡང་བསྐྱུས་པར་རིགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་པ་ཁོ་ནའོ། ། གང་ཞིག་སྤྱར་འདིར་
གསུངས་པ་དག་སྟོང་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྟ་བུའི་དག་སྟོང་གི་དག་འདུན་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཆེན་པོ་
ནམས་ཀྱི་སྤྱིང་གཞི་ལས་ཇི་ལྟར་གཞན་ཡིན་སྟུང་ན། གང་གི་བྱིར་དེ་ནམས་ལ་དག་སྟོང་སྟོང་
ཕྱག་ལྟ་ཅམ་གྱིས་ཞེས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལ་དགོངས་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། གང་ཞིག་ད་ལྟར་
བྱུང་བ་དེ་བསྐྱུས་པ་ལ་དགའ་བའི་གདུལ་བྱ་ནམས་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་ཡང་དག་པར་
བསྐྱུས་པ་ནི་ཡང་དག་པར་སྤྱད་པར་བྱེད་པ་དེ་ནམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་
ཁོར་འདུས་པར་བཤད་ནི་སྤྱིང་གཞི་ལ་འདུས་པ་ཡིན་པས་དེ་ནམས་ཀྱི་དགོངས་པས་སོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་ཉན་ཐོས་ནམས་ཀྱང་མང་བའི་གངས་ཀྱི་འདུས་པ་བཤད་པ་ལ་དགའ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །
དེས་ན་དག་བཅོམ་པ་སྟོང་ཕྱག་ལྟ་ཅམ་པོ་འདུས་པ་ནམས་ལ་གཞན་དང་མི་ལྷན་པའི་ནམ་
པར་གཅོད་པའི་འདུས་པ་ལ་དགའ་བའི་གདུལ་བྱ་ནམས་ཀྱི་ངོར་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྟ་བུའི་བཤད་
པ་ཡིན་ཞེས་བྱའོ། ། འོན་ཏེ་སྟོན་པ་འདི་གལ་ཏེ་གཅིག་ཡིན་ན་དེའི་ཆོ་ཆེན་པོ་གཉིས་ལ་ཇི་
ལྟར་སྟོན་ཀྱི་སྟོར་བ་ལས་བརྒྱུས་ཏེ། གདུལ་བྱ་ནམས་སྟོན་བ་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཉག་ཏུ་བྱ་དང་
ཆོས་འཕགས་ཀྱི་གཏམ་དེ་ཉིད་འདོན་པ་མ་ཡིན། རྒྱས་པ་ལ་དགའ་བ་ནམས་ཀྱི་འཁོར་དེ་ཉིད་

ལ་སྒར་གྱི་སྒྱུར་བའི་གཏམ་གྱི་སྒྱུད་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་རི་ལྷོ་དང་པར་བྱ་སྟེ་གང་
གི་ཕྱིར་རྒྱས་པ་ལ་དགའ་བ་དེ་ནམས་ནམ་པར་སྒྲོས་ན་གོ་བ་རི་ལྷོ་དང་པ་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་
འཕེལ་བའི་དོན་དུ་སྒྲོན་གྱི་གཏམ་ཉིད་སྒྲོ་བར་མི་མཛད་སྟམ་ན། གང་ཞིག་བསྐྱུས་པ་ལ་
དགའ་བ་མགོ་སྒྲོས་པས་གོ་བ་ཉིད་གཙོ་བོར་བྱས་པ་འདིར་ནི་བཟོད་པར་བྱ་སྟེ། སྒྲོན་གྱི་གྱི་
གཏམ་གྱིས་བསྟན་པ་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་སྟེ་འོན་ཀྱང་སྒྱུད་པ་
པོའི་དགོངས་པ་འདི་ཡིན་ཏེ་གང་ཞིག་བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་ཏེ་བསྟན་པ་ཉིད་ལ་སྒྲོན་གྱི་གཏམ་
འདོན་པ་དེ་ཉིད་འདིར་ཡང་འོངས་ནས་འདོན་པར་བྱའོ། ། བྱད་པར་ནི་གཏམ་ལ་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་སྒྲུར་མི་འདོན་ནོ། ། གསོན་མི་ཟ་བར་ཡང་འདི་ལྷོ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་
བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་སྟོང་པག་བརྒྱ་པ་རྫོགས་པ་ལས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དགྲེས་ཤིང་དེ་སྐད་
ཅིས་བཀའ་སྒྱུལ་པ་དང་། བྱམས་པ་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་དང་།
རི་སྒྱིད་ལྷ་དང་མི་ལྷ་མ་ཡིན་དང་དྲི་ཟར་བཅས་པའི་འཛིག་ཉེན་ཡི་རྩལ་ཏེ་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་མངོན་པར་བསྟོད་དོ་ཞེས་བྱ་བས་རྫོགས་པའི་དག་འདོན་པ་མ་
ཡིན་ནོ། ། རྫོད་བྱེད་གཉིས་པ་སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ལྷ་པོའི་རྫོགས་སོ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། ། བསྐྱུས་པ་
བཤད་པ་ལས་སྒྲོན་གྱི་གཏམ་སྒྲངས་ནས་རྟོག་པར་བྱ་སྟེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་འདི་རྫོགས་པར་
བྱས་པའི་དགོངས་པའོ། ། གང་ཡང་བཟང་པོའི་ཁྱེས་གཏུགས་བྱས་པའི་སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ལྷ་པ་
རྫོགས་པ་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེ་སྐད་ཅིས་བཀའ་སྒྱུལ་ནས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྒྱུད་
པ་པོའི་དག་ནི་མ་བྲིས་པ་ལ་དགོངས་པ་མ་གཏོགས་པ་དེ་བས་ན་རང་གིས་བཞག་པ་ཡིན་
ནོ། ། འདི་ལ་མང་བ་ཉིད་ནི་མངོན་པར་རྫོགས་པས་རང་གིས་བཞག་པ་དང་བསྒྲོག་པ་དང་
འདོན་པ་ལ་འཁྱུག་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པར་དག་པ་འདོན་པའི་སྒྲུང་བ་ལ་ངེས་པར་
སྒྱུད་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་ཟག་གཅིག་མ་གཏོགས་པ་ནི་འདི་ལྷ་སྟེ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་
བོའོ་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དག་བཅོམ་པ་ཞེས་གསུངས་
པ། དེ་བས་ན་འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་བོའི་ཡོན་ཏན་ཅན་ཡིན་ནམ་འོན་ཏེ་ཅི་མ་ཡིན་སྟམ་པ་
ལ། གཅིག་ཅིས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་མ་གཏོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱིར་བཞག་པར་བྱས་ནས་
སྒྱུར་སེམས་ཅད་དེ་ཉིད་ནི་ཡོན་ཏན་དང་སྒྲོན་ཉིད་ཀྱི་བྱད་པར་བཤད་པ་ལ་གང་ཟག་ཅིས་

བཟོད་པ་སྒྱིར་གསུངས་པ་ལ་བྱད་པར་བཤད་པའི་དོན་དུ། འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་མ་ཟད་པ་
གཉིས་ཏེ་བཤད་པ་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
འཛང་བྱ་བ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བའི་ལྟ་མོ་རྣམས་ཀྱིས་བྱེ་བ་ཕྲག་སུམ་ཅུ་ཙུ་གསུམ་གྱིས་
བསྐྱོར་བའི་བདུད་མཆོན་ཆ་སྣ་ཆོགས་པའི་ཆར་རྣམ་པར་འབབས་པ་ལ་བྱམས་པ་སྟོང་གིས་
རྒྱལ་བར་མཛད་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱལ་
བོ་ཟས་གཙང་མ་ལ་ཞུས་པ་ལ་དགའ་བ་ཆེན་པོ་འཇུག་པ་ལས་སྦྱིས་པའི་ཕྱིར་འདི་ཀུན་དགའ་
བོ་ཞེས་པ་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱད་པར་ནི་བརྟན་པ་
སྤངས་པའི་དོན་ཏེ་དེའི་ཕྱིར་གདུལ་བ་ལས་རྒྱན་པོའི་མིང་ནི་བྱད་པར་དང་བཅས་པ་ཉིད་
གཟུང་བར་བྱའོ། ། གཞན་དུ་ན་ལྟར་བ་དང་བཅས་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ། བྱད་པར་
རྣམས་ལ་ཡང་འདུལ་བ་ལས་ངས་པར་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ་རྒྱན་པ་ལ་བཙུན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཁོ་ན་
ཡིན་གྱི་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དགེ་འདུན་བཙུན་པ་རྣམས་
གསན་དུ་གསོལ་ཞེས་བྱ་བ་ཉེ་བར་གཞག་ནས་འདིའི་ལྟ་མ་རྣམས་ལ་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་
གཟོད་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་མདོ་སྟེ་ལས་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ལྟ་
རའི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་དང་། འཕགས་པ་ལྟ་རའི་བྱ་ཡང་ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་
ཞེས་བྱ་བའོ། ། གཞན་དུ་ན་རི་ལྟར་རྒྱན་པའི་ལྟ་རའི་བྱ་ལ་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བཤད་པ་ལ་ད་
ལྟར་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་དུས་རིང་པོ་ནི་རྒྱན་པོ་ལ་
བཙུན་པ་ཞེས་བཟོད་གྱིས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ངས་པ་ཡིན་
ཞེས་རྫོད་པར་བྱེད་དེ། འདི་ཙམ་གྱིས་ནི་སྤང་གཞི་སྤར་ཡང་དག་པར་སྤྱད་པར་བྱེད་པས་ཉེ་
བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་རྒྱད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རི་ལྟར་བསྟར་བར་བྱ་བ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུའོ། །
བདག་གིས་ཐོས་པ་ཞེས་བྱ་བས་སྤྱད་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཉིད་དུ་དམ་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ་
རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་འདི་ཉིད་དང་། སྤང་གཞི་དང་གནས་སྐབས་དང་། ཉེ་བར་བསྟར་བ་དང་།
མདོའི་ལུས་འདི་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དེ་ལ་བསྟན་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྤང་
གཞི་སྟེ། དུལ་འགའ་ཞིག་དུ་སྟོན་པ་དང་ཉན་པ་པོ་འདུས་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་
ནས་བརྒྱམས་ཏེ་ཀུན་དགའ་བོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་སོ། ། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་ནས་

སངས་རྒྱུ་གྱི་མཐུས་ཞེས་བྱ་བ་དང་དེ་སྐད་ཅེས་སྒྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་གནས་
སྐབས་སོ། ། འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང་བཅེས་ལྟན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཉི་
ལེན་བསྟུ་བ་སྟེ། ལྷག་མ་གཞན་ནི་མདོའི་ལུས་སོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་མདོའི་ལུས་དེ་ནི་སྟུང་པ་
པོའི་ཆོག་གོ། ། དེ་བས་ན་སྟུང་པ་པོས་སངས་རྒྱུ་གྱི་གསུང་ནི་སངས་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་ཆོག་
གིས་བསྐྱེ་བར་བྱས་སམ། ཅི་ཞེ་ན། དེས་ན་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་གང་ཞིག་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་
ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་བསྟན་པ་དེ་སངས་རྒྱུ་གྱི་བཀའ་མ་ཡིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ཏེ་
བཅེས་ལྟན་འདས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པས་བསྟན་པ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །
གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ན་སྟུང་པ་ཡང་སངས་རྒྱུ་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པས་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་ན་
སངས་རྒྱུ་གྱི་བཀའ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཆོས་ཡང་དག་པར་སྟུང་པའི་མདོ་ལས་
འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དམིགས་པ་མེད་པ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སྟོ་གོས་ནམ་པར་རོལ་པ་གཉི་ག་བཅེས་ལྟན་འདས་གལ་བ་དེར་ཉི་ལེན་སོང་ནས་
ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འདུག་སྟེ། དེ་དག་བཅེས་ལྟན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསལ་ཏོ། ། འདིར་
གཅིག་པའི་དབང་ཏུ་མཛད་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྟུང་པར་བྱས་པ་སྟེ་སངས་རྒྱུ་གྱི་བཅེས་ལྟན་འདས་
ནམས་ལ་མི་མཐུན་པ་དང་མི་རིག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་ངེས་པོར་བཅེས་ལྟན་འདས་ལ་ལ་
ཞིག་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ལྷགས་དང་མཐུན་པར་ཡང་དག་པར་བསྟུ་བར་མཛད་དམ། བཅེས་ལྟན་
འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རིགས་ཀྱི་བྱ་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ངེས་པོར་དུ་རིགས་ཀྱི་བྱ་གང་ལ་ལ་
ཞིག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་སྟུང་པ་དང་ཡང་དག་པར་སྟུང་པ་དེ་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་བྱིན་གྱི་སྐྱབས་སུ་རིག་པར་བྱཏོ། ། རིགས་ཀྱི་བྱ་དག་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ། ། འདི་
ལྟར་ཆོས་ཀྱི་བསྟུ་བ་བྱས་ཏེ་ངེས་པོར་བྱེད་དག་ལ་བྱས་པ་རིགས་ཀྱི་བྱ་དག་བྱེད་དག་ལ་ཆོས་
སྟུང་པ་འདིས་སངས་རྒྱུ་གྱི་བྱ་བ་བྱས་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ངོ་། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
བྱེད་དག་ལ་བྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བསྟུ་བ་ཞེས་བྱཏོ། ། དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱུ་གྱི་བྱིན་གྱི་སྐྱབས་
ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་སངས་རྒྱུ་གྱི་ནམས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་སངས་རྒྱུ་གྱིས་
མཛད་པ་བྱེད་པ་བསྟུ་བ་ནི་སངས་རྒྱུ་གྱི་བཀའ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། ད་ནི་འདི་བསམ་པར་བྱ་བ་
སྟེ་སྟངས་གཞིའི་ཆོག་འདི་ཅིའི་དོན་དུ་ཡིན་ཞེ་ན། འདིར་སྒྲུབ་པ། དད་ལྟན་འཇུག་པའི་ཡན་

ལག་ཏུ། ལྷོན་པ་འཁོར་དང་དབང་པོ་དང་། རང་ཉིད་ཚད་མར་རབ་བསྐྱབ་ཕྱིར། ལུལ་དང་
དུས་ནི་བཤད་པ་ཡིན། ལྷུང་པ་བྱེད་པས་འཛིག་རྟེན་དུ། དུས་དང་ལུལ་ནི་ཉེ་བར་མཚོན། །
དབང་བཅས་བརྗོད་ཅིང་སྒྲ་བ་པོ། ཚད་མ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར། ཞེས་བྱ་བའོ། གང་
ཞིག་ཡང་རྟོག་གི་སྐྱམ་པོ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་ཡིད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་འཇུག་པ་ཅན་དུས་
ཐམས་ཅད་དུ་བརྡམ་བྱང་བ་དེ་ནམས་འདི་ལ་བདག་པོར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་སྐད་དུ་
གསུངས་པ། སངས་རྒྱས་ནམས་ལ་བྱ་བ་བྱས། ། དེ་ལས་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྐྱུན། ། དགེ་བའི་
བཤེས་ཀྱིས་མགོན་བྱས་པ། ། འདི་ནི་ཉན་པའི་སྣོད་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཏེ་དེ་ལྟར་ན་ཡང་བརྗོད་
པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དེའི་བྱད་པར་ཚོལ་བར་བྱེད་པ་ནམས་ཇི་ལྟར་
འཇུག་པ་སྟེ། རེ་ཞིག་འདི་ནམས་ལ་འདི་ལྟར་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ་ཟག་པ་ཟད་པ་ནམས་ཀྱི་
འཁོར་གྱི་འདུས་པ་འདི་ཆེན་པོ་སྟེ་འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་སྒྲ་མར་གྱུར་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་
འདིར་ནི་བསྟན་པར་མཛད་པ་གྲོལ་ནས་གྲོལ་བའི་འཁོར། དེའི་ཕྱིར་འདི་གསུངས་པའི་འཁོར་
དང་ལྷན་པ་ངས་པར་ས་རོལ་མེད་པའི་འཁོར་བའི་དགོན་པ་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་
སམ། ཐབས་མ་ཡིན་པ་ལྷོན་པར་གྱུར་པ་ཞེས་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ།
འཇུག་པར་གྱུར་པ་ཡང་། འདི་སྐད་དུ་རབ་འབྱོར་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་
པོ་ནམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལས་བཅུམས་ཏེ། ཇི་ལྟར་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནམས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་ངས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་
དེ་བཞིན་དུ་བྱོད་སྟོབས་པར་བྱོས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་མདོ་ལས་ཐོག་མར་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་
ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ངག་ཉེ་བར་སྟོས་ནས། གང་ནམས་སྤར་ཉིད་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་ངས་
པར་འབྱུང་བ་སྐྱབ་པའི་ཐབས་ཚོལ་བ་དང་། གང་ཞིག་ཡང་དེའི་ཆེ་དེ་ལྟར་སྟོས་ནས་འདོད་
པ་སྐྱེས་པ་ནམས་དེ་དག་གཉི་ག་ཡང་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ད་ནི་བསྟན་
པ་ལ་གནས་སྐབས་སུ་བྱེད་ཅིང་གསུངས་པ། དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གནས་བརྟན་ཆེ་
དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་བཀའ་སྒྲུལ་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལ་མང་བ་ཐམས་ཅད་ནི་འོངས་པ་
སྟེ། ཅིའི་ཕྱིར་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་བཀའ་སྒྲུལ་པ། གང་ཡང་ཆེན་པོ་ནམས་ཀྱི་སྐྱེང་གཞི་ནམས་ལས་
འདོན་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་གི་མདུན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞུགས་ཤིང་ཆོས་ལྷོན་པར་

མཛད། བདག་གི་མདུན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞུགས་ཤིང་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་ཅེས་བྱ་
བ་འདི་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། ། གང་གི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་དེར་འདུས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་
བདག་ཁོ་ན་ལ་མངོན་པར་སྟོགས་པས། འཛིག་ཏེན་པ་ལས་བརྩམས་ནས། ཆོས་སྟོན་པར་
མཛད་ཅེས་སེམས་པར་བྱེད་དོ། ། གལ་ཏེ་བཙེམ་ལྡན་འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབུས་སུ་གཅིག་
ཁོ་ན་ལ་བཀའ་སྩལ་པ་དེའི་ཆེ་ལྷོ་འཁོར་ནམས་ཀྱི་སེམས་འགལ་བར་མི་འགྱུར་སྟམ་ན།
འདིར་སྒྲས་པ། གལ་ཏེ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་བརྩམས་ནས་ཐམས་ཅད་
ལ་མངོན་པར་སྟོགས་པར་མཛད་ནས་སྟོན་པར་མཛད་པ་ནི་འོན་ཀྱང་གནས་བཟན་རབ་
འབྱོར་ལ་བཀའ་སྩལ་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་བཀའ་སྩལ་པར་གྱུར་པ་དེའི་
སྟོན་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ལའོ། ། ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ནམ་པ་སྣ་ཆོགས་པས་སྣ་ཆོགས་པ་སྟོན་པ་
མཛད་དེ་སྤྱད་པ་པོ་ནི་རིམ་པ་དེའི་སྤྱད་པར་རུང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བཟན་པའི་རྩོམ་བཞེད་
ཀྱི་ཤེས་པ་ཡོངས་སུ་དོར་བར་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་རུང་བའི་རིམ་པ་གཅིག་བབྱང་ནས་ཡང་
དག་པར་སྤྱད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་ལས་བརྩམས་ནས་
སྟོན་པར་མཛད་དོ། ། ཚུལ་འདི་ཉིད་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀྱང་རྗེས་སུ་གནང་བ་དམ་
པའི་ཆོས་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ལམ་འདི་ཉིད་ལ་སྤྱད་པ་པོ་ནམས་ཀྱིས་
བསྟན་པ་ཡིན་ཞེས་བྱའོ། ། དེ་ལྷོ་ན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་སྟོན་པ་ལ་མཆོག་
གི་བསྟན་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཡོངས་སུ་དོར་ནས་ཅིའི་ཕྱིར་རབ་འབྱོར་ཉིད་ལ་
བཀའ་སྩལ་སྟམ་ན། གནས་སྐབས་སུ་བྱས་པ་འདི་ནི་ཉེ་བར་གཟུང་བར་བྱ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་བསྟན་པ་ནི་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁོ་ནའི་
དོན་དུ་ནི་ནམ་པར་གཞག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་
དང་། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
སྟོན་པ་ལ་སློ་གསུམ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལ་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཅིག་ལ་
བཀའ་སྩལ་ནས་བཙེམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བསྟན་པ་གནས་སྐབས་བྱེད་པར་གྱུར་ན་དེའི་ཆེ་འདི་
ནི་ཟབ་མོ་སྟེ། བདག་ཅག་ལ་འོས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་དུས་གཅིག་གི་ཆེ་འཁོར་ནམས་མགྲ་བར་
བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། རབ་འབྱོར་ལས་བརྩམས་ནས་གནས་སྐབས་བྱས་པའི་བསྟན་པ་ལ་སྐྱེ་བོ་

ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་དུ་གྱུར་པར་གྱིན་ཏུ་ཟབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་རོལ་པོ་སེམས་པར་
བྱེད་པ་དེ་བས་ན་རབ་འབྱོར་ཉིད་ལས་བརྒྱུ་མཁས་ནས་གནས་སྐབས་སུ་བྱས་པའོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ།
གང་དུ་ནི་དགེ་སློང་རྣམས་དང་འཁོར་གཞན་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སོ་སོར་
ཐོས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཏེ་དེ་ལྟར་ན་ཡང་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ནི་
ཅིའི་ཕྱིར་བྱ་བ་བྱས་པ་དོན་ཆེ་བའི་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་བྱས་པ་དེ་ལས་བརྒྱུ་མཁས་ནས་གནས་
སྐབས་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་སྦྱོར་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་
འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། བསྐལ་པ་གངས་མེད་པར་བརྒྱུ་མཁས་པའི་
བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཟབ་མོ་ལ་བཟོད་པ་ཅན་ཞེས་བྱ་བའི་གྲགས་པ་བསྒྲགས་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉི་མའི་གཟུང་འགྲེལ་ལས་སོ། ། དེའི་ཕྱིར་གནས་བརྟན་ཡིན་ཏེ་བྱ་བ་བྱས་པ་
ནི་མ་ཡིན་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྐྱིབ་པ་ཐམས་ཅད་སློང་བ་
འདི་ལ་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་
འདི་ལས་བརྒྱུ་མཁས་ནས་བསྟན་པ་གནས་སྐབས་སུ་བྱ་བ་ནི་དེར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ།
དེར་ནི་བདུན་པ་འདི་ཡོད་པ་ལ་སྟེ། གནས་པ་དེ་ཡོད་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། ཡང་ན་
རྟོན་ལ་སྟེ་དགེ་འདུན་དེའི་ཁོངས་སུ་ཆུད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། ཡང་ན་ངེས་པར་འབྱུང་བ་
ལ་སྟེ། དགེ་སློང་དེ་རྣམས་ལས་ཞེས་བྱ་བ་དགེ་སློང་གི་ཆོགས་ལས་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མིང་
གིས་སོ་སོར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རབ་འབྱོར་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དམ་ཟེ་རྣམས་ལ་ཤུ་
རྩེ་ལྟ་ཕྱིར་ལ་ཤོག་ཅིག་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲ་མ་བཞིན་དུ། གནས་
བརྟན་ཀྱི་ཆོག་ནི་མཆོད་པའི་དོན་དུ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་ལ་བསྟན་པ་དང་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཉིད་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་བཀའ་སྒྲུལ་པའོ། ། ཇི་ལྟར་ཞེས་གསུངས་པ། རབ་འབྱོར་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལས་
བརྒྱུ་མཁས་ཏེ། ཇི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
ཏུ་བྱིན་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་སློབས་པར་བྱོས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་
སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བསྟན་པའི་སྟོགས་སྐྱེས་དང་རྣམ་གངས་བཅུས་རབ་ཏུ་
འཇུག་པ་བཙུགས་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་གི་ཕྱིར་ཤེས་

རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ནི་བསྐྱུས་པའི་སྒོ་དང་བར་མའི་སྒོ་དང་རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་མགོ་
སྒོས་པ་དང་རྣམ་པར་སྒྲོས་ན་གོ་བ་དང་ཆོག་ལ་འཆེལ་བའི་གདུལ་བྱ་གསུམ་ལས་བརྒྱམས་
ནས་སྒོ་གསུམ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གནས་བརྟན་
རབ་འབྱོར་ལ་བཀའ་སྩལ་ནས་བསྟན་པའི་དོན་དུ་ངེས་པར་སྦྱར་ཏེ་ཅང་མི་གསུང་བར་སྦྱར་
ཏོ། ། འདི་ཉིད་ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བསྟན་པ་སྟེ།
དེའི་བྱིར་འདི་ནི་བསྐྱུས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། དེ་ནས་གནས་
བརྟན་གྱི་རིམ་བུས་རྣམ་པར་སྒྲོས་པ་ན་གོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ། ཅི་ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་
འདི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་བར་མ་ལ་གནས་སྐབས་བྱས་པའོ། ། དེའི་བྱིར་ངེས་པར་འབྱུང་
བའི་གདམས་ངག་དང་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་
བ་དང་གང་ཡང་ངེས་པར་འབྱུང་བ་བསྟན་པ་འདི་ལ་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་པ་བཞིས་གནས་
བརྟན་དང་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་ཆོ་དང་ལྡན་པ་གྲུ་རིམ་བུ་བཙམ་
ལྡན་འདས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་རྣམས་གང་ཅི་སྒྲུབ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྒྱམས་ཏེ། འདི་ཉིད་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པར་རིག་པར་
བསྐྱེད། ། འདི་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་གདམས་པ་ལགས་སོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་
གནས་ན་དེ་ཉིད་འདིའི་གདམས་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་ཀྱིས་
ངེས་པར་འབྱུང་བའི་གདམས་ངག་བཤད་པའོ། ། དེ་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་བཙམ་ལྡན་འདས་
གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་
སྦྱོང་ཅིང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བསྒྲོམས་པས་རི་ལྟར་བསྐྱབས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནས་
བརྒྱམས་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ཉིད་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོས་གང་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱ་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རྒྱས་པར་བསྟན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་ཀྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཕན་ཡོན་བཤད་
དོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་བཙམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མིང་གང་ལགས་པ་འདི་ཉིད་
བདག་གིས་མ་འཆལ་མ་དམིགས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྒྱམས་
ཏེ། འདི་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་

སུ་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། །
དེའི་འོག་ཏུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་
བཀའ་སྩལ་པ་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བཟྱི་བའི་གཞིའི་དོན་དང་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་
ནས་བཅམས་ཏེ། ཇི་སྲིད་ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་
པོ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འདི་དང་གནས་པ་འདིས་གནས་པར་འདོད་དོ་ཞེས་བྱ་
བའི་ལེན་དང་པོ་རྫོགས་པའི་བར་གྱིས་བྲི་བ་རྣམས་རྣམ་པར་བཅམས་པར་བྱས་ཏེ་གནས་
བརྟན་གཉིས་ཀྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པས་བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པ་འདིའི་ཆོག་གི་དོན་དང་མཚན་ཉིད་
ངེས་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། ། རིམ་པ་འདིས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བར་མ་རྫོགས་
པ་ཡིན་ལ། བར་མ་ལ་བསྟན་པ་འདི་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ནས་བཅམས་ཏེ་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་བཟུང་ནས་དོན་དམ་པའི་བདེན་
པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་རྒྱ་ཆེར་རྣམ་པར་བསྟན་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལས་བཅམས་ཏེ། རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་དང་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལས་བཅམས་ནས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་
དོན་དུ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་དབང་གིས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ།
དེའི་གོ་རིམས་ནི་གོང་དུ་དེ་ཉིད་ཀྱི་གནས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་རྣམ་
གྲངས་བརྩ་ནི་རབ་འབྱོར་ལ་བཀའ་སྩལ་ནས་བསྟན་པ་བསྐྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་གྲངས་
གཅིག་གོ། ། དེ་ནས་བྱིས་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་གྱིས་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉིས་པའོ། །
དེ་ནས་བརྒྱ་བྱིན་ལ་བཀའ་སྩལ་ནས་དེ་ནས་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་དང་། དེ་ནས་འཕགས་
པ་བྱམས་པ་དང་། དེ་ནས་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་དང་། དེ་ནས་བརྒྱ་བྱིན་དང་། དེ་ནས་
གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་དང་། དེ་ནས་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ཉིད་ལ་བཀའ་སྩལ་ནས་རྟག་
ཏུ་དུ་དང་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་གཏམ་གྱིས་སྤར་གནས་བརྟན་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་བཀའ་སྩལ་ནས་
ཡོངས་སུ་གཏོད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་རེ་ཞིག་ཉི་མའི་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་རྗེས་སུ་
འབྲངས་ནས་མདོའི་རིམ་པ་རྫོད་པར་བྱེད་པ་ན་ཐམས་ཅད་ལ་སྟོས་ནས་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །
བསྐྱས་པའི་དོན་བཤད་པ་ནི་སྤར་སྟོབ་དཔོན་ཚུགས་ཀྱི་སྤང་བོས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་

པ་བསྐྱུས་པའི་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་མདོའི་རིམ་པའི་བཤད་པ་ལ་མ་སྟོས་པར་དེ་དང་དེའི་ཆིག་གི་
དོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་དེ། ཉེན་དང་དབང་དུ་བྱ་བ་དང་། ལས་དང་སྒོམ་པ་ལྟན་ཅིག་པའི། ། རབ་
དབྱེ་རྟགས་དང་ལྷུང་བ་དང་། ། སན་ཡོན་བཅས་པ་ཡང་དག་བཟྃ་། ། ཅེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལ་
ཉེན་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་བསྟན་པ་ལ་སངས་རྒྱས་བཙེམ་ལྟན་འདས་ཏེ། འཕགས་
པ་རབ་འབྱོར་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ལས་རབ་དུ་
བྱུང་བའི་བྱིར་རོ། ། དེ་སྟོན་པ་ལ་དབང་དུ་བྱེད་པ་སྟེ་བསྟན་པ་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དབང་དུ་
བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པའོ། ། ལས་ཀྱི་བྱ་བ་སྟེ་བྱེད་པའོ། ། འདི་ལྟར་སྟོན་
པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་སྟོན་པ་ཉི་ཤེས་བསྟན་པའོ། ། བསྒོམ་པ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཅུའི་རྣམ་
པར་གཡེང་བ་བསལ་བའི་དོན་དུ་གང་ཞིག་བསྟན་པའོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཅུ་ནི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀྱན་ནས་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། དངོས་པོ་མེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་དང་གང་གི་གཉེན་པོར་འདིར་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉིད་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། །
དངོས་པོ་ཡོད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། གང་གི་གཉེན་པོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཡང་
དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། སྒོ་འདོགས་པའི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་དང་གང་གི་གཉེན་པོར་གཟུགས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། ། སྐར་
པ་འདེབས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་གང་གི་གཉེན་པོར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་མ་ཡིན་
ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། ། གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་གང་གི་གཉེན་པོར་གང་ཞིག་
གཟུགས་ཀྱི་སྟོང་པ་དེ་ནི་གཟུགས་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། ། ལྷ་ཆོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་གང་ཞིག་གཉེན་པོར་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་གཞན་གཟུགས་མ་ཡིན་ཏེ་
གཟུགས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་གཟུགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། ། རང་གི་
མཆན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་གང་གི་གཉེན་པོར་འདི་ནི་མིང་ཙམ་སྟེ་གང་ཞིག་འདི་
ནི་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། ། བྱང་པར་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་གང་གི་གཉེན་པོར་
གང་གི་བྱིར་གཟུགས་ནི་སྟེ་བ་མ་ཡིན་འགག་པ་མ་ཡིན་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ཡིན་རྣམ་
པར་བྱང་བ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། ། མིང་རི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་དོན་ལ་མངོན་པར་ཞེན་
པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་གང་ཞིག་གཉེན་པོར་མིང་ནི་བཏགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་

གསུངས་སོ། ། འོན་ཅི་ལྟ་བུ་མིང་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་དང་གང་གི་
གཉེན་པོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་མིང་ཡང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞིང་མངོན་པར་
ཞེན་པར་མི་བྱེད་དེ་འོན་ཅི་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བས་གསུངས་པ་ནི་འོན་ཅི་ལྟ་བུ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་
བར་དགོངས་པའོ། ། རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ནམ་པ་བཅུ་དྲུག་སྟེ། ནང་སྟོང་པ་ཉིད་
དང་། བྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། བྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆེན་པོ་
སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་མ་བྱས་
སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་
ཉིད་དང་། འོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་
སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་གི་མཆོན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་།
དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ནམས་ཀྱི་འོན་བཤད་པ་དང་མདོ་
དང་སྐུར་བ་ནི་འོག་ཏུ་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། ། ཉགས་ནི་མཆོན་མ་ཡིན་ཏེ་གང་གིས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་འདི་ཞེས་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་བྱིར་མི་སྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ལྷང་བ་
ནི་འོན་མ་ཡིན་པ་སྟེ། བདུད་ཀྱི་ལས་ལ་སོགས་པའོ། ། འོན་འདི་ནམས་ཀྱང་མདོ་ལས་གོ་
རིམས་སུ་བཤད་ནས་སྒྲོས་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་སྐད་གསུངས་པ། དེ་ཉིད་འོན་ནི་འཁོར་བ་
སྟེ། སྐར་ནི་འོན་གཞན་ལ་བརྟེན་པ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། འོན་ཏེ། ནམ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ལམ་
ཤེས་ཉིད། ། དེ་ནས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད། ། ནམ་ཀུན་མངོན་རྟོགས་རྟོགས་པ་དང་། ། ཅེ་
མོར་བྱེད་དང་མཐར་ཁྱིམ་པ། ། སྐད་ཅིག་གཅིག་མངོན་པར་རྟོགས་བྱང་ཆུབ། ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱ་
དང་དེ་ནམ་བུར། ། ཅེས་པ་སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་བསྟུས་པའི་འོན་འདི་
གཞན་དག་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཅིའི་བྱིར་བསྟན་པར་མི་བྱེད་སྟུང་ན། མདོ་དང་བསྟན་
བཅོས་དག་ལས་འགལ་བའི་བྱིར་རོ། ། མཐར་ཁྱིམ་པ་ལ་སོགས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
གསུམ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་གཞུང་གི་ཆོགས་ལ་འདིར་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ། ། གང་ཞིག་ཡང་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་ནམ་པར་བཤད་པའི་
གཞུང་གི་ཆོགས་ནམས་མདོ་འདི་ལ་སྐྱང་བ་སྟེ་ནམས་ཀྱང་དེ་དང་དེའི་མངོན་པར་རྟོགས་
པའི་ཡན་ལག་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ངག་ནམས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།

འདི་ལྟ་སྟེ། རྒྱལ་པོ་བཤད་པ་ལ་དང་པོར་ཤུ་རིའི་བྱ་ལ་བཀའ་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་སེམས་
བསྐྱེད་པ་ནམ་པ་ཉི་ཤུ་ཙུག་གཉིས་དང་གདམས་ངག་བརྒྱད་ཀྱང་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། གཞུང་གི་
ཆོག་མཁན་དེ་ཙམ་ནི་བཙུག་ལྷན་འདས་མ་འདི་ལ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་
ན་ཡང་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ནམ་པོ་གྲོལ་སྟེའི་འགྲེལ་པ་ལས་མངོན་པར་ཤེས་པ་དུག་གི་
གདམས་ངག་བསྟན་ཟིན་ཏོ། ། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་གདམས་ངག་གི་དབང་དུ་མཛད་ནས།
རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་
པ་ལས་བརྒྱམས་ཏེ། ཇི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནམས་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འཇུག་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་སློབས་པར་བྱོས་ཤིག་
ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། གང་ཡང་བསྒྲོམ་པའི་ལམ་གྱི་གདམས་ངག་གི་དབང་དུ་
མཛད་ནས་གསུངས་ལ། རབ་འབྱོར་འདུས་བྱས་ལས་ཐ་དད་པའི་འདུས་མ་བྱས་ནི་བསྟན་པར་
བྱེད་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་གཞུང་དེ་ཡང་བྱིན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་མང་པོ་ནམས་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་གཞུང་ནམས་ནི་མངོན་
པར་རྟོགས་པ་སོ་སོར་མདོ་འདི་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན། ཇི་ལྟར་དེའི་བཤད་པ་དང་མི་
འགལ་བར། རབ་འབྱོར་ཁྱོད་སློབས་པར་བྱོས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་མདོ་སྒྲུངས་ཏེ། ཇི་
ལྟར་གྱི་སྐྱེས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནམ་པ་ཉི་ཤུ་ཙུག་གཉིས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་སྐྱེས་
འདིར་གདམས་ངག་ནམ་པ་བརྒྱ་བཙོན་དོ་ཞེས་བཤད་པར་གྱིས་ཤིག དེ་ལྟར་ན་ཡང་མདོ་སྟེ་
དང་བསྟན་བཙུག་ཀྱང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་ཞིག་ཡང་བཙོན་པ་བཙོན་པར་འདོད་པ་
གཞན་གྱི་དབང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེས་ནམས་ཀྱི་བཤད་པ་འདི་ཡིན་ཞེས་དེར་ཡང་བརྟེན་བྱས་པའི་
དོན་སྟོན་པར་བྱེད་པར་འདོད་པ་དང་བཙོན་པར་འདོད་པས་སྐྱ་བར་བྱ་སྟེ། བརྟེན་ཡང་སྤྱིའི་
ཡུལ་ཅན་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་བསྟན་བཙུག་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱ་བར་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་
གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱ་ནམས་ལ་མངོན་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་བཙུག་ལྷན་འདས་
ཀྱིས་བསྟན་པར་མཛད་པ་བཞིན་དུ་ཐ་སྟོན་གྱི་དོན་དུ་ཡིན་ལ། འཕགས་པ་བརྒྱད་སྟོང་པའི་
མདོ་ལས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་སྐྱེས་དེར་ཡང་གནས་གཅིག་ལ་གདམས་ངག་ནམ་
པ་བརྒྱ་ཤེས་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གང་དུ་ཡང་བསྟན་པ་

ལས་ལྟ་རོལ་དུ་བརྒྱུ་མཛད་པ་སྟེ། གང་གིས་གདུལ་བྱ་དེ་རྣམས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །
སྟོན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་རྣམས་ལས་སྤྱི་ངེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་བདག་ཅག་ཁོ་ནས་ད་ལྟར་ནི་
བརྒྱུ་བྱུང་། དེ་ལ་བཀའ་དོན་རྟོགས་པ་ཞེས་བདེ་ལེགས་ཅི་ལྟར་སྟེ། འོ་ན་བསྐྱུས་པའི་བཤད་
པ་འདི་ཅི་ལྟར་ཡིན་སྟུང་ན། རྟོན་ལ་སོགས་པའི་ཉི་ཤུ་ཙམ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ལ་ལྟོས་པས་སོ། ། གང་
ཞིག་གསུངས་པ། ཐམས་ཅད་མི་ཟད་རྣམས་ཀྱིས་འདིར། ། ཐོས་པ་ལ་སོགས་རབ་དུ་གྲགས། །
ཞར་ལས་བྱུང་བའི་དོན་དེ་ཉིད། ། གཙོ་བོ་སུམ་ཙུ་ཙམ་གཉིས་ཉིད། ། དེ་ལྟར་བརྒྱུད་སྟོང་པ་འདི་
ནི། ། ཅི་ལྟར་བརྟུན་དོན་གྱིས་ཉུང་མིན། ། ཡུམ་ནི་བསྐྱུས་པ་འདིར་འདོད་དེ། ། ཅི་ལྟར་བརྟུན་
པའི་དོན་དེ་ཉིད། ། ཅེས་བྱ་བའོ། ། ད་ནི་བསྐྱུས་པའི་བསྟན་པ་ལ་ཆོག་གི་དོན་གྱིས་ངེས་པར་
བྱུང་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བོད་པ་སྟེ་བསྟན་པ་ལ་ངེས་པར་སྐྱར་བའི་དོན་
དུ་འོ། ། ཁྱོད་སྟོབས་པར་བྱོས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱོད་ལ་སངས་རྒྱས་མཛོད་དུ་བྱོགས་པས་ཤོད་
ཅིག་པའོ། ། གང་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་སྟོབས་པར་བྱོས་ཤིག་ཅེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་
ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་ཏེ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། གང་གི་ཕྱིར་དེའི་དོན་གྱི་དངོས་པོ་
ནི་འབྲེལ་བ་སྟེ། དེ་བས་ན་འབྲེལ་བ་བརྟུན་པར་འདོད་པས་དུག་པ་ལ་འབྲེལ་བ་བརྟུན་པར་
འདོད་པས་ནི་བཞི་པར་འགྱུར་རོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཀུན་
རྟོན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དང་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སོ། །
གང་གི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་མཛོད་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་
བདག་གིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཤིན་ཏུ་མཐར་ཐུག་པའི་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་རབ་དུ་གནས་
པར་བྱའོ་ཞེས་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་
དང་པོར་འཇུག་པའི་སེམས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བརྟུན་དོ། ། སེམས་དེ་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཞེས་བརྟུན་དོ། ། གྱེ་མ་བདག་སྤྱོད་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མཛོད་པར་
རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་མཐར་ཐུག་པའི་མུ་ངན་ལས་
འདས་པ་ལ་རབ་དུ་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱང་ཆུབ་དང་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས། ཀུན་
རྟོན་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ལ་གནས་ཏེ། ཤེས་རབ་དང་སྣང་རྟོག་གིས་བསྐྱེད་

པའི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཞེས་བཞེད་དོ། །རབ་ཏུ་
དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱ་ནི་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཞེས་
བཞེད་དེ། སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྤྱིང་པོ་ཅན་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་རབ་ཏུ་
བྱང་བ་སྟེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཡང་གནས་སྐབས་གསུམ་ལས་མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་དང་།
དག་པ་དང་མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་དང་། ཤིན་ཏུ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་གནས་སྐབས་སོ། །
དེ་ལ་མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་ལ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་གཅིག་ཏུ་ན་སེམས་ཅན་གྱི་གནས་སྐབས་ཁོ་ན་ཞེས་བྱ་བའོ། །དེ་བཞིན་
ཉིད་དེ་ནི་མིང་ཐམས་ཅད་པ་དང་མིང་ཐམས་ཅད་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། དག་པ་དང་མ་དག་པའི་
གནས་སྐབས་ལ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་དང་སེམས་ཅན་གྱི་གནས་
སྐབས་གཉི་ག་ཡང་ཡོད་པས་ན་དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་པ་དང་མ་དག་པ་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་མིང་གིས་བཞེད་པ་ཡིན་འོ། །ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་གནས་སྐབས་ལ་གཅིག་ཏུ་ན་
རྣམ་པར་དག་པའི་གནས་སྐབས་ཁོ་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་དེའི་ཆེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
མིང་གིས་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཡང་དག་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་སླ་དགས་ཞེས་བྱའོ། །སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་རིགས་དང་མཐུན་པའི་རིགས་སོ། །རིགས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ནི་ལྷག་པར་མོས་
པའོ། །ལྷག་པར་མོས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ནི་རྟེན་འོ། །རྟེན་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ནི་སྟོན་
ལམ་མོ། །སྟོན་ལམ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ནི་སྟོད་པའོ། །སྟོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ནི་
བཙོན་འགྲུས་སོ། །བཙོན་འགྲུས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ནི་དུས་སོ། །དུས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་
པ་ནི་ཆོགས་སོ། །ཆོགས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ནི་ཡང་དག་པར་བྱང་བའོ། །ཡང་དག་པར་
བྱང་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ནི་འབྲས་བུའོ། །འབྲས་བུ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ནི་སེམས་ཅན་
ཀྱི་དོན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆེན་པོ་ཉིད་རྣམ་པ་བརྒྱ་གཅིག་དང་ལྷན་པས་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་
ཞེས་བཞེད་པ་ཡིན་འོ། །ཅིའི་དབང་དུ་མཛད་ཅེ་ན་གསུངས་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པ་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལ་སོན་དམ་པར་སྟོན་ལམ་དང་བཙོན་འགྲུས་བརྒྱམས་པ་

དང་ཉེན་མོངས་པ་དང་ལས་དང་སྤྱད་བསྐྱེད་དང་འཁོར་བ་དང་ནམ་པར་རྟོག་པ་དང་ཡོན་
ཏན་དང་ཤེས་བྱ་སྟེ། དགྲ་པོ་ནམས་ལ་པ་རོལ་ཏུ་སོན་པའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ནམ་
པར་མི་རྟོག་པ་རྫོང་ལྷ་བྱུང་ཉིང་ངེ་འཇིན་གྱིས་ཡང་དག་པར་བསྐྱེད་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ནམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། དེ་ལས་དེའི་རྗེས་སུ་
ཐོབ་པ་ནམས་ནམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་ནམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡང་མེ་ལོང་དང་མཉམ་པ་
ཉིད་དང་སོ་སོར་རྟོག་པ་དང་། བྱ་བ་གྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནམས་དེའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འབྲས་བྱ་ལ་
རྒྱས་བཏགས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མིང་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉན་ཐོས་
དང་རང་སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱི་ཡང་མཐར་ཐུག་པའི་སས་ཡང་དག་པར་བསྐྱེད་པ་དགྲ་བཅོམ་
པའི་ལམ་ཀྱི་ནམ་པ་ཤེས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རྒྱ་མཐུན་པ་ཉིད་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མིང་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་ནམས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ནམས་ཀྱི་མོས་པ་སྟོད་པའི་ས་ལ་བརྟེན་ནས་ངི་སྲིད་ཆོས་ཀྱི་སྲིན་གྱི་ས་ལ་ཐོས་པ་དང་བསམ་
པ་དང་བསྟོམ་པའི་རིམ་པས་མངོན་པར་འཕེལ་བ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ངི་མ་མེད་པར་བྱེད་པའི་
ཐབས་དང་ལམ་ཀྱི་ཡང་དག་པར་བསྐྱེད་པ་ནམས་ཐམས་ཅད་ཏུ་མཆོག་གི་དོན་ཏུ་མཆོག་གི་
དོན་ལ་སོགས་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་བྱད་པར་མངོན་སུམ་ཏུ་བྱས་པས། ས་དང་ས་
ལ་རྟེན་གྱི་དག་པ་མཆོག་དང་མཆོག་གི་དངོས་པོ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རྟོགས་པའི་བྱད་པར་ཐོབ་
པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ནམས་དང་དེ་ནམས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མིང་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནམས་ཀྱི་ལམ་དང་སོ་
སོར་རྟོག་པ་དང་མཐར་ཐུག་པའི་ས་ལ་ཡང་དག་པར་ཞེན་པ་མ་ལུས་པའི་དངོས་པོའི་བྱད་
པར་རྟོག་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། གང་ཞིག་ཡང་འདི་མིང་གི་ཆོགས་དང་ཆོག་གི་ཆོགས་
དང་ཡི་གེའི་ཆོགས་ཀྱི་ངོ་བོས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་བསྟན་པ་དེ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མིང་ཉིད་གྱིས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་ངི་སྲིད་ནམ་པ་འདི་ནམས་
ལ་མངོན་པར་གསལ་བར་བྱེད་པ་གང་ཞིག་ལ་ལ་ཞིག་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཚུལ་དེ་ཐམས་ཅད་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་ཏུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་འདི་ནམས་ལ་འདིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སས་ཡང་དག་པར་

བསྐྱུས་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྣམས་ཏེ་ཞེས་
ཞེས་བཅོམ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྣམས་ཏེ་ཞེས་
བྱ་བ་སྟེ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཤིན་ཏུ་ཡོངས་སུ་དག་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རྣམས་ཏེ་ཞེས་བཅོམ་པ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། ཁ་ཅིག་ན་རེ་འདིར་ནི་ཐེག་པ་
ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྣམས་ཏེ་ཞེས་བཅོམ་པ་ཡིན་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་སྤངས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལས་བཅོམ་པ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། ཁ་
ཅིག་ན་རེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྣམས་ཏེ་ཞེས་བཅོམ་པ་
ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ནས་དེ་ལ་བཅོམ་པ་ནས་བདག་ལ་ཅི་ཞིག་སྟོབས་པར་བྱོས་ཤིག་ཅེས་
གསུངས་པ། ཇི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་བསྟོམ་པ་ལ་སོགས་
པའི་རིམ་པས་ཇི་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྣམས་ཏེ་ཞེས་བཅོམ་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་
བྱའོ། ། དེ་ལ་གང་གི་ཆེ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་བམ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྣམས་ཏེ་ཞེས་བཅོམ་པ་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྣམས་ཏེ་ཞེས་བཅོམ་པ་
ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩ་མཆན་ཀྱི་བདུན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྣམས་ཏེ་ཞེས་བཅོམ་པ་དང་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྣམས་ཏེ་ཞེས་བཅོམ་པའི་དོན་དང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཉིད་དང་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་ལ་སོན་པའི་དོན་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གང་གི་ཆེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་
སྟེ། དེའི་ཆེ་ན་རྟེན་ཀྱི་བདུན་པ་ཁོ་ན་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྣམས་ཏེ་ཞེས་བཅོམ་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ངས་
པར་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་ལུས་པར་སོང་བའོ། ། ངས་པར་འབྱུང་བ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ།
བསྐྱུས་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་སྦྱོད་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་ཡང་དག་པར་ངེས་
པར་འབྱུང་བ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བའོ། ། དེ་ལ་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལ་སོགས་པའི་དུས་སུ་
བསྐྱུས་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བའོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་བཤད་པར་འགྱུར་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྣམས་
ཏེ་ཞེས་བཅོམ་པ་ལ་བསྐྱུས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྐབས་པའི་དུས་སུ་སྦྱོད་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དེ་
བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྣམས་ཏེ་ཞེས་བཅོམ་པ་ལ་སྦྱོད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སོ་སོར་
རྟོག་པའི་དུས་སུ་ཡང་དག་པར་བྱུང་བའི་ངེས་པར་འབྱུང་སྟེ། དེ་བཤད་པར་འགྱུར་བ་ནི་ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རྣམས་ཏེ་ཞེས་བཅོམ་པ་ལ་རྣམས་འཕྱོར་དུ་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་བས་ན་ཚུལ་འདིས་དེ་ལ་ངེས་

པར་འབྱུང་བར་བྱ་བ་དང་། གང་དུ་ཡང་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱ་བ་དང་གང་ཡང་ངེས་པར་
འབྱུང་བ་འདི་གསུམ་ངེས་པར་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་
པ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གདོན་མི་བླ་བར་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཉིད་
ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། ལམ་ཐམས་ཅད་ལ་དེའི་རྩ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་རྟག་ཏུ་གྲུས་པར་བྱ་བ་ངེས་པ་ལ་སོགས་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་འདིར་ནི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྒྲིའི་སྒྲིབ་པ་སྒྲོབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། པ་རོལ་ལ་ནི་ཉི་བའི་
ཆོག་ལ་མི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱན་ནི་ཉི་ཡིན་ཏེ། བྱེད་པ་པོ་འཕྲོ་དངོས་པོ་ལ་སྟེ་མི་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་གཞལ་བའི་དོན་ལ་སྟེ། དེའི་པ་རོལ་གཞལ་བར་བྱེད་པས་ན་སྤྲ་ར་མི་ཞེས་བྱ་ལོ། །
ཡང་ན་མི་ཉ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཆོ་བ་ལ་སྟེ་དེའི་པ་རོལ་ལ་འཆོ་བར་བྱེད་པས་ན་སྤྲ་ར་མི་ཞེས་
བྱ་ལོ། ། རྒྱ་མི་ཉ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་ཏུ་གཞག་པ་སྟེ། དེའི་པ་རོལ་གཞལ་བར་བྱེད་པས་ན་སྤྲ་ར་
མི་ཞེས་བྱ་ལོ། ། རྒྱ་མ་སྟོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དག་པ་ལ་སྟེ། དེའི་པ་རོལ་ལ་མཇུ་[?]ཏི་དག་པར་བྱེད་
པས་ན་སྤྲ་ར་མི་ཞེས་བྱ་ལོ། ། མ་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཅིང་བ་ལ་སྟེ། དེའི་པ་རོལ་ཏུ་མརྒྱ་[?]ཏི་ཞེས་
བྱ་བས་སྤྲ་ར་མི་སྟེ་པ་རོལ་ཏུ་སོང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དེའི་དངོས་པོ་ནི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་སྟེ་པ་རོལ་ཏུ་སོང་བའི་བྱ་བ་ནི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལོ། ། གང་གི་ཆེ་སྒྲར་ཡང་དངོས་པོ་ལ་
རྒྱན་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་པ་རོལ་ཏུ་སོང་བ་ནི་སྤྲ་ར་མི་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། སྤྲ་ར་མི་ཉིད་ནི་སྤྲ་ར་མི་ཏ་
སྟེ་དེ་བ་ཏ་བཞིན་དུ་ལོ། ། རང་གི་དོན་ལ་ནི་ཏ་ལ་ལོ། ། ཡང་ན་པ་རོལ་ཏུ་སོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཆོགས་
ནི་སྤྲ་ར་མི་ཏ་སྟེ་གྲུ་མ་ཏ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་ལོ། ། ཆོགས་ལ་ནི་ཏ་ལ་ལོ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་ངེས་
པར་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བར་འདོན་པ་སྟེ་འདོན་པ་ཅམ་ལ་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཁ་ཅིག་གོ། ། ཇི་
ལྟར་སྤྲར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་ནོ། ། དེ་ལྟར་
ན་བསྟུས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བསྟན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་སྦྱལ་བར་བྱེད་པའི་གཡོ་
སྦྱུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱས་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཅད་མི་གསུང་བར་གྱུར་ཏོ། ། ད་ནི་
བར་མ་བསྟན་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་གདམས་ངག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་པ་བཞིར་
བྱས་ཏེ། དེ་ལ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་གྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་གདམས་ངག་བསྟན་པར་བྱ་
བ་སྟེ་འོན་ཀྱང་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གནས་བརྟན་ལ་བསྦྱལ་བར་བྱས་པ་ལ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་

བསྟན་པ་འདི་ཡིན་པར་འགྱུར་གྱི། སྟོན་པ་ན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་ལ་དོགས་པར་གྱུར་ན་དེ་
བསལ་བའི་དོན་དུ་ཤུ་རིའི་བྱ་ལ་ནམ་པར་རྟོག་པ་སྦྱེས་ཏེ་དེ་གསུངས་པ་ནི། དེ་ནས་ཆོ་དང་
ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་འདི་སྟོན་དུ་སེམས་ཏེ། ཅི་ཆོ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་འདི་བདག་ཉིད་ཀྱི་
རང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཅིའི་ཕྱིར་དོགས་པ་ནི་ཤུ་
རིའི་བྱ་ལ་སྦྱེ་བ་ཡིན་སྟེ་མ་ན། ཉན་ཐོས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཡུལ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདིར་ནི་
གསུངས་པར་གྱུར་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་འདི་ནི་ཟབ་མོ་ལ་བཟོད་པ་ཞེས་གྲགས་
པ་བསྒྲགས་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་དོགས་པར་འགྱུར་བའོ། ། ཤུ་རིའི་བྱའི་མ་
ནི་མིང་གིས་ཤུ་རིའི་སྟེ་རིགས་ཀྱིས་ནི་ཤ་ར་དུ་ཏི་ལ་དེ་བས་ན་འདིའི་མིང་གཉིས་ཏེ་ཤུ་རིའི་
བྱ་དང་ཤ་ར་དུ་ཏིའི་བྱ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། བདག་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་རྒྱུད་ལས་བྱུང་བས་
སོ། ། རང་གི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་ཉིད་ལ་རག་ལུས་པས་གཞན་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་ལ་མ་
སྟོས་པས་སོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱང་ཡིན་ལ་སྟོབས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ་དེ་དག་གི་སྟོབས་ནི་སྦྱེད་པར་
བྱེད་པའི་རུས་པའོ། ། དེའི་བསྐྱེད་པ་ནི་ཀུན་ནས་འཇུག་པའོ། ། རང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་
པའི་སྟོབས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་པ་སྟེ་དེར་སྔ་རོལ་དུ་
ཀུན་ལ་བརྟགས་ནས་སྟོབས་དེ་བྱིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ནས་ནི་རབ་དུ་སང་པའོ། ། འོན་ཏེ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱིན་གྱི་སྐབས་
པ་ར་བྱེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་སོ། ། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པས་རབ་འབྱོར་གྱིས་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་ཉིད་ལ་གཟུང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་སྟོན་བསལ་
བའི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཆོག་འདི་ཡིན་ཏེ་བདག་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལན་སྟོན་པར་
བྱེད་དོ། ། ཡོངས་སུ་ཆོལ་བར་བྱེད་པའི་ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་ནི་ནམ་པར་རྟོག་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ནི་
ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་སེམས་ལ་གནས་པ་སྟེ། གསལ་བར་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་
སེམས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་རྟོག་པའོ། ། དེ་ཤེས་ནས་ནི་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་
སྟེ་དག་གིས་མ་ཡིན་རྟགས་ཀྱིས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། འདི་རྒྱུད་ཅེས་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ལན་ནོ། ། ཐོས་པར་བྱེད་པས་ན་ཉན་ཐོས་ནམས་སོ། ། བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཀྱི་ཆོག་གི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། སྔ་བ་དང་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་ནམས་

ནི་དྲུག་སྟེ། དེ་ལ་དང་པོ་གསུམ་ནི་གདུལ་བྱ་ནམ་པ་གསུམ་ལ་བསྐྱུས་པ་དང་བར་མ་དང་རྒྱས་
པའི་དབྱེ་བས་སོ། ། གཞན་གསུམ་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་གཞན་ཀྱི་ལྷག་
པའི་བསམ་པ་དང་གཉི་གའི་ལྷག་པའི་བསམ་པའི་གནས་སྐབས་ལས་འོངས་པས་ནམ་པ་
གསུམ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། གཞན་དག་སྒྲས་པ་མདོ་ལ་སོགས་པ་དང་ཡང་དག་པར་འབྲེལ་བར་
བྱ་བ་དང་ནམ་པ་གསུམ་གྱིས་དངོས་པོ་གང་ཅི་སྒྲ་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་
འཁོར་གྱི་ནང་དུ་མདོ་ལ་སོགས་པ་སྒྲ་བའོ། སྟོན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཉིད་དུ་གཞན་ནམས་
གྱིས་ངེ་བ་ལ་སོགས་པ་ནམས་གྱིས་སྒྲར་འདུག་པའོ། ། ཉེ་བར་སྟོན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཕྱོགས་ནམས་སུ་གདུལ་བྱ་ནམས་ལ་ཉེ་བར་སོང་སྟེ། དེ་ནམས་ལ་སྒྲ་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་གང་
ཅུང་ཟད་དངོས་པོ་རྗེད་པ་སྟེ་བཤད་པར་བྱེད་པའོ། ། བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་འཁོར་གྱི་ནང་དུ་
གསལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ་དེ་ཉིད་དུ་གཞན་ནམས་གྱིས་སོ། ། ཡང་དག་པར་གསལ་བར་བྱེད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་སོང་སྟེ་རང་ཉིད་གྱིས་གསལ་བར་མཛད་ཅེས་བྱ་བའོ། ། དེ་དག་
ཐམས་ཅད་ནི་སྒྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ནམས་སོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྦྱོར་བུའི་མཐུ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་དེའི་བྱན་ལྟ་བུས་ལས་རབ་དུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཉེ་ཉན་ཐོས་ནམས་གྱིས་མ་ཡིན་ཉེ་རང་
དགའ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་སྒྲ་བར་འདོད་པས་རང་ཉིད་གྱིས་འདི་བར་
བྱེད་པ་ནི་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། རྒྱ་སྒྲ་བ་ནི་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་ཆོས་
གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པའོ། ། སྟོབ་པ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོས་
པ་དང་བསམ་པ་དང་བསྟོམ་པ་ནམས་གྱིས་སོ། ། དེ་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་ནམས་
སོ། ། ཆོས་ཉིད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་ལྟར་ཐོས་པའོ། ། མདོན་སུམ་དུ་བྱས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པའོ། ། འདི་ན་ཉོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པའོ། ། ཤེས་རབ་གསུམ་གྱིས་
བསྟན་པ་དེའི་དྲན་པའི་ས་བོན་བཞག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འགའ་ཞིག་ལས་འདི་ན་པ་ཞེས་མི་
འབྱུང་ངོ་། ། ཆོས་ཉིད་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་ལྟར་ཐོས་པའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་
བསྟན་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་ལྟར་ཐོས་པ་ལ་འདྲ་བའི་ཟག་པ་ནི་རྒྱ་མཐུན་པའོ། ། ཆོས་ཉིད་དེ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་ལྟར་ཐོས་པའོ། ། ཆོས་ཉིད་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་སྟེ་རང་ཉིད་གྱིས་བསྟན་
པས་སོ། ། འདིར་ནི་རྒྱ་མཐུན་པའི་ཆོག་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྦྱོར་བུའི་མཐུ་གསུངས་

སོ། ། མི་འགལ་བ་ཞེས་བྱ་བས་ནི་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདི་ཙམ་གྱིས་ཡང་
ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟར་བཤད་པར་འགྱུར་ཏེ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཐམས་ཅད་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
དོན་དམ་པར་གཟིགས་པའི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ནི་མཆོག་ཏུ་ཆད་མ་སྟེ། གང་གིས་ཇི་ལྟར་
བཤད་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་འདི་ཙམ་ཡང་སློབ་མ་རྣམས་ལ་དེས་ཏྟག་ཏུ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་
པ་ལས་འདི་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཡང་དག་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་
གང་ཞིག་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེས་རང་ཉིད་དམ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སློན་ནས་བསྟན་པར་
མཛད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཆད་ཆད་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདིས་ནི་རབ་འབྱོར་གྱིས་བྱས་པར་
འགྱུར་བའི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་གདམས་ངག་གི་བསྟན་པ་ལ་བྲལ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་
ཀྱི་སྒྲིན་ཡོངས་སུ་སྤང་པར་བྱས་སོ། ། ད་ནི་གནས་བཏན་རབ་འབྱོར་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་
གདམས་ངག་བཤད་པར་འདོད་ནས་གསུངས་པ། གང་བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་འདི་སྐད་དུ་
རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་ལས་བརྒྱམས་ཏེ། ཇི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་སློབས་པར་བྱོས་ཤིག་
ཅེས་བཀའ་སྤྱུལ་པ། བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི། ངག་དང་པོ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བསྟན་ཟིན་ཏེ། དེ་ཉིད་རིས་བཟོད་
པར་འདོད་པས་གཅིག་གི་ཆོག་གིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་འབྱུང་བ་དེར་ནི་ཆོག་གཉིས་ཀྱིས་དེ་དང་དེར་ཞེས་བྱ་བ་
གོ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཆོག་སྒྲ་དགས་ནི་མིང་ངོ་། ། ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་ལའོ། ། གང་གི་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཡང་མ་ཡིན་པའོ། ། ཆོས་རྣམས་ཡོད་དེ་དེའི་ཕྱིར་ཆོས་གང་གི་ཡང་ཆོག་སྒྲ་
དགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞེ་ན། གསུངས་པ། བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཞེས་བཀྱི་བའི་ཆོས་དེ་བདག་གིས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ།
འདི་ལྟར་སེམས་པར་བྱེད་དེ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཡོད་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མིང་གི་རང་
བཞིན་གྱིས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རམ། འོན་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་གྱིས་སམ། གཞུགས་ལ་
སོགས་པ་དེའི་ཆོ་ཆོས་ཏྟག་པ་དང་མི་ཏྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་སྒྲ་དགས་པའི་རང་བཞིན་

གྱིས་སམ། གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་བཞི་སྟེ། དེ་ལ་
མིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚོས་ནམས་ཀྱི་ཚོས་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་ཚོས་
ནམས་ཀྱི་མིང་ནི་ཚོས་གཞན་དུ་གྱུར་ན་དེའི་ཆེ་དང་མིང་ཅན་གྱི་ཚོས་སྟེ་བར་གྱུར་པ་ན་
དེ་ཡང་སྟེ་བར་འགྱུར་རོ་སྟམ་ན། སྟེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་ཐ་སྟད་ལ་རུང་བ་ཉིད་
བྱེད་པའི་དོན་དུ་བརྟེན་པོ་བྱེད་ཀྱིས་གཞན་ནམས་འདི་ནི་འདིའི་མིང་ཅན་ནོ་ཞེས་ཕྱིས་
ནམ་པར་གཞག་པར་བྱེད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་ཚོས་སྟེ་བའི་དུས་ཉིད་ལ་མིང་ཡང་སྟེ་བར་
གྱུར་ན། དེའི་ཆེ་གཞན་བརྒྱུད་བཟུང་བ་ནམས་ཀྱང་མཐོང་བ་ཙམ་ཉིད་ཀྱིས་འདི་ནི་འདིའི་མིང་
ཅན་ནོ་ཞེས་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ་སྟམ་ན། རྟོགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་མིང་ནི་ཚོས་
བསྟེན་པའི་དུས་སུ་སྟེ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཚོས་འགགས་པས་འགག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་
ཕྱིར་དེའི་མིང་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་འགགས་ཀྱང་དེའི་མིང་ཐ་སྟད་དུ་བྱེད་དེ་འཇིགས་པ་ནི་མ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་སྟེ་བ་དང་འགག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཚོས་གཞན་མ་ཡིན་ན་འོན་ཀྱང་འདི་
ཐ་སྟད་ཙམ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་འོ། ། སེམས་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ལ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་རང་བཞིན་ཉིད་མི་
འཇིན་པས་བདག་ལ་སོགས་པ་བཞིན་རྟོག་པར་བྱེད་པ་ནམ་པར་རྟོག་པ་ནི་ནམ་པ་གཉིས་
ཀྱིས་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་པར་ཞེན་པས་ན་སྤང་
པོ་ལྡེའི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་འགྱུར་རམ། ཇི་ལྟར་ཆད་པར་སྤྲོ་བ་ནམས་ཀྱིས་བདག་ཡོངས་སུ་
བརྟགས་པ་ལྟར་རོ། ། སྤང་པོ་ལྡེ་ལས་ཐ་དད་པར་གྱུར་པ་གཞན་ཞིག་ཡིན་ནམ་ཇི་ལྟར་རྟག་
པར་སྤྲོ་བ་ནམས་ཀྱིས་བདག་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པ་ལྟར་རོ། ། དེ་ལ་རེ་ཞིག་སྤང་པོ་ལྡེ་ནི་
གཞུང་བ་དང་འཇིན་བའི་བྱང་པར་གྱི་དོ་བོ་ཉིད་ཅན་ཏེ་གཞུང་བར་བྱ་བ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པར་གཞུང་བར་བྱ་བའི་མཆན་ཉིད་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འཇིན་པར་བྱེད་པ་ཡང་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་ཏེ་གཞུང་བར་བྱ་བ་མེད་པ་ལ་དེ་མི་རིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་འོ། ། སྤང་པོ་ལྡེ་
ནམས་མེད་པའི་ཕྱིར་དེའི་རང་བཞིན་སེམས་ཅན་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་པར་འགྱུར།
གལ་ཏེ་ཡང་སྤང་པོ་ནམས་ལས་ཐ་དད་པར་འགྱུར་བའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་གྱུར་ན་དེ་ནི་དེ་
ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར་གྱི་རྟོགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་རི་བོང་གི་རྩ་དང་མོ་གཤམ་གྱི་

བྱ་ལ་སོགས་པ་དང་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲ་བའི་སེམས་ཅན་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉིད་དོ། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ནམ་པ་ལྗེའི་དེ་རྟག་པ་ཉིད་དང་མི་རྟག་པ་
ལ་སོགས་པའི་ཆོག་སླ་དགས་པའི་རང་བཞིན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་རིགས་པ་ཡང་མ་
ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཤིན་ཏུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཀུན་ཏུ་
བརྟགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ནམས་ཀྱི་ཆོག་སླ་དགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཡང་མེད་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་པར་འགྱུར། གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡང་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་ངོ་
བོར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་མེད་པས་དེ་དང་སྤང་བའི་ནམ་པར་རིག་པའི་ངོ་བོ་ཡང་གཞན་
དབང་ནམས་ལ་མི་བདེན་པའི་སྤང་བ་ཅམ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར་ལྟག་མ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་
པའི་ངོ་བོས་དེ་ནམས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་གནས་
སྐབས་སུ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གང་ཞིག་གང་ལ་བསྟན་ནས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཞེས་མིང་གིས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་གི་ཕྱིར་གཞན་ནི་གཞན་ལ་མཐོང་ཞེས་
བརྗོད་པ་ཡིན་ནམ་འོན་ཏེ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ནམས་འདུས་མ་བྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་
མཐོང་ན་འདི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ་དེ་བཞིན་ཉིད་
དེ་ཁོ་ན་མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་འདུས་བྱས་ནམས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི་དེ་ཉིད་ཁོ་ན་
ཡང་དག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་འདུས་མ་བྱས་ནམས་ཞེས་བྱའོ། ། ཇི་ལྟར་ཡང་སྤར་དངས་པ་
མ་ཡིན་པའི་ཆུ་ཕྱིས་ཤིན་ཏུ་དངས་པ་ལ་ཆུ་དེ་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། ཇི་ལྟར་ཡང་སྤར་
སློན་ལ་སོགས་པས་རྒྱ་མར་བྱས་པའི་ནམ་མཁའ་ནི་ཕྱིས་རྒྱ་མ་མེད་པར་གྱུར་པ་ལ་ནམ་མཁའ་
དེ་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སྤར་མ་དག་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཕྱིས་ཤིན་ཏུ་ནམ་
པར་དག་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་སྟེ་ཞེས་བྱ་བས་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ནམས་དང་འདུས་མ་
བྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་དད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་གང་ཞིག་གང་ལ་
མཐོང་བར་འགྱུར་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བདག་ལ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མཐོང་
ཞེས་བྱ་བ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནམས་ཀྱང་ཕྱོགས་བཞི་མི་དམིགས་པའི་སྒྱུར་བ་ལ་ཆེན་
པོ་ནམས་ལས་བྱུང་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཡང་བདག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཤེས་

རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་བགྱི་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཡང་མིང་
ལ་སོགས་པ་ནམས་ལས་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་སྟེ། དེའི་བྱིར་དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔལ་ཉིད་བཞིན་དུ་ཇི་ལྟར་མཐོང་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་ལོ། ། ཞེས་བགྱི་
བའི་སྐྱེ་ནི་རབ་དུ་གྲགས་པ་སྟེ་ཇི་ལྟར་རྒྱལ་བོ་བྱང་བར་གྱུར་པ་ཟས་གཙང་ཞེས་བྱ་བས་ནམ་
པར་དག་པའི་ལྷགས་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། གཉི་ག་ཡང་མ་མཐོང་ན་ཇི་ཞིག་འཐད་པ་ཡིན་ཞེས་
གསུངས་པ། བདག་གིས་མ་འཆལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཇི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་
མཐོང་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་མིང་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞེ་ན།
གསུངས་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རང་
བཞིན་ཆོས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་དེ་ལ་ལོ། ། གང་གི་བྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཀུན་
བརྟགས་ཀྱི་ངོ་བོས་ཡོད་པར་འགྱུར་རམ་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པར་འགྱུར་རམ་འོན་ཏེ་
ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོས་ཡོད་པར་འགྱུར་སྟམ་ན། དེ་ལ་ཀུན་བརྟགས་ནི་མ་འཆལ་ཏེ་བི་
དལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟེན་པའི་དོན་ལ་ལོ། ། རྟེན་པར་གྱུར་པ་ནི་མ་ཡིན་ལོ། ། རི་བོང་གི་རྩ་བཞིན་
དུ་ཤིན་དུ་ཡང་དེ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། གཞན་དབང་གི་ངོ་བོས་མ་དམིགས་ཏེ་དེ་བརྟན་པ་སྤང་
བ་ཅམ་གྱིས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པས་ནི་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་
མི་མཐོང་སྟེ་དེའི་གནས་སྐབས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་རྩ་གཅིག་པའི་བྱིར་
གང་ཞིག་གང་ལ་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། གཞན་ནི་སྤྲ་མ་བཞིན་ལོ། ། མ་འཆལ་བ་ནི་དཔྱོད་པ་
ལས་སྤྲ་རོལ་དུ་སྟེ་མཆན་ཉིད་ཇི་ལྟར་བར་མི་ཐོབ་ཅིང་། ཅའ་[*CI'I]བྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་བྱིར་མ་
དམིགས་པས་སོ། ། དབྱད་པ་ལ་ཡོད་པ་ན་མི་རྟོག་ཅིང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་བ་ནི་
ཤིན་དུ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ནམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཡང་མ་འཆལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་བཞིན་དུ་འཐད་པ་
ནམས་སོ། ། གང་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་རིགས་པས་མཐོང་བ་ལ་གཞོད་པར་
བྱས་པའི་བྱིར་རོ། ། གང་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ལ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཉིད་བཞིན་
ལོ། ། ཤེས་པའི་བྱིར་ཏེ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་བརྗོད་པ་ནི་གདམས་པ་ལོ། ། རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་
རྟོགས་པ་ལ་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ནམས་ཀྱི་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ལུང་ལ་བར་དུ་གཙོད་པར་བྱེད་པ་དོར་

པར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་མན་ངག་གོ། ། དེ་བས་ན་དོན་དམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་
ཕྱིན་པ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དག་ལ་མཐོང་བ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་
གདམས་པ་མེད་པ་ཞེས་ཤེས་ནས་གལ་ཏེ་མི་སྤྱོད་བར་གྱུར་ན་དེའི་ཆོ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
སྤངས་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་ཐབས་
ལ་མཁུལ་པས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཁོ་ན་བཟུང་བར་བྱས་ནས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་
ཚུལ་གྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་གདམས་ངག་བྱའོ། ། གཞན་
དུ་ན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཉམས་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་རོ། ། གང་གི་ཕྱིར་འདི་རྣམས་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཉེ་བར་སྲིད་པའི་ཀུན་གལ་ཏེ་བསྟན་པར་མ་གྱུར་ན་དེའི་ཆོ་
ཤེས་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། མ་ཤེས་པ་ནི་སྒྲོམ་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། མ་བསྒྲོམས་པས་ནི་མངོན་དུ་
བྱེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཐོག་མ་མེད་པའི་མ་རིག་པ་ལས་
སྦྱེས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་དང་དན་སོང་དང་དན་འགོ་དང་སྦྱེ་བ་དང་ཁ་བ་དང་ན་
བ་དང་འཆི་བ་དང་མུ་དན་དང་སྦྱེ་སྒྲགས་འདོན་པ་དང་། སྦྱག་བསྐལ་བ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་
དང་འཁྲུག་པའི་རྒྱུའི་དངོས་པོ་འཛིན་པ་དེའི་གནས་སྐབས་ཅན་ལ་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །
དེའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཐ་སྟད་ཅུམ་སྟེ་དོན་དམ་པར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་རོ་གཅིག་པ་
ཞེས་ཅི་ནས་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་པར་བྱའོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་
ཕྱིན་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གདམས་ངག་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པར་མི་སྲིད་པ་ཉིད་
དོ། ། ཉེ་བར་རྫོགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱིས་བསྟན་པར་མངོན་པ་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མི་
དམིགས་པའི་སྒྱུར་བ་ངེས་པར་བསྟན་པར་འབྱུང་བའི་གདམས་ངག་བདག་གིས་བསྟན་ཞེས་
འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་གྱི་དགོངས་པའོ། ། ད་ནི་གདམས་ངག་འདིའི་འབྲས་བུ་བསྟན་པའི་
ཕྱིར་གསུངས་པ། འོན་ཀྱང་ཡང་གལ་ཏེ་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གལ་ཏེ་དེ་ཞེས་བྱ་བ་མི་
ཟད་པ་གཞན་གལ་ཏེའི་དོན་ལའོ། ། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དམ་པར་གདམས་ངག་མེད་
པ་ལའོ། ། སྤྱོད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ད་ལྟར་བྱུང་བ་དང་ཉེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འབྱུང་
བའི་དུས་ལ་ལ་ཁའོ། ། སྤྱོད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱོད་པའི་དོན་ལའོ། ། བསྟན་པ་དང་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཐོས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ལའོ། ། ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་

ནི་བསམ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལའོ། ། མངོན་པར་ཕྱོགས་པར་བྱས་ནས་
ཞེས་བྱ་བའི་བྱད་པར་ལོ། ། གང་གི་ཕྱིར་འདི་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་སྒྱུར་བའི་འབྲས་བྱ་
ནི་ཤེས་རབ་མངོན་པར་འཕེལ་བ་དང་དད་པ་མངོན་པར་འཕེལ་བའོ། ། ཤེས་རབ་མངོན་པར་
འཕེལ་བས་སེམས་ཀྱི་བསྐྱམ་པ་མེད་པའོ། ། དད་པ་མངོན་པར་འཕེལ་བས་སྐྱག་པ་ལ་སོགས་
པ་མེད་པའོ། ། ཤེས་རབ་དེ་ཡང་གནས་གསུམ་ལ་ལྷག་པ་ཡིན་ཏེ་ཟབ་མོ་བསྟན་པ་དང་ཤིན་ཏུ་
སྐྱག་བསྐྱེལ་བར་བྱེད་པར་བསྐྱབ་པ་དང་ཤིན་ཏུ་ཡང་ངོ་མཚར་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་
ལའོ། ། འདི་རྣམས་མདོ་ལས་འབྱུང་བའི་ཟབ་མོའི་གནས་རྣམས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བྱས་པའི་
སེམས་བསྐྱམ་པ་སྟེ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། གནས་གསུམ་པོ་འདི་རྣམས་ལ་མ་དད་པར་བྱས་པས་
སྐྱག་པ་སྟེ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཐོག་མར་སྟེ་བའི་དུས་སུ་སེམས་ཀྱི་བསྐྱམ་བ་ནི་འགོད་པ་སྟེ་བར་
མའི་གནས་སྐབས་ལ་ཀུན་ཏུ་ཞུས་པའོ། ། ཆེན་པོའི་གནས་སྐབས་ལ་བག་ཆ་བའོ། ། རྣམ་པ་
གང་གིས་ཉོག་པ་ལ་ཡང་དེར་སེམས་ཀྱི་མངོན་པར་མི་དགའ་བ་ནི་ཡིད་ཕྱིར་ཕྱོགས་པར་
འཁྱུར་བའོ། ། སྐར་ཡང་གང་དུ་བཅོམ་ཞིང་ཕྱིར་ཕྱོགས་པར་མི་འཁྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་པར་
འདོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེར་ཆེན་པོ་ནི་བག་འཁྱུམས་པ་རྒྱན་དུ་གནས་པའི་བག་ལ་བུམས་པ་ཐོབ་
པའོ། ། མངོན་པར་མི་དགའ་བ་ལ་རྒྱན་དུ་གནས་པ་ནི་བཅོམ་ཞིང་ཕྱིར་ཕྱོགས་པའོ། ། དེ་ལྟར་
གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་བྱས་པ་དང་དད་པ་མེད་པ་དང་ཆུད་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་གནས་
སྐབས་གསུམ་སྒྱུར་བར་བྱའོ། ། དེ་ལྟར་གདམས་ངག་གི་འབྲས་བྱ་ཉེ་བར་བསྟན་ནས་མཇུག་
བསྟུ་བར་བྱེད་པས་གསུངས་པ་འདི་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདི་ཉིད་ནི་དོན་དམ་
པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་བསྐྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བའོ། ། དེ་ཉིད་
འདིའི་གདམས་ངག་སྟེ་ཞེས་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་པ་སྟེ་འདི་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་འདི་ཉིད་ལ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་འདིའི་
གདམས་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཨ་ནིའི་རྒྱན་ནི་ཨོ་ན་ལ་སོགས་
པས་འབྱུང་སྟེ། ལྷ་རི་ནི་བཞིན་དུའོ། ། དེ་ལྟར་ན་དང་པོ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་གདམས་ངག་

ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱས་ནས། གཉིས་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཕན་ཡོན་གསུངས་པ་ནི་
གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཕན་ཡོན་རྣམ་པ་བཞི་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་
དང་། སྤང་བར་བྱ་བའི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་སྤང་བ་དང་། ཡོངས་
སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་།
མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་སོ་སོར་དམིགས་པ་མངོན་དུ་བྱེད་
པའོ། དེ་ལ་དམིགས་པའི་ལྟ་བུ་འདི་རྣམས་ལ་མེད་དེ་ཕན་ཡོན་རྣམ་པ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། །
ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རྫོམ་སེམས་སུ་མི་བགྱིད་པ་བཤད་ནས་ངི་སྲིད་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་
ཡང་རྫོམ་སེམས་སུ་མི་བགྱིད་པ་དེར་གསུངས་སོ། ། འདིར་ནི་བསྟན་པ་ལ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤིན་ཏུ་རྫོམ་སེམས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་རྫོམ་སེམས་
སུ་མི་བྱེད་པ་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རྫོམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད་པ་གྲུབ་པ་
ཡིན་ནོ། ། དེས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་སྤང་བར་བྱ་བ་
རྣམས་ལ་སྤངས་པ་དང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་མངོན་
དུ་བྱ་བ་ཕན་ཡོན་དོན་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གཙུག་པོར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་རྫོམ་
སེམས་སུ་མི་བྱེད་པ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་
གདམས་ངག་ལ་ལྟོས་ནས་གཞན་ཡང་གི་ཆོག་སྟེ། སྟོང་ཅིང་ཞེས་བྱ་བས་ལམ་གྱི་དུས་སུ་སྟོང་
པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བསྐྱེམས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་དུས་སུ་ཡང་དག་པར་
འབྱུང་བ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་བསྐྱེམས་པར་བགྱིད་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྫོམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད་
པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བསྐྱེམས་པར་བྱའོ། ། ཅི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེས་ཀྱང་རྫོམ་སེམས་སུ་མི་
བགྱིད་དོ་དེས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་གང་ཞིག་
འཇུག་པའི་སེམས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཞིག་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་སེམས་
ཅན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། ཡང་གི་སྤྱི་ནི་བྱང་པར་གྱི་དོན་དུ་འོ། ། གང་
གི་ཕྱིར་དེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལས་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཡང་འདོད་པ་དེས་ཀྱང་རྫོམ་སེམས་སུ་བྱ་བ་མ་ཡིན་ན་ཆོས་གཞན་རྣམས་

གྱིས་ལྟ་ཡང་ཅི་སྒྲོས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་དེ་ནི་དེའི་སྒྲོམ་
སེམས་སུ་མི་བྱེད་པའོ། ། རྣམ་པ་གང་གིས་སོ། ། ལན་གསུངས་པ་ནི་འདི་ལྟར་སེམས་དེ་ནི་
སེམས་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སེམས་ཀྱི་སྒྲས་ནི་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ལ་ཡང་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོའི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆན་
ཉིད་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སེམས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་སེམས་མ་
མཆིས་པ་སྟེ་ཞེས་བརྟེན་[*BRJOD]པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་གསུངས་པ། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
ནི་འོད་གསལ་བ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་འོད་གསལ་
བ་སྟེ་དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་སེམས་མ་མཆིས་པ་སྟེ། ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་དང་རྣམ་པར་བརྟགས་པའི་
སེམས་ནི་མ་མཆིས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། ཇི་ལྟར་ཤེས་ཤེ་ན། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་འོད་
གསལ་བ་སྟེ་གང་གི་ཕྱིར་སེམས་དེ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་ཡང་དག་པར་ལྟན་
པ་ཡང་མ་ཡིན་མི་ལྟན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་གནས་སྐབས་སུ་འདོད་ཆགས་དང་
ཞེ་སྤང་ལ་སོགས་པ་སྐྱེས་པའི་དུས་སུ་ཡང་ངི་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་ལྟར་གོས་པ་
མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་ལྟན་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤྱིར་ནི་སངས་རྒྱས་
སུ་ཀུར་པ་ལ་ཡང་སེམས་དེ་ཉོན་མོངས་པ་སྒྲོ་བྱུར་བ་དང་མི་ལྟན་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་
རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ལ་གནས་ནས་སྤྱིར་དེའི་ངི་མ་རྣམས་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་གསལ་བ་ཡིན་
ནོ། ། སྤྱིན་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་མ་གོས་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟར་མ་བྲལ་བ་མ་ཡིན་ཞེས་
བརྟེན་དོ། ། གང་གི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་སྤྱི་རྒྱུ་ནི་ཡང་དག་པར་ལྟན་པར་ཀུར་ན། དེའི་ཕྱིར་བྲལ་
བར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་སྤྱིར་ངི་མ་དང་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ཡང་རང་བཞིན་
གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་དེ་རྣམས་དང་ཡང་དག་པར་ལྟན་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་ཕྱིས་
ཀྱང་དེ་རྣམས་དང་མི་ལྟན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་བརྟེན་དོ། ། ཆོ་དང་ལྟན་པ་རབ་འབྱོར་ཡང་ཅི་
སེམས་གང་སེམས་མེད་པའི་སེམས་དེ་ཡོད་དམ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ལ་དགོངས་ཤེ་ན། འདི་ལྟ་
སྟེ་སེམས་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ལ་དེའི་གནས་སྐབས་ལ་ཡང་སེམས་ཀྱི་
སྒྲས་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་སེམས་མེད་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་དེ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། །

དེའི་ཕྱིར་ངི་བར་བྱེད་དེ་དེའི་ཕྱིར་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་གྱིས་གསུངས་པ། སེམས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་དམ་སེམས་དཔའི་མཚན་ཉིད་དེ་ལ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་སྐད་སྟུ། འོན་ཀྱང་བརྗོད་
པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་གནས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་དག་པའི་ཐ་སྟད་
ཀྱིས་དུས་སུ་འོ། ། གཞན་དུ་ན་ཐ་སྟད་བྱེད་པར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྟོན་གྱི་ཤུགས་ལ་རྗེས་
སུ་འབྲང་ནས་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་མེད་ཅེས་སྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་དེས་རྗོད་པར་
བྱེད་ཅེ་ན། ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་ཡང་ཅི་སེམས་པ་མེད་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པའི་སེམས་མེད་
པ་ཉིད་དེ་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་དམ་མེད་པ་ཉིད་དེ་ལ་ཡོད་བའམ་དམིགས་པར་ཡང་འགྱུར་རམ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཉི་ག་ལྟར་
ཡང་སྟེ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མཐའ་གཉིས་ལ་བསྟེན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། །
འདི་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ། ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་དེ་ནི་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ནི་སྤར་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་གནས་སྐབས་དེ་ལ་མཐའ་གཉིས་ཀྱིས་
འཇིགས་པས་གཉི་ག་ལྟར་ཡང་སྟེ་བར་བྱས་པ་མ་ཡིན་ན། ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་འདྲི་ཞེས་
གསུངས་པ། བྱོད་ཀྱིས་བཀལ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཅི་རིགས་པར་འགྱུར་རམ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་
ལྟར་སྟེས་པ་ལས་གནས་བརྟན་ཤུ་རིའི་བྱས་གལ་ཏེ་ཡོད་པ་ཉིད་དང་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་སེམས་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་
སེམས་མེད་པ་ཞེས་ཅིའི་ཕྱིར་སྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པས་གསུངས་པ། ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་
འབྱོར་སེམས་མེད་པ་ཉིད་དེ་ཡང་གང་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ནས་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་
ཀྱིས་བདག་དེ་ལ་སེམས་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་གཞན་ལ་དགོངས་ནས་སེམས་མེད་པ་ཞེས་སྟུ།
འོན་ཀྱང་གང་ཞིག་སྟེ་རོལ་དུ་ངི་མ་དང་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་འགྱུར་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
དང་། ནམ་པར་རྟོག་པ་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སེམས་མེད་པ་ཉིད་དེ་ལས་སྟེས་པའོ། ། ད་ནི་དེ་
ལ་མེད་པ་ཞེས་སེམས་ཉིད་མེད་པ་ཙམ་དུ་ཁས་སྤངས་ནས་སེམས་མེད་པ་ཞེས་སྟུ། དེའི་ཕྱིར་
གསུངས་པ། ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་སེམས་མེད་པ་དེ་ནི་འགྱུར་བ་མེད་པར་ནམ་པར་རྟོག་
པ་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྤར་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལྟར་འགྱུར་བ་ཉིད་དང་ནམ་པར་རྟོག་
པ་ཉིད་མེད་པས་འདྲིར་སེམས་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། འདི་ཉིད་འཕགས་པ་མགོན་

པོ་བྱམས་པས་ཀྱང་གསུངས་པ། ཇི་ལྟར་ཆུ་ནི་བསྐྱོད་པས་དངས་པ་ཅན་ལ་ནི། དངས་པ་
ཉིད་དེ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་དེ་ལ་གཅིག་ཏུ་བྲི་མ་བསལ་བས་ཡིན། ། རང་
སེམས་དག་པ་ལ་ནི་ཆོ་ག་འདི་དེ་བཞིན། ། སེམས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་འོད་གསལ་འདོད་
པ་སྟེ། ཉག་ཏུ་དེ་ནི་སྒོ་བྱར་སྒྲོན་གྱིས་སྒྲོན་བྱས་པ། ། ཆོས་ཉིད་སེམས་ནི་སྤངས་ནས་གཞན་
གྱི་སེམས་ལ་ནི། ། འོད་གསལ་ཉིད་ནི་རང་བཞིན་དག་ལ་འགྱུ་བ་པར་འགྱུར་བའོ། ། ཇི་ལྟར་ཆུ་
ནི་རང་བཞིན་གྱིས་དང་སྒོ་བྱར་བའི་རྟོག་པས་རྟོགས་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་
སེམས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་ཡང་སྒོ་བྱར་བའི་སྒྲོན་རྣམས་གྱིས་སྒྲོན་ཅན་དུ་བྱས་ཏེ་
ཆོས་ཉིད་གྱི་སེམས་མ་རྟོགས་པས་གཞན་གྱི་སེམས་ལ་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་དང་། གཞན་དབང་
གི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་ཉིད་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་
སེམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་འདིར་སེམས་ནི་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། དེ་ནས་
ཞེས་བྱ་བས་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་གྱིས་སེམས་མེད་པ་ཉིད་ལ་ཡང་དག་པར་བཤད་པའི་
དེ་མ་ཐག་ཏུ་གནས་བརྟན་ཤུ་རིའི་བྱས་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་
ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཡང་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། གསལ་བ་དེ་ཅི་ཞིག་ཅེ་
ན། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ལ་གནས་པའི་མཆོག་ཏུ་
གསུངས་པ་ལྟར་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་འདི་གང་ཡིན་ན། ཉོན་མོངས་པ་
ནི་ཉོན་མོངས་པ་སྟེ། དེ་རྣམས་རང་གི་རྒྱུ་ལས་དབྱེ་བཅོམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་ཡང་
བསྐྱོག་པར་བྱས་པའོ། ། གང་ཞིག་ཡང་གཞན་གྱི་རྒྱུ་ལས་ཉོན་མོངས་པའི་མི་བསྐྱོག་པར་
རུས་པ་དེ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ལ་གནས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། ཇི་ལྟར་རུས་ཤེ་ན་གང་གི་
ཆོ་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པ་ན་ཞེ་སྤང་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལ་
མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་དེ་ལ་བཅེ་བར་གྱུར་པ་ན། དགེ་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྗེས་སྲ་
མཐུན་པ་དེ་རྣམས་དགེ་འདུན་དང་ཀུན་དགའ་རབ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་དེར་རྟེན་པར་སྤྲ་
བའི་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་རྣམས་སྤངས་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་བྲལ་བའི་ས་ཕྱོགས་སུ་སོང་
ནས་ཟས་ལ་སྒྱུད་པར་བྱེད་ཅིང་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སེམས་ཅན་ལ་ནི་སྤང་པར་
མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའོ། ། ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། ཉན་ཐོས་ཉོན་མོངས་ལྟ་བུ་ལ། ཉོན་མོངས་

ཡོངས་སུ་སྤངས་ཉིད་མིན། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་པ་ཉིད་
མེད་པ་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་ངོ་བོའི་ཤེས་རབ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་རྣམས་
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་གོགས་སུ་གྱུར་པ་བྱམས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནི་
ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཞན་དག་གོ། ། གང་ཞིག་ཡང་ཉི་མའི་གཞུང་འབྲེལ་ལས་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ལས་རྣམ་པར་དག་པའི་སྟོམས་པར་
ཞུགས་པས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེར་ཡང་གཞན་
གྱི་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་ཡུལ་དང་འགལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ་གཞན་དུ་ན་བྱང་
པར་གང་ཞིག་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་གནས་པ་རྣམས་ལ་གསུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །
འདི་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ལ་བཤད་པའོ། ། འདིར་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོས་པ་རྣམས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་རྣམས་མེད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་སྟེ། དེས་གནས་པའི་ཕྱིར་
ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ལ་གནས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གང་ཞིག་
སེམས་ཅན་རྣམས་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་དབང་པོ་རྩལ་བོ་དེ་རྣམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
མ་སྤངས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཡུལ་ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྟོན་པ་ལ་སྐལ་བ་དང་མི་ལྡན་
པར་མཐུན་ནས་ཐོག་མར་དག་བཅོམ་པ་ཉིད་ལ་གནས་པར་བྱེད་དོ། ། དེ་ནས་དེ་རྣམས་ལ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་དེ་རྣམས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་སྟོན་པ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་བྱང་བའི་བསམ་པ་འབྱུང་སྟེ། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་ཟབ་
མོའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་ངེས་པའི་བསམ་བ་
ཅན་སོ་སོར་རབ་དུ་བྱེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཟབ་མོའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་སོ་སོར་ཐོབ་པ་རྣམས་
ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ལུང་བསྟན་པར་མཛད་དེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ས་
དང་པོར་མཐོང་བའི་ལམ་ཉིད་ལ་ས་བརྒྱད་པ་ལ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་
པ་ལས་བྱེ་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་ལམ་གྱིས་འདོད་པའི་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་སྤངས་པ་མཐོང་
བའི་ལམ་ཉིད་ལ་ཕྱིར་མི་འོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་འཕགས་པ་དམ་པའི་ཆོས་པར་
དཀར་པོ་ལས། ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ལུང་བསྟན་པ་ས་བརྒྱད་པ་ལ་གནས་པ་

ལྷན་གྱིས་བྱུང་བ་ནམ་པར་མི་རྟོག་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གནས་བརྟན་ཏེ། དེ་ནས་
ཉོན་མོངས་པའི་ཡུལ་མི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ལ་གནས་པའི་ཉན་
ཐོས་ནམས་ལས་མཆོག་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་སེམས་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཤད་པ་ལ་གནས་
བརྟན་ནི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ལ་གནས་པའི་མཆོག་ཏུ་གསུངས་པ་ལྟར་བརྟན་པ་ཞེས་བྱ་
བའི་བསྟགས་པ་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉོན་མོངས་པའི་ཡུལ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་
ཀྱིས་གཙོ་བོ་ལ་འགའ་ཞིག་ཡང་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ད་ནི་གནས་བརྟན་གྱི་རིམ་བྱས་
ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་བསྟགས་པ་ལ་སོགས་པས་མངོན་པར་བསྟོན་པ་ཉིད་བཙོན་འགྲུས་
དང་ལྷན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཉིད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཅན་པན་ཡོན་ཉེ་
བར་བརྟན་པར་བྱེད་དེ། དེ་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་ཉེ་བར་བརྟག་
པར་བྱའོ། ། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉེ་བར་འཛིན་པར་བྱའོ། ། ས་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་མིང་
ཅན་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་ལ་བརྟན་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཆོན་མ་མེད་པ་དང་སྟོན་པ་
མེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་རྟོགས་པའི་དོན་ཏུ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ས་ལ་འདས་ནས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱའོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་མ་
བྲལ་བར་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོན་སེམས་སུ་མི་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་རིག་པར་བྱའོ། །
ད་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ས་དང་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་པན་པ་
ཉིད་བརྟན་པར་བྱེད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་
བྱེད་པ་པོའི་ཆོས་ནམས་ལ་སྟོན་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སའམ་ཡུལ་ཡང་རུང་བ་ནི་སའོ། ། གང་གི་
ཉོན་གྱིས་དེ་ནམས་ལ་ཡེ་ཤེས་དེ་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་པའོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའོ། །
འདིར་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་མཁས་པ་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཏུ་
བསྟན་པ་སྟེ་སྤྲོད་ཅེས་པར་འབྱུང་བའི་དོན་ཏུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ནམས་ནི་གཙོ་བོ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སྟོན་པར་འདོད་པས་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོས་ཤེས་རབ་ཆེན་པོ་ནམས་ལས་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། ། མཉན་པར་བྱ་བ་ནི་གཞུང་
ལས་སོ། ། གཟུང་བར་བྱ་བ་ནི་སྟོན་པར་བྱ་བའོ། ། བཅང་བར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་ལ་གཞག་

པར་བྱ་བའོ། ། བཟླག་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་བརྗེད་པའི་དོན་དུ་གདོན་པར་བྱའོ། ། ཀུན་ཚུབ་
པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་ལས་སོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ཀུན་ནས་སྒྲིམ་པར་བྱ་
སྟེ། གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་གཞུང་དང་དོན་དག་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞན་རྣམས་རྗེས་སུ་
འཇིག་པ་ནི་དེ་རྣམས་ལ་ཡང་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་
འཇུག་པ་དང་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་དོན་དུའོ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་རབ་ཏུ་
འདོན་པར་བྱའོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ། བསྐྱབ་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱབ་པ་ལ་ངེས་པར་
འབྱུང་བས་སོ། ། རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དཔྱད་པ་དང་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ངེས་པར་
འབྱུང་བ་དག་གིས་སོ། ། རྣལ་འབྱོར་ནི་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་དེ་བྱའོ། ། དུས་དང་དངོས་
པོ་དང་ལམ་དང་འགྲོ་བར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བས་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ལས་ཉིད་དེ་འོན་ཀྱང་རབ་ཏུ་
གྲགས་པའི་ལས་ཀྱིས་ལས་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ལ་རྟེན་ནོ། ། དྲང་ཚུབ་སེམས་
དཔའི་ས་ལ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དྲང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ས་ནི་བཅུ་སྟེ། རབ་ཏུ་དགའ་
བ་དང་ཇི་སྟེན་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ནི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཐབས་ལ་
མཁས་པ་དང་ལྷན་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཐབས་ནི་རྒྱ་རྣམས་སོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཆོས་རྣམས་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་
དང་། ལྷན་དུ་མདོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྒྲིན་པའི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། ། དེ་ལ་མཁས་པ་ནི་རྟོག་པ་སྟེ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་སྐྱབ་
པའོ། ། དེ་ཡང་རྒྱས་པར་རྣམ་པ་མང་བ་སྟེ་དེ་དང་དེར་གསུངས་པའོ། ། མདོར་བསྡུས་པ་ནི་
དྲང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཤེས་པས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་
བྱེད་དོ། ། ཕྱིས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པས་རྣམ་པར་སྦྱོང་བར་བྱེད་པ་དེ་བས་ན་ཤིན་ཏུ་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཡང་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་འདིར་ཐབས་
ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ་དེས་ཡང་དག་པར་ལྷན་པ་ནི་ལྷན་པའོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཐོན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དྲང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་
ཡོངས་སུ་བསྐྱབ་པའི་དོན་དུ་རྣལ་འབྱོར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནི་ངེས་སོ། ། འདིར་ནི་དྲང་ཚུབ་
སེམས་དཔའི་ཆོས་རྣམས་ནི་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་འདི་ལ་གཤམ་པ་མེད་དེ་

འགའ་ཞིག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་འབྱུང་བས་
སྟོ། ། སློན་མེད་པ་ཡང་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དོན་རྒྱ་བུའི་ཉིང་
ངེ་འཛིན་གྱིས་ཡང་དག་པར་བསྟུས་པའི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་བོ། ། དེ་ལ་སློབ་པ་ནི་གང་ཞིག་ས་བཅུ་ཐོབ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་
ཐོབ་པའི་དོན་ཏུ་སྦྱར་བའི་ཡམ་ལ་གོམས་པའོ། ། དེ་ཉིད་ནི་ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་སྟེ་སྦྱར་
བའི་ལམ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དོ། ། དེ་ལྟར་འདིས་ནི་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ཉིད་ལས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་གང་ལ་
བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་རྣལ་འབྱོར་ཏུ་བྱ་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་རྒྱས་པར་བསྟན་ཏེ་
ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་ཡུལ་གྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྐྱོན་ཡོན་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། ད་ནི་ངེས་
པར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ཇི་ཅམ་གྱིས་ཡིན་ཞེ་ན། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་བསྟན་
པར་བྱ་བ་ནི་དེ་ཡང་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྐྱབ་པ་རྣམ་པ་དུག་སྟེ། མཐའ་གཉིས་ལ་ཁས་མི་
ལེན་པའི་སྐྱབ་པ་དང་། གནས་པ་མེད་པའི་སྐྱབ་པ་དང་། ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པའི་སྐྱབ་པ་
དང་། ཉེ་བར་གདགས་པའི་སྐྱབ་པ་དང་། རིགས་པའི་སྐྱབ་པ་དང་། ལྷན་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་
པར་འཆང་རྒྱ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱབ་པའོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱང་འོག་ཏུ་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བུར་གནས་
གནས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་སྐྱབ་པ་དུག་པོ་འདི་ལ་
གནས་སྐབས་ཉེ་བར་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཏུ་གསུངས་པ། གང་ཞིག་བདག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མིང་ཞེས་པ་ནི་གཅིག་ཏུ་ན་ཚོས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་མ་འཆལ་ལ་འོན་ཀྱང་མིང་ཅམ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉིད་གྱིས་
མ་འཆལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་གསུངས་པ་ནི་འདིས་ནི་རྣམ་པ་བཞི་བསྟན་པར་བྱེད་དེ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དག་མ་འཆལ་མ་དམིགས་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་སུ་མི་མཐོང་བ་ནི་མངོན་སུམ་དང་རྫོགས་སུ་དཔག་པ་དང་ལྷང་གི་དབང་གིས་ཆད་མ་
གསུམ་པོས་མི་དམིགས་པའི་གདམས་ངག་དབྱ་བ་ཅོམ་པའི་གང་ཟག་གདམས་ངག་ཏུ་རུང་བ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་སུ་མ་མཐོང་བ་སྟེ། གང་ཟག་གང་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གང་ལ་ངེས་པར་སྦྱར་བར་བཞི་ཞེས་བྱ་གསུངས་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་

དཔའ་གང་ཞིག་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་གང་ལ་གདམས་ཤིང་རྗེས་སུ་བསྟན་པར་བགྱི་
ཞེས་བྱ་བའི་བར་ཀྱི་གཞུང་གིས་སོ། ། དེ་ལྟར་གནས་བཟན་རབ་འབྱོར་གྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་
བའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་བཞེད་པའི་བྱིར་སྤར་གསུངས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་
མཆན་ཉིད་ཅན་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་གདམས་ངག་བཞེད་པ་གནས་སྐབས་ཉེ་བར་བཅམས་
ཏེ། མཐའ་གཉིས་ཉེ་བར་ཞི་བའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་གསུངས་པ་
བདག་གི་སྒོ་ལ་གཅགས་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། འགྲོད་པ་ནི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་
ཏེ་ངན་པ་བྱས་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། སྒོ་བ་ལ་གཅགས་པ་ནི་མི་ཤེས་པས་བྱས་པའི་སྒྲིན་ཡིན་
ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་པའོ། ། དངོས་པོ་མ་འཆལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་པས་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་ཉིད་དོ། ། མིང་ཅམ་བཟུང་ནས་འདུ་བ་དང་འགོད་པར་རི་ལྟར་བགྱི་
སྟེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་མཆོན་པ་ཅམ་སོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་བཟླ་བར་བྱ་སྟེ་དེ་ལྟར་གཙོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། ། མེད་པར་གྱུར་པ་ལ་
སྒོ་འདོགས་པ་ནི་འདུ་བ་ཞེས་བཞེད་དོ། ། ཡོད་པར་གྱུར་པ་ལ་སྒྱུར་བ་འདེབས་པ་ནི་འགོད་
པར་བགྱིད་དོ། ། དེ་ལ་གལ་ཏེ་མེད་པར་གྱུར་བའི་ཀུན་བཟགས་དང་གཞན་དབང་གི་དོན་
དམ་པར་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་བཞེད་པ་ཡིན་ན་སྒོ་འདོགས་པའི་མཐའ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །
ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཡང་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྱུར་པ་
འདེབས་པའི་མཐར་ལྷུང་བའོ། ། ཡང་ན་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ཡང་ཆ་གང་གྲོད་པའི་མཆན་ཉིད་
ཅན་ངེས་བསྟོད་འདེབས་པ་ན་སྒྱུར་པའི་མཐའོ། ། གང་གིས་མེད་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ངེས་
ཡོད་པ་ཉིད་ཏུ་བཟགས་པ་ལ་སྒོ་འདོགས་པའི་མཐའོ། ། རི་སྐད་ཏུ་གསུངས་པ། གང་གི་བྱིར་
ཡོད་པ་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བཟུང་བ། གཅིག་ཏུ་མེད་པ་ཁོ་ན་སྟེ། ཀུན་ཏུ་བཟགས་པའི་རང་
བཞིན་དེས། ཡོད་དང་མེད་པའི་མཆན་ཉིད་འདོད། ། ཅེས་བྱ་བའོ། ། གཞན་དབང་གི་རང་
བཞིན་ཡང་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་རི་ལྟར་གཉིས་སུ་སྤང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པར་འགྱུར་
བའོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་ཡང་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་འབྲུལ་པ་ཅམ་ཏུ་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། ། རི་
སྐད་ཏུ་གསུངས་པ། འབྲུལ་པའི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་སྟེ། སྤང་བ་རི་ལྟར་ཡོད་མ་ཡིན། ། གང་བྱིར་
གཞན་གྱི་དབང་དེས་ནི། ཡོད་དང་མེད་པའི་མཆན་ཉིད་འདོད། ། ཅེས་བྱ་བའོ། ། ཡོངས་སུ་

གྲུབ་བའི་རང་བཞིན་ཡང་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པར་མི་རྣམས་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་ཀྱན་རྟུ་བརྟགས་པའི་
གཟུང་བ་དང་། འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱིས་མེད་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ནོ། ། མེད་པའི་མཆན་ཉིད་
ཅན་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པར་མི་རྣམས་སོ། ། མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་སྤྲོ་བར་རྣམས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
གང་གི་ཕྱིར་གང་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོས་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་གཤམ་ཏེ་ཡོད་པ་ཞེས་
བརྗོད་ན་དངོས་པོའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་ཅེས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐར་འགྱུར་བ་
ཡིན་ལ། འོན་ཏེ་མེད་ཅེས་བརྗོད་ན་རི་བོང་གི་རྒྱ་བཞིན་དུ་ཡང་མེད་པས་དེའི་ཕྱིར་སྐྱར་པ་
འདེབས་པའི་མཐར་འགྱུར་རོ། ། དེའི་ཕྱིར་གཉི་ག་ལྟར་ཡང་བརྗོད་པར་རྣམས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་
བྱ་བའོ། ། ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། གང་གི་གཉིས་མེད་ཚུལ་གྱིས་ཡོད། ། གཉིས་ནི་མེད་པ་ཁོ་ན་
སྟེ། ། དེས་ན་རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་གྲུབ། ། ཡོད་དང་མེད་པའི་མཆན་ཉིད་འདོད། ། ཅེས་བྱའོ། །
སྤྲུལ་ཡང་མིང་ཅི་མ་དེ་མེད་པར་གསུངས་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། གནས་མ་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་བཞིན་དུ་གནས་པ་མ་ཡིན་
ནོ། ། མི་གནས་པ་ཡང་མ་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུས་མ་བྱས་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་
བཞིན་དུ་གནས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། འགའ་ཞིག་རྟུ་ནི་གནས་པ་དང་བྲལ་བ་མ་
ལགས་ཤིང་གནས་པ་དང་བྲལ་བ་མ་ལགས་པ་ཡང་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འབྱུང་བ་སྟེ།
བཤད་པ་ཡང་གནས་པ་མ་ལགས་ཏེ་ནི་རྒྱུ་གྱི་ངོ་བོས་སོ། ། ཏྲག་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར་མི་གནས་པ་ཡང་མ་ལགས་སོ། ། གནས་པ་དང་བྲལ་བ་ལགས་ཤིང་ནི་རྒྱུ་དང་མི་འདྲ་
བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། གནས་པ་དང་བྲལ་བ་མ་ལགས་པ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་འོ། ། མཐའ་གཉིས་ཁས་
མི་ལེན་པའི་སྐབས་པའི་མཚུགས་སུ་པར་བྱེད་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གཤམ་ཏེ་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ལ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་གཉིས་ཁས་མི་ལེན་པའི་སྐབས་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་
ལའོ། ། ཟབ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟག་པར་མོས་པར་དཀའ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་རྟུ་ཕྱིན་པ་
ལའོ། ། བཤད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞུང་གིས་སོ། ། བསྟན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་ལས་སོ། །
ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་ལ་བསམ་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པ་ལས་
སོ། ། བསྟན་པར་བྱེད་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲོག་པར་བྱེད་པས་སོ། ། སེམས་མི་འགོང་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྤྲུལ་པ་བཞིན་ནོ། ། མོས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་གཉིས་བསལ་བས་ངེས་པར་བྱེད་

པའོ། ། བསམ་པ་ལྷག་པ་ནི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་སྟེ་དེས་སོ། ། མཐའ་གཅིག་གིས་ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་རྟོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་མ་བུལ་བ་ནི་མཐའ་གཉིས་བསལ་བའི་མཆན་
ཉིད་ཅན་གྱིས་རིག་པར་བྱའོ། ། གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱིར་མི་ལྷོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
བྱིར་མི་ལྷོག་པ་ནི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་མི་ལྷོག་པའི་ངེས་པས་དེའི་དོན་ཏུ་
ཕན་པ་ལའོ། ། ཇི་ལྟར་གནས་ཤེ་ན། གསུངས་པ་ནི་མི་གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལེགས་པར་
གནས་པ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གནས་པ་ལ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གང་ཞིག་ལེགས་
པར་གནས་པ་སྟེ་ཡང་དག་པར་གནས་པའོ། ། དེ་ཉིད་ནི་དེ་ལ་གནས་པའོ། ། འདི་ནི་སྐྱབ་པ་
འདི་ལ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་མི་ལྷོག་པའི་ངེས་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་
ཉིད་བསྟན་རྟོ། ། དེ་ལྟར་མཐའ་གཉིས་ཁས་མི་ལེན་པའི་སྐྱབ་པ་བཤད་ནས། འོག་ཏུ་མི་གནས་
པའི་སྐྱབ་པ་འཆད་པར་བྱེད་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་གནས་པར་མི་བགྱིའོ། ། ཞེས་
བྱ་བའི་བར་གྱི་གཞུང་གིས་སོ། ། མཐའ་གཉིས་ཁས་མི་ལེན་པའི་སྐྱབ་པའི་མཐར་མི་གནས་
པའི་ཚུལ་གྱིས་ལེགས་པར་གནས་པ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གི་མཐའ་གནས་སྐབས་ཀྱིས་
མི་གནས་པའི་སྐྱབ་པ་གཟུང་བར་བྱ་ཞེས་འབྲེལ་རྟོ། ། གཟུགས་ལ་གནས་པར་མི་བགྱི་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཅིའི་བྱིར་གཟུགས་ལ་གནས་པར་མི་བྱ་ཞེ་ན། ཆེན་པོ་རྣམས་ལས་འཐད་པ་གསུངས་པ།
འདི་ལྟ་སྟེ། གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་སྟེ། གང་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི་
གཟུགས་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལས་གཞན་ཏུ་ཡང་གཟུགས་མེད་ལ་གཟུགས་ཉིད་ཀྱང་སྟོང་
པ་ཉིད་དེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་གཟུགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་གཟུགས་ལ་
གནས་པར་མི་བྱ་སྟེ་གང་གི་བྱིར་གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདིར་
གཟུགས་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་གཟུགས་དང་། རྣམ་པར་བརྟགས་པའི་
གཟུགས་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གང་ཞིག་འདི་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་
རྣམས་ཀྱིས་གཟུགས་སུ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བཟུང་བར་གྱུར་པ་དང་དངོས་
པོའི་ངོ་བོ་ཅན་དེ་ནི་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་གང་གིས་
དོན་སྤང་བ་ལ་ཡུལ་ཏུ་གྱུར་པ་དེ་ནི་རྣམ་པར་བརྟགས་པའི་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གང་ཞིག་

ནམ་པ་དེ་དག་དང་བྲལ་བ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅམ་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་
གཟུགས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལ་གང་ཞིག་འདི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་དེ་ནི་
ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་དེ་
ནི་གཟུགས་མ་ཡིན། དེ་གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ཏེ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་གཟུགས་ཀྱི་
ནམ་པ་དང་ནམ་པར་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ན་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་གཟུགས་
མེད་པ་ཡིན་ན་གང་གིས་འདི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། གང་གི་ཕྱིར་ཡུལ་དང་བྲལ་
བའི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ལས་གཞན་ཏུ་གྱུར་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་མི་རིགས་
ལ། ཆོས་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཀྱང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་ལ་བརྗོད་པར་
བྱ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལས་གཞན་པ་གཟུགས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཅི་ཞིག་གསུངས་
པར་འགྱུར། ཇི་ལྟར་མ་དག་པའི་ཆུ་ནི་མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་ལ་འདམ་ཞེས་བརྗོད་ལ་
དག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཆུ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། ཇི་ལྟར་མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ནམ་
མཁའ་ནི་ཡུལ་ངན་ཞེས་བརྗོད་ལ་དག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་
བཞིན་ཏུ་སྟོང་པ་ཉིད་འདི་ཡང་བྱིས་པ་ནམས་ལ་མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སོ་སོར་གྱུར་པ་
མ་ཡིན་བའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་སྐྱ་ནམས་ཀྱིས་མངོན་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ་དག་པའི་
གནས་སྐབས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་དོ། ། དེ་བས་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་སོ་སོར་གྱུར་པའི་
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་
དག་ཐ་མི་དད་པར་ཡོད་པ་ལ་བརྒྱུ་ལམ་ན་གཟུགས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་བརྗོད་དེ། གང་གི་ཆེ་
ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་བརྗོད་པར་འདོད་ན་བརྒྱུ་ལམ་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པ་
ཡིན་ནོ། ། གང་གི་ཆེ་ཆོས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་བརྗོད་པར་འདོད་ན་ཡང་དེ་ན་གཟུགས་ཉིད་སྟོང་པ་
ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་དེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་
གཟུགས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དེ་བཞིན་ཁོ་ན་སྟེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་བརྗོད་པ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆེ་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་དང་ནམ་པར་བརྟགས་པའི་གཟུགས་དག་ལ་ཤིན་ཏུ་
མེད་པས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ལ་ཡང་གནས་པར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པ། གཟུགས་ལ་
གནས་པར་མི་བཞུའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལ་ཡང་སྐྱར་

བར་བའོ། དེ་ལྟར་མི་གནས་པའི་སྐབ་པ་ཉི་བར་བསྟན་ནས་གནས་པ་ལ་ཉེས་དམིགས་
བསྟན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་གཟུགས་ལ་གནས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་
ཐབས་མི་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་བརྒྱུད་ནས་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཆོས་རྣམས་ལ་མ་ཤེས་ཤིང་བདག་ནི་གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཞེས་བདག་གི་
འདི་གཟུགས་ཤེས་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་རྗེས་སུ་སོང་བའི་
འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་སྦྱོད་དེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྦྱོད་པ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་སྦྱོད་
པ་ལ་ཡང་ཉེས་དམིགས་བསྟན་པར་བྱེད་དེ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལ་སྦྱོད་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མ་ལགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་
དང་བདག་གིར་འཛིན་པ་ལ་ལྟར་བ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལ་སྦྱོད་ཅིང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་
ཏུ་བྱིན་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་རྣལ་འབྱོར་ཐོབ་པ་དང་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་དང་ངེས་པར་
འབྱུང་བ་རྣམས་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ། ཡོངས་སུ་མི་བརྒྱུད་པ་ཡོངས་སུ་བརྒྱུད་བས་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཇི་ལྟར་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་པ་འཛིན་པར་བྱེད་ཅེས་གསུངས་པ། གཟུགས་
ཡོངས་སུ་བརྒྱུད་པ་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདི་ནི་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་པའི་
སྐབ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། སྐབ་པ་འདི་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་ཏུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ་ཆོས་
ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་པ་དང་། མཚན་མ་ཡོངས་སུ་མི་
འཛིན་པ་འོ། ། དེ་ལ་ཆོས་མི་འཛིན་པའི་དུས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་གཟུགས་
ཡོངས་སུ་བརྒྱུད་པ་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྒྱུམས་ཏེ། ཇི་སྲིད་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ཉིད་དེ་ཡང་ཡོངས་སུ་བརྒྱུད་པ་མ་མཆིས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་སོ། ། མཚན་མར་མི་འཛིན་
པའི་དུས་ནི་མཚན་མར་བརྒྱུད་པ་མ་ལགས་སོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྒྱུམས་ཏེ། ཇི་སྲིད་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་སོ། ། ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་
པའི་དུས་ནི་དེ་ལ་ཤེས་པ་དེ་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཡང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྒྱུམས་ཏེ། ཇི་སྲིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་

བའི་བར་གྱིས་སོ། ། དེ་ལ་དང་པོ་ཆོས་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་པའི་དུས་ལ། གཞུགས་ཡོངས་སུ་
བབྱང་བ་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཞུགས་ནི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་
དང་བདག་གིར་འཛིན་པ་ལ་ལྟར་བའི་རྒྱུད་གང་གིས་ཀྱང་གཞུགས་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་འཛིན་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལ་སྒྲིད་ཅིང་དོན་དམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྒྲིད་པ་ལ་སྒྲིད་པར་མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་བསྟན་པར་བྱེད་དེ། ཅིའི་ཕྱིར་
གཞུགས་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ། གཞུགས་ཡོངས་སུ་བབྱང་བ་མ་མཆིས་པ་
གང་ལགས་པ་དེ་ནི་གཞུགས་མ་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་འདིར་ནི་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཆན་ཉིད་བཟོད་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ཞིག་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཞུགས་ལ་ཡོངས་
སུ་མི་འཛིན་པ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་དེ་ནི་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་གཞུགས་ཀྱི་རང་
བཞིན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཞུགས་ཡོངས་སུ་མ་བབྱང་ཞེས་སྒྱུར་བར་བྱ་
སྟེ་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ནོ། ། གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པ་འགའ་ཞིག་སྤར་ཡོངས་སུ་
བབྱང་ནས་ཕྱིས་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་སྟོང་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་འོན་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་དེའི་
རང་བཞིན་དེའི་ཕྱིར་དེ་ལ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་གང་ལས་ཡིན། དེ་
བཞིན་དུ་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་སྒྱུར་བར་བྱའོ། ། འདི་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དེའི་ཆོས་བཟོད་པ་མིང་ཅམ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་གསུངས་པ། ཆོས་
རྣམས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མ་བབྱང་བ་གང་ལ་དེ་ནི་དེ་ལྟར་བཟོད་དོ། ། ཡངས་པ་ནི་ཡངས་
པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། མདུན་དུ་བགྱིས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་རབ་ཏུ་བསྟགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆད་མེད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་དེ་དེ་ལ་ངས་པའི་ཕྱིར་
ཆད་མེད་པར་ངས་པའོ། ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་དེ་ཡང་ཡོངས་སུ་བབྱང་བ་མ་མཆིས་པ་
སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་ཡོངས་སུ་སྒྱུངས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཐམས་
ཅད་མི་དམིགས་པ་ཡོངས་སུ་མཐར་ཐུག་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་འབྱུང་བ་སྟེ།
དེ་བས་ན་དེ་ཡང་ཡོངས་སུ་བབྱང་བ་ཞེས་བསྟན་པར་བྱེད་དོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གསུངས་པ།
མཆན་མར་བབྱང་བ་མ་ལགས་སོ། ། ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱང་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་མས་རྣམ་པར་བྲལ་བར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཆན་མ་མེད་

པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞེས་བྱ་བའི་སོན་ཏོ། ། འདི་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་
མཚན་མའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཞེས་བཅོད་པ་ཡིན་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་རྣམ་
པར་རྟོག་པའི་མཚན་མ་ཉིད་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པ་དེ་བས་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་
བཅོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདིས་ཀྱང་མཚན་མ་ཡོངས་སུ་མི་འདྲིན་པའི་དུས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་
ནོ། ། གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་མཚན་མ་མེད་པའི་ལམ་ཉིད་སྐྱེད་པར་བྱེད་དེ། ཀྱན་ཏུ་
རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀྱན་ཏུ་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། མོས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་སྤང་བ་ཅན་ཏེ་
སྤར་མཚན་མ་མེད་པའི་ལམ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལ་དད་པ་སྐྱེས་ཏེ། དད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་
མཚན་མ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་སོ་སོར་ཐོབ་ནས་མཚན་མ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེས་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤྱགས་གཅིག་པས་ཆོས་རྣམས་ལ་འཇུག་སྟེ། གཟུགས་
བབྱང་ནས་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་པ་ན་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་མ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བབྱང་ནས་སོ་སོར་རྟོག་པ་ན། ཆོར་བ་ལ་སོགས་པའི་
ཆོས་ཀྱི་མཚན་མ་ཡང་ཉེ་བར་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་བཅོད་པ་དེ་ཞུགས་ནས་ཀྱང་
གཟུགས་ཡོངས་སུ་མི་འདྲིན་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ལོ། །
འདིར་རྒྱ་གསུངས་པ། དེ་ལ་ཤེས་པ་དེ་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལ་མཚན་མ་
མེད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་འདྲིན་བལོ། ། དེ་ལ་ནི་མཚན་མ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་མི་འདྲིན་པ་ལ་ལོ། །
དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ནི་ཏིང་ངེ་འདྲིན་ལས་སྐྱེས་པས་ཡང་དག་པར་ལྷན་པའི་ཤེས་པ་དེ་ནི་
ཡོངས་སུ་འདྲིན་པར་བྱེད་པ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་། ། མཚན་མ་མེད་པའི་ཤེས་པ་
དེ་སོ་སོར་མཚན་མ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ལ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཞེས་ཤེས་པ་དེའི་ཕྱིར་མཚན་མ་མེད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་མི་འདྲིན་པ་
འདྲིན་པའི་ཤེས་པ་ཡང་ཉེ་བར་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འདིས་ནི་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་མི་འདྲིན་
པའི་དུས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤར་ཤེས་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་
ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་ཡང་རྒྱ་གསུངས་པ། རང་གི་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདིས་ནི་
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ཤེས་པ་མ་མཐོང་བའི་གནས་སྐབས་སུ་
བྱས་པ་ལ་མི་མཐོང་བ་གསུང་པ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་སྤང་བ་ཅན་དེ་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་པ་བབྱང་

ནས་བདག་འདིས་འདི་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཤེས་པ་འདི་ཉིད་ནང་དུ་གནས་
པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཕྱིར་ཡང་གནས་པ་མ་ཡིན་གཉི་གར་གནས་པ་མ་ཡིན། དེ་ལས་གཞན་དུ་ཡང་
གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། འདི་ཉིད་ནི་སྤྲོ་
ཡང་གསལ་བར་བྱེད་དེ། ཆོག་གི་ནམ་གངས་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་མཚན་མ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་
འཛིན་ལ་གནས་ཀྱི་བྱུང་པར་རོ། ། མོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་སྐྱེས་པའོ། །
འདིར་ནི་འདི་ལ་ཐམས་ཅད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོར་བསྟན་པ་སྟེ། དེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་
ཡེ་ཤེས་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤྲོ་རོལ་ཏུ་ལྷག་པར་མོས་པ་ཞེས་བྱ་
བའོ། ། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་མ་གསུངས་པ། འདི་ལ་བརྗོད་ཅིས་
བྱ་བ་ནི་འགའ་ཞིག་ཏུ་འབྱུང་བའོ། ། དེ་ལ་དད་པས་རྗེས་སུ་འབྲང་ཞིང་ཞེས་རྗེས་སུ་འབྲེལ་
ཏོ། ། ཆོས་ཉིད་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ལ་ཚད་མར་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་ལྷག་པར་མོས་པའོ། །
དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་བའོ། ། ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་ནི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དེ་ཡང་འདིས་རྫོམ་སེམས་སུ་མི་བགྱིད་དོ། ། འདི་ནི་འདིའི་
ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་པའི་སྐབས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པར་རིག་པར་
བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་བ་ནི་གང་ཡིན་ནཾ་གསུངས་པ། གང་གཟུགས་ཡོངས་
སུ་མི་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བར་མ་དོར་ཡོངས་སུ་ཟུང་ན་ལས་མི་འདའ་བ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཕྱིང་བ་ཅན་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟོན་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བར་མ་དོར་ཡོངས་སུ་ཟུང་ན་
ལས་འདའ་བར་མི་བྱེད་དེ་ཡོངས་སུ་མ་རྗོགས་པའི་སྟོབས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་སོ། ། འོན་
ཏེ་དེའི་བར་མ་དོར་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཅམ་ཞིག་ཡིན་སྟུམ་ན། ཉན་ཐོས་
ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་དེ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་པའི་མཚན་
ཉིད་ཅན་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་འཇུག་པ་སྟེ། དེ་རི་ལྟར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་རྟོགས་པའི་
མཚན་ཉིད་ཅན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཟུང་ན་ལས་འདའ། འདི་ནི་བརྗོད་པར་
བྱའོ། ། འཁོར་བ་དང་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་ལ་རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་སྐྱ་
གསུམ་ཀྱི་ངོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཉིད་འཁོར་བ་རི་སྟོན་འགྲོ་བའི་དོན་མཛད་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ནམས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དེ་མ་ཐོབ་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་

འགྲོ་བའི་དོན་ལ་བྱ་བ་ཚྫོམ་བ་གཙོད་པ་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ཅམ་ལ་ཆེ་གཅིག་པར་འགྱུར།
མུ་ངན་ལས་འདས་པ་དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་འབྲ་བར་ཞེས་འཆད་
པར་འགྱུར་རོ། ། འདི་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་པའི་མཚན་
ཉིད་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པའོ། ། དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་པའི་སྐྱབ་པ་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པར་བྱས་ནས་སྤར་ཡང་ཉེ་བར་དབྱད་པའི་སྐྱབ་པ་ལ་ཚྫོམ་པར་བྱེད་དེ་གཞན་ཡང་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་འདི་ལྟར་ཉེ་བར་བརྟག་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་རྣམ་པར་དབྱེད་པར་
བྱའོ། ། དེས་པར་བསམ་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་པར་བྱའོ། ། ཉེ་བར་
བརྟགས་པའི་བསྐྱབ་པ་དེ་ཉིད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། འདི་གང་ཡིན་འདི་གང་གི་ཡིན་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལ་འདི་གང་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་འདི་བའོ། ། དེ་ལ་འདི་ལྟར་
བརྫོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ་རྟོགས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གང་གི་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲེལ་བ་ཅན་ལ་ངི་བའོ། ། དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། གཅིག་ནི་ཉམས་སུ་སྦྱང་
བ་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་ཞེས་བྱ། ། དེ་ཉིད་ལ་བརྫོད་པར་བྱ་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བའོ། །
སྤར་ནི་གང་གི་བྱིར་འདི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་སྐྱུ་ལ་ངི་བའོ། ། ཅིའི་བྱིར་འདི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། དེ་ལ་བརྫོད་པར་བྱ་སྟེ་རི་ལྟ་བ་
བཞིན་ཏུ་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། སྤར་ཡང་གང་གི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱུ་ལ་ངི་བའོ། །
སྐྱུ་གང་གིས་འདི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དེ་ལ་སྐྱབ་པར་བྱ་སྟེ་དེས་པར་
འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ཐམས་ཅད་སལ་བར་བྱེད་ཅིང་འདི་གང་ཡིན་ཞེས་སྤྲ་
མའི་ངི་བའི་ཆེད་ཏུ་གསུངས་པ། ཅི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
དགོངས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དང་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་ཀྱན་བརྟགས་དང་
གཞན་དབང་དང་བྲལ་བ་ཡོངས་སུ་བྱུབ་པའི་གནས་སྐབས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྟེ།
དེ་ཡང་དེའི་ཆོ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་རང་བཞིན་ན་མཁའ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ། དེའི་བྱིར་གང་ཞིག་དེ་ལ་མཐོང་ཞིང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དེ་
ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་བ་དེ་ཡང་དག་པར་མཐོང་བ་སྟེ། གང་བྱིར་གནས་སྐབས་དེ་
ལ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་གཟུགས་

ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་མེད་པ་མཐོང་ཞིང་གང་གིས་ཁྱམ་པ་དང་སྐྱེག་པ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་སྟེ་བ་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་མ་བྲལ་བར་རིག་
པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་གྱིས་གསུངས་པ་ལ། གནས་བརྟན་ཤུ་རིའི་
བྱས་མ་བྲལ་པའི་མཆན་ཉིད་སྲིད་པའི་དོན་དུ་ངི་བར་བྱེད་དེ། ཅིའི་ཕྱིར་མ་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་དེའི་ཆེ་གང་གི་ཆེ་གནས་བརྟན་གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
བྲལ་བ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་འདི་མཐོང་ཞིང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་མ་བྲལ་བར་
རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། ། འདིས་ཀྱང་ཤུ་རིའི་བྱ་གཟུགས་ཉིད་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་
བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་གང་གི་ཡིན་
ཞེས་བྱ་བའི་ངི་བ་དོན་གཅིག་གིས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་བྲལ་བ་རང་བཞིན་མེད་པའོ། ། དེ་ལྟར་ཡོད་པ་ལ་ཆོས་གང་རྟོགས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་རིག་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་གི་ཆེ་འདི་གང་གི་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་རྩུ་ལ་འདྲི་བ་དེའི་ཆེ་ན་ཡང་ལན་གསུངས་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་
མཆན་ཉིད་དང་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་རྟོགས་པའི་
རྩུས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་རྣམ་པར་གཞག་པར་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཆེ་ན་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་བྲལ་བ་དེའི་ཆེ་མཆན་ཉིད་གང་
རྣམས་ལ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། མཆན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཀུན་ཏུ་
བརྟགས་པ་སྟེ་མེད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་མཆན་ཉིད་དང་རྣམ་པར་བྲལ་བ་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ད་ནི་འདི་གང་གི་ཞེས་བྱ་བ་
གང་གི་ཆེ་བྱེད་པ་ལ་འདྲི་བ་དེ་ལ་གསུངས་པ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ཡང་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེས་པར་འབྱུང་བའི་སྐྱབ་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བཟོད་པ་
ཡིན་ནོ། ། དེས་པར་འབྱུང་བ་དེ་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་གང་
གི་ཕྱིར་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི་དེས་པར་མ་བྱུང་བ་སྟེ་མ་སྐྱེས་པའོ། ། དེའི་ཕྱིར་ཡང་དེས་
པར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཡོངས་སུ་གྱུབ་པའི་གནས་སྐབས་
སུ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཅན་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་བདག་ཉིད་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་མེད་པའི་ཕྱིར་སྟོ་བྱུར་

བའི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་
ཆོས་ཉིད་ལ་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། འཁོར་བའི་གནས་སྐབས་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
པ་ཅན་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་
བོས་སྐྱེ་བ་ནི་བསྐྱེད་པ་མེད་པའི་ཆོ་དེ་ལྟར་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་མ་དང་བྲལ་
བའི་གནས་སུ་སྐྱེད་པ་མེད་དེ་ཇི་མ་དང་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཞེས་བྱ་བ་ཉེ་བར་
བསྟན་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་མཚུག་བསྟུ་བར་བྱེད་དེ། ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་
ལྟར་སྐྱོད་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་ཉེ་བར་འགྱུར་རོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་དག་གིས་རྒྱ་བ་དེའི་སྐྱོད་པ་དེ་ཞེས་དེས་ན་འདི་ལྟར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །
གང་གི་ཆོ་བཅོམ་འགྲུས་ལ་སོགས་པའི་ཕུལ་སུ་ཆོགས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚུལ་བ་
དན་ལྡན་པ་སྐྱོད་པ་ལ་སྐྱོད་པ་ཞེས་བཞེད་པར་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར་གསུངས་པ། ཐམས་ཅད་
མཐུན་པ་ཉིད་ལ་ཉེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། སྤྲུལ་ཡང་ཡང་དག་པར་ནི་ཅི་ལྟ་ཅི་ལྟར་
ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་ཉེ་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་འགྲེས་པར་དུ་བཞགས་
ནས་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཉེ་བར་བསྟུ་བ་འདོན་པར་བྱེད་དེ་འགྲེས་འདི་ཡང་ནི་སྤྲུལ་གྱི་པོ་ཏི་
རྣམས་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་སྤྲུལ་བའི་དོན་དུ་རབ་དུ་
བཞག་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟར་ཉེ་བའི་བརྟགས་པའི་སྐྱབ་པ་བཤད་ནས་རིག་པའི་
སྐྱབ་པ་བཤད་པར་བྱེད་དེ། གལ་ཏེ་གཟུགས་ལ་སྐྱོད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས་བརྒྱམས་
ཏེ། སྐྱད་པར་བྱ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ལ་སྐྱད་པར་མི་བྱ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ་སྟུམ་དུ་ཉེ་བར་མི་
རྟོགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱི་གཞུང་གིས་སོ། ། རིགས་པའི་སྐྱབ་པ་འདི་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་
བསྟན་ཏེ། ཐབས་མ་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་སྤང་བ་དང་། ཐབས་ལ་བསྟེན་པལོ། དེ་ལ་ཐབས་མ་
ཡིན་པ་ནི་མཚན་མ་ལ་སྐྱོད་པ་སྟེ། དེ་གསུངས་པ་ནི་གལ་ཏེ་གཟུགས་ལ་སྐྱོད་པ་ན་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་ནས་བརྒྱམས་ཏེ། ཐབས་མི་མཁས་པར་རིག་པར་བྱལོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་སོ། །
གལ་ཏེ་གཟུགས་ལ་སྐྱོད་ཅིས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ལ་གལ་ཏེ་སྐྱོད་ན་དེའི་ཆོ་
འདི་ནི་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ན་མཚན་མ་མེད་པ་དོར་ནས་སྐྱོད་ཅིང་
མཚན་མ་ལ་སྐྱོད་དོ། ། གང་གི་ཆོ་ན་ཡང་འདིའི་གཟུགས་ཡོངས་སུ་དོར་ནས་གཟུགས་ཀྱི་

མཚན་མ་ལ་སྟོད་པ་དེའི་ཚེ་ན་མཚན་མ་ཉིད་མར་བྱས་ཏེ། མངོན་པར་ཞེན་པས་མཚན་མའི་
སྟོད་པ་ཉིད་དོ། གལ་ཏེ་གཟུགས་ལ་སོ་སོར་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་སྟོད་པ་ན་མཚན་མའི་
སྟོར་བ་ནི་མཚན་མའི་སྟོད་པ་སྟེ། དེའི་གཟུགས་ཉིད་མཚན་མ་ཞེས་གཉི་གཡང་གཅིག་ཏུ་
བྱས་ནས་སྟོད་པར་འགྱུར་བ་སྟེ་དེ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི། གལ་ཏེ་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་སྟོད་
ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟ་ན་ཡང་མཚན་མའི་སྟོད་པ་ཉིད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི་མཚན་མ་ལ་སྟོད་དོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལོ། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་བ་ལ་ནི་མ་བྱུང་བ་ལ་འབྱུང་བ་ལའོ་འགག་པ་ནི་
བྱུང་ནས་འོག་པ་ལའོ། ། འཇིག་པ་ལ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེ་རྣམ་པར་འཇིག་པ་ལའོ། ། འོ་ན་
གཟུགས་ནི་སྟོང་པ་ཡིན་མོད་ཅེས་བྱ་བས་མཚན་མ་མེད་པ་ལ་སྟོད་པ་དེ་ཡང་གསུངས་པ།
མཚན་མ་ལ་སྟོད་དོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་གཟུགས་སྟོང་ངོ་ཞེས་སྟོང་པ་འདི་ལ་འདིར་མངོན་
པར་ཞེན་པ་ཡིན་ན་དེ་ཡང་མཚན་མའི་སྟོད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་དེ་
འདི་སྟམ་དུ་གང་དེ་ལྟར་སྟོད་པ་དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མཚན་མ་འགག་
པའི་སྒོ་ནས་ཡང་སྟོད་ཅིང་འགག་པའི་མཚན་མ་ཉིད་རང་བཞིན་ལ་སྟོད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་
ཏོ། ། ཐབས་ལ་མི་མཁས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་འབྲས་
བྱ་སྟེ། དེའི་ཡང་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་སྒོམ་པ་ནི་ཐབས་སོ། ། ཀུན་བརྟགས་
མེད་པའི་ཤེས་པ་ཡང་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་བརྟུན་པའི་རྣམ་པ་ཅམ་ཞེས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །
འབྲུལ་པའི་ངོ་བོ་དེ་ཡང་འོག་པ་ན་གཉིས་དང་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་བ་དང་མེད་པའི་ངོ་བོ་སྤྱིའི་
མཚན་ཉིད་ཅན་ཉིད་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ཐམས་ཅད་དང་རང་གི་
མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་མི་ལྟན་པས་དང་པོ་ལ་སྒྲུབ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། དེ་ཉིད་
དོན་ལ་སོ་སོར་རྟོགས། ། ཅིག་ཅར་མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་ནི། ། ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་སྤང་བ་དང་། །
ཐོབ་པ་རིམ་པ་ཇི་བཞིན་འདོད། ། ཡོངས་སུ་ཤེས་ནི་མི་དམིགས་འདིར། ། སྤང་བ་མི་སྤང་
འདོད་པ་སྟེ། ། ཉེ་བར་དམིགས་པ་རྒྱས་པ་ལ། ། ཐོབ་པ་མངོན་དུ་བྱ་བ་སྟེ། ། གཉིས་པོ་ངག་ནི་
མི་དམིགས་པས། ། གཉིས་མེད་རྣམ་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར། ། རྣམ་པར་བྲལ་བས་དེ་གྲུབ་པ། །
གཉིས་སུ་མེད་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར། ། སྤང་པོ་ཆེ་ནི་མི་དམིགས་དང་། ། དེ་ཡི་རྣམ་པ་རྣམ་
བྲལ་བ། ། ཞིང་ལ་ཉེ་བར་དམིགས་པ་ནི། ། ཅི་ལྟར་ཅིག་ཅར་སྦྱ་མ་ལ། ། ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། དེའི་

འོག་ཏུ་རྒྱུ་ཤིས་པས་གཞན་དབང་མ་ཆད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་གལ་ཏེ་ཡང་སྤང་བ་
དེ་ལྟར་ན་ཡང་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོས་མཐོང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཤིས་པ་ཉིད་དེ།
དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ནམ་པར་མི་རྟོག་པ་ལ་ཞུགས་པ་ལ་གསུངས་པ། ནམ་པར་མི་རྟོག་པའི་
དབྱིངས་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཤིས་བྱ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ནམ་པར་མི་
རྟོག་པའི་ཡེ་ཤིས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་དང་མཉམ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཐོང་སྟེ། དེའི་རྒྱུ་
ལ་ཐོབ་པའི་སྐྱུ་མ་དང་སྒྲིག་རྒྱ་དང་མི་ལམ་དང་སྤང་བ་དང་། དྲག་ཅ་དང་གཟུགས་བརྟན་
དང་ཆུ་ཁྲ་དང་སྐྱུ་ལ་པ་དང་མཆོངས་པའི་ཆོས་ནམས་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱའོ། དེ་ལྟར་མངོན་
སུམ་དུ་བྱ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་ངེ་མ་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་ནམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའོ། མཆོན་མ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཀུན་བརྟགས་པའི་
ངོ་བོ་ལས་མ་འདས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐབས་ལ་མི་མཁས་པ་
ཉིད་དོ། ད་ནི་བརྟན་བཟུང་ཀྱིས་རིགས་པ་བསྐྱབ་པ་གསུངས་པ་ནི་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་
བྱ་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ཡང་ནམ་པ་གཉིས་ལས་ཆོས་ནམས་ལ་མི་
དམིགས་པའི་སྟོང་པ་དང་། མཆོན་མ་དམིགས་པའི་སྟོང་པ་ལས་སོ། དེ་ལ་དང་པོ་ནི་ཆེ་དང་
ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གཟུགས་ལ་མི་སྟོང་
ཅེས་བྱ་བ་ནས་བརྟམས་ཏེ། ཤིས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྟོང་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་
བར་གྱིས་སོ། གཉིས་པ་གསུངས་པ་ནི་དེ་སྟོང་ཀྱང་སྟོང་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་འདིས་
ཀྱང་མཆོན་མ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ལ་སྟོང་སེམས་སུ་མི་བྱེད་པ་ནམ་པ་བདུན་བརྟན་ཏེ། ཉེ་བར་
མི་རྟོག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འཛིན་པར་མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། དེ་ལྟར་རིགས་པ་བསྐྱབ་པ་
བཤད་ནས་རྒྱུ་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བའི་སྐྱབ་པ་བརྟན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཅིའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཉེ་བར་མ་རྟོགས་ཤིང་མ་ཟེན་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་
སོ། སྐྱབ་པ་འདི་ཡང་ནམ་པ་བཞིས་སྟོན་ཏེ། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བསྐྱབ་པ་དག་ ཆོས་ཐམས་
ཅད་མི་དམིགས་པའི་བསྐྱབ་པ་དང་། སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་བསྐྱབ་པ་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པ་ལས་
སོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནས་བརྟམས་ནས་ཤིས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ལ་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཀྱི་བསྐྱབ་པའོ། དེ་ལྟར་སྟོང་ན་ཆོས་

གང་ལ་ཡང་མི་སྒོ་བ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བཅམས་ནས། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་
འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་དམིགས་པའི་བསྐྱབ་བའོ། །
བཅོམ་ལྷན་འདས་གང་ཞིག་འདི་སྐད་དུ་འདི་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བཅམས་ནས། དབང་པོ་དུག་
དང་སྤང་པོ་ལྷ་པོ་དེ་དག་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་བསྐྱབ་བའོ། །བཅོམ་
ལྷན་འདས་ཐེག་པ་གསར་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བཅམས་ཏེ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཅམས་སུ་
རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་ཐབས་ལ་མཁས་པའོ། །དེ་ལ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་
ནི་ཅམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། མིང་བཤད་པ་དང་ཅམ་པར་མི་རྟོག་པའི་བཤད་པས་སོ། །དེ་
ལ་མིང་གི་བཤད་པ་ལ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལེན་པ་ཉིད་དང་བདག་ཏུ་བྱ་བ་ཉིད་ནི་སྟོན་རོལ་
དུ་བཤད་པར་བྱེད་དེ། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མིང་ལ་དོན་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་དོན་དུའོ། །ཉེ་བར་མ་
རྟོགས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟན་པའོ། །མ་བཟོན་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཤད་པའོ། །ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱན་བརྟགས་དང་། གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་མེད་པར་གྱུར་པ་ལེན་པ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གང་
ལ་དེ་ནི་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ཡང་གྱུར་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་རྒྱ་ཉིང་ངེ་
འཛིན་ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཉིང་ངེ་འཛིན་འདི་ཡང་ལུང་བསྟན་
པའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ་དེ་ཉེ་བར་མཆོན་པ་ལ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུ་མེད་པས་གཞན་གྱིས་མི་རྣམས་
ཞེས་སྐར་ཡང་བྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སྐྱས་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་བྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་
གསུངས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་ཞེས་བྱ་བའོ། །ལུང་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིང་ཡང་དག་
པར་བརྗོད་པས་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་གནས་པ་བཤད་ནས་སྐར་ཡང་ཅམ་པར་རྟོག་པའི་བྱིར་
གསུངས་པ། དེ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཡོངས་སུ་
བྱབ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཆོས་ཅམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་ཙམ་ཐོབ་པའི་བྱིར་
འདི་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་འདི་ནི་མཉམ་པར་གཞག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་རྟོག་ཅམས་
ཤིན་ཏུ་མེད་པའི་བྱིར་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཅམ་པར་རྟོག་པ་དང་། བདག་ཉིད་ལ་མཉམ་བར་
གཞག་པའི་ཅམ་པར་རྟོག་པ་དུས་ཀྱི་དབང་གིས་སྟོམས་པར་ཞུགས་པའི་ཅམ་པར་རྟོག་པ་
གསུམ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཐམས་ཅད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
འདི་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡངས་པ་མདུན་དུ་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱད་པར་ཐམས་

ཅད་ཀྱིས་སོ། ། ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བའི་རྣམ་པས་སོ། ། ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་པ་ལ་ས་
བཅམས་ཏེ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་གནས་
པར་བྱེད་དེ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་ངི་བར་བྱེད་དེ། གང་གིས་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལོ། ། ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་བསྟན་པར་རྒྱས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལྟར་སྒྲོམ་
སེམས་སུ་བྱེད་དེ་གལ་ཏེ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཐ་དད་པར་བསྟན་པར་མི་རྒྱས་ན་དེའི་ཕྱིར་རི་
ལྟར་དེས་གནས་པར་བྱེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཏེ་ཐ་དད་པར་བརྗོད་པར་རྒྱས་ན་
དེའི་ཆེ་རི་ལྟར་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། རབ་འབྱོར་གྱིས་
སྒྲུབ་པ། དེ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདི་ལྟར་སྒྲོམ་སེམས་སུ་བྱེད་དེ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་
གནས་སྐབས་སུ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཙམ་གྱིས་གཅིག་པ་ཉིད་ཅེས་ཉིང་
ངེ་འཛིན་རི་ལྟར་སོ་སོར་བྱས་ནས་འདི་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གཞན་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཡང་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། མི་ཤེས་ཡང་དག་པར་མི་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་
དང་མངོན་སུམ་གྱིས་སམ་མན་ངག་གི་སྟོབས་སམ་རང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་སོ། ། དེའི་ཕྱིར་ཤུ་རིའི་
བྱས་གལ་ཏེ་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་རི་ལྟར་དེ་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་
ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པས་ངི་བར་བྱེད་པ་ནི་མི་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་བས་
ན་རབ་འབྱོར་ལ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ། མི་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། འོན་ཏེ་ཕྱོགས་གཞན་ན་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྟན་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང་བྱ་བ་
གཞན་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རི་ལྟར་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡང་དག་པར་མི་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། དེ་ཅིའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་དོགས་པ་བཅས་ནས་གསུངས་པ། ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་མེད་པས་ན་ཞེས་བྱ་
བ་སྟེ། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་དེའི་བྱ་བ་རྣམས་ཀྱན་ཏུ་བརྟགས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱན་
བརྟགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཀྱན་བརྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྤངས་པས་མེད་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ཉེ་བར་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་འདི་
ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་བྱིན་ནས་རྗེས་སུ་སྟོབ་པར་བྱེད་དོ། ། དེ་ནས་
བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་གྱུར་གྱུར་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་

བསྐྱབ་པ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་མེད་ན་སློབས་པ་དང་གཞན་
ནམས་ཀྱི་ཕྱིར་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ཞེས་གསུངས་པ། ཇི་ལྟར་ཡང་ཁྱོད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
དེ་བཞིན་དུ་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་བསྟན་བཤོ། ། གནས་བརྟན་ཤུ་རིའི་བྱས་གསལ་བར་
བྱེད་པའི་དོན་དུ་ཉེ་བར་བསྟན་བའི་དག་ཉིད་རྗེས་སུ་རྗེད་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་སློབ་ན་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། འདི་ཙམ་གྱིས་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་བསྟན་ཏོ། ། ད་ནི་མི་
དམིགས་པའི་བསྐྱབ་པ་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཤུ་རིའི་བྱས་ནི་བར་བྱེད་དུ་བརྟག་པའི་ཕྱིར་
དོན་དུ་སྤར་བཤད་པའི་གསུངས་པ་ཉིད་རྗེས་སུ་རྗེད་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་སློབ་ན་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྐབས་ཐོབ་པ་ཤུ་རིའི་བྱས་མི་དམིགས་པའི་བསྐྱབ་པ་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཁྱུ་བར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ལྟར་ཆོས་གང་ལ་སློབ་པ་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ལན་
ནི་ཆོས་གང་ལ་ཡང་མི་སློབ་པོ་ཞེས་བྱ་བཤོ། ། དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་རི་
མ་དང་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཀུན་དུ་རྟོག་པ་ལ་ཆོས་ནམས་སྟེ་བ་ཡིན་པ་དང་འགག་
པ་ཡིན་པ་དང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱ་བ་དང་ནམ་པར་བྱང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྟོས་ནས་
བསྐྱབ་པ་ནི་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། ། རི་མ་དང་བྲལ་བའི་གནས་སྐབས་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ལ་སྟེ་
བ་ལ་སོགས་པ་དེ་ནམས་ནི་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་ལ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་དེའི་གནས་སྐབས་སུ་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་
གསུངས་པ། ཆོས་གང་ལ་ཡང་མི་སློབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་འདི་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ཅིའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ནམས་ལ་མི་སློབ་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལན་ནི་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པཤོ། ། ཆོས་དེ་དག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་
ནམས་སོ། ། བྱིས་པ་ནི་ངན་པ་བསམ་པ་ནམ་པར་སེམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མི་ཤེས་པ་དང་ཐེ་ཆོམ་
དུ་ཤེས་པ་དང་ལོག་པའི་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སོ་སོའི་སྟེ་བོ་ནི་འཕགས་པ་མ་ཡིན་
པ་སྟེ་ཐོས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་འགའ་ཞིག་ལས་འབྱུང་བ་སྟེ། དེ་བས་ན་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་
དང་བསྟོམ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་རབ་ནམས་ཀྱིས་ནམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་བྱིས་པ་
ཉིད་གསལ་བར་བྱས་སོ། ། དེ་ནམས་ཇི་ལྟར་མངོན་པར་ཆགས་པ་ནི་བདེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
དེ་བཞིན་དུ་ནི་འདིའི་ངོ་བོས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འདིས་ནི་ཀུན་དུ་བརྟགས་པ་དང་གཞན་

དབང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་ཉིད་གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་དགག་པའི་ཆོག་ལ་མ་ངེས་པ་
ཉིད་གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་དགག་པའི་ཆོག་ལ་མ་ངེས་པ་ཉིད་ཐོས་ནས་ཤུ་རིའི་བྱས་གསོལ་པ།
འོན་དེ་དག་ཇི་ལྟར་མཆིས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཇི་ལྟར་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་ཡོད་དེ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་དུ་རྟོག་པ་དང་གཞན་དབང་མེད་པའི་རྒྱས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་
བདག་ཉིད་སྤྱིའི་ངོ་བོ་སྟངས་པ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་ཉིད་གསུངས་པའོ། ། སྤྱིའི་
མཆན་ཉིད་དེ་ལ་ཡང་གཉིས་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་དོན་དུ་ཇི་ལྟར་མེད་པ་
ཞེས་གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཤད་མ་ཐག་པའི་རིམ་པས་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་མ་
རིག་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཆི་ལམ་གྱི་ནམ་པར་ཤེས་པ་བཞིན་དུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་མེད་པའི་དོན་འཛིན་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའོ། ། མེད་པ་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་
པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། ཡོད་པ་ནི་ཤེས་པར་གྱུར་པ། དེའི་ཕྱིར་མ་རིག་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །
དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མེད་པ་སྟེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེས་
ཡོད་པ་ལྟར་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་དེ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རིག་པར་བྱེད་
ཅིང་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པར་གྱུར་པ་ནི་མ་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། །
དོན་འདི་ཉིད་ལ་གསལ་བར་བྱེད་ཅིང་གསུངས་པ། དེ་དག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསུངས་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་མ་རིག་པའོ། ། འགའ་ཞིག་ལས་དེ་རྣམས་ཞེས་
འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་ནི་སྣ་ཆོགས་པའི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་མེད་པ་རྣམས་ཡོད་
པའི་རྣམ་པས་མངོན་པར་ཞེན་པར་བྱ་སྟེ་རྟག་པ་དང་ཆད་པའི་མཐའ་དག་ལ་ཆགས་པ་ཞེས་
བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། མི་ཤེས་མི་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་མངོན་སུམ་དང་རང་
གི་སྟོབས་དང་གཞན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སོ། ། དེ་ལྟར་སྤྱིར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་སྦྱོན་ཉེ་བར་
བསྟན་ནས་དེ་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་ཉེ་བར་བསྟན་པར་བྱེད་དེ། ། དེའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པས་སོ། ། དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་མངོན་པར་ཞེན་ཏོ་ཞེས་བྱ་བའི་
བར་གྱིས་མ་རིག་པའི་རྩ་བ་ཅན་ནོ། ། དེ་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་འགྲོའོ་ཞེས་བྱ་
བའི་བར་གྱིས་རྟོག་པའི་རྩ་བ་ཅན་ནོ། ། དེ་དག་ཆོས་བདེན་པ་ལ་ཡིད་མི་ཆེས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་
ལས་བརྒྱམས་ཏེ་དད་པའི་རྩ་བ་ཅན་ཡང་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལ་དུས་དང་པོ་ལ་མངོན་

པར་ཆགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུའོ། ། དེའི་གཞིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
དེའི་རྩ་བའོ། ། དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལོག་པའི་ཤེས་པའོ། ། གནས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྟན་
ནས་སོ། ། འདས་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། ཏུས་གསུམ་ལ་ཡང་གཅིག་པའི་ངོ་བོ་བདག་
གནས་པས་རྟག་པར་ལྟ་བའི་རྩ་བ་གསུངས་སོ། ། མ་འོངས་པའི་ཏུས་སུ་ལམ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་
བདག་ཆད་བས་ན་ཆད་པར་ལྟ་བའི་རྩ་བ་གསུངས་སོ། ། མིང་དང་གཞུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་མིང་
ནི་གཞུགས་མེད་པའི་སྤང་བོ་རྣམས་སོ། ། གཞུགས་ནི་གཞུགས་ཀྱི་སྤང་བོ་སྟེ་དེ་ལ་མངོན་པར་
ཞེན་པའོ། ། དེ་ལ་གཞུགས་མེད་པའི་ཁམས་ལས་སྐྱེས་པ་རྣམས་མིང་ལ་མངོན་པར་ཞེན་
པའོ། ། གཞན་དག་ནི་མིང་དང་གཞུགས་རྣམས་ལའོ། ། གཉིས་པ་གསུངས་པ་ནི་དེ་དག་གིས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་རྣམས་ནི་མཐའ་གཉིས་ལ་ལྟུང་བའོ། ། ལམ་ཡང་དག་པ་རྗེ་ལྟ་བ་
བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ལམ་བདག་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། ། ཁམས་གསུམ་
ལས་ངེས་པར་མི་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་སམ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱིས་སོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་སྤྲུལ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཁོང་དུ་མི་ཆུད་དེ། ཡང་དག་པའི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་རྣམས་སོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱི་མཐའ་ནི་ཅེ་མོའོ། ། ཡང་དག་པའི་མཐའ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། དེ་
ཁོང་དུ་མི་ཆུད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། གྲངས་ནི་ཅིས་སོ། །
གསུམ་པ་གསུངས་པ་ནི་དེ་དག་ཆོས་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་དག་ནི་བྱིས་པ་དང་སོ་སོའི་
སྐྱེ་བོ་རྣམས་སོ། ། ཆོས་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཡིད་མི་ཆེས་པ་ནི་གྲས་པར་མི་བྱེད་པའོ། ། དེས་ན་དེ་རྣམས་ནི་བྱིས་པ་བྱིས་པ་
ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་འགོ་བཙུག་པའི་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་མ་ལ་སྟོས་པར་བྱའོ། ། འདིས་ནི་བྱིས་པའི་
གྲངས་ཉིད་དུ་འགོ་བཙུག་པའི་ཆོས་ལ་ཡིད་ཆེས་པར་བྱས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་
མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཞེས་བྱ་བ་བསྟན་ཏོ། ། དེ་ལྟར་དམིགས་པ་ལ་ཉེས་དམིགས་བསྟན་ནས།
མི་དམིགས་པའི་བསྐྱབ་པ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པར་བྱེད་དེ། སྤྱི་རིའི་བྱ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ནི་ཆོས་གང་ལ་ཡང་མངོན་པར་ཞེན་པར་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྩ་བའི་དམིགས་པ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་
པའོ། ། དེ་ལྟར་གནས་པ་ལ་སྤྱི་རིའི་བྱས་ཁྱབ་བྱེད་པ་དེ་ནི་དེ་ལྟར་སྟོབ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་

སོགས་པ་སྟེ། དབྱེ་བ་ངི་ལྟར་ཞེས་གོ་བར་བྱ་བ་སྟེ་དེ་ལྟར་ན་དོན་འདི་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཆོས་
ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་ལ་སློབ་ན་དེའི་ཆེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་ཡང་མི་སློབ་པོ། །
དེ་ལ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་འབད་པ་ཐམས་ཅད་འདིར་དེའི་དོན་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུ་
སེམས་སུ་བྱེད་དོ། ། བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྱུལ་པ་ལ་མི་སློབ་སྟེ། དམིགས་པའི་སྒྱུར་
བས་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་ལོ། ། དེ་ལྟར་སློབ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་ཡང་འདི་ལྟར་མི་
དམིགས་པའི་སྒྱུར་བས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་བསྐྱབ་
པ་དེ་ཉིད་ནི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་སྟེ། དེ་རྣམས་ལ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་
ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་དམིགས་པས་སློབ་པར་བྱེད་ན། མངོན་
པར་མི་ཞེན་ཅིང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སློབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་དམིགས་པའི་
སློབ་པ་ལ་མཐུག་བསྟུ་བར་བྱེད་དེ། མི་དམིགས་པའི་བསྐྱབ་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་
གསུངས་པ་ནི་དེ་ལྟར་སློབ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་
བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། ད་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་བསྐྱབ་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བཙམ་ལྡན་འདས་
གང་ཞིག་འདི་སྐད་དུ་འདྲི་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་གསུངས་སོ། ། འདི་ལ་ཡང་གནས་
བཟུན་གྱི་དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བཙམ་ལྡན་འདས་གལ་ཏེ་དམིགས་སུ་མ་མཆིས་པའི་
སྒྱུར་བས་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོ་མ་མཆིས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་
བསྐྱབས་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན། འོ་ན་ནི་ཤིན་དུ་མ་མཆིས་པའི་ཆོས་ཅན་སྒྱུ་མའི་
སྒྱེས་བྱས་ཀྱང་སྒྱུ་མར་བཀྱིས་པ་རྣམས་ལ་དམིགས་སུ་མ་མཆིས་པའི་ཡིད་ལ་བཀྱིད་པས་
བསྐྱབས་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་རྗེས་སུ་
ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་སྟུ་པའོ་ཞེས་བཤད་པར་བྱ་བ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་དག་སྒྲུབའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་སྒྲུ་
བར་བྱ་བ་ལོ། ། རབ་འབྱོར་དེ་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གིས་འདི་སྒྱུ་མའི་སྒྱེས་བྱ་དང་མཉམ་
པ་ཉིད་མི་འདོད་པ་རྒྱ་དེས་སོ། ། གང་གི་ཕྱིར་གྱི་སྒྲུ་ནི་རག་གི་རྒྱན་ནོ། ། ཁྱོད་ཉིད་ལ་ངི་བར་
འདོད་པས་ངི་བར་བྱ་བ་སྟེ་སོ་སོར་ངི་བར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཞིག་དུ་བྱུང་བ་དེ་ལ་ཡང་སོ་
སོར་ངི་བའི་ཡུལ་དུ་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། ཅི་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སོ་སོར་སྤང་བ་ལོ། ། རྟོན་ཅིག་
ཅས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་ལ་སྒྲུ་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ལྟར་ཉན་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁས་

སྒྲུང་བར་བྱས་པའོ། ། དེ་རི་ལྷ་མ་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཙེམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སོ་སོར་ངོས་
པའོ། ། དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངག་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ལའོ། ། ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངི་བ་ལའོ། ། དེའི་
དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་སྐྱུ་མའི་ཆོས་རྣམས་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཐ་དད་བ་
འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། རི་ལྷ་རྒྱུ་མའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པའམ་ངེས་པར་འབྱུང་
བ་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཡང་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་བསྐྱབ་
པ་དང་དེ་རྣམས་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་
མེད་ཅེས་སྐྱུ་མ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱེད་དེ། སྐྱུ་མ་དེ་གཞན་ལ་གཟུགས་དེ་
གཞན་ནམ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། རབ་འབྱོར་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་མཁས་པའི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དམིགས་པ་མེད་པ་མཐོང་བའི་ཀུན་དུ་བརྟགས་པའི་གཟུགས་ལ་
སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་དང་སྐྱུ་མ་ལ་སོ་སོ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པར་བྱེད་དེ། དེ་
ལྷ་མ་ལགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དངོས་པོ་མེད་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱུ་མ་དང་ཐ་དད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། ཐ་དད་པ་དེ་
ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ལྷ་མ་ལགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་སྐྱུ་
མ་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་ནས་སྐྱུ་མའི་སྐྱེས་བུ་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐ་མི་དད་པ་
ཉིད་བསྟན་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ། འདིར་འདུ་ཤེས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདུ་ཤེས་
ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་གང་གི་ཡང་འགའ་ཞིག་རྣམ་གྲངས་ཏེ་རིག་པར་འགྱུར་
ཞེས་དེའི་ཕྱིར་མང་བ་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་རྣམས་ཀྱང་དེའི་དུས་སུ་རྣམ་པར་
གཡེང་བ་རྣམས་ལ་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་དེའི་དོན་ཉན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྣམ་པར་བཤད་
པའི་རིགས་པ་ལས་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལ་དགོངས་པ་རྣམས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །
ཡང་ན་འདུ་ཤེས་ལ་བ་ལང་གི་རྩིས་ལ་བ་ལང་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་ནི་མཉམ་པ་སྟེ་མཚུངས་པའོ། །
ནོག་དང་སྒྲོག་ཤལ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མས་ཤེས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཀུན་ཤེས་པ་ནི་རྒྱ་མཚན་
འདྲ་བར་འཛིན་པའི་སྟོ་སྟེ་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་དོ། ། བ་ལང་ཁྱིར་ལ་ཤོག་
བ་ཞོས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཐ་སྟོད་དོ། ། འདིར་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི་
ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ལྷ་པོ་འདི་རྣམས་ལ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཉེ་བར་ལེན་པ་རྣམས་ནི་ཉོན་

མོངས་པ་སྟེ་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྟན་པའི་སྤང་པོ་ནམས་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ནམས་
ཉེ་བར་མའི་ཚིག་མི་སྤང་བས་སོ། ། ཡང་ན་དུག་པའི་བསྟུ་བ་ཡང་ཡིན་ཉེ་ཉེ་བར་ལེན་པས་
བདག་ཏུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དེ་ནམས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདུཤེས་ལ་སོགས་པ་
ནམས་ཀྱི་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། སྦྱ་མ་ལྟར་
རང་བཞིན་མེད་པའི་སྤང་པོ་ལྟ་ནམས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པར་རིག་
པའོ། ། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སྦྱ་མའི་སྦྱེས་བྱ་ཁོ་ན་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟུས་པའི་
དོན་ནོ། ། འདིར་ཡང་ཕྱོགས་སྡེ་མ་ལ་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ལན་ཉེ་དགོངས་པ་དེས་རབ་
འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། དེས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འགའ་ཞིག་ཏུ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་
ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བཅོམ་ལྟན་འདས་དེ་དེ་བཞིན་ཉེ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་དེ་དེ་
བཞིན་ཤེས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱ་མའི་སྦྱེས་བྱ་
ཉིད་བསྟན་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སློབ་པར་བྱེད་དེ་
སེམས་དང་ལྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྦྱ་བའི་སྦྱེས་བྱ་ནི་མ་ཡིན་ཉེ་སེམས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
སྦྱ་མའི་སྦྱེས་བྱ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱ་མ་མཁན་གྱི་སྦྱལ་པའི་སྦྱེས་བྱ་བཞིན་དུ་བདག་ཉིད་
མཐོང་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། འོན་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བཟང་བར་བྱས་པའི་ཡང་སྤང་པོ་
ནམས་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འདིའི་སེམས་དང་ལྟན་པ་འདི་ཉིད་ཅི་ཞིག་ཡིན་
སྟུམ་ན། གང་གིས་སྦྱ་མའི་སྦྱེས་བྱ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བའི་ལྟར་གྱི་དོན་འཇུག་བ་སྤང་པོ་ལ་འཇུག་པ་
ཉིད་ནི་འདིའི་སེམས་དང་ལྟན་པ་སྟེ་སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། སྦྱ་མའི་སྦྱེས་བྱ་ལ་
འཇུག་པ་ཡང་མེད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས། ཤིན་ཏུ་ཡང་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤིན་ཏུ་
མེད་པའི་ཚོས་ནམས་ལ་གང་ཞིག་མི་དམིགས་པའི་སྦྱོར་བས་སློབ་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་ཡང་
དག་པར་རྗོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་སློབ་པར་བྱེད་ཅེས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཅིའི་སྐད་
དུ་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་སྟེ་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱ་མའི་སྦྱེས་བྱ་ལྟར་བདག་ཉིད་ལ་
མཐོང་བ་ཅིའི་ཕྱིར། གཟུང་བར་བཞུའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངས་པར་བཞུའོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གཟུགས་
ནི་སྦྱ་མ་ལྟ་བུ་ནི་གཟུགས་ལ་དངོས་པོ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། གང་ལགས་པ་
དེ་ལ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞེས་གང་དང་འབྲེལ་བ་གང་གི་སྦྱེ་བ་དང་ལྟན་པ་སྦྱ་མ་ལྟ་བུའི་

རང་བཞིན་ཞེས་བའི་དོན་རྟོ། ། དེའི་རིགས་དང་ལྡན་པ་དབང་པོ་དྲུག་ཅེས་བའི་མིག་
དང་ན་བ་དང་སྣ་དང་སྒྲེ་དང་ལུས་དང་ཡིད་ཅེས་བའོ། ། དབང་པོ་དྲུག་པོ་ཡང་རང་གི་ངོ་
བོ་ནམ་པར་རིག་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ། དེ་ཡང་ཞེས་བའི་མི་དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་སྒྱུ་མ་
ལྟ་བུ་ཞེས་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་བཤད་པར་བྱའོ། ། ཆོས་
ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་འདི་ལ་ཡང་ཐོབ་པའི་ལྟག་པར་མོས་པ་ཅན་ནམས་
ལ་ཟད་པ་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གང་ཞིག་ཡང་ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་ཞུགས་པ་དེ་
ནམས་ནི་སྒྲག་པ་ལ་སོགས་པ་སྲིད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ནམས་ལ་དེ་ཡོངས་སུ་སྤང་བ་ལ་
ཆེ་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་བྱ་བ་སྟོན་ཅིང་ཐབས་ལ་མཁས་པར་སྐབས་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བའི་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གསར་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་
ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ནམས་སོ། ། སྒྲག་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ནི་བཤད་ཟིན་རྟོ། ། སྒྲག་པ་ལ་
སོགས་པ་འདི་ལ་ཐབས་གང་ཞིག་དེར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་དོན་དུ་ནམ་པ་
གཉིས་ཀྱིས་ཐབས་ལ་མཁས་པར་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། ལྷིག་པའི་གྲོགས་པོ་ཡོངས་སུ་སྤང་བ་
དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བརྟེན་པའོ། ། གལ་ཏེ་ལྷིག་པའི་གྲོགས་པོའི་ལག་ཏུ་སོང་བར་
གྱུར་ན་སྒྲག་པར་འགྱུར་ཞེས་བའི་ལྷིག་པའི་གྲོགས་པོའི་སྟོན་ཉེ་བར་བསྟན་པར་རུས་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱ་ཞེས་བའོ། ། ལྷིག་པའི་གྲོགས་པོ་ཡོངས་སུ་སྤང་བས་ཐབས་
ལ་མཁས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནམས་སུ་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་བའི་པ་ལ་
སོགས་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བརྟེན་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཆོན་ཉིད་ངི་བར་བྱེད་དེ། གང་ནམས་ཞེས་བའི་མི། ལན་ནི་གང་
དེ་དག་ལ་ཞེས་བའོ། ། བདུད་ཀྱི་ལས་ཉེ་བར་སྟོན་པ་ཞེས་བའི་མི་འདིར་བདུད་ཀྱི་སྟོན་
ནམས་ཀྱང་བདུད་ཀྱི་ལས་ནམས་སོ། ། བདུད་ཀྱི་བྱ་བ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་ལས་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་རོ། ། ཇི་ལྟར་ཉེ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་ཅེས་གསུངས་པ། འདི་ལྟ་བུར་ཞེས་བའི་པ་ལ་སོགས་པ་
སྟེ། བདུད་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པས་འབྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་
ལས་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་ནམས་ནི་བདུད་ཀྱི་སྟོན་ནམས་སོ། ། འདི་ལྟ་བུར་ཞེས་བའི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སྟོན་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ནམས་ཤེས་པར་བྱའོ། ། བདུད་ཀྱི་ཉེས་པ་ནི་

འདི་དག་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ནམས་བདག་གིས་ཡོད་པ་ལ་བཤད་པའོ། ། བདུད་ཀྱི་ལས་
ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདུད་རང་ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆ་བྱད་དུ་བྱས་
ནས་གང་ཞིག་དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ལམ་ཉེ་བར་བསྟན་པར་བྱས་པའོ། ། འདི་དག་ཅེས་བྱ་བ་
ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྟོད་པ་ལ་ནམ་པར་དབེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ནམས་ཤེས་པར་བྱའོ། ། འདི་དག་
ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ནམས་ཁྱོད་ལ་བདག་གིས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་དེ་ནམས་ཞེས་བདུད་ཀྱི་ལས་
ནམས་ནི་གཉིས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་འདི་ལྟར་ཀྱི་དོན་ཉེ་ཉེ་བར་སྟན་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་
དང་འབྲེལ་ཏོ། ། དེ་ལྟར་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟན་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའོ། ། འདི་དག་
ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་མཛུགས་བསྟུ་བར་བྱེད་དེ། ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
འདིའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་ལས་མི་
འབྱུང་བ་སྟེ་དེ་ལྟར་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། ད་ནི་བསྟན་པ་
འདི་ལ་ངེས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་གང་ཞིག་སྟོབས་པར་བྱོས་ཤིག་ཅེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་རབ་འབྱོར་ལ་ངེས་པར་སྦྱོར་བར་མཛད་པའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དང་
པོ་སྐབས་བྱེ་བ་གང་ཡིན་པའི་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་འདིར་སྐབས་དབྱེ་བའོ། ། གཏན་ལ་
དབབ་པ་དེ་ཡང་ནམ་པ་གཉིས་ཏེ། གཞིའི་དོན་དང་། མཚན་ཉིད་དོ། ། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་གཞིའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དང་། སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གཞིའི་དོན་གང་ཡིན་
པ་དང་། ཇི་ལྟར་ན་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་བ་དང་། ཇི་ལྟར་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་
ཞུགས་པ་དང་། ཇི་ལྟར་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པ་དང་། ཇི་ལྟར་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་
པ་དང་། ཐེག་པ་དེ་གང་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། ཐེག་པ་དེ་གང་དུ་གནས་པར་འགྱུར་
བ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འདི་གང་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ལྟ་དང་མི་དང་
ལྟ་མ་ཡིན་དུ་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་ཟེལ་གྱིས་མནན་ནས་ཐེག་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་
འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཐེག་པ་དེ་ནམ་མཁའ་དང་མཚུངས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ནི་སྟོན་གྱི་མཐའ་དང་དབུས་ནམས་སུ་ཁས་མི་ལེན་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། གཟུགས་
དང་ཆོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་དང་ནམ་པར་ཤེས་པ་ནམས་ཀྱན་ཏུ་མཐའ་ཡས་པའི་

ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀུན་ཏུ་མཐའ་ཡས་པར་རིག་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། གཞུགས་
དང་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་དང་ནམ་པར་ཤེས་པ་ནམས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་མེད་ཅིང་མི་དམིགས་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་ལྟར་བདག་གིས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་ཚོས་དེ་ཚོས་དེ་མི་དམིགས་
ཤིང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ན་ཚོས་གང་ཞིག་གིས་གང་ལ་གདམས་ཤིང་རྗེས་སུ་
བསྟན་པར་བཤི་ཞེས་བྱ་བ་དང་། བཙོམ་ལྟན་འདས་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཙམ་ཞེས་བྱ་བ་
དང་། བདག་བདག་ཅེས་བཤི་བ་བདག་ནི་ཤིན་ཏུ་མངོན་པར་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་
ལྟར་ཚོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལགས་ན་གཞུགས་དེ་གང་ལགས་ཞེས་བྱ་
བ་ནས། རི་སྤྱིད་ནམ་པར་ཤེས་པ་དེ་གང་ལགས་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དང་། གང་ཞིག་ཡང་ཚོས་
ནམས་ཀྱི་མངོན་པར་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཚོས་ནམས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མངོན་པར་མ་
གྲུབ་པ་ནི་མ་གྲུབ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་གདམས་པར་བཤི་རྗེས་སུ་བསྟན་པར་
བཤི་ཞེས་བྱ་བ་དང་། མངོན་པར་མ་གྲུབ་པ་ལས་གྲུད་ན་ཚོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་ཞེས་བྱ་
བ་དང་། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སེམས་ཁྲུམ་
པར་མི་འགྱུར་བ་དང་ང་བར་མི་འགྱུར་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དུས་གང་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཚོས་འདི་ནམས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་ཉེ་བར་བརྟག་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་
དང་། རྒྱ་གང་གིས་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་སྤྱི་བ་མ་མཆིས་པ་གང་ལགས་པ་དེ་གཞུགས་ལ་
སོགས་པ་མ་ལགས་ཞེས་བཤི་བ་དང་། ཅིའི་སྤྱད་དུ་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་བ་པ་གང་
ལགས་པ་དེ་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་མ་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཅིའི་སྤྱད་དུ་གཞུགས་ལ་སོགས་
པ་དེ་དག་གཉིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་གངས་སུ་མི་བགང་ཞེས་བྱ་བའི་དྲི་བ་མང་བ་སྟེ། འོག་ནས་
གནས་བརྟན་དག་གིས་དྲིས་པ་དང་ལན་བཏབ་པ་ཞིབ་མོ་འབྱུང་བའི་དོན་དེ་དག་ཉེ་བར་
བཟུང་ནས་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ལེའུ་ལ་ཐུག་གི་བར་དུ་ནི་གཏན་ལ་དབབ་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་
བྱའོ། ། དང་པོར་བསྟན་པ་ངེས་པའི་དོན་དུ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱུང་གྱི་དྲི་བ་བསྟན་པར་བྱེད་
དེ། དེ་སྤྱད་ཅེས་གསོལ་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ངེས་པར་བྱ་བའི་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའི་སྒྲ་སྒྲུབས་སུ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་སྒྲུབས་སུ་བརྗོད་པ་སྡོན་དུ་འགོ་བ་
གསུངས་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གང་ཡང་འདི་སྐད་དུ་འདི་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གང་ཞིག་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དོན་
དེ་ཉིད་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་གང་
ཞིག་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ངག་དང་པོ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་གསུངས་པ། དེ་
ལ་ཆོག་གཉིས་ནི་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲུབ་
གཞིའི་དོན་གང་བརྗོད་པ་ཡིན་ཞེས་འདུག་པ་ཡིན་ནོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྱུལ་
པ། གཞིའི་དོན་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ལ་དོན་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་སྤང་པོའི་བདག་ཉིད་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའོ། ། དེ་བཞི་ཆར་
ཡང་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་གཞིའི་
དོན་ནི་གཞིའི་དོན་མེད་པ་སྟེ། གཞིའི་དོན་མེད་པ་ནི་གནས་མེད་པ་ལ་བྱའོ། ། དེ་བས་ན་
གཞིའི་དོན་མེད་པ་ལ་བྱའོ། ། གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་དངོས་པོའི་བདག་
ཉིད་འབའ་ཞིག་ཡོད་པར་གྱུར་ནས་དེའི་གཞིའི་དོན་གཞི་དང་བཅས་པ་གནས་པ་དང་བཅས་
པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། གང་གི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
གཉིས་ཀྱང་མེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གཞིའི་དོན་ནི་གཞི་མེད་དེ་མི་གནས་
པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། འདི་ཉིད་ལ་གཏན་ཆོགས་སུ་གསུངས་པ་ནི། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འདུས་མ་
བྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་བྱང་ཆུབ་སྟེ།
ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་སེམས་ཅན་དང་སྤང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་
དང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་དོན་
དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཆགས་པ་མེད་
པ་ལ་ནི་མེད་པ་ཉིད་ལ་གང་གི་ཕྱིར་སྒྲོབ་པ་དེའི་ཕྱིར་གཞིའི་དོན་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་

ལ་བྱང་ཆུབ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཏེ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པའི་
མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའོ། ། རྣམ་མེད་པའི་ཕྱིར་མེད་པར་གྱུར་བའི་སེམས་ཅན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོས་མེད་པའོ། ། འོན་ཏེ་མ་
པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་དེ་བཞིན་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནམ་མཁའ་དང་
མཚུངས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་
ལས་མེད་པར་གྱུར་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟོན་གྱི་པོ་ཏི་རྣམས་ལ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཙམ་ལྷན་འདས་ཆིག་གི་དོན་གང་ལགས། བཙམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ལན་ནི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་མཐོང་ངོ་། ། དེ་ལ་ཡང་སྟེ་
བའི་ཆིག་སྟེ། འདིས་བརྗོད་པ་ན་ཞེས་བྱ་བ་འཇུག་ཆིག་ནི་བཞི་སྟེ་དེའི་དོན་གང་ལགས་
ཞེས་ངི་བའི་དོན་ཏེ། ལན་ལ་ཡང་དོན་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར་མ་ཆགས་པ་ཉིད་ལ་སྟོབ་བོ་ཞེས་
བྱ་བའི་དོན་བཤད་མ་ཐག་པས་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྟེ། ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ངོ་བོ་གསུམ་གྱི་གོ་
རིམས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ནི་རྗེས་སུ་རྟོགས་པ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གང་ཞིག་རྗེས་སུ་རྟོགས་པ་དེ་
ཉིད་ནི་དོན་ཏེ་ཐབས་སོ། ། དོན་དུ་གཉེར་པ་སྟོང་བ་འདིས་ཞེས་བྱས་ནས་དེས་སོ། ། ཆོས་
ཐམས་ཅད་ལ་མ་ཆགས་པ་ཉིད་ཡོད་པ་ལ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མཛོན་པར་
རྫོགས་པར་འཛང་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། གང་གི་ཕྱིར་གྱི་སྟོན་ནི་གཏན་ཆིགས་ལ་སྟེ་གང་གི་ཕྱིར་འདི་
ལྟར་དེའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མ་ཆགས་པ་ཉིད་ལ་སྟོབ་བོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་
འདི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་དམིགས་པས་སྟོབ་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་མཛོན་
པར་རྫོགས་པར་འཛང་བྱ་བའོ། ། འདི་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གསུངས་པ། བྱང་ཆུབ་དོན་དུ་གཉེར་བས་
ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བའི་སྟོན་ནི་ངེས་པ་ལའོ། ། བྱང་ཆུབ་ལ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ནི་དོན་
དེ་འདོད་པ་དེས་སོ། ། མི་དམིགས་པའི་སྟོར་བས་སྟོབ་པ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉིད་
འབྱུང་ཞིང་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་
སྟེང་རྒྱ་མཚན་མ་བརྗོད་པས་རབ་འབྱུང་འདྲི་བར་བྱེད་དེ། གང་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་
སོ། ། འདིར་ནི་རྣམ་པ་བཞི་དགོངས་པ་བཞི་ཡིན་ཏེ། རེ་ཞིག་བཙམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་སེམས་

ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྟེ་དེའི་ཕྱིར་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །
གནས་བརྟན་ཤུ་རིའི་བྱ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཆེན་པོ་སེམས་དཔའ་ནི་མེད་པ་དམིགས་པས་ན་
ཞེས་བྱ་བའོ། །གནས་བརྟན་རབ་འབྱུང་ལ་ཆེན་པོ་ནི་མ་ཆགས་པ་ཉིད་དང་། ཐོགས་པ་མེད་
པ་ཉིད་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་དེའི་ཕྱིར་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །སྤར་གནས་བརྟན་
གང་པོ་ལ་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་དེ་ནས་སྐྱབ་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་དེ་ནས་ཡང་འབྲས་བྱ་ཆེན་
པོ་ཉིད་ལ་ཁྱེད་པའི་ཕྱིར་ཆེན་པོ་སེམས་དཔའ་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན། སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་
ཞེས་བྱ་བའོ། །དེ་ལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་སྤང་པོ་ཆེན་པོ་དང་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རིགས་སུ་རྒྱུར་པའི་གང་ཟག་ལས་མང་པོའི་རང་སངས་རྒྱས་ལས་ཡོན་ཏན་
ལྷག་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་སྤང་པོ་ལ་བབྱུང་བའོ། །སེམས་ཅན་གྱི་རིས་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རིགས་བབྱུང་བའོ། །མཆོག་ཉིད་དེ་ཡང་བསམ་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
དང་སྐྱབ་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་བསམ་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ནི་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་སེམས་
བསྐྱེད་པ་ཡོན་ཏན་ལས་བརྒྱན་པ་སྟེ། དེས་པར་འཛོམས་པ་དང་། རིན་ཆེ་བ་དང་། སྦྱོན་མེད་
པ་དང་། མི་བྱེད་པ་དང་། རྟོན་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའོ། །རྟོན་དེས་པར་འཛོམས་པ་ནི་བདོག་པ་
ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་དང་། སེར་སྤྲེལ་སོགས་པ་དེས་པར་གཞོམ་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེས་
སུ་ཆགས་པ་དང་ཁོང་ཁྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་དེས་པར་གཞོམ་པའི་ཕྱིར་སེམས་མཉམ་པ་ཉིད་དང་།
དེ་བཞིན་དུ་ལྟ་བུའི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་དེས་པར་གཞོམ་པའི་ཕྱིར་དན་འགོ་འཛོམས་པ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ཤེས་པར་བྱའོ། །རིན་ཆེ་བ་ཉིད་ནི་སྟོང་རྗེའི་སྟོབས་ཀྱིས་དན་སོང་ཐམས་
ཅད་ལ་སྦྱེས་པའི་སེམས་ཅན་རེ་རེའི་རྟོན་གྱི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་རྒྱ་དན་ལས་མི་འདའ་བས་རང་
ཉིད་ཀྱིས་དེ་དང་དེའི་སྐྱུ་གཞུང་ལ་སོ་སོར་ཁྱོད་བཞུགས་ལེན་པས་སྦྱོན་དང་བྲལ་བ་ཉིད་སེམས་
བསྐྱེད་པ་དང་པོ་ནས་བབྱུང་ནས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོན་དང་། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་
པའི་སེམས་ཀྱི་སྦྱོན་མེད་པས་སོ། །མི་བྱེད་པ་ཉིད་ནི་བདུད་ལ་སོགས་པ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་
རྣམས་ཀྱིས་མི་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །རྟོན་སྐྱབ་པ་ཉིད་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྦྱོབ་པ་
དང་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་དག་གིས་ཕན་པ་དང་བདེ་བ་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱབ་པ་
ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ་ཆོས་ལ་ཀུན་ཏུ་དགའ་བ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་གནས་པ་

དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་གནས་པ་ཞེས་སོ། ། དེ་ལ་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དཀར་པོའི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་དེ་ན་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་བྱའོ། ། དེའི་ཀྱན་དགའ་བོ་ཉིད་ནི་དེའི་སྒྲིམ་
པ་མང་བ་ཉིད་བྱས་པས་སོ། ། ཆེན་པོ་འདི་དག་ཉིད་ཀྱིས་རང་སངས་རྒྱས་དང་ཉན་ཐོས་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ལས་མཆོག་ཡིན་ཏེ་དེ་རྣམས་ལ་དེ་དག་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་རིགས་ཀྱིས་ས་འོག་མ་གནས་པ་ལས་ཆེན་པོ་འདི་དག་ཉིད་ལ་གོང་ནས་གོང་གིས་
རྣམས་ལ་བྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་མཆོག་ཉིད་དུ་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའོ། ། དེ་
ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས་ཤུ་རིའི་བྱས་བཤད་པ་གསུངས་པའོ། ། དུས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སྐབས་སོ། ། བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་པ་བསྟན་པར་བྱེད་དོ། ། ང་རྒྱལ་ཆེན་པོ་ནི་འདི་ལ་ཀྱན་ནས་བྱས་པས་ན་བདག་
གོ། ། སེམས་པར་བྱེད་པས་ན་སེམས་ཅན་ནོ། ། སྟོག་གི་དབང་པོའི་དབང་གིས་གནས་པས་ན་
སྟོག་གོ། ། ཡང་དང་ཡང་དུ་ཐིམ་པས་ན་གང་ཟག་གོ། ། ཡང་དག་པར་འདོད་པའི་ངོ་བོ་འབྱུང་
བས་ན་འབྱུང་བའོ། ། རང་གི་ངོ་བོ་དང་རྣམ་པར་བྱལ་བས་འཇིག་པའོ། ། ང་ལྟར་མེད་པ་སྤར་
ཡོད་པས་དེའི་ཕྱིར་ཆད་པའོ། ། གང་ཞིག་སྣ་ཆོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དེ་ནི་མེད་
པ་མ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་ཉག་པའོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་བདག་ནི་རང་གི་ལྷས་ཁོ་
ན་ཞེས་བྱ་བའི་མངོན་པར་ཞེན་པས་རང་གི་ལྷས་སོ། ། བདག་ལ་སོགས་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་
བ་ནི་མཆོག་ཉིད་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་སྒོའོ། ། ཆེན་པོ་ཉིད་ནི་ཁམས་གསུམ་ལ་བྱབ་པར་བྱེད་
པ་ཉིད་དང་འཁོར་བ་རི་སྤྱིད་དུ་གནས་པ་ཉིད་དང་ཉན་ཐོངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་ཉན་ཆེན་
པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། ། ལྟ་བ་འདི་རྣམས་སྤངས་པས་གང་ཞིག་བདག་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་སྤང་བོ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་བདག་ལ་སོགས་པ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་དེའི་
ཆེ་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའོ། ། གང་གི་ཆེ་ན་སྤང་བོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཉིད་བདག་ལ་
སོགས་པའི་ངོ་བོས་བབྱང་བར་བྱེད་པ་དེའི་ཆེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པའོ། ། དོན་འདི་ཉིད་ཉེ་
བར་བསྟན་པའི་དོན་དུ་ཐ་མར་རང་གི་ལྷས་ལ་བལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། ། དེ་དག་ཅེས་
བྱ་བ་ནི་རི་སྐད་གསུངས་པ་རྣམས་ལའོ། ། འདི་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམིགས་པའི་
ལྟ་བ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་དང་གི་སྐྱེ་ནི་མེད་ཀྱང་དང་གི་དོན་གོ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་བསྟན་ཏོ་

ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ནམས་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་མེད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་
ལ་སོགས་པ་ནམས་ནམ་པར་རྟོག་པའི་མཐོང་བ་ནམས་མེད་པའི་དོན་ཏུ་གཞན་ནམས་ཆོས་
སྟོན་པར་བྱེད་ཅིས་བྱ་བའོ། སྤང་བ་བརྗོད་པ་ལ་བསྟན་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟམ་ན། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ནི་གཞན་གྱི་དོན་སྤྱད་སྤུངས་ཆོགས་པའི་མཐའ་
ཅན་ཞེས་བསྟན་པའི་དོན་ཏུ་དེ་ལྟར་གསུངས་སོ། ། བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
འགའ་ཞིག་ཏུ་གསུམ་པའི་མཐའ་བཅད་འདོན་པའོ། ། དེར་ནི་ལྟ་བ་འདི་ནམས་ཀྱིས་ལྟ་བ་འདི་
ནམས་ཉིད་ལ་སྤངས་པའི་དོན་ཏུ་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་རྒྱུར་རྒྱུར་པ་ནམས་ཀྱིས་ཆོས་ནི་བསྟན་
པར་བྱེད་ཅིས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། རབ་འབྱོར་གྱི་སྟོབས་བ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པས་སོ། ། རབ་འབྱོར་བཀྱི་བ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་དེའི་ཐོགས་པ་མེད་པའི་
ནམ་པ་གསལ་བར་བྱེད་དེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་
ནས་བརྒྱུ་ཉེ་ནམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སེམས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། དེ་ཉིད་
ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་སེམས་སོ། ། ཟག་པ་
མེད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྟན་པ་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ས་དེ་ལ་ཡང་སེམས་
གང་ཞིང་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་དེ་མཉམ་པ་མེད་པའི་དེ་
བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོས་མཉམ་པའི་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་དེའི་ཕྱིར་མི་མཉམ་པ་དང་
མཉམ་པའི་སེམས་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། སེམས་མཉམ་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཞིག་ལྟག་
པར་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ་འདིར་ནི་མཉམ་པ་མེད་པ་ནི་མི་མཉམ་པ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
སྤྱད་སྤུངས་ཆོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་ལ་རག་ལྷས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་བྱ་བའི་སེམས་ལ་མ་ཆགས་པའོ། ། ཡང་གི་སྤྱོད་སྤུངས་ཆོས་གཞན་
ནམས་ལ་ལྟ་སྟོས་ཅི་དགོས་ཞེས་བྱའོ། ། ཡོངས་སུ་མ་བློན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་ཆགས་པའི་
གནས་པ་དེ་ཉིད་ལ་རྟག་ཏུ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དང་རྟོགས་པའི་
མཆན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་མ་བློན་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཐོབ་པའི་ངོ་བོ་ལ་རྟོགས་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལྟག་མ་ནི་གོ་སྤྱོད་བས་བཤད་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དོན་འདི་བཤད་མ་ཐག་
པ་ཉིད་ཞུར་ལ་འབྱུང་བ་གཞན་གྱིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་བུར་རྒྱུར་པའི་ངི་བ་ལ་

གཞན་ལན་མེད་པས་དེའི་ཕྱིར་ཐབས་གཞན་མེད་པ་རབ་ཏུ་བསྟན་པའི་དོན་དུ། གང་པོ་ལ་
བཤད་པ་གསུངས་པ་དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། དེ་ལ་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་སེམས་དང་པོ་ལས་བརྒྱམས་ནས་བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་བཤད་པའོ། ། དེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་
ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མོས་པས་སྒྲིད་པའི་ས་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་ངི་སྲིད་དུ་
བདུན་པ་ལ་འབད་པ་དང་བཅས་ཤིང་རྟོག་པ་དང་བཅས་པའི་དཔྱད་པའི་གནས་སྐབས་
བཤད་པའོ། ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྒྱད་པ་ལས་བརྒྱམས་
ཏེ་དོན་དམ་པའི་སྒྲིད་པ་བཤད་པའོ། ། དེ་ལ་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་ཉིད་ནི་ནམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་
ཏེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་ཚྭ་པས་བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཉིད་དང་། ཡོངས་སུ་མུ་ངན་
ལས་འདའ་བར་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་ནམས་ལ་མི་དམིགས་པ་ཡིན་ལ་བྱེད་པས་སྐྱབ་པ་རྒྱ་
ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། དེ་ལ་བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་བདག་གིས་སེམས་ཅན་
གངས་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གངས་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གངས་རྒྱ་ཆེ་བས་ཡོངས་
སུ་གཙོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞལ་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་ཆེ་བ་ཡོངས་སུ་
གཙོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཚད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོག་ཏུ་འབྱུང་བའི་འདོན་པ་ལ་རིག་
པར་བྱ་སྟེ། གང་ཟག་གི་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་མུ་ངན་ལས་འདའ་
བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལམ་བསྟན་པས་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པར་བྱ་བའོ། །
སྐྱབ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་གསུངས་པ་ནི་དེ་དག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། །
འདིས་ནི་སེམས་ཅན་ནམས་མུ་ངན་ལས་འདའ་བ་བསམ་པའི་དུས་སུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
དང་ཐུན་མོང་བའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་རྫོགས་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་བྱས་པ་སེམས་ཅན་གྱི་
མཚན་མ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བས་བསྟན་ཏོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཡོངས་སུ་མ་
སྤངས་པར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་བྱང་ཆུབ་ལ་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་ཏེ་དོན་དམ་པ་ཡོངས་སུ་
མ་སྤངས་པར་དམིགས་སུ་མེད་པའི་སྒྲོར་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་ལྟན་པ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་
པའི་མཚན་མ་ནམས་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཚན་མ་ནམས་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཚན་མ་མི་
དམིགས་པ་སྟེ། འོན་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཉིད་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱ་བ་བྱས་པའི་
ཕྱིར་གཙོ་བོར་སེམས་ཅན་གྱི་མཚན་མ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་ན་གང་ནམས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་

བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་གིས་གང་ནམས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པར་བྱས་པའི་སྤྱིན་
པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེད་པ་པོ་དང་བྱེད་པ་གཉི་གས་ཀྱང་རྒྱ་ཉིད་དུ་
བརྗོད་པར་འདོད་པ་གཅིག་ཉིད་ཀྱིས་བཤད་པའོ། ། སེམས་ཅན་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་བསམ་
པའི་དུས་བཞིན་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་དུས་ལ་ཡང་། མཚན་མ་མི་དམིགས་པ་གསུངས་པ།
དེས་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་དེ་ནམས་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ཞེས་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་དེའི་མཚན་མ་ལ་སོགས་
པ་མི་དམིགས་པའི་རྒྱ་གསུངས་པ་ནི་ཆོས་ནམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཆོས་ནམས་
ནི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ནམས་སོ། ། དེ་ནམས་ཀྱི་འདི་ཉིད་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་
ཆོས་ཉིད་ནི་རང་བཞིན་ཏེ་དེ་ལྟར་འདི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱིབ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། ། འདི་ཉིད་ནི་
འཇིག་རྟེན་པ་ལ་གྲུབ་པའི་དཔེས་གསུངས་པ། དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། འདི་
ལྟར་གྱུར་པ་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་ལྟར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་ལྟར་ཉིད་ཅས་བྱ་བའི་དོན་
ཏོ། ། གཤགས་པ་ཉིད་དཔེ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། མིང་གི་སྐྱ་ནི་གསལ་བ་སྟེ་མཁས་པ་ནི་རྣམས་པའོ། །
སྤྱི་མ་བྱེད་པའི་སྤྱི་མས་འཆོ་བའོ། ། སྤྱི་མ་བྱེད་པའི་ཉེ་གནས་ནི་གང་ཞིག་དེའི་སློབ་མ་གོམས་
པའི་དོན་དུ་སྤྱི་ལ་པར་བྱེད་ཅིང་སྤྱི་མས་འཆོ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། སྤྱི་བོའི་ཆོགས་ནི་སྤྱི་བོའི་ཕུང་
པོའོ། ། མི་སྣང་བ་ནི་ཡང་དག་པར་མི་མཐོང་བ་སྟེ་སྤྱི་ལ་པ་ཉེ་བར་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རབ་
འབྱོར་དེ་ཇི་ལྟར་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་སྤྱིར་དྲིས་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འདི་བར་བྱེད་དེ། ཡང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། བསད་པ་ནི་སེམས་ཅན་བསད་པའོ། ། ཤི་བ་ནི་
རང་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། སེམས་ཅན་གྲངས་མ་བྱས་པའི་གོས་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱི་
ཉེ་བར་མཁོ་བ་ལ་སྟོས་ནས་གསུངས་པ་བཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། མི་སྣང་བར་བྱས་པ་ནི་རང་
ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་པའོ། ། མིང་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་བཤད་བྱིན་ཏོ། ། དེ་ནས་གནས་
བརྟན་རབ་འབྱོར་སྤྱི་མ་དང་མཚུངས་པའི་རྒྱ་ལས་བདག་ཉིད་ལས་སྤྱིས་པའི་སློབས་པ་བརྟན་
པར་བྱེད་པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་མ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། འདི་ནི་གོ་ཆ་མ་མཆིས་པ་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཀྱི་མའི་སྐྱ་ནི་དགའ་བ་ལ་སྟེ་དོན་དམ་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ལྟར་བཤད་པའི་གོ་

ཆལ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་གོ་ཆ་མེད་པའི་ངོ་བོས་དེ་བཞིན་ཉིད་
ཀྱི་རང་བཞིན་ཀྱི་གོ་ཆ་བགོས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་
ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དགོངས་པ་ནི་གང་ཡིན་སྟེ་མ་ན། འཇིག་རྟེན་འདིར་གོ་ཆ་ནི་
ནམ་པ་གསུམ་གྱིས་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། ཅུང་ཟད་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞིང་གོ་ཆར་བྱེད་པ་ཇི་ལྟར་
གྲོང་བྱིས་བྱ་ལྟ་ཁང་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་བྱེད་ཅིང་བགོ་བར་བྱེད། ཇི་
ལྟར་བདག་ནི་གྲོང་འཇིག་པར་བྱེད་གྲོང་བྱིས་ལྟར་བར་བྱེད་ཅིས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ལོ། ། ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མངོན་པར་བྱེད་ཅིང་བགོ་བར་བྱེད། ཇི་ལྟར་བདག་ནི་གྲོང་མངོས་པར་བྱེད་ཅིས་བྱ་བ་ལྟ་
བུ་ལོ། ། དེ་བཞིན་དུ་གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ནི་གང་གིས་ཀྱང་བྱས་པའམ་ནམ་པར་
བསྐྱར་བའམ་མངོན་པར་འདུས་བྱས་པ་དེ་ལྟར་ཡོད་ན་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་
གོ་ཆར་འགྱུར་རོ། ། གང་གི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ནི་མ་བྱས་པ་ནམ་པར་མ་བསྐྱར་བ་
མངོན་པར་འདུས་མ་བྱས་པ་དེའི་ཕྱིར་དེའི་དོན་དུ་གོ་ཆ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གང་གི་ཕྱིར་
ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་ནམ་པར་དག་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་གང་
གི་ཆོ་གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་སྦྲེལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅིས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་
བརྟགས་ཀྱི་ནམ་པས་བབྱང་ན་དེའི་ཆོ་དེ་ཡང་ནམ་པ་དེས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་དེ་ལྟར་
བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་དེ་བཞིན་ནོ། ། བདེ་བར་གཤེགས་པ་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལན་གཉིས་སུ་བརྗོད་བ་ནི་སེམས་ཉིད་འཛིན་པའི་རྟགས་ཏེ། དེས་ན་བདག་ཉིད་ལ་
སེམས་ཉིད་འཛིན་པ་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་བྱེད་དེ་དེ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་འདི་ལྟར་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དགོངས་པ་ནི་གང་ཡིན་ཞེ་ན། འགའ་ཞིག་འདི་སྟུང་དུ་སེམས་པར་
འགྱུར་ཏེ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནམ་པར་བསྐྱར་བ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་ལ་ཡང་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་སྤང་པོ་ལྷ་པོ་ནམས་ནི་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཀུན་དུ་སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་པ་
ནམས་གྱིས་བཅིངས་པ་སྟེ། དེ་ནམས་ཀྱང་བཅིངས་པ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་འཁོར་བ་ལ་ལས་དང་
ཉོན་མོངས་པ་ནམས་གྱིས་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཟག་པ་མེད་པ་ནི་ཕྱིས་གྲོལ་བར་འགྱུར་བ་དེའི་
ཆོ་ན་ནམ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། དེའི་ཕྱིར་གསུངས་པ། གཟུགས་ནི་མ་བཅིངས་
མ་གྲོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་བཅིང་པ་དང་ཐར་པ་ཡོད་པར་གྱུར་པ་ལ་

ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་ཤིན་ཏུ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་
ཡིན། ཅིའི་ཕྱིར་འདི་རྣམས་ལ་བཅིང་བ་དང་གྲོལ་བ་གྲུབ་པ་ཡིན། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་དབང་
གིས་དེ་དག་བཤད་པ་ཡིན་ཀྱི་དོན་དམ་པར་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་ལོ། ། གཟུགས་
ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་གང་གི་ཆེ་གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་
དང་སྒྲུབ་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་རྣམ་པས་བཟུང་བ་ཡིན་ན་
དེའི་ཆེ་དེ་ཡང་དེའི་རྣམ་པས་མེད་ཅེས་དེ་ལྟར་བཟོད་དོ། ། གལ་ཏེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་མེད་པའི་ཕྱིར་བཅིང་བ་དང་གྲོལ་བ་མེད་པ་དེ་ལྟར་ཡོད་ན་གཟུགས་ནི་མ་བཅིང་ས་
མ་གྲོལ་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་དེའི་ཕྱིར་ཐ་སྙད་མི་འཐད་པ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་ནས་རབ་
འབྱོར་གྱི་ཆོག་རྗེས་སུ་བཟོད་པ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བས། གང་པོས་སྒྲུས་པ། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། འོན་ཏེ་གཟུགས་གང་མ་བཅིངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས་ངི་སྲིད་རྣམ་
པར་ཤེས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་བར་གྱི་དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་གཟུགས་
ལ་སོགས་པ་ཡོད་ན་དེའི་ཆེ་དེ་ལ་ཡང་བཅིང་བ་དང་གྲོལ་བ་དག་ཀྱང་ཡང་དག་པར་འབྱུང་
བ་ཁོ་ན་སྟེ། འོན་ཏེ་མེད་ན་དེའི་ཆེ་གཟུགས་ནི་མ་བཅིངས་ནི་མ་བཅིངས་མ་གྲོལ་བ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་རབ་འབྱོར་གྱི་ལན་ནི་སྒྱུ་མའི་སྒྲེས་བྱ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ངི་ལྟར་སྒྱུ་མའི་སྒྲེས་བྱ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་གྱུར་པ་
ཉིད་ཐ་སྙད་ཏུ་བྱ་བ་དེ་བཞིན་ཏུ་འདི་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་ལོ། ། དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་
བཅིངས་མ་གྲོལ་བ་ཉིད་དོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བའི་འཐད་པ་མངོན་པར་བཟོད་པའི་
ཕྱིར་དོགས་པར་བྱེད་དེ། གང་ཞིག་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་གང་
ཞིག་ཡང་དེ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་རྣམས་ཀྱང་བཅིང་བ་མ་ཡིན་ལ་དེ་བཞིན་ཏུ་གྲོལ་བ་མ་
ཡིན་ཏེ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། གང་ཞིག་ཡང་འདི་སྒྱུ་མའི་སྒྲེས་བྱ་རྣམས་ལ་
སྒྲེས་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་སྟོབ་བརྟགས་པ་དེ་ནི་མེད་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཏུ་ཀུན་བརྟགས་འདི་མེད་
པའི་ཕྱིར་བཅིང་བ་དང་གྲོལ་བ་དག་མེད་དོ། ། གང་ཞིག་ཡང་དེར་སྒྲེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་
སྒྲུང་བ་དེ་ནི་སྟགས་དང་རྒྱུད་ཀྱིས་བྱས་པ་ལོ། ། དེ་ནི་དབེན་པ་གསོ་བ་སྟེ་སྒྲུང་བར་འགྱུར་
བའི་ངོ་བོ་དེས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བཅིང་བ་ལས་གཞན་དབང་གིས་རྣམ་པར་དབེན་པའི་

ཕྱིར་བཅིང་པ་དང་གྲོལ་བ་དག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གང་ཡང་ཤིང་ལ་སོགས་པའི་དོན་ནི་སྒྱུ་
མའི་རྒྱ་མཚན་དེ་ཡང་མི་སྒྲེ་བ་སྟེ། སྒྲེས་བྱ་དེ་སྒྲེས་བྱ་སྒྲུང་བའི་ངོ་བོས་རང་བཞིན་ལ་གནས་
པ་ཤིང་ལ་སོགས་པ་དེ་མ་སྒྲེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བྱུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་མ་སྒྲེས་པ་ཀྱན་
བརྟགས་པ་དང་། གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་དག་གིས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལ་ཡང་བཅིང་བ་དང་།
གྲོལ་བ་དག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་དག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནི་ཉེ་བར་བསྒྱུ་བའོ། །
གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་
དག་པར་བྱགས་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་ནི་
འཇུག་པ་ལ་སོགས་པའི་དུས་སུ་ཡང་གོ་ཆ་ཡོངས་སུ་མི་འདོར་བའི་དོན་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །
འགའ་ཞིག་ཏུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་བྱགས་པ་ཞེས་འདི་ཙམ་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། །
རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་ལ་ཡང་གང་པོའི་ཡང་དག་པར་ཆོམ་པ་གསུངས་པ། དེ་སྐད་ཅེས་སྒྲས་པ་
དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བཤད་པ་ཡོངས་སུ་རྗོགས་པ་ལ་རབ་
འབྱོར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་བྱགས་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ངེས་པའི་དོན་དུ་
ངི་བར་བྱེད་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གོ་ཆ་ཆེན་པོ་བགོས་པ་
ཡོད་བཞིན་པ་ཇི་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་བྱགས་པ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་
དག་པར་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བར་འབྲེལ་རྟོ། ། དེ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ངེས་པ་མེད་པས་དེ་ལ་
ཡང་དག་པར་བྱགས་པ་ཉིད་དང་དེ་ལ་ཡང་དག་པར་གནས་པ་ཉིད་དག་ཀྱང་མ་ངེས་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལ་ཡང་ངི་བར་བྱེད་དེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དེ་ནི་གང་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཅི་རང་
གི་ངོ་བོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་ལ་འདིས་འགོ་བས་ན་ཐེག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འཕགས་པའི་
ལམ་དང་གནས་དང་འགོ་བ་པོ་དང་སྐབ་པ་རྣམས་མེད་པས་དེ་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པ་མི་
རིགས་པས་དེ་རྣམས་ལ་ངེས་པའི་དོན་དུ་ངི་བར་བྱེད་དེ། གང་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
གཞན་དག་ནི་སྤར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་འདིར། ཇི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་སྤངས་
ནས་འདི་ལྟར་གྱི་སྒྲ་འདོན་པར་བྱ་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དེ་ནི་གང་ལགས། དེ་ལ་ཇི་ལྟར་ཡང་
དག་པར་བྱགས་པར་རིག་པར་བཟུ་ཞེས་བྱ་བར་འདོན་པར་བྱེད་དོ། ། འོག་ནས་ཀྱང་ངི་བ་
དང་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ངག་རྣམས་ལ་ཡང་ཇི་ལྟར་དེ་ལ་ཡང་དག་པར་བྱགས་

པར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནམས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་
ཁྱགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ངེས་པར་
འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། འོན་ཀྱང་གང་ནས་ཀྱང་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན། གང་གིས་ཀྱང་
ཡང་དག་པར་ཁྱགས་པ་མ་ཡིན། གང་དུ་ཡང་གནས་པར་མི་འགྱུར་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་གནས་
མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་གནས་པར་འགྱུར་ལ་ཞེས་བྱ་བ་འདོན་པ་
ཡིན་ཏེ། འདོན་པ་འདི་ཐམས་ཅད་སྤར་གྱི་པོ་ཏི་ནམས་ལ་མེད་དེ་ལེགས་པར་འབྲེལ་བའི་
དོན་ཡང་མེད་པས་དེའི་ཕྱིར་བཞག་པ་ཉིད་དོ། །སྤར་ཡང་བཞག་པའི་རྒྱ་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
འཕགས་པ་ནམ་གྲོལ་སྤེའི་འབྲེལ་པ་ལས་ངི་བ་ནམ་པ་ལྷ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐེག་པ་
ཆེན་པོ་ནི་གང་ལགས། ཇི་ལྟར་ན་དེ་ལ་ཡང་དག་པར་ཁྱགས་པར་རིག་པར་རིག་པར་བསྐྱེ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འདོན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་སྦྱར་བ་བདེ་སྤག་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདོན་པ་དེ་དེར་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །བཙེམ་ལྷན་འདས་མ་དེ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་
པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཁྱགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤར་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་ནི་ཇི་ལྟར་
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཁྱགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྤར་ཉིད་དུ་ངེས་པའོ། །གལ་ཏེ་ཡང་ཇི་
ལྟར་གྱི་སྒྲ་བསལ་ནས་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་བཞག་པ་དེ་ལྟར་ན་ཡང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཉིད་
དོ། །དེ་བཞིན་དུ་གནས་དང་གནས་ནམས་ཁྱུ་གཞུགས་བྱས་པ་ནམས་ལ་འདོན་པ་མ་འབྲེལ་
བ་སྟེ་བཞག་པ་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། །བཙེམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ལན་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ནི་གལ་ཏེ་ཡང་ཐོག་མར་ཇི་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཁྱགས་པ་ཞེས་ངི་
བ་དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཇི་སྟིད་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་མི་བརྗོད་པ་དེ་སྟིད་དུ་ལེན་
འདེབས་པར་མི་རྒྱས་སོ་ཞེས་དང་པོ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུངས་པ། གཞལ་དུ་
མེད་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གཞལ་དུ་མེད་པའི་ཐེག་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །
སྟོད་པ་དང་བསམ་པ་དང་དུས་དང་རྟེན་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དང་འབྲས་བུ་ལ་ཞེས་དང་
པོར་ཡང་གཞལ་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་གཞལ་དུ་མེད་པ་སྟེ། སྟོད་པ་ནི་དཀའ་བ་ནམ་པ་སྣ་ཆོགས་
པ་དེ་དེའི་མདོ་ནམས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །བསམ་པ་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཉིད་ནི་ཡོངས་སུ་མུ་
ངན་ལས་འདའ་བའི་བསམ་པའོ། །དུས་ནི་བསྐྱལ་པ་གངས་མེད་པ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་

ནོ། ། ཉེན་ནི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་བསྐྱས་པའོ། ། མེས་
ཅན་གྱི་དོན་ནི་འཁོར་བ་ཇི་ལྟར་སྐྱལ་པ་ཉིད་ཀྱིས་འདུག་པ་དང་ཡོངས་སུ་སྒྲིབ་པ་དང་རྣམ་
པར་གྲོལ་བའི་མཆན་ཉིད་དོ། ། འབྲས་བུ་ནི་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་
ལས་འདས་པ་ལ་རབ་རྒྱ་མི་གནས་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཉིད་དོ། ། དེ་ལ་ཚོས་
ཀྱི་སྐྱེ་ནི་གཞལ་དུ་མེད་པའི་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། ལོངས་
སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་ཡང་གཞལ་དུ་མེད་པ་སྟེ་གཞལ་དུ་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྣམས་ལ་
གཞལ་དུ་མེད་པའི་གཟུགས་རྣམས་ཀྱིས་གཞལ་དུ་མེད་པའི་སྤྱན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡང་དག་
པར་བསྐྱན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྐྱེ་པའི་སྐྱེ་ཡང་གཞལ་དུ་མེད་པ་སྟེ་གཞལ་དུ་མེད་པའི་རབ་རྒྱ་
དབྱེ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་གཞལ་དུ་མེད་པ་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་
གཞལ་དུ་མེད་པའི་ཐེག་པ་གང་ཞིག་དེའི་ཚིག་སྒྲ་དགས་ནི་རྫོང་པར་བྱེད་པའོ། ། འོན་ཏེ་གལ་
ཏེ་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཡིན་ན་དེའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་དེ་ལ་ཇི་ལྟར་
འདུག་ཅེ་ན་གསུངས་པ། གཞལ་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་
བ་སྟེ། འདི་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཉིད་ཀྱིས་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
འོན་ཀྱང་གཅིག་དང་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་གྲངས་རྣམས་ཀྱིས་གཞལ་བར་མི་རུས་པ་ཉིད་ཀྱིས་
ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བཤད་ནས་གང་ཞིག་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དེར་དོར་
བར་བྱ་བ་དེ་གསུངས་པ། ཁམས་གསུམ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ། འདོད་པ་དང་གཟུགས་དང་
གཟུགས་མེད་པའི་མཆན་ཉིད་ལས་སོ། ། དེའི་ལམ་གསུངས་པ་ནི་གང་གིས་མི་དམིགས་པ་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དམིགས་པ་མེད་པས་མི་དམིགས་པས་ན་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། དེས་ཇི་ལྟར་ཡང་
དག་པར་ཞུགས་པ་ནི་དཔེར་ན་ལམ་གང་གིས་འགྲོ་གང་གིས་འཇིགས་པ་མེད་པ་དེས་ཡང་
དག་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདིས་ནི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུར་རྒྱར་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ཚོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཉིད་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་བར་རྣམ་པར་དག་པ་གསུངས་པ་ནི་འགྲོ་
བའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་གསུངས་པའོ། ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་གནས་པར་
འཇུག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདིས་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་དག་ལས་ཁྱད་
པར་གསུངས་སོ། ། དེ་དག་ལ་ཡང་ཁམས་གསུམ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ་ཐམས་ཅད་

མཁུན་པ་ཉིད་ལ་ནི་གནས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་པའོ། ། རིམ་པ་འདིས་ཀྱང་གང་
གིས་ངེ་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་དེར་ཡང་གནས་པར་གྱུར་ཞེས་བསྟན་
པར་བྱེད་པ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་གནས་པ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་གི་ཕྱིར་ལམ་གཞན་གྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་དང་།
གཞན་གྱི་ཐེག་པ་ལ་གནས་པ་དང་། གཞན་ལ་ཡང་སོང་ནས་ཐེག་པ་ལ་གནས་པ་དང་།
གཞན་ལ་དེ་ལ་གནས་པ་ཞེས་སྲིད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་གང་ཞིག་གང་རྣམས་ཀྱི་
སྦྱོར་པ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་
ཞུགས་པ་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་སྦྱོད་བར་བྱེད་ཅིས་བྱ་བ་ནི་
དམིགས་པ་གང་ཡིན་པས་ཞེས་འདིས་བསྟན་ནོ། ། འདི་ཡང་མོས་པས་སྦྱོད་པའི་ས་ལས་
བརྒྱམས་ཏེ་བདུན་པའི་བར་འབད་པ་དང་བཅས་པ་མཆོན་མ་དང་བཅས་པའི་སྦྱོད་པ་ལ་ངེ་
སྲིད་རབ་ཏུ་འཇུག་པར་གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་ལ་གནས་པར་འགྱུར་
ལ་ཞེས་བྱ་བས་ས་བརྒྱད་པ་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པར་འབད་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པ་འདིར་ཐམས་ཅད་དུ་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འདིས་
སོང་ནས། འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་གནས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་
གནས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདིས་ནི་ཡང་དག་པར་གནས་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་ཡིན་གང་ཡང་དེས་ཞེས་བྱ་བའི་དྲི་བ་ལ་ལན་
གསུངས་པ་ནི་འོན་ཀྱང་གནས་གང་ནས་ཀྱང་ངེས་པར་འབྱུང་བ་མེད་ཅིས་བྱ་བ་སྟེ། དེས་པར་
འབྱུང་བར་བྱེད་པ་པོ་ནི་དོན་དམ་པར་འགའ་ཡང་མེད་དེ་གང་ཟག་དང་ཆོས་དག་མེད་པ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། ཁ་ཅིག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ངེས་པར་འགྱུར་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྷག་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེས་པར་མ་ཕྱུང་པའོ། །
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཟག་གམ་ཆོས་སོ། ། གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟོགས་ནས་
ཆོས་ཀྱིས་སོ། ། དེ་ལྟར་རབ་འབྱོར་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་

བ་ལ་སོགས་པ་འདི་ནི་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པའི་ངག་གོ། ། འདིའི་འདོན་པ་ནི་རིགས་པ་ཁོ་ན་སྟེ། འོན་
ཀྱང་པོ་ཏི་རྟིང་པ་རྣམས་ལ་འདོན་པ་འདི་མཐོང་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཐེག་པ་
ཆེན་པོ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བཀྱི་བ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་སྐབས་གང་ཡིན།
གཞལ་དུ་མེད་པའི་ཆོག་སྒྲ་དགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བཤད་པ་སྤར་ཉིད་དུ་བྱས་
པ་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ནི་བདེན་ཏེ། སྤར་གྱི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གཙོ་བོ་ཉིད་དུ་བཤད་པ་
སྟེ། ད་ལྟར་ནི་ཁམས་གསུམ་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ངེས་པར་འབྱུང་
བའི་སྐབས་སུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་ད་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་
པོ་འདིའི་འབྲས་བུའི་ངེས་པའི་ཆོག་ཅེས་བྱ་བའི་སྐབས་འདི་ཡིན་ནོ། ། ལྷ་དང་མི་དང་ལྷ་མ་
ཡིན་དུ་བཅས་པའི་འཛིག་རྟེན་ཟེལ་གྱིས་མནན་ནས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདིར་སོང་བ་ནི་ཐེག་པ་
ཞེས་བརྗོད་དེ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འོ། ། གང་གི་
ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་གསུམ་ཟེལ་གྱིས་མནན་ནས་ཐམས་ཅད་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དེའི་ཕྱིར་
འདིའི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། དེ་ཉིད་ནི་
ཆེན་པོ་ཉིད་སྐབ་པར་བྱེད་དེ། རྣམ་མཁའ་ལྟར་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་སྟེ། རྒྱ་གསུམ་
གྱི་རྣམ་མཁའ་ནི་གཟུགས་མེད་པར་བསྟན་ཏེ། གོ་འབྱེད་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ་སྟེ་བ་དང་
འགག་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། དུས་གསུམ་དུ་མ་བསྐྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཏེ་རི་ལྟར་
རྣམ་མཁའ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་འདོད་པ་རི་ལྟ་བུར་སྒྱུད་
ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གནས་པ་ན་གཞོད་པ་མེད་པར་ཆེན་པོའི་གོ་སྐབས་དེ་བཞིན་དུ། ཐེག་
པ་ཆེན་པོ་འདི་ལ་ཅིག་ཅར་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འོངས་ནས་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་རྣམས་ལ་གནས་ནས་རྣམ་པར་གནས་པར་འགྱུར་པར་གཞོད་པ་
གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་གོ་སྐབས་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་མཁའ་ནི་
དུས་འདི་ལ་འོང་བ་ནི་སྐྱེས་པ་ཞེས་སམ་འགྲོ་བ་ནི་འགག་བ་ཞེས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་གནས་
པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་གནས་པ་ཞེས་བརྗོད་པར་མི་རུས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་
པོ་ཡང་ངོ་། ། རི་ལྟར་ཡང་རྣམ་མཁའ་ནི་སྟོན་གྱི་དུས་ན་ཡོད་པར་གྱུར་པ་དུས་འདི་ལ་ཕྱི་མའི་

མཐའ་ལ་ཡོད་པར་འགྱུར། ཏུས་འདི་ལ་དབྱས་ཀྱི་མཐའ་ཡོད་པ་ཞེས་བརྗོད་པར་རྟུག་པ་མ་
ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡང་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེའི་གོ་རིམས་ཀྱིས་སྒོ་གསུམ་ནས་
བསྟན་པར་བྱེད་པའོ། ། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གནས་བརྟན་གྱིས་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་
རྣམ་གྲངས་ལ་མངོན་པར་བསྟོད་པར་བྱེད་དེ། ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་
སོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་སྐབས་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གཞན་དག་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་
མ་ཡིན་པའི་དོགས་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ་གང་པོའི་ངི་བའོ། ། གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ནི་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དང་པོ་ནི་བསྟན་པ་བརྟམས་པ་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རབ་
འབྱོར་སྐབས་པར་བྱོས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་སྐད་དུ་
བྱིན་གྱིས་བརྟམས་པ་དེ་ལྟར་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བཤད་པ་བྱས་པར་གྱུར་ཞེས་ངི་བར་བྱེད་དེ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བདག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དག་ལ་ཐ་མི་དད་པའི་བྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བཤད་པ་བྱས་པ་ལ་ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་བཤད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། དགོངས་པ་དེ་ཉིད་བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསལ་བར་མངོན་དེ། རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྟོན་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཁྱོད་ནི་ཐེག་
པ་ཆེན་པོ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པར་བྱེད། རང་བཞིན་མེད་པར་
ཤེས་པ་ཡང་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཉིད་དོ། ། གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་
ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ས་
བོན་ཀྱི་དག་རྣམས་འཆད་པར་བྱེད་ཅིང་བསྟན་པའི་སྐབས་སྟེད་པར་བྱེད་དེ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་སྟོན་གྱི་མཐའ་ཡང་ཉེ་བར་མ་རྟོགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ནི་ཡོད་པར་གྱུར་ཡོད་པ་འགྱུར་ཡོད་ཅེས་བྱ་བའི་ཏུས་གསུམ་ལ་ཡང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་མི་དམིགས་ཞེས་གསུང་པའོ། ། གང་གི་བྱིར་མཐའ་གསུམ་པོ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མི་དམིགས་པ་དེའི་བྱིར་མཐའ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟ་
མཆིས་ཞེས་སྟོན་ཅིང་འོག་རུ་གཞུགས་སྟ་མཆིས་པས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་སྟ་མ་
མཆིས་པར་རིག་པར་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་བསོགས་པས་གསུངས་སོ། ། གཞུགས་ལ་སོགས་
པའི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་མཐའ་གསུམ་དང་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྟ་མ་མཆིས་པ་ཉིད་དེ་

བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་མ་མཆིས་པར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། །
གལ་ཏེ་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལ་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མ་
མཆིས་པ་ཉིད་ཅེས་བཅོད་ན། འོ་ན་དེ་ལྟར་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཞེས་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། ། དེའི་ཕྱིར་གསུངས་པ། གཞུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་ཉེ་བར་མ་རྟོགས་པ་ནི་མ་རྟོགས་པ་མ་
ཡིན་ནོ། ། གང་གི་ཕྱིར་འདི་ཡང་མ་མཆིས་མི་དམིགས་སོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་
གསུམ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མི་དམིགས་པས་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལ་ཡང་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མི་དམིགས་ཞེས་བྱ་སྟེ།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་གཞུགས་ལ་སོགས་པའོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་
ཞེས་འདོན་པ་ལ་ཡང་དོན་འདི་ཉིད་དོ། ། ཐམས་ཅད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་པོ་དང་ཁམས་ལ་
སོགས་པ་ཆོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སོ། ། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་ཇི་
ལྟར་གྱུར་པ་ཆོགས་ནམས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་ཐམས་ཅད་ཅེས་
བྱ་བ་ནི་ཆོགས་དེ་ནམས་ལ་གཅིག་ནི་ཐམས་ཅད་དོ། ། ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རང་རང་གིས་གཞན་ནམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མི་དམིགས་པ་སྟེ་དེ་ནམས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ལྟར་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མི་དམིགས་པས་སྐྱར་པ་འདེབས་པ་བྱེད་པར་མི་རུས་
ཞེས་བྱ་བ་ཉེ་བར་བསྟན་ནས་ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་མི་རུས་པ་ཉིད་གསུངས་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འབྲས་བུ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་གསུངས་པ།
ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་མང་བར་
འགྱུར་བ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པས་གདམས་
པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་དང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། སྤར་བཤད་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་འཆད་
པར་བྱེད་དེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་བདག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ཆོས་དེ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་དང་། ཐམས་ཅད་
མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་སྐབས་ཀྱིས་གོ་བར་བྱའོ། ། ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཆོས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལམ་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་

ཞེས་བྱ་བས་སོ། ། ཆོས་གང་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲས་བུར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
ཅེས་བྱ་བ་ཐོབ་པར་བྱ་བ་ལའོ། ། གདམས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་
ཡིན་ཏེ་གང་གིས་ཀྱང་གང་དུ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་
དེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། འདི་ནི་མིང་ཙམ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ཙམ་
ཞེས་བསྟན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་འདི་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མེད་ཅེས་ཉེ་བར་བསྟན་ནས་
ཆོས་མཐུན་པ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་ཇི་ལྟར་བདག་བདག་ཅེས་བརྗོད་ཀྱང་བདག་ཤིན་ཏུ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། མཐའ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་མེད་པས་མངོན་པར་མ་
གྲུབ་པ་ཇི་ལྟར་གྱི་སྐྱ་དང་སྐབས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་
ནམས་གོ་བ་ཡིན་ཏེ། འདིས་ནི་མངོན་པར་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་འདི་པ་གསུངས་སོ། ། འོག་
ནས་མངོན་པར་མ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་མེད་པ་གསུངས་པའོ། ། དེ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་
པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བྱིས་པ་ནམས་ཀྱིས་བརྟགས་པའི་ངོ་བོས་མ་བཟུང་བ་ཉིད་
དང་མངོན་བར་མ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། ། ཀུན་ཏུ་
བརྟགས་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་པའོ། ། དེ་ལྟར་
ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་གདམས་པ་ལ་མི་རུས་པ་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་
ནོ། ། འོ་ན་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་གདམས་པ་ལ་རུས་བ་ཉིད་ཡོད་པར་
འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་དོགས་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཉིད་རེ་ཞིག་ངོ་བོ་ཉིད་
བསྟན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གང་ཞིག་ཆོས་ནམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟོང་
པ་ཉིད་དེ་ནི་མངོན་པར་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་
དོན་རྟོ། ། འོ་ན་ཉེ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཉིད་དེ་གལ་ཏེ་དེ་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ལས་ཐ་མི་དད་ན་
དེའི་ཆེ་འཁྲུལ་པ་ཟད་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་ཟད་པར་འགྱུར་རོ། ། འོ་ན་ཉེ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟག་པ་
ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་དེ་དང་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་འཁྲུལ་པ་ཡང་རྟག་པར་འགྱུར་ཞེན་འདིའི་ཕྱིར་
གསུངས་པ། གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་དེ་ནམས་

འབྲུལ་པའི་རང་བཞིན་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་ཆོས་རྣམས་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། ཇི་
སྐད་དུ་གསུངས་པ། མིང་ནི་གང་དང་གང་གིས་ཀྱང་། ། ཆོས་ནི་གང་ཞིག་མངོན་པར་བཟློད། །
ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ཉིད་འདི་སྟེ། ། རང་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་ནི་དབང་གི་ངོ་བོ་
སྟེ། རྣམ་རྟོག་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། ། ཡོངས་གྲུབ་དེ་ཡི་སྤར་དུ་ཡང་། ། རྟག་ཏུ་གང་ཞིག་བྲལ་
བ་ཉིད། ། དེ་ཉིད་ཕྱིར་ཡང་གཞན་མ་ཡིན། ། མི་གཞན་མ་ཡིན་གཞན་དབང་ལས། ། བཟློད་བྱ་
མི་རྟག་ལ་སོགས་བཞིན། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། གཞན་དབང་དེའི་ཕྱིར་གྱི་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པས་
བྲལ་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་དབང་གི་ཆོས་ཀྱིས་སོ། ། དེའི་ཕྱིར་ཐ་དད་པ་དང་ཐ་མི་དད་
པ་དག་གིས་བཟློད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀུན་
ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་གསུངས་སོ། ། རྣམ་པར་བྱང་བའི་གནས་
སྐབས་སུ་ནི་གཞན་དབང་ཆད་པ་ཉིད་དེའི་དམིགས་སོ། ། དེའི་ཆེ་ན་ཡང་ཆོས་ཉིད་ཅེས་བྱ་
བའོ། ། རྟོན་གྱི་རྗེས་སུ་འགོ་བ་ཐ་སྟོད་དོ། ། ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། སྤང་པོ་ཆེ་ནི་མི་དམིགས་
པས། ། དེ་ཡི་རྣམ་པའི་རྣམ་པ་བྲལ། ། ཞིང་གི་ཉེ་བར་དམིགས་པ་ཡང་། ། ཇི་སྟར་ཅིག་ཅར་སྒྱུ་
མ་ལའོ། ། བསྟན་བཅོས་ལས་ཀྱང་། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་བརྟགས་ཉིད། ། དེ་ཕྱིར་འདི་ལས་
གྲུབ་པ་ཡིན། ། ཐམས་ཅད་ཡོད་ཕྱིར་དེ་སྟར་མེད། ། དེ་ཟད་པས་ན་གྲོལ་བར་འདོད། ། ཅེས་བྱ་
བའོ། ། གཞན་དབང་དེ་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ལས་ཐ་དད་པ་
ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལའོ། ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་ནི་ཅི་ཞིག་ཅེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དོན་དམ་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ནི་ཆོས་
ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མངོན་བར་མ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། ། དེའི་ཕྱིར་དེ་
རྣམས་ལ་སྟོས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་གདམས་པ་ལ་མི་རུས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་
དགོངས་པའོ། ། བཤད་མ་ཐག་པའི་དོན་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པ། མངོན་པར་མ་
གྲུབ་པ་ལས་གཞན་ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་
ཤེས་བྱ་རྣམས་སོ། ། སངས་རྒྱུ་ཆོས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོབ་པར་བྱ་བ་རྟོགས་པ་དང་མི་
འཇིགས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤར་ཐོབ་
པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སོ། ། གང་བྱང་ཆུབ་དུ་སྟོན་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའོ། །

འདི་ནམས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་མངོན་པར་མ་གྲུབ་པ་ལས་གཞན་དུ་
ཞེས་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་ཐ་དད་པས་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་དེའི་ཆེ་འབའ་ཞིག་ལྷག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
བས་ན་སྟོས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་གདམས་པ་ཡང་དག་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཉི་ལྔ་
བསྟན་ནས། དོན་དམ་པའི་སྟོང་པ་བཤད་པར་བྱེད་དེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་སྟོང་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོར་བསྟན་པའོ། །
སྟོམ་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི་ཉི་ལྔ་བར་རྟོག་པ་དང་ངེས་པར་
བསམ་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདོན་པ་སྟེ། དེ་ལ་སྟོམ་པའོ་ཞེས་བྱ་བས་ཞི་གནས་སྐབས་པ་ཉི་ལྔ་བར་རྟོག་
པ་ནི་ལྷག་མཐོང་ངོ་། ། ངེས་པར་སེམས་པ་ནི་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་དག་གོ། ། དེ་ལྟར་
ནམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཉི་ལྔ་བར་བསྟན་ནས། དེའི་འབྲས་བུ་རྒྱས་པར་བཤད་པར་
འདོད་ཅིང་དོགས་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཅིའི་སྒྲུང་དུ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ནམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡིད་ལ་
བྱེད་པ་དོགས་པ་གང་གིས་སོ། ། ཆོས་འདི་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་དོ། །
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཕྱོགས་པར་བྱས་པའོ། ། གཟུགས་ཉི་ལྔ་བར་མི་
རྟོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྔ་རོལ་དུ་མིང་གིས་མི་རྟོགས་སོ། ། གཟུགས་ཉི་ལྔ་བར་མི་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་དེ་ནས་ཡིད་ཀྱིས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཞེས་རྟོག་པ་ལ་གཏན་ཆོགས་
ཉིད་སྟོང་པོ་ཅན་དུ་གསུངས་པ། གཟུགས་སྟེ་བར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་
ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་སྟེ་བ་དང་འགག་པ་དག་མི་མཐོང་སྟེ། དེ་བས་ན་དེ་མི་རྟོགས་
ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་བ་མ་མཆིས་པ་གང་ལགས་པ་དེ་ནི་གཟུགས་མ་ལགས་
པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ནི་སྟེ་བ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཏེ་དེའི་ཕྱིར་སྟེ་བ་
མེད་པ་ལ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གཟུགས་
ཀྱི་འཛིག་པ་མ་མཆིས་པ་གང་ལགས་པ་དེ་ནི་གཟུགས་མ་ལགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མེད་པའི་ངོ་
བོ་ལ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ནམ་པ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་འཛིག་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། གང་
ཡང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་བརྟགས་པའི་འཛིག་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་མ་ཡིན་

ནོ། ། མི་འཇིག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་ལ་འཇིག་པ་ནི་འཇིག་པ་སྟེ་དེ་མེད་པས་ན་མི་འཇིག་
པ་སྟེ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ནོ། ། དེ་ལ་ཀུན་བདུགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་མེད་པ་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་སྟེ་བ་མ་མཆིས་པ་དང་གཞུགས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་གཉིས་སུ་མ་མཆིས་
ཤིང་གཉིས་སུ་བསྐྱར་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཞུགས་ལ་སྟེ་བ་མེད་པའི་རང་
བཞིན་གྱི་ཕྱིར་སྟེ་བ་མེད་པ་ལ་ཡང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཞུགས་ཞེས་བྱ་
བ་དང་སྟེ་བ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་གཅིག་པ་ཁོ་ན་སྟེ་སོ་སོར་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེས་ན་
འཇིག་པ་དང་གཞུགས་ཞེས་བསྐྱར་བ་འདི་ཡང་གཉིས་སུ་བསྐྱར་མ་མཆིས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་
གཞུགས་དང་འཇིག་པ་ཡང་གཉིས་ཀ་བདུགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཅིག་པ་
ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། འཇིག་པ་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཞུགས་ལ་
མི་འཇིག་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མི་འཇིག་པ་ལ་ཡང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཕྱིར་
གཅིག་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། གཞུགས་ཞེས་བསྐྱར་བ་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པ་ལ་ཆོས་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར་གཅིག་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། གཞུགས་ཞེས་བསྐྱར་བ་འདི་ནི་གཉིས་སུ་མ་
མཆིས་པའི་གྲངས་སུ་གཏོགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཉིད་དོན་
དམ་པའོ། ། དོན་དམ་པ་དེའི་གྲངས་འདི་ལྟ་སྟེ་གཞུགས་དང་ཆོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་
དེ་ཅི་ཞིག་གསུངས་པར་འགྱུར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཞུགས་དང་ཆོས་ཉིད་ཆོར་བ་ཇི་སྟེ་དུ་ཆོས་
ཉིད་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་རྣམས་ཀྱིས་གཅིག་པ་ཉིད་གཉིས་སུ་མེད་
པའི་དོན་དམ་པ་རྣམ་པ་མང་པོ་བྱས་ནས་མངོན་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། ཉེ་
བར་བསྟུ་བ་གསུངས་པ་ནི་དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདི་ལས་
གཞན་དེ་ནས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས། གནས་བརྟན་དག་
གིས་སྤྱས་པའི་དྲི་བ་དང་ལན་དག་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་སྟེ་བ་མེད་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དེ་བཞིན་ཉིད་
བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ལས་བདག་ཉིད་གཅིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཐོབ་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའོ། ། དཀའ་བ་སྤྱད་པ་སྤྱོད་པའམ། བྱང་གི་
བདག་ཉིད་ཕྱིའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཆན་ཉིད་གཞོད་པ་

ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། ། སྒྲིབ་བའི་བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་དཀའ་བ་སྒྲོན་པ་ཉེ་བར་བསྟན་ནས། གོ་ཆའི་
བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་ཡང་གསུངས་པ། སྟུག་བསྐལ་གང་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྟུག་
བསྐལ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཉམས་སུ་སྒྱུར་བའི་དོན་དུ་སྒྲོ་བ་ཅི་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ངན་སོང་
ཐམས་ཅད་ནས་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རེ་རེའི་དོན་གྱི་ཕྱིར་དེ་རྣམས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་
ཟུང་ན་ལས་མི་འདའ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། རང་ཉིད་ཀྱིས་དེ་དང་དེའི་སྟུག་བསྐལ་ཉམས་སུ་སྒྱུར་བ་
ལས་སྤངས་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་དེ་རྣམས་ཀྱང་ཅིའི་ཕྱིར་ཉམས་སུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་
དེ། ། དུང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དཀའ་བའི་སྒྲོན་པ་མ་ཡིན་དེ་ཡང་རྣམ་པར་གཞག་པ་མ་
ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། ཁོ་བོ་ནི་དུང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དཀའ་བ་སྒྲུད་པ་སྒྲོན་པར་མི་
འདོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དུང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པར་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ། དུང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ས་བརྒྱད་པ་ལ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་
ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་གང་གི་ཆེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་དེའི་ཆེ་སྐྱེས་རབས་ལ་
སོགས་པས་བྱས་པའི་དཀའ་བ་སྒྲོན་པ་ཚུམ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཆེ་ན་ཡང་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཡང་
མི་དམིགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་ལྟན་པའི་དུང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མགོ་གཙོད་པ་ལ་སོགས་
པའི་དཀའ་བ་སྒྲོན་པའི་འདུ་ཤེས་སམ་སྟུག་བསྐལ་གྱི་འདུ་ཤེས་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཞེས་
སྟོན་པར་བྱེད་དོ། ། ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ལན་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྒྲོན་པ་མ་ཡིན་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། འཐད་པ་གསུངས་པ་ནི་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་
ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བདེ་བའི་འདུ་ཤེས་ཉིད་ནི་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན་གསུངས་པ། སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མ་
ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་འདི་ལྟར་གསུངས་སོ། ། འདུ་ཤེས་ཀྱི་རབ་ཉིད་
གསུངས་པ་ནི་ཇི་སྲིད་དུ་བདག་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ། ཇི་ལྟར་
བདག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། སྟུག་བསྐལ་ཐམས་ཅད་ནི་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་སྤང་
པོ་ལྟ་རྣམས་ཐམས་ཅད་དོ། ། དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལས་ཐར་པར་བྱའོ། ། ཐམས་ཅད་ནས་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་འགོ་བ་གཞན་མ་ཡིན་བའི་དབྱེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སོ། ། ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་
སྟུག་བསྐལ་གསུམ་གྱིས་སོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་

གྲིས་སོ། ། ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མ་ལུས་པའོ། ། ཐར་བར་བྱ་བ་ནི་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་སྤང་པོ་
ལས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། སྤྱག་བསྐྱལ་ནི་སྤངས་པ་ལས་སོ། ། གཞོད་སེམས་ནི་ཁོང་ཁྱོད་པའོ། ། འདི་
ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་དཀའ་བའི་འདུ་ཤེས་མེད་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤར་ནི་དོན་དམ་པར་
དཀའ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པར་ཉེ་བར་བསྟན་ནོ། ། དཔེས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་གཞན་
ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ཇི་ལྟར་བདག་མེད་པ་ཐམས་ཅད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བདག་དང་སེམས་ཅན་དང་སྟོག་ལ་སོགས་པ་དབྱེ་བ་ཐམས་ཅད་གྲིས་སོ། ། ཐམས་ཅད་ནི་ཇི་
ལྟར་གྱུར་པ་མཐོང་བར་བྱ་བ་དང་མཐོང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་སོ། །
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་པོ་དང་ཁམས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས་ཐ་དད་པ་དང་
ཐ་མི་དད་པས་སོ། ། ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཏུས་ཐམས་ཅད་ལའོ། ། ཇི་ལྟར་བདག་དེ་ལྟར་
ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཐམས་ཅད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་པོ་དང་ཁམས་
ལ་སོགས་པ་ཆོགས་གྱི་དབྱེ་བ་ཐམས་ཅད་གྲིས་སོ། ། ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་
ཆོགས་རྣམས་ལ་ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་བའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་བདག་ཉིད་དང་གཞན་རྣམས་ལ་ཐམས་ཅད་དང་ཐམས་ཅད་
མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། ། ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྤར་མ་བཞིན་ནོ། ། སྤར་ནི་གནས་
བརྟན་གྱི་རིམ་བྱས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་དགོངས་པ་གང་གིས་
གསུངས་པ་དེའི་ལན་གདབ་པའི་དོན་ཏུ་གསལ་པའི་ཕྱིར་རབ་འབྱོར་གྱིས་སྤྲོས་པ། གང་ཡང་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གྲིས་ཤེས་
རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པས་ཡོངས་སུ་མ་བེན་པའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྱན་
ཚུབ་སེམས་དཔའ་ལ་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་མོད། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུའི་རང་བཞིན་ཏེ་དེའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་གདུལ་བུའི་སྐྱེ་
བོ་ལ་སྟོས་ནས་མི་སྲིད་པ་ཉིད་སྟོན་ཅིང་གསུངས་པ། འོན་ཏེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱང་
སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་བྱ་སྟེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གྱི་ཆོས་རྣམས་ནི་སྟོབས་དང་མི་འཇིགས་པ་
ལ་སོགས་པའོ། ། བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡིན་
མོད། འོན་ཀྱང་པའི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ལ་སོགས་པ་ལའང་དེ་ཡོད་པ་ལ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་

སྒྲིབ་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ། འོན་ཏེ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་
ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཉི་བར་བསྟན་
ནས། སྤར་མངོན་པར་འདོད་པའི་མི་འདོད་པ་འབབ་པ་བསལ་བར་བྱེད་པ་གསུངས་པ། ཆེ་
དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་འོན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྗེས་སུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནམ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་དང་པོ་ཉིད་ཏུ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཉིད་ཅམ་གྱི་བྱིར་
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱི་དུས་ཐམས་ཅད་ཏུ་གདོད་མ་ནས་ཉག་པའི་བྱིར།
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པ་ལས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཉིད་ཡང་དག་པར་
རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་
བའི་དགོངས་པའོ། དེ་སྐད་ཅེས་སྒྲས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་རབ་འབྱོར་གྱི་ལན་
ནོ། ། མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
བྱེད་པ་པོར་བྱེད་པ་ལའོ། ། ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་མཆིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་
ལས་སུ་གྱུར་པ་ལ་ཐོབ་པ་འདོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། མངོན་པར་རྟོགས་པར་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཐོབ་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའོ། ། གལ་ཏེ་འདོད་ན་དེའི་ཆེ་མི་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔལ་མི་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ཅེས་བདག་ལ་མི་འདོད་པ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །
དེ་ལྟར་ནི་བདག་མི་འདོད་པས་དེའི་བྱིར་ཐལ་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་
ཀྱིས་ཐོབ་པ་མ་སྐྱེས་པ་འཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ཡང་བདག་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། །
དེ་ནས་གནས་བརྟན་ཤུ་རིའི་བྱས་གལ་ཏེ་མ་སྐྱེས་པས་མ་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་
འོན་ཏེ་སྐྱེས་པས་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། འོན་ཏེ་སྐྱེས་པས་མ་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་ཐོབ་
པར་འགྱུར་ཞེས་བརྟགས་པ་བྱས་ནས་དེ་གཉི་ག་རིམ་བར་བྱེད་དེ། ཡང་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པས་སོ། ། གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་
པ་ཡོངས་སུ་ཐོབ་པར་གྱུར་ན། དེ་ལྟར་ཡོད་ན་ནི་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཀྱིས་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་ཐོབ་
པར་འགྱུར་རོ། ། གལ་ཏེ་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་
དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་ཡོད་ན་ནི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཀྱིས་མི་སྐྱེ་

བའི་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་སྲིད་པའི་འདོད་པས་སེལ་བར་བྱེད་དེ། མ་སྐྱེས་པའི་
ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་དོན་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
དེ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་གལ་ཏེ་མ་སྐྱེས་པ་དང་སྐྱེས་པ་དག་ལ་གཅིག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་ན་
དེའི་ཆོ་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེས་པ་དང་སྐྱེས་པས་མ་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡོད་
ན་ནི་ཕྱོགས་གཉིས་ལ་ཡང་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། ། འདི་ཡང་མི་
རིགས་ཏེ། མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་སྟེ། དེའི་ངེ་ལྟར་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་
སྐྱེ་བ་སྲིད་ཅེས་བྱ་བ་ལོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཡིན་ན་དེའི་ཆོ་
ལེགས་པར་སྦྱས་པར་འགྱུར་ཏེ། མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་
བའི་དགོངས་པ་ལོ། ། གནས་བརྟན་ཤུ་རིའི་བྱས་སྐྱེས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་དག་གཉི་ག་ལ་ཡང་
ཡོད་པ་བརྟན་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ། སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འོན་ནི་འདི་
ཡིན་ཏེ་སྐྱེ་བ་ཡང་རེ་ཞིག་རྒྱ་ཡོད་པ་ནམས་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་སྟེ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྐྱེ་
བའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན། གང་ཞིག་ཡང་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་དེ་
ཡང་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞེས་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བ་དག་གཉི་ག་ཡང་སོ་
སོ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་ལོ། ། གནས་བརྟན་རབ་འབྱེད་ནི་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ངོ་
བོས་མི་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད་པ་གསུངས་བ་ནི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། སྦྱ་
བར་མི་སྦྱོབས་སོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མ་སྐྱེས་པ་ཡང་སྦྱ་བ་ནི་གནས་པར་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཁོ་བོ་འདོད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་སྟོན་ཉིད་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་ལོ། ། གལ་
ཏེ་མི་སྐྱེ་བ་ཡོད་ན་འོན་ཐོབ་བ་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་ཐ་དད་
པར་འགྱུར་པ་གནས་བརྟན་ཤུ་རིའི་བྱས་བརྟན་པར་བྱེད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡང་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རབ་འབྱེད་ཀྱིས་སྦྱས་པ། ཆོ་དང་ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་
བརྟོད་པ་མ་ཡིན་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡང་གཟུགས་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། སྦྱ་ལ་སྐྱེ་
བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོས་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ཁོ་ན་སྟེ། འོ་ན་ཅི་ཞིག་མངོན་
པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་དགོངས་པ་གསུངས་པ། སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་
སོ་སོར་སྤང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་སྦྱོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ནི་

མི་སྐྱེ་བ་ཉིད་གཅིག་ཏུ་དེའི་ཆེ་ནི་སོ་སོར་སྤང་། འོ་ན་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་སོ་སོར་ཡེ་ཤེས་ཡོད་
དེ་གང་ཏུ་འདི་སོ་སོར་སྤང་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་སྟོབས་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་
སྟེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱང་དེའི་ཆེ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཏུ་སང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་ལོ། ། འོ་
ན་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་ངེ་ལྟར་སྤང་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་གསུངས་པ། དེ་ཁོ་ན་
བཞིན་ཏུ་ཤིན་ཏུ་སོ་སོར་སྤང་བ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཏུ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཐོབ་པ་ཉམས་པའི་དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་དམིགས་པར་བྱེད་པ་ངོ་བོས་གནས་པ་གཟུང་
བ་དང་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་
དེ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་དམུས་ལོང་རྣམས་ལ་གཟུགས་ལྟར་སྟོད་ཡུལ་མ་ཡིན་ཏེ་དེའི་
ཆེ་སོ་སོར་སྤང་ངོ་། ། ཤིན་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཞིག་ལས་འདོན་པ་སྟེ། དེར་ཤིན་ཏུ་འདས་པ་
དང་སྟོ་འདོགས་པ་དང་སྐྱར་པ་འདེབས་པའི་མཐའོ། ། ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་དང་གཞན་གྱི་
དབང་དག་མེད་པའི་ཕྱིར་སྟོ་འདོགས་པའི་མཐའ་མེད་པའོ། ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་
ཀྱི་ངོ་བོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་སྐྱར་པ་འདེབས་པའི་མཐའ་མེད་པའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བརྗོད་པ།
སེམས་མེད་མི་དམིགས་པ་ནི་འདི། ། ཡེ་ཤེས་འཇིག་རྟེན་འདས་ཀྱང་དེ། ། དེ་ཉིད་ཟག་པ་མེད་
པའི་དབྱིངས། ། བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་དགེ་བ་བརྟགས། ། བདེ་བ་རྣམ་པར་གྲོལ་སྐྱེ་འདི། ། ཆོས་
ཞེས་བྱ་དང་ཐུབ་ཆེན་གྱི། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདི་ནི་འདིར་སྐྱབས་ཀྱི་དོན་ཏེ་ཐོབ་པར་བྱ་བ་དང་
ཐོབ་པར་བྱེད་པ་གཉི་ག་ལ་ཡང་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོས་འགའ་
ཡང་གང་གིས་ཀྱང་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རྣམས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
གཅིག་ཏུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཏེ། དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་
འོད་གསལ་བ། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པའོ། ། དེ་བས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྟོ་བྱར་བའི་སྐྱེ་བ་དང་ངི་མ་རྣམས་གྱིས་ངི་
མ་ཅན་ཏུ་བྱས་པ་དེ་ན་དེ་རྣམས་ལ་ཟད་པ་ཡོད་ན་དེ་ཟད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་
དག་པ་སྟོན་ཆད་མེད་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། ། དཔེར་ན་རང་བཞིན་གྱིས་ནམ་མཁའ་ནི་སྟོ་བྱར་
བའི་ཁ་བ་དང་རྩལ་དང་སྤྲིན་དང་ཏུ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་བ་རྣམས་གྱིས་ངི་མ་ཅན་ཏུ་བྱེད་
པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིས་དེ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་རྣམ་པར་དག་པ་དེས་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་སྟོ་

བྱུང་བའི་འཁྲུལ་པ་ཐམས་ཅད་ལོག་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་དག་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་
བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཐམས་ཅད་སྡོན་ཆད་མེད་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཐོབ་པ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ནམ་པར་དག་པ་དེའི་བདག་ཉིད་ཏུ་གྱུར་པ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཐོབ་པ་དང་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡང་དག་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ཞེས་ཀྱུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་སྐྱིབ་པ་ཙམ་
བསལ་བ་ཐོབ་པ་དང་། མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་
ངོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདིར་ནི་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་སྦྱོན་མེད་པའི་ཆོས་
ཉི་བར་བསྟན་པ་སྟོབས་པ་ལ་གདུལ་བྱ་ནམས་ཀྱི་ལྷག་པར་མོས་པ་བརྟེན་པའི་དོན་ཏུ་གནས་
བརྟན་ཤུ་རིའི་བྱས་བསྐྱུགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཆོས་སྟོན་པའི་ནང་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
དྲི་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ལན་གདབ་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་མཆོག་ཏུ་གཞག་པར་བྱའོ། ། ཐེ་
ཆོམ་མེད་པར་བགྱང་བར་བྱའོ། ། གང་དང་གང་ཉིད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གང་དང་གང་ཉིད་གྱིས་
གནས་པའོ། ། ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཀལ་བར་འགྱུར་རོ། ། མི་གཡོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོར་བར་མི་འགྱུར་རོ། ། འགལ་བར་ཡང་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཁྲུག་བར་མི་
བྱེད་པའོ། ། མི་གནས་པའི་ཆོས་ཅན་ནམས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་གནས་པ་ནི་མངོན་པར་མི་
ཞེན་པ་ཆོས་གང་ནམས་ཀྱིས་དེ་ནམས་དེ་ལྟར་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། མི་འདའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སྒྲག་པར་མི་བྱེད་པའོ། ། དེ་སྐད་ཅེས་སྒྲས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་གནས་
པར་གསུངས་པའོ། ། འདི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་མ་ཐག་པར་གསུངས་པའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་
གནས་པ་ཡང་ལ་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། ། གང་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་ལས་གཞན་ཉིད་ཀྱི་དགོས་བས་དྲི་བར་བྱེད་དེ། རབ་
འབྱོར་གྱིས་སྒྲས་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་ནི་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གང་ལ་བཤད་པའི་
དོན་ཏུ་བདག་ལ་སྒྲས་པ་དེ་ནི་འདི་ཡིན་ནོ། ། གཞན་ཉིད་ལ་དེ་ལྟར་མི་གནས་པ་ཉིད་མི་
རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ཉིད་ནི་ངི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ཞེན་གསུངས་པ། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ལྟར་གསུངས་པ་ཁོ་ན་སྟེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཐེག་
པ་ཐམས་ཅད་པ་ཉིད་དེའི་ཕྱིར་འདི་ཉིད་འདི་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། འདི་ནི་གཙོ་བོ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གདམས་ངག་སྦྱོར་བར་བྱེད་དེ། དེ་

ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་དེའི་ཕྱིར་རོ། ། བྱམ་པ་ཉིད་ནི་སྤྱག་བསྐལ་ལོ། ། བེམ་
རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་ཉིད་དོ། ། ཆོངས་པ་ཉིད་ནི་ཆེ་གཅིག་པ་མེད་པའོ། ། གཞན་པ་
ཉིད་ནི་རྒྱབ་ཏུ་ཕྱོགས་པའི་ངོ་བོའོ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི་ཆོག་རྣམས་ཐམས་ཅད་འདོན་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་གནས་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་ཉུང་བ་དང་ཉུང་བའི་ཆོག་རྣམས་པོ་ཉི་ཉིང་
པ་རྣམས་ལ་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཅམ་ཡང་དེ་འདོན་པ་བཤད་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པ་
ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འདི་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གནས་རབ་ཏུ་གནས་
པ་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སྟིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉི་བར་
སྟེས་པས་སོ། ། ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ངི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདིར་ཤུ་རིའི་
བུའི་དགོངས་པ་འདི་ཡིན་ཏེ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པར་གནས་པར་འགལ་བ་ཅན་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མི་
གཏོང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡང་འགལ་བ་ཅན་ཁོ་ན་སྟེ། འདི་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གསུངས་པ། དོན་དམ་
རྣམ་པར་རྟོག་ལ་ཡང་། ། མཁས་པས་བྱམ་པ་མི་བྱ་སྟེ། ། རྣམ་རྟོག་ལ་ནི་ཐ་དད་གང་། ། དགེ་
བཀའ་ནི་མི་དགེ་ལ། ། བརྟེན་པའི་དབྱེ་བས་ཐ་དད་མེད། ། ཆེད་དུ་མི་ཡིས་བསྐྱེད་པ་ཉིད། །
ཅུན་ལས་འབར་དེ་ཡང་ནི། ། རེག་པར་རྒྱར་ན་སྐྱེག་པ་ཡིན། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདིར་ནི་རབ་
འབྱོར་གྱིས་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྟོན་དུ་འགོ་བ་ཅན་ལན་ཏེ། རྒྱས་པར་ཕྱོགས་སྤྲུམ་བརྒྱ་
བྱས་པའི་ཕྱིར་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དོན་ཉིད་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་འདོད་པ་ཉིད་དེ་དོན་ལ་
འདོད་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་དག་པའི་ཆོག་ཏུ་བརྟེན་པས་ཞེས་བྱ་བ་
སྟེ། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་ཐམས་ཅད་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་
གནས་པ་དང་འགལ་བ་ཉིད་ཡང་དག་པའི་ཆོག་ནི་ཡང་དག་པའི་དངོས་པོ་སྟེ་དེའི་བརྟེན་
པས་སོ། ། རྒྱས་པར་མི་འདོད་པ་འབབ་པས་ཕྱོགས་སྤྲུམ་མའི་དོན་མི་འདོད་པ་བརྟེན་པ་ཉིད་
ཅས་ཁྱོད་ལ་ཡང་ལྷན་ཀར་འཁྱུར་བའོ། ། འདོད་པ་ཉིད་ལ་ཕྱོགས་སྤྲུམ་མ་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། ཆེན་མོ་རྣམས་ལ་ཡང་འདོན་པ་འདི་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ། ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤ་ར་དུ་ཉིའི་
བུ་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་ཁྱོད་ལ་ཡང་ལྷན་ཀར་འཁྱུར་ཏེ། ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤ་ར་དུ་ཉིའི་བུ་དོན་
ཉིད་ནི་ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤ་ར་དུ་ཉིའི་བུས་ཡང་དག་པའི་ཆོག་ཏུ་བརྟེན་པས་ཡོངས་སུ་བབྱུང་བ་

ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདི་ཉིད་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས་ཉི་མའི་གཞུང་འབྲེལ་ལས་བཤད་པ་སྟེ། ཆོག་གསུམ་གྱིས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱེད་དོ། ། ཆོག་ནི་ལེགས་པའི་རིགས་པས་ལྷན་ཀར་བྱེད་དེ།
ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཅིག་གོ། ། ལྷན་ཀར་འཇུག་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉིས་པ་སྟེ་
རིགས་པས་འདི་ལ་དམིགས་པ་འབྱུང་བར་འཇུག་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དོན་ཡོངས་སུ་བཟུང་
བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསུམ་པ་སྟེ་རིམ་པ་འདིས་ཀྱང་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་འདི་ལ་ཡང་འདོན་པ་
ཉམས་པ་སྟེ། འདི་ཁྱོད་ལ་ལྷན་ཀར་འཇུག་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་འདོན་པ་འབྱུང་བར་འཇུག་
རོ། ། ལྷན་ཀའི་དོན་ནི་ཤིན་ཏུ་ཡང་ལེགས་པར་འབྲེལ་བ་མ་མཐོང་སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་གནས་པར་ཐལ་བ་ལ་མ་སྤངས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། ། ཇི་
ལྟར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོས་པ་གསུངས་པ། དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་པས་ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ནི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དང་དེ་དང་བལ་བའོ། ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ནི་ནམ་པར་དབེན་པ་ཉིད་
དང་མེད་པ་ཉིད་དང་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ཉིད་དེ་དེའི་བསམ་པ་ལ་ཡུལ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །
མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་མ་རྒྱུ་པས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་རྟོགས་པ་ཉིད་དོ། ། སེམས་ཅན་
ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཏུ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་རྒྱུ་པས་ཞེས་བྱ་བའི་
ཆོག་དྲུག་པ་ཡང་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་
མ་ཡིན་པའི་དོན་ཉིད་དང་བརྟུན་པའི་དངོས་པོ་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་རྒྱུ་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་འདི་ཡིན་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཡུལ་འདི་
ནམས་ནི་དེ་ལས་གཞན་ནམས་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ནམས་ནི་འདིག་
ཉེན་ལས་འདས་པའི་རྗེས་ལ་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུ་མ་དང་། སྒྲིག་རྒྱ་དང་། རྒྱུ་རྒྱ་བ་དང་
མཉམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བས་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡང་བརྟུན་པར་སྤང་བ་ཅོམ་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནམས་ལས་གཞན་པའི་
སེམས་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་གནས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་གསུངས་པ། ཆོ་དང་ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་འདི་དང་གནས་པ་འདིས་གནས་པར་འདོད་

དོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་སོ་སོར་རྟོགས་
པས་སོ། ། གནས་པ་འདིས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་གནས་པས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་
སྒྲས་ནི་ལེའུ་རྫོགས་པའི་དོན་དུ་ལོ། ། རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོན་གྱི་པོ་ཏི་རྣམས་ལ་
འདོན་པ་ཡིན་ཏེ་རབ་འབྱོར་གཙོ་བོ་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་སྟེ། འདི་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར་འཆད་པར་འགྱུར་བ་རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་ལས་བཅལ་བར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། སྟོན་པའི་
ལེའུ་སྟེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་
པ་ལོ། ། དེ་ལ་སྟོན་པ་ནི་སྟོན་པ་བྱེད་པ་སྟེ་དེ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་དང་པོ་ལོ། ། ། །
དེ་ལྟར་རེ་ཞིག་པར་མའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བསྟན་པ་རྫོགས་པར་བྱ་སྟེ། གང་གི་
ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་གསལ་
པར་མཛད་དེ་མདོར་བསྟུས་པ་དང་། བར་མ་དང་། རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལ་
གདུལ་བྱའི་དབང་གིས་མདོར་བསྟུས་པ་དང་བར་མའི་ཚུལ་དག་གིས་འཆད་པ་ལས་འདིའི་
འོག་ཏུ་གདུལ་བྱ་ཡོངས་སུ་མ་སྒྲིན་པ་རྣམས་ལམ་སྒྲིས་པ་དང་སྒྲིས་པའི་ཐེ་ཆོམ་བསལ་བས་
ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་རྣམས་ལ་ལོ། ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པར་
བྱེད་པ་དང་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་པ་དང་དེ་ནི་དམ་པའི་ཚུལ་རྣམ་པར་འབྱེད་པས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་
བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནས་བརྩམས་ཏེ་རྒྱས་པར་
བཤད་པར་བྱ་བ་ནི་དེའི་ཆེ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལོ། ། དེའི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་དུས་དེ་
ལ་ལོ། ། བརྗོད་བར་འདོད་པའི་དབང་གིས་བྱེད་པ་པོ་རྣམས་འབྱུང་བ་དེ་བས་ན་བྱེད་པ་ཉིད་
དོ། ། ཁ་ལུ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་ངག་གི་རྒྱན་ལ་ལོ། ། ཡང་གི་སྒྲ་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་དོན་དུ་ལོ། ། རྒྱས་
པར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བཤད་པ་ནི་ཁྱད་པར་རོ། ། བརྒྱ་བྱིན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་དང་
པོར་བཤད་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ལ་ཡོངས་སུ་དྲི་བ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་
པར་འགྱུར་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ལ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་རབ་འབྱོར་
ལ་བཀའ་སྩལ་པ། འདུས་པ་ནི་ཡང་དག་པར་འོངས་པས་སོ། ། འཁོད་པ་ནི་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ།
ལྟན་ཅིག་ཏུ་བྱས་ཏེ། ལེགས་པར་བྱས་པས་སུམ་ཅུ་ཆ་གསུམ་དེར་སྒྲིས་པ་དེའི་ཕྱིར་སུམ་ཅུ་ཆ་
གསུམ་པ་སྟེ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆོགས་ནི་རིས་སོ། ། དེ་ལས་འབྱུང་བ་ཞེས་ཐ་ཉ། འཛིག་རྟེན་སྟོང་བ་

བཞི་ནི་རྣམ་ཐོས་སྤྱོད་དང་། ཡུལ་འཁོར་སྤྱོད་དང་། འཕགས་སྤྱོད་པོ་དང་། མིག་མི་བཟང་
རྣམས་སོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆོགས་ནི་དེ་ལས་བྱུང་བའོ། ། འདི་རྣམས་ལ་ཆངས་པ་ལ་སོགས་བ་
རྣམས་ལས་དང་པོ་བཤད་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་སྦྱོང་པའི་དབང་དུ་བྱེད་པས་འཇིག་རྟེན་ལ་མཐོ་
རིས་དང་ངེས་པར་ལེགས་པ་དང་མངོན་པར་མཐོ་བ་ཐོབ་པའི་སྟོང་དུ་རྩེད་བ་ཉིད་སོ་སོར་
ཀུན་དུ་བརྟགས་པས་འཇིག་རྟེན་པའི་དོན་དུ་འཁོར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་ནི་སྟོང་གསུམ་གྱི་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མི་མཛད་དེ་དེའི་བདག་པོ་ནི་ཆངས་པ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
འདིར་སྐྱེ་བར་གྱུར་པ་ན་དང་པོར་སྐྱེས་པ་དེའི་རྗེས་ལ་གཞན་དག་དེའི་ཕྱིར་དེ་ལ་བདག་པོ་
ཉིད་ཀྱི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ལོ། ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་བསྐྱས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིང་བཞི་པ་དང་ཉི་ལྔ་དང་། ། རི་རབ་
དང་ནི་འདོད་ལྟ་དང་། ། ཆངས་པའི་འཇིག་རྟེན་སྟོང་ལ་ནི། ། སྟོང་ནི་སྤྱི་ཕུད་ཡིན་པར་
འདོད། ། དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གཉིས་པ། ། བར་མའི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཡིན་ནོ། ། དེ་སྟོང་ལ་ནི་
སྟོང་གསུམ་སྟེ། ། མཉམ་དུ་འཇིག་ཅིང་འཇུག་པ་ཡིན། ། ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གིས་སོ། ། ཆངས་
པའི་ཆོགས་དེ་དེ་ལས་འབྱུང་བའོ། ། འདིར་ནི་འོག་མའི་ཆོགས་ལ་འཇུག་པའོ། ། འདི་རྣམས་
ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའོ། ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་མདུན་དུ་གནས་
གཙང་མ་ལྟ་སྟེ་མི་ཆེ་བ་དང་མི་གདུང་བ་དང་ཤིན་ཏུ་མཐོང་བ་དང་བཞུན་སྦྱག་དང་འོག་
མིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་གནས་གཙང་མ་རྣམས་ཏེ་འཕགས་པ་རྣམས་ཉིད་དེ་རྣམས་
ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རིགས་ལྟ་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་ཕྱག་ལྟ་ཉིད་དོ། ། གང་ཡིན་པ་དེ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ། དེ་རྣམས་ཀྱང་འཁོད་པར་གྱུར་པ་གང་ཞིག་ཡང་དེ་རྣམས་ཀྱི་འོད་དེ་ཡང་
ཟེལ་གྱིས་མནན་ཏོ། ། དུས་མཉམ་ཉིད་དུ་གང་ཡིན་པ་ཡང་དེ་གཞན་གྱི་སྤྱི་དོན་ཏོ། ། ཅིའི་
ཕྱིར་སྤྱི་ལྟེ་འདུ་བ་བཤད་པར་བྱེད། གང་ཡང་དེ་བཞིན་གསལ་པའི་འོད་ཡང་དག་པར་
བརྗོད་པ་ལ་གནས་སྐབས་ཡིན་ཞེ་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་བསྟན་པ་འདི་ལ་སྟོན་
ཆད་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། སྤྱིར་ནི་གངས་སུ་བྱ་བའི་འཁོར་འདུས་པ་ཡང་བསྟན་པར་བྱ། འོད་
ཟེར་འབྱུང་བ་ཡང་སྔ་ན་མེད་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ནོ། ། འོད་ཟེར་འབྱུང་བ་ནི་འོད་
ཀྱི་ཆོགས་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གིས་སོ། ། འོད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་དོ། ། ལས་ཀྱི་རྣམ་

པར་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་ནི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ལོ། ། དེ་ལས་སྐྱེས་པ་ནི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་སྟེ་མངོན་
པར་འདུས་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། རྒྱ་གང་གིས་བྲིས་ཀྱིས་མནན་སྟམ་ན།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིན་ཀྱི་སྒྲུབས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་དང་ཉེ་བས་སོ། ། གང་གིས་གང་
དུ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟི་བརྒྱུད་དང་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་འོད་ཀྱིས་སོ། ། དེ་
རྣམས་ཀྱང་མཐུ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་བྲིས་ཀྱིས་ནོན་ཞེ་ན། གསུངས་པ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུ་དང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་མཐུ་ཐམས་ཅད་བྲིས་ཀྱིས་གནོན་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཅིའི་ཕྱིར་ལྟའི་དབང་པོ་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་གསོལ་བ་མི་འདེབས་པར་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ལ་འདྲི་བར་བྱེད།
ཉན་ཐོས་ཀྱིས་བསྟན་པས་འདུལ་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་རྣམས་ལ་ལོ། །
འཁོར་དེར་རབ་འབྱོར་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་བཀའ་སྩལ་པ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་སྒྲོ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཡང་གསོལ་
བ་འདེབས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱའོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་དང་འབྲེལ་ལམ་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཅས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། །
ཉེ་བར་བསྟན་པར་བྱེད་པས་ན་ཉེ་བར་བསྟན་པ་སྟེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོ། ། རྟོགས་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་བརྗོད་པ་ནི་གདམས་པ་ལོ། ། རྟོགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་རྣམས་ལ་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་
པར་དུ་གཅོད་པར་བྱེད་པ་རྣམས་དེ་རབ་ཉིད་ཀྱིས་ཉེ་བར་བསྟན་བས་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་དེ་
དང་བཅས་པ་དེ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟུ་བའོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེས་ཇི་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་གནས་པར་བྱ་བའི་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལ་སྤར་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
ལས་བརྒྱམས་ནས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་བབྱང་སྟེ་བར་མ་
བསྟན་པ་གསལ་བར་བྱས་སོ། ། འདིར་ཡང་ལམ་ཀྱི་རྣམ་པ་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་དང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡང་
སྤྱབ་པའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དབང་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། མཐུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་མཐུའི་རྣམ་
གངས་སོ། ། དེ་ལ་མཐུ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོར་བསྟན་པ་སྟེ་གཞན་དག་གིས་རྒྱས་པར་བཤད་
པ་ལོ། ། གཟི་བརྒྱུད་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོབས་པའི་རྣམས་པ་ལ་བྱེད་པ་པོའི་མཐུས་སོ། ། བྱིན་ཀྱི་

ཐུབས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་རྟ་སང་པར་བྱེད་པའོ། ། གང་དག་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པས་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ཡང་དག་པ་ཉིད་དོ། དེ་ལ་ངེས་པ་ནི་ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་ངེས་
པའོ། དེ་ལ་ཁྱུགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཤིན་རྟ་འདས་ནས་གནས་པ་རིགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཞེས་
བྱ་བའི་དོན་རྟོ། དེ་རྣམས་དུས་རི་སྲིད་པར་ཡང་སྐལ་བ་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
དག་གིས་འཁོར་བའི་རྒྱན་ལས་མཆོམས་བཅད་པས་གང་རྣམས་ཀྱིས་འཁོར་བའི་རྒྱན་ལ་དེ་
རྣམས་ཀྱིས་མཆོམས་བཅད་པ་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར་འཁོར་བའི་རྒྱན་ལས་འདས་ནས་དེ་རྣམས་
འགྲོ་བའི་དོན་དུ་རྒྱས་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་ནི་སླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་སྐལ་བ་དང་མི་ལྡན་པའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་རྣམས་
ནི་ཡང་ནས་ཡང་དུ་འཁོར་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། འོན་ཀྱང་གལ་ཏེ་དེ་དག་
གིས་ཀྱང་དེ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་རྣ་བའི་ལམ་
དུ་སོང་བ་བསྟན་པ་འདི་ཡིན་ཏེ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། བསྐལ་བ་བྱེ་བ་ཁྲི་ཕྱག་བརྒྱ་
སྟོང་གཞན་དུ་མེད་གངས་མེད་པར་གཞན་གྱིས་ཀྱང་དེ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་
རྒྱལ་བར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་ལྷང་ལས་སོ། ། དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དམ་པར་
དགེ་བ་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱོགས་ནི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་
སོགས་པའོ། ། བྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་
སོ། ། ལྷ་པ་ནི་རྒྱ་ལའོ། ། ཆེས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པ་ཉིད་ཀྱི་
ངེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། ། ལྷག་པར་དམིགས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོབ་པར་བྱ་བའོ། །
དེའི་ཕྱིར་བར་དུ་གཙོད་པར་མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ཀྱི་སྦྱེད་དོན་རྟོ། ། དེ་ལྟར་ཁ་
ཅིག་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་སློབ་བསྐྱེད་པའོ། ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྤར་
བསྐྱེད་པ་རྣམས་ནི་ཡང་དག་པར་དགའ་བ་བསྐྱེད་པའོ། ། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་
པའི་ཕྱིར་དེ་དག་གཉི་ག་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཡོད་པར་
གྱུར་པ་ལས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སློབ་བསྐྱེད་པའོ། ། འདི་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གསུངས་པ། དེ་ནས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བྱོད་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་གྱི་དོན་ཆེ་བ་བྱས་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། བདག་ཅག་གིས་ནི་བཀའ་ངོན་གཞོ་བར་བཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྤར་ཉན་ཐོས་

ནམས་ཀྱིས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་གང་ཞིག་བྱས་པ་དེ་རིག་པ་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་བཞིའོ། ཅི་
སྒྲས་པར་འགྱུར་རོ། ། སྤར་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་གྱུར་
པའི་སྟོན་བྱང་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ཀྱི་འཁོར་གྱི་ནང་དུ་ཉན་ཐོས་ནམས་ཀྱིས་
གདམས་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པས་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ངེས་པར་ཞུགས་པར་བྱེད་པ་
དེས་སྒྲས་པའི་སྒྲུབ་པའི་རིམ་གྱིས་གྲུབ་པས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་གང་དེའི་
ཕྱིར། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ཀྱང་འདྲིའི་འཁོར་གྱི་ནང་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ནམས་
གདམས་ངག་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་དང་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ངེས་པར་ཞུགས་པར་བྱའོ། །
སྤ་མ་དེས་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་རིམ་པས་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ན་མངོན་པར་རྫོགས་
པར་འཆང་རྒྱ་བར་འགྱུར་རོ། ། དེའི་ཕྱིར་སྟོན་གྱི་ཉན་ཐོས་བཀའ་བློན་གཙོ་བོ་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་
བཞི་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། ། རོན་གྱི་ནི་སྟོན་ཉིད་དོ། ། ཆངས་པ་ནི་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་
སྟེ། དེའི་ཕྱིར་སྟོན་པ་ནི་ཆངས་པར་སྟོན་པའོ། ། དེ་སྟོན་པ་ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱིར་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དོན་དུའོ། ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྟོན་པ་སྟོན་ཅིང་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །
གང་བདག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེད་ཆོག་དང་འབྲ་བའི་མི་འཇིག་པ་རི་ལྟར་གྱི་དོན་ནོ། །
གདམས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གདམས་ངག་དུ་བྱས་པ་ཡང་དག་པར་བསྒྲུང་བའོ། ། ཁ་ད་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་གསལ་བའི་ངག་ལའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་རྩ་ལ་སོགས་པའི་བར་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གདམས་པར་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཞིག་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ། དེར་བ་ད་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་བསྟན་པའི་དངོས་པོ་ལ་སྟེ་ཁམས་འདི་ལ་དོན་མང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། རྗེས་སུ་ཡོངས་
སུ་གཟུང་བར་བཞི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གདམས་པར་བྱའོ། ། རྗེས་སུ་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་བར་བཞིའོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་བསྟན་པར་བྱའོ། ། འོག་མའི་ཆོག་དག་ལ་ཡང་དག་ལ་ཡང་དག་པའི་
དོན་དོ། ། བདག་ཅག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་ནམས་ཀྱིས་ཡང་བདག་ཉིད་དང་རིགས་
མཐུན་པ་ནམས་ལ་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྟོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ངས་ཁྱོད་ལ་བཤད་པར་བྱའོ། །
ཀོ་ཤི་ཀ་ཉན་ཅིག་ཅེས་འགྲེལ་དོ། ། རི་ལྟར་ཆར་འབབས་ཀྱང་སྟོན་གསུམ་ལ་ཆུས་ཆུའི་བྱ་བ་
མི་བྱེད་པ་ནི་གང་དུ་ཁ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཆུ་མི་འཇུག་པ་སྟེ། གང་དུ་ཡང་མི་གཙང་བ་ལ་ཞུགས་པ་
སྟོན་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ། ། གང་དུ་ཞབས་རྟོལ་ལ་ནི་མི་གནས་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཉན་པ་

པོའི་སྐྱེ་བོའི་ཡིད་ཀྱི་སྣོད་གསུམ་ལ་ཆོས་ཀྱི་ཆར་བབ་ཀྱང་ཆོས་སྤྲུལ་བ་པོའི་ཆོས་ཀྱི་ཚུས་བྱ་བ་མི་
བྱེད་དོ། །གང་དུ་མ་ཐོས་པས་གཡེང་བ་ལ་སོགས་པས་མི་ཞུགས་པ་དང་། གང་དུ་ཡང་ཚུལ་
བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞུགས་པས་འཛིག་པར་འགྱུར་རོ། །གང་དུ་ཡང་བྱན་པ་
བརྗོད་པས་གནས་པ་མེད་པའོ། །སྐྱོན་གསུམ་པོ་ནི་བསལ་བའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ལེགས་
པར་རབ་དུ་ཉོན་ལ་ཡིད་ལ་བྱུང་གིག་དང་། དེ་ནི་ཉན་པའི་སྐྱོན་ནམ་པ་གསུམ་དུ་མ་གྱུར་ཅིག་
ཅས་བྱ་བ་སྟེ། ཡང་དག་པར་གྱས་པར་བྱས་ནས་ཆོས་ཉོན་ཅིག་ཅས་བྱ་བའི་དོན་དོ། །རི་ལྟར་
གནས་པར་བྱ་ཞེས་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤར་གྱི་དྲི་བ་དེའི་དོན་དུ་གསུངས་པ། རི་ལྟར་གནས་པར་བྱ་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ལའོ། །གནས་པས་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལམ་མཁུན་པ་ཉིད་ཀྱི་རོ་བོ་ལ་གནས་པར་བྱའོ། །སྟོང་པ་ཉིད་
དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དག་ལ་མཚན་ཉིད་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། །གནས་
བཀག་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་གནས་པ་ཞེས་བསྟན་པར་བྱེད་དེ། དེའི་བྱིར་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་ནི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་གོ་ཆ་
ཆེན་པོ་སྟེ་དེར་གནས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་པ་ནི་ནམ་པ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་ཏེ། ཆོས་ནམས་ལ་
གནས་པར་མི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཅིག་གོ། །ཆོས་ཉིད་ལ་གནས་པར་མི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉིས་
པའོ། །གང་ཟག་ནམས་ལ་གནས་པར་མི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསུམ་པའོ། །ཆོས་ལ་སྦྱོད་པ་ཡང་
ནམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཆོས་བཤད་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྦྱད་པའོ། །དེ་ལ་གཟུགས་ལ་གནས་
པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྒྱམས་ཏེ་རི་སྟོང་སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་ཡང་གནས་པར་མི་བྱའོ་
ཞེས་བྱ་བས་ཆོས་ཀྱི་བཤད་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སོ་ཞེས་གནས་པར་མི་བྱའོ་ནས་རི་
སྟོང་དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ཞེས་གནས་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
བཤད་པའོ། །གཟུགས་ཉག་པ་དང་མི་ཉག་པའོ་ཞེས་གནས་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་
བརྒྱམས་ཏེ་རི་སྟོང་སངས་རྒྱས་ཉིད་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་རབ་དུ་བྱེ་བའོ་ཞེས་གནས་པར་མི་
བྱའོ་ཞེས་བྱ་བས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་བཤད་པའོ། །རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་སྐྱིན་པའི་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་
ནས་བརྒྱམས་ཏེ་རི་སྟོང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདའ་བས་ཐུང་ན་ལས་འདའ་
བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་མཐས་གང་ཟག་བཤད་པའོ། །དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་གནས་བཀག་པ་ལ་

གཟུགས་ནས་ཇི་སྲིད་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་གནས་པར་མི་བྱ་ཞེས་བྱ་བས་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་
པའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་བཀག་པའོ། རྒྱན་དུ་བྱགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པས་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་པ་བཀག་པའོ། བོ་ཉི་འགའ་ཞིག་ལ་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་ལ་གནས་པར་མི་བྱ་བ་འདྲིའི་རྗེས་ལ་མིག་ལ་གནས་པར་མི་བྱའོ། ཇི་སྲིད་ལམ་
ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ལ་གནས་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྷག་པར་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ཇེ་ལ་མིག་
ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་པའི་རབ་རྟུ་དབྱེ་བ་བསྟན་ནོ། མིག་གི་འདུས་ཉེ་རེག་པ་ལ་དབང་པོ་དང་ཡུལ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འདུས་པ་ཡོད་པ་ལ།
གང་ཞིག་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོར་བ་བསྐྱེད་པ་ལ་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་དབང་པོར་འཇུར་
བའི་ཡོངས་སུ་གཙོད་པར་བྱེད་པ་འདྲ་བ་ཅམ་ཉིད་ཀྱིས་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོར་བ་སྐྱེད་
པར་བྱེད་པ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ནི་རེག་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། དབང་པོའི་འཇུར་
བ་ནི་འདྲ་བས་རེག་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་བྱས་པས་སོ། ཇེ་འཕྱིར་དབང་པོའི་དབྱེ་བས་མིག་
གི་འདུས་ཉེ་རེག་པ་ནས་ཇི་སྲིད་ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཉེ་རེག་པའོ། ཆོས་མདོན་པ་ལས་གསུངས་
པ། གསུམ་འདུས་པ་ལས་དབང་པོའི་འཇུར་བ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་ནི་རེག་པ་སྟེ། ཆོར་བ་
བསྐྱེད་པ་ཡང་དག་པའི་རྟེན་སྐྱེན་པའི་ལས་ཅན་ཞེས་བྱ་བའོ། འདོན་པ་འདི་ཐམས་ཅད་
སྤར་གྱི་བོ་ཉི་རྣམས་ལ་མ་མཐོང་སྟེ། ཇེ་འཕྱིར་གཞག་པ་བྱུང་བར་གྱུར་ནོ། བཅོམ་ལྷན་འདས་
མ་འདི་ལ་མདོར་བསྟུས་པ་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཆོས་འཆད་པ་ལ་སྤང་བོ་རྣམས་ཉིད་
འདོན་པ་ཡིན་ཉེ། ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཇེ་འཕྱིར་ཇི་ལྟར་གནས་
པ་འདི་ལ་འདི་ལྟ་བུའི་འདོན་པ་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། གཞན་ཡང་ཆོས་ཉིད་བཤད་པའི་དུས་ན་
གཟུགས་ནི་རྟག་པ་མ་ཡིན་མི་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤང་བོ་རྣམས་ཉིད་
ལ་གཅིག་དུ་ཆོས་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་ཉེ། ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཡང་འདི་མིག་ལ་གནས་པར་མི་བྱ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ཆོས་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་ལ་ཡང་གནས་པར་མི་བྱ་
ཞེས་གསུངས་པ། ཇེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སོ་ཞེས་གནས་པར་མི་བྱ་ཞེས་བཤད་མ་ཐག་པའི་རིམ་
པས་ཆོས་རྣམས་ལ་གནས་པར་མི་བྱའོ། གང་གི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ལའོ། ཇེ་འཕྱིར་
ཕྱིར་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་སུ་བྱེད་པའི་མཆོད་ཉིད་ཅན་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཆོས་

གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་གནས་པར་མི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། ། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་
སྟེ་ཚོས་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་གནས་པར་མི་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཚོས་ཉིད་ལ་ཡང་
གནས་པ་མེད་པ་གསུངས་པ་ནི་གཟུགས་རྟག་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་རེ་ཞིག་ཚོས་
དང་ཚོས་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་གནས་པར་མི་བྱ་ལོ། ། གང་ཞིག་ཡང་དེ་ནམས་ལ་བྱིན་ཅི་
ལོག་གི་ངོ་བོས་སྟེ་པའི་ཚོས་ཉིད་བརྟགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཟད་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱིས་བྱིན་ཅི་
ལོག་མ་ཡིན་པའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ལས་མི་རྟག་པ་ཉིད་དེ་དག་ལ་ཡང་གནས་པར་མི་བྱ་སྟེ།
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནམས་
མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། སྟུག་པ་ནི་གཙང་བའོ། ། མི་སྟུག་པ་ནི་མི་གཙང་བའོ། ། གཟུགས་སྟོང་པའོ་
ཞེས་བྱ་བ་ཡང་མི་དམིགས་པ་སྟེ་དམིགས་པ་ཡིན་པས་ན་དམིགས་པའོ། ། དེ་བས་ནི་འདི་
གཉི་ག་ཡང་ངོ། ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་རབ་དུ་བྱེ་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདུས་མ་བྱས་པ་ནི་མུ་ངན་
ལས་འདས་པ་སྟེ། དེས་རབ་དུ་བྱེ་བ་ནི་བསྐྱེད་པ་སྟེ་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །
སྐྱེན་པའི་གནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོན་གནས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཅན་ཚོས་ཉིད་གསུངས་སོ། ། ལམ་ལ་
གནས་པ་ལ་ཡང་ཡོན་ནི་གཞལ་དུ་མེད་པའི་འབྲས་བུ་སྟེ་རབ་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །
སྲིད་པ་ལན་བདུན་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ལ་བཙོན་འགྲུས་དང་མི་ལྡན་ཡང་ཚོས་
ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟེ་བ་བདུན་པ་ལ་དག་བཙོན་པ་ཉིད་ཐོབ་པའི་བྱིར་རོ། ། མཐར་མ་བྱིན་
པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འདོད་པའི་ཆགས་པ་མ་སྤངས་པའི་བྱིར་རོ། །
འཇིག་རྟེན་འདིར་ལན་ཅིག་བྱིར་འོངས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལན་ཅིག་སྤྲར་འདོད་པའི་ཁམས་
སུ་འོངས་ནས་སོ། ། དེ་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་པ་མེད་པའི་འཇིག་རྟེན་ལའོ། ། འདི་ཉིད་དུ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟེ་པའི་གནས་གང་ལ་ཁམས་གསུམ་པའི་ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་པ་ལྟག་མར་གྱུར་
པ་འདི་ནམས་ལ་བདག་དུ་བཞུགས་པ་དེའི་བྱིར་ལྟག་མ་ནམས་ནི་སྤང་བོ་ནམས་སོ། ། དེ་ཉིད་ནི་
ལྟག་མ་སྟེ་སྤང་བོ་ལྟག་མ་དང་བཅས་པ་ལ་དེ་བསྐྱོད་པས་ལྟག་མ་མེད་པའོ། ། མུ་ངན་ལས་
འདས་པ་ཉིད་ནི་དབྱིངས་ཏེ། དམིགས་པའི་ངོ་བོས་འཕགས་པ་ནམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་
བྱིར་རོ། ། ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ལས་འདས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་གྱི་སྤྲུལ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་ནི་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་སའོ། ། དེ་ཡང་གཞན་གྱིས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་མེད་ན་རང་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་

པའི་ཕྱིར་རང་སངས་རྒྱུ་གིས་འདུལ་བའོ། ། དེའི་ཕྱིར་དེའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་
རོ། ། སངས་རྒྱུ་གི་ས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་དུ་འོད་ལ་གནས་ནས་སོ། ། སངས་རྒྱུ་གི་མཛད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདུད་བཙུག་པ་དང་ཚེས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་དུ་བསྐྱོར་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། སངས་
རྒྱུ་གི་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདུལ་བས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་སྲིད་དུ་སངས་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱི་བར་
ཆད་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་རུང་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལུང་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པ་
གདོན་མི་ཟ་བར་བྱ་བ་དེ་ཐམས་ཅད་བྱས་ནས། རི་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་ཡུལ་དང་དུས་ལ་སོགས་
པ་རྣམས་ལ་སངས་རྒྱུ་རྣམས་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདུལ་བ་དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་ཡོངས་སུ་ཐུ་
ངན་ལས་འདུལ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སངས་རྒྱུ་གི་ཐུང་ན་ལས་འདུལ་བ་ཞེས་བཙུང་དོ། །
ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདུལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱུལ་པའི་སྤྱུ་ཞེས་རྟོགས་པར་
བྱའོ། ། རི་སྲིད་དུ་གསུངས་པ། བཟོ་ཡི་སྤྱེ་གནས་བྱང་ཆུབ་ཆེ། ། ཉག་དུ་སྤྱུལ་པ་མཐོང་རྣམས་
ཀྱིས། ། སངས་རྒྱུ་སྤྱུལ་པའི་སྤྱེ་འདི་ནི། ། རྣམ་པར་གྲོལ་ལ་ཐབས་ཆེན་ཡིན། ། རི་ལྟར་གཞན་
དུ་མེ་འབར་ཏེ། ། སྤྱར་ཡང་གཞན་དུ་ཞི་བར་འགྱུར། ། ཡང་དག་མཐོང་དང་མ་མཐོང་དང་། །
སངས་རྒྱུ་རྣམས་ལ་ཡང་ཞེས་བྱ། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདིར་བྱེ་བྲག་དུ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཕྱོགས་སུ་
མར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་སངས་རྒྱུ་མི་འདུལ་ན། ། སྤྱོད་དང་དགོས་པ་ཐལ་བར་
འགྱུར། ། དོན་མེད་རྒྱས་པ་མི་ཆང་བྱིར། ། ཐམས་ཅད་གདུལ་བྱ་མ་ཡིན་ཉིད། ། ཉན་ཐོས་
རྣམས་ཀྱི་མཉམ་ཉིད་དང་། ། གདུང་རྣམས་ཀྱང་ནི་མི་སྲིད་པས། ། སྤྱིང་བཞི་རྣམས་ལ་དེ་
རྣམས་ཀྱིས། ། སྤྱེ་བ་ཡང་ནི་ཐལ་བར་འགྱུར། ། རིགས་ནི་མཐུན་པ་ཆད་པའི་བྱིར། ། བདེ་
གཤེགས་རྣམས་ཀྱང་ཐུང་ན་འདུལ། ། མཐོང་བ་ཐུང་ན་འདུལ་སྤྱི་བྱིར། ། རི་ལྟར་ཉན་ཐོས་ལ་
སོགས་རྣམས། ། གཞན་དུ་རིང་བསྐལ་མེད་པ་ནི། ། གཞོད་པར་བྱེད་པའི་ཆད་མར་འདོད། །
ཅས་བྱ་བས་སོ། ། དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་གལ་ཏེ་འཁོར་བ་རི་སྲིད་ཀྱི་བར་དུ་ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་ལ་
གནས་པ་ཡིན་ན་དེའི་ཕྱིར་རི་སྤྱེ་ཅིག་ཅར་རམ་རིམ་གྱིས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་སུ་
བཙུག་ལྟར་འདས་རྣམས་འབྱུང་བར་འགྱུར། ཐམས་ཅད་ཀྱང་དུས་ཐམས་ཅད་ལ་གཅིག་ཉིད་
ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱུ་གི་མཛད་པ་རྒྱས་པ་ཉིད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་གཞན་རྣམས་དོན་མེད་པ་ཉིད་དོ། ། གཞན་དུ་དུས་གཞན་ལ་སངས་རྒྱུ་གཞན་སྤྱེ་

བ་ལ་འདི་ཐོགས་པ་མེད་པའི་རྒྱས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་མི་འཐད་པ་ལ་རྒྱས་པ་མི་ཚང་བ་ཉིད་དོ། །
འདིའི་དེ་རྣམས་གདུལ་བྱ་མ་ཡིན་ཞེས་སྒྲ་བར་རྒྱས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ། ཐམས་ཅད་སྟོན་
ལམ་དང་ཚོགས་པ་སོགས་ལ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱས་པ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་། སངས་
རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་གདུལ་བྱ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རང་གིས་ཡོངས་
སུ་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་ཉིད་གདུལ་བར་བྱ་བ་ལ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་མཉམ་པ་ཉིད་དོ། ། ཤིན་ཏུ་ཡང་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་རྒྱས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་
མ་ཡིན་ནོ། ། རང་གི་ངེ་ལྟ་བར་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་འདུལ་བ་ལས་ཉན་
ཐོས་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་རང་གིས་རྣམ་པར་སྒྲིན་པར་བྱས་པའི་གདུལ་བྱ་ལེགས་བཟང་གི་
མཐའ་ཅན་རྣམས་གདུལ་བས་འདུལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་མུ་དན་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་རོ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་གོ་སྐབས་བྱེད་པའི་དོན་དུ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
གཞན་རྣམས་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མི་མཛད་ཀྱི་རྒྱས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་སྒྲར་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ན་སྤྱིང་བཞི་ཙམ་ལ་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་དེ་ལྟ་ན་
ཡང་མང་བ་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་ཡང་གོ་སྐབས་བྱས་པར་འགྱུར་རོ། ། སྟོང་གསུམ་པ་གཅིག་གི་
དོན་དུ་སྤྱིང་བཞི་པའི་འབྱུང་བ་འདོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ན་སྟོང་གསུམ་ཐམས་
ཅད་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཅིག་སྤྱིང་རེ་རེར་སྒྱལ་པའི་སྐྱེས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཞེས་ཁས་
ལེན་པར་གྱིས། གཞན་དུ་ན་ཐོགས་པ་མེད་པའི་རྒྱས་པ་ཅན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་སྟན་
པ་སྒྲ་བ་ཙམ་དུ་འགྱུར་རོ། ། འཛིག་རྟེན་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་དོན་དུ་བདག་སངས་རྒྱས་སུ་
གྱུར་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་མོ། ། དེའི་ཕྱིར་འཛིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་ལ་ངེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་གནས་པར་གྱུར་པ་ལ་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་ནི་འཐད་པར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། བྱང་
པར་མེད་པར་འཛིག་རྟེན་ཞེས་བཟོད་པ་ན་སྟོང་གསུམ་རྟོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིང་བཞི་
ཙམ་ལ་ཡང་རྟོགས་པར་ཐལ་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཚོགས་ཡང་དག་པར་བསགས་པ་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་ནས་ཀྱང་གོ་སྐབས་བྱས་པར་འགྱུར་
རོ། ། དེའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་ལ་ཡོངས་སུ་གནས་པའི་སྟོང་གསུམ་ཐམས་ཅད་དུ་ལོང་བའི་འཛིག་

ཉེན་ལ་དུས་གཅིག་ནས་འབྱུང་གནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཅིག་གོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
མཛད་པ་ཐམས་ཅད་མཛད་ནས་རང་གིས་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་ནམས་གདུལ་བར་བྱ་སྟེ། རང་གི་
གདུལ་བྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདའ་བར་བྱེད་དོ། ། གལ་ཏེ་བཙུག་ལྷན་
འདས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདའ་བ་མེད་ན་ཇི་ལྟར་རིང་བསྐལ་མཐོང་བར་འགྱུར་ཞེས་
བྱའོ། ། འདིར་ཐོགས་པ་མེད་པའི་རྣམས་པ་ཉིད་ལ་སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་མང་བ་ཉིད་
མ་ཡིན་པ་ལ་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། ། རིགས་ཐ་དད་ཕྱིར་དོན་བཅས་ཕྱིར། ། ཆང་ཕྱིར་ཐོགས་
པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ། ཐ་མི་དད་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་གཅིག་ ཇི་མེད་གནས་ལ་མང་ཉིད་མིན། །
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སངས་རྒྱས་གཅིག་ཁོ་ན་ཞེས་འདི་ནི་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
རིགས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གང་གི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ནམས་ཀྱི་མཐའ་ཡས་པ་
སྟེ་དེ་ལ་གཅིག་ཉིད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ན་གཞན་ནམས་མངོན་པར་རྫོགས་
པར་སངས་རྒྱས་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ཅིའི་ཕྱིར་འདི་ཡིན། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ཆོགས་ཀྱང་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་ནམས་མངོན་པར་རྫོགས་
པར་འཆང་མི་རྒྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དོན་མེད་ཀྱང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་དེའི་ཕྱིར་དོན་མེད་པ་མ་
ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་གྱི་བྱ་བ་ཆང་བ་ཉིད་ཀྱང་མི་
འགྱུར་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་གང་གིས་ཀྱང་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ཡང་རིགས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ་ཐོག་མའི་སངས་རྒྱས་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ་ཆོགས་བསགས་པ་མེད་པས་
སངས་རྒྱས་ཉིད་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སངས་རྒྱས་གཞན་མེད་པས་ཀྱང་ཆོགས་བསགས་པ་
མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཐོག་མ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་གཅིག་རིགས་པ་མ་ཡིན་
ནོ། ། མང་བ་ཉིད་ཀྱང་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་ཟག་པ་མེད་པའི་
དབྱིངས་ལས་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་འགའ་
ཞིག་ཏུ་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་ནམས་ལ་གཟུགས་བསྟན་པར་མི་མཛད་དེ་གཞན་ནམས་ལ་
མ་ཡིན་ནོ། ། གང་གི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་རྒྱ་སྟོང་ཆགས་པ་ལ། ། ཟླ་བའི་གཟུགས་བརྟན་མི་མཐོང་
བ། ། དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་སྟོན་བཅས་ལ། ། སངས་རྒྱས་གཟུགས་བརྟན་མི་མཐོང་ངོ། ། དེ་
ལྟར་ན་ཡང་ཐམས་ཅད་དུ་འགོ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་སྟོང་མ་ཡིན་པའི་སེམས་ཅན་ནམས་ལ་

སངས་ཀྱི་གཞུགས་པ་རྟོན་མི་མཐོང་ཞེས་གསུངས་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་། མཛོད་
གྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་ཐ་དད་པ། ། གངས་དང་ཞིང་རྣམས་ཐམས་ཅད་དུ། ། སངས་ཀྱིས་སྤྱུལ་པ་
བསམ་མི་བྱས། ། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་དེ་ཤེས་བྱ། ། སངས་ཀྱིས་སྤྱུལ་པ་དེ་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་དུས་ཐམས་ཅད་ལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱས་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ་མཛོད་པའི་བྱ་བ་སྟེ་ཐ་
དད་པ་དང་གངས་དང་ཞིང་གིས་སོ། ། གང་ཞིག་ཡང་བཟོད་པ། སྟོང་གསུམ་གཅིག་ནི་སངས་
ཀྱི་ཞིང་གཅིག་གོ། ། དེར་སངས་ཀྱིས་གཅིག་ནི་གླིང་བཞི་བ་སོ་སོར་དང་འཛམ་བུའི་གླིང་
པ་སྟེ་བ་དང་ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་སྤྱུལ་པ་སྟོན་པར་བྱེད་ཅས་བྱ་བའོ། །
དེ་ལ་དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་དེ་ལྟར་ན་ཡང་སྤྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྐྱབས་མེད་
པའི་འཛིག་རྟེན་པ་ལ་བདག་སྐྱབས་སུ་གྱུར་ཅིག་ཅས་སྟོན་ལམ་བཟབ་པ་དེས་ན། སངས་ཀྱིས་
གཞན་ལ་དེར་བསྟན་པ་འཇུག་པ་ལ་གཞན་གྱི་ཞུགས་པ་སྟོན་ལམ་གྱིས་གཞོད་པར་བྱེད་པར་
འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱད་པ་སྦྱོད་པ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་འཇུག་པ་དང་ཡོངས་སུ་སྟོན་པར་བྱས་པ་པལ་ཆེར་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་ལ་སྟེ་
བར་འགྱུར་བ་དེའི་ཆེ་དེ་རྣམས་སངས་ཀྱིས་གཅིག་གི་གཞུགས་བརྟན་སྟེ་བ་དང་བྱང་ཆུབ་ལ་
སོགས་པའི་ངོ་བོ་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་དེའི་སངས་ཀྱི་ཞིང་དེ་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་
ནོ། ། མང་པོའི་སངས་ཀྱིས་རྣམས་ལ་གོ་སྐབས་ཀྱི་དོན་དུ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ། གཅིག་ནི་གླིང་
བཞི་ཙམ་ལ་སྐྱབས་མེད་པ་ལ་སྐྱབས་སུ་གྱུར་པ་ལ་སྟོན་ལམ་གྱི་ཕྱིར་བྱས་པ་དོན་མེད་པ་ཉིད་
དོ། ། ཤིན་ཏུ་དཀའ་བས་ཆོགས་རྫོགས་པའི་འདི་ཙམ་མང་པོ་རྣམས་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་སྲིད་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། སྟོང་གསུམ་གྱི་ཡང་མཐར་ཐུག་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་རྣམས་ལ་སངས་ཀྱི་ཞིང་
ཉིད་ལ་ཡང་སྟོན་ལམ་བྱས་པ་ཆོགས་རྫོགས་པ་རྣམས་ལ་གོ་སྐབས་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་
ལྟར་ན་ཡང་། ཁམས་གཅིག་ལ་ནི་གཉིས་མེད་ཕྱིར། ། གཞལ་མེད་ཆོགས་ཕྱིར་དུས་གཅིག་ཏུ། །
རིམ་དུ་འཇུག་པ་མི་རིགས་པས། ། སངས་ཀྱིས་མང་ཉིད་རབ་ཏུ་གྲུབ། ། དེ་ལྟར་ཡང་། སྐྱིབ་པ་
ཐམས་ཅད་ངེས་སྟོན་ཕྱིར། ། བྱ་བ་ཡང་ནི་མ་རྫོགས་པས། ། སངས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་མུ་ངན་འདལ། །
འདོད་དེ་མུ་ངན་འདལ་བའང་མིན། ། ཐམས་ཅད་འདྲིས་པའི་ཕྱིར་ལས་ཅན། ། རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་
བཞིན་རྒྱལ་བ་རྣམས། ། བྱས་གྱུར་བྱེད་པ་བྱེད་འགྱུར་ཏེ། ། གཞན་གྱི་དོན་ལ་སེམས་པ་མེད། །

སེམས་ཅན་སྒྲིན་ཕྱིར་མི་མཐོང་བས། ། ཆགས་པའི་སྣོད་དུ་སྒྲུབ་བཞིན། ། དེ་ནམས་འདིག་
ཉིན་ཀུན་འཕྲོགས་མཛད། ། ཆོས་ཀྱི་འོད་གྱིས་ཉི་མ་བཞིན། ། བྱང་ཆུབ་སྒྲིན་མཛད་འགའ་ཞིག་
ནི། ། མེད་བཞིན་ཟུང་འདས་འགའ་ཞིག་ཏུ། ། དུས་གང་ལ་ཡང་མེད་པ་མིན། ། བརྟག་པའི་སྒྲི་
ཅན་དེ་བཞིན་གཤེགས། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཡོངས་སུ་ཟུང་ན་ལས་འདའ་བའི་སྒྲི་མཐོང་བ་དང་
རིང་བསྐལ་མཐོང་བ་ཡང་དེ་བསྟན་པའི་གདུལ་བྱ་ནམས་ལ་རྗེས་སུ་བབྱང་བའི་དོན་དུ་སྒྲུལ་
པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཇི་ལྟར་ཡང་འདིས་གནས་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གནས་བརྟན་ཤུ་
རིའི་བྱ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་བསམ་པ་སྒྲིས་སྟམ་ན། ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་ལ་གནས་པར་མི་བྱ་ཞེས་
བྱ་བ་གསུངས་པས་སོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་གནས་
པར་རྟུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གནས་པར་བྱ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པ་ཡིན་ན་ཇི་ལྟར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཞེས་
བསམ་པར་བྱེད་དོ། ། དེའི་རྗེས་ལ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ལ་མི་གནས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཉིད་ནི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པར་གནས་པ་ཞེས་སྟོན་ཅིང་གནས་སོ། ། ཐུགས་ནི་ཤིན་དུ་མི་
གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རབ་དུ་མི་གནས་པའི་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་ལ་འགོ་བཙུག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
གསུངས་སོ། ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁམས་གསུམ་ལའོ། ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་ལ་སྟེ་གཉི་ག་ལ་ཡང་དེ་ངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་དམིགས་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལས་བཞེངས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ལ་ནི་གནས་པ་དང་
བཞེངས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་
སུ་འབྱང་བས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་
སྒྲིན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དོན་དུ་སྟེ། དེ་ཡང་རབ་དུ་མི་
གནས་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་བས་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་གནས་པས་དེ་བཞིན་དུ་
བསྐྱབ་པར་བྱའོ། ། འདི་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གནས་
པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཞེངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། མི་གནས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བཞུགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། མི་མཐུན་པར་མི་གནས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་དུ་
འདོན་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ནས་

ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། དེ་ཡང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གནས་པ་རིམ་ལྔ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། རིམ་ལྔ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་གནས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མི་གནས་པའི་ལྷག་པར་མོས་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་ལྟར་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་ལྷག་པར་མོས་པ་མངོན་པར་ཕྱོགས་པར་བྱེད་པས་སོ། ། བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡོངས་སུ་སྤངས་པས་དེ་དང་རྗེས་སུ་འདུག་པ་ལས་སོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་ལེགས་པར་གནས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེའི་ཕྱིར་གསུངས་པ། མི་གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རིམ་ལྔ་གསུངས་པའི་མི་གནས་པའི་སྐབས་པས་སོ། ། འདི་ནི་སྤར་དམ་བཅས་པའི་ཉེ་བར་སྤྲད་ཅིང་གསུངས་པ་ནི་འདིས་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་མི་གནས་པའི་གནས་པ་སྐབས་པ་བསྟན་པར་བྱེད་པར་གྱུར་པ་ལ་གང་རྣམས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་བསྟན་པས་གདུལ་བར་བྱ་བ་དེ་རྣམས་ཐེ་ཆོམ་སྦྱེད་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ནས་དེ་རྣམས་ལས་བཅུམས་ཏེ་གཞན་དུ་བསྟན་པ་སྐབས་འབྱེད་དེ། དེ་ནས་འཁོར་དེའི་ནང་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ཁ་ཅིག་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་མི་གནས་པའི་གནས་པ་སྐབས་པ་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ཟབ་མོའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་རྣམས་འཕགས་པའི་སྐད་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་སྦྲད་བྱེད་པའོ། ། གཞོད་སྦྱོན་རྣམས་ནི་གསང་བའི་དོན་གྱི་སྒྲ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པ་རྣམས་སོ། ། སྐད་ནི་རང་གི་རིགས་ལ་རབ་དུ་གྲགས་པ་ཐ་སྦྲད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཆོག་རྣམས་ཏེ་གཞོད་སྦྱོན་གྱི་སྐད་ཅས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། སྒྲ་ནི་སྒྲའི་དབྱངས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དོན་གྱི་བྱང་པར་བྱ་གོ་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། ཆོག་ནི་གསང་བའི་ཡི་གེའི་ཆོགས་སུ་གྱུར་པའོ། ། གཏམ་དུ་བྱས་པ་ནི་རང་གི་འཁོར་ལ་ཡང་གསང་བའི་བརྗོད་པ་རྣམས་བསམ་པ་ཐ་དད་པས་དོན་དང་ལྡན་པའོ། ། རབ་དུ་བརྗོད་པ་ནི་རྟན་ལ་སོགས་པའི་འབད་པའི་བྱང་པར་གྱིས་རྣམ་པར་གཞག་པ་བྱེད་པ་རྣམས་སོ། ། ཤེས་པར་རུང་གི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐ་སྦྲད་དང་བརྟུན་གྱིས་ཏེ། གོམས་བའི་རིམ་པས་དེའི་དོན་ལ་འཇིག་རྟེན་དང་ཐུན་མོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། ཤེས་པར་ཡང་མི་རུང་ངོ་སྟོན་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་གནས་པའི་དོན་འཇིག་རྟེན་ལ་མ་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤར་མ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་

ཕྱིར་རོ། ། འཆད་པ་ནི་གང་ཞིག་ངག་ནམས་ཀྱིས་སོ། ། རབ་ཏུ་བཟོད་པ་ནི་ངག་གི་ཆོགས་
ནམས་ཀྱིས་སོ། ། ལྟོན་པ་ནི་གདམས་པར་བྱེད་པའོ། ། ཉེ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་རྗེས་སུ་སྟོན་
པར་བྱེད་དོ། ། འདིར་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་མ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་ལ་བཟོད་པར་བྱ་བ་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་སྟོན་ཅིང་གསུངས་པ། ཤེས་པར་མི་རུང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
གཉིས་སུ་བཟོད་པ་ནི་ངེས་པ་ལའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་བཟོད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་
ནོ། ། འདི་ལ་ཡང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྟོས་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་
བཟོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། ཐོས་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡི་གེ་གཅིག་ཀྱང་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཟོད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐོས་པ་མེད་དོ། ། འོན་ཏེ་འདི་ལྟར་
སྒྲས་ནི་དོན་ཟོད་པར་མི་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱི་རོལ་ཀྱི་དོན་ཡང་བཟོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་
བདག་ཉིད་ཀྱིས་དགག་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ནི་ནམ་པར་ཤེས་པའི་བདག་
ཉིད་ཀྱིས་རིང་བ་སྟེ། དེ་བས་ན་སྤར་གསུངས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ལ་
གཞོད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་རོ། ། འོན་ཏེ་ཡི་གེ་གཅིག་ཀྱང་བཟོད་པ་མ་ཡིན་ཐོས་པ་ཡང་
མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དེར་བསྟན་པའི་སྤང་བ་དང་ཐོས་པའི་སྤང་བ་དེ་ནི་ཀུན་བརྟགས་མི་
ལམ་དང་སྒྲུལ་པ་དང་སྒྲ་བརྟན་དང་སྒྲ་མ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། དེའི་ཆེ་དེ་ལྟན་
ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་གནས་པའི་བསྒྲུབ་པ་ལས་བཟོད་པར་བྱ་བ་
མ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱད་པར་གང་ཡིན་ཞེ་ན། འདིར་བཟོད་པར་བྱ་སྟེ་ཐོག་མ་མེད་པའི་
བརྟན་པའི་བཟོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ད་སྒྲས་སྒྲས་པ་ནི་ཀུན་བརྟགས་ཏེ།
འདི་ནི་གཞན་དབང་བཞིན་ཏུ་རྒྱ་དང་རྒྱེན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། རང་གི་ངོ་བོས་ཀྱང་
སྤང་བ་མེད་དེ། འོན་ཀྱང་མ་རིག་པས་སྤངས་པའི་ནམ་པར་རྟོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཞན་
དབང་ཉིད་སོ་སོར་སྤང་ངོ། ། དེ་བས་ན་ཀུན་བརྟགས་ལ་བཟོད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ནམ་པར་
བརྟག་པ་ལོག་པའོ། ། དེ་མེད་པས་ཕྱི་རོལ་ཀྱི་སྤང་བ་ལོག་པ་ཉིད་དོ། ། བཟོད་པར་བྱ་བ་མ་
ཡིན་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཏེ་ལོག་པ་ལ་ཡང་བརྟན་པའི་སྤང་
བའི་ངོ་བོ་ཟླ་ལམ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ཏུ་ཤེས་པ་ཙམ་ནི་ལྟག་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ཡང་དོན་
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་བརྟན་པ་ཉིད་ཏུ་ངེས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་ཏུ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟན་པའི་ཕྱིར་ལོག་

པ་ཁོ་ནའོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་མི་གནས་པའི་
སྐབ་པའི་དོན་དུ་ལྟའི་བྱ་ཆམས་དང་པོ་ཟབ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ལ་ཀུན་བརྟགས་མེད་པའི་
ཆམ་པར་བསྐྱོམ་པའི་སྒོ་འདིས་དེ་ལ་འཇུག་པར་བྱའོ། ། འཇུག་པ་ཆམས་ཀྱང་དགའ་བས་ངེ་
ལྟར་ཆམ་པར་རྟོག་པར་བྱེད་པ་དེ་གསུངས་པ། དེ་ནས་དེ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
གསལ་བ་ནི་ཁོ་ཐོ་ཅག་ལ་བཟུང་བར་རུང་བའི་མི་གནས་བའི་སྐབ་པའོ། ། དགའ་བས་ལན་
གཉིས་ཀྱི་ཆོག་གོ། ། འཇིག་རྟེན་པ་དང་ཕྱ་བ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟོན་ཡུལ་ཉིད་ཀྱིས་རིང་
བས་སོ། ། སྟོན་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱ་བ་ལས་སོ། ། འཇིན་པར་དགའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཟབ་པ་
ལས་སོ། ། བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལས་ཆེས་རིང་བ་དང་། ཆེས་རིང་
དུ་འཇུག་པ། ཆེས་ཟབ་པ་མི་གནས་པའི་སྐབ་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་པ་
སེམས་ཀྱིས་སོ། ། སྟོན་ཅིང་ནི་ཡུལ་གྱིས་སོ། ། འཆད་པ་ནི་དོན་གྱིས་སོ། ། དེ་ནི་བརྗོད་པར་བྱ་
བ་མ་ཡིན་པའི་བསྟན་པ་འདི་ལ་འབྲས་བུ་གཞན་གསུངས་པ། དེ་ལྟ་བུས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། བཟོད་པ་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཐོས་པ་དང་མི་ཐོས་པའི་
མཆན་ཉིད་དོ། ། དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་སྒྲིའི་སྟོན་ཡུལ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
ཆམ་པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དེ་སྒྲི་དང་ཆམ་པར་རྟོག་པ་དག་ལ་ཕན་ཚུན་དུ་རྒྱ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་ཉན་ཐོས་གང་ཞིག་ཉན་མོངས་པའི་སྐབ་པ་ཙམ་སྤང་བར་
འདོད་པ་དེས་ཀྱང་བཟོད་པ་འདིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་ཉན་མོངས་པ་
ཆམས་ཀྱི་ཡུལ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཆམས་ཡོད་པ་ལ་ཡང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་
ཆམས་ལ་ཉན་མོངས་པ་ཆམས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འོན་ཀྱང་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པའི་རྟོག་
པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཆམ་པར་རྟོག་པ་ཆམས་ཉིད་ལས་ཉན་མོངས་པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་
ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལ་ཡང་བཟོད་པ་འདི་ཉན་མོངས་པའི་སྐབ་པ་ཡང་རྒྱ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་སྟོ་བྱར་བའི་འདུ་ཤེས་
འདི་ཆམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་
ཏེ། ཇི་སྐད་གསུངས་པ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དེ་ཉིད་དང་སྟོ་བྱར་བའི་འདུ་ཤེས་གཤམ་
ཏེ་དེ་མི་སྟུག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འདི་བརྟམས་པར་འཁྱུར་བ་གཤམ་ཏེ་འདིའི་རྒྱན་ཉིད་རྟེན་ཅིང་

འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། བྱད་པར་འདི་ཡིན་ཏེ་ཉན་ཐོས་ནི་ནམ་པར་
རྟོག་པའི་སྒྲིབ་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཙམ་ཆོས་ནམས་ལ་རྟོགས་པར་བྱེད་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་བྲལ་
བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དུང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ནམ་པར་རྟོག་པའི་སྒྲིབ་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་དོན་ལ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་དེ་དེ་ཙམ་ཀྱིས་ངོ་
བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། ཆོས་ཉན་པ་རང་བཞིན་ངེ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གལ་ཏེ་དོན་དམ་པ་
ནི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་པོ་དང་ཉན་པ་པོ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་
ཆེ་ཆོས་ཉན་པ་པོ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་མཆོན་པར་བྱེད་
དེ་འདིའི་ཕྱིར་རབ་འབྱོར་དོན་དམ་ཆོས་ཉན་པ་པོ་ནམས་ལ་མེད་པ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་དེ།
སྒྱུ་མ་དང་སྒྲུལ་བ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲུགས་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤང་བར་གྱུར་པ་
བརྟུན་པའི་སྒྲིས་བྱ་ནི་སྒྱུ་མ་སྟེ། རྩུ་འཕུལ་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་བསྟན་པ་ནི་སྒྲུལ་པའོ། ། འདི་ལྟ་
བྱ་དག་དང་འབྲེལ་བའོ། ། སེམས་ཅན་དེ་དག་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཀྱི་དེ་དག་སྒྱུ་མ་ནི་མ་ཡིན་ནམ་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བརྟུན་པ་ཉིད་ནི་སྒྱུ་མ་ཉིད་དུ་ལྟའི་བྱ་ནམས་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། ། གནས་བརྟན་
རབ་འབྱོར་འདི་བརྟུན་པའི་བྱད་པར་སྒྱུ་མ་ཡང་ཡིན་ལ་ཆི་ལམ་ཡང་ཡིན་ཏེ་དེ་དག་དང་འབྲེལ་
བར་བརྟུན་པ་ཉིད་དུ་འདོད་དོ། ། དེ་བས་ན་སྒྱུ་མ་དང་སེམས་ཅན་ཞེས་གཉིས་སུ་མེད་དེ་
བརྟུན་པ་ཉིད་དུ་བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཉིས་སུ་བྱར་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པ་གཉིས་
ཀྱིས་བྱེད་པ་པོའི་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མཆོན་ཉིད་འདི་ཡང་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་དང་འཕགས་པ་ནམས་དང་དེའི་འབྲས་བྱ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ནམས་ལ་
མཉམ་པ་ཞེས་གསུངས་པ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གཞན་ནམས་ལ་
སྒྱུ་མའི་རང་བཞིན་ཉིད་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་མོད། སངས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་
དེ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དམ་པ་ཉིད་དུ་བསྒྱུབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་བསྟན་པར་བྱེད་པ་
ནི། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རེ་ཞིག་སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་ལྟ་ཞོག་གི་གང་ཡང་དེས་
ཐོབ་པར་བྱ་བ་མཐར་ཐུག་པར་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་ལས་འདས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་ཡང་རྟོགས་པ་
ངེ་ལྟ་བར་མེད་པའི་ཕྱིར་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཞེས་སྟེ། ལྟ་བུ་ལས་འདས་པ་ལས་བྱད་པར་དུ་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱད་པར་ཀྱི་ཆོག་གོ། ། གང་ཞིག་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དེ་ནི་ཅུང་

ཟད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་འདི་གནས་འདྲིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུ་ནམས་ལ་
དོན་གཅིག་པ་ཉིད་དམ་མཚོག་ཏུ་ཟབ་པའི་དོན་འདི་ལ་གཟུང་བར་དཀའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷག་
པར་མོས་པའི་ཆེ་བ་ཉིད་རབ་ཏུ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ། ཉན་ཐོས་དང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ཚོགས་ཀྱིས་དེའི་གདུལ་བྱ་ལས་བཅམས་ཏེ་བྱང་པར་གྱི་ཚིག་འདི་གསུངས་པ།
དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཡང་དག་པར་འདྲིན་པ་ནི་རྗེས་སུ་ཆོལ་བར་བྱེད་པ་དེའི་
ཕྱིར་ཡང་དག་པར་འདྲིན་པ་སྟེ། ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་ནམས་སོ། ། ཡང་ན་སོ་སོར་འདོད་པས་ན་
ཡང་དག་པར་འདྲིན་པ་སྟེ། ཡོངས་སུ་འདྲིན་པར་བྱེད་པའོ། ། དག་པའི་སེམས་ཅན་ནམས་ནི་
འདི་ལ་ཡང་དག་པར་འདྲིན་པ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆེ་བ་ཉིད་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་འཕགས་པ་
ཀུན་དཀའ་བོས་རེ་ཞིག་ཀུན་རྗེས་ཏུ་ཡང་དག་པར་འདྲིན་པ་ནམས་གསུངས་པ། ཕྱིར་མི་ལྷོག་
པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། རིགས་ངེས་པའི་སེམས་ཅན་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བས་
འདིར་ནི་དང་པོའི་ཕྱིར་མི་ལྷོག་པ་ནམས་གཟུང་བར་བྱའོ། ། ལྟ་བ་ལུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་རབ་ཏུ་དཀའ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་སའི་རང་བཞིན་དང་ཐོབ་པ་ནམས་
སོ། ། དབྱ་བཅོམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་ནམས་སོ། ། གནས་བཟླ་རབ་
འབྱོར་ནི་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཉན་པ་པོ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་འདྲིན་པ་ནམས་ལ་ཡང་མེད་
པ་གསུངས་པ་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདི་ནི་གང་ནམས་འདི་ལྟར་ནམ་པར་མི་
རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་མངོན་དུ་བྱས་པར་གྱུར་པ་དེ་ནམས་ཉིད་ཡོངས་སུ་
འདྲིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནམས་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཡོངས་སུ་འདྲིན་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་
ཏེ་ཡོངས་སུ་འདྲིན་པར་བྱ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། ། སྟོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོའི་
ངོ་བོས་ཏེ་མདོར་བསྡུས་པ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། སྤང་བར་མ་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པར་
དབྱེ་བ་བྱས་པས་གསལ་བར་བསྟན་པས་སོ། ། གཞག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཆད་པ་པོ་དང་ཉན་པ་
པོ་ནམས་ཀྱིས་ཐ་སྟོན་བྱེད་པ་སྟེ་རྒྱས་པར་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་རི་ལྟར་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཉེ་བར་བསྡུ་བར་བྱེད་དོ། ། ལྟའི་བུ་ནམས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བ་
བསྐྱེད་པའི་རྟགས་བསྟན་པའི་དོན་དུ་མེ་རྟོག་གི་མཚོན་པ་བསྟན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ནས་བརྒྱ་
བྱེན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ཆོས་ཀྱི་ནམ་གངས་ནི་ཆོས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། ། དེ་

ལ་མཆོད་པའི་དོན་དུ་མཆོད་གནས་མཆོད་པ་ནི་ཆོས་མཆོད་པས་སོ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི་
མཆོད་པའི་དོན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེར་ནི་བདུན་པའི་དོན་ལ་དུག་པའོ། ། ཆོས་
ཉེ་བར་བསྟན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཉེ་བར་སྟོན་པ་པོའི་མཆོད་པ་ནི་ལེགས་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་
བའོ། ། བརྒྱ་བྱིན་འདི་སྟོན་དུ་སེམས་ཏེ་ཞེས་འབྲེལ་འོ། ། འདི་སྟོན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཆད་པར་
འགྱུར་བའི་རྟོགས་པ་སེམས་པའོ། ། འདི་ལྟར་གྱི་སྐྱ་ནི་དག་གི་རྒྱ་ལོ། ། བརྒྱ་བྱིན་རྗེས་སུ་ནི་
བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྦྲད་དུའོ། ། བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། མེ་ཏོག་འདི་དག་
སྤྱུལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་བསམ་པ་ནི་གོང་དུ་བསྟན་པའི་གནས་སྐབས་སྦྱེད་པར་བྱེད་
པའི་དོན་དུའོ། ། ཡིད་ལས་བྱུང་བའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་ཀྱི་སྤྱུལ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། བརྒྱ་
བྱིན་ནི་ཡིད་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་ཀྱང་དགག་པའི་དོན་དུ་སྦྲས་པ། མ་སྦྱེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རི་
ལྟར་ཡང་ཤིང་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་རང་བཞིན་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཀྱང་དེ་
བས་ན་མ་སྦྱེས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྦྲས་པ། ཀློ་ཤི་ཀ་གང་མ་སྦྱེས་པ་དེ་ནི་མེ་
ཏོག་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། མ་སྦྱེས་པ་ཉིད་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཆོད་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
རང་བཞིན་གྱི་མེ་ཏོག་རྣམས་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཤེས་རབ་ཟབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་
པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བབྱུང་པར་དཀའ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མིང་དང་
ཆོག་རྣམས་ཀྱིས་བརྟགས་པ་ནི་ཐ་སྟོན་དེ་དེ་སྟོན་པར་བྱེད་པའོ། ། བརྟགས་པ་ཅམ་ཉིད་
རྟོགས་པ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རི་ལྟར་མོས་པས་གཞན་རྣམས་ལ་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། ཆོས་ཉིད་དེ་དང་འགལ་བར་ཡང་མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་དང་
མི་འགལ་བས་གསལ་བར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། གསལ་བར་བྱེད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གཞན་གྱི་དོན་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་དགོངས་པས་ཐ་སྟོན་ལ་སྦྱོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གལ་ཏེ་
ཡང་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་བྱུང་བྱེད་ཀྱང་
བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ་ཆོས་ཉིད་འདི་གཞན་རྣམས་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་ཀྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
ཉེ་བར་སྟོན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྟགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཅི་ནས་ཀྱང་ཉེ་བར་
བསྟན་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། རི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། ཐ་སྟོན་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར།
དམ་པའི་དོན་ནི་རྟོགས་མི་འགྱུར། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟར་བ་རྒྱ་བྱིན་ཤེས་རབ་ཟབ་པ་ཉིད་

རྟོག་པར་བྱེད་ཅིང་གནས་བརྟན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མེ་རྟོག་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་
མེད་པ་གསུངས་པ་དེ་རྗེས་སུ་བསམ་པར་བྱེད་ཅིང་སྐྱེས་པ། དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་འདི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མེ་རྟོག་རྣམས་བཞིན་དུ་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་སྒོས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། ། དེ་ལྟར་
ཡང་གང་ཞིག་སྐྱར་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་ངིས་པ་ཇི་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་གནས་
པར་བྱ་ཞེས་དེར་གནས་པ་མེད་པ་ཉིད་གནས་པ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ད་ནི་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་
གང་འདི་ཇི་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་ངི་བ་གཉིས་པ་དེ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ལན་
འདེབས་པར་བྱེད་པ་ནི། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་འདི་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་སྟེ།
དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མེ་རྟོག་རྣམས་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་དུ་ལྷག་པར་
མོས་པས་རྒྱན་དུ་བྱགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་སྒོ་བ་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་མི་སྒོ་བ་པ་ཉིད་ལ་
བསྐྱབ་པ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་མེད་པ་ཉིད་ནི་གནས་པ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་ཞིག་སྒོ་བ་
པར་བྱེད་པ་དང་གང་ལ་སྒོ་བ་པར་བྱེད་པ་དེ་གཉི་ག་མེད་པས་སྒོ་བ་པ་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་
དགོངས་པའོ། ། གང་གི་ཆོ་གཅིག་གི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྒོ་བ་པ་དེའི་ཆོ། གང་ཞིག་གཅིག་གི་སྟོང་
པ་ཉིད། ། དེ་ཉིད་ཀུན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད། ། ཅེས་བྱ་བའི་རིགས་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་
རྣམས་ལ་སྒོ་བ་པའོ། ། འོག་ཏུ་གང་སྒོ་བ་པར་མི་བྱེད་པ་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ལ་སྒོ་བ་ཅེས་བྱ་བ་བརྗོད་ཅེས་བསྟན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་ཡོངས་སུ་
གྲུབ་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་འགག་པ་མེད་པ་དང་
གདོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདའ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་
པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཛང་བྱ་བའོ། ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ནི་ཀུན་ཏུ་
བརྟགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཁམས་གསུམ་གྱི་མཐར་ཐུག་པ་རྣམས་ལ་འཛིག་རྟེན་པ་དང་
བཅས་པའི་ཀུན་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཛང་བྱ་བའོ། ། གང་
ཞིག་བསྐྱབ་པ་འདི་དེ་དག་གཞལ་དུ་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་སྟེ། གཞལ་དུ་མེད་པའི་
སྒོ་བས་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དཔེགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཕྱིར་རོ། ། འོག་ཏུ་གང་དེ་
ལྟར་གཞལ་དུ་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྒོ་བ་པ་དེའི་འཕེལ་བར་བྱ་བ་དང་འགྲིབ་

པར་བྱ་བ་དང་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བསྟན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ནི་
གཞུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དཀར་པོའི་ཕྱོགས་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ཏེ་
ནག་པོའི་ཕྱོགས་འགྲིབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། འག་རྒྱ་གང་གི་འདི་
ལྟར་འཕེལ་བར་བྱ་བའམ་འགྲིབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་རྣམས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་བྱུང་པར་
ཅན་གྱི་དོན་ཆོས་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་བབྱུང་བ་དང་དམན་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་འཇིག་པར་
བྱེད་པ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི། དེ་ནི་གཞུགས་ཡོངས་སུ་གཞུང་བ་
དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། སློ་བུར་བའི་གཞུགས་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་དེས་ན་ཡོངས་སུ་
འཇིན་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གནས་པ་ལ་འགག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་དོང་བ་
མེད་དོ། ། འོན་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་བསྐྱབ་པ་འདི་
ཡིན་ཏེ་དེས་ན་ཅི་ནས་ཀྱང་དེས་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཡོངས་སུ་འཇིན་པར་བྱ་བ་
དང་། བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་དམན་པ་རྣམས་ལ་ཡང་འཇིག་པར་བྱ། གཞན་དུ་ན་བསྐྱབ་པ་ནི་
མཚང་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་འཇིན་པ་དང་
དོར་བའི་ཕྱིར་སློབ་པར་མི་བྱེད་ཅེས་བརྗོད་སྟུང་དུ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ། ཆོས་འགའ་
ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འགའ་ཞིག་རྒྱ་ནི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདོན་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཆེ་འགའ་ཞིག་རྒྱ་ཆོས་གང་གིས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་འཇིན་པ་ལ་སོགས་པ་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་
གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་
དམན་པའི་ཆོས་རྣམས་ཡོངས་སུ་དོར་ནས་བྱུང་པར་ཅན་རྣམས་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
གཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་དག་ཡོད་པ་ལ་རྣམ་པ་འདི་ཡོད་པ་ཡིན་
ནོ། ། རབ་རྒྱ་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་སྐྱེ་བ་དང་
འགག་པ་དག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་དོ་ལོ་ཉིད་ཀྱིས་གཡོ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་དང་ཀུན་བརྟགས་
དང་། གཞན་དབང་གི་དོ་ལོ་ཉིད་རྣམས་ལ་ཡང་ཤིན་ཏུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། གལ་ཏེ་དེ་
ལྟར་ཡིན་ན་ངེ་ལྟར་བྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསྐྱབ་པ་ཞེས་གསུངས་པ། དེ་ལྟར་སློབ་པའི་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་དམིགས་པའི་སྦྱོར་བས་གང་ཞིག་སློབ་

པར་བྱད་པ་དེ་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། ། སྤྱི་རིེ་
བྱས་ཏི་བར་བྱད་པ་ནི། ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སྟོབ་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངི་ལྟར་སྟོབ་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། རབ་འབྱོར་གྱི་
ལན་ནི་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ནི་ངི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་བ་
དེ་ལྟར་དེ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། དེ་ཉིད་གསུངས་པ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་སྤྱི་རིེ་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ། གང་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པས་སྟོད་པ་རྣམ་པར་སྟོང་བར་བྱད་པ་
དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་སྟབ་པར་བྱད་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་ལྟར་
ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་འདིར་བསྟན་པའི་
བྱིར་གང་ཞིག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དེ་ལ་ངི་
བར་བྱད་པ་ནི་གང་ལས་བཅའ་བར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་ལས་ཞེས་བྱ་བའོ། །
གང་ཞིག་འདི་བར་མཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བསྟན་པ་དེ་རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་ལས་
ཤེས་པར་བྱ་བར་བརྟེན་དོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་ལས་བརྟེན་ཏེ་འདུག་པའི་བྱིར་དེ་བསྟན་པ་ལ་དེ་ལས་བཅའ་བར་བྱ་ཞེས་བྱ་བར་བརྟེན་
དོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོད་ཡུལ་ཟབ་པ་བསྟན་པ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
ལས་བརྟེན་ཏེ་རབ་འབྱོར་གྱི་བསྟན་པ་མི་དཔྱད་ཅིང་ལྟའི་དབང་པོས་ངི་བར་བྱད་དེ།
སུའི་མཐུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གང་གི་བྱིར་བསྟན་པ་དེ་སྤྱིར་གནས་སྐབས་སུ་བྱས་པ་དེའི་བྱིར་སྤྱི་
རིེ་བྱས་སྟེས་པ། འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དོན་ནི་འདི་ཡིན་ནོ། ། གལ་
ཏེ་ཡང་རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་ཉིད་ལ་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་ཡང་ལྟའི་འདུས་པ་ད་ལྟར་འདུག་པའི་
བྱིར་དེའི་ཆེ་ན་བརྒྱ་བྱིན་ཞེས་བྱ་བའི་ངི་བ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་
ཉིད་བསྟན་པར་བྱད་པའི་བྱིར་རབ་འབྱོར་རྗེས་སུ་སེམས་པར་བྱད་ཅིང་གསུངས་པ། དེ་ནས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་བྱིན་རྒྱབས་ལས་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པ་བྱས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་བསྟན་
པར་མཛད་དོ། ། ད་ནི་དོན་དམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་གསུངས་པ། གཞུགས་ལས་བཅའ་བར་མི་བྱ་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མེད་པ་བརྟེན་པའོ། ། གཞུགས་ལས་གཞན་ཏུ་ཡང་

བཅའ་བར་མི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རྩོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་ཡང་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་ཐ་
དད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་བྱིར་བཟོད་པ། དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། གཟུགས་
ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རྩོལ་ཏུ་བྱིན་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གཟུགས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རྩོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་གཉི་ག་ཡང་མེད་པའི་བྱིར་གསུངས་པ། གཟུགས་ལས་གཞན་ན་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་
རྩོལ་ཏུ་བྱིན་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་དད་པར་བཟོད་པར་རྟུས་པ་མ་ཡིན་
ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་ལོ། དེ་ལྟར་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་བསྟན་པས་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་དང་རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་ལ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
ངོ་བོ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱས་པ་ལོ། དེ་ལྟར་ཡང་དོན་དམ་པར་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་བྱིན་གྱིས་
བསྐྱབས་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ལས་བཅའ་བ་དང་དེའི་བསྟན་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་
བརྩམས་ནས་འཕྲུག་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། ཡང་འོག་ཏུ་བརྒྱ་བྱིན་རྣམ་པ་བཞིས་
ངག་བསྟན་པ་སྣ་ཆོགས་པ་ཉིད་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ཉེ་བར་བཀོད་པར་བྱེད་པ་ནི་ས་རྩོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་ཆེན་པོ་འོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་བསྟན་པའི་དོན་ལ་གནས་བརྟན་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རབ་འབྱོར་གྱི་བསྐྲགས་པ་དང་བཅས་པ་རྗེས་སུ་བཟོད་པ་སྟེ། དེ་བས་
ན་རབ་འབྱོར་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལོ། དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གཟུགས་
ཀྱི་ཡོངས་སུ་གྱུབ་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་དུས་
གསུམ་ལ་ཡོད་པར་འགྱུར་རམ་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་འཕམ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རམ་འབྱུང་
བར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་འཕམ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་མེད་པའི་བྱིར་ཆེན་
པོ་ཉིད་དེ། དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རྩོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་ཡང་ཡོངས་སུ་གྱུབ་པའི་མཆན་ཉིད་
ཅན་ལ་ཆེན་པོ་ཉིད་དེ། ཆད་མ་མེད་པ་ཉིད་ནི་འདི་ཙམ་དུ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་མེད་པའི་བྱིར་
རོ། ། ཆད་མེད་པ་ཉིད་ནི་གྲངས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། མཐའ་ཡས་པ་
ཉིད་ནི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། པོ་ཏི་ཁ་ཅིག་རྣམས་ལ་ནི་དེ་
ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་འདིའི་རྗེས་ལ་གཟུགས་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། འདོན་པ་དེ་ཡང་གང་གིས་ཀྱང་མ་བཤད་པ་དེ་བས་ན་འདི་མཁན་
གྱིས་བག་མེད་པ་ཁོ་ན་ལོ། དེ་ལྟ་བུས་ན་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རྩོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཆེན་པོ་ཉི་ལ་

སོགས་པ་ལ་གལ་ཏེ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་ཆེན་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མེད་ཅེས་
སྟོན་པར་བྱེད་དེ། དེ་བཞིན་དུ་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལའོ། ། ཡང་
རབ་དུ་དབྱེ་བ་གཉིས་ཀྱིས་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་གསུངས་པ། དམིགས་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་
དང་། སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། ཡང་ཅི་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བས་ནི་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལས་མཐའ་
མེད་ཅེས་བྱ་བ་སྔ་མ་སྟེ་བའི་མཐའོ། ། དབུས་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐད་ཅིག་མའི་གནས་
པའོ། ། ཐ་མ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འགག་པའི་མཐའ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་རྣམས་ལ་ཡང་མི་
དམིགས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་
མཐའ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཐའ་
ཡས་པ་ཉིད་རབ་དུ་བསྟན་ནས། ད་ནི་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་
བསྟན་པར་བྱ་བའི་བྱིར་གསུངས་པ། གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཐོག་མ་དང་
དབུས་དང་ཐ་མ་མེད་པས་གསུངས་པ་ཡང་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་ལ་བརྒྱ་བྱིན་གྲངས་
ཀྱིས་ཡང་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་རང་བཞིན་དུ་བྱེད་ཅིང་ངི་བར་བྱེད་པ་ནི་ངི་ལྟར་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། བགྲང་བ་དང་མི་ལྟན་པ་འམ་བགྲང་བ་མང་པོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གྲངས་ལས་འདའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཡིན་ཏེ་མཐའ་ཡས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་ཀྱིས་ཀྱང་མ་ཡིན་
ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། འོ་ན་ཅི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འོ་ནའི་སྔ་ནི་མི་བཟོད་པ་ལའོ། ། ཆོས་གང་
གི་ཆོག་སྒྲ་དྲགས་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཆོས་རྣམས་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོག་སྒྲ་
དྲགས་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་རྣམས་མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། ཆོས་མེད་པའི་ཆོག་སྒྲ་དྲགས་ཀྱང་མ་ཡིན་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་བདག་མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། བརྟགས་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རབ་དུ་སྦྱར་བའོ། ། ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་བྱིར་སྟོ་བྱར་བ་
སྟེ། དོན་དམ་པར་ངེས་པར་དབྱེད་པ་ཡོད་པ་ལ་དེ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། གང་གི་བྱིར་དངོས་པོ་
མེད་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་དང་བདག་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་རྣམས་མེད་པའི་བྱིར་
རོ། ། བདག་དང་འབྲེལ་བས་ཅུང་ཟད་བདག་གི་ཞེས་བརྗོད་དེ་དེ་ཡང་མེད་པ་སྟེ་བདག་ཤིན་
དུ་ཡང་མེད་པས་ན་དེའི་བྱིར་བདག་གི་བ་མེད་པའོ། ། དམིགས་པ་ནི་ཡུལ་ཏེ། དེ་མེད་པས་

དམིགས་སུ་མེད་པའོ། ། གལ་ཏེ་བསྟན་པ་འདི་ལ་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་བསྟན་པར་གྱུར་ན་
དེ་ལྟར་ཡོད་ན་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་ཀྱང་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། ། གང་གི་ཕྱིར་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་བསྟན་ཏུ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་འདིར་སེམས་ཅན་
མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་གསུངས་པ། འདི་ངི་སྟུང་ཏུ་
སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་དམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་
ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་ཀྱང་བསྟན་པ་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །
འོག་ཏུ་ནི་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་ཆོག་ལ་རག་ལུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་སེམས་ཅན་མེད་པ་
ཉིད་ཀྱིས་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་རང་བཞིན་ཅན་ཞེས་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པས་སོ། ། གསུངས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་གིས་སོ། ། མཐའ་ཡས་འདས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་
ནམ་པར་རིག་པར་བྱེད་པ་ནི་དོན་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དབྱངས་ནི་སྤྱི་འདི་ལ་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་
བརྗོད་པས་སོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཟབ་མོ་དབྱངས་སིལ་སྟན་གྱི་སྤྱི་བཞིན་
ཏུ་སྤྱོད་ཆོགས་པའི་སྤྱི་འདི་ལ་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པས་སོ། ། ཡང་བཞུགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངལ་
མི་སོ་བས་སོ། ། ཟེན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་ཞིག་གོ་སྟུང་ན། དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་གལ་ཏེ་ཆོག་
ལ་རག་ལུས་པ་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་ཏུ་གྱུར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་གིས་
སེམས་ཅན་སྐྱེ་བར་ཡང་འགྱུར་འགག་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པ་དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་ལས་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཐོག་
མ་ནས་དག་པ་ཉིད་ནི་དང་པོ་ཉིད་ནས་སོ། ། ཡོངས་སུ་དག་པ་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་ཏུ་ཡོད་པ་
ཉིད་དོ། ། རྣམ་གྲངས་འདིས་ཀྱང་ནི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་སོ། ། མཐའ་ཡས་པའི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
འདི་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གལ་ཏེ་འདིར་བསྟན་པ་ལས་སེམས་ཅན་བསྟན་པར་འགྱུར་ན་དེ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་མཐའ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་རྣམས་བསྟན་པས་མཐའ་ཡས་པའི་ས་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་འདི་མི་འགྱུར་རོ། ། དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་
མེད་དེ་མེད་པས་མཐའ་ཡས་པ་ཡང་མེད་དོ། ། དེ་བས་ན་སེམས་ཅན་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
མཐའ་ཡས་པའི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། འདི་
ནི་འཁོར་རྣམས་ཀྱི་དང་པོའི་ཁྱད་པར་དང་ཤིན་ཏུ་ངོ་མཆར་བའི་ཆོག་སྤྲས་པ་དེ་ནས་ཞེས་བྱ་

བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྐྱེ་དགུའི་བདག་པོ་ནམས་ནི་འཇིག་རྟེན་སྐྱོང་བ་ནམ་པ་བཞིའོ། ། བྱང་
པར་གྱི་ཚོས་ཐོས་པས་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ཕྱིར་སྤྲས་པའི་ཆོག་ནི་ཆེད་དུ་བཟོད་པས་དེ་ཆེད་དུ་
བཟོད་པའོ། ། ཞེ་མའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངོ་མཚར་བ་ལའོ། ། ཚོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟན་པའི་ཚོས་སོ། །
རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་ངོ་མཚར་བ་ལ་ཆོག་གཉིས་སོ། ། ཚོས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་ནི་རང་བཞིན་
ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་ཉིད་དོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྤྲས་པ། གང་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། འབྱུང་བ་ནི་སྐྱེ་བའོ། ། བཟོད་ཅིང་དེའི་ཆོག་ལས་དང་པོར་ཅུང་ཟད་གསལ་བར་
བྱེད་པའོ། ། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་དང་དེ་བས་གསལ་བར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་
བསྟན་ཏེ་བཤད་པ་ལ་རབ་ཏུ་གཞག་གོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལེགས་པར་འཇིག་རྟེན་ཞེས་བྱ་
བ་སྟེ། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ། ། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔལ་ནམས་ཀྱང་དེར་སློབ་པར་གྱུར་པ་ན་དོན་དམ་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་
རང་བཞིན་ཉིད་ཅེས་དེའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཐ་དད་མེད་
པ་དེ་བས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་ཉིད་བཟོད་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། མ་བྲལ་བ་ནི་
ཐོབ་པ་ལས་ཡོངས་སུ་ལྷུང་བ་མེད་པས་སོ། ། གནས་པར་འགྱུར་ནི་ཡང་དག་པར་སྟོགས་པའི་
ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ནམས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ནམས་ལ་ཡང་
ནས་ཡང་དུ་སློབ་པར་གྱུར་པ་ནམས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གསལ་བའི་དོན་དུ་
བཅོམ་ལྡན་འདས་སྤར་གྱི་གཏམ་བཟོད་པར་མཛད་དེ། གང་གི་ཆེ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མར་མེ་མཛད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ནམས་དང་མ་བྲལ་བར་
བདག་ལ་གཟིགས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ལ་ལྷུང་བསྟན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་
བའོ། ། འདུས་ནི་འདུག་པ་དང་འདུས་པ་དག་གོ། ། དབུས་ནི་དིལ་བྱ་འདོགས་པའི་ལམ་སྟེ་
དེའི་དབུས་སུ་སོང་བའོ། ། ན་སོ་གཞོན་པ་སྟོག་པའི་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེལ་སྟེ་དེའི་བོད་པ་ནི་བྲམ་
ཟེའི་ཁྱེལ་ཞེས་བྱའོ། ། དེའི་ཆེན་བཅོམ་ལྡན་འདས་མིང་གིས་བརྒྱན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་སྟོར་བ་
ཏུ་གསལ་བས་ལེགས་པའི་སྟོ་གྲོས་ཞེས་བྱ་བ་དང་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མས་གཞོན་ནུའི་སྐྱེ་བ་
ལ་དོན་ཐམས་ཅད་ཀྱབ་པའི་ཕྱིར་དོན་ཐམས་ཅད་ཀྱབ་པ་ཞེས་མཚན་བཏགས་སོ། ། གང་གི་
ཕྱིར་གྲོང་བྱིར་དུ་ཞུགས་པར་བྱས་པ་དེའི་ཆེ་ཤྲུ་ནམས་ཤིན་ཏུ་དེགས་པ་ཡང་སྤུབ་པ་བཞིན་

གུབ་པ་དེ་བས་ན་རྒྱལ་པོ་གཞིན་ཅུའི་མཚན་གཉིས་པ་ཤུག་ཐུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཏགས་སོ། །
ཇི་ལྟར་ཆོས་ནམས་འདིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་དེ་བཞིན་གསེགས་པའོ། ། ག་ཏ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཨ་ཉིད་དང་ངེས་ཆིག་པ་ང་ཡིག་གོ། ། དག་
ནམས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ནམས་ཏེ་དེ་ནམས་འཛོམས་པས་ན་དག་བཅོམ་པའོ། ། ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་དོན་དམ་པར་ཆོས་ནམས་རྟོགས་པས་ན་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སོ། །
འདིས་ནི་སྟོན་པ་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་གསུངས་སོ། ། གང་གི་ཕྱིར་སྐྱབ་པ་པོ་མ་ཡིན་པ་དང་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་ཏུ་སྐྱབ་པ་ནི་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྐྱབ་པ་ཡང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་
མི་ཤེས་པས་ཀྱང་ཡིན་ལ་དེ་གཉི་ག་ཡང་འདི་ལ་མེད་པ་སྟེ་དོན་ཇི་ལྟ་བར་དག་བཅོམ་པ་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། འཁོར་བ་ཅན་ལ་ཇི་ལྟར་འདི་
ལྟ་བུའི་རྣམས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་བདེ་བར་གསེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འཁོར་བ་ལས་
གསེགས་པས་ན་བདེ་བར་གསེགས་པའོ། ། བདེ་བའི་སྐྱབ་ནི་ཤིན་ཏུ་འོན་ཏེད་ལ་སྟེ། ལམས་
གསུམ་གྱི་འཛིག་རྟེན་ལས་སོ། ། ཤིན་ཏུ་བགྲ་ཤིས་པར་གསེགས་པས་བདེ་བར་གསེགས་པའོ། །
ཤིན་ཏུ་མངོས་པའི་གཟུགས་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་བདེ་བར་གསེགས་པས་གཟུགས་མངོས་པ་
བཞིན་ནོ། ། ཤིན་ཏུ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པས་རིམས་ནད་ལེགས་པར་བྱང་བ་བཞིན་དུ་གསེགས་པས་
ན་བདེ་བར་གསེགས་པའོ། ། ཤིན་ཏུ་སྟེ་མ་ལུས་པར་བྱམ་པ་ལེགས་པར་གང་བ་བཞིན་དུ་
གསེགས་པས་ན་བདེ་བར་གསེགས་པའོ། ། དོན་གསུམ་པོ་འདི་ཡང་ཕྱི་རོལ་པ་དང་སྟོབ་པ་
དང་མི་སྟོབ་པ་ནམས་ལས་ནམ་པར་བཅད་པའི་དོན་དུའོ། ། དེ་ལ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་ལམ་གྱིས་གསེགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་མངོས་པར་གསེགས་པས་ན་བདེ་བར་གསེགས་
པའོ། ། ཕྱི་རོལ་པ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ་བདག་མེད་པར་མཐོང་བ་མེད་པས་འདོད་པའི་ཆགས་
པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་སྤངས་ཀྱང་སྤྱར་སྐྱེས་པས་སྒྲིག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་སྤྱག་བསྐྱལ་ཡང་
དག་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། སྟོབ་པ་ནམས་ལ་ནི་གལ་ཏེ་ཡང་སྤངས་པའི་སྟོན་ཡང་དག་
པར་འབྱུང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཡང་འོན་ཀྱང་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཞེས་བཞོན་པ་ན་སྐྱེ་བ་དང་སྟོན་
ཡང་འབྱུང་བ་ཡོད་པ་ཉིད་དོ། ། བཅོམ་ལུན་འདས་ནི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཉིད་དུ་གསེགས་པས་ན་
བདེ་བར་གསེགས་པ་སྟེ། ལྷག་མ་ཉོན་མོངས་རིམས་ནད་མེད། ། ལུས་ངན་སྟོན་ནི་མ་ཆང་ཉིད། །

ལམ་བཟོད་པས་ནི་གཡེར་བ་དང་། ། དེ་མི་སྒོ་བ་པའི་ཐེག་པ་དམན་པ་དག་བཅོམ་པ་ནམས་
ལ་ཇི་སྲིད་པར་ཡོད་ཀྱི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་མ་ལུས་པར་གསེགས་
པས་ན་བདེ་བར་གསེགས་པའོ། ། ཇི་ལྟར་བདེ་བར་གསེགས་པ་ཡིན་སྟུང་ན། གང་གི་ཕྱིར་
རིག་པ་དང་ཞབས་སུ་ལྡན་པའོ། ། རིག་པ་ནི་ལྟག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་དང་ལྟག་པའི་
ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྟག་པའི་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་སྒྱུད་པའོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕྱིན་ལས་སུ་གྱུར་
པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྒྱུད་ཅིང་ཞེས་པས་སོ། ། དེ་བས་ན་རིག་པས་མིག་བཞིན་དུ་
མཐོང་ཞིང་གཞན་དག་གིས་རྐང་པ་དང་འབྲ་བར་དེ་ལྟར་གསེགས་པས་ན་བདེ་བར་གསེགས་
པའོ། ། དེའི་ཕྱིར་ཆོག་གཉིས་པོ་འདིས་སྟོན་པ་སྟན་སུམ་ཆོགས་པའི་རྒྱ་གསུངས་སོ། ། འཇིག་
རྟེན་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུལ་བའི་དུས་དང་དུས་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་
པའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་རིག་པའོ། ། སྒྲེས་བྱ་གདུལ་བྱ་ནི་གདུལ་བྱ་ཉིད་འདུལ་བར་བྱ་བ་སྟེ་
འདུལ་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ནམས་ཀྱི་ཁ་ལོ་སྒྱུར་བ་ནི་ཡང་དག་པར་འདུལ་བར་
བྱེད་པ་གདུལ་བར་དཀའ་བ་ལ་ཡང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཤེས་ཆེ་བ་
ཉིད་ནམས་ཀྱང་འདུལ་བའི་ཕྱིར་ཁ་ལོ་སྒྱུར་བ་སྒྲ་ན་མེད་པའོ། ། ཆོག་གཉིས་པོ་འདིས་སྟོན་པ་
སྟན་སུམ་ཆོགས་པའི་ཕྱིན་ལས་གསུངས་སོ། ། ཕྱིན་ལས་ཀྱི་ཡུལ་གསུངས་པ། ལྟ་དང་མི་
ནམས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གལ་ཏེ་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱུང་པར་མེད་པར་འགོ་བ་
ཐམས་ཅད་ལ་སོང་བ་ནམས་ལ་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་གང་དུ་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་དེ་ཉིད་ལྟ་
དང་མི་ནམས་ཀྱི་གཙོ་ཆར་མཛད་པའི་ཕྱིར་སྟོན་པ་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་ཡོན་
ཏན་དང་ལྡན་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན་གསུངས་པ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
དོན་དང་ཉེ་བར་བཅས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤང་པོ་དང་དོན་མ་ཡིན་པ་ཉེ་བར་བཅས་པ་དང་། དེ་
ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤང་པོ་མ་ལུས་ཤིང་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མདོན་པར་རྟོགས་པས་ན་
སངས་རྒྱས་སོ། ། བདུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོབས་དང་གཡུལ་ངོ་ཆེན་པོ་འདོམས་པའི་ཕྱིར་བཅོམ་
ལྡན་འདས་སོ། ། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གསོལ་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མར་མེ་མཛད་
ཀྱིས་ལུང་བསྟན་པ་ཐོས་པས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་
བཞིན་ཀྱི་ཕྱིར་དབང་སྒྱུར་བར་སྒྱུབ་པར་བྱེད་པ་དང་རྗེས་སུ་འདོན་པ་དག་མེད་དེ་འོན་ཀྱང་

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡོངས་སུ་བབྱུང་བར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ངོ་མཚར་བ་
ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། བར་དུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ནི་འགྲུགས་པར་བྱེད་པའོ། ། རྗེས་སུ་
ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ནི་ཐོབ་པ་ལས་མི་ལྟོང་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བརྒྱ་བྱིན་གནས་སྐབས་
བྱས་པའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་མཚོན་པའི་ལེའུ་ནི་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ལེའུ་སྟེ་གཉིས་པའོ། ། ། ། དེ་ནས་བཙམ་
ལྟན་འདས་ཀྱི་འཁོར་དེར་ལྟའི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བཙམས་ཏེ་བསྟན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
ཏུ་བྱིན་པ་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི། དེའི་རྗེས་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བསྟན་པ་འདི་ལ་
མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་སྤྱོད་བར་འཁྱུར་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཕན་ཡོན་ནི་བསོད་ནམས་མང་པོ་སྦྱེད་
པའི་རྒྱུར་རྒྱུར་པ་ཉིད་ཀྱང་བསྟན་པར་འཁྱུར་རོ། ། འཁོར་འདི་ལ་ནི་གང་ཞིག་ལྟའི་བྱ་རྣམས་
འདུས་པ་དེ་རྣམས་ཁ་ཅིག་ནི་སྟོན་གྱི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་
དོན་ཐོས་པ་ཕན་ཡོན་མཐོང་བ་དེ་རྣམས། སྤར་ཡང་ཆོས་ཀྱི་གྲས་པས་བཙམ་ལྟན་འདས་ཤུག་
ཐུབ་པ་ལ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་དོན་ཐོས་པའི་དོན་དུ་འཁོར་གྱི་ནང་དུ་ཉེ་བར་
འོངས་ཏེ། དེ་ནས་སྟོན་གྱི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་གཟུང་བ་
ལ་སོགས་པ་བྱས་པར་རྒྱུར་པ་དེ་རྣམས་ནི་ཕན་ཡོན་མཐོང་བ་དབང་པོར་བྱས་པ་སྟེ། དོན་
རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གཞན་རྣམས་ལ་བཀའ་སྤྱུལ་པ་བསྟན་པ་ལ་གཙོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བརྒྱ་
བྱིན་གྱི་མིང་གཟུང་བའོ། ། དེགས་ཀྱི་བྱུང་མ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནི་སྦྱོས་པའམ་བྱུང་མེད་
དག་གཟུང་བ་སྟེ། རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྐལ་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཙོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གཞན་
རྣམས་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའམ་གྱི་དོན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་སྤར་གསུངས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་
སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཡུམ་གྱི་རང་བཞིན་ནོ། ། འཛིན་ཏམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འཛིན་པ་ནི་ཁ་ཏོན་དུ་
བྱས་པའོ། ། འཆང་བ་ནི་པོ་ཏི་ལ་གནས་པ་ལ་མཚོན་པ་དང་བཀྱར་སྟེ་ལ་སོགས་པས་གཞག་
པའོ། ། སྟོག་པ་ནི་པོ་ཏི་ལ་སོགས་པར་གནས་པ་ལ་འདོན་པའོ། ། ཀུན་རྒྱལ་པར་བྱེད་པ་ནི་
བབྱུང་ནས་གང་ཞིག་འདི་ལ་བསམ་པ་འདིར་ནི་འདིའི་དོན་ཡིན་འདི་ནི་དགོངས་པ་ཡིན་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་རྒྱལ་པར་བྱེད་པའོ། ། རབ་ཏུ་འདོན་པ་ནི་གཞུང་དང་དོན་དག་བབྱུང་ནས་
སྟོན་དུ་རྒྱུར་པ་གཞན་ལ་གསལ་བར་བྱེད་པའོ། ། བདུད་ནི་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་ལྟའི་

བྱ་སྟེ་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་དགོ་བ་ལ་བར་ཆད་བྱེད་པའོ། ། སྐྱགས་ནི་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་
ལ་གོགས་བྱེད་པའི་དོན་དུ་གོ་སྐབས་ཆོལ་བའོ། ། དེ་ཆོལ་བ་ནི་མ་འོངས་པ་ན་རྗེས་སུ་ཆོལ་
བ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བ་ལ་ལྟ་བའོ། ། མི་མ་ཡིན་པ་ནི་གཞོན་སྦྱོན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། ། ཡང་
བ་ནི་གཡང་དུ་ལྷུང་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་མ་སྤངས་པ་ནི་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཆེ་
ཡོད་ཀྱང་ཡང་བ་མ་སྤངས་པས་ཀྱང་འཆི་བ་ཡིན་ཏེ་དཔེར་ན་མར་ནག་ལ་སོགས་པ་ཡོད་
ཀྱང་མར་མེ་འབར་བ་རྒྱུ་གིས་འཆི་བ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འདི་བར་
ཆད་མེད་པ་གཅིག་ཤུར་མ་ཟད་ཀྱི། སེམས་ཅན་མཆོག་ཉེ་བར་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཚམས་ལ་
རབ་དུ་གནས་པ་དང་ལྡན་པའི་ལྟ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་གཟུང་བ་ལ་
སོགས་པའི་དོན་དུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཉེ་བར་འགོ་བའི་བྱིར་
ཞེས་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། འདི་ནི་བཤད་མ་ཐག་
པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་གཅིག་ཤུར་མ་ཟད་ཀྱི་སྒྲག་པ་ལ་སོགས་པ་སེལ་བའི་རྒྱ་ཡང་ཡིན་
ནོ། ། འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་འཇིགས་པའི་གནས་དེ་དང་དེ་རྣམས་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
དུ་འཇིགས་པ་མེད་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟེ། དགོན་པར་སོང་བ་ནི་གོང་ལས་གཞུ་འདོམ་ལྟ་བུ་ལས་འདས་པའི་གནས་ཤིང་དུང་བ་
རྣམས་དང་རྩ་དང་ཤིང་གེལ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱབ་པ་ནི་དགོན་པའོ། ། སྐྱ་གབ་མེད་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་ས་ཕྱོགས་ནི་སྐྱ་གབ་མེད་པའོ། ། འཇིགས་པ་ནི་མི་འདོད་
པ་དང་ཕྱད་པའི་དོགས་པའོ། ། རེངས་པར་འཇུར་བ་ནི་དགོས་པའི་གཉེན་པོ་བསྐྱབ་པའོ། །
འཇུར་བ་ཉིད་ནི་རྒྱན་གྱིས་རབ་དུ་འཇུག་པར་འཇུར་བ་མི་སྦྱེ་ཞེས་འབྲེལ་ཏོ། ། བསྐྱང་བ་ནི་
བསྐྱབ་པ་དང་བཅས་པ་ལ་སྐྱ་བ་ནི་བསྐྱང་བ་དང་བསྐྱབ་པ་དང་སྦྱོ་བའོ། ། བསྐྱང་བ་ནི་ལྷས་
ཀྱི་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་སྤྱད་པའོ། ། བསྐྱབ་པ་ནི་བྱི་རོལ་ཀྱི་འཇིགས་པ་སེལ་པར་བྱེད་
པའོ། ། སྐྱ་བ་ནི་ནང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ནད་ལ་སོགས་པ་སེལ་བའོ། ། ཡང་ན་བསྐྱང་བ་ནི་
སྐྱགས་ལ་སོགས་པས་སོ། ། བསྐྱབ་པ་ནི་སྤྱང་བྱེད་ངེས་པར་སྦྱར་བས་སོ། ། སྐྱ་བ་ནི་རང་ཉིད་
ཀྱིས་སོང་སྟེ་དེ་ལ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའོ། ། བཞི་བ་ནི་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བའོ། ། འདི་ནི་
བདུད་འཇུག་པ་མི་རྟོག་པ་དང་། དུས་མ་ཡིན་པར་ཤི་བ་མེད་པ་དང་། འཇིགས་པ་ལ་སོགས་

པ་མི་བསྐྱེད་པ་དང་། ལྷ་རྣམས་ལས་བསྐྱེད་བའི་ཞེས་བྱ་བའི་ཕན་ཡོན་རྣམས་པ་བཞིའོ། ། འདི་
སྐད་ཅེས་གསལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་རྗེས་ལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ངོ་མཚར་ཏོ། ། དེ་ནས་ངི་སྲིད་ཐེག་
པ་གསུམ་གྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་འདུལ་བར་བྱེད་ཅིང་སེམས་ཅན་གྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱང་མི་
བསྐྱེད་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་མཐོང་སྟེ། འདི་ནི་སྟོན་གྱི་པོ་ཏི་རྣམས་ལ་མེད་དོ། ། འདོན་
པ་དེ་བཤད་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མ་བཤད་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྒྱུར་བ་ལ་ཆགས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་བཏགས་པ་ཉིད་དེ། ཅུ་བའི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཕྱིར་དང་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་སེམས་
ཅན་རྣམས་འདུལ་བ་ལ་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བདུད་མི་འཇུག་པ་
ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། ། མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་མཐོང་བའི་ཆོས་ནི་ཐོབ་པའི་སྟེ་
བའོ། ། དེ་ལ་འབྱུང་བ་རྣམས་ངེས་པར་འཐོབ་པ་སྟེ་ཐོག་མར་དེ་རྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་
འཛིན་པར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱན་གྱིས་དེ་དག་མི་འཆད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་ན་སྤྲ་མའི་ཆོག་འོག་
མས་གསལ་བར་བྱེད་དེ། ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་པོ་བབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་དུ་
ན་ཕན་ཡོན་འདི་ཅམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། །
ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་བསྐྱུ་བར་བྱེད་པ་གཅིག་ཕུར་མ་ཟད་གྱི་ཚྩོད་པ་
མེད་པ་ཡང་ཡིན་ཞེས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟེ། དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཚྩོད་པ་མེད་པ་མཆོག་ཉིད་མཐོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པ། ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟན་པའི་ཆོས་སོ། ། འདིར་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཚྩོད་པ་ནི་ཕན་ཚུན་སྤྲས་པའི་སྟོན་མི་
བཟོད་པའོ། ། ཚྩོད་པའི་གནས་ལ་ཕན་ཚུན་དུ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དུ་མས་ཆོལ་བ་ནི་ཆལ་བའོ། །
འགལ་བ་ནི་གཅིག་གིས་སྤྲས་པའི་དོན་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་དོན་སོ་སོར་ཉེ་བར་གཞག་པའོ། །
སྤྲར་ལུབ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་རིང་པོར་སྒྱུབ་པ་དང་འགལ་བ་འབྱུང་བར་
འགྱུར་རོ། ། བསམ་པ་ནི་ཚྩོད་པ་ལ་སོགས་པའི་བསམ་པའོ། ། དེ་ནི་འདི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཆོས་ཉིད་འདི་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཉེ་བར་སྒྱུད་པར་བྱེད་པ་ནི་འདི་དག་
ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྤྲར་གསུངས་པ་གཅིག་ཕུར་མ་ཡིན་ནོ། ། འཛིན་པ་ལ་སོགས་
པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དེ་དག་འགལ་བའི་དོན་རྣམས་པར་བྱེ་སྟེ་

བཤད་པ་ནི་བསྟན་པ་དང་བསྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་འོ། ། ཉེ་བར་སྟོན་པ་ནི་གདམས་
ངག་སྒྱུན་པའོ། ། ལུང་འབོགས་པ་ནི་རྒྱས་པ་ལས་སྟོན་ནས་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། ། ལ་
ཏོན་དུ་བྱེད་པ་ནི་འདོན་པའི་ཡུམ་གཅིག་བྱ་ངག་གིས་ཡོངས་སུ་རྒྱལ་པར་བྱེད་པའོ། །
གསུངས་པའི་དོན་ཅི་མ་གླེའི་དཔེས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོན་ལས་བྱུང་བའི་མཐུ་འདི་ལ་ཡང་དག་པར་འཛིན་པས་ན་ཅི་
ཞེས་བྱ་བའོ། ། ད་ལྟ་ཏེ་ནི་འཛིན་པའི་ཁམས་ལ་གིམ་གྱི་རྒྱུན་ལོ། ། འདི་ནི་རིགས་ཡིན་ཏེ་དེ་
བས་ན་ཅི་ལོ། ། རིགས་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བས་ཨ་ཏ་མི་འབྱུང་ངོ་། ། འདི་ཡང་མོ་རྟགས་ཡིན་ལོ། །
དེའི་ཕྱིར་གྱི་དེ་ཀླ་རྒྱ་དཀྱིན་ཞེས་བྱ་བས་རིབ་གྱི་རྒྱུན་གྱིས་བརྟགས་པའོ། ། ཨ་ཤི་ནི་སྤྱལ་གྱི་
མཆེ་བའོ། ། དེ་ལ་དུག་འདི་ལ་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཨ་ཤི་བེ་ཏ་སྟེ་མཆེ་བ་ལ་དུག་ཡོད་པའི་སྤྱལ་
ལོ། ། སྟེ་བོ་ནི་ལྷས་ཅན་ལོ། ། བཀའ་ཤིང་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་ནི་དེ་ཉིད་ལ་ངས་པར་ཉེ་བར་བྱལ་
པའི་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་ཉེ་བར་བྱ་བ་པ་མེད་པ་སྟེ། ཅིའི་དྲིའི་མཐུས་ཞེས་བྱ་བ་བསྟན་པའི་དོན་
དུ་འོ། ། སྟོག་ཆགས་སུ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུད་འགྲོའི་བྱེ་བྱག་གོ། ། སྟོགས་སུ་འབྱང་ཞིང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཀྱིས་བཟུང་བའི་བདག་ཉིད་དུ་བྱས་པས་སྟོགས་སུ་འབྱང་བ་ནི་ལྷས་གྱི་
སྟེང་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའོ། ། ཕྱིར་སྟོག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལོག་པར་འགྱུར་བའོ། ། སྟོན་གྱི་ཡོན་
ཏན་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ལོར་བྱ་དང་། སྟགས་དང་། སྟོན་ནམས་གྱི་མཐུ་ནི་བསམ་
གྱིས་མི་བྱལ་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དུག་དེ་བེལ་གྱིས་གཞོན་པ་ནི་མཆེ་བ་ལ་དུག་ཡོད་པའི་
སྤྱལ་གྱི་གཟི་བརྗིད་ནི་དུག་ཁོན་སྟེ། དེ་བེལ་གྱིས་གཞོན་པ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པའི་
བདག་ཉིད་དུ་འདོད་པར་བྱེད་ཅིང་ལོག་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་
སྤྱར་བར་བྱེད་པ་ནི་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གཟི་བརྗིད་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
མཐུས་སོ། ། སྟོབས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞོད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། མཐུ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གཞོད་པར་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། སྟོབས་བསྐྱེད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་དང་ལྡན་པ་
ལ་རྒྱས་པ་བསྐྱེད་པས་སོ། ། མེད་པར་འགྱུར་བ་ནི་དུས་དེ་ཉིད་དུ་རབ་དུ་ཞི་བའོ། ། ཉེ་བར་ཞི་
བ་ནི་དུས་གཞན་དུ་མི་འཇུག་པའོ། ། རྒྱབ་པར་འགྱུར་བ་ནི་སེམས་ཀྱི་ལོག་པའོ། ། འདིར་ནི་
ཡོན་ཏན་ཆང་བའི་དོན་དུ་བསྐྱུང་བ་སྟན་སྟེ་ཆོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་སྤྱར་བར་བྱེད་པ་ནི་

ཀྱུལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་དང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སངས་རྒྱུ་བཙུང་ལྷན་འདས་ནམས་དང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་པ་སྟེ། དེ་ནི་སྟོན་གྱི་པོ་ཏི་
ནམས་ལ་མི་སྤྲང་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། སངས་རྒྱུ་ནམས་ལས་བསྐྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཆེན་
པོ་ནམས་ལས་བཤད་པ་མཐོང་ནས་བཏགས་པ་ལོ། ། སྐྱབ་པ་ནི་ཚོད་པ་མེད་པ་གཅིག་ཕྱར་མ་
ཟད་གྱི་སྟོན་མེད་པའི་ཆོག་ཀྱང་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྟེ། དེའི་ཆོག་གཟུང་བར་འོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་བདེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། ཆོག་རན་
པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་མི་རྩལ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། ཆོག་འཇམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་རྩལ་པ་ཉིད་
ཀྱིས་སོ། ། ཆོག་འཆལ་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱལ་འབྱུང་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། འདི་ནི་
ནམ་པ་བཞི་སྟོན་མེད་པའི་ཆོག་གི་ཡོན་ཏན་བདེ་བས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྟོན་པའི་དོན་
ཏུ་ཡང་དག་པར་འགྱུར་རོ། ། སྐར་ཡང་སྐྱབ་པ་འདི་ལ་ཁོང་ཁྱོད་དང་དང་ཆུལ་ཉིད་ནམ་པར་
བྲལ་བའི་རྒྱ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱད་པ་ནི། ཁོང་ཁྱོད་དང་དང་ཆུལ་དང་ནམ་པར་བྲལ་བ་ལ་རང་
དང་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་དབང་གིས་གོང་ནས་གང་ཏུ་རབ་ཏུ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་
གསུངས་པ། ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གཞོན་པ་བྱེད་པའི་རྒྱ་
སོ་སོར་ཉེ་བར་གནས་པ་ལ་ཁོང་ཁྱོད་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་ཀྱིས་འཛོམས་པ་ནི་ཁོང་ཁྱོད་ལ་
འཇིག་ཆོགས་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་དག་པར་བཞེན་པས་སེམས་ཀྱི་མཐོང་བ་ནི་དང་ཆུལ་ལོ། ། གཙོ་
བོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་གཞོན་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐོག་མ་ཉིད་ཏུ་རབ་ཏུ་སྤང་བྱ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འདི་དག་གཟུང་བལོ། ། འདི་ཙམ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་
ནོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ་སྟོང་རྗེ་དང་ཤེས་རབ་བོ། ། དེ་ལ་ཁོང་ཁྱོད་ནི་སྟོང་རྗེ་དང་འགལ་ཏེ་དང་ཆུལ་
ནི་ཤེས་རབ་ལལོ། ། མདོན་པའི་དང་ཆུལ་ཅན་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ནམ་པར་དག་པ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་
གསུངས་པས་སོ། ། འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
ཉིད་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བས་གསུངས་པ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཡོངས་སུ་དུལ་བར་བྱེད་པ་དང་ཡོངས་སུ་འདུད་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
འཇིག་རྟེན་པའི་དམིགས་པའི་སྤྱད་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡོངས་སུ་དུལ་བར་མི་བྱེད།
ཐབས་ལ་མི་མཁས་པ་ཡང་མཐོན་པོར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་འདུད་པར་མི་བྱེད་དེ། མི་

དམིགས་པའི་སྒྲིང་པ་ལ་སྒྲིང་པར་བྱེད་ཅིང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་ཏུ་འདུལ་བའི་བྱིར་ཡོངས་སུ་འདུལ་བར་བྱེད་དེ། མཐོན་པོར་འགོ་བ་མེད་པའི་བྱིར་
ཡོངས་སུ་འདུད་པར་བྱེད་དོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་བྱང་རྒྱུ་ཁེམས་དཔའ་དེ་ཁོང་ཁྱོད་པ་ལ་འཕེལ་
བར་མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཁྱོད་པ་ལས་གོང་ཏུ་བདག་ལ་འདིས་གཞོན་པར་བྱས་པ་
ཞེས་བྱ་བའི་ཁོན་ཏུ་འཛིན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཀྱི་བསམ་པ་འདི་མི་གཏོང་བར་རྒྱན་གྱིས་
འཇུག་པ་ནི་ཁོན་ཏུ་འཛིན་པའོ། ། གཞོན་ཁེམས་ནི་ཁེམས་ཅན་ལ་རྣམ་པར་སྤང་བའོ། ། བག་
ལ་ཉལ་ནི་དེ་ལས་གཞན་ཀྱི་ཁེམས་ལ་ཡོངས་སུ་འགོ་བ་ཁྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་སྒྲིང་པའི་ས་བོན་
འོ། ། འདིར་ནི་འཁོར་དང་བཅས་པའི་ཁྱོད་པ་དང་ང་རྒྱལ་དག་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་གསུངས་
སོ། ། ཁྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཞི་བར་བྱེད་པ་གཅིག་ཕྱར་མ་ཟད་ཀྱི་དེའི་གཉེན་པོར་ཡང་
ཉེ་བར་གཞག་པ་བྱེད་པ་གསུངས་པ་ནི་དེ་ལྟར་སྒྲིང་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལ་བླན་
པ་གསུངས་པ་ནི་དེ་འདི་སྒྲུལ་ཏུ་ཁེམས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དབང་པོ་རྣམས་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སམ་དད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། ། འཇུག་པ་ནི་རྣམ་པར་
འཇུར་བའོ། ། བཞིན་ཀྱི་མདོག་ཀྱང་འཇུར་བ་ནི་རྟ་ཉི་ཞེས་བྱ་བའི་ཁམས་ཀྱི་སྒྲིར་བའོ། ། དེའི་
བྱིར་འདི་ནི་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་ཉེས་དམིགས་ཁེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ཀྱི་བྱ་བ་དང་
འགལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། བྱང་རྒྱུ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་བདག་ལ་
འདིས་འོས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ། འདི་ནི་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ལྷ་
ན་མེད་པ་ཡང་དག་པའི་བྱང་རྒྱུ་ལ་འཇུག་པ་བླན་པ་ལ་ཡང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཀྱན་ཀྱི་
ཕན་པ་དང་། བདེ་བ་ཉེ་བར་བསྐྱས་པའི་བསམ་པའི་མཚན་ཉིད་བྱམས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་
ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་གསུངས་སོ། ། འདི་ལྟ་བུའི་རྣམ་པའི་ཕན་ཡོན་ཐོས་པས་ངོ་མཚར་བ་
ཐོབ་པ་བརྒྱ་བྱིན་སྤར་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཉེ་བར་བསྐྱན་པར་བྱེད་དེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་
ངོ་མཚར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཇི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཡོངས་སུ་
ཏུལ་བ་དང་ཁེངས་པ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཛིག་ཉེན་པའི་དམིགས་པའི་སྒྲིང་པ་ལ་
སྒྲིང་ཅིང་ཆོས་གཉིས་པོ་འདི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་འོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྒྲིང་
པ་ལ་དེའི་སྒྲོབས་ཉིད་ཀྱིས་གཉི་ག་ཡང་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། ཕན་ཡོན་གསུངས་

པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྒྲུབ་པ། གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གཡུལ་དུ་
 ཐོག་མར་ཞུགས་པར་གྱུར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པན་ཚུན་དུ་མཆོན་ཆ་འཕངས་པའི་དུས་སུ་མདུན་
 དུ་འགོ་བའི་ས་ལའོ། ། གནས་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་སྤྱི་མའི་ཆོག་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་གོ་
 གླུ་བས་མེད་ཅེས་བྱ་བའོ། ། གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ཉི་བར་བསྟན་པའི་དོན་
 དུ་འོ། ། དེ་སྟོག་གི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་གཞན་གྱི་ཕྱིར་གཞན་གྱིས་འཕངས་
 པའི་མཆོན་ཆ་ལུས་ལ་སོག་པས་སོ། ། གཞན་གྱིས་གནོད་པ་བྱེད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་
 དེ་ཉིད་ལ་སྟོག་གི་བར་ཆད་བྱེད་པའི་གཞན་གྱི་གནོད་པ་སྟེ་དེས་སོ། ། འདིར་རྒྱ་གསུངས་པ་
 ནི་གལ་ཉེ་དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སོག་པའོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལན་
 ནི་རིག་སྒྲགས་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལ་མི་
 མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ནམས་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་མཐུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རིམ་པ་རི་ལྟ་བུར་ཆེན་མོ་
 དང་ཆད་མ་མེད་པ་དང་ཆད་མེད་པའོ། ། སྤྱི་ན་མེད་པ་ནི་དེ་ལས་ལྷག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
 མཉམ་པ་མེད་པ་ནི་མཉམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མཉམ་པས་མཉམ་པ་ནི་མཉམ་པ་དང་
 མཉམ་པ་སྟེ། ཅུང་ཟད་ཉུང་བ་མེད་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པའོ། ། དེ་ཡང་མེད་པའི་
 ཕྱིར་མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པའོ། ། ཆད་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གསུམ་ནི་སྟོན་གྱི་པོ་ཉི་
 རྒྱུ་མས་ལ་མ་མཐོང་ངོ་། ། བདག་ལ་གནོད་པ་ནི་ཉི་བར་འཆེ་བའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་རྒྱུ་མས་
 དང་གཉི་ག་ལ་སྟེ། དེའི་དོན་དུ་སེམས་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་པས་སེམས་ནི་བྱ་བ་མི་བྱེད་དེ་
 ཉི་བར་འཆེ་བ་ལ་མཐོང་བ་དང་མ་མཐོང་བ་ལ་རང་དང་གཞན་ལ་སྟུག་བསྟུལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་
 དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པས་ཀྱང་ཁྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱུ་མས་ཉི་བར་ཞི་བའི་ཕྱིར་ཤེས་
 རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འདི་ནི་རྒྱུ་མ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་དང་སེམས་
 ཅན་རྒྱུ་མས་ལ་པན་པའི་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་བསྟན་པ་ནི་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། མ་ལུས་
 པའི་དངོས་པོ་ཤེས་པ་ནི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་པོ། ། ཡང་དག་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་སུ་འོ། །
 ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐ་སྙད་
 ལས་ཐ་དད་པ་སྟེ་དངོས་པོ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱུ་མ་པར་ལྟ་བུར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུལ་
 བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་འོ། ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་

མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཛད་པ་དེ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཞིག་ཐོབ་པ་མ་
ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། གང་གི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་ནི་ཐོབ་པར་བྱ་བ་སྟེ།
དེ་ནམས་ཀྱང་སོ་སོར་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་དེ་བས་ན་གལ་ཏེ་འདིས་ཐོབ་པར་མ་གྱུར་ན་
འདི་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་མི་འགྱུར་རོ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་
ཞིག་འདིས་ཐོབ་པར་མ་གྱུར་པའོ། དེའི་ཕྱིར་ཐོབ་པ་དང་གཞན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་གང་ཞིག་འདིས་མཁྱེན་པར་མ་གྱུར་པའོ། །སློ་གྲོས་རབ་
ཀྱི་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཡེ་ཤེས་འདིར་ནི་གཟུང་བར་བྱ་སྟེ་དེའི་ཕྱིར་དེ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
གང་ཞིག་མངོན་དུ་མ་བྱས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའོ། །འམ་གྱི་སྒྲ་ནམས་ནི་ཕན་ཚུན་སྟོས་པས་
རྟོགས་པའི་དོན་ལའོ། དེའི་ཕྱིར་འདི་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྟེ་དེའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །འདིས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་སྒྱུར་བ་ནི་ནམ་པ་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའོ། དེ་
ལྟ་ན་ཡང་གང་ཞིག་མཐོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འདི་བརྗོད་པ་དེ་རིགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ་
ཞེས་ཏེ་བར་བསྟུ་བར་བྱེད་པ་ནི་འདི་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ། བདག་ལ་གཞོན་པ་བྱ་བར་ཡང་མི་
སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་མཐོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཞེས་བྱ་བའོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་འདི་ཡང་ས་ཕྱོགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཡང་དག་པར་སྲིད་པ་སྟེ། ས་ཕྱོགས་
ནི་ནམ་པ་གཉིས་ལས་གཅིག་ནི་པོ་ཏེ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་ནོ། །གཞན་ནི་བཟུང་བར་གྱུར་པ་
ལའོ། །རི་སྲིད་ཁ་ཏོན་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ལའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་གསུངས་པ། གཞན་ཡང་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཅུང་དུ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆོག་འགྲིལ་པ་ལའོ། །སྟོན་དུ་བྱས་ཏེ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་གཞག་པའི་དུས་སུ་མཆོད་པ་གསུངས་པ། བཀུར་སྟེར་བྱེད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བཞག་ནས་
ནི་འོག་ཏུའོ། །འགའ་ཞིག་བཀུར་སྟེར་མི་བྱེད་ལ་ཞེས་འདོན་ཏེ་བཞག་ནས་ནི་འོག་ཏུའོ། །
བཀུར་སྟེར་མི་བྱེད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཤད་པའོ། །སྒྲགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐབས་སམ་གོ་འབྱེད་
པའོ། །གཏོགས་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱི་རོལ་དུ་བྱས་པ་སྟོན་གྱི་སྟེ་བ་ལས་གཞན་གྱི་ནམ་གངས་
རིག་པར་བྱ་བ་ནམ་པར་སྟོན་པ་ངས་པ་མི་དགེ་བའི་ལས་དེའི་ནམ་པར་སྟོན་པ་མི་འདོད་
པའི་འབྲས་བུའོ། །བཀུར་སྟེར་བྱེད་པ་དེ་ཅམ་ཡང་ཡོན་ཏན་འདི་ལྟ་བུའི་ས་ཕྱོགས་དེར་གང་

ཞིག་ཡང་གཟུང་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཉེན་དེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་དང་འབྲེལ་བ་འདི་ཉིད་ཞེས་
སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་ནི་འདུག་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་སྒྲིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དོན་དུ་སྒྲིང་པོ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་ལོ། ། འདིར་
འདུག་ནས་བྱང་ཆུབ་ལ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གང་དུ་སྒྲིང་པོ་ཞེ་ན། གསེར་གྱི་རང་བཞིན་
གྱིས་གཞི་ལ་འདི་ལྟ་སྟེ་སྟེ་བའི་བསྐྱལ་བའི་ཐོག་མར་གསེར་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ས་གཞི་སྟོན་དུ་
གྲུབ་པ་ལ་དེའི་སྒྲིང་པོ་དྲེ་རང་བཞིན་ཀ་བ་རྒྱར་དཔག་ཆད་ཅམ་བ་གྲུན་དུ་གངས་སུ་མ་
བགངས་པ་ཡང་དག་པར་མངོན་དུ་འབྱུང་བ་དེ་འཛམ་གླིང་གི་ལྟོ་བ་སྟེ། དེ་དྲོ་རྩེའི་རང་
བཞིན་གྱི་ཕྱིར་དྲོ་རྩེ་ཞེས་བརྗོད་དེ། དེ་ནི་འདིར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་ལོ། ། རྒྱར་དཔག་ཆད་
ཅམ་བ་བཅམ་ལྟན་འདས་ཀྱི་སྦྱིལ་གྲུང་གིས་བྱུང་བ་ཅམ་ས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་ཆད་སྦྱིལ་གྲུང་གི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱལ་གྱི་མཉམ་ཉིད་
ནི། ། སྟོན་གྱི་མདངས་དང་ཆད་གྱིས་མིན། ། ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གིས་སོ། ། འདི་ཉིད་ཀྱང་དྲོ་རྩེ་
གདན་གྱི་སྦྱའི་བཤད་པ་ལོ། ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་ལ་རྗོད་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་བས་ན་སྒྲིང་པོ་
ནི་སྒྲིང་པོ་ལ་བརྒྱན་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ཉིད་ཀྱི་སངས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ཀ་ངེས་པ་སྦྱེད་པ་
སྒྲིང་པོ་ནི་ས་ཕྱོགས་འདི་ལ་དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་ལོ། ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་ལ་འདུག་
པ་ནི་ཐོབ་པ་ལོ། ། ཁོར་ཡུག་དུ་འབྱུང་བས་ཁོར་ཡུག་སྟེ་ཁོར་ཡུག་གི་ནང་ན་འདུག་པ་ནི་ནང་
ན་འདུག་པ་ལོ། ། ནང་ནི་དབུས་སོ། ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དོན་དུ་ཤིང་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་ངོ་། ། དེའི་
རྩ་བར་ཞུགས་ནས་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེའི་རྩ་བ་ནི་རྩ་བས་མངོན་པར་ཞེན་པ་
ཡངས་སུ་བཅད་པའི་ས་ཕྱོགས་ཏེ་དེར་འདུག་པ་ལོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་གི་རྩ་བ་
ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་མཆོག་ཉིད་དུ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་སོ་སོར་བསྟན་
པ་ལོ། ། དང་གི་སྦྱ་རྣམས་ནི་པན་ཚུན་དུ་ལྟོས་པས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དོན་དུ་ལོ། ། གཙེ་བ་འམ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆོན་ལ་སོགས་པས་རྟོག་པ་སྦྱིན་པས་རྣམ་པར་འཆོ་བར་བྱེད་པ་ལོ། ། གཞོད་
པར་བྱ་བ་ནི་ངེས་པར་གསོད་པར་འདོད་པ་ལོ། ། འབེབས་པར་བྱེད་པ་ནི་འབྱུང་པོ་དང་ཤ་ཟ་
ལ་སོགས་པ་རབ་དུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་མི་རྣམས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་ཏོ། ། འཛིགས་པ་ལ་
སོགས་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འཛིགས་པ་མེད་པ་དང་འཁོན་མེད་པ་དང་མི་སྦྱག་པ་

བྱམས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚད་མེད་པ་རབ་ཏུ་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྐྱབ་པར་བྱེད་
པ་ཡིན་ནོ། །རབ་ཏུ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་ནམས་ལ་དེ་རབ་ཏུ་བསྟན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །བྱེད་པ་ཕྱག་སྐྱམ་ཐུ་ཆ་གསུམ་གྱི་འཁོར་དང་མཆོན་ཆ་སྣ་ཆོགས་པ་དང་དབྱིག་པས་
རྟེག་པ་ལ་སོགས་པས་རྟེག་པའི་བདུད་ལ་མཆོན་ཆ་སོག་པ་འབྲས་བུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་རི་
སྐད་དུ་གསུངས་པ། བྱམས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ལ་མཆོན་ཆས་ལུས་
ལ་ཚུགས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱས་པར་རོ། །དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་གང་ཞིག་བྱམས་པའི་རང་
བཞིན་གྱི་སྐྱེ་དང་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ནམས་ཕྱོགས་གང་ཞིག་མངོན་པར་
རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པར་མཛད་པ་དེར་
གནས་པའི་སྟོག་ཆགས་ནམས་ནི་གཞན་ནམས་ཀྱིས་གཙེ་བར་མི་རུས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་
བཞིན་གསལ་གསུངས་པ་ནམས་ཉིད་ཀྱིས་བྱམས་པ་བསྐྱོམ་པ་ལ་རྒྱ་མཐུན་པའི་ཡོན་ཏན་འདི་ཡིན་
ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་གནས་པའི་ས་ཕྱོགས་ཀྱང་ངོ་། །མཆོད་རྟེན་
དུ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཅ་ཡེ་ར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆོད་པ་ལའོ། །ཅ་བྱེ་ཏི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆོད་
པ་བྱ་བ་ནས་མཆོད་རྟེན་ནོ། །བྱ་བ་ལ་ལོ་ཁྲོ་པ་ལ་ཆེར་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ལ་རྒྱ་ཏམ་དང་ཨ་ཡའི་
གནས་ལ་ནི་ཨ་ཨ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་སྟེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་གཟུགས་
བརྟན་མཆོད་རྟེན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །དེར་གྱུར་པ་མཆོད་རྟེན་གྱི་ངོ་བོ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ཉི་མེ་གཞུང་འགྲེལ་ལས་སོ། །འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་དང་འབྲ་བ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་
དག་གོ། །བྱག་བྱ་བ་ནི་ལུས་ལ་སོགས་པས་བྱག་བཙལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེད་པར་བྱ་བ་ནི་ཡོན་
ཏན་རྗེས་སུ་བྲན་པས་མང་དུ་རྗེད་པར་བྱ་བའོ། །མཆོད་པར་བྱ་བ་ནི་མེ་རྟོག་ལ་སོགས་པ་
ནམས་ཀྱིས་སོ། །རི་མོར་བྱ་བ་ནི་སྐྱོར་བ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྟེན་བཀུར་བྱ་བ་
ནི་གཞན་ནམས་ལ་ཡང་ཕྱག་དོག་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་དང་བྲལ་བར་བྱས་ཤིང་མཆོད་པ་ལ་
སོགས་པ་སྐྱུ་ལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཀུར་སྟེར་བྱ་བ་ནི་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་གདུགས་དང་
རྒྱལ་མཆོན་ལ་སོགས་པ་རབ་ཏུ་གནས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྲ་མར་བྱ་བ་ནི་སྤྲ་མ་བཞིན་
དུ་པན་ཡོན་དུ་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱོབ་པ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཞག་པ་སྐྱོང་བར་བྱེད་པས་
སྐྱོབ་པའོ། །སྐྱབས་ནི་ཁས་ལེན་པ་ལ་འཛིགས་པ་ཐོས་པས་ན་སྐྱབས་པས་སོ། །གནས་ནི་མི་

འཇིགས་ཤིང་ལས་ཀྱན་ལས་འབྲེལ་བས་ན་གནས་སོ། ། དཔུང་གཉིན་ནི་མཆོག་ཏུ་འགྲོ་བས་
ན་དཔུང་གཉིན་ནོ། ། ད་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱུ་རབ་ཏུ་གང་བའི་མཆོད་རྟེན་གྱི་
མཆོད་པ་བས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་མཆོད་པ་ཉིད་ལ་བསོད་ནམས་ལྷག་པ་
ཉིད་དེ། དེའི་རྒྱ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་ཁྱེས་པ་ལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་
སྐད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བྱིས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་ལག་གིས་སམ་གཞན་འདྲི་
མཁན་ནམས་ལ་ཡོན་བྱིན་ནས་སོ། ། སྟེགས་བམ་དུ་ཆུད་པར་བགྱིས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་སྤྲུལ་མའི་
དོན་ནི་བྱི་མས་མངོན་པར་གསལ་བར་བྱེད་དོ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི་འམ་གྱི་སྐྱེ་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ།
དེར་གཞན་བསྐྱེལ་བར་བྱས་ནས་བྱིས་པ་སྟེགས་བམ་དུ་ཆུད་པར་བགྱིས་པའོ། ། ལྷ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་རང་གི་རིགས་ལ་ལྷོས་པས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ནམས་སོ། ། ལྷ་ནམས་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོན་
གྱི་པོ་ཏེ་ནམས་ལ་འདོན་པའོ། ། དེ་ལ་དང་པོར་སྦྱར་ཏེ་བར་བསྟན་པ་བརྗོད་པར་འདོད་ལ་
བྱད་མེད་ཉིད་གྱིས་བསྟན་པའོ། ། མེ་རྟོག་ནི་སེལ་མའི་མེ་རྟོག་ནམས་སོ། ། ཇི་ནི་ཇིའི་ཤིང་
ནམས་སོ། ། བྲེང་བ་ནི་མེ་རྟོག་གི་བྲེང་བ་ནམས་སོ། ། བྱུག་པ་ནི་ཇིའི་བྱུག་པ་ནམས་སོ། ། བྱེ་
མ་ནི་ཨ་ག་རུ་དང་ཅན་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱིའོ། ། ན་བཟའ་ནི་གོས་ནམས་སོ། ། མཆོད་པ་
ནི་ལྷ་བཤོས་ལ་སོགས་པ་ནམས་སོ། ། རྩ་པ་མང་པོ་དག་ནི་སྣ་ཆོགས་པ་ནམས་གྱིས་སོ། ། མེ་
རྟོག་ལ་སོགས་པ་ནམས་གྱིས་མཆོད་པ་དང་ཞེས་འབྲེལ་ཏོ། ། ཇི་ལྟར་མཆོད་པར་བྱ་ཞེས་
གསུངས་པ། བཀྱར་སྟེར་བགྱིས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བཀྱར་སྟེ་དང་རྗེད་པ་སྟོན་
དུ་འགྲོ་བས་མཆོད་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དེ་ལ་བཀྱར་སྟེ་ནི་སེང་གའི་ཁྲི་ལ་སོགས་པ་
ལ་བསྟེན་པའོ། ། སྤྲུལ་མར་བྱེད་པ་ནི་གྲས་པའོ། ། རྗེད་པ་ནི་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་བྱ་བ་སྟོན་དུ་
འགྲོ་བས་ལན་མང་བར་བྱེད་པའོ། ། རི་མོར་བགྱིས་པ་ནི་མཆོག་གི་མཆོད་པའོ། ། བསྟོན་
བཀྱར་བགྱིས་ན་ནི་གཞན་ནམས་གྱིས་ཀྱང་དེ་བྱེད་པའོ། ། སྐུ་དག་ནི་རིང་བསྐེལ་ནམས་སོ། །
སེམས་ཅན་མང་པོ་པན་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཤུག་ཐུབ་པས་ཏིལ་ཅམ་དུ་
དབྱེ་བར་བྱས་ནས་གཙུག་རྟོར་དང་འབྲམ་པ་གཉིས་དང་མཆེ་བ་བཞི་སྤངས་ནས་སོ། ། མཆོད་
རྟེན་གྱི་ནང་དུ་ནི་མཆོད་རྟེན་ནམས་ཀྱིའོ། ། སྐུ་ལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་པར་བྱ་བའོ། ། ཡོངས་
སུ་འཇིན་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་ཉིད་ལ་མཆོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་གྱིས་བདག་ཏུ་བྱེད་པའོ། །

འཆང་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཅའ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་བྱས་ནས་གཞུག་པར་བྱ་བའོ། དེ་བཞིན་དུ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་པོ་ཏི་བཞིན་དུ་འོ། དེའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བརྒྱ་བྱིན་ཉིད་ལ་པར་རྩི་བ་མཛད་པ། ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུའི་ངོ་བོས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་དེ་མཛོད་པ་ཉིད་ལེགས་པ་
ཞེས་གསལ་བ་འདི་བསྟན་པའི་དོན་དུ་བརྒྱ་བྱིན་དང་དེས་འདུལ་བར་བྱ་བ་རྣམས་ལ་ཡང་
དག་པར་དགའ་བ་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་ཞེས་བྱ་བའོ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་བདག་གི་
དངོས་པོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་བདག་གི་དངོས་པོ་འོ། བདག་གི་དངོས་
པོ་གང་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་གངས་སུ་འགོ་བ་མངོན་པར་
གྱུབ་པའོ། ལམ་གང་ཞིག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལམ་ལའོ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་འདི་ནི་
སྤར་གང་ཡིན་ཞེ་ན་གསུངས་པ། སྤར་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་པོ། ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན་གསུངས་པ། མངོན་
པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྟོན་ཀྱི་པོ་ཏི་རྣམས་ལ་ནི་བདག་གི་དངོས་པོ་གྱུབ་
པ་ཞེས་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་བདག་གི་དངོས་པོ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཤེས་པར་
བྱའོ། འདི་ཉིད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ཉིད་ལའོ། དེ་ལྟར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
ངེས་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འདིའི་པོ་ཏི་མཛོད་པ་ཡང་དེ་ལས་གཞན་པའི་མཛོད་པ་རྣམས་ལས་
སྤར་ན་མེད་པའི་བསོད་ནམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྱུལ་པ། དེ་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་
འདི་བྱིད་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཀྱི་སྟོང་ཡུལ་འོ། བདག་གི་དངོས་པོ་ཡང་
ཡིན་ལ་བདག་ཏུ་རབ་ཏུ་བརྟགས་པའི་ཕྱིར་སྐྱེ་ཡང་ཡིན་ཏེ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེའོ། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་འགོ་འོ། ཅི་ཞིག་འགོ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གངས་དེ་བགྲང་
བ་མཛན་དང་དཔེ་བྱེད་ཀྱིས་འབར་བའི་སྐྱེ་ཅམ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་འཁོར་ལོས་
སྐྱར་བ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། རྒྱལ་
སྤྱོད་ཀྱི་དོན་དང་རྫོགས་སུ་མཐུན་པར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་གཙོ་བོ་ཉིད་དུ་སྐྱར་
ཞིང་གསུངས་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་

པ་ནི་ཚེས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་དོན་དམ་པའོ། ། ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡང་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་སྟོན་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་བྱམས་པ་དང་སྟོང་རྗེ་ལ་སོགས་པ་
ཀུན་རྫོབ་པ་དེ་དག་ལས་བྱང་བ་ཡོད་ཅིང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་ཏུ་འགྱུར་
རོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་ཚེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ་དེ་ཡང་དོན་དམ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ཀྱི་ཚེས་ཀྱི་སྐྱུ་
ཉིད་དེ། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་དང་སྐྱུ་ལ་པའི་རང་བཞིན་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱུ་འོ། །
ཇི་སྐད་ཏུ་གསུངས་པ། རང་དོན་གཞན་དོན་དམ་པ་སྐྱུ་དང་ནི། ། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་
སྐྱུ་ཉིད་དེ། ། ཞེས་བྱའོ། ། ཇི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་པའི་རྟོགས་པ་དེ་བཞིན་ཏུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱུ་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་ཞེས་བརྗོད་སྟོ། ། རྟེན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བཤད་མ་ཐག་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱུ་ཉི་བར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་རྟོགས་པ་པ་ནི་
རབ་ཏུ་འབྱེད་པའོ། ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རབ་ཏུ་འབྱེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱུ་
ནི་ཞེས་རབ་ཏུ་འབྱེད་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། ། ཇི་ལྟར་ཚེས་དང་དགེ་འདུན་དག་གི་སྐྱུ་སྟེ་
རང་བཞིན་ལའོ། ། ཉི་བར་བསྐྱུ་བར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལས་ངེས། པར་སྐྱེ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་
ཡེ་ཤེས་རྒྱ་གང་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་འདིར་བདག་གིས་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་
རྟོགས་པ། འཇིག་རྟེན་ལ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཐོབ་པ་ལ་གང་གི་བྱིར་འབྱུང་བ་དེས་ན་
དེ་ལྟར་བརྗོད་དོ། ། དེའི་བྱིར་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྟེགས་བམ་མཆོད་པ་ཉིད་
ལེགས་པ་ཞེས་ཉི་བར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདི་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་
བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་མཆོད་པར་བྱེད་པའོ། ། དེ་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱུ་
མཆོད་པར་བྱེད་པ་ལས་སོ། ། བསོད་ནམས་མང་བ་ཉིད་ལ་ཡང་ཇི་ལྟར་འཇིན་པ་ལ་སོགས་པ་
ལ་འཇུག་པ་མེད་པ་ཞེས་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་བྱི་བ་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྤྱུལ་པ་
དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། འཛམ་བུའི་གླིང་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འཛམ་
བུའི་གླིང་ཏུ་སྐྱེས་པའི་མི་ནམས་ཀྱི་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་ནི་སྟོ་དང་བཙོན་འགྲུས་རབ་ཉིད་
ཀྱི་བྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་འཇིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་འཇུག་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ངོ་མཚར་

བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་ལོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་མ་འཆལ་ལགས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འཆལ་ན་
ནི་རི་ལྷར་མི་འབྱུག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་ལོ། ། དེ་ལྷར་དོན་ཆེན་པོ་ནི་མཆོད་པ་བྱས་
པར་གྱུར་ན་དེ་ལྷར་དོན་ཆེན་པོར་གྱུར་ཞེས་བྱ་བར་འབྲེལ་བའོ། ། དོན་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བདུད་རྒྱུས་སྐྲགས་མི་རྟེན་པ་དང་ཆགས་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་པོར་གསུངས་པའི་དོན་
བཞི་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྩུ་འཕྲུལ་ཆེན་པོ་ཞེས་འདོན་པ་ལ་ཡང་དོན་ནི་འདི་ཉིད་དོ། ། བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཅི་མན་ཡོན་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་པར་མ་གྱུར་ལགས་སམ་ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་ནོ། ། ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཅན་གྱི་བེ་ཏ་ཏི་ནི་རྟོགས་པ་ལ་ཞེཌ་དང་བཅས་པ་ལ་ཡིན་ཡང་
བར་མའི་བསྟན་པ་མི་རྟག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོས་ཞེཌ་མེད་པ་ལོ། ། མན་ཡོན་ཆེན་པོ་དང་དེ་
ལྷར་འབྲས་བྱ་ཆེན་པོ་དང་དེ་ལྷར་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོན་ཏེ་
འཆལ་ཅིང་རྟོགས་ལ་ཞེས་བྱ་བར་འབྲེལ་དོ། ། འཆལ་བར་བྱེད་པས་ན་འཆལ་བ་སྟེ་ཞེས་
པ་ལོ། ། དེ་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ནི་ཙོལོ། ། མ་འཆལ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དོ། །
འབྲས་བྱ་ཆེ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིང་བསྐྱེད་དང་མཆོད་རྟེན་དག་ལ་མཆོད་པ་ཡང་
འབྲས་བྱ་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ཆེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལ་མཆོད་པས་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་མཆོད་པར་འགྱུར་རོ། ། གཙུག་པོར་སངས་རྒྱས་ལ་མཆོད་པ་
རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། འོན་ཏེ་འཆལ་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་དེ་ལྷར་དོན་
ཆེན་པོ་ཞེས་འོན་ཏེ་འཆལ་ལམ། དེ་ལྷར་མན་ཡོན་ཆེ་བ་ཞེས་འོན་ཏེ་རྟོགས་ལའོ། ། དེ་ལྷར་
འབྲས་བྱ་ཆེ་བ་དང་དེ་ལྷར་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ཆེ་བ་ཞེས་རིག་གྱུང་ངོ་། ། དད་པར་མ་གྱུར་པ་
ལགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཉིད་ལ་དུས་དེ་ཅམ་དུ་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ལ་ཡང་དག་པར་སྦྱོད་པས་སེམས་རྟོག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྟོན་གྱི་པོ་ཏི་རྣམས་ལ་བཅོམ་
ལྡན་འདས་དེ་རྣམས་ཅི་མ་འཆལ་ལམ་འོན་ཏེ་འཆལ་ཡང་ཞེས་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐ་མར་ཡང་
དེ་རྣམས་རིག་པ་མ་ཡིན་འཆལ་བ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅམ་མོ། ། དེར་དེ་ལྷར་རྩུ་འཕྲུལ་ཆེ་
བ་ཞེས་འཆལ་བ་མ་ཡིན་དེ་ལྷར་མན་ཡོན་ཆེ་བ་ཞེས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་སྦྱར་བར་
བྱལོ། ། དམན་པ་ཉིད་དུ་སོང་བ་འདི་སེམས་ཅན་ཉུང་བ་ཉིད་ཀྱི་རྩུ་ཞེས་བསྟན་པར་མཛད་པ་
ནི་འདི་ཅི་སྟམ་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། རྟོགས་ནས་དད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་

ཞིག་སངས་རྒྱུ་དང་ཚོས་དང་དགེ་འདུན་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་བསྟན་པ་དེ་ལ་ཐོས་པའི་
རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་རབ་དང་བསམ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རིགས་པས་བགྲང་བ་
ཞེས་རྟོགས་ནས། གང་ཞིག་སངས་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་དེ་ལྟར་འདི་རྣམས་ཡོད་ཅེས་བྱ་
བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདིར་རྟོགས་ནས་དད་པ་འོ། ། གང་ཞིག་བདེན་པ་རྣམས་མཐོང་ནས་ཐེ་
ཚོམ་ཟད་དེ་དེ་རྟོགས་ནས་དད་པ་དེ་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་འོ། ། རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་ནི་
དེ་ཉིད་འབྲས་བུ་འོ། ། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་དང་ཕྱིར་མི་འོང་བའི་ཡང་འབྲས་བུ་དང་དག་
བཅོམ་པའི་ངོ་བོ་ནི་དག་བཅོམ་པ་ཉིད་ལ་འབྲས་བུ་བཞི་པ་འོ། ། བདག་ཉིད་གཅིག་ཤིང་ཕྱིར་
བྱང་ཆུབ་ནི་རང་སངས་རྒྱུ་གྱི་བྱང་ཆུབ་པོ། ། ལེགས་པ་ཡང་དག་པར་འདོད་པ་རྣམས་ལ་
ཡང་དམན་པའི་འབྲས་བུ་རྣམས་ལ་ཕལ་ཆེ་བ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་
ལ་ཉུང་བ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་དག་པས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རབ་དུ་རྒྱས་
པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་པ་རོལ་དུ་
ཕྱིན་པ་དུག་གིས་གོམས་པས་རབ་དུ་རྒྱས་པར་བྱེད་དོ། ། རྒྱས་པར་བྱས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་
སྤྲ་ལ་སོགས་པ་དང་འབྲ་བ་སྟེ་སྤྲ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། རབ་དུ་སྒྲིན་པ་ལ་སོགས་
པ་སྒྲིན་ནོ། ། དེས་ན་ལྷ་པ་མི་འབྱུང་ངོ་། ། ཉེ་བར་འཕེལ་བ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་ཅིག་གོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་ཙོ་ར་ལ་སོགས་པ་ལ་གཡུལ་དུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་ལ་ངེས་པའི་དོན་ཉིད་གྱི་
ཕྱིར་ལྷ་པ་ཐོབ་པ་ཉིད་དོ། ། སྟོན་གྱི་པོ་ཏི་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་འཕེལ་བར་བྱས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་
འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། བཙོན་འགྲུས་བརྒྱུ་མཁས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་ནས་ཀྱང་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་འགྲོ་
བའི་དོན་གྱིས་ཁྱུར་བར་བྱ་ཞེས་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་དུག་ལ་སོགས་པ་ལ་ཁྱམ་པའི་སེམས་ཉིད་
སྤངས་ནས་མགོ་ལ་མེ་འབར་བ་དང་འབྲ་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣལ་འབྱོར་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོན་པས་སོ། །
ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཕྱིར་པན་པ་ནི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་སའོ། ། དེ་དག་པས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་མཛོན་པར་རྟོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིམ་གྱིས་
སོ། ། མཛོན་པར་རྟོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བ་ནི་ཉེ་བ་ཉིད་ཀྱི་དུས་ལ་འོ། ། སྟོན་གྱི་པོ་ཏི་རྣམས་ལ་
ནི་མཛོན་པར་རྟོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་འདོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ལ་

ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་གྱི་དོན་ཅེ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། དེ་ནམས་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ། ། ལྷག་པའི་བསམ་པ་ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ལ་རྟོགས་
པའི་བྱིར་བསམ་པ་ནི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་ལོ། ། དེ་ལྟར་འདི་ལ་སྐྱབ་པའི་དོན་དུ་རྟོགས་པར་
བྱེད་པ་ནམས་ཀྱང་དེ་ནམས་ཀྱི་རྟོགས་པ་དེ་ནམས་ཉིད་འདི་ལ་སྐྱ་ན་མེད་པ་ཉིད་བསྟན་ནས་
འཛིན་པ་དང་མཆོད་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་ཅིས་གསུངས་པ་ནི་དེ་དག་ལ་ཡང་འཛིན་དུ་འཇུག་
ཅིས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྐར་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་ལྟོས་ནས་རི་སྐད་དུ་གསུངས་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་སྐྱབ་པ་ལ་ཤིན་དུ་རྟེན་པར་དཀའ་བ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་ཡོད་
མོད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། མཉམ་པའི་བསམ་པ་དང་ཆོགས་དང་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་ལས་རི་
ལྟར་འགའ་ཞིག་ཉིད་ནི་བྱིར་མི་ལྟོག་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་
གསུངས་པ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བཙུན་འགྱུས་ཞེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟེན་པར་
དཀའ་བའོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ས་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་ལ་གནས་པ་
ངེས་པར་ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་གཞོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་ཉིད་ལ་
བཙུན་འགྱུས་ཞན་པ་ཉིད་གསུངས་པ། བཙུན་འགྱུས་ནི་དགེ་བའི་ལས་ལ་སློབ་པའོ། ། ལེ་ལོ་ནི་
ལས་ངན་པ་བྱས་པ་ལ་ཆགས་པའོ། ། སི་དུ་ཉེ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱན་དེ་ཨ་ར་བ་
བཅན་ད་བཞིན་ནོ། ། པརྒྱ་བཞིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། སེམས་པ་ནི་བསྟན་པ་སྟེ་སེམས་ནི་
ཉིང་ངེ་འཛིན་ལའོ། ། འདུ་ཤེས་ནི་བླན་པའོ། ། མོས་པ་ནི་དད་པའོ། ། ཤེས་རབ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
རབ་དུ་འབྱེད་པའོ། ། དད་པ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ནམས་ལ་ཉམ་ཆུང་བ་ཉིད་བཙུན་འགྱུས་
ཞན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་ནམས་ཀྱིས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་བཙུན་འགྱུས་ཞེན་པ་དང་
ལེ་ལོ་ཅན་ཞེས་བྱ་བས་བཙུན་འགྱུས་ཀྱི་དབང་པོའི་ལོ། ། སེམས་དམན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བས་
ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དབང་པོའི་ལོ། ། འདུ་ཤེས་དམན་པ་ཞེས་བྱ་བས་བླན་པའི་དབང་པོའི་ལོ། །
མོས་པ་དམན་པ་ཞེས་བྱ་བས་དད་པའི་དབང་པོའི་ལོ། ། ཤེས་རབ་དམན་པ་ཞེས་བྱ་བས་ཤེས་
རབ་ཀྱི་དབང་པོའི་ལོ། ། བསམ་པ་མཉམ་པས་འཇུག་པ་ལ་ཡང་བཙུན་འགྱུས་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་
སོགས་པ་ཡང་དག་པར་མི་འབྱུང་བའི་བྱིར་ཐམས་ཅད་ནི་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ས་ལ་གནས་པ་མ་
ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། དེ་བས་ན་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ས་དང་མཉམ་པ་རི་ལྟར་

གསུངས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རྩོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྐྱབ་པ་ཞེས་ཉེ་བར་བྱེད་པ་ནི་དེ་བས་ན་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་ཏེ། ལྷུང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷུང་བར་རྟོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་གྲངས་མེད་གསུམ་གྱི་
མཐར་ཐུག་པ་ལ་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྱུང་བ་ཉིད་དེ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རྩོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་སྦྱོར་བ་ལས་བསྐླལ་པ་ནམས་ལ་ལྟོག་པ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། བདེ་བ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་བརྒྱ་བྱིན་འཁོར་ལོས་སྦྱར་བ་ཉིད་འཛིན་པས་ཀྱང་ཆོགས་ལ་སོགས་པ་མི་ལྷུང་བའི་བྱིར་
རྟོ། ། འདི་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ཉིད་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དེར་
སྤྲིང་བཞི་བའི་ཚྱུང་བའི་གཤགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷུང་དུ་བདེ་བར་མངོན་པར་རྟོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རྟོ། ། རྒྱན་མི་འཆད་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་པ་དང་ཐོས་པ་ལ་
སོགས་པས་སོ། ། ཡོངས་སུ་དྲི་བ་ནི་ཐེ་ཆོམ་གཙོད་པའི་དོན་དུ་འོ། ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའོ་
ཞེས་ཤེས་ཏེ་བྱ་བ་ནི་སྟོན་པ་ཉིད་དུ་བྱས་ནས་ཉེ་བར་གཞག་པའི་བྱིར་རྟོ། ། འདི་ནི་བདག་གི་
ཞེས་འདོན་པ་ལ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྟགས་བཟུང་བའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཐོང་བ་
སྤྲིད་པ་ནམས་ལ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རྩོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྐྱབ་པ་ཉིད་ལེགས་པ་ཡིན་ཏེ་ཡང་དག་
པའི་བྱང་ཆུབ་གཙོ་བོའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་ཞོག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
དེའི་བྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཐོང་བ་མི་སྤྲིད་པ་ནམས་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་མཆོད་རྟེན་རིང་
བསྐལ་གྱི་སྤྲིང་པོ་ཅན་མཆོད་པས་བསོད་ནམས་མང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རྩོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་འབྱུབ་པ་ཉིད་ལེགས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དེ་བས་ན་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། མཆོད་རྟེན་མཆོད་པས་བསོད་ནམས་མང་བ་ཉིད་དེ་ནོར་མཆོག་གཏོང་བས་སོ། །
རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱི་རང་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟེན་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་རིང་བསྐལ་གྱི་སྤྲིང་པོ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་བརྟན་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། མཆོད་
རྟེན་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་རབ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། ནམ་འཆོའི་བར་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་དུ་
དབྱེ་བ་མང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། ལྷའི་དྲིལ་བྱ་དང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་དེའི་གཞི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
དེའི་རྒྱའོ། ། བཙམ་ལྡན་འདས་མང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་ཡང་དག་པར་འཇུག་པའི་
ཆོག་ནི་བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེ་བ་བྱུང་བའི་དོན་དུ་འོ། ། མངོན་པར་དད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་
ཆེན་པོ་ཡང་དག་པར་བྱུང་བས་སོ། ། དེ་རྟོག་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་འདིར་བསྐྱབ་པར་བྱ་

ཞེས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལྷག་པར་མོས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་པར་དད་པ་ཁས་སྒྲངས་
པས་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སེམས་དང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དད་པ་ལ་སོགས་
པའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཡང་འབྲས་བུ་གཞན་འདོད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ་འོན་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། ལྷག་པའི་བསམ་པས་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་གོང་ནས་གོང་དུ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་བྱེད་པར་གྱིས་སོ། ། ཡང་ནས་ཡང་དུ་ཉན་པར་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོར་བརྟེན་པ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་ཉན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟེ། ཡིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་རྟོགས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་དེ་མཉམ་པར་གཞག་པས་སོ། ། ཅི་
ལྟ་བུར་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གིས་ངེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་རབ་ཐུན་སུམ་ཚོགས་
པ་ཆུང་དུ་དང་འབྲིང་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟ་བུ་དོན་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ངེ་ལྟར་ལྷག་པ་ཞེས་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ་དེ་ལྟར་ལྷག་པ་ནི་དད་པ་ལ་སོགས་པ་
ཡང་དག་པར་ལྟན་པའི་ཤེས་རབ་གང་ཞིག་དེ་ཡང་ངེ་ལྟར་ལྷག་པ་ལོ། ། ཡོངས་སུ་དཔྱེད་པར་
བྱེད་པ་ནི་བརྟགས་པ་ལོ། ། ཆུང་དུ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་ཀྱང་ངོ་། །
འཆང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཆད་པར་པོ་ཏི་ཙམ་ཡང་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་ལ་ཕན་པའི་བསམ་པས་པོ་ཏི་འགའ་ཞིག་ལ་ངེས་པར་ཞུགས་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཉིད་དོ། ། ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་ལ་ཡང་ལམ་དང་
འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལོ། ། རྒྱུ་ཆད་པ་ནི་འདིའི་སྒྲིགས་བམ་མ་
ཆང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པར་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དམ་པའི་ཆོས་
རྒྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལུང་དང་རྟོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་ཀྱི་དམ་པའི་ཆོས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་མ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙོ་བོ་འམ་དེའི་ཡང་དག་པར་མཆོད་པ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རྒྱབ་པ་ན་ལོ། ། དེ་བས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེ་ལྟར་གསུངས་པའི་མཆོད་པ་ལས་ངེ་ལྟར་
ཡང་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་མཆོད་པ་ལས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མའི་མཆོད་པ་ལ་
བསོད་ནམས་མང་བ་ཉིད་དེ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་འཛམ་བུ་གླིང་གི་ཆད་དང་གླིང་
བཞི་པའི་སེམས་ཅན་ཆད་མེད་པ་རྣམས་ལ་སྟོང་གཅིག་པའི་སེམས་ཅན་ཀྱི་ཆད་དང་། སྟོང་

གཉིས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཚད་དང་། སྟོང་གསུམ་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཚད་དང་། སྟོང་ཆེན་
པོའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་ཚད་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་ཚད་གྱི་མཆོད་རྟེན་
ནམས་མཆོད་པ་བས་བཅོམ་ལུན་འདས་མའི་མཆོད་པ་ནི་བསོད་ནམས་མང་བ་ཉིད་དེ། དེ་
བཞིན་དུ་གང་གྲུའི་ཁྱུང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་གྱིས་སོ་སོར་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ནམས་བྱས་ཏེ་མཆོད་པ་བས་ལྷག་
པའི་བསོད་ནམས་ཉིད་དེའི་རྒྱ་ཡང་སྟོན་ཅིང་གསུངས་པ་ལྟ་ཞོག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
མཆོད་རྟེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་ཅམ་སྟེ་འཛམ་བུའི་སྤྲིང་ཁྱབ་པའོ། དེ་ཉིད་ནི་སྤྲིང་སྟེ་འབྲས་བུ་
ཆེ་བས་འཛམ་བུའི་ཤིང་ཆེན་པོས་མཆོན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འཛམ་བུའི་སྤྲིང་ངོ་། དབྱས་སུ་རི་
རབ་རིན་པོ་ཆེ་ཆེན་པོ་སྣ་བཞིའི་རང་བཞིན་དང་ཕྱོགས་བཞི་ལ་སྤྲིང་བཞི་སྟེ། ཤར་གྱི་ལུས་
འཕགས་པ་དང་། འཛམ་བུའི་སྤྲིང་དང་། སྤྲི་མི་སྟན་དང་། བ་ལང་སྟོང་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ལ་ཡོད་
པས་སྤྲིང་བཞི་པ་སྟེ་རང་གི་དོན་ལ་ནི་རྒྱུན་ཨན་ནོ། སྤྲིང་བཞིའི་སྟོང་གི་ཚད་འདི་ལ་ཡོད་
པས་ན་སྟོང་སྟེ་ཕུད་དོ། སྟེ་ཕུད་དང་ལུན་བས་ན་སྟེ་ཕུད་དོ། སྟོང་གཉིས་གྱི་ཚད་འདི་ལ་
ཡོད་པས་ན་སྟོང་གཉིས་པ་སྟེ། སྟོང་དང་སྟོང་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། དེ་ཡང་བར་མ་སྟེ། སྟོང་
དང་སྟོང་ཆེན་པོ་དག་གི་དབྱས་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། སྟོང་གསུམ་གྱི་ཚད་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་
སྟོང་གསུམ་སྟེ། སྟོང་གཉིས་པ་ནམས་ཀྱི་སྟོང་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། དེ་ཉིད་ནི་སྟོང་ཆེན་པོ་སྟེ།
སྟོང་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སོ། འོན་ཀྱང་དེ་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ནི་མི་ཁོ་
ནར་གྱུར་པ་སྟེ་སྟོན་ནི་མ་ཡིན། ཐ་མ་ནི་མ་ཡིན། ཕྱིས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་ཅིག་ཅར་ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་ནོ། འདིར་སེམས་ཅན་ཉིད་ནི་སེམས་ཅན་ནམས་སོ། སྟོན་མི་ནམས་ཉིད་ཡོངས་སུ་
བརྟག་པ་སྟེ། རྟོགས་པ་ཉི་བར་སྤངས་ནས་བདག་དུ་བྱས་ཏེ་འགོ་བ་སྣ་ཆོགས་ལ་སོགས་པ་
འཕགས་པར་བྱེད་པ་སྣ་ཆོགས་པའི་ལས་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱི་ཅིག་ཅར་བསྐྱལ་
པའི་བར་དུ་འགོ་བ་མེད་པར་སོ་སོར་དམིགས་པ་མི་སྤྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། བསྐྱལ་པའམ་བསྐྱལ་
པ་བས་ལྷག་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཆེ་བསྐྱལ་བའི་ཅུང་ཟད་ལྷག་པར་གྱུར་ན་ཅུང་ཟད་
གྱིས་མ་ཆང་བ་བསྐྱལ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་
ལྟ་བུའི་ནམ་པའི་མཆོད་རྟེན་གྱི་བཀུར་སྟེ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་སོ། བསོད་

ནམས་བྱ་བ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་སེམས་པས་སོ། ། འདིར་ནི་བརྒྱ་བྱན་རང་གི་ལྷག་པར་མོས་པ་
དད་པ་དང་བཅས་པ་གསུངས་པ་ནི་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྟེ། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚད་ལས་འདས་པ་རྣམས་ལའོ། ། བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཞལ་དུ་མེད་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ལྷལ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟ་
ན་ཡང་འདིར་སྟོང་གསུམ་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ཉུང་བ་ཞེས་བརྒྱ་བྱན་
ཉིད་ཀྱིས་གསོལ་པ། ལྷ་ཞོག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདིར་བརྒྱ་བྱན་གྱི་ལྷག་པར་མོས་པ་
བཟུན་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་གནང་བ་གསུངས་པ་ནི་དེ་ནས་
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་གང་གི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཐོབ་པ་ལ་ལམ་གཅིག་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་
དེ་འཛིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་སྒྲེགས་བམ་མཆོད་པ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་མཆོད་
པའི་དོན་ཀྱིས་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། གཞལ་དུ་མེད་པ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ནི་པལ་ཆེ་བ་རྗེད་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་གྲངས་སམ་ལྷག་པ་བས་ལྷག་པའི་
གྲངས་རྗེད་པར་བྱེད་པའོ། ། ཡང་ན་མང་པོ་ནི་སྟོན་གྱི་བསོད་ནམས་ལ་སྟོས་པའོ། ། གཞལ་དུ་
མེད་པ་ནི་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི་ཚད་མས་གོ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའོ། ། གྲངས་མེད་པ་ནི་
གཅིག་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་གྲངས་དང་བྲལ་བའོ། ། བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ནི་འདི་ལྟ་བུ་ཉིད་
ཀྱིས་བསམ་པར་བྱ་བ་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མཉམ་པ་མེད་པ་ནི་འདྲ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཚད་མེད་པ་ནི་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་ལས་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་མི་རྒྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་རིམ་གྱིས་མཆོད་པ་ཆེན་པོ་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ནི་རིམ་གྱིས་སེམས་ཅན་
རྣམས་ལྷག་པར་མོས་པ་ལས་འདུག་པའི་དོན་དུའོ། ། འདིར་ནི་དོགས་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་
འཐད་པས་གསུངས་པ་ནི་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བསོད་ནམས་མངོན་
པར་འདུ་བྱེད་པ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཆར་མི་སོད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཐོག་མ་
དང་ཐ་མར་ཡང་ཆར་མི་སོད་ཅེས་བྱ་བའི་ཆོག་ནི་དབུས་སུ་ཡང་འབྲེལ་བའི་དོན་དུའོ། ། མི་
སོད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཐོབ་པར་མི་བྱེད་རྟེན་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། བརྒྱའི་ཆར་ཡང་ཉེ་

བར་མི་འགོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གངས་ཀྱི་བྱང་པར་གྱིས་སོ། ། གངས་སུ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་པར་
དུ་མ་བྱས་པའི་གངས་འཛིན་པས་སོ། ། དེ་ལས་གཞན་པའི་གངས་འཛིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །
ཆར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐུས་སོ། ། བགང་བར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་ཀྱིས་སོ། ། བསོད་
ནམས་ཀྱི་རིགས་འདི་ལ་མཆོད་རྟེན་ནམས་ཀྱི་བཀྱར་སྟེ་ལས་སྐྱེས་པའི་བསོད་ནམས་མངོན་
པར་འདུ་བྱེད་པ་གངས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བྱང་པར་འདི་ལ་འཛིག་རྟེན་ན་དཔེ་ཡང་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་ཏེ་གང་གིས་བསོད་ནམས་དེ་འབྲུ་པར་འགྱུར། ། དེ་བཞིན་དུ་གངས་ཀྱིས་ཉུང་བ་མེད་
པར་བསོད་ནམས་དེ་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་ཕྱིར་གསུངས་པ། དཔེར་ཡང་མི་བཟོད་དོ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་མཐུ་ལ་ཡང་དཔེ་མེད་པར་གསུངས་པའོ། ། དཔེས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡང་མི་བཟོད་
དོ། ། དཔེས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་རང་གི་དོན་ལས་ཕྱུག་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱེན་ནོ། །
རིགས་ལ་ཡང་དཔེ་མེད་པ་གསུངས་པ་ནི་རྟེན་དུ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་རྟེན་དུ་བྱ་བ་ནི་རྟེན་ཏེ་
བར་འཇལ་བ་ཉིད་དོ། ། སྤ་བ་བྱ་གྲོ་སྒྲིའི་ས་བོན་གྱིས་དཔངས་ཤིན་དུ་མཐོ་བ་དང་རྒྱར་ཡངས་
པ་བྱ་གྲོ་སྒྲིའི་ཤིང་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོའི་འབྲེལ་བ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་
གསུངས་པའི་རྒྱར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་ངོ་བོས་ཀྱང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། འདི་རྒྱར་གྱུར་པ་ཡང་འདིའི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདི་ལ་དོན་འདི་ཉིད་རྟོགས་པར་བྱ་
སྟེ་རི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཞལ་སྒྲ་ནས་གསུངས་པ། གངས་དང་མཐུ་དང་རིགས་
ནམས་ཀྱི། འབྲེལ་པའི་བྱང་པར་བྱེད་པ་ལ། འཛིག་རྟེན་ཀྱན་ལ་དབྱེད་ནས་ནི། དཔེ་ཡང་
རྟེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། ། སྟོན་གྱི་པོ་ཏེ་ནམས་ལ་ནི་དཔེས་བསྟན་པར་
བྱ་བ་དང་རྟེན་དུ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་འདོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེར་དཔེར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་དཔེ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་རྟོགས་པར་བྱའོ། ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ཐམས་ཅད་འདིའི་
འབྲས་བུ་གདུལ་བྱ་ནམས་ཉིད་ལ་འདི་དེ་བཞིན་ཞེས་སྟག་པར་མོས་པ་དེ་དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པས་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་བྱུང་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ་གཙོ་བོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ནི་སྐྱེ་
བོ་མང་བོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། གྲོགས་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བོད་པའི་ཆོག་
གོ། ། འདིར་འཐད་པ་ནི་གྲོགས་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་བྱུང་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། གཞུང་བར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ལ་རི་སྐད་གསུངས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་གྲུབ་

པའི་དགོངས་པའོ། ། འདིར་ལྟའི་བྱ་ཆམས་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། གཟུང་བར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་འདིར་དགོངས་པ་སྟོན་དུ་སོང་
བས་དངོས་སུ་བརྒྱུ་བྱིན་གྱིས་བྱས་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་གསུངས་པ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྒྱ་བ་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཆམས་ཀྱི་དགོངས་པའོ། ། འཐབ་པར་བྱའོ་
ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་ཉིད་དུ་གསལ་བར་བྱེད་པའོ། ། གཡུལ་འགྱེད་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱ་བ་ར་
བྱོས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་འོ། ། འདིར་ལྟ་མ་ཡིན་ཆམས་ཀྱི་འཐབ་པར་འདོད་པ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ལ་
བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་རིག་པ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་རྒྱ་ཞེས་བརྒྱུ་བྱིན་བསྟོད་པའི་སྒོ་ནས་
སྒྲས་པ། རིག་སྒྲགས་ཆེན་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རིག་སྒྲགས་ཆེན་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ཆོག་གསུམ་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། གོང་ན་མེད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ལྷག་པ་མེད་པས་སོ། ། ལྷ་
ན་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅུང་ཟད་ལྷག་པའི་རིགས་པ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མཉམ་པ་
མེད་པ་ནི་མཚུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པ་ནི་ཅུང་ཟད་ཉུང་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། གང་ཞིག་འདི་ལྟ་བུ་རིག་སྒྲགས་ཆེན་མོའི་རང་བཞིན་དེ་རི་ལྟར་ལྟ་མ་ཡིན་
ཆམས་ཀྱི་སྟོབས་མ་གོས་པ་ཙམ་གྱིས་རི་ལྟར་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། །
ལྟ་མ་ཡིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱི་སྟོབས་འཕྲོགས་པ་ལ། རིག་སྒྲགས་ཆེན་མོ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་རྒྱ་ཉིད་
ཡིན་ཞེས་བརྒྱུ་བྱིན་ལ་བཀའ་སྩལ་པ། དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། རྗེས་སུ་
གནང་ནས་དུས་གསུམ་གྱི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སྐྱེད་པས་ཀྱང་རིག་སྒྲགས་ཆེན་མོ་ལ་
སོགས་པ་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། འདི་ལ་བཞེན་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། བཅོམ་
ལྷན་འདས་མའི་ཡོན་ཏན་གཞན་ཡང་གསུངས་ལ། འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དགེ་བ་
བརྒྱའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ཆམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་ཀྱི་ཉེས་པར་སྦྱོད་པ་གསུམ་ལས་གསོད་པ་དང་
རྒྱ་བ་དང་འདོད་པས་ལོག་པར་གཡེམ་པ་ལས་ལོག་པ་གསུམ་མོ། ། བརྒྱན་དང་ཆོག་རྒྱབ་དང་
ངག་འབྲལ་པ་ཆམས་ཀྱིས་ངག་གི་ཉེས་པར་སྦྱོད་པ་བཞི་ལས་ལོག་པའོ། ། བརྒྱབ་སེམས་དང་
གཞོད་སེམས་དང་ལོག་པར་ལྟ་བའི་ངོ་བོ་གསུམ་གྱིས་ཡིད་ཀྱི་ཉེས་པར་སྦྱོད་པ་གསུམ་ལས་
ལོག་པའོ། ། བསམ་གཏན་བཞི་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནི་ཡན་ལག་ལྔ་དང་
ལྷན་པ་སྟེ། ཉོག་པ་དང་དཔྱོད་པ་དང་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་དེ་བ་དང་སེམས་ཚེ་གཅིག་པ་

ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་ནི་ཡན་ལག་བཞི་དང་ལྔ་པ་སྟེ། རང་དུ་ཡང་དག་པར་དང་བ་དང་
དགའ་བ་དང་བདེ་བ་དང་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ཉིད་དོ། །གསུམ་པ་ནི་ཡན་ལག་ལྔ་དང་ལྔ་
པ་སྟེ། བཏང་སྟོམས་དང་བྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དང་བདེ་བ་དང་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ཉིད་
དོ། །བཞི་པ་ནི་ཡན་ལག་བཞི་དང་ལྔ་པ་སྟེ། བཏང་སྟོམས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། བྲན་པ་
ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་མེད་པ་དང་། སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་
ཉིད་དོ། །དེ་ལ་བསམ་གཏན་དང་སོ་ལ་རྟོག་པ་དང་དཔྱད་པ་དག་པ་ནི་རྩ་སྟེ། འདོད་པའི་
ཉེས་དམིགས་ཀྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། ཞི་བ་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་སོ་སོར་ཉེ་བར་གཞག་
པས་དེ་དག་གིས་དེ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་རྟོག་པ་ནི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་གཏད་པའི་
མཚན་ཉིད་དོ། །དཔྱད་པ་ནི་ཡང་དག་པར་འབྱུང་པ་སོ་སོར་ཉེ་བར་གཞག་པའི་མཚན་ཉིད་
དོ། །འབྲས་བུ་ནི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་དག་གོ། །དེ་དག་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་རོ། །འདོད་པ་དང་མི་དགེ་བའི་ཚོས་ལས་རྒྱལ་བས་སྒྲིན་མེད་པའི་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ནི་
དགའ་བའོ། །ཉོན་མོངས་པའི་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་ཞི་བས་ཉོན་མོངས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཡིད་
དུ་འོང་བའི་རིག་པའི་བདེ་བ་དང་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ཉིད་རང་བཞིན་ནོ། །འདོད་པའི་ཉེས་
དམིགས་ལ་སོགས་པའི་དམིགས་པ་ལ་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་དང་དཔྱད་པ་དང་བཅས་པའི་
སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེའོ། །བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་ནི་ནང་གི་ཡང་དག་
པའི་རྩ་སྟེ། །དེར་རྟོག་པ་དང་དཔྱད་པ་དག་ལ་སེམས་འཁྲུག་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །
རྟོག་པ་མེད་པ་ལ་པན་ཡོན་མཐོང་བས་ནང་དུ་ཡང་དག་པར་དང་བ་ཆེན་པོ་བདག་ཉིད་ཀྱི་
ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་ཡང་དག་པར་དང་བ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་དག་པར་རྟོག་པ་སྤངས་
པའི་ཕྱིར་རྟོག་པ་དང་དཔྱད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ནང་དུ་ཡང་དག་པར་དང་བའི་
རྒྱན་ལས་ཡང་དག་པར་བྱུང་བའི་རྒྱ་བཞིན་དུ་སེམས་ལ་རང་གི་དང་གིས་རྒྱ་བའི་དམིགས་པ་
ལ་གནས་པའོ། །དམིགས་པ་ནི་འདོད་པ་རྣམས་སམ་རྟོག་པ་དང་དཔྱད་པ་རྣམས་ལ་ངེས་
པར་འབྱུང་བ་དང་ཞིབ་འབྲས་བུ་སྟེ། སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་དགའ་བ་དང་བདེ་བའོ། །འོན་ཀྱང་
འདིར་རྟོག་པ་དང་དཔྱད་པ་རྒྱལ་བས་ཀྱང་སྒྲིན་དང་བྲལ་བའི་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཤེས་པར་བྱ་
བ་ལ་རང་བཞིན་ནི་སྤྲ་མ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་འདོད་པ་རྟོག་པ་དང་དཔྱད་པ་དང་ཉེས་

དམིགས་དང་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་ཞི་བ་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་པ་ལ་རྟོག་པ་དང་དཔྱད་པ་
དང་བྲལ་བ་དང་དགའ་བ་དང་བདེ་བར་ལྡན་པའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་
བསམ་གཏན་གཉིས་པའོ། ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལ་ནི་བཏང་སྟོམས་དང་བྲན་པ་དང་ཤེས་
བཞིན་ནི་རྒྱའོ། ། དགེ་བའི་སྦྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་ཀྱི་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་གཞོན་
པ་མེད་པ་དང་དཔྱད་པ་མེད་པ་དང་དབུས་སུ་གནས་པ་གང་ཞིག་ཉེ་བར་ཞི་བ་ལྟ་བུ་བཏང་
སྟོམས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་འོ། ། སྤར་གྱི་བསམ་གཏན་དག་ལ་དགའ་བ་དང་མདོན་པར་དགའ་
བའི་དབང་གིས་སེམས་ཀྱི་འབད་པ་སྤངས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་རྟོག་པ་ཅན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་
དགའ་བ་ལ་དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་བཏང་སྟོམ་ཉེ་བར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོངས་སུ་མ་རྗོགས་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདིར་སོ་སོར་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལས་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འབད་པ་
བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་དུ་གྱུར་པ་བཏང་སྟོམས་འདུག་པ་ཡིན་འོ། ། བྲན་པ་ནི་བྲན་པར་
བྱེད་པ་སྟེ་དེ་ཡང་མི་བརྗོད་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་འོ། ། ཤེས་བཞིན་དང་བྲན་པ་ཉིད་ལ་ཉེ་བར་
གཞག་པ་ཤེས་བཞིན་དང་མ་ཆང་བ་ལ་བྲན་པ་ནི་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། ། བྲན་པ་དང་ཤེས་
བཞིན་དག་ཀྱང་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འགལ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་ཡང་བསམ་གཏན་རྣམས་
ཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་བསྟུས་པར་བྱས་པ་དེ་ལྟར་ཡང་འདི་ཉིད་ལ་རང་གི་སྒྲས་སྒྲས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དགའ་བ་སྤོང་བར་དགའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་སྤངས་ཀྱང་བྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་མ་ཆང་བ་ལ་
ཡང་དག་པར་སྦྱོད་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདིར་འབྲས་བུ་བདེ་བ་ཉིད་དེ་འཆུམས་པར་བྱེད་
པའི་སེམས་དེ་དང་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བ་ལས་ཅེ་གཅིག་པའི་བྱད་པར་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་
མཐུན་པ་རྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། དགའ་བ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རང་བཞིན་ནི་སྤར་
བཞིན་འོ། ། དེ་ལྟར་ན་འདོད་པ་རྣམས་དང་དགའ་བ་ལ་ཉེས་དམིགས་དང་ངེས་པར་འབྱུང་བ་
དང་ཞི་བའི་དམིགས་པ་ལ་དགའ་བ་དང་འགྲེལ་པའི་བདེ་བར་ལྡན་པ་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་
པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་བསམ་གཏན་གསུམ་པའོ། ། བཞི་པ་ལ་ནི་བཏང་སྟོམས་ཡོངས་སུ་དག་པ་
ནི་རྒྱ་ཡིན་འོ། ། བཏང་སྟོམས་དང་བྲན་པ་ནི་སྤར་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། དེ་དག་གི་ཡོངས་སུ་དག་
པ་ནི་བདེ་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་གྱི་བསམ་གཏན་ལ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉེ་བར་མ་འབྲེལ་
པའོ། ། འདི་ཡང་ཤིན་ཏུ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བྲན་པ་ལ་ཤེས་བཞིན་ཡོངས་སུ་དག་པ་ནི་ཐ་

དང་པའི་འབྲས་བུ་མ་བཤད་དོ། ། བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་སྟུག་བསྐྱེད་བ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཆོར་བ་ནི་དེར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་བཞིན་དུ་དམིགས་པ་ཉི་བར་གཞག་པ་བཏང་
སྟོམས་ཀྱིས་དེ་དང་འདྲ་བའི་ཆོར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་བྱ་བ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཞེས་གཡོ་བ་མེད་
པ་ཐོབ་པས་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་བྲན་པ་ཡང་ངོ་། ། འདི་ཉིད་ནི་འདིར་འབྲས་བུ་
སྟེ་བདེ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། བདེ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བྲན་པ་ནི་
ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་ཡང་སེམས་ཅན་ལ་རབ་ཏུ་ཆགས་པ་རྣམས་ལ་ཁྱད་པར་གྱི་
ཕྱིར་ཉི་བར་འགོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བདེ་བ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རང་བཞིན་ནི་སྤྲུལ་
བཞིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་འདོད་པ་དང་དགའ་བ་དང་བདེ་བའི་ཉེས་དམིགས་དང་ངེས་པར་
འབྱུང་བ་དང་ཞི་བ་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་པ་ལ་བཏང་སྟོམས་དང་བྲན་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཅེ་
གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་བསམ་གཏན་བཞི་པའོ། ། བསམ་གཏན་འདི་རྣམས་ནི་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་ཡན་ལག་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དེ་རྣམས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་བྲན་པ་དང་ཆོས་
སོ་སོར་རབ་ཏུ་འབྱེད་པ་དང་དགའ་བ་དང་ཤིན་ཏུ་སྤྱངས་པ་དང་བཏང་སྟོམས་དང་། བཙོན་
འབྲས་དང་། ཉིང་ངེ་འཇིག་གི་མཚན་ཉིད་ཅན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན་རྣམས་ཀྱིས་ཡང་
དག་པར་ལྡན་པ་འཇིག་རྟེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་
བདུན་གྱི་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བ་སེམས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་རབ་ཏུ་
འགོ་བ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཚད་མེད་པ་བཞི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱམས་པ་དང་། སྤྱིང་རྩེ་དང་།
དགའ་བ་དང་། བཏང་སྟོམས་ཏེ་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཚད་མེད་པའི་སེམས་ཅན་སྦྱོད་ཡུལ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཚད་མེད་པ་རྣམས་སོ། ། གྱེ་མ་སེམས་ཅན་འདི་རྣམས་བདེ་བ་དང་ཕྲད་པར་གྱུར་
ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བྱམས་པའོ། ། སྟུག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བར་གྱུར་ཅིག་སྟམ་པ་ནི་སྤྱིང་རྩེའོ། །
བདེ་བ་དང་མི་འབྲལ་བར་གྱུར་ཅིག་སྟམ་པ་ནི་དགའ་བའོ། ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུའི་དངོས་པོ་
ཉི་བར་རྒྱུར་པ་དང་འདོད་ཆགས་དང་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་ཞེ་སྤང་གི་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་
རྣམ་པར་གྲོལ་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བཏང་སྟོམས་སོ། ། རྣམ་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་བདེ་བ་
དང་། ཡང་དག་པར་སྦྱར་བའི་བསམ་པ་དང་། སྟུག་བསྐྱེད་དང་རྣམ་པར་བྲལ་བར་འདོད་
པའི་བསམ་པ་དང་། བདེ་བ་དང་མི་འབྲལ་བར་འདོད་པའི་བསམ་པ་དང་། ཀྱན་ནས་ཉོན་

མོངས་པ་མེད་པའི་བསམ་པ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། གཞུགས་མེད་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་བཞི་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇུག་པ་བཞི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་དང་ནམ་ཤེས་
མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། འདུ་ཤེས་ཡོད་མིན་མེད་མིན་
ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནམས་སོ། ། དེ་ལ་དང་པོ་སྟོམས་པར་ཁྱགས་པ་ནི་ཐམས་ཅད་ལས་གཞུགས་ཀྱི་
འདུ་ཤེས་ནམས་ཡང་དག་པར་འདས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་པའི་འདུ་ཤེས་ནམས་སྤངས་པ་དང་། ལྷ་
ཆོགས་པའི་འདུ་ཤེས་ནམས་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སོ་ཞེས་ནམ་
མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སྟོམས་པར་ཁྱགས་ཏེ་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོ་སྟེ། དེ་ལ་
གཞུགས་ཞེས་བྱ་བའི་འདུ་ཤེས་ནམས་ནི་གཞུགས་ལ་བརྟེན་པའོ། ། གཞུགས་ཀྱི་དམིགས་པ་
ནམས་སོ། ། དེས་ན་མིག་གི་ནམ་པར་ཤེས་པ་དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་པའི་འདུ་ཤེས་ནམས་
སྤངས་པས་ཁོང་ཁྱོད་པ་ནི་ནམ་པར་འཆོ་བ་སྤྲད་དང་། སྤི་དང་། རོ་དང་། རེག་བྱའི་ཡང་དག་པར་
འདུས་པའི་འདུ་ཤེས་ནམས་དང་། ར་བ་དང་། ལྷ་དང་། ལྷེ་དང་། ལྷས་ཀྱི་ནམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་
དག་པར་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་འགགས་པས་སོ། ། ལྷ་ཆོགས་པའི་འདུ་ཤེས་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ལྷ་ཆོགས་པའི་འདུ་ཤེས་ནམས་ལྷ་ཆོགས་པའི་དམིགས་པ་ཅན་ཡིད་ཀྱི་ནམ་པར་ཤེས་པ་
དང་། ཡང་དག་པར་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ནི་ཡང་དག་པར་ལྡན་པ་མེད་
པས་སོ། ། མཐའ་ཡས་པ་ནི་གཞུགས་ཏུ་མེད་པའོ། ། ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞུགས་ལ་ངེས་
པར་འབྱུང་བའོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱེ་མི་སེམས་ཅན་བརྟེན་པའི་དོན་དུའོ། ། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་
པ་ཉིད་ནི་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་དོ། ། དེ་ཉིད་ནི་སྐྱེ་མཆེད་དེ། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྟོན་ནས་ཡིད་ཀྱི་སྟོན་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་མཆེད་དོ། ། སྟོམས་པར་ཁྱགས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོབ་སྟེ་རྟོགས་པར་བྱས་
པས་སོ། ། གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་གཞུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ལས་
ཡང་དག་པར་འདས་པའི་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་པའི་དམིགས་པ་ཅན་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་
མཚན་ཉིད་དུ་གཞུགས་ཀྱི་ཆགས་པ་རབ་དུ་ཞི་བ་སོ་སོར་ཉེ་བར་གཞུགས་པ་སྟེ། དེའི་སྟོམས་
པར་ཁྱགས་པའོ། ། གཉིས་པ་ནི་སྟོམས་པར་ཁྱགས་པ་དང་པོ་ཡང་དག་པར་འདས་པས་སོ། །
ནམ་པར་ཤེས་པ་མཐའ་ཡས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པར་ཤེས་པར་བྱེད་པས་ན་ནམ་པར་ཤེས་པའོ། །
ནམ་པར་ཤེས་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་ནི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་བཞིན་དུའོ། ། གཞན་

ཡང་ནམ་པར་ཤེས་པ་ནི་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མཐའ་ཡས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གཟུང་
བར་བྱེད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་པ་འཛིན་པའི་
ཕྱིར་མཐའ་ཡས་པ་ཞེས་གཞན་དག་གོ། ། ལྷག་པར་མོས་པའི་དབང་གིས་སམ། བསམ་གཏན་
ལས་གཟུགས་མེད་པའི་ཡན་ལག་འགྲིབ་པས་ཡང་དག་པར་འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ། ། འོན་ཀྱང་
དམིགས་པ་ཡང་དག་པར་འདས་པས་དེ་ཉིད་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་འདུ་ཤེས་རྣམས་རིང་
དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་སྟོད་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྟེ་མཆེད་ལས་
ཡང་དག་པར་འདས་ཏེ། དེའི་མཐར་ཐུག་པའི་འདོད་པའི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བ་ཅན་གྱི་དེ་
ངས་པར་འབྱུང་བ་ལ་ཞི་བ་མཐོང་བའི་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྟེ་མཆེད་ལ་དམིགས་པའི་
སེམས་ཚེ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། ། གསུམ་པ་ནི་གཉིས་པ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་ཏེ།
ཅི་ཡང་མེད་ཅེས་ཅི་ཡང་མེད་པའི་དངོས་པོ་ནི་ཅི་ཡང་མེད་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ནི་སྟེ་མཆེད་དེ་
ཡིད་འཛིན་པའི་ཉེན་རོ། ། དང་པོ་ཉིད་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་འདུ་ཤེས་རྣམས་ཡང་དག་
པར་འདས་པས་གཉིས་པ་ལ་ནི་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་པའི་འདུས་ཤེས་ལའོ། ། འདི་ལ་ནི་ནམ་
མཁའ་མཐའ་ཡས་པ་ཞེས་འདུ་ཤེས་ལ་སྟོན་གང་ཞིག་དེ་རྣམས་ཉིད་ནི་མཐའ་ཡས་པ་ཐུན་
སུམ་ཚོགས་པ་དོགས་པར་རྒྱར་པ་ན་སྤར་བཤད་པའི་རུང་ཟད་དམིགས་པ་མ་བྱས་པར་ཤེས་
པ་གནས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། དེ་ལྟར་འདི་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྟེ་མཆེད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་
པའི་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བ་དེ་འདས་པར་བྱས་ནས་ངས་པར་འབྱུང་བ་ལ་
ཞི་བའི་འདུ་ཤེས་ཅན་ཅི་ཡང་མེད་པའི་དམིགས་པ་སེམས་ཚེ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །
བཞི་པ་ནི་འདུ་ཤེས་ཡོད་མིན་མེད་མིན་གྱི་སྟེ་མཆེད་དེ། དེ་ལ་འདུ་ཤེས་ནི་བྱུག་རྩ་དང་འབྲ་
བ་སྟེ། དེ་ཡོངས་སུ་སྤངས་ནས་དེ་མེད་པས་སོ། ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་ཡང་ཐོབ་པ་སྟེ་གཏི་མུག་
ཅེས་ཡོངས་སུ་སྤངས་ནས་རིམ་པ་གཞན་མཐོང་བ་ཕྱ་བའི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ནི་
སྟེ་མཆེད་དེ། འདི་ལ་ཡིད་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་འབད་པར་བྱེད་པས་ན་སྟེ་མཆེད་དོ། །
དེ་དང་དེའི་འདུ་ཤེས་ལ་གཡེར་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་རྣམས་ལ་ལྡོག་པའི་དོགས་པས་ཅི་ཡང་མེད་
པའི་སྟེ་མཆེད་ཀྱང་ཡོངས་སུ་སྤངས་པས་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་ཞིང་
ངས་པར་འབྱུང་བ་དང་། སྟེ་མཆེད་གཞན་ལ་ཞི་བའི་འདུ་ཤེས་ཅན་འདུ་ཤེས་ཡོད་མིན་མེད་

མིན་གྱི་དམིགས་པ་ཅན་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། ། འདི་ནམས་ཀྱི་གཟུགས་
མེད་པ་ཉིད་ནི་གཙོ་ཆེར་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་། ཆོར་བ་ལ་
སོགས་པ་སྤང་པོ་བཞི་ནམ་པར་སྦྱིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་ནམས་ཞེས་
བྱ་བ་ལ། རྩུ་འཕྱུལ་གྱི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་ནམ་པ་སྣ་ཆོགས་
པའི་ནམ་མཁའ་ལ་འགོ་བའི་དོན་དུ་རྩུ་འཕྱུལ་སྤྱད་སྤྲུམ་ཆོགས་པ་ལ་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་།
ཤེས་རབ་དང་། དེ་དང་ཡང་དག་པར་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་
བའི་ཆོས་ནམས་སོ། ། ལྷའི་ན་བའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་སྤྲ་བ་དང་། རྒྱུག་ཏུ་གྱུར་པ་ལ་སོགས་
པའི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་ཐོས་པ་སྤྱད་སྤྲུམ་ཆོགས་པ་ལ་སྤྲ་མ་བཞིན་ནོ། ། སེམས་ཀྱི་ནམ་གངས་ཀྱི་
མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་སེམས་ཅན་གཞན་ནམས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པའི་
སེམས་ཀྱི་སྒྱོད་པ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པའི་སྤྱད་སྤྲུམ་ཆོགས་པ་ལ་སྤྲ་མ་བཞིན་ནོ། ། སྒྲོན་གྱི་གནས་
རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་སྒྲོན་གྱི་མཐའི་སྒྱོད་པ་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱེད་པ་སྤྱད་
སྤྲུམ་ཆོགས་པ་ལ་སྤྲ་མ་བཞིན་ནོ། ། འཆི་འཕོ་དང་། རླུ་བ་ཤེས་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་འགོ་
བ་དྲུག་གི་སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱི་འཆི་འཕོ་བ་དང་། རླུས་པ་ཡང་དག་པར་མཐོང་བའི་གནས་
སྤྱད་སྤྲུམ་ཆོགས་པ་ལ་སྤྲ་མ་བཞིན་ནོ། ། ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་བསམ་གཏན་
ལ་བརྟེན་ནས་ཟག་པ་ཟད་པའི་ཤེས་པ་སྤྱད་སྤྲུམ་ཆོགས་པ་ལ་གང་ཞིག་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་།
ཤེས་རབ་དང་། དེ་དང་ཡང་དག་པར་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་
ཆོས་ནམས་སོ། ། དྲང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སྤྲུམ་ཅུ་ཙུ་བདུན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དྲན་པ་ཉི་བར་
གཞག་པ་བཞི་སྟེ། ལྷས་དང་། ཆོར་བ་དང་། ཆོས་དང་། སེམས་ཞེས་ཆོས་ནམ་པ་བཞི་ལ་
དམིགས་པའི་དྲན་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཉི་བར་གཞག་པའོ། ། ཡང་དག་པར་སྟོང་བ་བཞི་དང་། ནམ་
པར་བཞིའི་བཙོན་འགྲུས་དང་། མ་རླུས་པ་དང་། རླུས་པའི་མི་དགེ་བ་མི་རླུད་པ་དང་སྤངས་
པའི་ཕྱིར་ནམ་པ་གཉིས་སོ། ། མ་རླུས་པ་དང་། རླུས་པའི་དགེ་བ་བརླུད་པ་དང་གནས་པའི་
དོན་དུ་ནམ་པ་གཉིས་སོ། ། རྩུ་འཕྱུལ་གྱི་རྒྱུ་པ་ནི་ནམ་པ་བཞི་སྟེ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བའི་རྩུ་འཕྱུལ་གྱི་རྒྱུ་པ་ནམས་ཀྱི་གནས་ཏེ། འདུན་པ་དང་། རྩུ་འཕྱུལ་དང་
སེམས་དང་དཔྱོད་པའོ། ། དབང་པོ་ལྔ་ནི་དད་པ་དང་། བཙོན་འགྲུས་དང་། དྲན་པ་དང་། ཉིང་

དེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་བོ། ། སྟོབས་ལྡན་གྱི་དབང་པོ་རྣམས་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་
གནས་སྐབས་ལས་ངེས་པར་རྒྱལ་བའོ། ། དབང་རྒྱལ་གྱི་ཡན་ལག་བདུན་དང་། ལམ་གྱི་ཡན་
ལག་རྣམས་ནི་བརྒྱད་དོ། ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སོ། ། དེ་
ཉིད་ནི་ཏང་བཞིན་གྱིས་འབྱུང་བས་རང་འབྱུང་ངོ་། ། བསམ་པ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་བསམ་
གྱིས་མི་བྱུང་བའོ། ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞག་དག་གོ། །
སྟོན་ཐོས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོན་གྱི་ཐོས་པ་ལས་འབྱུང་བས་སོ། ། རྒྱ་མཐུན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཐོས་པ་འདྲ་བའི་འབྲས་བུས་སོ། ། དབང་རྒྱལ་གྱི་ཡན་ལག་དང་མི་ལྡན་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་མེད་པར་བདེན་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། མངོན་པ་ཤེས་པ་ལྡན་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཟག་པ་ཟད་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་མི་འབྱུང་བ་ལ་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྟོན་དང་སྐར་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོན་རྣམས་དང་ནི་སྐར་མ་དང་། སྟོན་དང་
སྐར་མ་སྟེ་དེ་རྣམས་སྐྱབས་པའི་འདོ་བཟུང་གྱི་དབང་གིས་ལྷག་པར་བརྟེན་པ་ཡོངས་སུ་རྒྱས་པ་
དང་། མཐུའི་བྱུང་པར་ཡང་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། ། རིམ་པ་རི་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་ནི་སྟོབས་རི་
ལྟ་བུ་དང་། མཐུ་རི་ལྟ་བུར་ཀུན་ཏུ་སྤང་བར་བྱེད་དེ་རང་གི་སྟོབས་དང་། མཐུ་རྗེས་སུ་མཐུན་
པའོ། ། སྐར་མ་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྐར་མ་རྣམས་ལས་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་ཐ་སྐར་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་སོ། ། ཆོས་སྟོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདིར་ཆོས་ནི་ལམ་མོ། ། རི་ལྟར་ཡང་དག་
པའི་ལྟ་བུ་ནི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། མཚུངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་བའི་སྟོད་པ་ནི་མཚུངས་པར་སྟོད་པའོ། ། ཉན་མོངས་པ་དང་། ལྷག་
བསྐལ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཞི་བ་ནི་བྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ། ། དེའི་ཕྱིར་སྟོད་
པ་ནི་ཞི་བའི་སྟོད་པའོ། ། དག་པ་ནི་ལུས་དང་། དག་དང་། ཡིད་ཀྱི་ལགས་པར་སྟོད་པའོ། །
སྦྱེས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལས་ཐོག་མར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རབ་ཏུ་བྱེ་སྟེ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བསྟན་པ་ཡང་དབང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལ་རག་ལུས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་
ལྟར་དཀར་པོའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རྒྱ་ཉིད་བཤད་ནས་མཐོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་པན་
ཡོན་སྤར་བཤད་པ་ཡང་བསྟན་པའི་དོན་ཏུ་གསུངས་པ་ནི་རྟོག་ཀྱི་གཞག་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།

ཡང་བ་མ་སྤངས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཡང་བ་ནི་འཆི་བའི་རྒྱུ་ལོ། ། དེ་མ་སྤངས་པ་ནི་ཡང་བ་མ་
སྤངས་པའོ། ། འདི་ནི་མདོར་བསྟན་པ་སྟེ་ལྷག་མ་ནི་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། ལྷོན་པོ་དག་གིས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཙོ་བོ་རྣམས་སོ། ། སྤྱོད་པ་ནི་ཡང་དག་པར་སྤྱོད་པ་ཅམ་མོ། ། གཏམ་ཟེར་བ་ནི་
ལུས་ཆོ་ལ་སོགས་པའི་འདྲི་བའོ། ། ཡང་དག་པར་དགའ་བར་བྱ་བ་ནི་དགའ་བ་བསྐྱེད་པའི་
གཏམ་ཉི་བར་བཀོད་པའོ། ། ཉི་བར་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་མཐུས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་
ཕྱིར་རོ། ། གདུག་པ་ནི་དུག་པའི་རི་དུགས་རྣམས་སོ། ། ལྷིག་སྤྱུལ་ནི་སྤྱུལ་རྣམས་འཁྲུག་པར་
འགྲོ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱི་དགོན་པ་དེ་རྣམས་ཉིད་བཀོད་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། མ་
རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་གང་ཞིག་སྟོན་གྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྱོན་པས་དེའི་ཕྱི་རོལ་
ཏུ་བཞག་པས་ན་པ་རོལ་གྱི་རྟོལ་བ་རབ་ཏུ་ཞི་བའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཞན་སེམས་འཁྲུག་
པ་མེད་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ། དེ་ནས་སྤྱོད་པ་ཅན་གཞན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ལྷིག་
སྤྱོད་པ་ཅན་གཞན་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མཐའ་གཞན་ལ་མདོན་པར་ཞེན་པར་ལྟ་བ་རྣམས་
ཀྱི་ལོ། ། ལྷན་ཀ་ནི་འདི་ལྟར་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་རྩོད་པས་ལན་འདེབས་པའོ། ། བསམ་པར་བྱ་
བ་ནི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། ། ཆོས་དཀར་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་འོངས་པའི་དོན་ནི་ཆོས་སོ། ། དཀར་
པོ་ནི་བསྟན་པའི་གནས་སུ་འོངས་པས་རྟེན་པར་བྱ་སྟེ། མཐོང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་
ཏོ། ། མ་འོངས་པ་ཉིད་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཅན་ལས་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་
དང་ལྷན་པའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཆས་པའི་ཆོས་ཅན་ལུས་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་
བུའོ། ། ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། ཆོས་ནི་སྤྱོད་དང་བཀའ་ལས་ནི། ། མ་འོངས་པ་དང་ངས་གནས་
ལ། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། གང་ཞིག་དང་པོར་བར་ཆད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་དེ་ཡང་
པ་ཉི་བར་བསྟན་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི་དེ་ནས་བདུན་ལྷིག་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྟེ། མིག་གིས་མི་རྟོག་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དཔུང་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པས་གཡེང་བའི་མིག་གོ། །
དེས་ན་ཡིད་ལ་ཡང་རྣམ་པར་གཡེང་བ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དཔུང་གི་ཆོགས་
ནི་སྟོབས་ཀྱི་ཆོགས་སོ། ། དེ་ནི་ཡན་ལག་བཞི་སྟེ། སྤང་པོ་ཆེ་དང་། ཉ་དང་། དཔུང་བུ་ཆུང་
དང་། ཤིང་ཉ་རྣམས་སོ། ། བཀོད་པ་ནི་འདུས་པའོ། ། གཟུགས་ཅན་སྟོང་པོ་ནི་མ་ག་རྣའི་
བདག་པོའོ། ། གསལ་རྒྱལ་ནི་མཉན་ཡོད་ཀྱི་བདག་པོའོ། ། རྒྱུའི་རིགས་ལས་སྐྱེས་པའི་རྒྱལ་

རིགས་ནམས་སོ། ། ལི་ཚྭ་བྲི་ནམས་ནི་ཡངས་པ་ཅན་ནམས་སོ། ། སྤར་ལོག་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ལོག་པར་གྱུར་པའོ། ། མངོན་པར་སྒྲུལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ནམས་ལ་ཤིང་ལ་སོག་པའི་མེ་ཏྟག་
ནམས་ལས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་བྱིར་རོ། ། བར་སྒྲུང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་འདུག་ནས་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ནམ་མཁས་ནམ་མཁར་སོང་བ་ནམས་སོ། ། ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིང་
པས་སོ། ། བར་དུ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤར་འོངས་པས་སོ། ། སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་སོ་སོར་
འདི་ངས་པར་བསྟན་པའི་བྱིར་རོ། ། ཡང་ལྟའི་མེ་ཏྟག་ནམས་བབྱང་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་ཏུ་
དགའ་བས་སྤར་མཆོད་པ་ལ་འདུག་པའོ། ། བར་ཆད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལྟའི་བྱ་ནམས་
དེ་གདུལ་བྱ་ནམས་ཀྱི་སྤད་དུ་སྒྲས་པ། སེམས་ཅན་གང་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་
དག་ལ་ནི་བདུད་དམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་བློན་པ་ཉིད་ཀྱི་མཐུ་དེ་གཅིག་སྤར་ཡོད་
པར་མ་ཟད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་སེམས་ཅན་གཞན་གྱིས་ཡིད་ལ་བྱས་པ་ལ་ཡང་སྒྲོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། ངན་དོན་ནི་ཚུང་བའོ། ། བཞི་བ་བཞིས་
པས་ན་བཞི་བ་བཞིས་པའོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་མཉན་པའི་སྐལ་བ་ཉིད་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་
པ་སྤར་ཉན་པ་སངས་རྒྱས་ནམས་ལ་ཆོས་གོས་སྒྱུན་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བའོ། ། ཇི་
ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་སྟོབ་པ་
དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གསུམ་ནི་སྒྱུར་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་ནམས་
ལའོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་སྟེ། པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཉིད་ཡང་
ཡོན་ཏན་གཞན་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྒྱུན་པ་ལ་སོགས་པ་
རབ་ཏུ་སོང་བས་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྟེ། བསྟགས་པ་ནི་བསྟོད་པའམ་ཡོན་ཏན་ནོ། ། གསུངས་པ་
ནི་དུས་གཅིག་ཏུ་བརྗོད་པའི་བྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་སྒྲོགས་པ་ནི་རྒྱན་གྱིས་སོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱར་གྱུར་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་གཞན་ཡང་སྤྱད་པས་འདི་ཉིད་
གཅིག་སྤར་ལ་ཡང་དག་པར་སྒྲོགས་པའི་བྱིར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། །
སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདུན་ནི་ལུས་སོ། ། སྒྱུན་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་ཉིད་ངས་པར་འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ། ། འདི་ཉིད་ཐོག་པའི་སྟོན་ནས་གསུངས་པ། དེ་རི་སྒྲུམ་

དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ནི་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ཉིད་ལ་ཡོངས་སུ་བསྟོན་པ་མེད་པས་མཆོག་ཉིད་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་ལྟར་སྐྱེན་པ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་ཡོངས་སུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཆེ།
སྐྱེན་པའི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་འབྲས་བུའི་ས་ལ་ཐ་དད་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཉིད་སོ་སོར་རྟོགས་ནས་སྐྱེན་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཆེ་སྐྱེན་པའི་
ས་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མིང་འཛོལ་བ་ཡིན་ནོ། ། དམིགས་པ་མཐོང་བ་འདི་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་
རོལ་དུ་བྱིན་པའི་ལས་འདི་ནི་སྐྱེན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱན་རྫོབ་དུ་ཐ་དད་པ་མཐོང་སྟེ། །
དོན་དམ་པར་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྟོན་བས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་བའོ། ། བསམ་
གྱིས་མི་བྱལ་བ་ཉིད་རབ་དུ་སོང་བའི་མཆོག་དུ་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་བའོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་དོན་
དམ་པར་དམིགས་པས་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་རང་ཉིད་ལས་ས་
རོལ་དུ་བྱིན་པ་སྟེ། གཞན་ལ་ལྟོས་པས་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
བཀའ་སྒྲུལ་པ། དེ་ལྟ་བུས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདྲེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་
སྟུང་པར་བྱེད་པའོ། ། ཡོངས་སུ་འདྲེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་
སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཁོ་ནའི་ནང་དུ་འདུས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་མེད་པས་ས་རོལ་དུ་བྱིན་
པ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རང་གི་ངོ་བོ་སྟོན་པ་ནི་འདི་ཁོ་ནའི་ནང་དུ་འདུས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
དགོངས་པའོ། ། བཤད་པའི་དོན་ལ་དཔེ་གསུངས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ས་
རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལྟ་སྟེ་བར་འཁྱར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་སྟོན་པ་དང་རྗེས་
སུ་མཐུན་པ་འཕེལ་བ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། མཐུག་སྟུང་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུས་ན་ཞེས་བྱ་
བའོ། ། སྐར་ཡང་བརྒྱ་བྱིན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་ཆད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
གསུངས་པ་ནི་རེ་ཞིག་བྱ་བ་སྟེ། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
རབ་དུ་བསྐྱགས་པའོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱང་ཆད་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་ཞེས་
བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། གང་ཞིག་ཕྱོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སན་ཡོན་ནོ། ། རི་ཙམ་ཡང་བབྱང་ཞིང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཛིན་པར་བྱེད་པའོ། ། རབ་དུ་བཏོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་བརྗོད་པའི་དོན་དུ་ཤིན་
དུ་གོམས་པར་བྱས་པའོ། ། ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ཆད་མེད་པའི་སན་ཡོན་

བསྟན་ནོ། ། ཁོ་བོས་ནི་པན་ཡོན་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཙམ་ཡོངས་སུ་བསྐྱགས་པར་བྱས་པས་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་བརྒྱ་བྱོན་གྱིས་རྟོགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་བཅུ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་ལེགས་
སུ་བྱ་བའོ། ། གང་ཞེག་འདི་སྐྱེགས་བམ་དུ་རྒྱུད་པར་དམ་པའི་ཆོས་རིང་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་
བཞག་ནས་མཆོད་པ་བྱེད་པ་དེའི་ཡང་པན་ཡོན་འདི་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ནི་
ཡང་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བརྒྱ་བྱོན་ཡང་པན་ཡོན་གཞན་ལྟར་ཀ་མེད་པ་དང་།
སྐྱག་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་པ་མང་བ་ལ་དགའ་བ་ཉིད་དང་། རྟོན་པ་པ་
རོལ་པོ་ཆར་གཅོད་པའི་རྣམས་པ་དང་། ལྟ་ཐམས་ཅད་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
འཇིན་པ་དང་། གདུལ་བྱ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆོགས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་དུ་ཆོས་སྦྱིན་པ་
དང་། ལྟ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བསུངས་པ་དང་། ལྟ་རྣམས་འོང་བའི་རྟོགས་རྣམས་དང་། ། དམན་
པའི་ལྟ་རྣམས་ལྟོག་པ་དང་། ། དང་བ་མང་བ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཚུལ་གནས་པའི་གཙང་བ་ཉིད་
དང་། གདུང་བ་མེད་པ་ཉིད་དང་། བདེ་བ་སྦྱིད་པ་དང་། མི་ལམ་ལེགས་པར་མཐོང་བ་དང་།
ལུས་ལ་ཡང་གཟི་བརྗིད་འཕྱག་པ་དང་། ཟས་རྣམས་ལ་ང་རྒྱལ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལ་
སྟོབས་པ་ནི་ངེ་ལྟར་བརྩམས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་མི་བརྗིད་པའོ། ། འདུན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་
པའོ། ། རྟོན་པ་ནི་འདྲི་བའོ། ། ཤིན་ཏུ་ཡོངས་སུ་གོམས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཀུན་ཏུ་མི་
སྐྱག་པའོ། ། ལྟོག་གི་གཉེན་མཆོམས་ནི་པ་མ་གཅིག་ལས་སྦྱེས་པའི་སྦྱོར་ལ་ཆོགས་པའོ། །
ཆོས་དང་ལྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཆོས་ནི་ངེ་ལྟར་བ་བཞིན་དུ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གོ། །
འདུད་པ་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟོད་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་བྱག་འཆལ་བར་བྱས་པས་
སོ། ། ལྟ་རྣམས་ནི་འདོད་པ་ན་སྦྱོད་པ་དུག་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཆངས་རིས་ལ་
སོགས་པ་གསུམ་མོ། ། གཉིས་པ་ལ་འོད་རླངས་ལ་སོགས་པ་གསུམ་མོ། ། གསུམ་པ་ལ་དགེ་རྒྱུད་
ལ་སོགས་པའོ། ། བཞི་པ་ལ་སྦྱིན་མེད་ལ་སོགས་པ་བརྒྱད་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་
ཅན། འབྲས་བུ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལས་བྱུང་བའོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་སྟོན་གྱི་སྟོན་ལམ་
ལས་དེར་ཉེ་བར་འོང་བའོ། ། ལྟ་བར་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་དེ་རྣམས་ལ་མེད་ཅེས་སྟོན་བའོ། །
སྤང་བ་ཆེན་པོ་དག་མཐོང་ན། ། ཞེས་བྱ་བ་ནི། མར་མེ་ལ་སོགས་པ་ལས་ལྟོག་པའི་སྤང་བ་དང་
ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་ཞེས་མཆོན་པར་བྱེད་པ་ནི་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་ངེས་པར་ཞེས་བྱ་བའོ། །

ཤེས་པར་བྱ་བའོ། ། མིའམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩ་འབྲུལ་དང་ལྡན་པའོ། ། འོངས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ས་
ཕྱོགས་སུ་འགོ་བས་སོ། ། ལྷགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱིམ་ལ་སོགས་པར་རབ་ཏུ་ཞུགས་པས་སོ། །
མི་མ་ཡིན་པའི་དྲི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་ནམས་ལས་བྱུང་བས་ན་མིའའོ། ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པ་ནི་མི་
མ་ཡིན་པའའོ། ། གཞོན་པར་འཇུར་བ་ནི་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། གཙང་མ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་མི་གཙང་བ་མེད་པས་སོ། ། ཡི་རངས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ནི་ནམ་གངས་སོ། །
དཔལ་དང་གཟི་བཞིན་ནི་མཐུའོ། ། བཅུན་པ་ནི་མཆོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དོ། ། དད་པ་མང་བར་
འཇུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷ་ལ་སོགས་པ་འོངས་པ་མཆོད་པ་ཤེས་པའི་བྱིར་རོ། ། བཅོམ་ལྡན་
འདས་མ་ལ་ཡང་དད་པར་ཉེ་བར་སྐྱེས་པའི་དང་བས་སོ། ། ངལ་བ་ལ་ནི་གཞོན་པའོ། ། འགོ་
བ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པན་ཚུན་དུ་གཞུང་དང་། རྟོན་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལ་མངོན་པར་བཅོན་པ་
ནམས་སོ། ། དགའ་བའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱུན་གྱིས་དེ་ཉིད་ལའོ། ། འགོ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་གསུངས་
པ་ནི་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྐྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་འདི་འདིར་མངོན་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། མངོན་
པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ཅི་ཞིག་མཛད་ཅེ་ན། གསུངས་པ་ནི་ཕྱོགས་ག་གེ་མོ་ཞིག་
ནས་ངེས་ཤིང་དུ་ཆོས་སྟོན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྐྱ་ཞེས་བྱ་བ་
ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྐྱ་སྒྲོགས་པ་ཉིད་གསུངས་པ། ཕྱོགས་ག་གེ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པའོ། ། སད་པར་འཇུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སད་པར་ཇུར་པ་སྒྱུར་བས་སོ། ། མདངས་རབ་ཏུ་བཅུག་
པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟའི་མཐུས་མདངས་ཐོབ་པ་དང་། ལྟོབས་ཐོབ་པ་དང་། བྱ་བ་ཐམས་ཅད་
རུས་པའོ། ། ཡང་ཞིང་ཡང་བ་ཉིད་ཐོང་བར་འཇུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱི་བའི་དངོས་པོ་དང་བྲལ་
བས་རྒྱགས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞུན་པའི་བྱིར་རོ། ། བཤམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་པའོ། ། འདུ་
ཤེས་ནི་དྲན་པའོ། ། རྣལ་འབྱོར་ནི་ཞི་གནས་དང་། ལྷག་མཐོང་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བ་རྒྱ་བའི་ལམ་
མོ། ། དེ་སྦྱོད་པ་ནི་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་གྱིས་ཁ་སྟེན་པར་བྱེད་པའམ། དེ་སྦྱོད་པ་ནི་གནས་པ་འདི་
ལ་ཡོད་པས་ན་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོད་པའོ། ། ཅི་ལྟར་རིགས་པ་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་ཉིད་དེ་དེའི་ཡོངས་སུ་བརྒྱན་པ་ནི་འདྲ་བའི་བརྒྱན་པའོ། ། ཉིང་
ངེ་འཇིན་ལས་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་རོ་བོ་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་དེ་ལྟ་བུའོ། ། ཅི་

ལྷར་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་རྒྱ་མཐུན་པ་མེད་པར་ཡང་འདི་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་
དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྒྲོམ་པ་ཡང་འདིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྗེས་སུ་བཟུང་བ་དང་། ཉེ་བར་སྤྱད་པ་ལ་སོགས་པ་བསམ་པ་ཉིད་དེ་ཙམ་གྱིས་ཅི་ལྷར་
ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དེ་ནི་འདི་ལྷར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། འདི་དག་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ།
སྤར་གསུངས་པ་གཅིག་ཕུར་མ་ཟད་ཀྱི་གང་ཡང་ཡོན་ཏན་འདི་ནམས་རྟེན་པ་ཡིན་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི་གཞན་ཡང་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། འདིའི་རྗེས་ལ་སྐྱེགས་བམ་དུ་རྒྱད་
པར་བྱས་ནས་མཆོད་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་གང་དུ་གཞག་པར་བྱ་བ་དེར་ལྷ་ནམས་ཉེ་བར་འོང་
བ་ལ་སོགས་པ་བཤད་པ་དེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་འཕུལ་གྱི་ཕན་ཡོན་ཅི་ཞིག་ཡིན་ནམ་ཞེས་གསུངས་
པ་ནི་ཉན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གང་ཞིག་སྤར་བསྟན་པ་ཉན་པ་དང་། འཛིན་པ་
ལ་སོགས་པ་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེགས་བམ་གཞག་པ་ཉིད་ཀྱི་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་
འདི་ནམས་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྤར་བཤད་པ་དང་། རྗེས་སུ་མཐུན་པ་
ཉིད་ཉེ་བར་བསྐྱུ་བར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ལྷ་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གཞན་དག་ནི་
མཐོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་འཇུག་རོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིའི་རྗེས་སུ་ཀློག་གི་ཀ་
གཞན་ཡང་རིགས་ཀྱི་བྱའམ། རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་འདི་ནས་ངེ་སྤྱད་འཛིན་པར་མི་བྱེད་
འཆད་པར་མི་བྱེད་དེ་བས་ནི་ཀློག་གི་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ། རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་འདི་ཉིད་བསོད་
ནམས་མང་དུ་སྐྱེད་དེ་ཞེས་བྱ་བར་ལྷག་པར་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་མཆོད་པ་ནམ་
པ་མང་པོ་དག་གིས་ཀྱང་མཆོད་པར་བྱེད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་འདིའི་རྗེས་ལ་ཀློག་གི་རིགས་ཀྱི་
བྱའམ། རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་དེ་ཉིད་དེ་བས་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་དུ་སྐྱེད་པར་
འཇུག་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལྷག་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་པོ་ཉི་རྒྱུད་པ་ནམས་ལ་མེད་པས་བཏགས་པ་ཉིད་
འདི་ཞེས་བྱ་བ་སྟོབ་དཔོན་ནམས་སོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་འབྲེལ་པའི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །
པོ་ཉི་འཛིན་པ་ཙམ་བྱེད་པ་པོ་ལས་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་པོ་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཁྱད་
པར་མ་བཤད་ཀྱང་བྱུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བཙུམ་ལྷན་འདས་མ་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་ལས་མི་བརྟོན་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཇི་ལྷར་ཆེན་མོ་ནམས་ལས་འདོན་པ་དེ་ལྷར་ནི་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཕྱགས་
བཅུའི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུན་བཞིའི་མཆོད་པ་

ལས་ཡོངས་སུ་མཉམ་པ་ལས་འདས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱི་མཆོད་རྟེན་བྱས་པ་ལ་མཆོད་
པ་བས་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་ཉིད་ལ་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་མེད་པས་གྲས་པ་ཙམ་གྱིས་
གཅིག་ཏུ་བསོད་ནམས་མང་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའོ། ། དེའི་ཕྱིར་མངོན་རྟོགས་དང་སྦྱར་བ་ལ་
ཆགས་པས་འདི་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། ། སངས་རྒྱུ་གི་ཚུལ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
སྟེ། དེ་ཉིད་ནི་སྦྱོར་ཆེན་པོ་ལ་ཤ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོར་ལྡན་ནམས་ལས་ལྷག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །
འདི་ལ་བྲལ་བ་མེད་པས་བྲལ་བ་སྟེ་དེའི་དངོས་པོ་ནི་མ་བྲལ་བ་ཉིད་དོ། ། གཞལ་དུ་མེད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འཛིན་པ་
ནམ་པ་གཉིས་ཏེ་སྒྲིགས་བམ་དུ་ཆུད་པར་བྱས་ནས། ཕྱི་རོལ་ཏུ་བཞག་པ་གལ་ཏེ་ཡང་འཛིན་
པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་ནང་དུ་བཞག་པ་གཞལ་དུ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་འཛིན་པ་གང་ལ་
དེ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། ། མཆོད་རྟེན་ནི་མཆོད་རྟེན་ཏེ་དེ་དང་དེ་ཞེས་གཉིས་པའི་བསྟུ་བའོ། །
དེ་དག་གཉིས་ཀྱིས་བཀྱར་སྟེར་བྱེད་པ་ནི་མེ་རྟོག་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་མཆོད་པའོ། ། དེ་
དག་རྗེད་པར་བྱེད་པའི་ལེའུ་ནི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་མཆོད་རྟེན་ལ་བཀྱར་སྟེར་བ་གཞལ་
དུ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་འཛིན་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་གསུམ་པའོ། ། ། ། དེ་ནི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྐྱུ་ཡོངས་སུ་གང་བའི་འཛམ་བུའི་སྤྱིང་ལས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
གཟུང་བ་ཉིད་མཆོད་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་འོས་པ་ཞེས་བསྟན་པའི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྷན་
འདས་བརྒྱ་བྱིན་ལ་དྲི་བར་བྱེད་པ་ནི་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འོན་ཏེ་གང་
གྲུའི་ཁྱུང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང་མཉམ་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་
ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིང་བསེལ་གྱི་སྟོང་པོ་ཅན་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱི་
རང་བཞིན་ཅན་གྱི་མཆོད་རྟེན་བྱེད་པས་དེ་མཆོད་པ་ནམས་ལས། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་མཆོད་པ་ལ་བསོད་ནམས་མང་བ་ཉིད་སྦྱར་བཤད་ཟེན་ཏོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་འདི་ཐམས་
ཅད་རྟོགས་ཞེས་སྦྱར་ནམ་པ་གཞན་གྱིས་ཏེ་བར་བཀོད་པ་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེ་ན། བདེན་ཏེ་འོན་
ཀྱང་སྦྱར་གང་ཞིག་རྒྱ་གསུངས་པ་དེ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྟོན་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡང་རྒྱས་པར་ཏེ་
བར་བཀོད་པའོ། ། སྦྱོར་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ། བྱེད་པ་དུག་པ་སྟེ་དེ་ནམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གང་
བའོ། ། བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་ཅི་ཞིག་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་བྱར་བྱར་ཡོངས་སུ་

བཀའ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཙུག་ཕྱད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་བྱེད་པས་སོ། ། ཕྱིན་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
མཆོད་པའི་དོན་དུ་ཉེ་བར་སྦྱོན་པར་བྱ་བའོ། ། བན་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅིག་ཤོས་ཡོང་ཤིག་
ཅས་བྱ་བའོ། ། རི་མོར་བགྱི་བ་ནི་གྲུས་པའི་བྱད་པར་རོ། ། ཀང་གི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་
ནི་དེ་རྣམས་ལས་ཤིན་ཏུ་སྒྲ་མར་གྱུར་པ་སྟེ། འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡང་དག་པའི་
དོན་གྱི་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའོ། ། ཡང་དག་པའི་དོན་ནི་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཏེ་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་བདེན་པའི་དོན་ནོ། ། སྐྱེ་ནི་རིང་བསྐྱེལ་རྣམས་
ནི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡུལ་ཉིད་ཀྱིས་དམ་
པར་ཞེས་བྱ་བ་བསྟན་པར་རྒྱས་པའི་སྐྱེ་ནི་དམ་པའི་སྐྱེ་སྟེ། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་
ནོ། ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱས་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པར་བྱ་བ་ལ། འདིར་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ་ནི་རྟོགས་པ་སྟེ་དེ་
སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱ་ཀྱན་དུ་རྟོག་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་མཆོན་ཉིད་
ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བབྱུང་བ་མེད་པར་
འོས་པའི་གཙོ་བོའི་སྐྱེ་ཉིད་ཡོད་མོད། བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ལ་ཅི་ཞིག་འབྱུང་ཞེས་གསུངས་པ་
ནི། འདི་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཡང་དག་པའི་མཐའ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་དེས་རབ་དུ་
བྱེ་བ་ནི་སྐྱེས་པ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རྒྱ་མཐུན་པ་བསྟན་
པའི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྟེ་གཙོ་
བོའོ། ། དེར་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་བབྱུང་བ་དང་མཆོད་པ་ལ་
སོགས་པ་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་རྒྱ་མཐུན་པར་གྱུར་པ་
བཅོམ་ལྡན་འདས་དང་། གཞན་རྣམས་ཀྱི་དེས་རབ་དུ་བྱེ་བ་དེའི་ཕྱིར་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་ཆོས་
ཀྱི་སྐྱེ་དང་འབྲ་བས་མཆོད་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིང་བསྐྱེལ་
རྣམས་ལ་གྲུས་པ་ཉིད་མེད་དམ་ཅི་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་མི་གྲུས་པ་ཡང་མ་
ལགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། དེ་རྣམས་ལ་མ་གྲུས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བདག་ནི་
རིང་བསྐྱེལ་རྣམས་ལ་མ་གྲུས་པར་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། ། འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་
བའི་སྐྱེ་ནི་བྱད་པར་གྱི་དོན་དུའོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་ཁོ་བོ་ལ་དེ་རྣམས་ལ་གྲུས་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་
ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། ། ཡང་གི་སྐྱེ་ནི་སྤར་ཡང་བྱད་པར་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱང་ཕྱིར་རོ། །

འཁྲུངས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱད་པར་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་རྒྱ་ཉིད་གོ་བ་སྟེ། འཁྲུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དཔེ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ལྟའི་འདུན་ས་ལ་ཉིན་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ལྟའི་འདུན་ས་ནི་ཁང་པ་ཆེན་པོ་ལོ། ། དེ་ཡང་དཔག་ཆད་བཞི་བརྩ་ཙམ་ལྟ་བུ་ལྟར་
སྟེ། ཞེང་དུ་ནི་དཔག་ཆད་སུམ་ཙམ་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཆོགས་སྣ་ཆོགས་པ་ལས་བརྒྱུད་ས་པ་དེ་ཡང་
ལྟའི་གྲོང་བྱུང་བལྟ་ན་སྤྱག་པ་ལ་དཔག་ཆད་ཉི་ཤུ་ལ་སྟོ་ཕྱོགས་དང་རྩ་བ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་ལ་ལོ། །
བདག་ལ་གྲུས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གདན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ཅིའི་སྤྱད་དུ་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དབང་ལ་རབ་དུ་གྲགས་པ་
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དབང་སྟེ། དབང་ཆེ་བ་ཞེས་གྲགས་
པར་བྱེད་པ་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་དབང་ཆེ་བར་གྲགས་པ་སྟེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་
སོ། ། དེའི་རྒྱུ་འདྲི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་རྒྱུ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། ། རྒྱ་ནི་དངོས་ཀྱི་རྒྱ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་གནས་སྐབས་ལ་ལོ། ། གསུངས་པ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་བརྒྱ་བྱེན་ལྟར་དེ་བཞེན་
གཤེགས་པའི་རིང་བསྐལ་རྣམས་འདིའི་རྒྱ་དང་རྒྱུ་དུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། བརྒྱ་བྱེན་དེའི་
གདན་བཞེན་དུ་འོན་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྟོན་དུ་གྱུར་པ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་
སྟེ། བརྒྱ་བྱེན་ལྟར་མི་མཉམ་པ་དེའི་ཡན་ལག་དུ་གྱུར་པའི་རིང་བསྐལ་རྣམས་ཞེས་མཆོད་པས་
ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཉེ་བ་བསགས་པ་ཡིན་ནོ། ། བཙུ་
ལྟ་འདས་མ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་དང་རྒྱུ་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་
བཙུ་ལྟ་འདས་མ་ངེས་པར་ཀྱིས་པ་ཉིད་རིང་བསྐལ་རྣམས་མཆོད་པ་ལ་བཙུ་ལྟ་འདས་
མ་བཞེན་དུ་རིང་བསྐལ་རྣམས་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རྒྱུ་དུ་གྱུར་པ་མ་ལགས་སོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཁ་ཅིག་ནི་དགག་ཆོག་དང་མེད་པ་ཉིད་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ་བཤད་པ་
ཡང་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱེན་པ་གོམས་པ་ཉིད་ལས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་
ཤེས་སྐབས་པར་གྱུར་པའི་སྐྱེ་རྣམས་ནི་རྒྱུ་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བཀོད་
ནས་སྐྱའི་ཁྱད་པར་གྱི་རྒྱུ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་རིང་བསྐལ་རྣམས་ལས་
བཙུ་ལྟ་འདས་མ་ལ་ཁྱད་པར་འགའ་ཡང་གསུངས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་འདི་ནི་བསམ་

པར་བྱ་བའོ། ། དེ་ནི་བརྒྱ་ཕྱིན་གྱིས་གང་བར་བྱས་པའི་སྟོང་པ་ཆེན་པོའི་རིང་བསྐལ་ནམས་
ལས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གཟུང་བ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་རྒྱ་གསུངས་པ་ནི་ལྷ་ཞོག་ཅེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། འཛམ་བུའི་སྤྱིང་ལ་སོགས་པའི་རིམ་གྱིས་ལྷག་པར་མོས་པ་བསྟན་པར་
བྱ་བའི་དོན་དུ་འོ། ། སྤར་སྟིང་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་མའི་ཤིན་ཏུ་མཆོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་གསལ་
བར་བྱེད་པ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཇི་ལྟར་ནོར་
བུ་རིན་པོ་ཆེ་ཡུང་ཡང་ཟ་མ་ཏོག་དེ་སྟིང་དུ་སྟུག་པར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་དང་
དེའི་ཡུམ་དག་གི་ཡོན་ཏན་ནམས་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་
ཀྱང་རིང་བསྐལ་ནམས་ནི་མཆོད་པར་བྱ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བསྟན་པ་ནི་འདི་ལྷ་སྟེ་དཔེར་ན་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ལྷ་བུའི་ངོ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ནམས་གྱིས་
སོ། ། ཆར་གཅོད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པ་གཉིས་གྱིས་ཆར་གཅོད་པས་འཕེལ་བ་འགོགས་པ་དང་
རབ་ཏུ་ཞི་བས་སོ། ། རྟོག་ཆགས་སྤྲ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དྲག་པོ་ནམས་སོ། ། གཞན་དག་དང་ཡང་
ཞེས་བྱ་བ་ལ། དེ་ནམ་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་གང་སུ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདི་
ཐམས་ཅད་གྱིས་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་དང་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནམས་དཔེས་མཆོན་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་ཆེན་པོ་ནམས་ལས་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ། རིན་པོ་ཆེ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་ལྷ་དགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལ་
འཇུག་པ་ལ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་མི་ནམས་ལ་སོགས་པ་ཉི་བར་བསམས་པས་བདུད་ལ་སོགས་
པ་ཉིད་བར་འོངས་པ་དང་། སྦྱལ་ལ་སོགས་པ་ཆར་གཅོད་པ་ཁོང་ཁྱོད་དང་། འདོད་ཆགས་
དང་གཏི་མུག་ནམས་ཀྱི་ཆར་གཅོད་པ་དང་། སྤང་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་
པ་དང་། རྩོ་བ་རབ་ཏུ་ཞི་བས་ཆོད་པ་དང་། རྒྱགས་པ་དང་། ང་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་ཉིད་
དང་། ས་ཕྱོགས་རྩོ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། སྦྱལ་གཏུག་པ་ལ་སོགས་པ་
འབྱེར་བས་ལྷན་ཀ་ཆོལ་བར་འདོད་པའི་མུ་སྟེགས་ནམས་བསལ་བ་དང་། དུག་རབ་ཏུ་ཞི་བས་
མུ་སྟེགས་ནམས་གྱིས་དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་འདོད་པ་འཇིན་པ་ནམས་ལ་གསོ་བ་དང་། མིག་གི་
སྟོན་ཉི་བར་བསལ་བས་ལྷ་བའི་སྟོན་ཉི་བར་བསལ་བ་ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་སྟེད་པའོ། ། ད་ནི་

རྟེན་གྱི་བྱང་པར་གྱིས་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆའི་ཡོན་ཏན་གསུངས་པ་ནི་ཆབ་གང་གི་ནང་དུ་སྒྲུལ་
བའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རང་གི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟེན་ཐ་དད་པས་ཐ་དད་པ་སྟེ། དེའི་ཁ་
དོག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱང་པར་གྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་
གཤམ་ཏེ་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདིས་ནི་རིགས་དང་། ལྷག་པར་མོས་པའི་དབྱེ་བས་
གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉིད་དང་། བརྒྱ་བྱན་
ཉིད་དང་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་དབྱེ་བ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་
མཆོན་པ་ཡིན་ནོ། ། ད་ནི་གནས་བརྟན་ཀྱན་དགའ་བོ་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྟེན་
པར་དཀའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཉེ་བར་གཞལ་བར་བྱའི་དོན་ལ་ཡང་རྟེན་པར་དཀའ་བ་ཉིད་མཆོན་
པའི་དོན་དུ་འདྲི་བར་བྱེད་པ་ནི་ཡང་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ལྷའི་ནང་ནས་ཞེས་བྱ་བ་
འདིས་ནི་ལྷའི་འཇིག་རྟེན་དང་འདྲ་བར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལས་ཡང་དག་པར་
བྱུང་བ་མཆོན་པར་བྱེད་པ་ནི་འཇམ་བུའི་སྤིང་གི་མི་དག་ལ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདིས་ནི་མིའི་
འཇིག་རྟེན་དང་འདྲ་བའི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་ལ་དེའི་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་བ་ཉིད་མཆོན་
པར་བྱེད་པ་དེ་བས་ན་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་རིང་བསྐལ་རྣམས་ལ་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་
པར་མཆོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འོ། ། ད་ནི་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱུ་
རྣམས་ཀྱི་མཆོད་པ་ཉིད་ལ་རྒྱ་མཚན་མཉམ་པས་གསུངས་པ་ནི་དེ་ཕྱུང་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། སྟོད་དུ་གྱུར་པ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདིའི་རྗེས་ལ་ངེ་སྤིང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལས་འཁྱུངས་པའི་ཕྱིར་མཆོད་པ་བྱ་བ་དང་། ཇི་ལྟར་ཡང་བཅོམ་ལྷན་འདས་
གང་ཞིག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱུ་རྣམས་ལ་མཆོད་པ་བརྟེས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་པོ་ཏེ་
ཁ་ཅིག་ལས་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྟོན་གྱི་པོ་ཏེ་རྣམས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མཛོན་
རྟོགས་དང་སྒྱུར་བའི་ཡང་དག་པའི་འདོད་པས་བཏགས་པ་འོ། ། གནས་འདི་ལ་ཡང་འདི་རིམ་
པ་འདིས་འབྲེལ་བའི་དོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཆེན་མོ་རྣམས་ལ་རིན་པོ་ཆའི་དཔེས་བརྗོད་པས་སོ། །
སྤར་ཉིད་དུ་ཚྭ་གས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་ཡོད་པའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསུང་
རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་བསྟན་པས་མཆོད་གནས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་བསྟན་

པ་ལ་མཚུངས་པ་ཉིད་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་པ་ལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་
ཉིད་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱལ་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་བརྟེན་པས་རྒྱལ་པོ་
བཞིན་དུ་སྦྱོར་པའི་མཚོན་པ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་སྦྱོར་པ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྦྱ་རྩམས་ལ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལ་དཔེའི་དོན་ནི་བསྟན་ཟིན་ཏོ། ། འདིར་དཔེ་
དང་པོ་ལ་ཇི་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་མཐུས་མདོ་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་པ་མཚོན་
པར་བྱ་བ་དེ་བཞིན་དུ་རིང་བསྐལ་རྩམས་ཀྱང་དེའི་མཐུ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དཔེ་ཙམ་
ཀྱི་དོན་ནི་ནོར་བུའི་དཔེའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆའི་བདག་ཉིད་
ཆེན་པོ་ལས་ཟ་མ་ཏོག་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྦྱ་རྩམས་མཚོན་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་དཔེ་གཉིས་པ་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་སྦྱའི་མཐུ་ལས་མཚོན་གནས་ཀྱི་མཚོན་པར་རང་
བཞིན་ཀྱི་དོན་དང་འདྲ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆེན་མོ་རྩམས་ཀྱི་གཞུང་ལས་ཀྱང་བཅོམ་ལྷན་འདས་
མ་འདིར་དོར་བ་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་གྱུར་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་
ཕྱིར་ཆེན་མོ་རྩམས་གཞུང་འདི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆའི་དཔེ་ལས་སྤར་འདོན་པ་སྟེ། འདིའི་འོག་དུ་
གསུངས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ད་ནི་སྤར་ཡང་བརྒྱ་ཕྱིན་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་ལ་ཤིན་དུ་མཚོན་
པར་བྱ་བ་ཉིད་བསྒྲགས་པའི་དོན་དུ་གང་གྲའི་ཀྱང་གི་བྱེ་མ་དང་མཚུངས་པའི་འཇིག་རྟེན་ཀྱི་
ཁམས་ཡོངས་སུ་གང་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྦྱ་རྩམས་ལས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་
ཕྱིན་པ་གཟུང་བའོ། ། དེ་ལ་རྒྱ་གསུངས་པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
འདིར་ཡང་རྒྱ་བསྟན་པས་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་ལ་མཚོན་པ་ལ་སོགས་པར་བསོད་ནམས་མང་
བ་ཉིད་བསྟན་པ་འདི་རྩམས་དོན་བརྗོད་པའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་དོན་དམ་པ་ཉིད་ཅེས་
བྱ་བ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྦྱ་མཚོན་པ་ལས་ཡང་དག་
པར་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་ལས་བཅོམ་ལྷན་འདས་མའི་མཚོན་པའི་བསོད་ནམས་ལ་ཤིན་དུ་
སྟོག་དུ་གྱུར་པ་གཞན་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། རིང་བསྐལ་དང་། མཚོན་རྟེན་མཚོན་
པ་ཉིད་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་སྟོབ་དཔོན་རྩམས་གསེར་གྱི་ལྷས་ཅན་གྱི་གཏམ་
བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ་མཉན་ཡོད་ན་བྱད་མེད་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་བྱིམ་ཐབ་སྦྱང་བ་བྱས་པ་

འདོད་ཆགས་པར་གྱུར་ཏེ། མཚོག་གི་ངོ་བོ་དེ་ནས་གཞོན་ཅུ་མ་ཡང་དག་པ་དེའི་གངས་སུ་
ཡང་དག་པར་བརྟེན་ནས་དེའི་གཟུགས་དང་། ལང་ཚོ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པས་དེའི་བྱིམ་དུ་
འོངས་ཏེ། དེ་ཡང་དེས་རོལ་པ་དང་བཅས་པས་འབྱུང་པའི་དོན་དུ་ལྟ་བར་གྱུར་པ་ཉིད་དུས་
ལས་འདས་པར་གྱུར་ཏོ། ། དེ་ནས་ངོ་མཚར་བ་དང་བཅས་པའི་སྤྱག་བསྐལ་དག་གིས་གཞན་
ཀྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ་ཉིད་སྦྱེས་པ་གཞན་མཐོང་བར་གྱུར་ཏོ། ། གྱེ་མ་འདི་དྲར་ཁོད་དུ་བྱིར་ནས་
པོར་བར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྒྲུས་སོ། ། དེས་ཀྱང་དེ་ལྟར་རྗེས་སུ་བསྐྱབས་ནས་ཤི་བ་ཡང་བོར་བ་
ཉིད་དེའི་ཕྱི་ནས་ལན་བདུན་གྱི་བར་དུ་དེའི་བྱིམ་དུ་སོང་བར་གྱུར་ཏོ། ། དེའི་རྗེས་ལ་ཐོ་རངས་
འདྲ་བའི་མཚན་མོ་ལ་ཡང་འདི་རང་གི་བྱིམ་གྱི་ནང་ཁོ་ནར། དེ་རྒྱུ་བ་ལ་སོགས་པས་ནང་ཉིད་
དུ་བོར་འདོད་པ་གང་དུ་འདུག་ཅེས་རྒྱུ་བས་འཛམ་བུ་ཆུ་བོའི་གསེར་གྱི་ལྷས་ཅན་དུ་ཤི་བ་པོ་
དེ་མཐོང་ནས་ངོ་མཚར་བ་ཡན་ལགས་ལས་བྲལ་བའི་དེའི་སོར་མོ་གཅིག་སྤངས་ནས་གསེར་
མགར་གྱི་དྲུང་དུ་ཉེ་བར་སོང་བར་གྱུར་ཏོ། ། དེས་དེ་ཉོས་ནས་རིན་པོ་ཆེ་དང་འདྲ་བ་སྤར་མ་
མཐོང་བ་འདི་ལྟ་བུའི་གསེར་ཞེས་སོར་མོས་སྤངས་ནས། རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་ལ་བྱིན་པ་དེས་
ཀྱང་གསེར་འཛོང་བའི་སྦྱེས་པ་བོས་ནས་གཏམ་ཡང་དག་པར་ཉེ་བར་ཐོབ་པ་དྲུང་ན་གནས་
པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་གནས་སུ་དེ་ནས་སོང་བར་གྱུར་ཏོ། ། གསེར་གྱི་ལྷས་ཅན་མཐོང་ནས་གྱེ་མ་
དགེ་བའི་ལས་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱུ་པར་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པ་ངོ་མཚར་བའི་སློ་ཅན་གྱིས་འདིའི་
ལས་ཅི་ཞིག་བྱས་ཞེས་ཤེས་པར་འདོད་པས། བཅོམ་ལྷན་འདས་རྒྱལ་བུ་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཆལ་དེ་
ཉིད་ན་བཞུགས་པའི་གན་དུ་ཉེ་བར་སོང་ནས་ལས་ཀྱི་རྒྱུ་པར་སྦྱིན་པ་ངེས་པར་གྱུར་ཏོ། ། དེ་
ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་རྒྱལ་པོ་ལ་ཐམས་ཅད་ལྷང་བསྟན་ཏེ། བསྐྱལ་པ་བརྒྱ་ཕྱག་མང་
པོའི་འོག་དུ་སྦྱེས་པ་འདི་ཤིན་ཏུ་དབྱལ་པོའི་དཀའ་ལས་བྱེད་པའི་དོན་དུ་དགོན་པར་ཉེ་བར་
ཞུགས་སོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིང་བསྐལ་གྱི་སྒྲིང་པོ་ཅན་གྱི་མཚོད་རྟེན་རྟེང་པ་རྒྱ་དང་
རྩ་ལ་སོགས་པ་རྒྱུས་ཀྱིས་བྱུང་པར་མ་ཐོང་བར་གྱུར་པ་དང་། དེ་དེར་རང་གི་ལུས་པས་
མཚོད་རྟེན་གྱི་ཁོར་ཡུག་གི་རྒྱ་དང་རྩ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པར་བྲལ་བར་བྱས་ནས་དད་པ་
མཚོག་དུ་གྱུར་པ་དང་ལྷན་པས་དགོན་པ་དེ་ཉིད་ལ་བར་དུ་མེད་ཏོག་འབྱུང་བའི་མེ་ཏོག་
བདུས་ནས་གསེར་གྱི་ཁ་དོག་ཅན་གྱི་མེ་ཏོག་རྒྱུས་ཀྱིས་རིང་བསྐལ་གྱི་མཚོད་རྟེན་དེ་མཚོད་

པར་གྱུར་རྟོ། ། བདག་གིས་ངེས་པར་སྡིག་པ་མང་པོ་བྱས་ཞེས་ཀྱང་བསམས་པར་གྱུར་ཏེ། བརྒྱ་
ལམ་ན་ཡང་གཞན་གྱིས་རྗེས་སུ་བབྱང་བའི་ཆས་མ་བྱས་སོ། ། དེས་ན་འདི་ལྟ་བུའི་གནས་
སྐབས་ཉམས་སུ་སྦྱང་བ་དེས་ན་བདག་བསོད་ནམས་འདིས་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་གང་གི་ཆེ་
གཞོན་མི་ཟ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་མ་ངེས་པའི་སློ་ཅན་བདག་མི་འབྱུང་བ་དེའི་ཆེ། བདག་གིས་
སྡིག་པ་མ་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སློག་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་བདག་གི་ལྷས་འདི་ཤི་བ་ན་ཡང་
གསེར་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་ནས་གཞན་ནམས་ལ་དབྱལ་བ་རབ་ཏུ་ཞི་བའི་དོན་དུ་སྐྱེ་བ་
ཐམས་ཅད་དུ་ཉེ་བར་མཐོ་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སློན་ལམ་ཡང་བྱས་པར་གྱུར་ཏེ། དེ་ནས་འཆི་
འཕོ་བ་འདི་བསྐྱལ་པ་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོར་བསོད་ནམས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་དང་མི་ནམས་ཀྱི་ནང་
དུ་རྒྱལ་སྤྱོད་སྟོང་ཕྱག་ནམས་བྱས་པར་གྱུར་རྟོ། ། བདེ་བ་སྟོང་ཕྱག་ནམས་ལ་ཡང་ཉེ་བར་
ལོངས་སྤྱོད་པར་གྱུར་རྟོ། ། བསོད་ནམས་དང་སློན་ལམ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱིས་འདིའི་སྡིག་པ་བྱེད་
པར་འདོད་པ་ལས་དེ་བཞིན་འཆི་བ་སྟེ། ཤི་ནས་ཀྱང་གསེར་གྱི་ལྷས་ཉིད་འདིར་སྐྱེ་བ་འདི་ལ་
ཡང་དག་པར་འབྱུང་བར་ཉེ་བར་སོང་ཡང་སྤྱལ་པ་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་འདིའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་
སྤང་པོ་འདི་ད་ལྟར་ཡང་གནས་པ་ཡིན་ཞེས་བཙམ་ལྟན་འདས་མ་མཆོད་པས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོད་པ་བྱས་པར་འགྱུར་ཞེས་ཉེ་བར་བསྟན་ནས། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་ལ་ཡང་བཙམ་ལྟན་འདས་མ་ཉིད་
ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། བཙམ་ལྟན་འདས་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལོངས་སུ་སྤྱང་ན་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར་སློག་གི་དབང་པོའི་རྒྱན་གྱིས་ལྷས་ལ་
ནད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འཆོ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སློ་བུར་བའི་ནད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞེས་
པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་ལས་གཞེས་པས་སོ། ། ཡང་ན་བཞུགས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེས་གནས་པ་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། འཆོ་ཞིང་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེས་སོ། ། གཞེས་པ་ནི་སྤྱལ་པའི་སྐྱེས་སོ། །
ཆོས་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེས་སོ། ། འདི་ཡང་གཙོ་བོ་གཉིས་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་ནི་
གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་དག་གིས་ཡང་ལྟ་བར་འདོད་པས་སོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཆེན་མོ་
ནམས་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེས་ལྟ་བར་འདོད་པ་ཞེས་བྱ་
བ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་པོའོ། ། བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་སྤྲས་པ། བཙམ་

ལྷན་འདས་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་དུས་སུ་མཁུན་ནས་དེར་རྒྱ་གསུངས་པ་ནི་ཀློག་ཀྱང་འདས་པའི་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལས་འཁྲུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བསྐྱབས་པའི་འབྲས་བུ་རིགས་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། །
བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། རྟོན་དམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་ལ་དགོངས་པས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་སྒྱུར་བས་
ལྟ་བར་བྱེད་པ་ན་ནམ་མཁའ་ལྟར་ཡུལ་ཆེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་ཆེ་བ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱེད་པ་
ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། རབ་ཏུ་མཁུན་པའི་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་དམིགས་པའི་སྒྱུར་བས་ཞེས་བྱ་བའི་རྟོན་ཏོ། ། དེ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་
ཡང་དག་པར་གཟིགས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྟོན་དུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་
གསུངས་པ་ནི་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་མའི་བདག་ཉིད་
ཆེན་པོ་ཐོས་པས་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་གཞན་རྣམས་ལ་སྒྱུར་བ་མེད་པ་དང་ཡང་དག་པར་སྲིད་
ཅིང་འདྲི་བར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཐམས་ཅད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་བྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་མི་འགྲུབ་པའི་བྱིར་
རོ། ། ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་དག་སྒྱུར། ། ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་པོ་
ལ། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། འོ་ན་ཇི་ལྟར་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་གཅོ་བོ་ཡིན་ཞེ་ན། གསུངས་པ། ཀློག་
ཀྱང་འདས་པའི་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཐབས་མཁས་པས་ཡོངས་སུ་ཟིན་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
འདི་ཉིད་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་བྱས་ནས་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པས་
ཡོངས་སུ་བསྟོས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དེས་རང་རང་གི་ངོ་བོ་མི་དམིགས་པའི་རང་བཞིན་སྐྱེ་མ་
ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་ལ་ཡོངས་སུ་
བསྟོ་བ་རྣམས་ལའོ། ། རྟོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སྤྲིང་རྗེས་ཁེངས་པར་
གྱུར་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་སྟེར་བར་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་བྱིན་
པ་ཞེས་དེ་ལྟར་མངོན་པར་བརྟོན་ཀྱི་བྱིན་པའི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། གང་གི་ཆེ་
བྱིན་པའམ་མི་བྱིན་པ་ཡང་རྣམ་པར་དག་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཆེ་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་མིང་།

ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་ས་དང་པོ་ལ་ཀུན་ཏུ་འགོ་བའི་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་སོ་སོར་རྟོགས་པ་ནས་བརྒྱུ་བའི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་སུ་ཆོལ་བ་ལ་མངོན་
སུམ་དུ་མཐོང་བས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཉི་བར་གནས་པ་ཡིན་ཀྱི་གཞན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཡང་
སྒྱུན་པའི་དུས་ལ་ཡང་སྒྱུན་པར་ལུས་པ་དང་། སོ་སོར་བཟུང་བའི་དོན་དུ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
བས་ན་དོན་དམ་པར་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་མེད་དེ། གང་ཞིག་བཟུང་བ་
དང་། བཏུང་བ་དང་། གནས་མལ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་དེ་ནི་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་
ཆོས་ལ་བརྟེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མི་ལམ་བཞིན་དང་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་མི་བདེན་པའོ། ། དེ་ལྟར་ན་
སྒྱུན་པར་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་དང་དངོས་པོ་སྒྱུན་པར་བྱ་བ་ཉིད་དང་སྒྲོང་བ་པོའི་བདག་ཉིད་སོ་
སོར་ལེན་པ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་པའི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྱུན་པའི་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཐོག་མར་སྣང་རྗེའི་སྟོབས་ཀྱིས་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ཞོན་ནས་འཛིག་རྟེན་པའི་སྟོང་པའི་དབང་གིས་སྒྱུན་པ་བྱེད་དེ། དོན་
དམ་པའི་ཚུལ་ལ་གནས་ནས་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྟོང་པའི་དབང་གིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་པས་སྟོང་བར་བྱེད་དོ། ། དེ་བས་ན་སྣང་རྗེས་ཀུན་རྫོབ་ལ་གནས་ནས་བསམ་པ་
དག་པ་ལས་རྟོགས་པར་བྱེད་དེ། ཤེས་རབ་ཀྱིས་དོན་དམ་པ་ལ་གནས་ནས་སྒྲིབ་པ་ནམ་པར་
དག་པས་སྟོང་བར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་སྣང་རྗེ་ལས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱིས་བགྲང་བར་བྱེད་དེ། ཤེས་རབ་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དོན་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ལའོ། ། དེའི་ཆེ་ཉིད་ལ་འདི་སྒྱུན་པའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་
ཡིན་ནོ། ། འདིས་ཀྱང་དེའི་ཆེ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་ལ་དམིགས་པར་གྱུར་བ་སེམས་ཅན་
དང་བྱང་ཆུབ་དག་ཡོངས་སུ་འདོར་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་བདེན་པའི་དོན་ཀྱིས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ། མོས་པས་སྟོང་པའི་ས་ལ་ནི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ལྟར་སྒྱུན་པའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཡང་དོན་དམ་པ་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་མི་
དམིགས་པ་གསུམ་ཀྱིས་སྒྱུན་པའོ། ། གཞན་གྱི་ཏུ་འགལ་བ་ཡང་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་པ་
རོལ་དུ་བྱིན་པའི་དབང་གིས་མི་འགལ་བཞིན་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཀུན་རྫོབ་འཛིན་པར་
བྱེད་པའི་སྣང་རྗེ་དང་དོན་དམ་པ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཐང་ལ་རྩུབ་དང་། རྩུབ་རྩུབ་

བའི་སྒོག་ཆགས་ཀྱི་སྒྱུར་བ་བཞིན་དུ། ཤིན་ཏུ་འགལ་བའི་སྒྱུར་བ་ཡང་འགལ་བ་མེད་པ་དང་།
གྲོགས་པོར་བྱས་ནས་ཅིག་ཅར་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཆོགས་
གཉིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་ཅིང་ཤིན་ཏུ་ཕན་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་
བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་སྤོང་ལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤོང་ལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་
གནས་ནས་འཁོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་དག་པ་རྟོགས་པར་བྱའོ། ། བདག་ནི་ཚུལ་བྱིན་སྤྲོད་པ་ལྟར་
ནོ། ། འདི་ནི་ཚུལ་བྱིན་སྤྲོད་སོ། ། འདི་ནི་ཚུལ་བྱིན་སྤྲོད་འཆལ་བའོ་ཞེས་གསུམ་མི་དམིགས་པ་
དང་། བདག་ནི་བཟོད་པ་དང་ལྟར་ནོ། ། འདི་ནི་བཟོད་པའོ། ། འདི་ནི་ཁྱོ་བའོ་ཞེས་གསུམ་མི་
དམིགས་པ་དང་། བདག་ནི་བཙོན་འགྲུས་དང་ལྟར་ནོ། ། འདི་ནི་བཙོན་འགྲུས་སོ། ། ལེ་ལོ་ལ་
སོགས་པ་མི་དམིགས་པ་དང་། མཉམ་པར་གཞག་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། རྣམ་པར་
གཡེང་བ་མི་དམིགས་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤོང་ལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་གནས་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤོང་
ལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་ཤེས་རབ་ཅན་དང་། ཤེས་རབ་དང་། ཤེས་རབ་འཆལ་བ་མི་དམིགས་སོ། །
འོན་ཏེ་དེ་ཉིད་ལ་གནས་ནས་དེ་ཉིད་ལ་རི་ལྟར་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་སྟུང་ན། དོན་ནི་འདི་
ཡིན་ཏེ་གང་གི་ཆེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤོང་ལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་འགའ་ཞིག་དོན་དམ་པར་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤོང་ལ་ཏུ་བྱིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་
བདག་ཉིད་ཅན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤོང་ལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་གནས་པར་འགྱུར་བ་
དེའི་ཆེ། ལམས་གསུམ་པོ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་པར་
སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་སྒྱུར་བའི་ལམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་བསྐྱུས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
བྱས་པ་ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤོང་ལ་ཏུ་བྱིན་
པའི་མིང་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་བྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤོང་ལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་གནས་ནས་ཤེས་རབ་
ཀྱི་སྤོང་ལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྒྲིམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་རི་རྒྱུད་དུ། ། ཆོས་
རྣམས་ཡང་དག་པར་མཐོང་བར་གྱུར་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤོང་ལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་སྒྲིམ་དུ་འགོ་བ་
ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེར་ཡང་དང་པོར་ནི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ཏེ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་
པ་ཆོས་སོ་སོར་རབ་ཏུ་འབྱེད་པའོ། ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤོང་ལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་
དེའི་སྒྲིམ་དུ་འགོ་བ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། བྱེ་བྲག་མེད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤོང་ལ་ཏུ་

ཕྱིན་པ་ནི་རང་གི་རང་བཞིན་དུ་སྐྱེས་པ་ནམས་ཀྱི་དེ་ལས་དེ་ནམས་བྱེ་བྲག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ནོ། ། ཐ་དད་དུ་བྱ་བ་མི་དམིགས་པ་ནི་དེ་ནམས་དེ་ལྟ་བུར་བྱས་པ་ལ་ཐ་དད་པར་བྱས་ནས་
འགའ་ཞིག་དུ་བྱ་བ་ཉེ་བར་སྒྱུར་བ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཉིད་ལ་དཔེ་གསུངས་པ་ནི།
འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། དེ་དག་གི་གྲིབ་མ་བྱེ་བྲག་མེད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ཤིང་སྤངས་ནས་རང་དགར་འགའ་ཞིག་དུ་དོན་བྱ་བ་ལ་ཉེ་བར་སྒྱུར་བ་གྲིབ་མ་ལ་མེད་ཅིས་
བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཐ་དད་པ་བྱ་བ་ནི་མངོན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཤིང་ལས་ཐ་དད་པ་བྱས་ཏེ། འགའ་
ཞིག་དུ་དོན་གྱི་བྱ་བ་ལ་ངས་པར་སྒྱུར་བའི་དོན་དུ་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གྲིབ་མ་གྲིབ་མ་ཞེས་
བྱ་བའི་གངས་སུ་འགོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤིང་འདིའི་གྲིབ་མ་འདི་ཞེས་བྱ་བ་བགང་བ་ཡིན་ཏེ།
ཤིང་གཞན་བཞིན་དུ་ཡང་རང་དགར་བགང་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་རི་ལྟར་ཤིང་ལ་བརྟེན་
པའི་གྲིབ་མ་ཤིང་ལས་ཐ་དད་པ་འགའ་ཞིག་དུ་ཉེ་བར་སྒྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཤིང་
ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་གྲིབ་མ་བཞིན་དུ་དེ་ལས་གཞན་ནམས་ནི་དེ་ལ་བརྟེན་
པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཤིང་གི་དཔེ་ལ་ཤིང་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་
ཕྱིན་པ་འོ། ། གྲིབ་མ་བཞིན་དུ་དེ་ལས་གཞན་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ཉི་མའི་གཞུང་འབྲེལ་ལས་སོ། །
སྣ་ཆོགས་པའི་ཤིང་གི་དཔེ་ནི་ཤིང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲིབ་མ་ལ་དེའི་ཆེ་ན་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་
ཤིང་འགའ་ཞིག་ལ་ཡང་རང་དགའི་གྲིབ་མ་མེད་ཅིས་བྱ་བ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་འོ། ། རི་ལྟར་
ཡང་བཤད་པར་བྱེད་པ་སྒྱུན་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱི་ཀླན་རྫོབ་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་པ་
ནམས་ལ་ཡང་མེ་ཏོག་སྣ་ཆོགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཤིང་གི་དཔེ་སྟེ་གྲིབ་མ་ནི་རོ་གཅིག་པ་ཐབས་
མཁས་པ་ཡོངས་སུ་འདྲིན་པ་ནམས་ཀྱི་དཔེ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ནམས་དེ་ལ་བརྟེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་ལ་གཙོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། ཡོན་ཏན་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་ལྟར་བཤད་
པའི་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་སྒྱུར་བས་སོ། ། གཞན་དུ་ན་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་
ཐམས་ཅད་ཁོངས་སུ་བསྟུ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། སྤྲ་མ་མཆིས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལམ་དང་ཡོངས་སུ་
བསྟོ་བ་སྒྱུར་བས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་བསྟོ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་འོ། ། ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་གཙོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཡོན་ཏན་གང་ཞིག་དེ་ནམས་ཡོངས་སུ་

བརྗོད་པའི་ལེའུ་ནི་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་སྟེ་ལེའུ་བཞི་པའོ། ། ། ། གསུངས་པའི་རིམ་པས་ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བསྟན་པ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཆོད་པའི་འབྲས་བུ་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལ།
མཆོད་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་མའི་སྒྲིགས་བམ་ཡང་དག་པར་འཛིན་པ་
རང་ཉིད་ཀྱིས་མཆོག་གི་ལེགས་པའི་རྒྱ་ཅི་ཞིག་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་གཞན་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་
ནམས་ལ་སྟོབས་བྱེད་པ་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞེས་བརྒྱ་བྱིན་ཡང་དག་པར་འོས་པའི་བྱ་བ་ངེས་པའི་
དོན་དུ་འདྲི་བར་བྱེད་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། གང་ཞིག་
ལྷག་པར་མོས་ཤིང་ཞེས་འབྲེལ་ཏོ། ། དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ངེས་པ་སྦྱེད་པར་བྱེད་པ་
མེད་པ་ངེས་པར་བསྟན་པ་མེད་ཅེས་ཅི་ཞིག་ཅེ་ན། གསུངས་པ་ནི་འདི་ལ་ཉན་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པའོ། ། ཅི་ཞིག་བྱས་ནས་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སོ། ། ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། སེམས་དང་བས་སོ། ། འདི་ཉིད་ལ་ཅི་
ལྟར་ལྷག་པར་མོས་པར་འགྱུར། འདི་ནི་བྱིན་ཅི་ལོག་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉེ་བར་གཟུང་ནས་དེ་
ཡང་དད་པས་ཞེས་བསྟན་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི་མངོན་པར་དད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། འདི་
ཉིད་ནི་རྒྱ་ལ་ཤན་ཁིམ་གྱི་རྒྱུན་ནོ། ། བོང་མའི་འོག་མས་མངོན་པར་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་
རྟོག་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱན་ལ་གནས་པ་འདི་ལ་དེའི་བྱིར་བསམ་པ་སྟེ་ཆུང་
ཉེན་བཞིན་ཏེ། དེ་ཡང་དད་པ་དང་། འདུན་པ་དག་གོ། ། མཆོག་ཉིད་ཀྱི་བསམ་པ་ནི་ལྷག་པའི་
བསམ་པ་སྟེ། དེས་ཉན་ཅིང་གཞུང་གིས་སོ། ། འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་ལ་བསྟན་པ་
འཛིན་པ་སྟེ། འདོན་ཅིང་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི་མི་བརྗོད་པའོ། ། མི་བརྗོད་
པའི་རྒྱ་འདོན་པར་མི་རྣམས་པ་ལ་སྟོག་པར་བྱའོ། ། སྟོག་པ་ཙམ་ཡང་རེ་ཞིག་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་ཏོ། ། འདི་ནམས་ཀྱི་དོན་ལ་ཡི་གེ་ནམས་ལ་སྦྱབ་པ་དང་། དོན་ལ་སྦྱབ་པ་གསུངས་པ་ནི་
ཀྱན་ཆུབ་པར་བབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཀྱན་ལས་ནང་གི་བདག་ཉིད་དུ་དོན་གྱི་ཆུབ་པ་ནི་ཀྱན་
ཆུབ་པ་སྟེ། གཞན་ལས་དོན་ཐོས་པའི་བྱིར་དང་ནང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡང་བསམ་པའི་བྱིར་
རོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཆོག་གི་དོན་ལེགས་པར་བཟུང་བར་འགྱུར་རོ། ། ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། དོན་
རྟོགས་པ་ནི་ཀྱན་ཆུབ་པ་སྟེ་དོན་གཞན་ལས་ནང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཐོབ་པ་ལ་ཐོས་པ་དང་།
བསམ་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། རབ་ཏུ་འདོན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡི་གེ་དང་དོན་དག་ལ་

རྟོགས་པ་ལེགས་པར་འཇུག་པའི་དོན་དུ་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། སྟོན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
འདི་ལྟར་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་འདིའི་ཡི་གེ་རྣམས་གཟུང་བར་བྱས་པ་དེ་རྣམས་དེ་ལྟར་ཡིན་ཞེས་
ཅི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་མི་སྤྱི་བར་བྱེད་པའོ། ། ཉེ་བར་
སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལྟར་འདིའི་དོན་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ཀུན་རྒྱུ་བར་བྱས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་
ནམ་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ཕྱད་པའི་དོན་དུའོ། ། ལུང་འཕོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱས་
ནས་ཕྱད་པའི་དོན་དུའོ། ། ལ་ཏོན་བཅུད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལེགས་པར་གཟུང་བའི་ཡི་གེའི་དོན་
ཡང་ལེགས་པར་གཟུང་བར་འཇུག་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཡི་གེ་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་འདོན་པས་
ལེགས་པར་གོམས་པར་བྱ་བའོ། ། ཡི་གེ་དང་དོན་དག་གི་སྒྲུབ་པ་འདི་ནི་བདག་གི་ཡོངས་སུ་
སྒྲིན་པའི་དོན་དུའོ། ། དེའི་ཕྱིར་གཞན་དོན་གསུངས་པ་ནི་གཞན་དག་ལ་ཡང་རྒྱ་ཆེར་ཡང་
དག་པར་སྟོན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཡི་གེ་དང་དོན་གྱིས་ཀྱང་གསུངས་པ་ནི་འདིའི་དོན་རྣམ་
པར་འགྲེལ་པ་དང་ཞེས་བྱ་བའོ། ། རང་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི་
ཡིད་གྱིས་རྗེས་སུ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ། འདི་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་དོན་ངེས་པར་འཛིན་
པས་སོ། ། ཐོག་མ་དང་བར་མ་དང་ཐ་མར་དགེ་བ་ཉིད་གྱིས་བྱང་སྟོང་གི་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་དོན་
དུ་གསུངས་པ་ནི་རི་ལྟ་བུར་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། མཆོད་པ་བྱ་
བའི་སྟོད་པ་ནི་འདིར་ཡོངས་སུ་སྟོད་པར་བཅུད་པའོ། ། འདི་ཙམ་གྱིས་སྟོད་པ་བསྟན་ཏོ། ། དེ་
མེད་པ་ལ་ཕྱོགས་གཞན་གསུངས་པ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྒྱུ་དུ་ནའི་སྒྲུའོ། ། འཆང་བ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་རྒྱུད་མ་ཐོས་པས་བྱས་པའོ། ། འཛིག་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་བྱིམ་ལ་སོགས་པ་ལ་
བསྐྱགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་སོ། ། དམ་པའི་ཆོས་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་རིང་དུ་གནས་པའི་དོན་དུའོ། ། འདི་ནི་
བསྐྱགས་པ་དང་པོ་ཡིན་ཏེ་གཉིས་པ་གསུངས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་
རྒྱས་རྣམས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་འདི་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདིས་ནི་
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྒྱུད་ལ་སྒྲིམ་པའི་རྒྱ་ཉིད་གསུངས་སོ། ། གསུམ་པ་གསུངས་པ་ནི་བྱང་རྒྱུ་
སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་འགྲོ་བ་ལ་ཕན་པར་བྱེད་པ་ལ་
འཇུག་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས་དེ་རྣམས་རྗེས་སུ་བཟུང་བ་ནི་དོན་

ཆེན་པོའོ། དེ་ལ་ལས་དང་པོ་པ་ནམས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འཛིན་པ་དང་།
འཆང་བ་མངོན་པར་བཅོན་པ་ནམས་ལ་བསོད་ནམས་མང་བ་ཉིད་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་
ཀྱིས་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་རྟེན་པའོ། དེ་ནས། དབང་རྒྱལ་ལས་བྱིར་མི་
ལྷོག་པའོ། ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པའི་རྒྱུད་ནམས་ལ་ནི་བཟུང་མའི་དོན་ལ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའོ། རང་
གི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པ་ནི་པན་གདགས་པའོ། དེའི་སྤྱབ་པ་ནི་ཉེ་
བར་འབྲེན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་བཀྱིས་པར་འཇུག་ཞེས་བྱ་བས་ཡང་འདི་གཞག་པའོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་
ནི་སྤར་གྱི་དང་འབྲེལ་བར་བྱས་ཏེ་མ་ཇུར་ཅིག་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། འདི་ཙམ་གྱིས་ནི་བྱ་བ་
ནི་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ནམས་པ་གཉིས་སུ་གསུངས་སོ། བསྟན་པ་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱ་བ་ཉེ་བར་
བསྟན་པའོ། འདི་ལྟར་དོན་ཆེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཆེན་པོའི་དོན་འབྲས་བྱ་འདི་ལ་
ཡོད་པས་ན་དོན་ཆེན་པོ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་བྱས་
པའི་བྱིར་རོ། པན་ཡོན་ཆེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་ལྟར་གསུངས་པའི་པན་ཡོན་ནམས་ཀྱིས་སོ། འབྲས་བྱ་
ཆེ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱ་ཐོབ་པའི་བྱིར་རོ། རམ་པར་སྤྲིན་པ་ཆེ་བ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་
ཐོབ་པའི་བྱིར་རོ། ཡོན་ཏན་མང་པོ་དང་ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་བསྟན་པའོ། འདི་ཙམ་
ཀྱིས་བཅོམ་ལྷན་འདས་མའི་ཡོན་ཏན་གསུངས་སོ། བཏང་བར་མི་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་
པ་དང་མི་འདོར་བའི་བྱིར་རོ། བསྐྱེད་བར་བྱ་བ་ནི་བྱི་རོལ་གྱི་ཉེ་བར་འཆེ་བ་ལས་མེད་དང་བྱ་
བ་ལ་སོགས་ཀྱིས་བྱས་པ་དང་ནང་གི་སྦྱོན་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ལ་སོགས་པ་ལྷ་སྟེགས་པ་ནམས་
ཀྱིས་བྱས་པ་ལས་སོ། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པར་བྱ་བ་ནི་ཆོས་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་ལས་བསྐྱེད་བའི་
བྱིར་དང་སྦྱོང་བ་ཉིད་ལ་མི་མོས་པ་ནམས་ལ་ཉེ་བར་མི་སྦྱོན་པའི་བྱིར་ཡང་གང་གི་བྱིར་གིན་
དུ་རྟེན་པར་དཀའ་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་ཉན་པ་དང་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་བྱ་བ་
གསུངས་པ་དང་། གང་ཡང་བཅོམ་ལྷན་འདས་མའི་ཡོན་ཏན་ནམས་དེ་ཐམས་ཅད་ལྷག་པར་
མོས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་ཁོ་ན་ཞེས་ཉེ་བར་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་
བ་སྟེ། དང་གི་སྐྱ་ནི་གང་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དགྲུག་པའི་དོན་དུའོ། གཞན་ནམས་ཀྱིས་མཆོད་
པ་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་སྤྲིའི་དོན་ཏོ། མཆོད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆོད་པ་
ཐམས་ཅད་བྱས་ནས་སོ། དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དུ་གཉེར་བས་ན་དོན་དེ་

མཆོད་པ་ལ་འདོད་པའོ། ། དེ་དང་སྒྱུར་བས་ན་དོན་དུ་གཉེར་བའོ། ། མདུན་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཁྱད་པར་དུ་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྒྲོང་བ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ལ་
མཆོད་པའི་དོན་དུ་སྒྲོང་བར་འདོད་པ་ལའོ། ། སྦྱིན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་
པའོ། ། སྟོབ་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་གནས་པར་འགྱུར་བའོ། ། འབུལ་བ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
འཛིན་དུ་འཇུག་པའོ། ། ཡོངས་སུ་གཏོང་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགྱོད་པ་མེད་པས་སོ། ། ཐ་ན་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་རི་སྒྲིབ་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། སྟེགས་བམ་དུ་ཆུད་པར་བགྱིས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་
ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་སམ་གཞན་གྱིས་འདྲིར་འཇུག་པས་ཀྱང་རུང་སྟེ་དེའི་ཡོན་ཀྱིས་འདྲིར་འཇུག་
པའོ། ། གཏོང་བ་ནི་སྦྱིན་པའོ། ། དེའི་དོན་དུ་སྟོན་ནི་འདོད་པ་འདི་ལ་ཡོད་པ་དེ་དེའི་སྟོན་ཅན་
ནོ། ། རང་ཉིད་ཀྱིས་མཆོད་པ་ལ་ཡང་སྦྱིན་པའི་འབྲས་བུ་ཆེ་བ་ཉིད་གཞན་དོན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
ཞེས་བྱ་བ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བརྒྱ་བྱིན་ཉིད་ལ་འདྲི་བར་མཛད་པ་ནི་ཀློག་
ཀ་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ལྷ་དཔལ་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་ལྷ་དཔལ་
ལས་འདས་པའི་དུས་ཉིད་ལ་དོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་བདག་གི་དངོས་པོ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དོ་རྩེ་འཕགས་
པར་མཛད་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱུ་རྣམས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གཞན་རྣམས་རྗེས་
སུ་བཟུང་བའི་དོན་དུ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པར་མཛད་པའོ། ། ཡང་དག་པར་སྟོན་པར་བྱེད་ཅེས་
བྱ་བ་ནི་ཡོན་ཏན་དང་རང་གི་ངོ་བོས་སོ། ། སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་ནི་མཆོད་པའི་དོན་དུ་འོ། ། ཀུན་
དུ་འགྲོད་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་པའི་རིང་བསྐལ་རྣམས་སྦྱིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྒྱ་ཆེར་ནི་
རྒྱ་ཆེ་བ་སྟེ་དེས་སྦྱོད་པས་ན་རྒྱ་ཆེ་བའོ། ། ཅི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་ཉིད་
ཀྱིས་དེ་དང་དེར་སོང་ནས་གཞན་རྣམས་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འདི་སྦྱིན་པར་བྱེད་
ཅེས་བྱ་བས་སྟོན་པའི་བྱ་བ་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་ཀློག་ཀ་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པས་སོ། ། སྟོན་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དད་པའི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་སྦྱོར་བ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་སྒྲངས་པ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་ནི། སྦྱིན་པ་བས་
ཚུལ་ཁྲིམས་ཆེ་བ་ཡིན་ཞེས་དོགས་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ་འཛམ་བུའི་སྤྱིང་པ་ཐམས་ཅད་ལ་
དགེ་བ་བརྟུ་ལ་རབ་དུ་གནས་པ་ལས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མའི་སྟེགས་བམ་སྦྱིན་པ་ལ་བསོད་
ནམས་མང་བ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་ཀློག་ཀ་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། །

ཡང་དག་པར་བཀོད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱ་བ་ལ་སློབ་ཀྱིན་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བཞག་ན་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་འདའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། མངོན་པར་དད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་
མའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སོ། ། གཞན་དུ་ན་གཞན་དུ་ན་གཞན་དག་ཏུ་སྦྱིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
མངོན་པར་དད་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་དུ་ན་དེ་སྦྱིན་པ་ཙམ་དུ་མི་འགྱུར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་
འོག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་རིག་པར་བྱའོ། ། སྟོམ་ལས་ནི་ལེ་ལོ་སྟེ་སྟོམ་ལས་མེད་པ་ནི་བཙུན་
འགྲུས་སོ། ། དེས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ནི་རི་ལྟར་གསུངས་པའི་འབྲས་བུའོ། ། བཙུན་པས་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་མངོན་པར་བཙུན་པ་ཡོད་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་བཙམ་ལྡན་འདས་མ་
འཛིན་དུ་འདུག་པ་སྟེ། གཞུང་དང་དོན་དག་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་དག་པར་སྟོན་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་སྟོངས་པ་རྣམས་ལ་མི་ཤེས་པ་དང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་ལོག་པའི་
ཤེས་པ་རྣམས་སེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་དག་པར་དགོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོང་དགུ་རྣམས་ལ་ལེ་
ལོ་དང་འདུན་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་དག་པར་གཟེངས་བསྟོད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམན་པ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པས་ཡང་དག་པར་ཁྱམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མི་རྒྱས་པའི་
བདག་ཉིད་ཡང་དག་པར་བྱང་བ་ལ་སོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་
དགའ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་གོང་ནས་གོང་དུ་མངོན་པར་དང་
བའི་རྒྱུ་བསྟོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་དགའ་བར་བྱེད་པའོ། ། གལ་ཏེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའི་
འཛིག་རྟེན་ལ་རི་ལྟར་འདི་རྒྱས་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཆོག་གིས་མཆོན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
ངག་རྣམས་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་རི་
ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། གསུངས་པ་རྣམས་པར་མཆོན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ལྟ་བ་ངན་པ་ལ་སོགས་
པའི་གོགས་རྣམས་བསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། བསལ་བར་བྱས་ཀྱང་ཡང་དག་པར་འབྱུང་ཞེ་ན།
རྗེས་སུ་མཆོན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་དད་པ་འདི་ཉིད་ལ་གཡོ་བ་མེད་པར་བྱས་པས་སོ། ། དེ་ལ་
འདིའི་དོན་ཡང་དག་པར་སྟོན་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་སྟོན་དུ་བྱས་པའི་འདིའི་དོན་ནོ། ། དེ་
ལྟར་དེའི་སེམས་རྣམས་སྟོང་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རིམ་པས་སོ། །
རིམ་པ་འདི་ལྟར་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གསུངས་པ་དེ་ལ་འདི་རྟོག་དུ། རིགས་ཀྱི་བྱ་ཁྱོད་རྒྱུ་ཤོག་
ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ལ་བསྐྱབ་པ་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་

དང་། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་འདོད་པའི་རྟོག་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་
སེམས་རྣམ་པར་སྦྱོང་བར་བྱེད་པ་ནི་བདག་ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་འཛང་གྱ་བར་
འགྱུར་རམ་ཅི་འོན་ཏེ་མ་ཡིན་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་རབ་ཏུ་གནས་
པར་བྱེད་དམ། འོན་ཏེ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཐེ་ཚོམ་དང་བྲལ་བར་བྱེད་ཅེས་
གསུངས་པ་ནི་ལམ་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། བསྐྱབས་ཤིང་གོ་ཆའི་བཙུན་འགྲུས་
སོ། ། སྤྱད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོར་བའི་བཙུན་འགྲུས་སོ། ། འབད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་ལྡོག་པའི་
བཙུན་འགྲུས་སོ། ། སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་སྤང་པོའོ། ། སྤང་པོ་ཡང་དག་པར་
ཟད་པར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྤང་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་དག་པར་ཟད་པ་སྟེ་དེ་ལའོ། ། མ་རིག་པ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་སྤང་པོ་རྣམས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཀྱང་དེ་རྣམས་དག་བཅོམ་པའི་
དང་པོ་ཉིད་ཏུ་སྤངས་པ་སྟེ། འདི་ཡང་གང་ཞིག་འདི་ཐ་མའི་སྤང་པོ་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་
གནས་པ་ལ་དགོངས་ནས་མི་བརྟེན་པར་དག་བཅོམ་པ་ཐ་མའི་ལུས་འཛིན་པ་ཞེས་བཟོད་པ་
ཡིན་ནོ། ། དེའི་སྤང་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཟད་པ་ནི་སྤང་པོ་ཡང་དག་པར་ཟད་པ་ལྷག་མ་མེད་
པའི་མུ་ངན་ལས་འདས་པའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་ཟག་པ་མེད་པའི་ཁམས་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་སྤང་པོ་
སྟེ། ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་རྒྱ་དང་རྒྱེན་མ་ཆང་བས་མངོན་པར་མ་གྲུབ་
པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཀུན་བརྟགས་དང་། གཞན་དབང་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཉེ་བར་གོས་
པ་སྤངས་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅུང་གི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྦྱའི་བདག་ཉིད་ནི་སྤང་པོ་
ལྷག་མ་མེད་པའི་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་
འདས་རྣམས་ཀྱི་འཁོར་བའི་མཐའ་འདི་སྤྱིད་ཏུ་རྒྱན་མི་འཆད་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་མཛད་པ་
གྲུབ་པ་འཁོར་བ་དང་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་དག་ལ་རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་མཆན་ཉིད་སྦྱ་
གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་སྤང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བར་བཟོད་
དེ། ཉན་ཐོངས་པ་དང་། ལས་ཀྱི་སྐྱིབ་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། སྤང་པོ་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་སྦྱ་
བའི་སྤང་པོ་རྣམས་ཡང་དག་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་ན་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འགའ་
ཞིག་ཏུ་སྦྱལ་པའི་སྦྱ་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་བཟོད་པ་ཡིན་
ནོ། ། སྤང་པོ་ཡང་དག་པར་ཟད་པ་ལ་འགའ་ཞིག་མེད་པར་འཛིན་པར་འགྱུར་བ་དེའི་དོན་ཏུ་

གསུངས་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་མཐས་རབ་ཏུ་འབྱེད་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། གལ་ཏེ་ཡང་དག་པའི་
མཐའ་ནི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་པར་དབེན་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་
ན་ཡང་དངོས་པོ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་རང་གིས་བརྟགས་པ་དང་།
ཐེར་བྱག་དང་། རྟག་པ་དང་། ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པ་དང་། མ་བུལ་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་སྤྱིའི་
བདག་ཉིད་ཅན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེའི་ཆེ་དེ་ཉིད་མངོན་དུ་བྱས་པས་ཉན་ཐོས་ལ་
སོགས་པ་ནམས་ཀྱི་ནམ་པར་གྲོལ་བའི་སྐྱེ་སྤྱེད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའོ། །
དེ་བས་ན་དེ་དག་གི་དེ་ལྟ་བུར་རྒྱུར་བའི་སྐྱེ་གཉིས་རབ་ཏུ་འབྱེད་པ་ཉིད་ནི་ཡང་དག་པའི་
མཐའ་རབ་ཏུ་བྱེད་པའོ། ། ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་སློང་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་གཏོང་བའི་སློལ། དེ་བས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་བ་བརྩུ་རབ་ཏུ་གནས་པར་བྱེད་པ་ལ་
གནས་སོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱིང་བཞི་པ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པས་མཐའ་ཡས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ལམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ནམས་ལ་ཡང་དགེ་བ་བརྩུ་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པར་བྱེད་པས་སོ། ། བཅོམ་
ལྡན་འདས་མ་གཏོང་བ་ཉིད་ཀྱི་སླ་ན་མེད་པའི་བསོད་ནམས་ཉིད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི་ལྟ་ཞོག་
ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། དགེ་བ་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པ་ཉིད་ལས་གཏོང་བའི་བསོད་ནམས་
མང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་བསམ་གཏན་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པས་ཀྱང་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཀློ་
ཤི་ཀ་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ལྟར་ཆད་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལ་ཡང་
རབ་ཏུ་གནས་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མའི་གཏོང་བ་ཉིད་བསོད་ནམས་ཆེ་བ་དེའི་ཕྱིར་ཐམས་
ཅད་གཏོང་བར་བྱའོ། ། རིམ་གྱིས་སྟོན་པ་ནི་སྤྲུལ་བཞིན་དུ་ལྟག་པར་མོས་པ་བསྟན་པའི་དོན་
དུ་སྟེ། བསོད་ནམས་མང་བ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ནམས་ལ་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡང་དག་པའི་
བྱང་ཆུབ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ནམས་ལ་གཙོ་བོ་ཉིད་ཡོངས་སུ་གསལ་བའི་དོན་དུའོ། ། ད་ནི་
གཞན་དོན་གྱི་སྦྱོང་པ་ཉིད་འབའ་ཞེག་པ་སྟེགས་བམ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་
མཆོག་ཏུ་ལེགས་པ་ཡིན་ཞེས་བསམ་པར་བྱེད་ཅིང་། བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རང་དང་གཞན་
དོན་འབྱུང་པ་ལ་བསོད་ནམས་ལྟག་པ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་ཀློ་ཤི་ཀ་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པས་སོ། ། ལེའུའི་ཐོག་མར་རང་ཉིད་ཀྱིས་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་ལས་རང་
གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་བབྱང་བར་བྱེད་པ་པོའི་བསོད་ནམས་ལྟག་པ་ཉིད་གསུངས་སོ། ། དེའི་རྗེས་

ལ་དགེ་བ་བརྩུ་ལ་སོགས་པ་རབ་ཏུ་གནས་པར་བྱེད་པ་པོ་རྣམས་ལས་གཞན་གྱི་དོན་དུ་
སྒྲེགས་བཅ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ལ་བསོད་ནམས་ཤིན་ཏུ་མང་བ་ཞེས་བསྟན་
ཟིན་ཏོ། ། ད་ནི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་པོ་ལས་ཀྱང་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲོག་པར་བྱེད་པ་དང་།
གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་འདི་བར་བྱ་སྟེ་སྦྱིན་པ་ལས་ཤིན་ཏུ་མང་བའི་བསོད་ནམས་ཉི་བར་
བསྟན་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱད་པར་རོ། ། འདི་ལས་ཀྱང་དོན་གྱིས་སྒྲོག་པ་ལ་སོགས་པ་
བསོད་ནམས་ལྷག་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རྟོག་ཀྱི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། །
གལ་ཏེ་ཡང་སྤར་དོན་འདི་རྣམས་རྣམ་པར་འགྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ཉིད་དེ་དེ་ལྟ་ན་
ཡང་དོན་དེ་བྱིན་ཅི་ལྟག་པའི་བཤད་པ་དང་བུལ་བའི་བསྟན་པར་བྱས་པས་དོན་ལ་མཁས་
པའོ། ། དོན་དང་བཅས་ཆོག་འབྲུ་དང་བཅས་པ་ཉི་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནི་
ཆོག་འབྲུ་དེ་རྣམས་ཀྱང་ཉི་བར་སྟོན་པར་བྱེད་པ། གང་ཞིག་ཤིན་ཏུ་གྲགས་པའི་ཆོག་གི་དོན་
ཉིད་ཀྱི་བཟོད་པར་བྱ་བའི་དོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་པར་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡི་གའི་དོན་
ཡོངས་སུ་བསྟོར་བའི་བཤད་པས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་བདུད་ཀྱིས་སྤྲས་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་
པ་ལས། ཆེ་རིང་བ་ནི་མི་རྣམས་ཀྱི། སྦྱིས་པས་མཐོ་འཆམས་པ་ནི་མིན། ། སྦྱོས་དང་བག་མེད་
སྦྱོད་མིན་ཏེ། འདིར་ནི་འཆི་བདག་འོངས་པ་མེད། ། ཅས་བྱ་བའོ། ། ཡིག་འབྲུ་རྣམས་ནི་
ཡོངས་སུ་བསྐྱར་བས་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆེ་རིང་བ་ལ་མཐོ་འཆམས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ་སྦྱོས་པས་སྦྱོད་པ་མ་ཡིན་བག་མེད་པས་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། ། འདིར་ནི་འཆི་བདག་
འོངས་པ་མེད། ། ཅས་བྱ་བའོ། ། འོན་ཀྱང་འཆད་པ་པོའི་བཟོད་པར་འདོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
དོན་རྣམ་པར་འཇུག་པས་སོ། ། ཇི་ལྟར་ལས་ཡོད་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྦྱིན་པ་ཡོད་ཀྱང་བྱེད་པ་
པོ་ནི་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། ། རང་དག་འཕྲ་ཆོགས་པར་བྱེད་པ་པོའི་བདག་
བཀའ་པ་འདི་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་ངོ་བོ་བཤད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དོན་དེ་
རྣམས་དང་ཆོག་འབྲུ་དེ་རྣམས་དང་ཉི་བར་སྟོན་པར་བྱེད། གང་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་པར་བྱ་བ་
དང་ཟོད་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་ཤིན་ཏུ་གྲགས་པ་ཉིད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཞེད་པ་ཞེས་རྟོགས་
པ་ཡིན་ནོ། ། གང་དུ་ཡང་གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་ངོར་བསྟན་པའི་བཤད་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྐྱར་ཅིང་བསྟན་པ་དེ་ལ་ནི་སྦྱོན་མེད་དེ་ཇི་ལྟར། ས་དང་མ་ནི་བསད་

བྱས་ནས། ། བྲམ་ཟེ་དག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། ། ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། ། དེ་ལ་མ་ནི་སྲིད་པའོ། ། བ་
ནི་ལས་ཀྱི་སྲིད་པ་སྟེ་སྦྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། ཇི་ལྟར་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་དྲང་བའི་དོན་རྣམས་ལ་འདི་ལྟ་བུའི་བཤད་པ་སྟེ། རིགས་ཀྱི་བྱ་སྐྱེ་རི་བཞིན་དུ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཆོས་རྣམས་རབ་དུ་བསམ་པར་བྱེད་པ་ན་ཐེག་པ་ཆེན་
པོ་ནི་དད་པའི་གནས་སུ་མི་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེ་རི་བཞིན་མ་ཡིན་པ་དགོངས་པ་ཅན་ཀྱི་དོན་ཚུལ་
བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་དད་པའི་གནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པའོ། ། དད་པ་སྦྱེད་པར་བྱེད་པའི་མདོ་དང་ཀྱན་ནས་སྤང་བར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་གསུངས་པ་སྐྱེ་
རི་བཞིན་དོན་དུ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ན། རང་གི་རྟོགས་པ་སྒོ་ལས་འགྲིབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན།
ལེགས་པར་སྦྱད་པ་ཉིད་ནི་སྤྲོད་ཞིང་འགྲིབ་པ་དང་། ། ཆོས་ལ་ཁོང་སྤྲོད་དང་ནི་འགྲིབ་པ་ཡང་
ཐོབ་འགྱུར། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེའི་ཕྱིར་དྲང་བའི་དོན་ཀྱི་མདོ་སྤེའི་ཆོག་རྣམས་ཀྱི་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཉིད་ཀྱིས་བཤད་པ་མཛད་པ་གང་ཞིག་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་དང་། གང་ཞིག་ཡང་འཕགས་པ་མགོན་པོ་བྲམས་པས་དབུས་དང་མཐའ་རྣམ་པར་
འབྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལ་གང་ཞིག་དེའི་ཆོ། དག་སྤྲོད་ཐོགས་མེད་ཅེས་
བྱ་བས། ། བསྟན་པ་རིང་དུ་གནས་བུའི་ཕྱིར། ། མདོ་ཡི་དེ་ཉིད་དོན་ནི་བསྟུན། ། མདོ་ཡི་དྲང་
དོན་ངེས་དོན་ཀྱི། ། རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དེ་བཅས་འགྱུར། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་བསྟན་
པ་ཐོབ་པ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཞལ་སྤྲ་ནས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པ་མཛད་པ་
དེ་ནི་དྲང་དོན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་བསྟུར་བ་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ལོ། ། དེ་བས་ན་དོན་དང་
བཅས་ཆོག་འབྱུང་དང་བཅས་པ་ལེགས་པར་ཉེ་བར་སྟོན་པ་དང་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་
ནི་འཐད་པ་དང་འཐད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ། འདི་ནི་འདིར་བྱ་བའི་བྱད་པར་རོ། ། འདི་ནི་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་བྱ་བའི་བྱད་པར་དེ་ལ་ཡོད་པར་འགྱུར་པའོ། ། དེ་བས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲ་མ་ལས་སོ། །
བརྒྱ་བྱིན་ནི་དོན་དང་ཆོག་འབྱུང་དག་ལས་རྣམ་པར་གྱུར་པ་བཤད་པ་མི་སྲིད་པས་འབྲི་བར་
བྱེད་པ་ནི་འདི་ཡང་ཉེ་བར་བསྟན་པར་བཟུང་བ་ལགས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ནི་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྦྱོན་ཀྱིས་གཟུགས་བརྟན་འབྱུང་བ་མ་འོངས་པ་གཟིགས་ཤིང་གསུངས་པ་ནི་
ཉེ་བར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ཉིད་རྫོད་པར་བྱེད་པ་ནི་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འབྱུང་

བར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་སྟོན་པ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་གཙོ་བོའི་དོན་སྤངས་
པ་གང་ཡང་དོན་གཞན་སྟོགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་ནི་གཟུགས་བརྟན་དུ་
འདོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་དང་པ་ཅན་སྟུན་པོ་སྟུ་བའི་བྱིར་རོ། ། སྟེ་བ་ལ་ནི་རྒྱུ་ཅའོ། །
ནམ་གངས་དང་། སྟེ་བ་ནམས་རྒྱུ་ཅའེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གིས་སོ། ། དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་
ཡོད་པ་ནའོ། ། རྒྱུ་ཚོས་པར་གྱུར་ན་མི་རུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་
ལས་ལྷུང་བར་མ་གྱུར་ཅིག་ཅས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། རྒྱུ་ཚོས་གྱུར་ན་མི་རུང་བ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་
ན། བཤེས་བྱ་བའི་བྱེད་པའི་ཁམས་ནི་སྟུ་ལ་སོགས་པའི་ནང་དུ་བགང་བའི་བྱིར་ཨ་ནའི་
སྟེན་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་ཀྱི་དོན་ཀྱི་ཆོག་སྟབ་པའི་བྱིར་རོ། ། མིང་གི་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་
སྟབ་པ་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་དེ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་རྩ་ཏུ་ལ་སོགས་པ་
ཉིད་ཀྱི་བྱིར་ཨ་རྩ་མེད་པའི་སྟོགས་ལ་འཕེལ་བ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟེ་མ་བཞིན་དུ་མི་རྟོག་པ་
ཉིད་ཀྱི་བྱིར་དེ་མི་འབྱུང་ངོ་། ། གཟུགས་བརྟན་ཤེས་པའི་དོན་དུ་བརྒྱ་བྱིན་ཀྱི་འདི་བ་ནི་རི་
ལྟར་མ་འོངས་པའི་དུས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གཟུགས་བརྟན་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྟོན་དང་བཅས་པ་འཛིན་པ་ཐ་སྟོན་ཀྱི་རྒྱ་ལ་ཡང་དོན་དམ་པར་སྐྱར་པ་
འདེབས་སོ། ། མེད་པར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་འདི་ནམས་ལ་སྟོ་འདོགས་པར་བྱེད། ཡོད་པར་གྱུར་པ་
ཡང་ཉམས་པར་བྱེད་ཅས་བྱ་བའོ། ། ཆོག་སྟུན་སྟུམ་ཆོགས་པ་དང་། རྒྱལ་བྱིས་སྟུན་སྟུམ་
ཆོགས་པ་དང་། ཉིང་འཛིན་སྟུན་སྟུམ་ཆོགས་པ་དང་། ལྟ་བ་སྟུན་སྟུམ་ཆོགས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་
ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ། འདིར་ཅིག་ཤོས་
ཀྱི་གང་ཟག་གི་ལྟ་བ་ནི་སྟེའི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྟོན་དུ་བབྱུང་བ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ། ། སྟོང་པ་
ཉིད་ལ་སྟོན་དུ་བབྱུང་བས་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་ལ་ཚོངས་ཤིང་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱར་པ་
འདེབས་པས་ངན་སོང་ནམས་སུ་སྟེ་བར་འགྱུར་རོ། ། ཆོས་དོན་དུ་གཉེར་བ་དང་དུལ་ལ་
ནམ་པར་གྲོལ་བའི་དོན་དུ་གཉེར་བ་གཞན་ལ་སྟུ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། བསྐྱབ་པའི་གཞི་
ནམས་ལ་སྟོན་པར་འགྱུར་ཞིང་གང་ཟག་དུ་ལྟ་བ་ཅན་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་བྱིར་
གསུངས་པ། ལུས་མ་བསྟོམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཞི་བའི་སྟོན་ལམ་ལ་སོགས་པ་ལ་
རྗེས་སུ་མཐུན་པར་མི་གནས་པའི་བྱིར་མ་བསྟོམས་པའོ། ། རྒྱལ་བྱིས་མ་བསྟོམས་པ་ཞེས་བྱ་

བ་ནི་བསྐབ་པ་ནམས་ལ་སྟོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། སེམས་མ་བསྐྱེམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་ཡང་དག་པར་ལྷན་པས་ཡངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་ལྷུང་དུ་ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ་
མངོན་པར་སྟོགས་པར་འདོད་ཅུས་པ་སྟེ་དེ་མེད་པས་སོ། ། གང་ཞིག་ཡང་དུས་གཅིག་ཏུ་དེ་
ནམས་ལ་སྲིད་པའི་སྐྱབ་བསྐྱེལ་དང་། ། ཡིད་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ཉིང་ངེ་འཇིན་འབྱུང་བ་དེ་
ལྟ་ན་ཡང་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་དོན་ལ་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྟོན་གྱི་གཉེན་པོ་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་ལོག་པའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་ཞེས་སེམས་མ་བསྐྱེམས་པ་ཉིད་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། །
ཤེས་རབ་མ་བསྐྱེམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་ཡོངས་སུ་མི་
ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཤེས་རབ་འཆལ་བ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་དོན་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ལུག་ལྟར་སྐྱབས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ནི་གཞན་གྱིས་ལེགས་པར་སྦྱས་པ་
མི་ཉན་པའི་ཕྱིར་དང་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ལེགས་པར་སྦྱ་བ་མི་བཟོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཤེས་རབ་
ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་ནི་མ་ཐོབ་པ་ཡོངས་སུ་ཉམས་པས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ་
ལས་ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་གཟུགས་རྣམ་པར་
འཇིན་པ་དང་། གཟུགས་མི་ཉག་པ་ཉིད་ཅེས་སྟོན་པར་འཇུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་
རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་གཟུགས་བརྟན་ཞེས་བྱ་བ་གཙོ་བོའོ། ། འདི་ནམས་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་འཆད་པ་པོ་ནམས་སོ། ། དེ་བས་ན་གཟུགས་སུ་སྤང་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་སྟེ་
ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཁ་ཅིག་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་བཞིན་དུ་སྤང་
ནམས་ལ། ། ཀྱན་བརྟགས་པ་ནི་གཟུགས་བཟོད་དོ། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། གལ་ཏེ་རྣམ་པར་འཇིན་
པའི་མཆན་ཉིད་མི་ཉག་པར་ལྷུང་ན་དེའི་ཆེ་འཇིག་པ་ཉིད་རྣམ་པར་འཇིག་པ་ཡང་མ་སྦྱེས་པ་
རྣམས་ལ་དེ་བས་ན་རྣམ་པར་འཇིག་པ་མཐོང་བ་ཆོས་གསུམ་དམིགས་པར་འཇུར་རོ། ། དེ་
རྣམས་ཀྱང་སྦྱི་བ་དང་རྣམ་པར་འཇིག་པ་དག་གོ། ། དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་པོ་ཆོས་ཐམས་ཅད་
མི་དམིགས་པའི་རང་བཞིན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པར་
འཇིན་པ་ལ་མི་ཉག་པ་ཉིད་དགག་པར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱུ་ཀྱི་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། །
མི་ཉག་པ་ནི་དུ་ཙམ་ཡིན་གང་ཞིག་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་ཆེན་མོ་རྣམས་ལ་གསུངས་པ། དེ་ལྟ་
ན་ཡང་དེར་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ་གཟུགས་བརྟན་ནི་ངེ་ལྟར་སྟོན་པར་མི་འཇུར་ཏེ་གཟུགས་ནི་

རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ་། ། གང་ཞིག་གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའོ། ། གང་
ཞིག་ཡང་དངོས་པོ་མེད་པ་དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྟེ། དེ་ལ་གཟུགས་ཉིད་ཀྱང་
མེད་ན་ཉག་པ་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་ཆོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། འདུ་བྱེད་དང་། རྣམ་
པར་ཤེས་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ་། ། གང་ཞིག་ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་དེ་ནི་
དངོས་པོ་མེད་པ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་ཞིག་འདི་ལྟར་ཉེ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་
གཟུགས་བརྟན་ཉེ་བར་སྟོན་པར་མི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གལ་ཏེ་འདིར་རྣམ་པར་འཛིག་པ་
ནི་མི་ཉག་པའི་དོན་མི་འགྱུར་ན་དེའི་བྱིར་ཉག་པ་ཉིད་དངོས་པོ་མེད་པ་མི་ཉག་པ་ཞེས་བྱུགས་
གྱིས་སྒྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། ། དོན་འདི་ནི་འཕགས་པ་མགོན་པོ་བྱམས་པས་དབུས་དང་མཐའ་
རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་དང་། འཕགས་པ་སྤྱུ་སྤྱུབ་ཀྱི་ཞལ་སྤྱ་
ནས་ཀྱང་རང་གི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་དང་། དེའི་བཞེད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་སྟོན་གྱི་སྟོབ་
དཔོན་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་གང་ཉིད་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ནི་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། ། དེ་ལ་གཞན་དག་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་རྣམས་གྱིས་ཉེ་བར་
བསྟན་པ་ནི་གཟུགས་བརྟན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་གསུངས་པའི་
གཟུགས་བརྟན་མཆན་ཉིད་ཐམས་ཅད་དུ་མཐོང་བའི་བྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་པ་དང་
བཅས་པའི་རྣམ་པ་ཤེས་པར་སྒྲུབ་རྣམས་གྱིས་རེ་ཞིག་རང་གིས་བརྟགས་པ་ཉིད་ཀྱི་གྲུབ་
མཐའ་གཞན་རྣམས་སྤྱི་བའི་དོན་དུ་མགོན་པོ་བྱམས་པའི་བཞེད་པ་ལོག་པ་ཉིད་དུ་བསྒྲགས་
ནས་བརྗོད་ཅིང་སྤང་ངོ་། ། འདི་ཉིད་དུ་རྒྱ་གཞན་གྱི་དབང་སྣ་ཆོགས་པའི་ངོ་བོ་ལ་གང་ཞིག་
བརྟགས་པ་འཛིན་པ་དང་ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པ་དེར་ཡང་གང་ཞིག་གཉིས་གྱིས་དབེན་
པའི་ངོ་བོ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱལ་ཆབ་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་གསུངས་པ། འདི་ནི་
གཟུགས་བརྟན་ཉེ་གཟུགས་མི་ཉག་པ་ཇི་སྲིད་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམ་པར་འཛིག་པ་དང་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་ཉག་པ་ཞེས་ཉེ་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་སུ་
སྤང་བའི་རྣམ་པར་རིག་པའོ། ། དེ་ཉིད་སྤང་བོ་ལྟའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ལ་གཟུགས་ཞེས་ཉེ་དེ་
རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་ཉིད་དོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཇི་ལྟར་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་བོ་ལས་ཐ་མི་དད་པའི་
མཆན་ཉིད་ཆོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བོ་དག་ལ་སོ་སོར་རྣམ་པར་གཞག་པ་དེ་བཞིན་དུ་

ནམ་པར་ཤེས་པ་ནམས་ལ་ཡང་ངོ་། ། ཕྱི་རོལ་བཞིན་དུ་སྤང་བ་ནམས་ལ། ། གཞུགས་ཀྱི་ཕུང་
པོ་ཉིད་དུ་བརྟགས་ཞེས་སྒྲས་སོ། ། གཞུགས་འཛིག་པ་ལ་རབ་དུ་འཛིག་པའོ། ། གང་ལ་ཡོད་པ་
དེ་ནི་གཞུགས་ཀྱི་མི་རྟག་པ་ཉིད་དོ། ། གཞུགས་ལ་རྟག་དུ་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ་
དེ་ནམས་ཀྱི་གཞན་དབང་ལས་ལྷག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅིག་མ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་ངེ་ལྟར་ཅིའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
བརྟགས་པ་དེ་ལྟར་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཀྱང་གཞན་ཀྱི་དབང་ཞེས་བྱ་བའི་
རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཉིད་དོ། ། དེ་བས་ན་གཞན་དབང་མེད་པས་ཐམས་ཅད་
མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། མདོར་བསྡུས་པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཉིད་གཞན་དབང་ནམ་པར་
འཛིག་པས་ནམ་པར་དག་པའི་གཞན་དབང་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྒྲིས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་
ཉིད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་དེ་ཉིད་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཉིད་དེ་གཞུགས་བརྟན་ནི་མ་
ཡིན་ནོ། ། འོན་ཏེ་དེ་ནམས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་དོན་དམ་པར་མེད་ཅེས་བྱ་བ་གསལ་བ་ཙམ་
ཀྱི་ལུས་ནམ་པར་ཤེས་པ་ལ་གཞན་དབང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་འགའ་ཡང་མེད་དེ། འདི་ལྟར་ནི་
བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ་སྤྲུལ་དང་ཕྱི་མ་རྟོགས་པར་ངེས་པ་ཉིད་ནི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་རྟོགས་པ་དེ་སྤྲུལ་
བ་པོ་ནམས་ཀྱིས་མདོན་པར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སྤྲུལ་ལ་ཡང་མ་ཡིན་ཕྱི་མ་ལ་ཡང་མ་ཡིན། དེ་
གཉི་གའི་བག་ཆགས་ལས་སྒྲིས་པ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ངོ་བོ་འདི་ལས་འདི་ཞེས་ཐ་དད་པར་
འཛིན་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉམས་སུ་སྦྱང་བའི་ཐ་སྟོང་འཛིན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་
དུ་རང་རིག་ཙམ་ལ་རྣམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ཀྱི་གཏམ་ལ་འདྲིས་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གལ་ཏེ་ཡང་འདི་ཙམ་གཞན་ཀྱི་སྒྲོས་རྟོགས་སུ་བྱིན་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཡང་འདི་ཙམ་དང་ལྡན་
པས་འདི་ཙམ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་འདི་ཙམ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། གཅིག་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲོས་ནི་གཅིག་
ཀྱང་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རྟོགས་པ་པོ་གཞན་གང་ཡིན་པ་རྟོགས་པ་དང་། རྟོགས་པ་དང་ལྡན་
པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་གི་ཡུལ་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་བས་ན་དེ་དག་ལ་ཡང་
རང་གི་ངོ་བོ་ཙམ་ཡུལ་ཡིན་ལ་འདྲིས་ནི་སྤྱི་ཕྱི་འདྲི་རྟོགས་པ་ནི་སུན་འབྱེན་པར་འཛིན་
ནོ། ། སྤྱི་ཕྱི་ཉིད་འགའ་ཞིག་གིས་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་གང་གིས་དེའི་བདག་ཉིད་ཅན་རྒྱ་འབྲས་
ཀྱི་ངོ་བོ་ཞེས་བསམ་པར་འགྱུར་རོ། ། གང་གི་ཕྱིར་འདི་མདོན་སུམ་ཙམ་གྱིས་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །

དེ་བས་ན་རང་རིག་མེད་པའི་མངོན་པར་ཞེན་པའི་དུས་ལ་ནི་འདི་ནི་ཐམས་ཅད་ཐ་སྟོང་ཅམ་
གྱི་སྒྲོར་བ་སྟེ། རང་གི་ངོ་བོ་རིག་པ་ཅེ་གཅིག་པ་ཉིད་ལ་ནི། གང་དུ་ཐ་དད་པའི་སྒྲུབ་ཀྱི་ངོ་
བོའི་སྒྲོར་བའོ། ། སྒོ་ནི་སྒྲུ་མེན་གྱི་མ་མེན། ། དེ་འཇིན་པ་པོ་བདག་གཞན་མེན། ། ཕྱི་ནས་རྣམ་
རྟོག་འཇིན་པ་ཞེས། ། ཟུག་རྩ་སྐྱབས་པའི་རྒྱལ་བར་འགྱུར། ། དེ་ལྟར་འོས་པ་གནས་པ་ཁོང་སྟོང་
དག་པས་ཡང་། ། གང་གིས་རྣམ་ཡང་རྟོགས་པའི་སྒྲོན་ཡུལ་མ་ཡིན་ཏེ། ། དུས་གཞན་ལ་ནི་
གང་གིས་དུས་སུ་གང་གིས་མཐོང་བ་སྟེ། ། རྒྱལ་ཐེ་ཆོམ་གལ་ཏེ་མི་གཞོད་པ་ནི་དེ། ། དམིགས་
པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བ་གང་ལ་ནི། ། དེ་ལ་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཐ་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ། ཇི་
ལྟར་དམིགས་བྱ་བ་མི་དམིགས་པ་ཡི་དུས་ལ་ནི། ། དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་རྒྱ་
ལའོ། ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་འདི་ནི་སྒྲུ་ཕྱིར་གྱུར་པ་འགའ་ཞིག་ལ་མི་དམིགས་པའི་
ཕྱིར་དམིགས་པའི་སྲིད་པ་དང་བྲལ་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བཞིན་དུ་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའོ། །
དེའི་ཕྱིར་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་འཇིག་པ་མི་རྟག་པ་ཞེས་དེ་རྣམས་ལ་ཐལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ནོ་ཞེ་ན། བདེན་ཏེ་ད་ལྟར་བྱུང་བ་ཁ་ཅིག་ལ་རྟོག་གི་སྐྱམ་པོ་རྩ་བ་མེད་པ་ཉིད་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ།
སྒྲུ་མ་རྣམས་ནི་དེ་ལྟར་རྒྱས་སུ་འདོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་སྒྲས་པ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་
འབྱུང་བའི་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྣམ་རྟོག་གི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲེ་བ་ལ་སོགས་
པ་རྣམས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆད་པ་མེད་པ་དང་རྟག་པ་ཡང་མེད་པ་ཟག་པ་
ཡང་མེད་པའི་མཐུས་འདི་རྒྱས་སུ་འབྱུག་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། རྟོག་གི་སྐྱམ་པོ་འདི་ནི་འདི་ལ་
ཡང་མཐར་ཕྱིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ་རང་གི་ཁས་ལེན་མེད་པས་གཞོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ལྟ་
སྟེ་གྲོལ་བར་འདོད་པ་རྣམས་ཉིད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ཡང་དག་པར་འཇིན་པ་འདི་ཉོན་མོངས་པ་
དང་། ལྷག་བསྐལ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་མ་འོངས་པ་ཅི་ནས་ཀྱང་ཁས་སླང་
བར་བྱ་བ་སྟེ། དེ་བས་ན་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལྷག་བསྐལ་གྱིས་ཉེ་བར་གོས་པའི་སྤང་པོའི་ཁྱར་
ལ་རྣམ་པར་འཇིག་པ་དང་ཁྱད་པར་ཅན་ཡང་སྦྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་བརྟན་ཉིད་དོ། །
གཞན་ཡང་གང་ཞིག་འདི་སྒྲས་པ། དོན་དམ་པར་རང་རིག་ཅམ་ལ་རུས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྒོ་
རྣམས་ཀྱི་ཐ་དད་པར་སྒྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་སྒྲོར་བ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་སྒྲུ་
ཕྱིའི་དངོས་པོས་ཉམས་སུ་གྱུང་བར་གྱུར་པའི་ཡང་དག་པར་རིག་པ་རྣམས་ཉིད་ཡོད་པ་མ་

ཡིན་ཞེས་འདོད་ན། དེའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒྲིམ་པའི་གོམས་པས་སྐྱེ་བ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ་དང་
སྐྱེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་མཐར་ཐུག་པའི་རྟེན་མ་འོངས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་
གནས་སྐབས་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་ཉེ་བར་བརྩུང་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངེས་པའི་ཕྱིར་བྱེད་
ཅག་འདུག་པའོ། ། དེ་འཇིག་རྟེན་རྒྱུ་པ་ལས་ཀྱང་བྱེད་ཅག་ལྷག་པ་སྟེ། གང་ཞིག་སྐྱེ་བ་
འདི་ལ་མ་མཐོང་བ་ཉིད་འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་ལ་སོགས་པ་མི་འདོད་པ་དེ་ཡང་སྐྱེ་བ་ལས་
བཅུམས་ནས་མཐོང་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཐམས་ཅད་དོ། ། འོན་ཏེ་སྔ་ཕྱིར་གྱུར་པའི་ཡང་དག་
པར་རིག་པ་རྣམས་ཡོད་པ་ཁོ་ན་སྟེ། སྔ་ཕྱི་ཉིད་ནི་གཅིག་ཤུ་འགག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་སྔ་
ཕྱི་ཡང་དག་པར་རིག་པ་རྣམས་ད་ལྟ་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ན་རུ་མ་
འབྱུང་བ་དང་གན་རྒྱལ་དུ་ཉལ་བ་དང་། རྣམ་པས་འཁོགས་པ་དང་། བྱིས་པར་བྱས་པ་དང་།
རྣམ་པའི་གྲོགས་པོ་བདག་ཉིད་ཅིའི་ཕྱིར་མི་ལྟ། འོན་ཏེ་དེ་དང་དེའི་ཡང་དག་པར་རིག་པ་
རྣམས་དེ་དང་དེའི་དུས་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་སྔ་ཕྱིའི་དངོས་པོས་སྒྲོང་བ་འདི་ཅི་ཞིག་བརྗོད།
ཡང་དག་པར་རིག་པ་རྣམས་ཀྱི་དུས་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྔ་ཕྱིའི་ངོ་བོ་དོན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །
རྒྱ་ཉིད་ནི་སྔ་མའི་ངོ་བོ་ངེས་པར་སྤངས་ནས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་ཉིད་ཀྱང་ཕྱི་མའི་ངོ་
བོའི་ངེས་པར་སྤངས་ནས་ཅུང་ཟད་གཞན་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་གྲུབ་
པ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཏེ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡང་གང་གིས་མི་འདོད་པ་དེ་ཉིད་དུ་ནི་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སྟེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རང་གི་ཆོག་དང་འགལ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་། དེ་
ཉིད་དུ་མ་ཡིན་ཞེས་ཁྱད་པར་གྱིས་དོན་དམ་པར་འགྲིབ་པར་བྱེད་པའི་སྟོ་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་
བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་གསལ་བ་དོན་དམ་པར་སྟོང་བ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཉིད་ཀུན་
རྫོབ་སྟེ། དེས་ན་ཕྱི་རོལ་ཀྱི་དོན་བཞིན་དུ་ཡུལ་གང་ཞིག་གཅིག་པ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཉིད་
དོ། ། རྣམ་ཀྱི་ཆོ་གསལ་བ་དེ་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་མ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་བའོ། ། དེ་བས་ན་མཐོ་
རིས་སམ་ཐར་པ་བདག་ལ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ཁོ་བོ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཉིད་གཅིག་
ཤུ་སྟེ། གསལ་བ་ནི་མཐོ་རིས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ནམ་ཀྱི་ཆོ་ན་ཡང་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་
པ་ཞེས་དོན་མེད་པ་སྟུབ་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ལ་སྟུབ་པ་སྟེ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཙམ་གྱིས་སོ། །
གཞན་དུ་ན་ཡང་རྟེན་པར་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། གསལ་བ་ཁས་ལེན་ན་དེ་ཉིད་གཤུག་པའི་

བདག་ཉིད་ཅན་རྩ་ལྔ་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལོ། ། འོན་ཏེ་སྒྲོས་པ་འགའ་ཞིག་གང་གི་བདེན་པ་རིག་པར་
བྱ་བ་སྟེ། ། དེ་ནི་དེ་ཡི་ཀུན་རྫོབ་ཉིད་དུ་ཆེ་བར་སྒྲར་ནི་གྲགས་པར་བྱེད། ། གལ་ཏེ་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན་གསལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ། མཐོ་རིས་ཐར་པ་དག་ལ་སྐྱར་པ་འདེབས་
པས་ཀྱི་མ་ཁྱོད་ནི་བཅོམ། ། དེ་བས་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་སྒྲ་བ་རྣམས་
ཀྱི་རྩ་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་དོན་དམ་པ་པ་ཉིད་དེ་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཅམ་གྱིས་གཞན་དུ་བྱེད་པར་
འདོད་ཅིང་སྒྲར་འདི་ལྟར་རབ་རྟུ་སད་པར་བྱལོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་རྣམ་པར་རིག་པ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་འཛིན་པར་བྱེད་ཅིང་རང་རང་གི་ངོ་བོ་ཅམ་ལ་རྩལ་པ་ཉིད་གྱིས་འདི་ལས་འདི་ཞེས་གཟུང་
བར་མི་རྩལ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆད་མ་མེད་པར་གཞལ་བྱ་རྣམ་པར་གཞག་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་
པར་བྱ་བ་སྟེ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་པའི་ཚོགས་འདི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་གཅིག་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་ནི་རིམ་གྱིས་སྒྲེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ་རེ་ཞིག་སྔ་ཕྱི་འདི་ངོ་བོ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་སྔ་
མའམ་ཕྱི་མའི་སྒོ་བདག་ཉིད་སྔ་ཕྱི་འདི་ངོ་བོ་ཉིད་ཉམས་སུ་ཁྱོང་བའི་སྣོད་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ་སྔོད་
པའི་རྣམ་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་སྒྲ་ཉིད་གཅིག་པར་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ནི་སྔ་ཕྱི་ཉམས་
སུ་ཁྱོང་བ་ལས་བྱུང་བ་དེ་དང་དེའི་རྣམ་པ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་གང་ཞིག་
སྔ་ཕྱི་རྣམ་པར་སྒྲུང་བ་དེ་དེའི་ངེས་པའི་ཡུལ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བས་མི་སྒྲུབ་སྐད་ཅིག་
མ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞིན་དུ་དེ་ཉིད་ནི་རྩ་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་གཞག་པར་
བྱེད་དོ། ། དེ་བས་ན་དེའི་རྗེས་ལ་རབ་རྟུ་འཇུག་པར་བྱལོ། ། ཁྱོད་ལ་ཡང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་
རྣམ་པ་སྒྲེ་པའི་བྱད་པར་ལས་གཞན་པ་རྩ་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོའི་སུན་འབྲིན་པའི་ཐབས་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ནོ། ། འདི་ཅམ་ནི་བྱད་པར་ཏེ་འགྲོ་བ་ལ་གྲགས་པའི་རིམ་གྱིས་ཉམས་སུ་ཁྱོང་བ་དང་
འགལ་བ་དེའི་ཕྱིར་དེ་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་
ཅད་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཅམ་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་པ་རོལ་བོ་རྣམ་
པར་གཞག་པ་ལ་དབང་དུ་བྱ་བ་མེད་པས། འདིས་ངེ་ལྟར་རྣམ་པར་རིག་པ་རྣམས་ཀྱི་སྔ་ཕྱི་
ངོ་བོ་སུན་འབྲིན་པར་བྱེད་ཅིས་རིགས་པ་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་
སྒྲུང་བའི་དབང་གིས་ཡང་དག་པར་རིག་པ་གཞན་གྱི་ཡུལ་ཉིད་ངེས་པའི་དབང་གིས་སུན་
འབྲིན་པར་དཀའ་བ་དང་དོར་བར་དཀའ་བ་མ་ཡིན་མོད། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐབས་

གཞན་ཡང་དག་པར་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ལྟར་ན་དེ་ཀྱན་རྫོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་པ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་ན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་པ་ཡང་དེ་ཉིད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
རྗེས་སུ་དཔག་པས་བསྐྱབ་པའི་ཤེས་པ་ཉིད་དང་སྣ་ཚོགས་པ་གཉིས་སུ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་
ནམས་ཀྱི་དེ་ཉིད་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་ཚུའི་སྒྲིམ་པ་སྦྱོན་པར་བྱ་བ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་ཅི་ཡང་མེད་པར་
འདུག་ཅིག དེ་བས་ན་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་ནམ་པར་ཤེས་པ་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལོག་པ་
དེའི་ཕྱིར་འདི་ནི་ལྟ་བུ་དན་པ་མེད་པ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱེད་པ་དང་གཞན་ཀྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་
མེད་པར་བྱེད་པ་དང་། གང་ཞིག་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་བ། དེ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཁྱེད་
འདོད། ། ཅས་བྱ་བའི་རིགས་པས་ཐོག་དུ་འབབ་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་སྒྲོག་པར་བྱེད་པ་དེ་བས་ན།
བདག་ཉིད་འདོད་པ་ནམས་ཀྱིས་རིང་པོར་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བརྗོད་པ།
དངོས་པོ་རང་དགའ་མེ་པ་ཞེས། ཁྱེད་ཀྱི་སེང་གའི་སྒྲིམ་མི་འདྲ། ། ཞེས་བྱ་བའོ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་
དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་ཤེས་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཉིད་ཀྱང་དོན་དམ་པ་ཡོད་མོད། ཁྱེད་ལ་ཡང་འདི་
ནི་གཟུགས་བརྟན་ཞེས་སྐད་དབངས་མཐོ་བ་ཙམ་ལས་གཞན་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མེད་ཅེ་
ན། འདི་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ་གང་ཞིག་གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པ་དེའི་དོན་དམ་
པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ལ་པད་མའོ། ། ཡོངས་སུ་མཐོང་བར་གྱུར་པའི་
སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡང་གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱུང་བྱེད་
མི་དམིགས་པའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་སྤྲས་བའི་ཁྱེད་ལ་བསྐྱབ་བྱ་དང་སྐྱབ་
བྱེད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་གལས་ཡིན་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་དུ་འཇིག་
རྟེན་ལ་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ལ་དོན་དམ་པའི་བསམ་པ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་སྐད་དུ་
ནམ་འགྲེལ་ལས། ཆོས་ཅན་ཆོས་ཀྱི་ནམ་གཞག་དང་། ། ཐ་དད་ཐ་མི་དད་ངི་འདྲ། ། མ་མཐོང་
བ་ཡི་དེ་ཉིད་དོན། ། ཇི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ལས་རྟོགས་འགྱུར། ། དེ་ནི་དེ་ལྟར་བརྟེན་ནས་ནི། །
བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་གནས། ། དོན་དམ་པ་ལ་འཇུག་དོན་དུ། ། མཁས་པ་ནམས་ཀྱིས་
ཉེ་བར་བརྟགས། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལ་རྟོགས་པ་ཙམ་ཡང་ཁོ་བོ་ཅག་
མི་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གིས་ཆོས་ཅན་ལ་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུབ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། ། རང་གི་
ངོ་བོ་མ་གྱུབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ། ཆ་བཅས་ཡན་ལག་རང་བཞིན་སྟོན། ། དྲ་རབ་རྩལ་ལྟར་ཆ་

མེད་ལ། ། གཅིག་ཉིད་མ་གྲུབ་པ་ལ་ཡང་། ། ཏུ་མ་ཉིད་ནི་འགྲུབ་མི་འགྲུར། ། བྱེད་པ་མ་གྲུབ་པ་
ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ། གཅིག་དང་ཏུ་མ་ཉིད་དག་གིས་རྣམ་པ་གཞན་མེད་པ་དང་། ལྷན་ཅིག་ཏུ་
དངོས་པོ་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་བས་ན་བྱེད་མེད་པ་ལ་བྱེད་བྱ་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡང་དག་
པར་སྲིད་པ་ག་ལ་འགྲུར། འདྲིར་སྦྱས་པ། བྱེད་པར་ཐམས་ཅད་བྲལ་བའི་གསལ་བ་ཙམ་གྱི་
མཆན་ཉིད་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཉིད་རང་རིག་གི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་
སྟེ། དེ་གཞོན་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་གཞོན་པ་ཉིད་དམ་བཅའ་ལོ། ། གསལ་བ་ལས་ལྷག་པའི་
ཡོད་པ་ཉིད་གཞོན་པ་ལ་གྲུབ་པ་ལ་གྲུབ་པའོ། ། རང་རིག་པ་ནི་ཡོད་མོད་ཀྱི། ། རང་རིག་པ་ནི་
ཡོད་མོད་ཀྱི། ། རང་ཉིད་བརྟུན་པར་ཤེས་པར་གྱིས། ། ཆད་མ་དག་ལ་འགལ་བ་མེད། ། སྟོན་པོ་
མཐོང་བཞིན་སྐད་ཅག་ལོ། ། རྗེས་སུ་དཔག་པས་འགྲུབ་པའི་སྟོན་པ་གཞན་གྱིས་བྱེད་པར་ཏུ་
བྱས་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མངོན་ཏུ་བྱས་པ་ལ་ཆད་མ་དག་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། སྐད་ཅིག་མ་
ལྟར་མི་བདེན་པ་ཉིད་ལ་ངེས་པའི་ཤེས་པའི་རྒྱུན་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཡུལ་ཐ་དད་པ་ནི་གསལ་
བ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་སྟོན་པོའི་ཡོད་པ་ཉིད་བཟུང་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་
འཇིག་པའི་སྦྱབ་པ་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པར་སྦྱབ་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་འགལ་བ་མ་ཡིན་
འོ། ། ཡོད་པ་ཉིད་ལ་གཞོན་པ་ནི་འགལ་བ་ཁོ་ན་སྟེ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོན་པར་བྱས་པའོ། །
དེ་བས་ན། མི་བདེན་ངོ་བོ་རིག་པ་འདི་ནི་དོན་གང་ཡིན། ། མེད་པའི་ངོ་བོ་རིག་པ་ཞེས་བྱ་
དོན་གང་ཞིག་རིག་པ་ཉིད་ནི་འདི་ཡི་ཡོད་པ་ཉིད་བཤད་དེ། ། དེ་ཡི་དགག་པ་དང་ནི་སྦྱབ་
པ་རྗེས་ཡིན། ། བྱེད་པ་སྦྱབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་ཆ་དང་བྲལ་བ་ནི་གཅིག་ཡིན་ལ་དེའི་
ཆོགས་ནི་ཏུ་མ་སྟེ། ཆ་དང་བྲལ་བ་ནི་ཅུང་ཟད་མངོན་སུམ་མཐ་རྗེས་སུ་དཔག་པས་སྦྱབ་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་རྗེས་སུ་དེ་དག་གིས་དངོས་པོའི་བྱེད་པའོ། ། དངོས་པོ་ཡང་ཅུང་ཟད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། གང་གི་གཅིག་དང་ཏུ་མ་དག་གིས་དངོས་པོ་དང་བྱེད་པའོ། ། དེ་ལ་ནི་སྟོན་ཏེ་བསལ་
བ་ཙམ་གྱིས་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་དེའི་ཕྱིར་དེའི་ངོ་བོར་གང་ཡིན་གལ་ཏེ་དངོས་པོ་ཅུང་
ཟད་གཅིག་དང་ཏུ་མ་ཉིད་དག་གིས་བྱེད་པ་ཉིད་བར་དམིགས་པ་དེའི་ཆེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་
བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ལ་གཞོན་པའོ། ། གཅིག་དང་ཏུ་མ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་ལ་བྱེད་པ་གལ་ཏེ་
འགལ་ཞིག་ཏུ་གྲུབ་ན་དེའི་ཆེ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཏུས་སུ་གཏན་ཆོགས་ནི་འདོད་པ་

ནམ་པར་འདྲིམས་པར་བྱེད་པའོ། ། གཞན་ཡང་ཤེས་པའི་མི་བདེན་པ་ཉིད་འདི་གང་ཡིན།
གལ་ཏེ་གཞོན་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཙམ་ལ་རྒྱབ་པའི་
ཡང་དག་པར་རིག་པ་ནམས་ཀྱིས་མན་ཚུན་དུ་གཞོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཡིད་ཆེས་གང་ཡིན་ཞེ་
ན། འདི་ལྟར་བཞེད་པར་བྱ་སྟེ། གང་དུ་རེ་ཞིག་སྤྲས་པ། གསལ་པའི་ངོ་བོ་ཡོད་པ་ཉིད་ལ་
གཞོན་པར་རྒྱས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཞེས་དེ་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་དོ། ། གསལ་བ་ནི་
ཉམས་སུ་ཁྱོད་བ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ལྷོག་པ་ཐ་དད་པ་ལས་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་ལ་གསལ་བས་
རྟོགས་པ་ཙམ་ལ་སྐྱབ་པ་ཡོད་མོད། ། ཡོད་པ་ཉིད་བདེན་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ནི་གཞོན་པ་
ལ་སྟོན་གང་ཡིན། ལྷོག་པ་ཐ་དད་པ་མེད་པ་ལ་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་ཉིད་
ཅས་ཡོངས་སུ་འདྲི་བ་ལ་གང་ཞིག་སྤྲས་པ། གསལ་བ་ལས་ཡོད་པ་ཉིད་ཅས་དེ་ལ་གསལ་བ་
ལས་གསལ་བ་ཞེས་བཞེད་པར་འགྱུར་རོ། ། སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཙམ་ནི་
གང་གིས་མེད་པར་སྤྲ་བར་རྒྱས་གང་གི་སྤྲད་དུ་འདི་བཞེད་པ་ཡིན། དེ་བས་ན། གང་ཞིག་
གསལ་བ་ལས་ནི་འདིའི་ཡོད་འདོད་པ་སྟེ། ། གལ་ཏེ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་དེ་ཡི་ཡོད་མ་ཡིན། ། གང་
གིས་གསལ་བར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་གསལ་བ་སྟེ། ། ལྷོག་པ་ཐ་དད་ལ་ནི་དེ་ཉིད་གཞོན་བྱའོ། །
འདི་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མི་བདེན་ངོ་བོ་རིག་པ་འདི་ནི་དོན་གང་ཡིན། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་
གང་ཞིག་སྤྲ་བ་དེ་ཡང་གསལ་བའི་རྟོ། ། མི་བདེན་ངོ་བོ་རིག་པ་འདི་ནི་དོན་གང་ཡིན། ། སྟོན་
པས་སྟོང་པ་རིག་པ་ཞེས་བྱ་དོན་གང་ཞིག་ གསལ་བ་ལས་འདི་གཞོན་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །
དེ་ཡི་དགག་པ་དང་ནི་གྲུབ་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། གང་ཞིག་ཡང་སྤྲས་པ། ཇི་ལྟར་
གཅིག་དང་དུ་མ་ཉིད་དག་གིས་དངོས་པོ་ལ་བྱབ་པ་སྐྱབ་པ་ཞེས་དེ་ལ་ཤིན་དུ་མེད་པ་ནམས་
དགག་པ་ལ་ཐམས་ཅད་དུ་མཚན་ཉིད་དུ་བསྐྱབ་པ་སྟེ། ལྷོག་པ་དང་དབང་ཕྱག་ལ་སོགས་པ་
བཞིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་འདིར་ཡང་རེ་ཞིག་དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ལས་
སྐྱབ་པའོ། ། དངོས་པོའི་ནམ་པ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་གཅིག་དང་དུ་མ་དག་གིས་བྱབ་པ་སྐྱབ་
པ་ནི་བདག་དང་བདག་མེད་པ་བཞིན་དུ་འོ། ། ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། བདག་དང་བཅད་པ་
དང་བདག་མེད་པ་དག་ལས་སྤང་བོ་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེ་ན། བདག་འདྲུག་པ་དང་ནམ་
པར་གཅོད་པ་དག་གིས་ཐམས་ཅད་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་བས་ན་ལྷོག་པ་ལ་

གཞོན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གཞན་དུ་ནམ་པ་གཞན་དང་བྲལ་བ་ཡང་ནམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་འགའ་
ཞིག་ལ་དངོས་པོ་སྐྱབ་པའི་དོན་དུ་ཡོད་པ་ལ་རིམ་དང་ཅིག་ཅར་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་སྟེ།
རྟོག་གཏི་བསྟན་བཅས་ཉིད་ལས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཞེས་འདིར་ལོག་པར་རྟོག་པས་ཚོག་གོ། །
གང་ཞིག་སྐྱས་པ་གཉིས་སུ་མེད་པ་ལ་གཞོན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་
པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལ། དེས་པའི་ཤེས་པའི་དབང་གིས་དངོས་པོ་གཟུང་བ་ལ་ནམ་པར་དཔྱོད་པ་
མི་བཟོད་པ་ཉིད་གང་ཞིག་རྟོགས་པ་དེས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་དེས་པ་ལ་མི་བདེན་པ་ཉིད་
བསྟན་པ་འདི་ནི་འདིར་གཞོན་པའི་དོན་རྟོ། ། དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་ན་ཐམས་ཅད་རྗེས་སུ་
དཔག་པའི་དེས་པས་སྐྱབ་པ་དོར་བ་ལ་གཉིས་སུ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱབ་པ་ཡང་ག་ལ་
འགྱུར། འོན་ཏེ་འགའ་བའི་ཆོས་ལྷག་པར་གནས་པས་ཐ་དད་པ་ལ་གཅིག་དང་བྲལ་བ་སྐྱབ་པ་
ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཡང་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྡོན་པོ་དང་སེར་པོ་དག་ལ་ཐ་དད་པ་དེའི་ཕྱིར་སྡོན་
པོའི་དུམ་བྱ་དག་ལ་ཡང་དེའི་ཡུལ་དང་དེའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྩལ་སྤྲ་རབ་མཐོང་
བས་རྩལ་སྤྲ་རབ་གཅིག་སྤང་བར་འགྱུར་རོ། ། འོན་ཏེ་ཐ་དད་པ་ཡོད་པ་ལ་ཡང་དག་པར་རིག་
པ་ནམས་ལ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ལྷ་ཆོགས་ཉིད་ཡོད་པ་ལ་རག་ལུས་པར་སྤང་བ་
མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། ། གཅིག་དང་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོར་རིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ་
ཉེ་བར་ལེན་པ་ཡང་གཅིག་ཉིད་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཡོད་པའམ། དེ་ལྟར་ཡང་། ཉེར་ལེན་ཉིད་
གཅིག་དེ་ནམས་ཀྱིས། ། ལྷ་ཆོགས་པ་ཉིད་སེལ་ལམ་ཅི། ། ལྷ་ཆོགས་ཉིད་ཀྱིས་པན་ཚུན་དུ། །
རིག་པ་དེ་ནམས་ལ་མི་འདོད། ། རང་རིག་གཅིག་ལ་རྒྱབ་པ་སྟེ། ། ཡང་དག་རིག་པ་གཞན་མི་
རིག་ པན་ཚུན་དུ་ནི་མངོན་དུ་བྱེད། ། ཅི་ཡང་འདི་ནི་ངོ་མཆར་ཆེ། ། དེའི་ཕྱིར་ནམ་པར་རིག་
པ་ནམས་ནི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ཡང་གཅིག་ཉིད་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་བ་མ་ཡིན་ཞེས་གཅིག་ཉིད་
དང་བྲལ་བ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་ཡང་འགའ་བའི་ཆོས་ལྷག་པར་གནས་པ་འདི་ཐམས་
ཅད་དུ་མངོན་སུམ་གྱི་སྐྱབ་པའི་ཐ་དད་པ་ལ་དེའི་ཐ་སྟངས་རབ་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའོ། །
འདིར་སྡོན་པོ་སེར་པོ་ལས་ཐ་དད་པར་སྤང་བ་ནི་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་
དཀར་པོ་ནམས་ཀྱིས་དཀར་པོ་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་འབྱེད་པ་སྟེ། ། དེ་ནི་འབྱེད་པར་འགྱུར་བ་
ཡང་ན་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་དུ་འབྱེད། ། ཐ་དད་པ་ལ་གཞན་གྱི་ཆ་བྱང་ཀྱང་ནི་ཡོད་མེད་ག་ལས་

འབྱེད། ། ཐ་མི་དད་པའི་ཡིད་ནི་འབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་གང་གིས་རྒྱས། ། ཞེས་བྱ་བས་བྱེད་
དགའ་བས་འདོད་པ་རྗེས་སུ་བསྐྱབས་སོ། ། ཏུ་མ་ཉིད་ཏུ་ཕྱ་རབ་རྩལ་ལྟར་རྣམས་འབྱེད་ལས། །
གལ་ཏེ་རྣམས་རིག་ཉིད་ནི་འཇིག་ན་ཏུ་མ་མེད། ། བྱལ་བྱེད་ཐ་དད་ཐ་མི་དད་པ་སེལ་བ་ལ། །
དེ་ཕྱིར་གཞོན་པ་ཉིད་ནི་བདག་ལ་ལྷག་མ་ཡིན། ། དེ་ཡང་སྤང་བ་ཐ་དད་པར་ཡང་དག་པར་
འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྟེན་པར་སྤྲོ་བ་ཉིད་དེ་འགལ་བའི་ཆོས་ལྷག་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་དང་ཐ་
དད་པ་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་དགའ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། འོ་ན་དེ་ཉིད་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་
སྐད་ཏུ་གསུངས་པ། འདི་ཉིད་ནི་ཐ་དད་པ་ཡིན་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། འགལ་བའི་ཆོས་དང་ལྷག་པར་
གནས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདིར་ནི་པན་ཚུན་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་ལས་གཞན་འགལ་བ་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པོ་ནི་སེར་པོ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པས་སྤང་བ་སྟེ། ། གཞན་ཏུ་ན་སྟོན་པོ་དང་
སེར་པོ་དག་ལ་གཅིག་པའི་རང་བཞིན་ཏུ་གྱུར་ནས་འདྲིས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འོ་མ་དང་ཆུ་
བཞིན་ཏུ་སྤང་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ཕྱིར་གལ་ཏེ་ཐ་དད་ཅེས། ། འདི་ནི་རི་ལྟར་ཡིད་སྟེ་བ། །
གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཉམས་ཐོང་མེད། ། འདྲིས་པའི་སྟོན་ནི་གང་གིས་བསྐྱོག་གང་ཡང་སྤྲོས་པ་
མཛོན་སུམ་ཉིད། ། ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དེར་ཡང་། དཀར་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དཀར་པོའི་ཐ་དད་
གལ་ཏེ་དབང་པོའི་སྟོས་མི་རིག་དེ་ནི་འབྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ་ཡང་ན་ཐ་དད་རྒྱལ་པར་བྱེད་པ་
ཅི། ། ཐ་དད་པ་ནི་ཐ་དད་ཉི་བར་རྟོགས་པ་མེད་པར་གང་གིས་རྒྱས། ། གལ་ཏེ་གཅིག་ཉིད་
ཡིན་ན་རི་ལྟར་འདི་ནི་སྤང་བ་ཐ་དད་པའོ། ། དེའི་ཕྱིར་གཅིག་ཉིད་ནི་མཛོན་སུམ་ཉིད་ཀྱིས་
བཟོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ལྷ་ཆོགས་པ་ཉིད་ནི་བྱད་པར་འབྱེད་པ་མེད་པར་ཐལ་བས་བྱེད་ཉིད་
ཀྱིས་བཀག་པས་ཞེས་གཅིག་དང་། ཏུ་མ་ཉིད་ཀྱིས་དབྱུད་པ་ནི་མི་བཟོད་པ་གསལ་བར་མི་
བདེན་པ་ཉིད་སྤང་བ་འདི་ཞེས་གྲུབ་ཟིན་ཏོ། ། འདིར་ཡང་། དངོས་རྣམས་གང་གིས་དཔྱོད་
བྱེད་པ། ། དེ་ཉིད་ལས་ནི་དེ་དངོས་མེད། ། གང་ཕྱིར་གཅིག་དང་ཏུ་མ་ཡང་། ། ངོ་བོ་དེ་རྣམས་
ལ་ནི་མེད། ། ཅེས་བྱ་བའི་སྟོན་དཔོན་གྱི་ཆོག་ཉིད་ནི་ཆད་མ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པ་མེད་པའི་རྣམ་
པ་ཤེས་པར་སྤྲོ་བ་ནི་བྱལ་བྱེད་མི་དམིགས་པ་འདིས་གྲོགས་པོ་སྦྱིན་པའི་བདག་ཉིད་འདོད་
པར་གྱུར་པ་སོ་སོར་གནས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པ་རྣམས་གཞོན་པས་མི་བདེན་པ་ཉིད་ཡིན་མོད།
གསལ་བ་ཅམ་ནི་བདེན་པ་ཉམས་སུ་ཐོང་བར་བྱེད་པའོ། ། དེའི་ཆོག་ཉིད་ལ་འཁྲལ་པ་ཉིད་མི་

རིགས་པར་མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། གསལ་བའི་གསལ་བ་ཉིད་ནི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ངོ་
བོ་སྟེ་དེའི་འབྲུལ་པ་ལས་ཉེ་བར་འོངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གང་གིས་དེའི་རིག་པ་ནི་འབྲུལ་པར་
འགྱུར་རོ། ། སྟོན་པོ་ནི་ངོ་བོ་གཞན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འབྲུལ་པས་འོངས་པར་ཡང་འགྱུར་ཞེས་དེའི་
རིག་པ་ནི་འབྲུལ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་འཇུག་པ་ཡོད་དེ་
གསལ་བ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ལུང་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཀུན་བརྟགས་དང་མི་བདེན་པ་དག་
ཉིད་ལ་འགག་པ་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཅམ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། །
འདིར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས་ཐ་དད་པ་
གང་ཡིན། ཐ་མི་དད་པ་ལ་གཞོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལོག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཐ་དད་པ་ལ་ནི་ཆད་མ་
ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཞིག་མངོན་སུམ་ནི་མ་ཡིན་ལ། གསལ་བར་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་
ལས་གཞན་ཉེ་བར་དམིགས་པ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྗེས་སུ་དཔག་པ་
ནི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་དེ་རྣམས་ཉིད་ལས་འདོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་སྟོན་པོ་རྟོགས་པའི་ངོ་
བོ་རྟོགས་པར་གྱུར་པ་ནི་སྟོན་པོ་དང་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་དག་ལ་རྟོགས་པ་ནི་མེད་པར་མི་
རྒྱས་པ་ཞེས་དེའི་ཕྱིར་མི་དམིགས་པ་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་བ་སྒྲུང་དཀར་ཟལ་འགོ་བ་
རྟོགས་པར་གྱུར་པ་ལ་སྦྱི་དང་ཡོན་ཏན་དང་ལས་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པས་ཆོལ་བར་གྱུར་པ་ཇི་
ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ་བའོ། ། མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ཐ་མི་དད་པར་སྤང་བ་སྟེ། འདི་ཅམ་གྱིས་
གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བུལ་བའི་སྲིན་པོ་ལས་ཡོངས་སུ་སྦྱོབ་པ་མེད་དོ། ། མ་རིག་པའམ། མ་
རིག་པས་ཇི་སྲིད་དུ་སྟོན་པོའི་ཕྱོགས་ལ་བྱབ་པར་བྱེད་པའི་གསལ་བ་འདི་སྟོན་པོའི་བདག་
ཉིད་ཁོ་ན་ཉམས་སུ་ཁྱོད་ནས། ཇི་ལྟར་འགལ་བའི་ཆོས་ཡང་དག་པས་བསྟེ་བ་མི་འཇུག་པའོ། །
དེ་ཡོད་པ་ལ་ཆ་དང་བཅས་པ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་བཞིན་དུ་སྦྱོན་ནོ། ། ཆ་དང་བུལ་བ་ལ་ནི་
རྩལ་ཕྱ་རབ་བཞིན་དུའོ། ། རྣམ་པ་གཞན་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་ཡོད་པ་ཉིད་སྟོགས་
པ་ནི་ལོག་པའོ། ། ཕྱོགས་འདི་ལ་ཡང་གཟུགས་བརྟན་གྱི་མཆན་ཉིད་མི་ཟད་པ་ཁོ་ནའོ། ། དེ་
ཡང་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པའི་འཁོར་ལོ་དང་ལྷན་ཅིག་དུ་
བདག་ཉིད་གཅིག་པ་ཉམས་སུ་ཁྱོད་ནས། སྤང་བར་གྱུར་པའི་གསལ་བའི་རྣམ་པ་དང་ལྷན་
ཅིག་དུ་མི་བདེན་པའི་བདག་ཉིད་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ནས་ཇི་སྲིད་དུ་རྣམ་

པར་ཤེས་པ་ཞེས་ངེས་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་འཛིག་པའོ། ། གཞན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱི་
མས་མཚན་མ་མ་བྱས་པའི་གསལ་བ་ཙམ་གྱི་སྦྱིས་པ་འདོད་པ་ཉིད་ཅེས་རྒྱས་པས་ཉི་བར་སྦྱོར་
བ་མ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོད་པའི་གནས་པ་ནི་གཞུགས་བརྟན་ཞེས་
འགྱུར་རམ། དེ་ཡང་བཙམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ཉིད་དོ། ། གནས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་པ་
རྣམ་པ་བཞི་ཞེས་བྱོད་ལ་ཤིན་ཏུ་གྲགས་པ་ཉིད་དོ། ། བསྟན་པའི་དུས་སུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པ་ཞེས་ངེ་ལྟར་གསུངས། གཞུགས་བརྟན་སྦྱེ་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། བདེན་ཏེ་ལུང་
ལས་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོད་པའི་གནས་པ་ལ་ཡང་ཡོད་དེ། འོན་ཀྱང་འདི་ལྟ་བུ་ནི་ལོག་པའི་གྲུབ་
མཐའ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་ནི་གཞན་དབང་བསྟན་པ་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོད་པའི་གནས་པའོ། །
ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བསྟན་པ་ནི་དབུ་མའོ། ། ཇི་སྲིད་དུ་ལོག་པར་སྤང་བ་ཁམས་
གསུམ་ནི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཞེས་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོད་པའི་གནས་པ་ལ་མི་འཇུག་པ་དེ་སྲིད་
དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་འཇུག་པར་མི་རུས་པའོ། ། དེ་བས་ན་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོད་
པའི་གནས་པ་ནི་ལམ་མོ། ། འབྲས་བུ་ནི་དབུ་མའོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་འཕགས་པ་ལ་དཀར་
གཤེགས་པ་ལས། སེམས་ཙམ་ལ་ནི་ཞོན་ནས་སུ། ཕྱི་རོལ་དུ་ནི་འདའ་བར་བྱ། དེ་བཞིན་
ཉིད་དམིགས་ལ་གནས་ནས། སེམས་ཙམ་ལས་ཀྱང་རྣམ་པར་འདའ། ། ཞེས་བྱ་བའོ། །
འཕགས་པ་སྤྱི་སྦྱབ་ཀྱི་ཞལ་སྤྲོ་ནས་ཀྱང་། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་བསྐྱོག་དོན་དུ། སྤང་བོ་ཁམས་
ལ་སོགས་པ་བསྟན། ། སེམས་ཙམ་རྣམ་པར་གཞག་པས་ནི། ། དེ་ཡང་སྐལ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་
འཛིག་ འདི་ནི་ཐམས་ཅད་སེམས་ཙམ་ཞེས། ། བསྟན་པ་གང་ཞིག་ཐུབ་པ་ཡི། ། སྒྲག་པ་
ཡོངས་སུ་སྤང་བྱིར་ཏེ། ། བྱིས་པ་རྣམས་ལ་དེ་ཉིད་མིན། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟར་ན་དོན་གྱིས་
སྟོང་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་འདི་ཞེས་རྟོགས་ཤིང་རྣམ་པར་རིག་པ་ལ་མི་བདེན་པ་
ཉིད་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་དུ་ནི་ཤེས་པའི་བརྟུན་པ་ཉིད་མེད་དེ་དོན་མེད་པར་ཡང་
དག་པར་འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་གཞན་དབང་ལ་ཡང་འཁྲལ་བ་ཙམ་གྱི་ལུས་ཀྱིས་
ཤེས་བཞིན་དུ་ཀུན་བརྟགས་མེད་པ་རྣམ་པར་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་དོར་
བའོ། ། དེ་བས་ན་དང་པོར་ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཞེས་སྒྲོམ་པར་བྱེད་པ་
རྣམས་ལ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆའི་གནས་སྐབས་ལ་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོད་པའི་གནས་པའོ། ། འདི་

ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དབུས་དང་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལས་གསུངས་པ། འོན་དང་སེམས་ཅན་
བདག་རྣམ་རག་སོ་སོར་སྤང་བ་སྦྱི་བ་མེད། ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་འདི་དོན་མེད། ། དེ་མེད་ཕྱིར་
ཡང་དེ་ཡང་མེད། ། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཉིད། ། འདི་ལ་དེ་བས་གྲུབ་པ་ཡིན། ། ཀུན་ཏུ་
མེད་ཕྱིར་དེ་ལྟ་མིན། ། དེ་བཟད་པས་ན་གྲོལ་བར་འདོད། ། ཅེས་བྱ་བའོ། ། འདི་ལ་བཤད་པ་ནི་
གང་གི་ཕྱིར་སྤང་བ་ཇི་ལྟར་སྦྱི་བ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་འདི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་འཁྲུལ་པ་ཅམ་སྦྱི་བའི་ཕྱིར་རོ། ། སྤང་ཡང་འདི་འདྲིམ་པ་ཉིད་ཅི་
ཕྱིར་མི་འདོད་ཅེ་ན། གང་གི་ཕྱིར། དེ་བཟད་པ་ན་གྲོལ་བར་འདོད། ། ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། འདི་རྣམས་
ནི་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོད་པར་འདོད་པ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཉིད་དོན་དམ་པར་འདོད་པ་རྣམ་པ་དེ་ལ་
གཟུང་པས་སྤང་བ་ཉིད་སྤང་ཅིག་མ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཅམ་གྱིས་ཉེ་བར་
བརྟགས་པའི་དབྱེ་བ་ཅན། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོན་དམ་པ་ཞེས་དོན་དམ་པར་ཡོད་
པའི་སྤང་བ་ཉིད་ཐ་སྟོད་དུ་ཡོད་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་པ་དང་གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་
ཡོད་པར་སྤྲོ་བ་རྣམས་བསྟན་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དེའི་འདོད་
པ་གཟུགས་བརྟན་སྦྱི་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་བསྟན་པ་རྟོགས་པར་བྱའོ། ། གང་ཞིག་ཡང་
གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་མི་བདེན་པ་ཉིད་རྟོགས་ནས་ཡང་གཞན་དབང་
ལ། ། དེ་བཟད་པས་ན་གྲོལ་བར་འདོད། ། ཅེས་བྱ་བར་མི་འདོད་དེ། འོན་ཀྱང་སྦྱར་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་
དང་དབྱེད་པ་མི་བཟོད་པ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཞེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ཉིད་ཅེས་
བྱ་བ་ཤེས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉེ་བར་དམིགས་པ་སྤང་བ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་དང་ཆོས་
ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཞེས་སྤྲོ་བ་དེ་རྣམས་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཞེས་པའི་དུས་ཉིད་ལ་
འཁྲུལ་བ་མ་ཞི་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆེར་བཟང་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་མི་བདེན་པར་
སྤང་བ་ལ་འཁྲུལ་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཀྱང་དེ་མ་ཡིན་པ་ལ་དེར་འཇིན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རྣམ་པ་
དང་བཅས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྤྲོ་བ་རྣམས་ལ་མཆན་ཉིད་འདིར་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དབུ་
མ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ། བརྟན་པ་མི་བདེན་པ་མེད་པར་གྱུར་པ་གསལ་བ་སྟེ་གསལ་
བ་ནི་འཁྲུལ་པ་མ་ཡིན་ཞེས་ཇི་ལྟར་འགྱུར། རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྤྲོ་མེད་ཀྱང་སྤྲོ་སྤང་བ་ནི་
འཁྲུལ་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྤྲོ་ལ་ཞེན་པ་ཞེས་བཀའ་དང་འཇིག་རྟེན་པ་

ལ་ཡང་འཁྲུལ་པའི་ཐ་སྟད་དོ། དེ་ལྟར་ན་གསལ་བའི་ངོ་བོས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དོན་དམ་པ་
ཞེས་བྱ་བའོ། དམ་པ་འདི་ག་ཉེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དོན་ནི་ཡུལ་ཞེས་བྱ་བས་སོ། །
དེ་བས་ན་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྦྱ་བ་ཉིད་འདི་བདག་ཉིད་དབྱ་མ་པ་
ཞེས་དོན་མེད་པར་སྒྲོགས་པར་བྱེད་དེ། དེས་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་རྣམ་པར་གྲོལ་པའི་སྟོང་
པ་ཉིད་དོན་དམ་པ་མི་ཤེས་པར་གྱུར་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱན་ཆད་པ་ལ་ཆད་པར་སྦྱ་བ་ལྟར་
བ་ལ་འདོད་པར་གྱུར་པ་གནས་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་འདི་གས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དབང་ཟད་པས་
གྲོལ་བ་ཞེས་མི་བརྗོད་པ་འདི་ལ་ཡང་གཟུགས་བརྟན་ཉིད་དོ། ། གང་གི་ཕྱིར་འཁོར་བའི་
གནས་སྐབས་ལ་ཡང་སྣ་ཆོགས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། སྣ་ཆོགས་པའི་སྤྱག་
བསྐལ་གྱི་རང་བཞིན་གསལ་བ་གང་ཞིག་འདི་ཡོད་པ་དེ་ཡང་དཔྱད་པ་མི་བཟོད་པ་ཉིད་དོ། །
དེ་བས་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་འདའ་བར་མི་བྱེད་དོ། ། ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་དང་སྤྱག་
བསྐལ་གྱི་མཆོག་ཏུ་མི་འདྲིན་པའི་ཐར་པ་ཅི་ནས་ཀྱང་ཁས་ལེན་པར་བྱ་བའོ། ། དེའི་ཕྱིར་མ་
དག་པའི་སྦྱ་མ་དང་མཚུངས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱན་ལོག་པ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་དང་སྤྱག་
བསྐལ་གྱི་མཆོག་ཏུ་མི་འདྲིན་པ་དང་སྦྱ་མ་དང་མཚུངས་པ་དང་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
རྒྱན་སྦྱེ་བ་ཐར་པ་ཞེས་བྱའོ། ། གང་ཞིག་མ་དག་པ་གཟུགས་སུ་སྤང་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་དེ་
ནི་གཟུགས་སོ། ། དེ་རྣམ་པར་འདིག་པ་ནི་གཞན་རྣམ་པར་དག་པ་སྦྱེ་བ་ཞེས་གཟུགས་བརྟན་
ཉིད་དོ། ། རྒྱས་པར་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་རང་བཞིན་མེད་པ་སྦྱབ་པ་ལས་བཤད་པ་ནི། རྣམ་བཅས་
གྲུབ་པ་འདིག་པ་དང་ནི་གང་ཡང་རྣམ་པའི་གཏམ་ཡང་ཞི་བ་ཉེ་བར་ཐོབ་པ་སྟེ། ། སྦྱ་མ་དང་
ནི་སྦྱ་མ་མཚུངས་ཉིད་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བརྗོད་པ་འཁྲུལ་པ་ཞི་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ། སྦྱ་མ་ཉིད་
ཀྱིས་གཞན་ཡང་གྲགས་པའི་འདོད་པ་འདི་ནི་འདོད་པ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ངང་བ་དང་། འདི་
ཡང་རིང་པར་རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་ཚོད་པ་རང་ཏུ་གནས་པ་གང་ཡང་སྤངས་པར་བྱས་པའོ་
ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་འདི་ཐམས་ཅད་རྒྱས་པའོ། ། དངོས་པོ་འདི་ལ་ཡང་རབ་ཏུ་མི་གནས་པ་ནི་
རབ་ཏུ་མི་གནས་པའོ། ། གང་དག་ཡང་མེད་པའི་ཕྱོགས་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པ་ཉིད་རབ་ཏུ་མི་
གནས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་རྣམས་ལ་ཡང་གཟུགས་བརྟན་ཉིད་དོ། ། གང་གི་ཕྱིར་དངོས་པོ་
མེད་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་དེ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པའི་དུས་སུ་ཡང་དག་པར་

འབྱུང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་སོ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གནོད་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ནི་
འཁོར་བའི་གནས་སྐབས་ལ་ཡང་དོན་དམ་པ་ཉིད་དེ་འོན་ཀྱང་ཉེ་བར་དམིགས་པ་སྦྱིབ་པས་
འོག་ཏུ་བྱས་པ་ཞེས་དེ་ནམས་རྗེས་སུ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་འདི་དམིགས་པ་
ཐམས་ཅད་ལོག་པའི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟར་དམིགས་པའི་དུས་སུ་ཡོད་པར་འགྱུར། དེ་བས་ན་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་དུས་སུ་སྤར་ཡོད་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དམིགས་པ་ལོག་པ་ཅི་
ནས་ཀྱང་ཁས་ལེན་པར་བྱ་བའོ། ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དེ་ཙམ་ཉིད་ཀྱི་ལུས་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟ་
ན་ཡང་སྤར་ཡོད་པའི་གཟུགས་ལ་ཕྱིས་ནམ་པར་འཇིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐར་པ་དོན་ཞེས་ཇི་
ལྟར་གཟུགས་བརྟན་མ་ཡིན། གཞན་དག་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཉིད་གཟུགས་བརྟན་ཞེས་
བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ་དེ་ནི་མི་རིགས་སོ། ། གཟུགས་བརྟན་སྦྱེ་བར་འགྱུར་མདོ་སྡེ་ལས་མ་འོངས་
པའི་དུས་ལུང་བརྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ནི་སྤར་ཡང་ཡོད་པ་ཉིད་དེ། དེ་བས་ན་
བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་ཉིད་ལ་གཟུགས་བརྟན་ཞེས་བྱ་བ་བཤད་པ་གཞན་ཡིན་གནས་འཛིན་
ཏོ། ། ལོག་པའི་ཤེས་པས་ཉེ་བར་བཅོམ་བ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་ཉིད་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པར་བྱེད་
ཅེས་གསུངས་པ་ནི། འདི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཀློག་ཀ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ནི་གོ་སློལ། ། དེ་ཉིད་ནི་ཡང་དག་པར་སྲིད་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
གདུལ་བྱ་ནམས་ལ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་ཉེ་བར་
བརྟན་པ་སྦྱབ་པར་བྱེད་པ་སླ་ན་མེད་པའི་བསོད་ནམས་འབྱུང་བ་ཞེས་ཉེ་བར་བསྟུ་བར་བྱེད་
པ་ནི། ། ཀློག་ཀ་དེ་ལྟ་བར་ན་ཞེས་བྱའོ། ། ཞར་ལ་འབྱུང་བ་ཉེ་བར་བསྟུས་ནས་གཙོ་བོ་ཉིད་
བསོད་ནམས་ལྷག་པར་བརྟན་པ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པར་བྱེད་པ་ནི། ། ཀློག་ཀ་གཞན་ཡང་ཞེས་པ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ། འཇམ་བུའི་སྤྱིང་འདི་ལ་སྟོང་དང་སྟོང་གཉིས་དང་སྟོང་གསུམ་དང་ཕྱོགས་
བཅུའི་འཇིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་ནམས་ཀྱི་རྒྱན་ཏུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་རབ་ཏུ་གནས་པའི་བསོད་
ནམས་ལས་གཞན་ནམས་ཀྱི་ཕྱིར་བརྟན་པའི་བསོད་ནམས་དང་སྤྱིང་ལྷག་པ་ཉིད་བརྟན་པ་
ལན་དུག་གི་བར་དུའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ་དང་ཇི་སྲིད་དུ་རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་སོ་སོར་གནས་པར་བྱེད་པའི་བསོད་ནམས་པས་གཞན་ནམས་ལ་
བརྟན་པའི་བསོད་ནམས་ལྷག་པ་ཉིད་ལ་འཇམ་བུའི་སྤྱིང་དང་སྤྱིང་བཞི་པ་ལ་སོགས་པའི་

དབང་གིས་སོ་སོར་ལན་བྱུག་གི་པར་དུ་འོ། ། འདི་རྣམ་པ་ཉིད་ལ་བྱེད་ཐོབ་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་
གང་གསུངས་པ་དེ་སྤྲོད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི། བྱེད་འདི་ལ་བསྐྱབས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་འོ། ། ད་ནི་འཛམ་གྱི་སྤྱི་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་བསོད་ནམས་པས། སེམས་བསྐྱེད་པ་སྡོན་དུ་འགོ་
བས་དེ་རྣམས་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་མའི་སྤྲོགས་བམ་བྱིན་པ་བསོད་ནམས་ལྷག་པ་ཉིད་གང་
ཞིག་ཡང་གང་ཉིད་བྱིར་མི་ལྡོག་པ་ལ་སྤྲོགས་བམ་བྱིན་པ་ཅམ་དེ་ཡང་དང་པོ་ལས་ལས་
འབྲས་བྱ་མང་བ་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི། ཀློག་ཀྱང་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། གང་
ལ་ལ་ཞིག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དང་པོ་འོ། ། གཞན་དག་གང་ཞིག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉིས་
པ་འོ། ། གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསུམ་པ་འོ། ། ཉེ་བར་གཏད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱིན་པ་འོ། །
བསམ་པ་གང་གིས་ཤེ་ན། གསུངས་པ། འདི་ནི་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། འཕེལ་
བ་ལ་སོགས་པར་གྱུར་པ་ནི་ཐོབ་པ་འོ། ། དེ་ལ་འཕེལ་བ་ནི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་རྣམས་
ལ་འོ། ། རྒྱས་པ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་འོ། ། ཡངས་པ་ནི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་ལ་འོ། ། འདི་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསུམ་པ་འོ། ། དེ་བས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དང་པོ་ཡང་གཉིས་པ་ལས་སོ། ། འདིར་ནི་
ཡང་པོ་ལས་གཉིས་པའི་བྱེ་བྲག་མ་བཤད་ཀྱང་བྱུང་བ་སྟེ། སྤྲོགས་པ་མ་བྱིན་པ་ལྷག་པའི་བྱ་བ་
ཉིད་ཀྱིས་དེ་བས་ན་ཞར་ལ་བཤད་པ་འོ། ། བསྟན་པར་བྱ་བ་ནི་དང་པོ་ལས་སོ། ། གཉིས་པ་
ལས་ཡང་གསུམ་པ་འོ། ། བྱིར་མི་ལྡོག་པ་གཅིག་ལ་སྤྲོགས་བམ་ཅམ་བྱིན་པ་པོའི་བསོད་ནམས་
མང་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་འོ། ། དེ་བཞིན་དུ་བསོད་ནམས་ལྷག་པ་ཉིད་འདི་ལ་སྤྱིར་བཞི་པ་དང་
སྟོང་པ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་ལན་ལྔ་འོ། ། ཡང་བྱིར་མི་ལྡོག་པ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་
བསོད་ནམས་ལས་རྒྱར་དུ་མངོན་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་བསྟན་པའི་བསོད་ནམས་ལྷག་པ་ཉིད་
ལ་བརྟེན་ནས་ལན་བྱུག་གོ། ། ཡང་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱར་བ་མང་པོ་རྣམས་ལ་བསྟན་
པའི་བསོད་ནམས་པས་གཅིག་གི་བྱིར་ཤིན་ཏུ་རྒྱར་དུ་དགོངས་པའི་བསྟན་པ་ལས་བསོད་
ནམས་ལྷག་པ་ཉིད་ཅེས་ལན་ཅིག་གོ། ། བརྒྱ་བྱིན་ནི་བསོད་ནམས་ལྷག་པ་ཉིད་ལ་འཐད་པ་
སྤྲོས་པ་ནི། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཚོག་ཏུ་
རྣམ་པར་དག་པའི་མཚན་ཉིད་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་

ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆིག་གོ། འདི་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཆོས་གོས་ལ་སོགས་པ་
སྦྱིན་པ་པོ་ནམས་ཀྱི་ཡང་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ཆེ་བ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། གང་དག་
གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། གསོས་སྤྲན་ནི་བློ་འཆལ་བའི་ནད་མེད་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱར་
ཟུར་པའོ། ། དེ་ལ་ཆོས་གོས་དང་བསོད་སྦྱོམས་དང་མལ་ཆ་དང་བསྟན་ནམས་ནི་ཉག་ཏུ་ཉེ་
བར་མཁོ་བའོ། ། སྤྲན་ནི་བློ་འཆལ་བས་ཉེ་བར་ཡོངས་སྤྱད་པར་བྱའོ། ། ཡོ་བྱད་ནི་རི་ལྟར་
རིགས་པའོ། ། འབྲས་བུ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱི་མའི་འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེ་བས་སོ། ། སྤྲན་ཡོན་ཆན་
པོར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ཉིད་ཏུ་ལྟའི་སྤང་བ་ལ་སོགས་པ་འབྲས་བུ་རྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གང་
ཞིག་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྤར་གསུངས་པ། སྤེལ་མེད་བས་ན་འདི་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་
ཏུ་སྦྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འཐད་པ་གང་ཞིག་དེ་ལ་བརྒྱ་བྱིན་རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྗོད་ནས་ཉེ་བར་
སྤྱད་ཅིང་སྤྲས་པ་ནི། ། དེས་ན་དེ་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་ཏུ་སྦྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རི་ལྟ་རི་
ལྟར་འདི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བར་ཟུར་པ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་གདམས་པར་བྱ་བའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་བསོད་
ནམས་ཀྱི་ཞིང་སྤྲན་མེད་པ་ནི་རྒྱ་འདི་ལས་སོ། ། དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་
ཟུར་བའི་ཕྱིར། གདམས་པ་ལ་སོགས་པ་སྦྱིན་པ་པོའོ། ། བསོད་ནམས་ཆེས་མང་ཏུ་སྦྱེད་དོ་
ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟ་བུ་ཉིད་ལགས་པའི་སྤྱད་ཏུའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཟུར་ཏུ་དགོངས་པའི་གདམས་
དག་ལ་སོགས་པ་སྦྱིན་པ་འབྲས་བུ་ཆེ་བའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ཉེ་བར་
འཇུར་བ་ནི་ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བར་འབྱུང་ཞིང་གནས་པའོ། ། གནས་བརྟན་རབ་
འབྱོར་བརྒྱ་བྱིན་ལ་འཐད་པ་དང་བཅས་པར་རབ་ཏུ་སྦྱོར་བ་སྦྱེད་པར་བྱེད་པ་ནི་ལེགས་སོ་
ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། སྦྱོར་བ་སྦྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་ལྟར་བཤད་པའི་སྦྱོར་
བ་དང་ལྡན་པ་ནམས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་བསོད་ནམས་གསལ་བས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་དོན་
ཏུ་སྦྱོར་བ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་
ཉིད་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྗེས་སུ་རྟེན་པར་བྱེད་པ་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་དེ་
ནམས་ལ་མཆོད་གནས་ཉིད་ཏུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ངོ་བོར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱིན་པ་དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
དོན་ལ་རྟེན་ཏུ་ཟུར་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་གང་ཞིག་ཅས་བྱ་བ་ལ་

སོགས་པ་སྟེ། འཕགས་པ་ནི་གྲས་པར་བྱས་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདིར་བཅོམ་ལྷན་འདས་
ཉིད་ནི་ལྷ་དང་མི་དང་ལྷ་མ་ཡིན་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་མཆོད་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་
འཕགས་པའོ། ། འདིའི་ཉན་ཐོས་ནི་ཉན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་ཏེ་ཆོག་ལ་རྗེས་སུ་བསྐྱབ་
པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལེགས་པའི་ལམ་གྱི་གཏམ་སོ། ། འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་སྟོབ་ལ་སོགས་པ་ལས་སོ། ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་ལ་སྟོབ་པ་ཉིད་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་སྤར་གསུངས་པ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི།
གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་སྟོབ་པར་བྱེད་པ་
མེད་པ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི། ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དྲུག་ལ་སྟོབ་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ་ཞེས་བྱ་
བའོ། ། དེའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་སྤྱར་
བ་ལས་སོ། ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ནམ་གངས་ནི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནམས་སོ། ། དེ་ལ་གསལ་བར་བྱེད་
པའི་ལེའུ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ནམ་གངས་ཀྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ལེའུ་ལྔ་པའོ། ། ། ། ཡང་འདི་
ཉིད་བསོད་ནམས་ལྷག་པར་མཐོང་བའི་གནས་སྐབས་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་ཡོངས་སུ་
བསྟོབ་དང་བསོད་ནམས་ལ་ཡང་མཆོག་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་ནས། འོག་ཏུ་བསྟན་པ་ལ་གནས་
སྐབས་ཉེ་བར་སྐྱེད་ཅིང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་བྱམས་པས་གསུངས་པ་ནི།
འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཡོངས་སུ་
བསྟོབ་དང་ལྷན་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སོང་བའི་དགེ་བ་ནི་
རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའོ། ། དེའི་རྗེས་སུ་བསྟོབ་པ་ནི་དེ་དང་ལྷན་པའོ། ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་སྤངས་ནས་གཞན་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དོ། །
འདི་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ས་རོལ་ཏུ་ཡོད་པའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོའི་སྒྲིམ་འབྲེལ་
བའོ། ། དེ་དག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱིན་པ་དང་ཚུལ་སྦྱིམས་དང་
བསྒྲུམས་པའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ནམས་ལས་སོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྗེས་སུ་
ཡི་རང་བ་ཡོངས་སུ་བསྟོབ་པའི་བསོད་ནམས་ཉིད་ནི་མཆོག་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། མཆོག་ཉིད་
ནི་ནམ་པ་གཉིས་ཏེ། དམ་པའི་མཆོག་ཉིད་དང་། ཆེར་གདུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། གཙོ་བོའི་
མཆོག་ཉིད་དང་གཉིས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། དེ་ཉིད་གཉིས་པ་ནི། དམ་པ་དང་གཙོ་བོ་

ཞེས་བྱ་བའོ། །གཙོ་བོ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རང་ཉིད་དང་ཐབས་ལ་མཁས་པས་སོ། །མཚོག་
རབ་ཏུ་ཉིད་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གྲ་ནོམ་པ་ནི་གཉི་ག་ལས་
གཞན་མ་ཡིན་ནོ། །གཙོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། མཚོག་ཉིད་དང་མཉམ་པ་མེད་
པའི་བྱིར་རོ། །མཚོག་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང་ལྷག་མ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །གོང་ན་མེད་པ་ནི་གཉི་
ག་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའོ། །མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གཉིས་ནི་འགའ་
ཞིག་ཏུ་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་མཉམ་པ་མེད་པ་ནི་གང་གིས་ཀྱང་མཉམ་པ་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ།
རིགས་མཉམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མཉམ་པ་ཡོད་པ་ཞེས་
གསུངས་སོ། །མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་མི་མཉམ་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་སོ། །དེ་རྣམས་དང་མཉམ་པ་ནི་སྤྱན་མོང་བ་སྟེ་མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པའོ། །གཞན་
སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ནི་བདག་གི་དོན་ཅན་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ནི་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ཅན་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། །དེ་ནི་གནས་བརྟན་རབ་
འབྱོར་ཡོངས་སུ་འདྲི་བར་བྱེད་པ་ནི། བྱམས་པ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྒྱགས་བརྩུ་ལ་
སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ངི་སྲིད་དུ་དམ་པའི་ཆོས་
གནས་པའི་མཐར་ཆུ་ལ་སྐྱེས་ལ་སོགས་པ་ལུང་པོ་ལྷ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་
ཅད་དང་དེས་ཡང་དག་པར་བསྐྱེས་པའི་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པ་དང་རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཐམས་ཅད་དང་། བསྟན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆོགས་དང་རྟོགས་
པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་ཡང་དག་པའི་བྱང་
ཆུབ་ལ་དམིགས་པར་བྱས་ནས་འཇུག་པའི་བྱིར་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་
སུ་ཡི་རང་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱིར།
བྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་དང་མཉམ་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཏེ་གལ་ཏེ་དངོས་པོ་ངེ་ལྟ་བ་དང་
དམིགས་པ་ངེ་ལྟ་བར་བྱང་ཟད་ཡོད་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡང་གཞུགས་དང་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་
རྣམས་ཐམས་ཅད་ཉིད་ཡོད་པ་ཡིན་ཞེས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་།
ལུང་པོ་དང་། ལམས་དང་། སྟེ་མཆེད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ངེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་
འདྲེས་པ་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་ཞེས་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །འོན་ཏེ་དངོས་པོ་ངེ་ལྟ་བ་དང་དམིགས་

པ་ཇི་ལྟ་བར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་དང་
དམིགས་པ་དང་དགོ་བའི་རྩ་བ་དང་། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་
ནམས་མེད་པ་དང་ཇི་ལྟ་ཡོད་པ་ལ་ཇི་ལྟ་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཞེས་དེ་
བརྗོད་པར་བྱའོ་ཞེས་འདྲི་བའི་དགོངས་པའོ། ། དུམས་པ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཡང་
གི་སྐྱ་ནི་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་དོན་ལ་བྱད་པར་གསལ་བའི་དོན་དུའོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཐམས་ཅད་ལྷག་མ་མེད་པ་ཇི་སྲིད་དུ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་
ཞེས་འཆད་པར་འགྱུར་བ་དང་འབྲེལ་རྟོ། ། རྟོགས་བརྩམས་འདི་ལ་ཡོད་པ་ན་རྟོགས་བརྩམས་འདི་ག་
རྟེན་ནོ། ། བཅ་མཁའི་ཆད་ཀྱི་སྣོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ལའོ། ། ཐམས་ཅད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟོགས་
ཐམས་ཅད་དེ་ནམས་ལའོ། ། ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱབ་པ་ཉིད་དུ་མཐར་ཐུག་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་ལྟ་ན་གིན་དུ་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་དོན་འོངས་པ་ལས་ཉི་
བར་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི། གཞལ་དུ་མེད་པའི་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གཞལ་དུ་མེད་
པ་ལ་སོགས་པ་ལ་གཉིས་སུ་བརྗོད་པ་ནི་སོ་སོར་མངོན་པར་འབྲེལ་བའི་དོན་དུའོ། ། མཐའ་
ཡས་སུ་མེད་པ་ཡོད་པ་ནམས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་ཡས་པ་དང་མཐའ་ཡས་པ་ནམས་ལའོ། །
དེ་བས་ན་ལན་གཉིས་ཀྱི་ཆོག་འདི་ནི་དོན་ལས་ཡིན་ཀྱི་སྐྱ་ལས་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་གཞལ་དུ་
མེད་པ་ནི་རྟོགས་རིང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བྱངས་མེད་པ་ནི་
བྱངས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆད་མེད་པ་ནི་རྟོགས་ཡངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་
ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ནི་རེ་རེ་བཞིན་བསམ་པར་མི་
རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མཐའ་ཡས་པ་ནི་དེ་བསམ་པ་དེ་ནམས་ཉིད་ལ་མཐར་མི་འགོ་བའི་ཕྱིར་
རོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་ཆད་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་རེ་རེར་མཐའ་ཡས་པའི་སྟོང་གསུམ་ལ་རྟོགས་
རེ་རེར་གང་དུ་སྟོང་གསུམ་པ་རེ་རེར་གཞལ་དུ་མེད་པ་དང་གཞལ་དུ་མེད་པ་ནམས་ཀྱི་ཇི་
སྲིད་དུ་མཐའ་ཡས་སུ་མེད་པའི་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་ནམས་ཞེས་འབྲེལ་རྟོ། ། འདིར་ཡང་
སྟོང་གསུམ་རེ་རེ་དང་འབྲེལ་བའི་དོན་དུ་ལན་གཉིས་གསུངས་པའོ། ། འོན་ཏེ་སྟོང་གསུམ་པ་
གཅིག་ལ་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་གཅིག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཞལ་དུ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་གསུངས་པ། འདས་པའི་དུས་ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དུས་གཅིག་ན་དེར་དེ་བཞིན་གསེགས་

པ་གཅིག་ཡིན་གྱི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། འདས་པའི་དུས་ཀྱང་ཐོག་མ་མེད་པའི་
ཕྱིར་གཞལ་དུ་མེད་པ་སྟེ། དེ་བས་ན་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་ལ་ཡང་འདས་པའི་དུས་སུ་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཞལ་དུ་མེད་པ་ལ་དུས་རིང་བས་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་ཕྱིར་དེ་ནམས་
ཀྱང་དེ་ཙམ་ཡིན་ནོ། ། བྱངས་མེད་པ་ནི་བྱངས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཆད་མེད་པ་ནི་ཡིད་ཀྱིས་ཞིང་དུ་གཞག་ནས་ཡངས་པ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་ནི་རེ་རེའི་བསམ་པས་སོ། ། མཐའ་ཡས་པའི་རེ་རེའི་བསམ་པས་མཐར་
མི་འགོ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཞུགས་པ་ནམས་ཀྱི་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། སྤང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ།
སྤང་པོ་ནི་སྤང་པོ་ནམས་སོ། ། དེ་ནམས་ལྷག་མ་གང་ལ་སྤྱུ་སེང་གེ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་གང་
དང་གང་གིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལ་སོགས་པ་རབ་རྒྱ་བསྐྱོར་བ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྤང་པོ་ལྷག་
མ་མེད་པའི་བྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སོ། ། འདི་ཡང་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་ལ་
སྤྱུ་ལ་པའི་སྤྱུས་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་བསྟན་པ་སྟེ། ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མ་ཡིན་
ནོ། ། དག་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ནམས་སོ། ། དེ་བཙམ་པས་ན་དག་བཙམ་པ་ནམས་སོ། ། ཡང་དག་
པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཆོག་གཉིས་པོ་འདིས་སྤངས་པ་དང་ཡེ་ཤེས་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་དག་གསུངས་སོ། ། ལམ་ནི་
ངའོ་སྟམ་པའི་ང་རྒྱལ་ལོ། ། བྱི་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱེད་པའི་ཁམས་ལ་ཨ་ཤེ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱེན་ནོ། །
ས་ར་ཤེ་ནི་ཐབས་ཏེ་རྩ་ར་ཤེ་ས་བཞིན་དུའོ། ། འཇུག་པ་ནི་སྲིད་པ་སྟེ་སྲིད་པའི་ཐབས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཇི་སྐད་དུ། དའོ་ང་རྒྱལ་པར་གསུངས་ཏེ། མ་ནི་སྲིད་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། ཞེས་
བྱ་བས་སོ། ། དེ་དག་ཙམ་བ་ནས་བཏོན་པའི་ཕྱིར། ལམ་ཆད་པ་དང་། འཇུག་པ་ཆད་པའོ། །
སྤོས་པ་ནི་གཉིས་ཀྱི་རྟོག་པའོ། ། སྲིད་པ་ནི་འཁོར་བའོ། ། དེ་དག་ལས་འཛེན་པ་ནི་སྲིད་པར་
བྱེད་པ་སྟེ། རིམ་པ་རི་ལྟ་བུར་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་འདོགས་པ་དང་གང་ཟག་རྒྱ་སྒོ་འདོགས་པའོ། ། དེ་
དག་ཡོངས་སུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་སྤོས་པ་དང་། སྲིད་པར་འཛེན་པ་ཆད་པའོ། ། འཛེན་པར་བྱེད་པ་
ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་ལ། འདོན་པར་བྱེད་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་ལྟ་བུ་དང་གང་ཟག་གི་ལྟ་བུ་ལ་
འཛེན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བཤད་པར་བྱའོ། ། མཆི་མ་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱད་པར་

ནམས་ནི་པོ་ཉི་ལྔ་མ་ནམས་ལ་འོག་ཏུ་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ། གནས་འདིར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། སྲིད་
པ་གཞན་མེད་པས་སྤྲར་གཉེན་མེད་པ་དང་མུ་ངན་མེད་པ་དང་། མཆི་མ་མེད་པ་དེ་བས་ན་
མཆི་མ་ཟད་པའོ། ཆེར་མ་ནི་ཆེར་མ་དང་ཆོས་མ་ཐུན་པས་ལྟ་བུ་དན་པ་ནམས་སོ། དེ་
བརྟུང་བས་ན་ཆེར་མ་བཅོམ་པའོ། ལྷག་མ་ནི་སྤྲིང་བཞི་བཤད་པ་ལས་བཤད་ཟིན་པ་ལྟ་
བུའོ། བཟུང་སྟེ་ནས་བཅམས་ཏེ་དེ་དག་གི་བར་གྱི་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་འདིའི་གོ་སྐབས་
ལའོ། ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཚུལ་བྲིམས་ལ་སོགས་པའི་སྤང་པོའོ། ཉོན་
མོངས་པའི་སྤྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ནི་ནམ་པར་གྲོལ་བའི་སྤང་པོའོ། ནམ་པར་གྲོལ་བ་
ནི་ཁོ་བོ་ནི་ནམ་པར་གྲོལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་ནི་ནམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་
གཟིགས་པའི་སྤང་པོའོ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྤྱན་སྲུང་ཆོགས་པ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི།
སྟོབས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ལ་ཡང་སྟོབས་ལ་སོགས་
པ་ནམས་ཡོད་མོད་ཀྱི། དེ་ནམས་པ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། དེ་ལྟ་བས་ན་དེ་ཡོངས་སུ་
བཅད་པའི་བྱིར་པ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཆོག་གོ། སྟོབས་ནམས་ནི་མ་མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
བདག་ཉིད་ཅན་ཏེ། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ནམ་པར་རྟོག་པ་དང་
བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཐོགས་པ་མེད་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་ནོ། མི་འཇིགས་པ་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། མཛོན་
པར་ཤེས་པའི་པ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མི་འཕོ་བའི་སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱི་མཛོན་
པར་ཤེས་པ་དྲུག་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་དག་པ་ལྟའི་མིག་ལ་སོགས་པ་ནམས་སོ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རྩལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་སོ། གཙུ་བོ་ཉིད་བསྐྱབས་པའི་
དོན་དུ་ཡང་སོ་སོར་ཉེ་བར་དགོད་པའོ། ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་པ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་འདོན་པ་
ལ་ནི་ཟག་པ་མེད་པའི་ལམ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའོ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཡང་དག་
པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་པོ། བྱམས་པ་ཆེན་པོ་ནི་གང་གིས་བདེ་བས་གདུལ་བར་བྱ་བ་
ནམས་ལ་པན་པ་དང་བདེ་བ་ཉེ་བར་སྤྱད་པར་བྱེད་པའོ། སྤྲིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ནི་གང་གིས་
དམུལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་རྒྱུའི་རྒྱུན་འཇིག་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཏར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱི་ལྷན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ནམས་བརྗོད་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱང་གསུངས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ།

སངས་རྒྱུ་གི་ཡོན་ཏན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོབས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་ཉིད་ནི་བདེ་བ་སྟེ། ཉེ་བར་ཞི་བའི་བདེ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་། འགྲོ་བའི་བདེ་བ་
རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་ཕྱུག་གི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་ཏུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་འགྲོ་བའི་དོན་སྐྱབ་པར་རྒྱས་པ་ཉིད་དོ། ། རྩ་འབྲུལ་ནི་
ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ཉིད་ནི་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་ལ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་
ནི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའོ། ། ཡང་ན་རྩ་འབྲུལ་གྱི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ནི་བྱ་བ་སྟེ། དེ་
ཉིད་ནི་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་གདུལ་བྱ་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཡང་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། ཟེལ་གྱིས་མི་ལོན་པ་ནི་བདུད་ཐམས་ཅད་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྣམས་ལ་ཡུལ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་ལོན་པ་ནི་བདུད་ཐམས་ཅད་དང་སྐྱ་སྟེགས་པ་
རྣམས་ཟེལ་གྱིས་ལོན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མཆོག་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ལས་སྐྱ་མོང་མ་ཡིན་པ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། སྐྱེ་བ་པ་མེད་པ་ནི་དག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྐྱེ་བ་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སོ་སོར་གཞོམ་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མ་ཆགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆགས་པའི་
རྒྱུའམ། ཞེ་སྤང་གི་རྒྱའི་ཡུལ་ཐོབ་པས་ན་དེ་ཉིད་གཅིག་ལ་ཆགས་པ་ལ་གཞན་ཏུ་འགྲོ་བར་ནི་
རྒྱས་པར་འགྱུར་དེ་མེད་པས་ན་ཆགས་པ་མེད་པའོ། ། ཐོགས་པ་མེད་པ་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འརྒྱུག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མཉམ་པ་མེད་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པ་དང་སྐྱ་མོང་
མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དཔེ་མེད་པ་ནི་དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཐམས་ཅད་ལས་ཡོངས་
སུ་གཙོད་པ་ནི་ཆད་མེད་དེ། རང་གི་ངོ་བོ་མ་ལྷས་པ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་མོ། ། དེ་གཞན་
རྣམས་ལ་མེད་པས་ན་དཔག་ཏུ་མེད་པའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་
བའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། ། དེ་ཉིད་ནི་སྟོབས་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྟོབས་ཀྱི་ནང་ན་སངས་རྒྱུ་གི་སྟོབས་གང་ཡིན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་
རྒྱུ་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ནི་རྒྱས་པ་སྟེ། ཏུས་མེད་པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲ་ཆོགས་པའི་
དོན་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ནི་སྟོབས་རྣམས་ཀྱི་ནང་ཏུ་ཆེར་མཆོག་གི་སྟོབས་སོ། ། སངས་རྒྱུ་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་གཟིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཡེ་ཤེས་ནི་བདེན་པ་དང་མངོན་པར་རྫོགས་པའི་
བྱང་ཆུབ་པོ། ། གཟིགས་པ་ནི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྡས་སོ། ། འདིར་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ནི་ཤིན་ཏུ་

གསལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གཟིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཞན་དག་གོ། ལྟོབས་བཅུའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་ལྟོབས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། ། མི་
འཇིགས་པ་བཞི་མཆོག་ཏུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཁོང་ཏུ་ཆུད་པ་དང་། གང་ཡང་ཆོས་ཁོང་ཏུ་
ཆུད་པ་ཞེས་བྱ་བར་འབྲེལ་རྟོ། ། དེ་རི་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པའི་ཡང་དག་པར་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་མངོན་པར་སྒྲུབ་པ་ནི་ངེས་པར་སྒྲུབ་པས་སོ། ། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི། བདེན་པ་བཞི་གསལ་བར་བྱེད་པའི་མིང་གི་ཆོགས་དང་ཆིག་གི་ཆོགས་དང་ཡི་གའི་
ཆོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྟེ་དེ་རབ་ཏུ་བསྐྱོར་བའོ། ། འདི་ནི་བསྟན་
པ་སྟེ་འདིའི་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི་ཆིག་དགུས་སོ། ། དེ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་མ་སྟེ་འཕགས་
པའི་བདེན་པ་བཞི་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ངག་གོ། ། དེ་ཐོགས་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་
པའོ། ། ངག་དེ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཀྱི་རྩ་སྟེ། དེ་བརྒྱུད་བ་ནི་གདུལ་བྱའི་སྒྲེ་བོས་ཐོས་སུ་བཅུག་པའོ། །
ངག་དེ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཀྱི་དྲུང་སྟེ། དེ་འབྱུང་པ་ནི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པའོ། ། ཆོས་ཀྱི་དྲུང་
སྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་པའོ། ། དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་གཞན་ན་གནས་
པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཡང་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སྟོགས་པ་ནི་ངག་གི་དོན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆོས་
ཀྱི་རལ་གྱི་འདེབས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་རྣམ་པར་འཛོམས་པའོ། ། ཆོས་ཀྱི་
ཆར་འབབས་པ་ནི་སྒྲེ་བོ་མང་པོ་ལ་དེ་དག་བའི་ལོ་རྟོག་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པའི་འཇུག་པ་ནི་དེའི་
འདེབས་པའོ། ། ཆོས་ཉིད་ནི་མཆོད་སྦྱིན་ཏེ། ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེའི་སྦྱིན་བ་ནི་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཆོས་སྦྱིན་པས་སོ། ། ཆེས་པར་མཛད་ཅིང་ཡང་དག་པར་ལྟོབས་པ་
ནི་གདུལ་བྱའི་སྒྲེ་བོའི་འདོད་པས་ཆོས་རི་ལྟར་འདོད་པས་སྦྱིན་པའོ། ། དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་
ཅད་རྒྱས་པ་ལ་དམིགས་པའི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཉེ་བར་བསྟན་ནས། སེམས་ཅན་དང་ཆོས་ལ་
དམིགས་པ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་།
རང་སངས་རྒྱས་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པའི་སོ་སོར་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་
བཞི་སྟེ། དེའི་དབང་ཏུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་ནི། གང་ཡང་ཆོས་བསྟན་པ་དེ་དག་དང་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བདུལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་སོགས་པ་ལ་
སེམས་ཅན་རི་ལྟར་རིགས་པར་རབ་ཏུ་གནས་པར་བྱེད་པས་སོ། ། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ནི་གོང་

ནས་གོང་དུ་བསྐྱབ་པ་དམིགས་པས་སོ། ། མོས་པར་གྱུར་པ་ནི་དེ་ཡང་ལྷག་པར་མོས་པའི་
དབང་གིས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེས་པར་གྱུར་པ་ནི་རང་གི་ཐར་པ་ལས་མི་ལྷོག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཇི་
ལྟར་དེས་པར་གྱུར་ཞེ་ན། གསུངས་པ་ནི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་གཞིལ་བར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་
བ་སྟེ། རང་རང་གི་ཐར་པ་ཉིད་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་པོ། །
འདི་ལ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་གང་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལམ་མ་ཐོབ་པ་ནམས་ཏེ་འཁོར་བ་ལས་ཕྱི་
རོལ་དུ་གྱུར་པ་ནམས་ཀྱིས་སོ། ། འཁོར་ནམས་ལ་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་བཙུང་
ལྟན་འདས་དེ་དག་གི་འཁོར་བཞི་པོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི། བྱད་པར་དུ་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལ་བརྟེན་པ་ནི་ཞིང་དུ་བྱས་ནས་སོ། ། ཡིད་
ཀྱིས་བསྐྱེམས་པ་ནི་མགུ་བར་བྱ་བའོ། ། དེའི་ཕྱིར་པན་པ་ནི་ཡིད་ཀྱིས་བསྐྱེམ་པར་བྱ་བ་སྟེ།
དང་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། མ་ལུས་ཤིང་མངོན་པར་བསྟུས་ཏེ་ལུས་པ་མེད་པར་
རྗེས་སུ་ཡི་རང་སྟེ་ཞེས་འབྲེལ་རྟོ། ། གཅིག་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤངས་པ་གཅིག་གིས་སོ། ། མངོན་
པར་བསྟུས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་འདིའི་འབྲེལ་པ་ནི་བསྐྱེམས་ཤིང་གཞུལ་ནས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། མཉམ་
པར་གཞག་པའི་ཡིད་ཀྱིས་དབྱད་པར་བྱས་ནས་སོ། ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་
དག་པར་བྱས་ནས་སོ་ཞེས་དགའ་བས་དམིགས་པར་བྱ་བའོ། ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་དགའ་བ་སྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། མཆོག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། མཆོག་ཉིད་ལ་
སོགས་པ་ནི་སྤྲུལ་བཞིན་ནོ། ། ཡང་ན་དམིགས་པ་ནམ་པ་བར་གཅིག་ལ་ཡང་དེ་རབ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་ཆོག་ནམ་པ་བར་གཅིག་གོ། ཇི་ལྟར་ནམ་པ་བར་གཅིག་པ་ཉིད་དབུས་དང་ཕྱོགས་བར་
ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་གང་ཞིག་དེ་ནམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་མེད་པའི་དགེ་
བའི་རྩ་བ་གང་ཞིག་དེའི་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། ཇི་ལྟར་ཡོངས་སུ་སྡོམ་བར་བྱེད་ཅེ་ན།
གསུངས་པ། བྱང་ཆུབ་ལ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ནི་འགྲུགས་པར་བྱེད་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བྱ་བའོ། །
གལ་ཏེ་ཡང་རང་གིས་བྱས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བར་བྱ་བ་ཉིད་དེ། དེ་ལྟར་
ཡང་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱབ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོར་བ་མེད་ཀྱང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཙམ་ཉིད་ཀྱིས་
འདི་ཙམ་དཔེ་མེད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྤང་བོ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞེས་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡང་དག་
པར་བསྟན་པའི་དོན་དུ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་བསོད་ནམས་ཏེ་བར་བཀོད་པའོ། ། དེ་ལྟར་ན་དེ་

སྐད་ཅེས་སྒྲིམ་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་རྒྱས་པར་ངེ་ལྟར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱས་
ནས། ཇི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཡོངས་སུ་སྡོ་བར་བྱེད་པ་དེ་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། དེ་ཡང་
དགོངས་པ་གང་གིས་གསུངས་པ་དེ་འདྲི་པའི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པས་སོ། ། དངོས་པོ་གང་དག་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་བརྩའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ། ཅི་གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམིགས་པར་བྱས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་དྲི་བ་
གཞན་ནོ། ། དམིགས་པ་གང་དག་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ། རྣམ་པ་
གང་དག་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་དང་། ཉིང་ངེ་འཇིན་གྱི་སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་སོ། ། སེམས་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་སེམས་སོ། ། ཅི་གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
དམིགས་པར་བྱས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་དྲི་བ་གཞན་ནོ། ། མཚན་མར་བྱས་པ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པར་
བྱེད་དེ། གཞན་དུ་ན་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་ཡོངས་སུ་བསྡོ་བ་དག་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་བརྩུ་ལས་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགེ་བའི་
རྩ་བ་དམིགས་པར་བྱས་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཡི་
རང་བ་དང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར།
ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་དང་མཚུངས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རམ། འོན་ཏེ་དངོས་པོ་ངེ་ལྟར་དང་
དམིགས་པ་ངེ་ལྟར་ཐུང་བྱེད་ཡོད་ན། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཡོད་ཅེས་ཐོབ་པར་
འགྱུར་རོ། ། འོན་ཏེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་ན་ཐམས་ཅད་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་དང་
དམིགས་པ་དང་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དམིགས་
པ་མེད་པ་ལ་ངེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་བསྡོ་བ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འོ། ། དེ་ལྟར་སྒྲིམ་པ་ལ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱམས་པ་གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་བྱས་
པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་མར་བྱས་ནས་ཡོངས་སུ་བསྡོ་བ་ཡོད་ཅེས་
གསུངས་པ་ནི། བརྩན་པ་རབ་འབྱོར་དངོས་པོ་དེ་དག་དང་ཞེས་བྱ་བ་འོ། ། གནས་བརྟན་གྱིས་
གསུངས་པ། གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འོ་ན་གང་ཞིག་གསར་པ་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་
དུ་བྱས་ནས་ཡོངས་སུ་སྡོ་བར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་མི་འགྱུར། དེ་ལ་འདུ་ཤེས་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་པ་ནི། རེ་ཞིག་རང་བཞིན་མེད་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་དགེ་བའི་རྩ་

བ་འདི་ནམས་ཡང་དག་པར་བྱང་ཆུབ་ལ་ཡོངས་སུ་སྡོམ་བར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་འདུ་ཤེས་ཡོངས་
སུ་བརྟགས་པས་ལྟ་བུ་བྱིན་ཅི་ལོག་པའོ། ། གང་ཞིག་དེ་ཉིད་ལ་དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་པའི་ཡོངས་
སུ་བརྟག་པ་ལ་བཟོད་པ་དང་འདོད་པ་དང་ནམ་པར་གཞག་པ་དང་། མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་
ནི་སེམས་བྱིན་ཅི་ལོག་པའོ། ། གང་དེ་ཉིད་ལ་དེས་མངོན་པར་ཞེན་པའི་དངོས་པོ་ལ་སེམས་མི་
ལོག་པ་འདི་ནམས་སྐྱབ་པའི་དོན་ཏུ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་དཔེའོ། ། འདོད་ཆགས་ནི་མེད་པར་གྱུར་
པའི་དངོས་པོ་ཡང་དག་པར་རྟོག་པར་བྱས་ནས་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་རྟོ། ། ཡང་
དག་པར་རྟོག་པའི་ནམ་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ནམ་
པར་བརྟགས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོ་འདོགས་པར་བྱས་ནས་སོ། ། ཀུན་ཏུ་བརྟགས་ནས་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པས་མངོན་པར་ཞེན་པར་བྱས་ཏེ་འདོད་ཆགས་འབྱུང་བ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་ཡང་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་རང་བཞིན་ཏེ་གང་ཞིག་འདི་མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པ་ཞེས་བྱ་
བ་རྒྱུ་ལྟར་མི་གཙང་བ་ལ་གཙང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པ་དེ་ནི་
འདུ་ཤེས་བྱིན་ཅི་ལོག་པའོ། ། གང་ཞིག་དེ་ཉིད་ལ་དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་པའི་ཡོངས་སུ་བརྟག་པ་ལ་
བཟོད་པ་དང་། འདོད་པ་དེ་ནི་ལྟ་བུ་བྱིན་ཅི་ལོག་པའོ། ། གང་ཞིག་དེ་ལྟར་མངོན་པར་ཞེན་པ་
དེ་ཉིད་ལ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དེ་ནི་སེམས་བྱིན་ཅི་ལོག་པར་
འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟར་ན་འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་
འདོད་ཆགས་སོ། ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འདི་དེ་དང་འབྲ་
བ་སྟེ། མི་དམིགས་པ་ལ་ཡང་དམིགས་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་བྱིན་ཅི་ལོག་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་
བའོ། ། གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བས་གཞན་གྱི་འདོད་པ་ལ་དགོས་པ་བྱེད་དེ། སེམས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བའི་སེམས་སོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོར་བསྟན་པའོ། །
ཁམས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པས་སྟོན་གསུངས་པ་ནི། དེས་ན་དངོས་པོ་གང་དག་དང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་
སེམས་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་ནམས་ཀྱིས་སོ། ། སེམས་གང་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བའི་
སེམས་སོ། ། དེ་ལ་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པའི་བྱིར། གང་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ལའོ། ། ཡོངས་སུ་
བསྡོམ་བ་ཉིད་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། གང་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་

པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འདིར་འཕགས་པ་བྱམས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་དུ་བྱས་པར་དག་བའི་
བཤེས་གཉེན་ལ་ཉེ་བར་བརྟེན་པ་དང་བྲལ་བའི་གསར་པ་རྣམས་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་པ།
འདི་ལ་སྟོང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་ནི། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་འདི་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བདུན་དུ་བཤད་པར་མི་བྱ་བ་ནི་གཞུང་གིས་སོ། ། བསྟན་པར་མི་བྱ་བ་ནི་
དོན་གྱིས་སོ། ། བཤད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཐོབ་པ་ལས་ཡོངས་སུ་ལྟོང་བ་དང་མ་ཐོབ་པར་ཡོངས་
སུ་ལྟོང་བའི་སྟོན་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། དེ་ལ་གང་ཐ་དད་པ་ཅམ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
འདི་ལ་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། གང་དུ་ཞེ་ན། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་། ཡོངས་སུ་བསྟོན་པ་ལ་
སོགས་པ་ལའོ། ། ཅམ་གྱི་སྒྲ་ནི་མ་ཆད་པའི་དོན་དུའོ། ། དད་པ་ནི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ལྟ་
ཡིད་ཆེས་པའོ། ། དགའ་བ་ནི་དགའ་བ་སྟེ་དེ་འདོད་པའོ། ། མོས་པ་ནི་དེ་ལས་གང་དུ་ཡོད་
པའི་ཡོན་ཏན་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བས་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཡིད་གྱི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའོ། །
གུས་པ་ནི་གུས་པས་དེ་ལ་མཆོད་པ་ལ་སོགས་པ་མི་འདའ་བར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པའོ། ། དེ་
ལྟར་ཡང་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པ་མེད་པས་མ་ཐོབ་པ་ཡོངས་སུ་ལྟོང་བ་བྱུང་པར་གྱིས་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །
ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་རྣམས་ལ་བཤད་པ་ལ་སྟོན་མེད་པ་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ས་དང་པོ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གང་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་དུ་མ་བྱས་པའི་
གསར་པ་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་ཉེ་བར་བརྟེན་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལ་ཡང་། ཐབས་ལ་མཁས་
པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཉེ་བར་དམིགས་པར་སོང་བ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་ཡོངས་སུ་བསྟོན་པའི་སྟོན་
བ་ཀྱན་རྗེས་ལ་ལྟག་པར་མོས་པ་ཅན་དོན་དམ་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བསྟེན་པས་མི་དམིགས་པ་
ལ་བརྟེན་པ་ཡོངས་སུ་བསྟོན་པའི་སྟོན་བ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལ་ཡང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་འདིར་
བའི་སྟོན་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལ་ཡང་བཤད་པ་ལ་སྟོན་མེད་པར་གསུངས་པ་ནི། གང་དག་
བའི་བཤེས་གཉེན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཉེ་བར་བསྟེན་པར་འགྱུར་བ་ནི་བསྟེན་པར་བྱས་པའོ། །
འགོད་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་དམན་པ་ཉིད་དོ། ། ཀྱན་ཏུ་བྱམས་པ་ནི་སེམས་ཡང་དག་པར་མཐོང་བ་
ཉིད་དོ། ། བག་ཆ་བ་ནི་ངལ་བའོ། ། བག་འཁྱམས་པ་ནི་ངལ་བའི་རྒྱན་ནོ། ། སྒྲག་པ་ནི་བཙོན་
འགྲུས་མེད་པའོ། ། ཆངས་པའི་སྒྲག་པ་ནི་ཀྱན་ཏུ་སྒྲག་པའོ། ། དེའི་རྒྱན་ནི་ཀྱན་ཏུ་སྒྲག་པ་དང་
བཅས་པར་འགྱུར་བའོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགོང་བ་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་ལའོ། ། ད་ནི་

གནས་བརྟན་ཡང་དོན་དམ་པ་པའི་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་བརྟན་པའི་དོན་དུ་རྣམ་པ་བཞེས་ཆད་
མར་བྱས་ཏེ། ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བརྟན་པར་བྱེད་པ་ནི། བྱམས་པ་
སེམས་གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་སེམས་དང་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་
བའི་སེམས་དག་ལ་སྤྲད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་པོ་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་སེམས་
དང་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་སྤྲད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡོངས་སུ་སྡོམས་པར་བྱེད་པ་དང་
ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པར་བྱ་བ་དག་ལ་སྤྲད་པར་བྱ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་ཡང་
དག་པར་མེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། སེམས་གཉིས་ལ་སྤྲད་པ་མེད་པར་གསུངས་པ་ནི། བྱམས་པ་
སེམས་གང་གིས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ནས་གང་ཡོངས་སུ་སྡོམས་པར་བྱེད་པའི་སེམས་དེ་ཡང་ཟད་ཅིང་
འགགས་པར་གྱུར་ལ་བྲལ་ཞིང་རྣམ་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་
ཡི་རང་བར་བྱེད་པའི་སེམས་སོ། ། ཟད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོར་བརྟན་པ་སྟེ། ལྷག་མ་ནི་རྒྱས་
པར་བཤད་པའོ། ། འགག་པ་ནི་རྣམ་པར་འཇིག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བྲལ་བ་ནི་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། རྣམ་པར་གྱུར་པ་ནི་སྤྲོ་མི་སྦྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སེམས་ནི་གང་ཞིག་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཅུང་ཟད་མ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཆོ་ན་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དངོས་པོ་དམིགས་པར་བྱེད་
པའི་སེམས་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་གསུངས་པ་ནི། སེམས་དེ་ཡང་གང་ཡིན་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། སེམས་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་
ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཅིག་ཤོས་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་དེ་ཡང་ཟད་པ་ཞེས་
བྱ་བའོ། ། གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལས་སུ་གྱུར་པའོ། ། ཡོངས་སུ་སྡོམས་པར་བྱེད་པ་དང་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་
པར་བྱ་བ་དག་ལ་སྤྲད་པ་མེད་པར་གསུངས་པ་ནི། སེམས་ཀྱིས་སེམས་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པར་
རྒྱས་པར་ཡང་ངེ་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ངེ་ལྟར་མི་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ནི། གང་
གི་ཆོ་སེམས་གཉིས་སྤྲད་པ་མེད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བས་སོ། ། སྤྲད་པ་ནི་དུས་མཉམ་པ་ཉིད་དོ། །
ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་ཉིད་ལ་མི་སྲིད་པ་བརྟན་པ་ནི། སེམས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་
པར་ཡང་མི་རྒྱས་ན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་སེམས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟེ། དངོས་པོ་
མེད་པ་ནི་བསྡོམས་པའི་དོན་དུ་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བརྟན་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་གནས་
བརྟན་གྱིས་མཆོན་མར་བྱས་ནས་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་འགག་པ་ལ། བརྒྱ་བྱིན་རྗེས་སུ་འདོད་པར་

གུར་པ་སྤྲུལ་པ་ནི། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། མཚན་མ་མེད་པར་
ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པ་ལ་ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་བྱགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མདུན་དུ་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར། བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་ལོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་ཐེག་པ་ལ་གསར་
དུ་བྱགས་པ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་བཅི་སྤྱོད་པར་བྱེད་ཅིང་། གནས་བརྟན་ཉིད་རྗེས་སུ་ཡི་
རང་བ་དང་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་བཅི་དག་ལ་རང་བཞིན་འདྲི་བར་བྱེད་པ་ནི། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་
ཡང་རྗེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། དུང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐེག་པ་ལ་
གསར་དུ་བྱགས་པ་ལོ། ། འདིར་གནས་བརྟན་བྱམས་པ་ཉིད་ལན་གདབ་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ།
བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་འདྲི་བའི་དགོངས་པ་གསལ་བར་བྱེད་ཅིང་འདྲི་བར་བྱེད་ཅེས་སྟོན་པར་བྱེད་
པ་ནི། དེ་ནས་གནས་བརྟན་ཆོ་དང་ལྡན་བ་རབ་འབྱོར་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལོ། ། བརྒྱམ་
ཤིང་ནི་དབང་དུ་བྱ་ནས་སོ། ། རྗེ་ལྟར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། གཞིར་བྱས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། གཞི་
ནི་འདྲི་བའི་རྟོན་དུ་བྱས་པ་ལོ། ། དེ་རྗེ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། འདིར་བྱམས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་
གིས་སོ། ། དེ་ལ་སྤྲུལ་པ་ལོ། ། བྱམས་པ་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྒྱམས་ཏེ། རྗེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་བར་གྱིས་སོ། ། ལྟར་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་
དང་དམིགས་པ་མེད་པ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཅེས་བྱ་བ་
བརྟན་ཏོ། ། དེ་ལྟར་ན་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་སེམས་དང་། ཡོངས་སུ་བསྡོམས་བཅི་སེམས་ལ་ཕྲད་པ་
མེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་པ་བཞིས་མཚན་མར་བྱས་ནས་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་བཅི་རིགས་པ་མ་ཡིན་
ཞེས། གང་ཞིག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་གནས་བརྟན་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་ལ་དགོངས་ཏེ།
རྗེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་གསར་པ་རྣམས་ལ་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་བྱང་
པར་རོ། ། འཕགས་པ་བྱམས་པས་རྣམས་པ་འདི་ལ་ཡང་གསར་པ་ལ་བསྐྱབ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་མི་
དམིགས་པ་དང་སྦྱོར་བ་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་བཅི་ཡང་དག་པར་འབྱུང་
བལོ། ། གཞན་དུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཉིད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་ལོ། ། སེམས་ལ་སོགས་པའི་འདུ་ཤེས་རྣམས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མི་
འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལན་དང་པོ་ལོ། ། སེམས་གང་གིས་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་བཅི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སེམས་གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་སྡོམས་བཅི་བྱེད་པ་ལོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལོགས་པར་འཛིན་

པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་བསྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྟོན་པ་ལོ། ། གསལ་བར་
བྱེད་པའི་དོན་ཏུ་གསུངས་པ། རི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པས་ཉེ་བར་བསྟར་བའོ། ། འོ་ན་གང་གི་ཆོ་ན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱིར་
གསུངས་པ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལོ། ། ད་ནི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་སེམས་དང་།
ཡོངས་སུ་བསྟོན་པའི་སེམས་ལ་ཟད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་བསྟོན་པ་མེད་པས་དོན་དམ་པར་ཡོངས་སུ་བསྟོན་པ་མེད་ཅེས་
དེ་ལྟར་བསམ་པར་བྱེད་ཅིང་ཡོངས་སུ་བསྟོན་པ་ནི་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་བསྟོན་པ་ཞེས་གཉིས་
པ་ལོ། ། དེ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། སེམས་གང་ཡང་
ཡོངས་སུ་བསྟོན་པའི་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཡོངས་སུ་བསྟོན་པར་གྱུར་པ་ལོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་དག་པར་ཤེས་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོར་བསྟན་པ་ལོ། ། འདི་ལྟར་སེམས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱས་པར་བཤད་པ་སྟེ།
ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
སེམས་དེ་ལ་དེ་ལྟར་སེམས་པ་ན་ཞེས་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་རྟོ། ། ཟད་པ་ནི་འདས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
རོ། ། ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་ལ་བྱེད་དེ། མི་རྣམས་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རི་བོང་གི་རུ་བཞིན་ནོ། ། དེ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་དེ་ཡིན་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་དོ། ། ཆོས་གང་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་
རྣམས་ཀྱི་སོ། ། ཆོས་གང་དག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ལོ། །
གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཉེ་བར་བསྟར་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་འདས་པའི་སངས་
རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་དབང་ཏུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་ཉིད་གཙོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
རོ། ། ཡང་གསུམ་པ་ནི་མ་བྱོན་པའི་སངས་རྒྱས་དང་འབྲེལ་པས་གསུངས་པ་ནི། འཕགས་པ་
རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ད་ལྟར་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་དབང་ཏུ་མཛད་
ནས་ཡང་བཞི་པ་གསུངས་པ་ནི། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་ལོ། ། ཡང་མདོར་བསྟར་ནས་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཏེ། འདས་པ་དང་། མ་བྱོན་པ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་
བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དང་། ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཅན་
དང་། སོ་སའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་བསོད་ནམས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་

རང་བར་བྱས་ནས་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་ཤིང་། དེ་ནམས་ལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཟད་པས་ཇི་སྲིད་བྱང་
ཆུབ་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་དག་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཅན་མི་ཟད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲོ་ན་མེད་
པའི་ཡོངས་སུ་སྡོམས་བྱེད་ཅིས་ལྷ་པ་གསུངས་པ་ནི། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ཡང་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་བ་ལ་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་
ཡོངས་སུ་སྡོམས་བྱེད་ཅིས་དྲུག་པ་གསུངས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཡང་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་ཡང་ཞེས་སྡུ་མ་བཞིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གསུངས་
པ། བཅུན་པ་རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་
དོགས་ནས་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའོ། ། བདུན་པ་གསུངས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཡང་འདི་སྟུང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། སེམས་ཀྱིས་སེམས་མི་ཤེས་ཤིང་
ཆོས་ཀྱིས་ཆོས་ཤེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉི་བར་བསྟུ་བའོ། །
ཡང་འོག་ཏུ་འདས་པ་ལ་སོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་
པ་ཆད་མར་བྱས་ནས་ཡོངས་སུ་སྡོམས་བྱེད་པའི་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་
ཏེ་དེས་བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དབེན་པ་དང་ཞི་བ་ཉིད་
དུ་ཤེས་ན། དེའི་ཆེ་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་བརྒྱད་པ་གསུངས་པ་ནི།
གལ་ཏེ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ནི་བསོད་
ནམས་ཀྱི་ལས་སོ། ། དེ་ཤེས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆོན་མར་བྱེད་པའོ། ། དབེན་པ་ནི་ཀུན་
བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དག་གིས་སོ། ། ཞི་བ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་འདི་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དབེན་པ་དང་ཞི་
བ་ཉིད་ཤེས་པ་ལ་ཡང་གལ་ཏེ་དེའི་དངོས་པོ་མངོན་པར་ཞེན་པར་གྱུར་ན། དེའི་ཆེ་ཡང་དག་
པར་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་བ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟར་ན་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཉི་
བར་བསྟུ་བའོ། ། དེའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆེ་ག་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་
དག་པར་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ད་ནི་འདས་པའི་སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་
ཡོངས་སུ་བསྡོམས་བ་རིགས་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ཤེས་ཤིང་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་

བསྡོམ་བཞེས་དགུ་པ་གསུངས་པ་ནི། གང་ཡང་སངས་རྒྱུ་བཙམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པས་སོ། ། དེ་ཅི་འདྲ་བ་ལྟར་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་
པ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། ། གང་གིས་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་
བའི་སེམས་ཀྱིས་སོ། ། དེའི་རིགས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་འདིའི་རྣམ་གྲངས་གཞན་ནི་དེའི་རིགས་སུ་
གཏོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དེའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་
ནི་དེའི་རང་བཞིན་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཤེས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་དེ་གཉིས་
ཡང་དག་པར་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་པ་ལོ། ། ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བར་འགྱུར་ཞེས་
ཡང་དག་པར་སོ་སོར་རྟོག་པར་རྟོག་པས་ཀུན་ཏུ་ཚེངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞན་གྱིས་
ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དགག་ཆོག་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཤེས་
ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ། གལ་ཏེ་འདིས་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་པར་
ཞེན་ན་དེའི་ཆེ་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་སྡོམ་བར་མི་བྱེད་ཅེས་བཤད་པ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་
བུར་གྱུར་བའི་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བ་ནི་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་གནང་བ་སྟེ།
གཞན་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལོ། ། འདས་པ་
ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བ་མི་འཐད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། གང་འདས་པ་དེ་ནི་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལོ། ། མ་ཐོབ་པ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་གནས་པ་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ལོ། ། འདི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་ཐོགས་པར་བྱེད་པའི་སྐྱོད་དང་། སྦྱོར་བའི་གནས་
སྐབས་དག་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེའི་ཕྱིར་གཉི་གཡང་མེད་དོ། ། དེ་བས་ན་དེ་ནི་མཆན་
མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པར་ལྟ་བུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དུལ་མ་ཡིན་པ་ནི་འདུན་པ་ལ་ལོ། །
མཆན་མ་མ་ཡིན་པ་དང་དུལ་མ་ཡིན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་ཡོངས་
སུ་བསྡོམ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ནི། དེ་ལྟར་མཆན་མར་བྱེད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆན་མ་མ་ཡིན་པ་དང་དུལ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། མི་སེམས་
ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ལོ། ། གང་གི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་
བསྡོམ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་མཆན་མར་མི་བྱེད་པ་ཉིད་ལ་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་
བསྡོམ་བ་ལ་ཐབས་ཡིན་ན་འདི་ལ་ཡང་བྲན་པ་དང་བྲལ་བས་ཡང་དག་པར་འགྱུར་བ་ལ་ཡང་

དག་པར་བསྡོམས་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེས་དོགས་ནས་གསུངས་པ། དེ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །
དཔེ་པ་དང་བྲལ་བ་ནི་གཞན་ལ་ཡིད་ཉིད་དོ། ། གཉིད་མཐུག་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་ནམ་པ་
ཐམས་ཅད་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ། འོ་ན་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པར་འགྱུར་ཞེས་
གསུངས་པ། དཔེ་པ་དང་བྲལ་བའམ་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གཞན་ལ་ཡིད་ཉིད་
དམ་ཡིད་ཉིད་མེད་པ་གཉིས་ཀྱང་མཉམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། འོ་ན་གང་གི་ཆེ་ན་ཡང་
དག་པའི་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན་གསུངས་པ། དེ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དེ་སྟེ་འོ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
ཉིད་དོན་ནོ། ། གཉིད་མཐུག་པ་དང་། རྒྱལ་པ་དང་། བརྒྱལ་བའི་གནས་སྐབས་བཞིན་དུ་
དངོས་པོ་ནམས་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ནི་བྱིན་ཅི་ལོག་པའི་གཉེན་པོ་མ་ཡིན་ནོ། ། འོ་ན་ཀྱང་
དངོས་པོ་ནམས་མཐོང་བ་ཉིད་ལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་གིས་ཉེས་པར་སྤྱད་ཅིང་དོ་བོ་ཉིད་ཁོང་དུ་
མི་ཆུད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། འདི་ལྟར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་བསྟར་བའོ། ། འོ་ན་ཉེ་
མཚན་མར་བྱས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་རི་ལྟར་མི་འགལ་བས་རིགས་པ་ཡིན་ཞེས་དོགས་
ནས་གསུངས་པ། འདི་ནི་དེའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སངས་
རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་དེ་ནམས་དང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་ནམས་དང་། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ལ་སོགས་
པའི་སེམས་དེ་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཉིད་ཀྱན་རྫོབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེ་བར་དམིགས་པ་
ཡིན་ནོ། ། དོན་དམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཚན་མར་བྱས་པ་དང་མཚན་མར་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་
ཐམས་ཅད་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་མཚན་མར་བྱས་པ་དང་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ལ་རིགས་པ་
ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཐབས་མཁས་པ་འདི་ལ་ཐབས་གང་ཡིན་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི། ཐབས་མཁས་པ་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཐོས་པ་དང་མི་ལྟན་པས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་འམ་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་ལྷག་མའོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་གང་
ཞིག་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་དེ་ཉིད་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལ་འཇུག་པ་ནི་འཛིན་པར་མི་
རུས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་རྟོ། ། དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་ནའོ། ། དེ་ལ་དེ་སྐད་མ་
ཟེར་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། འདི་གང་ཞིག་གསུངས་པ་ནི། གང་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདི་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཡང་དེ་ལྟར་རུས་ཞེས་ཅི། དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་

དོགས་ནས་གསུངས་པ་ནི། འདུ་བྱེད་དེ་དག་ཀྱང་འགགས་པ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ།
དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་
གང་ཞིག་བདག་གི་དངོས་པོ་དང་། གང་ཞིག་འདུ་བྱེད་ནམས་ཡང་དག་པར་ཡོད་པར་འགྱུར་
བ་དེ་ནམས་ཉིད་ནི་མཚན་མར་བྱ་བ་སྟེ། ཐམས་ཅད་ནམ་པར་རྟོག་པར་བྱེད་དེ། མཚན་མར་
བྱས་ནས་ནམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་རྗེས་སུ་
གནང་བར་མི་མཛད་དོ། ། ཁ་བས་བབ་པོ་དུག་ཅན་དང་མཚུངས་པ་འདི་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་
བའོ། ། དེ་བས་ན་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པར་མི་བྱ་བའོ། ། དེ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡང་མ་ཡིན་
ཞེས་བྱ་བའོ། ། འགགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་ལྟར་སྤར་གསུངས་པ་གང་ཞིག་འདས་པ་དེ་ནི་
བད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། བདག་གི་དངོས་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་གཞུགས་ལ་
སོགས་པའི་སྤང་པོ་ནམས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་བསྐྱབ་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་
ནམས་ཀྱི་སྐྱེ་ནམས་སོ། ། འདུ་བྱེད་དག་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་
བའི་སེམས་ལ་སོགས་པ་ནམས་སོ། ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་འགགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་པའི་ངོ་
བོ་མི་རུང་བ་ཉིད་བརྗོད་ནས། དོན་དམ་པར་ཡང་གསུངས་པ་ནི། ཞི་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
ལ། ཞི་བ་ནི་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྟེ། གདོན་མ་ནས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དབེན་པ་ནི་ཀུན་
བརྟགས་ཀྱི་ངོ་བོས་སྟོང་སྟེ། གཞན་དབང་གི་རང་བཞིན་ནོ། ། དམིགས་པ་དང་བྲལ་བ་ནི།
དམིགས་པས་སྟོང་པ་ཡོངས་སུ་བྱུང་བ་སྟེ། མི་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། འོན་ཀྱང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར། བདག་གི་དངོས་པོ་དང་འདུ་བྱེད་ནམས་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་
དང་། ཉེ་བར་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ཡང་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་ཚད་མར་
བྱས་པ་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པ་ལ་ནམ་པར་བརྟགས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་རི་ལྟ་བུ་
བཞིན་མ་ཡིན་པ་ལ། རི་ལྟ་བུ་བཞིན་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཅན་ཤུགས་ཀྱིས་བདག་གི་བའི་ཉེ་བར་
དམིགས་པ་མི་དམིགས་པ་ལ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་བས་ན་ཅི་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དེའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
ཡོངས་སུ་བྱུང་ན་ལས་འདས་པ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཡང་གི་སྐྱེ་ནི་བྱུང་པར་ཀྱི་དོན་ལའོ། ། དེ་
ལ་ཤིན་ཏུ་མཚན་མར་བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དུག་དང་བཅས་པ་ནི་

མོངས་ཤིང་འཆི་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཟུག་རྩ་དང་བཅས་པ་ནི་རིང་པོ་ནས་རིང་པོར་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་གི་ལྟ་བའི་ནང་དུ་ཡང་དག་པར་ཁྱགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ཉིད་དཔེས་བསྟན་པ་ནི།
འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བཟང་བ་ནི་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པ་རབ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་རོ། ། མོད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གལ་ཏེ་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེ་
ལྟར་ཡང་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། མཁས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱད་པར་དུ་ཤེས་པ་ནམས་ཀྱིས་
སོ། ། དུས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ནི་དུག་དང་བཅས་པ་ལ། ཤི་བའི་རྒྱས་པ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། ཤེས་རབ་འཆལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ནི་པན་པ་དང་བདེ་བར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོ་
བདགས་ནས་རོ་མུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བསམས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པ་ལ་ཆགས་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། མུང་བར་བྱེད་པས་ན་མུངས་པ་སྟེ་ཡོངས་སུ་ཡོངས་སྟོད་པའོ། ། ལྷ་བའི་ཆོ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཐ་མ་ལའོ། ། རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ནི་འབྲས་བུའོ། ། ལོག་པར་འཛིན་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཉེན་པའི་དུས་སུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ལོག་པར་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་
པའི་དུས་ནའོ། ། ལོག་པར་ཁ་དོན་བྱས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་ནས་ཡང་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་
དུས་ལའོ། ། ལེགས་པར་སྤྲས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རང་བཞིན་ལའོ། ། དོན་ལ་
ཤེས་ཤིང་ནི་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་ལེགས་པར་བྱས་པས་སོ། ། ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པ་ནི་རྟོགས་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་བསྟོར་བར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་ཅེས་བྱ་བའི་སྟོ་ནི་རྟོགས་པའི་
དོན་ལའོ། ། དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་བསྟོར་བ་དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ། གང་ཞིག་འདི་གསུངས་པ་ལ། དུག་
ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདིར་དུག་ནི་དོན་མ་ཡིན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱས་པའོ། ། དེ་བས་
ན་ཞེས་བྱ་བས་ནི་ཉེ་བར་བསྟར་བའོ། ། དེ་ལྟར་འདིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་མ་
བརྟེན་པར་ཡོངས་སུ་བསྟོར་བའི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བས་བེན་པར་བྱས་
སོ། ། ཇི་ལྟར་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་བསྟོར་བ་དེ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་སྟོ་ནས་ལན་མང་དུ་
འཕགས་པ་བྱམས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་བེན་ཏོ། ། ད་ནི་ཡང་དག་པར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་བསྟན་པའི་དོན་དུ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ཉིད་ལ་བསྐྱལ་
བ་ཞེས་དེའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་བསྟོར་
བའི་རྣམ་པ་གནས་བརྟན་གྱིས་བསྟན་པར་བྱ་བར་འདོད་པས་གནས་བརྟན་ཉིད་ལ་ངི་བར་

མཛད་དེ། ཡང་དེས་ཇི་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཡོངས་སུ་གཟུང་བར་བྱ་
བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདིར་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་ནི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའོ། ། ལན་ནི་རབ་འབྱོར་གྱིས་
སྤྲུལ་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གཞན་དག་ནི་པོ་ཏི་
མང་པོ་མ་མཐོང་བ་རྣམས་ཇི་ལྟར་ཡོངས་སུ་གཟུང་བར་བྱ་ཞེས་བསྟོན་ན་སྤྲ་ན་མེད་པ་ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་བསྟོན་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་འདིའི་
རྗེས་ལ། འདི་མཁན་བག་མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆད་པ། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྤྲུལ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡི་
གོ་ལྷ་པོ་པོ་ཏི་གཅིག་ལ་མ་མཐོང་བ། འཕགས་པ་མགོན་པོ་བྱམས་པས་ཡང་དེས་ཇི་ལྟར་
བསྐྱབ་པར་བྱ་ཞེས་རང་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་ནས། འདིར་འདིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་
ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལན་བྱས་པ་ཞེས་སྤྲ་བར་བྱའོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་ཆོག་དང་དག་
རྫོགས་པའི་རྗེས་ལ། དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆོ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་ལེགས་སོ་
ཞེས་བྱ་བ་བྱིན་ནས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གང་ཞིག་ཡང་འདིར་དེ་རྣམས་ཀྱི་
ལན་ངི་བའི་སློན་ནས་ཉེ་བར་སྟོན་པ་པོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ལ་ལེགས་སོ་ཞེས་
བྱ་བ་དེ་ལ་ཡང་། དངོས་སུ་སྟོན་པ་པོ་སྤངས་ནས་སྟོན་པས་མཛད་པ་ཉིད་བྱེད་པ་གང་ཞིག་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་བྱེད་ཆོས་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིས་བསྟོད་པའི་བྱེད་པར་ངི་བ་ཅམ་
བྱེད་པ་ལ། ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་ལན་འདི་དག་འབ་ཉིད་དོ། ། དེ་བས་ན་ཅུབ་བྱང་མཆོམས་ཀྱི་
ཡུལ་ན་དར་བ་དང་། དེ་ནས་བྱུང་བའི་པོ་ཏི་རྣམས་དེ་དག་གིས་མ་མཐོང་བས་གནས་འདི་ལ་
ཡང་ཆེན་མོ་རྣམས་ཀྱི་འདོན་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འགྱུར། དེ་རྣམས་ལས་ནི་འདི་ལྟར་འདོན་པ་ཡིན་
ཏི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱམས་པས་གསུངས་པ། འདི་ལྟར་ཡང་འདས་པ་དང་། མ་བྱོན་པ་
དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་དགོ་བའི་རྩ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ན་ཡོངས་སུ་
བསྟོན་བར་བྱ་བའོ། ། ཇི་སྟིད་ཏུ་སྤྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཇི་ལྟར་
ཡོངས་སུ་བསྟོན་བར་འགྱུར། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྤྲུལ་པ། བྱམས་པ་འདིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་
ཀྱི་བྱུང་མ། རིགས་ཀྱི་བྱ་མོས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྟོད་ཅིང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ལ་སྐྱུར་པ་མི་གདབ་པར་འདོད་པས་ཇི་ལྟར་ཡོངས་སུ་བསྟོན་བར་བྱ། ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་མཁྱེན་པ་ཞེས་བྱ་

བ་ལ་སོགས་པའོ། དེ་བས་ན་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ཉིད་ཀྱིས་འདིར་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའི་ལན་ནོ། འོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་མཆན་མར་བྱས་ནས་ནམ་པར་རྟོག་
པར་བྱེད་པའི་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་རྗེས་སུ་ཤེས་པར་མི་བྱེད་པ་དེའི་
ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ནམས་ཉིད་མཆན་མར་བྱས་ཏེ། ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའོ། སྐྱར་པ་
འདེབས་པ་ནི་སྤྲད་པ་དེ་མི་བདེན་པར་སྤྲོ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་ཅན་གྱིས་སོ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཡུལ་གྱི་
མཁྱེན་པའོ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་བྱང་
ཆུབ་པའི་ཡུལ་གྱི་གཟིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་ཏོ། དེའི་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་
ཞེས་བྱ་བས་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པའོ། ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བ་ཆེན་པོ་ནི་བདེ་འགྲོ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་
བུ་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ཆོས་ཀྱིས་དབྱིངས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་མཆན་མ་ལ་ཡང་ཉེ་བར་ལེན་པ་མ་ཡིན་པས་ནམ་མཁའ་བཞིན་
དུ་མཐའ་ཡས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཕྱིར་རོ། ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ནི་ཆོས་དང་
ཡོངས་སྤྱོད་རྟོགས་པའི་སྐྱེ་ཁུན་ནས་འཕགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཤིན་དུ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ནི་
སྟོབས་དང་མི་འཇིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
རོ། དུག་མེད་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་སོང་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ལྷག་པའི་བསམ་
པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་ལ་སོགས་པས་སོ། རྟོག་
དེ་ལྟར་རྟོག་གིས་བྱས་པའི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྟོག་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་
སུ་བསྡོམ་བ་ལ་བསྟན་ནས། དེ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་དང་དུས་གསུམ་ལ་མ་
གཏོགས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས། ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བ་དུག་མེད་པ་དེ་ལས་གཞན་དུ་ཡོངས་སུ་
བསྡོམ་བ་ནི་དུག་དང་བཅས་པ་ཞེས་ནི་ལན་ཏེ། གཞན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་བསྟན་པར་
བྱེད་པ་ནི་ཚུལ་བྱིམས་ལ་སོགས་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྟེ་ཚུལ་བྱིམས་ལ་སོགས་པའི་
སྤང་པོའོ། མི་གཏོགས་པ་ནི་མཐའ་དང་བྲལ་བར་སྐྱར་བ་སྟེ། དུས་གསུམ་དང་ཁམས་གསུམ་
དུ་མི་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའོ། དུས་གསུམ་དང་ཁམས་གསུམ་ལ་ཡང་ནང་དུ་སོང་བ་
མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ཚུལ་བྱིམས་ལ་སོགས་པ་དེ་ནམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་

དབྱིངས་ཅམ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་ཡང་ངོ་། ། ཆོས་གང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་
སྟེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། རྒྱུ་མ་ཐོས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གདུག་པ་
ཅན་མ་ཡིན་པའོ། ། ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་
ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་ཞེས་ལན་བསྟན་པའི་དོན་དུ་གསུངས་
པ། ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་གང་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། དེ་ནས་བཙམ་ལྟན་འདས་གནས་
བརྟན་རབ་འབྱོར་གྱི་ཆོག་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་མཛད་ནས་རྣམ་པ་མང་པོས་བསོད་ནམས་
མང་བ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པར་མཛད་དོ། ། གང་གྲུའི་ལྷུང་གི་བྱེ་མ་དང་མཉམ་པའི་སྟོང་
གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་སེམས་ཅན་རྣམས་དགེ་བ་བརྩུ་ལ་གནས་པར་བྱེད་པ་པོའི་བསོད་
ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པའི་བསོད་ནམས་མང་
བ་ཉིད་བསྟན་པས། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་དེ་ཅམ་ཉིད་ལ་བསམ་གཏན་བཞི་ཐོབ་པའི་
བསོད་ནམས་ལ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཆད་མེད་པ་ཐོབ་པ་དང་། གཞུགས་མེད་པའི་སྟོམས་པར་
འདུག་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་དེ་ཅམ་ཉིད་ལ་རི་སྲིད་དུ་སངས་རྒྱས་པར་གྱུར་པའི་
བསོད་ནམས་ལྷག་པ་ཉིད་ཀྱིས། ཡང་སེམས་ཅན་དེ་ཅམ་ཉིད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་གྱུར་
པ་གཞན་དག་དེ་ཅམ་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རྒྱན་བཞིས་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་
སྟེར་བའི་གང་གྲུའི་ལྷུང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་ཀྱི་བསྐྱེད་པར་རིམ་གྲོས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གང་
ཞིག་དེ་བས་ཀྱང་ལྷག་པའི་བསོད་ནམས་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། ན་བར་བྱེད་པས་ན་ན་བས་ཏེ་དེ་
གསོ་བ་ནི་དེའི་རྒྱ་ཅན་སྟན་རྣམས་སོ། ། ཡོ་བྱད་ནི་ཟག་སྟོན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། ། བདེ་
བའི་རྒྱན་མས་ནི་བདེ་བའོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟོར་བ་ནི་སྟེར་བར་བྱེད་པའོ། ། བདེ་བ་ལ་རེག་པ་
ནི་བདེ་བ་ཉམས་སུ་སྦྱང་བའོ། ། དེས་གང་ཞིག་གནས་པ་ནི་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །
ཡང་བསོད་ནམས་ཀྱི་བྱང་པར་གསུངས་པ་ནི་རྣམ་གྲངས་དེས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
དེས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཤད་ཟིན་པའི་རྒྱན་བཞི་ཉེ་བར་སྟེར་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ཡོངས་སུ་
བརྟགས་ནས་སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རེ་རེ་ལ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་
བར་བསྟེན་པར་བྱ་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་སོ། ། རེ་རེའི་ཉེ་བར་བསྟེན་པར་བྱེད་པའི་ཉེ་བར་

བསྟན་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རེ་རེ་ཡོངས་སུ་བརྟགས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་རྣམས་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཡོངས་སུ་བརྟགས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་འདུག་པ་ཡིན་ནོ། ། འདིར་ནི་སྣ་མ་ལས་འདི་
ནི་ཁྱད་པར་རོ། ། སྣར་ནི་གཅིག་གིས་ཉེ་བར་བསྟན་པར་བྱ་བ་དེ་རྣམས་ཉིད་གཞན་རྣམས་ལ་
ཡང་སྟེ། དེ་རྣམས་ནི་སེམས་ཅན་ཅམ་གྱི་ངོ་བོ་སྟེ། འདིར་ནི་གང་ཞིག་གཅིག་གིས་ཉེ་བར་
བསྟན་པར་བྱ་བ་དེ་ནི་གཞན་གྱི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཕོངས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་སྦྱོར་པ་
ནི་འབྲས་བུ་ཆེན་པོར་འགྱུར་རོ། ། གཅིག་གིས་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་གཞན་གྱིས་ཉེ་བར་བསྟན་
པ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཞེས་ཁྱད་པར་རོ། ། ཡང་ན་རེ་རེ་ཡོངས་སུ་
བརྟགས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་ཅམ་གྱིས་སེམས་ཅན་གཅིག་ཡོངས་སུ་
བརྟགས་པར་བྱ་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རེ་རེ་ཡོངས་སུ་བརྟགས་ནས་དེ་ཅམ་གྱིས་གཅིག་ཡོངས་སུ་
བརྟག་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སམ་དེ་ཅམ་ཉེ་བར་སྟན་པར་བྱེད་
པའོ། ། རྗེས་པར་བྱེད་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་མང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཉེ་བར་
བསྟན་པར་བྱ་བ་དང་། ཉེ་བར་སྟན་པར་བྱེད་པ་དང་། སྦྱོར་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་
དུས་མང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། བསོད་ནམས་ཀྱི་སྤང་པོ་དེ་གཟུགས་ཅན་ཞིག་ལགས་ན་ནི་མི་ཤོང་
བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་རྣམས་སུ་ཡོངས་སུ་ཤོང་བ་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་བསོད་ནམས་འདི་ལ་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བས་
མང་བ་ཉིད་རྗེས་སུ་གནང་ནས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་པ་ལས་སྦྱོས་པ་ལ་ཁྱད་
པར་གསུངས་པ་ནི། དེ་ལྟར་དེ་ཅམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉེ་བར་སྟན་པར་བྱེད་པ་རྣམས་
སོ། ། རབ་འབྱོར་ཡང་གང་གི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་སྣར་གྱི་བསོད་ནམས་རྣམས་ལ་
མཆན་མར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། ཉེ་བར་དམིགས་པར་འདུ་ཤེས་པས་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་པའི་བསོད་
ནམས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལ་དམན་པ་ཉིད་དེ་མེད་པས་ལྷག་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། ད་ནི་
པན་ཡོན་ཐོས་པས་དགའ་བ་སྦྱེད་པའི་ལྟ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟགས་པ་སྟོགས་པ་དང་མཆོད་པ་
བྱེད་པ་གསུངས་པ་ནི། དེ་ནས་རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་རིས་ཀྱི་ལྷའི་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
མངོན་པར་གཏོར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདུན་དུ་མེ་ཏོག་གི་ཆོགས་གཏོར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། མངོན་བར་

རབ་ཏུ་གཏོར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་ནས་སོ། ། དེ་དེ་བཞིན་དུ་ལྟའི་རིས་གཞན་དག་ནས་ཀྱང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆོ་མ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལས་སོ། ། སྒྲ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱུགས་པའི་སྒྲའོ། །
དབྱངས་རྗེས་སུ་བསྐྱུགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱུགས་པའི་ཆོག་དེ་ཉིད་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར་མང་བ་ལ་རྟོག་པར་བྱེད་དོ། ། ཡུན་རིང་པོ་དེ་ཙམ་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་རིང་པོ་ཙམ་
དུ་བསགས་པའོ། ། དེ་ལྟར་རྒྱ་ཆེར་ཡང་དག་པར་བསྐྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་ཆེན་
པོས་སྦྱེད་པར་བྱེད་པའོ། ། སྤར་བཤད་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྷན་
འདས་སྤར་བསྟན་པར་མཛད་དེ། ལྟའི་བྱ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ཁ་ཅིག་
གོ། ། ཡང་ན་གང་ཞིག་དེ་མ་ཐག་དུ་བསོད་ནམས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ནི་འདིར་ལྟའི་བྱ་
དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་མདོར་བསྟུས་ཏེ་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས་སོ། ། རྣམ་གྲངས་འདིས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱད་པར་གསུངས་སོ། ། འདིར་ནི་བྱད་པར་འདིའོ། ། གང་ཞིག་ཡང་
འཛིག་རྟོག་གི་ཁམས་གཞན་དང་གཞན་ན་ཡོད་པ་ཉེ་བར་བསྟན་པར་བྱ་བ་དེ་རྣམས་ཀྱང་
བྱང་ཆུབ་དུ་སེམས་བསྦྱེད་ནས། སྤར་འཛིག་རྟོག་གི་ཁམས་གཞན་དང་གཞན་ན་ཡོད་པ་དེ་
རྣམས་ལ་སྦྱོན་པ་བྱིན་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ལྟ་ཞོག་ཅེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་འབྲེལ་བར་འགྱུར་རོ། ། རེ་རེ་ནས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་ནི་སྤར་མ་ལྟར་བཤད་པར་བྱའོ། ། འདི་ཙམ་གྱིས་ནི་རི་སྤྱིད་དུ་སྦྱབ་པའི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་
ཁས་སྤངས་ནས་དེ་སྟོན་དུ་འགོ་བ་ཅན་ཡོངས་སུ་བསྟོན་བ་བསྟན་ཏོ། ། ད་ནི་རང་དང་གཞན་
གི་བསོད་ནམས་ཀྱི་བྱ་བ་མཉམ་པ་ཉིད་པའི་དོན་དུ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ཉིད་བཤད་པའི་དོན་དུ་
མདོར་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི། དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། མ་ལུས་
པར་བྱས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་པ་མེད་པར་བྱས་ནས་སོ། ། མཆོག་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་རྣམས་རྗེས་ནས་ཅི་ཙམ་གྱིས་ན་མཆོག་དུ་འགྱུར་ཞེས་བྱ་
བའི་འདྲི་བའོ། ། ཆོས་རྣམས་མི་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སངས་རྒྱུ་རྣམས་དང་དགེ་
བའི་ཅ་བ་དེ་རྣམས་ལ་གཟུང་བ་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་མཉམ་པ་ཉིད་མཐོང་བ་གསུངས་
སོ། ། དེ་ལ་མི་འཛིན་པ་ནི་ཀུན་བརྟགས་སོ། ། རྫོམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད་པ་ནི་གཞན་དབང་གིས་
སོ། ། མི་དམིགས་པ་ནི་ཡོངས་སུ་གྱུབ་པའོ། ། འདི་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ་བོ་ཉིད་གསུམ་དེ་ཉིད་རིམ་

པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཉིད་མི་རྟོག་ནམ་པར་མི་རྟོག་མི་མཐོང་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདི་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་
པ་ནི་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཉིང་ངེ་འཇིན་འདིའི་གནས་སྐབས་ལ་
ལངས་པ་ཡང་རི་ལྟར་ཆོས་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་གཞག་པར་བྱེད་པ་དེ་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་དེ་
དག་ལ་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་རྟོག་པས་རྣམ་པར་བསྐྱབ་པ་
སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟོག་པས་རྣམ་པར་བསྐྱབ་པ་བརྟེས་པ་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའོ། ། མ་སྐྱེས་པ་ནི་
གཞན་དབང་རྣམས་སོ། ། ཇེས་པར་མ་སྐྱེས་པ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་རྣམས་སོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
འོང་བ་མེད་པ་དང་འགྲོ་བ་མེད་པ་སྟེ། སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་དག་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བུར་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གསུངས་པ། འདི་ལ་ཆོས་གང་ཡང་མ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་དང་། ། འགག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་འདི་རྣམས་
དང་། ། ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། ། སོ་སེའི་སྐྱེ་བོ་
རྣམས་ཀྱི་དགོ་བའི་རྩ་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་། ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པའི་སེམས་དག་ལ་ཆོས་
ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དེ་ལྟར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་ཡོངས་སུ་སྡོམས་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་ན་རྗེས་
སུ་ཡི་རང་བ་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་སྐབས་ལ་ཡང་ཡོངས་སུ་སྡོམས་པར་བྱེད་པ་
ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་ནི་ཅི་ནས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་། སྤྱི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ལ་རྣམ་པར་གྲོལ་བས་མཉམ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་དུས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་
དང་། ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པར་བྱའོ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པས་སོ། ། རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་
སྐྱེ་བ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་དོ། ། རྟོན་དམ་པར་སྐྱེན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་
ཅད་དེ་ལྟར་ཉིད་ཅས་བྱ་བའི་རྟོན་ཏོ། ། མ་བཅིངས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་
བཞིན་གྱིས་དབེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སོ་སེའི་སྐྱེ་བའི་དུས་སུ་བཅིངས་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། ། མ་
གྲོལ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཕྱིས་གྲོལ་བ་མེད་པའོ། ། མ་ཆགས་
པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་གང་ཏུ་
ཡང་ཆགས་པ་མེད་པའོ། ། ཡོངས་སུ་མི་སྡོམས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་ལ་
ཡང་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ཐམས་ཅད་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། མི་འཕོ་བ་

དང་མི་འཇིག་པས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འོན་པར་ཡང་ཆོས་རྣམས་ལ་གནས་སྐབས་གཞན་ལ་འཕོ་
བ་མེད་དེ་འཇིག་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ཙམ་གྱིས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཅིངས་པ་
དང་། གྲོལ་བ་མེད་པ་དང་། གུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དང་། འཕོ་བ་དང་རྣམ་པར་
འཇིག་པ་མེད་པས་སོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མཉམ་པ་ཞེས་སོ་སོར་
རྟོག་པས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་མཆོག་ཏུ་འཇུག་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལན་གཉིས་པའོ། ། སྤར་འཇིག་རྟེན་
ཀྱི་ཁམས་གང་གྲུའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་དག་གི་དམིགས་པ་ཅན་གྱི་ཚུལ་བྱིམས་ལ་སོགས་པའི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྟོང་པའི་བསོད་ནམས་བསགས་པ་ལས། མི་དམིགས་པའི་སྟོར་བས་
བསོད་ནམས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་། ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པའི་བསོད་ནམས་ཉིད་
ལྷག་པ་ཞེས་ལན་ནོ། ། ཚུལ་བྱིམས་ཡང་དག་པར་སྤངས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོ་ག་ཇི་ལྟ་བར་གུས་
པ་དང་བཅས་པར་སྤངས་ནས་སོ། ། མཆོང་བྱས་པ་ནི་སྟོན་ནས་བརྗོད་པའོ། ། བརྟེན་པ་ནི་
བརྟེན་པའོ། ། སྟོས་པ་ནི་བདེན་པ་དང་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྟོན་བརྗོད་པས་སོ། ། ང་རྒྱལ་
དང་བཅས་པ་ནི་ཡོད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། ཟུགས་པ་དང་གཉིད་ནི་ཟུགས་པ་དང་
གཉིད་དེ་དེས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་རྟོ། ། དེ་ལ་ཟུགས་པ་ནི་སེམས་
ལས་སུ་རུང་བ་མ་ཡིན་པའོ། ། ཟུགས་པའི་མཆོན་ཉིད་གང་ཞིག་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བ་ཉིད་
རང་གི་དམིགས་པ་ལ་རྟོགས་པའི་བྱིར་རོ། ། གཉིད་ནི་སེམས་རང་དབང་མེད་པར་ནང་དུ་
འཇུག་པས་ཟད་པ་མིག་ལ་སོགས་པ་དབང་པོའི་སྟོན་ནས་མི་འཇུག་པའོ། ། དེ་ཡང་རང་ལ་རག་
མ་ལུས་པའི་སེམས་ཀྱི་འཇུག་པ་དེ་ནི་གཉིད་དོ། ། ལྷག་མ་ནི་གོ་སྟོན་ལོ། ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་
དང་། ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་དེ་རྗེས་བྱེད་པའི་ལེའུ་ནི་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་སྟེ་ལེའུ་རྟུག་པའོ། ། ། །
དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་མཆོད་པ་དང་། སྟོག་པ་དང་། བྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་། ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་དག་ལ་བསོད་ནམས་འབྱུང་བ་ཐོས་པ་
ལས། དང་བ་མཛོན་པར་འཕེལ་བའི་གནས་བརྟན་ཤུ་རིའི་བྱས་འཁོར་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་
དང་བ་མཛོན་པར་འཕེལ་བའི་དོན་དུ་ཆོག་བརྟུ་རྟུག་གིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་
ལ་བསྟོད་པའི་དོན་དུ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་བསྐྱབ་པ་
ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྐྱབ་པ་གང་ལས་

དེ་ནི་དེ་ལྟར་བཟོད་དོ། ། ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པས་སྦྱན་པ་ལ་སོགས་
པས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱས་པ་སྒྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་རྒྱའི་གནས་སྐབས་གསུངས་སོ། །
འབྲས་བྱའི་གནས་སྐབས་གསུངས་པ་ནི། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལོ། ། འདི་ལ་
འཐད་པ་ནི། གསལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྒྲིབ་པའི་སྦྱན་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ནི་
བསལ་བ་ལོ། ། དེ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་སྤངས་པ་སྦྱར་སྦྱུང་ཆོགས་པ་ལོ། ། ཡང་ན་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ལ་དོན་དམ་པར་སྤང་བ་ནི་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལོ། ། དེ་བྱེད་པ་ཞེས་ཡེ་ཤེས་སྦྱར་
སྦྱུང་ཆོགས་པ་ལོ། ། དེའི་ཕྱིར་འདི་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ་ནི་ད་ལྟར་རོ། ། ཕྱག་བསྐྱི་བར་འོས་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲད་ཅིག་མ་རེ་རེ་བྱི་མར་རོ། ། ཆོག་གཅིག་གིས་སྦྱར་སྦྱུང་ཆོགས་པ་གཉིས་
བསྟན་ཏོ། ། ད་ནི་ཆོག་གཉིས་ཀྱིས་སྤངས་པ་གསུངས་པ་ནི་ཉེ་བར་གོས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་
སྟེ། སྒྲིབ་པ་དང་ངི་མ་ཐམས་ཅད་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཉེ་བར་མི་
གོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་ངི་མ་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ད་ནི་ཆོག་གསུམ་གྱིས་ཡེ་ཤེས་
གསུངས་པ་ནི། སྤང་བར་བབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྤང་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་དམ་པར་
སྤང་བ་སྟེ་དེ་བྱེད་པ་ལོ། ། འདིར་ཆོག་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱ་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་ནི་ཁམས་གསུམ་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བར་བབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རབ་རིབ་ནི་མི་ཤེས་པ་ལོ། ། དེ་
བསྐྱོག་པ་ནི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་སོ། ། ཐམས་ཅད་ནི་མ་ལུས་པ་ལོ། ། ཁམས་གསུམ་
ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་དོན་དམ་པ་ལོ། ། དེ་ལ་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བ་དེ་བྱེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
དམིགས་པ་ལ་བྱུང་པ་ལོ། ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ལྟ་བུའི་སྦྱན་པ་ཐམས་ཅད་སེལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཉོན་མོངས་པ་དང་ལྟ་བ་རྣམས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལྟ་བ་ལོ། ། དེ་རྣམས་ཉིད་ནི་སྦྱན་པ་སྟེ་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡིན་ལ་དེ་རྣམས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་ལ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་
མཐུན་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པ་ལོ། ། འདི་ཙམ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རང་གི་དོན་སྦྱར་སྦྱུང་ཆོགས་པ་
གསུངས་སོ། ། གཞན་གྱི་དོན་སྦྱར་སྦྱུང་ཆོགས་པའི་དབང་ཏུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་ནི།
བརྟེན་པར་བབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་གོ་འཕང་ཐམས་ཅད་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ། མཆོག་ཏུ་
བབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། མཆོག་ནི་སྤང་པོ་ལྷག་མ་དང་བཅས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལོ། །
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བྱའི་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་གོ། ། སྤང་པོ་ལྷག་མ་

མེད་པའི་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་བདེ་བ་སྟེ་དེ་བཞིན་པའོ། ། ཡང་ན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་
པ་ནི་བདེ་བ་སྟེ་དེ་བཞིན་པའོ། ། སེམས་ཅན་སྟོངས་པ་ནམས་ལ་སྤང་བར་བཞིན་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་རི་སྲིད་དུ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད་པ་དེ་སྲིད་དུ་སྟོངས་པའོ། ། དེ་
ནམས་ལ་དེ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་སྤང་བར་བཞིན་པའོ། ། འཇིགས་པ་དང་ཉེ་བར་འཆོ་བ་ཐམས་
ཅད་རབ་ཏུ་སྤང་བ་དང་སྤང་བར་བཞིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇིགས་པ་དང་ཉེ་བར་འཆོ་བ་
ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་སྤང་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བསྐྱོམ་པའི་ལམ་སྟེ་དེ་བཞིན་
པའོ། ། འདི་ཙམ་གྱིས་ནི་ཐེག་པ་དམན་པ་གནས་པ་ནམས་ལ་དོན་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་དོན་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་ནི་སྤྱན་ལྷ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། དེ་ནམས་ནི་གཞན་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ནམས་སོ། ། གཞན་དོན་ལ་ཡང་དེ་ཉིད་སྤྱབ་
བྱེད་དེ་དམིགས་པའི་དབྱེ་བས་ཤ་དང་ལྷ་དང་ཤེས་རབ་དང་སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་མི་བདེ་
པའི་སྤྱན་གྱི་འཁོར་དང་ལྷན་པའོ། ། བཙོམ་ལྷན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་མིག་
ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐ་མི་དད་པས་དེ་ཉིད་ནི་མིག་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དམ་པ་
མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། གཏི་མུག་དང་མུན་པ་དང་རབ་རིབ་ནམས་དང་བྲལ་བར་བཞིན་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་གཏི་མུག་ཉིད་ནི་མུན་པ་དང་རབ་རིབ་སྟེ། མཐར་ཐུག་པའི་མུན་པ་སྟེ་རི་ལྷ་བ་བཞེན་
གྱི་དོན་མཐོང་བའི་གེགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལ་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བར་བཞིན་པ་ནི་ནམ་
པར་འཛོམས་པར་བྱེད་པའོ། ། རབ་རིབ་ནི་ལྷ་བའི་སྦྱོན་ཏེ་དེ་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་
རབ་རིབ་དང་བྲལ་བར་བཞིན་པའོ། ། དེ་ལྷ་བྱུར་གྱུར་བ་འབྱུང་ཞིང་ཅི་ཞིག་སྐྱེད་པར་བྱེད་
ཅེས་གསུངས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་བཞིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་སྤང་བོ་ལྷ་
ནམས་སོ། ། དེ་ནམས་ལ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་སྟེ། ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་དང་
ཡོངས་སུ་གྱུབ་པའོ། ། དེ་ལ་ཀུན་བརྟགས་ནི་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་མཚན་ཉིད་རི་ལྷ་བར་དེ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞན་དབང་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་སྟེ། དེ་ནི་བྱེད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ་དེའི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་གྱུབ་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཏེ་དེ་ཡང་མི་
བྱེད་དེ་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་བྱེད་ཅི་ན་
མཉམ་པས་མཉམ་པའི་དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་། དམིགས་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོར་གནས་པ་

ཡང་ཡེ་ཤེས་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་ཉིད་དེ་དེ་ལ་ཡང་འབྲུལ་པ་ལོག་པ་ཅམ་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་
པའོ། འོ་ན་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཅི་ན་གསུངས་པ་ནི། ལམ་ལོག་པར་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟེ། ལམ་ལོག་པ་ནི་ཆོས་ནམས་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པའོ། དེས་མཆིས་པ་ནམས་ལ་ལམ་དུ་ནི་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པའོ། གང་གི་ལམ་ལ་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་
ཀྱིའོ། འདི་ཅམ་ཀྱིས་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་སྒྲུབ་པ་ཞེས་གང་ཞིག་
གསུངས་པ་དེའི་གཞན་དོན་གསུངས་པ་ནི། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྟེ། གང་གི་ཆོ་བ་ཀུན་གྱི་མཆོམས་སྒྱུར་བ་སྤངས་པ་དེ་ལ་དེའི་ཆོ་འདི་ཐམས་ཅད་མཐུན་
པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། འོ་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་ནི་སྦྱེད་པར་བྱེད་པ་
དང་འགག་པར་བྱེད་པ་སྦྱེ་བ་དང་འགག་པ་སྟེ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་མི་སྦྱེད་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་སྦྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པར་བྱང་བའི་ནམ་པའོ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་འགོག་པ་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཀྱིའོ། མ་སྦྱིས་པ་དང་མ་
འགགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་སོ། དེས་ན་འདི་ནམས་ལ་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་བྱིས་པ་ནམས་ལ་སྤང་
བའི་ངོ་བོས་ཤིན་ཏུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འདི་ནམས་ལ་སྦྱེ་བ་དང་འགག་པ་ཉིད་མེད་དོ། དེ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ནི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤང་དུ་ཞེས་བྱ་བའོ། ཉེན་ཅིང་
འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་གཞན་དབང་སྤང་འདི་ནམས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་
གསུངས་པ་ནི་ཡུམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཡུམ་ནི་སྦྱེད་པར་བྱེད་པའོ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་སྦྱོལ་བའི་སྤང་དུ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ནི་རིན་པོ་ཆེ་སྟེ་དེ་ནམས་སྟེར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ནམས་ཐམས་ཅད་རྒྱུའི་གནས་
སྐབས་སུ་ཁྱུར་བ་བྱང་རྒྱུ་ལེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་ལུས་སོ། དེ་བས་ན་འདི་དེའི་ཆོ་ན་དེ་
ནམས་ལ་སྦྱེད་པར་བྱེད་པའོ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྦྱེད་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་སྦྱེད་པར་བྱེད་
པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལས་གོ་བ་ཡིན་ནོ། དེ་ཅམ་ཀྱིས་ནི་སངས་རྒྱས་ནམས་ལ་བྱང་པར་གོ་བ་མ་
ཡིན་ནོ། དེ་བས་ན་ཡོན་ཏན་ཅན་ཀྱི་བྱང་པར་ནམས་ཀྱིས་སྤང་དེ་གསུངས་པ་ནི་སྟོབས་བརྩ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་ནམས་ནི་བརྩ་སྟེ་དེ་ནམས་

བཅིང་པའོ། ། བཅུ་པོ་གང་ཞེ་ན། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། ལས་
ཀྱི་ནམ་པར་སླིན་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། ལམས་སྣ་ཆོགས་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་།
ལྷག་པར་མོས་པ་སྣ་ཆོགས་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་
པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་འགོ་བའི་ལམ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། བསམ་
གཏན་དང་ནམ་པར་ཐར་པ་དང་ཉིང་ངེ་འཇིན་དང་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་དང་ནམ་པར་བྱང་བ་ལྡང་བ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། སྟོན་གྱི་གནས་
རྗེས་སུ་བྱན་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མཐུན་པའི་སྟོབས་དང་། ཟག་
པ་ཟད་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས་སོ། ། དེ་ལ་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་དག་ནི་སྲིད་པ་དང་མི་
སྲིད་པ་དག་གམ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་དང་། ཡང་དག་པར་མི་འབྱུང་བ་དག་གོ། ། འདི་ལྟ་
སྟེ། ཉེས་པར་སྟོད་པ་ནམས་ཀྱི་ནམ་པར་སླིན་པ་མི་འདོད་པ་ནི་གནས་ཏེ་འདོད་པ་ནི་གནས་
མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱའོ། ། ལས་དང་ནམ་པར་སླིན་པ་དག་ནི་ལས་དང་ནམ་པར་སླིན་པའོ། །
ལམས་སྣ་ཆོགས་པ་ནི་བསོད་ནམས་དང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་
པའི་ལྷག་པའི་བསམ་པའོ། ། ལྷག་པར་མོས་པ་སྣ་ཆོགས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་
སྤང་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་པ་ནམས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་ལ་སོགས་པ་ལ་འདོད་
པའོ། ། དབང་པོ་ནམས་ནི་དད་པ་དང་བཙུན་འགྲུས་དང་བྱན་པ་དང་ཉིང་ངེ་འཇིན་དང་ཤེས་
རབ་ནམས་སོ། ། དེ་ནམས་ཀྱི་མཆོག་དང་མཆོག་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ནི་ཆེན་པོ་ཉིད་དེ་འདི་ནི་
དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་འདི་ནི་འབྲིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཐམས་ཅད་དུ་འགོ་བའི་ལམ་ནི་
འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ནི་ལམ་འདི་ཡིན་འདི་ནི་ཞེ་སྤང་གི་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །
བསམ་གཏན་བཞི་དང་། ནམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་དང་། ཉིང་ངེ་འཇིན་གསུམ་དང་། ཉོག་པ་
དང་བཅས་པ་དམྱེད་པ་དང་བཅས་པ་ནམས་དང་། གཞུགས་མེད་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་
བཞི་དང་། མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དགྲ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་ནི་སྲིད་པའི་དོན་ལ་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་དང་མུ་འཇུག་
སོགས་པས་སོ། ། ནམ་པར་བྱང་བ་ནི་མངོན་པར་ཤེས་པ་མངོན་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་སོགས་
པས་སོ། ། ལྡང་བ་ནི་སེང་གེ་ནམ་པར་རོལ་པ་དང་། ལྷགས་མཐུན་པ་དང་ལྷགས་ལས་བསྐྱོག་

པའི་དབང་གིས་འབྱུང་ངོ་། ། སྟོན་གྱི་གནས་ནི་སྟོན་གྱི་སྐྱེ་བ་སྟེ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་བྱ་བ་ནི་བྱ་བ་
པའོ། ། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་དག་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་འཆི་བ་དང་སྐྱེ་བ་དག་གོ། ། ཟག་པ་
ནི་ཉོན་མོངས་པ་སྟེ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཟག་པ་གང་ཞིག་དང་ལམ་གང་གིས་བྱ་བ་དེ་གཉི་ག་ཡང་
ཟག་པ་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་པའོ། ། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་
རྣམས་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དུས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་མཐུན་པ་དེ་ནི་འདིར་
གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་མཐུན་པའོ། ། དེ་ཉིད་ནི་སྟོབས་ཏེ་ཅིག་ཤོས་རྣམས་
ཀྱིས་མི་བརྗེ་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱང་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་སྤུལ་བ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཟེལ་གྱིས་མནན་པར་མི་རྒྱས་པ་སྟེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་གསུངས་པ། མི་འཇིགས་པ་བཞི་
བཅུད་པའི་སྤྱད་དུ་འོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེང་གེ་བཞིན་དུ་ཤིན་དུ་དོགས་པ་མེད་པ་རིགས་པར་སྤྱོད་
བ་ནི་མི་འཇིགས་པའོ། ། དེའི་དངོས་པོ་ནི་མི་འཇིགས་པའོ། ། མི་འཇིགས་པ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་
སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་དང་། ཟག་པ་
ཐམས་ཅད་བྱ་བ་པར་མཐུན་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་དང་། བར་དུ་གཅོད་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་མི་
འཇིགས་པ་དང་། དེས་པར་འབྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་མི་འཇིགས་པའོ། ། རང་གི་དོན་ལས་
བརྒམས་ཏེ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའོ། ། གཞན་དོན་ལས་བརྒམས་ནས་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་
དག་གོ། ། མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་སུན་སུམ་ཆོགས་པའོ། ། ཟག་པ་བྱ་བ་
པ་ནི་སྤངས་པ་སུན་སུམ་ཆོགས་པའོ། ། བར་དུ་གཅོད་པའི་ཆོས་རྣམས་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་
པའི་གོགས་བྱེད་པའོ། ། དེས་པར་འབྱུང་བ་རྣམས་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་
པའོ། ། དེ་རྣམས་ལ་མི་འཇིགས་པ་ནི་འདི་ནི་འདི་ལྟར་མ་ཡིན་ཞེས་ཡོངས་སུ་གོལ་བར་བྱེད་
པ་ལ་དགེ་སྦྱོང་དང་བྲམ་ཟེལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཚན་མ་ཉེ་བར་མི་སྟོན་པས་དེ་བཅུད་
པའོ། ། གནས་འདི་ལ་སྟོན་གྱི་པོ་ཉི་རྣམས་ལ་ཆོག་མང་བ་སྟེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནི་ཕྱག་བཞུགས་པར་འོས་པ་སྟེ་ཉེ་བར་མ་གོས་པ་དང་ཁམས་གསུམ་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བར་བཅུད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བར་བར་དུ་འདོན་པ་མ་
ཡིན་ཏེ་འདོན་པ་འདི་ཡང་བཤད་ཟིན་པ་ལྟ་བུའོ། ། འོན་ཏེ་ལྷག་པའི་འདོན་པ་ནི་བསྐྱར་པ་
ཡིན་ནམ་ཡང་ན་འདོན་པའི་བྱད་པར་ཡིན་ནམ་ཅི་ཞེ་ན། དེ་ལ་བསྐྱར་པ་མ་ཡིན་ཏེ་མངོན་

པར་རྟོགས་པ་དང་སྐྱར་བ་རྗེས་སུ་ངོ་བོས་སོ། ། དེ་བས་ན་འདོན་པའི་ཁྱད་པར་ཉིད་འདི་ཉིད་
ཡིན་ཞེས་ཁ་ཅིག་གོ། ། བསྟན་པ་ཉིད་འདི་ཡིན་ཞེས་གཞན་དག་གོ། ། རྒྱ་ནི་འདི་སྐྱ་བ་སྟེ་
བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་འདི་ལ་ལེན་རེ་རེ་ལ་མདོ་གཞན་བཞིན་དུ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་རྣམས་
གནས་སོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱང་ལེགས་པར་བྱས་པ་ལ་དགའ་བའི་འཛིག་རྟེན་ལ་དར་བ་དམན་པ་
ཉིད་ཀྱི་དོགས་པས་འཕགས་པ་མགོན་པོ་བྱམས་པས་བསྟན་པའི་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་
ཞལ་སྐྱ་ནས་གསལ་བར་བྱས་པའོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱང་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་འདི་བསྟན་པའི་རིམ་
པ་ལ་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱད་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་མིང་གིས་
གྲས་པ་ཉིད་དུ་དར་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དེ་རྣམས་ཀྱི་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བརྒྱད་
སྟོང་པ་ལ་མན་ངག་མ་ཐོབ་པའི་ཉུང་བ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་མཐེས་ནས་ཆེན་མོ་རྣམས་ལས་སྤངས་ནས་
གཞུང་འདི་ལྟ་བུ་རྣམས་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལ་གནས་དང་གནས་རྣམས་
སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། མགོན་མ་མཆིས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་མགོན་བཅུད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་མགོན་མེད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ཉིད་ནས་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་
རང་བཞིན་ཀྱི་སྲིད་པ་ལ་འཁོར་བ་འདི་རྣམས་ལ་ད་དུང་ཡང་འཁོར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་
རྣམས་ལ་མགོན་པོ་ནི་སྟོང་བར་བྱེད་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཏེ་དེ་བཅུད་པའོ། །
འདི་ཅུམ་གྱིས་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་འདི་ཞེས་བཤད་ཟིན་ནོ། །
འདི་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཅེས་བཤད་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི་འཁོར་བའི་སྟོང་
པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་འཁོར་བ་ནི་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་སྤང་པོ་རྣམས་སོ། ། དེའི་
གཉེན་པོ་ནི་འདོམས་པར་བྱེད་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཉིད་དོ། ། ཇི་ལྟར་འདོམས་པར་བྱེད་ཅེ་ན་
གསུངས་པ། ཐེར་ཟུག་དུ་གནས་པ་མ་མཆིས་པའི་སྤྱད་དུ་སྟེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་ཐེར་ཟུག་པ་
སྟེ་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པར་གཅིག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་གལ་ཏེ་གཉེན་པོ་ཡིན་ན་
དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འཁོར་བར་མི་འགྱུར་རོ། ། མཉམ་པ་དང་མཉམ་པས་དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་
དམིགས་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོས་གནས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། དེའི་ཕྱིར་འདི་ཐོག་མ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། ། འོན་
ཀྱང་དང་པོ་མཐོང་བ་ལས་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་བར་དུ་སོང་བ་སྟེ་དེའི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་གཉེན་པོ་

ཡིན་ནོ། ། རྒྱུ་ཆེན་འདི་ནི་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ་སྤངས་པ་སྤྲོན་སྤྲོས་ཆོགས་པ་
བཤད་ཟིན་ཏོ། ། ཡེ་ཤེས་སྤྲོན་སྤྲོས་ཆོགས་པ་བཤད་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་དོན་དམ་པ་སྟེ་དེའི་སྟོན་པ་ནི་དེའི་སྤང་བ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་རོ། ། རང་དང་གཞན་རྣམས་ཀྱི་གཞན་དོན་ཀྱི་དབང་ཏུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་ནི།
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བདེན་པ་བཞིའི་
ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ནི་ལན་གསུམ་ཏུ་བསྒྲས་ཏེ་རྣམ་པ་བརྒྱ་གཉིས་སུ་བསྐྱོར་བ་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་
པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་བསྐྱོར་ཞིང་བཞུགས་ཞེས་བཟྍ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་
མ་འཇུག་པར་མཛད་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱོར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལ་ལན་
གསུམ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་སྤྲོག་བསྐྱེད་འདི་ནི་སྤྲོག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཀྱན་འབྱུང་ངོ་། ། འདི་ནི་
སྤྲོག་བསྐྱེད་འགོག་པ་འདི་ནི་སྤྲོག་བསྐྱེད་འགོག་པར་འགྱུར་བའི་ལམ་མོ་ཞེས་བདེན་པ་
བཞིའི་ལམ་རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་སྐྱོད་པ་ནི་ལན་དང་པོའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་རི་ལྟ་བ་
བཞིན་ཏུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་རབ་ཏུ་སྤང་བར་བྱ་བ་དང་མངོན་ཏུ་བྱ་བ་དང་བསྐྱོམ་
པར་བྱ་བ་ཉིད་ཏུ་ཡོངས་སུ་གཙུག་པ་ནི་ལན་གཉིས་པའོ། ། དེ་ཉིད་བདེན་པ་བཞིའི་བདག་
ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་དང་སྤངས་པ་ཉིད་དང་མངོན་ཏུ་བྱས་པ་ཉིད་དང་སྐྱོམ་པར་
བྱེད་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་གཙུག་པ་ནི་ལན་གསུམ་པའོ། ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལན་གསུམ་ཏུ་བསྐྱོར་
བའོ། ། སྤྲོག་བསྐྱེད་ཀྱི་བདེན་པའི་སྤྲོག་བསྐྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་
ཉིད་དང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། ཀྱན་འབྱུང་ལ་ཀྱན་འབྱུང་གི་
རང་བཞིན་དང་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དང་སྤངས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། འགོག་
པའི་རང་བཞིན་དང་མངོན་ཏུ་བྱ་བ་ཉིད་དང་མངོན་ཏུ་བྱ་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་པ་གསུམ་
དང་། ལམ་ཀྱི་བདེན་པའི་ལམ་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཉིད་དང་སྐྱོམ་པར་བྱེད་
པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། ། དེ་བས་ན་དེ་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱ་གཉིས་སོ། ། གང་གི་ཕྱིར་
འདི་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དེའི་ཕྱིར་འདིར་རི་ལྟར་
གནས་པར་བྱ་བ་ཞེས་གནས་བཟྱན་འདྲི་བར་བྱེད་པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་རི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པས་སོ། ། འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་གནས་པའི་ཐབས་ལ་འདྲི་བ་མ་

ཡིན་ཏེ་འོག་ནས་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་ངོས་པའི་ཕྱིར་དང་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། འདིར་ངེ་ལྟར་
གནས་པར་བྱ་ཞེས་གནས་པའི་རྣམ་པ་ལའོ། ། ངེ་ལྟར་གྲུས་པ་དེས་པར་ཞུགས་པས་གནས་
པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། ལྟོན་པ་ལ་ངེ་ལྟ་བར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལ་ཡང་ལྟོན་པའི་བྱ་བ་
བྲས་པའི་ཕྱིར་ལྟོན་པ་ལྟར་མཆོད་པ་ལ་སོགས་པས་གྲུས་པ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པར་བྱའོ། །
ཅིའི་ཕྱིར་འདི་འདྲི་བར་གྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགོས་པ་འདི་ཙམ་ལ་ཆོག་མི་ཤེས་པས་རྟོག་པར་
བྱེད་པའོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ད་ལྟར་འདྲི་བ་ལ་སྐབས་གང་ཡིན་པའོ། ། ཅིའི་གཞི་ལས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲུལ་མའི་སྐབས་གང་ཡིན་པའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཤུ་རིའི་བྲས་དེ་ལ་གཙོ་བོ་ཉིད་
ལྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་ཡོངས་སུ་ཟེན་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཤེས་
རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐབས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཟེན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྗེས་སུ་ཡི་
རང་བ་དང་ལྡན་པའི་བསོད་ནམས་དམིགས་བ་ཅན་གྱི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
ལ་ངའི་རང་བཞིན་གྱིས་བསོད་ནམས་པས་བྱང་པར་དུ་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། འདི་ཉི་
ནི་དཔུང་ལོང་གི་དཔེས་གསུངས་པ་ནི་ཀློག་ཀྱི་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
གཞན་དག་ནི་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་རྗེས་ལ་དེས་ན་བདག་ནི་གཞི་འདི་ལས་འདི་
འདྲི་བར་གྱུར་དོ། ། ཀློག་ཀྱི་འོན་ཀྱང་ཡང་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྟ་བུ་པོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཉིད་སྟོན་དུ་འགོ་བ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བའི་གཞུང་ལྟག་པ་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ། འདོན་པ་འདི་ཡིན་ཡང་སྟོན་གྱི་པོ་ཉི་རྣམས་ལ་
མེད་དོ། ། ཆེན་མོ་རྣམས་ལ་ཡང་རིམ་པ་འདི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། སྟོན་གྱི་འགྲེལ་པ་རྣམས་ལ་
ཡང་བཤད་པ་མེད་དེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འདིར་ནི་འདུལ་བ་སྤྲས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
འདོན་པ་གཞན་ཆེར་མང་བ་བྲས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོབ་དཔོན་སྦྱོང་བས་སོ། ། འདི་ནི་འབྲེལ་
པ་ཅན་ཡང་མ་ཡིན་པས་གང་གི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མིག་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། ། སྤྲུལ་རྣམས་
ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་རྗེས་སུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡུམ་གྱིས་
གནས་བརྟན་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་གཙོ་བོ་ཉིད་ཉི་བར་བསྟན་དོ། ། དེ་བས་
ན་བར་དུ་ཞུགས་ཏེ་བདག་ནི་གཞི་འདི་ལས་འདི་འདྲི་བར་གྱུར་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉི་བར་བསྟུ་
བར་བ་ལ་སྐབས་གང་ཡིན། འདི་ཙམ་ཉིད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཉིད་རྗེས་པ་ཉིད་ལ་ཀློག་ཀྱི་འོན་ཀྱང་

ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སྐར་གཞན་ཅི་ཞིག་སྐབས་པར་བྱེད། དེའི་ཕྱིར་གཞི་འདི་ལས་
འདི་འདྲི་བར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་གཏན་ཆོག་གཞན་མ་མཐོང་ཞིང་འདི་བསྟན་བཤོ་
ན་ཡིན་ནོ། ། དམུས་ལོང་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དམུས་ཀྱི་སྒྲ་ནི་ཤིན་ཏུ་རང་དགའ་ཉིད་མེད་པ་བསྟན་
པའི་ཕྱིར་ལོང་བ་གཞན་བཞིན་ནོ། ། དམུས་ལོང་གཞན་བཞིན་དུ་སྤར་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་
ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་འདྲེན་པ་མེད་པ་ནི་འདྲེན་པ་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྐལ་
བ་མེད་པ་ནི་རུང་བ་མ་ཡིན་པའོ། ། ལམ་དུ་འཇུག་པ་ནི་འགྲོ་བར་རྩོམ་པའི་ལམ་ཅམ་ལ་
འཇུག་པའི་ཕྱིར་ནི་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ཡུམ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ས་རོལ་དུ་
བྱིན་པའི་མིང་མི་ཐོབ་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་
མེད་པར་ས་རོལ་དུ་འགྲོ་པའི་དོན་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དམུས་ལོང་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམུས་ལོང་དང་འབྲེལ་བ་སྟེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་མ་བཟོད་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་འདྲེན་པ་མེད་པ་ནི་འདྲེན་པ་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་རང་དང་
གཞན་དུ་གཏོགས་པའི་རྒྱས་པ་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར་སྐལ་བ་དང་མི་ལྟན་པའོ། ། ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པའི་ལམ་དུ་འཇུག་པ་ནི་མོས་པས་སྦྱོད་པའི་སའོ། ། རྗེས་སུ་ཐོབ་པ་ནི་རྟོགས་པའོ། །
མིག་རབ་དུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་སྦྱོན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་ཤེས་རབ་ལྟར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱུའི་ངོ་བོའོ། ། དེ་ཉིད་དེ་ལས་གཞན་པའི་ས་རོལ་
དུ་བྱིན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་
རོལ་དུ་བྱིན་པའི་དབང་གིས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དེར་གྲུས་པ་ཆེན་པོ་བྱ་བ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཇི་ལྟར་སྟོན་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་གནས་པར་བྱའོ་
ཞེས་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱི་ལན་ལ་ཆོག་མི་ཤེས་ཤིང་བདག་ལ་དགོངས་པ་གཞན་ངི་བ་ལ་ཁྱོད་
ཅི་ཞིག་ཆོལ་བར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། ཇི་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
མངོན་པར་བསྟུན་པར་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་པར་ཕྱོགས་པར་བྱའོ། ། འདིར་ཡང་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་མངོན་པར་སྟུན་པའི་རྣམ་པ་ལ་འདྲི་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་
ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་མངོན་པར་སྟུན་པ་ལ་འབྲས་བུ་ལ་འདྲི་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། གཟུགས་མངོན་པར་

མི་སྐྱབ་པར་བལྟའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་མེད་པ་མངོན་དུ་བྱ་བའོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་
བྱིན་པ་ལ་མངོན་པར་སྐྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ལ་ཀུན་བཏགས་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོས་མེད་པར་བསྟན་པ་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་
བོ་ནམ་མཁའ་དང་འབྲེལ་བ་ལ་མངོན་དུ་བྱ་བའོ། ། འདི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་མངོན་
པར་སྐྱབ་པའོ། ། མངོན་པར་སྐྱབ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
ནམས་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟེན་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། གཟུགས་ལ་མངོན་པར་སྐྱབ་པ་
ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་ནི་སྟོན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ནམས་ཀྱིས་མ་བཤད་པས་དོན་མ་འབྲེལ་པ་ཉིད་
དོ། ། འདིས་ཆོས་གང་ཡང་མི་སྐྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་པ་ལ་པ་རོལ་དུ་སོང་
བ་ནམ་པར་མི་རྟོག་པ་ལྟུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཤེས་རབ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་
བརྗོད་དོ། ། དེའི་དུས་ན་གཞན་ཆོས་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་གང་ཞིག་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་དུ་བྱིན་པས་སོ་སོར་གཏོད་པར་བྱེད། དེའི་ཕྱིར་གང་གི་ཆེ་ཆོས་གང་ཡང་གཏོད་པར་མི་
བྱེད་པ་དེའི་ཆེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་གངས་སུ་འགོ་བ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཏེ་དེ་ལ་
ཆོས་ཀྱི་སྐྱའི་གནས་སྐབས་སུ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱང་ཐ་དད་པར་མི་དམིགས་ན་དེའི་
ཕྱིར་དེ་ཡང་གཏོད་པར་མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པས་འདི་བར་
བྱེད་པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཅི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཇི་ལྟར་དམིགས་
པ་དེ་ལྟར་གཏོད་པར་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནི་
ནམ་པར་མི་རྟོག་པ་སྟེ་མཉམ་པ་ཉིད་དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོས་
ཡོད་པར་གྱུར་པ་ཆོས་གང་ཡང་གཟུང་བར་གྱུར་པ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་ཇི་ལྟར་
ཉེ་བར་དམིགས་པ་དེ་ལྟར་གཏོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། མིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་སྟོན་པར་བྱེད་
པའི་སྒྲུལོ། ། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ནི་བྱི་མ་བྱི་མའི་དེའི་ངེས་པའི་ཤེས་པ་དང་དེ་སྟོན་དུ་འགོ་
བ་ཅན་ནི་ཐ་སྟོན་དོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་འོན་ཇི་ལྟར་གཏོད་པར་བགྱིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གཏོད་པར་བགྱིད་ཅེས་བྱ་བ་ཀུན་རྫོབ་
དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་གཏོད་པར་བྱེད་ཅེས་འདི་བ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་ལྟར་གཏོད་པར་མི་བྱེད་པ་
དེ་ལྟར་གཏོད་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པར་མི་རྟོག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་

པ་རྟོ་ལ་རྟུ་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོས་གནས་པ་ཡིན་ཞེས་དེའི་ཕྱིར་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་གཏོད་པར་བྱེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། ཆོས་གང་ལ་ཡང་གཏོད་
པར་མི་བྱེད་ཅེས་ཀྱང་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཇི་སྲིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟེ། ངོ་མཚར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་དེའི་གནས་སྐབས་ལ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ལ་འགག་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དེས་ན་གནས་སྐབས་དེ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་
འགག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་སོ་སོར་གནས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉེ་བར་གནས་པ་དང་ཉེ་
བར་མི་གནས་པ་དག་གཉི་ག་ལ་ཡང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ནི་གནས་པ་
ཡང་མ་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་གནས་པ་དང་ཉེ་བར་
མི་གནས་པ་དག་དངོས་པོའི་ཡན་ལག་རྟུ་གྱུར་པ་གཉི་ག་ལ་ཡང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་དེའི་ངོ་བོས་སོ། ། འདུ་ཤེས་པར་བཞུད་རིང་དུ་བཞུད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་ངོ་བོས་སོ། །
གསོག་རྟུ་བཞུད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་ཕྱོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གསོབ་རྟུ་བཞུད་
ཅེས་བྱས་བ་ནི་ཡང་དག་པར་ཕྱོགས་པར་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དེའི་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། མི་བཞུད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་འབྲས་བུ་མེད་པའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །
རྣམ་གྲངས་འདི་ནི་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྗོད་པའོ། ། དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིང་
དུ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ནའོ། ། ཡོངས་སུ་གསལ་བར་བྱས་པ་ནི་རྟོགས་པར་བྱ་བ་
ལའོ། ། ཇི་སྲིད་དུ་གཟུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གཟུགས་ལ་སོགས་
པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་ཆོས་འགའ་ཞིག་ཀྱང་མེད་དེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་
རྟོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྟོ་ལ་རྟུ་ཕྱིན་པ་ལ་ཞེས་
བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དེ་བས་ན་ཆོས་གང་ལ་ཡང་རིང་དུ་བཞུད་པ་མ་ཡིན་འདི་མི་བཞུད་པ་
ལགས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། རྣམ་གྲངས་གང་གིས་ཞེས་གནས་བཟན་ལ་ངེས་པ་ལ་རང་གི་འདོད་པ་
པ་རྟོ་ལ་རྟུ་ཕྱིན་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་གཟུགས་ཆེན་པོར་མི་བཞུད་ཆུང་
དུར་མི་བཞུད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་གཟུགས་ཆེན་པོར་བཞུད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
ཀུན་བཟླས་ཀྱི་གཟུགས་ཆུང་དུར་མི་བཞུད་ཅེས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་བར་བྱའོ། ། སྤྱད་
པར་མི་བཞུད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ལྷ་འདས་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པས་སོ། ། གཡེངས་པར་མི་བཞུད་ཅེས་

བྱ་བ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པས་སོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
གཟུགས་ཆེ་བར་མི་བགྱིད་ཆུང་བར་མི་ཕྱིར་ཅེས་བྱ་བ་ཡང་ངོ་། ། འོན་ཀྱང་འདི་ཡིན་ཏེ་གལ་ཏེ་
པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཅུང་ཟད་ཕྱིར་ན་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་ན་འདི་ནི་མི་ཕྱིར་ཅེས་བྱ་བ་འདི་བརྗོད་
པར་རིགས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཀྱན་ཏགས་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་
པ་དེ་བས་ན་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་གཟུགས་ཆེ་བར་མི་ཕྱིར་ཆུང་བར་མི་ཕྱིར་ཅེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་འདི་བརྗོད་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ལྟ་སྟོན་སྲུ་ཅི་མཆིས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་སྐྱོ་ནི་བྱུང་
པར་ཀྱི་དོན་ལའོ། ། དེ་ལྟར་ཞེས་བརྗོད་ནས་དེ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་བདག་ནི་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་འདི་ཡི་ཤེས་དང་ལྡན་པ་སྟེ་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། སྟོན་གྱི་པོ་ཏེ་
ནམས་ལ་དེ་ལྟར་འཆལ་ན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འདི་གཞུང་མི་འདོན་བཞིན་དུ། དེ་ཅིའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་རྒྱ་མཐུན་པ་མ་ལགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་འདོན་
པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་འདི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་བཅོམ་ལྡན་འདས་མའི་རྒྱ་
མཐུན་པ་དེ་དང་འདྲ་བའི་འབྲས་བུ་གང་ཞིག་སེམས་ཅན་དུ་དམིགས་པ་དང་འབྲེལ་པ་འོ། །
གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་ནམས་དང་དེ་ནམས་ཀྱི་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ནམ་པར་བྱང་བ་
མཐོང་བར་གྱུར་ན་དེའི་ཆེ་འདི་ཉིད་ནི་ཉེ་བར་དམིགས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་འོ། ། དེ་ལྟར་ན་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་བྱ་བ་ལས་འདས་པ་འདི་དོན་དུ་འདི་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ཡང་དག་པར་རྩོམ་པ་དེ་ཡང་མཆོན་མར་སྟོན་འདོགས་པར་བྱེད་ཅིང་། པ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་འདི་སྟོན་པ་མེད་པར་ཆོས་གཞན་ལ་ལྟ་སྟོན་གྱང་ཅི་དགོས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་དགོངས་པ་འོ། །
དགོངས་པ་འདི་དོན་འདི་ཉིད་ཀྱིས་མདོའི་དོན་དང་ཡང་དག་པར་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་ལྟ་སྟོན་གྱང་
ཅི་མཆིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་སྟེ་ཁོ་པོ་ཅག་གིས་ཡོངས་སུ་དོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སྟོན་པ་དཔོན་སྟོང་བའོ། ། ད་ནི་དེ་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་དོགས་ནས། སེམས་ཅན་ངི་ལྟ་
བ་དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་ནམ་གྲངས་མང་པོས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་སེམས་
ཅན་ངོ་པོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། སེམས་ཅན་བཞིན་དུ་ངོ་པོ་
ཉིད་མ་མཆིས་པ་འདི་རིགས་ཅན་ཏེ་ངོ་པོ་ཉིད་ནི་མཆོན་ཉིད་དོ། ། རིགས་ནི་སྟེ་བའོ། ། དེ་དག་
དང་བྲལ་བ་ཉིད་ནི་འདིར་རྒྱ་སྟེ་སེམས་ཅན་ངོ་པོ་ཉིད་མ་མཆིས་པས་ན་ཞེས་བྱ་བ་འོ། ། དཔེན་

པ་ཉིད་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་སྒྲིན་ནམས་ཀྱིས་མ་གོས་པའོ། ། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པས་ན་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་པས་མི་དམིགས་པ་ཉིད་དོ། ། མི་འཛིགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ནི་དངོས་པོ་ལས་
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དོ། ། མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཁང་མི་རྒྱ་བ་ནི་སོ་སོར་རྟོག་པ་མེད་
པའོ། ། ཡང་དག་པའི་དོན་ནི་ཡང་དག་པར་གྱུར་པའི་དོན་ནོ། ། མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཁང་
མི་རྒྱ་བ་ནི་མི་འཛིན་པའོ། ། སེམས་ཅན་ནི་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། ། ཇི་
ལྟར་སེམས་ཅན་སྟོབས་ཡང་དག་པར་སྐྱབ་པ་ཉིད་ནི་ཉམ་ཚུང་བ་ཉིད་དམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
སྟོབས་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་ལ་
སྟོབས་ཡང་དག་པར་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་དོ། ། འགའ་ཞིབ་ཏུ་མེད་པས་སྟོང་པའི་འདོན་པ་སྟེ་དེར་
ཡང་སྟོབས་ཡང་དག་པར་སྐྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅུང་ཟད་མེད་པ་ཞེས་འདི་ཉིད་དོན་ནོ། ། དེ་
ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ལ་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཐོས་པས་དང་
བ་མངོན་པར་འཕེལ་བའི་གནས་བརྟན་ཤུ་རིའི་བྱས་ནམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ལ་སྤར་ཡང་འདྲི་བ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་དང་འཛིག་
པའི་དུས་ཀྱི་ཆད་ཀྱང་ཚོམ་པར་བྱེད་པ་ནི་མོས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ། འདི་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་
རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པ་དང་འདིར་ནི་འདི་ལྟ་བུའི་བསྐྱབ་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱབ་པ་འཛིན་པ་
ནི་མོས་པ་སྟེ། དེ་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། ། དེ་བྱེད་ཅིས་བྱ་བས་ཙཱ་རིའི་ནང་དུ་
འདོན་པས་ནི་ཙཱ་ལོ། ། མོས་པ་དེའི་རྒྱ་ཆེག་གསུམ་གྱིས་འགོ་བ་གཞན་འགག་པར་གསུངས་པ་
ནི་ནེམ་རྩར་མི་བཞུད་པ་སྟེ། དེ་ལ་ལམ་གཞན་ལ་འདོན་པ་ནི་ནེམ་རྩར་རོ། ། ཐེ་ཆོམ་ནི་སོམ་
ཉིལོ། ། རྩོངས་པ་ནི་སྐྱབ་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགོ་བ་གཞན་གསུམ་མོ། ། རྩོངས་པ་ནི་
རྟོགས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། རྩོངས་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩོངས་པར་འགྱུར་བའོ། །
ལོ་ཉི་ཏུ་ལ་སོགས་པ་ལ་རིགས་ཀྱི་ཆོགས་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་ཀྱང་པའོ། ། ཡུན་རིན་པོ་ཇི་སྲིད་ཅིག་ཏུ་
སྐྱད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་ལྷག་པར་མོས་པ་ལ་དུས་ཉུང་བ་ལ་སྒྲོད་པས་
བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། ། ཚུལ་བསྐྱངས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་ལ་ཡུན་རིང་པོར་
སྐྱད་པ་སྟེ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནམས་སོ། ། དེ་ནམས་བསྐྱང་བའི་དོན་དུ་དང་ཚུལ་འདི་ལ་
ཡོངས་པས་ན་དེ་ཡུན་རིང་པོ་ཇི་སྲིད་ཅིག་ཏུ་དབྱད་ཅིང་ཚུལ་བསྐྱངས་པ་སྟེ་རྒྱུན་ནི་ཁི་

ནིའོ། རོན་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱབ་པར་བྱེད་པས་སོ། རོན་གྱི་ཚུལ་
ཞེས་བྱ་བའི་དེ་ཉིད་ལ་རིགས་པས་སོ། ཚེས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བསྟན་པའི་ཚེས་ལ་གོམ་པས་
སོ། ཚེས་ཉིད་ཚུལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཉིད་ལ་མདོར་བསྟན་པ་དང་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་སོགས་
པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། རྗེས་སུ་འགོ་བར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་ཚོལ་བས་སོ། རྗེས་སུ་
འཚལ་བར་འགྱུར་བ་ནི་དེ་ལྟར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། རྗེས་སུ་རྟོགས་པར་བཁྱེད་པ་ནི་གཞན་
དག་ནམས་ལའོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟགས་གང་ལས་སོ། གང་ལ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པས་རྟགས་གསུངས་སོ། བདག་གིས་སྟོན་པ་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་གིས་
མཐོང་བའོ། འབྲེལ་པ་ཅན་བརྗོད་པར་འདོད་པས་དྲུག་པའོ། ན་བ་སྒྲགས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ཚེ་གཅིག་པ་དང་བཅས་པར་བྱེད་པའོ། གྲུས་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གྲུས་པས་སམ་འདོད་པས་
སོ། གཏམ་གྱི་བར་ཆད་མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པར་ཆད་པ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཡུན་
རིང་པོར་སྐྱུད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་བསྐྱུ་བའོ། སངས་རྒྱས་མང་པོ་ནམས་ལ་གང་གི་
བསྟེན་བཀུར་བྱས་པ་དེ་ནི་དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་དོ། མཉན་ཅུས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་ཞིག་ལ་རྒྱ་
བའོ། མཉན་པ་ནི་སྒྲས་སོ། རྟོགས་པ་ནི་རོན་ལས་སོ། བསམ་པ་ནི་དུས་གཞན་ལ་དྲན་པའི་
རོན་དུའོ། བསྐྱེད་པ་ནི་བསམ་པའི་དུས་ལའོ། ཉེ་བར་གཟུང་བ་ནི་བསྐྱོམ་པའི་དུས་ལ་
སེམས་ལ་བརྟན་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། འདིའོ་འདི་ལའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟོན་དང་སྒྲུང་བར་
གྱུར་བའོ། འདིས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲུང་བར་གྱུར་པས་སོ། ནམ་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་ཏེ། དཔེར་ན་བ་སྤང་ནི་ལོག་དང་སྒྲིག་ཤལ་དང་ལྷན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། རྟགས་དང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཅོས་མཚན་མ་སྟེ། དཔེར་ན་བ་སྤང་ནི་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པས་སོ། མཚན་མ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་མཚན་མ་སྟེ། དཔེར་ན་བ་སྤང་དཀར་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པས་སོ། བསྟན་པ་ནི་གཞན་གྱི་ཕྱིར་གཞན་ལས་ཉན་པའོ། ལན་ནི་དེ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདི་ནི་ཕུང་པོ་འམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་བྱ་བས་
ན་ངེ་སྤྱིད་དུ་ཚེས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་བྱ་བ་འམ་ཞེས་བྱ་བའི་རོན་ཏོ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་གསུངས་
པ་ནི་ཚེས་ཐམས་ཅད་དེ་ནམས་ཉིད་ཀྱིས་འདི་ལས་ནམ་པར་དབེན་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ཡང་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཤིན་ཏུ་དབེན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དེ་ནམས་ལ་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་

དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དག་གི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་ལོ། །
གཞན་ན་ཡང་མེད་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ་དེའི་དོན་དམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་
བའི་དགོངས་པ་ལོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བའི་དྲི་བ་ལོ། ། རབ་འབྱུང་ཕྱང་
པོ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ལན་ནོ། ། དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་ཕྱང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ནི་
ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དག་གིས་སྟོང་པ་སྟེ་ཆོས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་
ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ངོ་བོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ལོ། ། འདི་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདི་ནི་གཉིས་སུ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་
ཐ་དད་མེད་པའི་བྱིས། ། གཉིས་སུ་བྱར་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཐ་དད་པར་བྱེད་པ་པོ་མེད་པའི་
བྱིས། ། འོན་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མཚན་ཉིད་འདི་ཡིན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། སྟོང་པ་དང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་བརྟགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། དབེན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་གཞན་དབང་ལ་ཀུན་བརྟགས་དང་དབེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲུལ་པ་ཅམ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། ། ཞི་
བའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་ཕྱང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་
དབང་གི་ངོ་བོ་དག་གིས་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་དམིགས་
པ་ནི་དེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལོ། ། གལ་ཏེ་ཕྱང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་
དང་འདི་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་གཟུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་པར་གྱུར་ན་དེ་ལྟར་ན་ཡང་འདི་ནི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། འདི་བསྟན་པའི་དོན་ཏུ་གསུངས་པ་ནི་གང་
གི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདིས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྟེ་
འོན་ཀྱང་ངི་སྲིད་ཏུ་མ་རྟོགས་པ་དེ་སྲིད་ཏུ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་གི་སྟེ་
མཉམ་པས་མཉམ་པ་དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོས་གནས་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱིས་དེ་རྟོགས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་ཞེས་སྒྲུབ་པར་
བྱེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་གང་ཞིག་ངི་ལྟར་ཡོད་པ་དང་ངི་ལྟར་
མེད་པ་ངི་ལྟར་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པར་འགྱུར་བའམ་མི་འགྱུར་བ་དེ་ཐམས་ཅད་
ལ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་བྱིན་པ་ལ་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བའི་བྱིར་རོ། །

འོན་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བསྟེན་བཀུར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཅི་ཐམས་ཅད་ཉིད་ལ་འདི་
ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་ཉེ་བར་སྐྱེད་པ་ཡང་ན་འགའ་ཞིག་ལ་ཞེས་འདྲི་བར་བྱེད་པ་ནི་ངེས་ཤིང་
ཅིག་ཅིས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདི་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་བགྱིད་པ་ནི་མཉམ་པར་གཞག་པ་ཐོབ་
པའོ། ། རྣམ་པར་བྱེ་སྟེ་ངེས་ལྟར་རྣམ་པར་བྱེ་ཞེན་ཡུན་རིང་པོ་ངེས་ཤིང་ཅིག་ཚུལ་བསྐྱེད་པ་
འགའ་ཞིག་ལ་འབྱུང་བ་འགའ་ཞིག་ལ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་བས་ན་ཅིའི་ཕྱིར་དབང་པོའི་
རིམ་པ་ཡོད་པས་སྣ་ཆོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་ཡང་རྣམ་གྲངས་གང་
གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། སྟོན་ཡང་སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྟར་འདས་དེ་དག་གི་ཐད་
ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་པའོ། ། དེ་ལ་སངས་རྒྱས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་པ་འདི་ལ་
སངས་རྒྱས་དེ་དག་གི་ཐད་ནས་འདི་ལ་གྲུས་པར་འཇུག་བཞེས་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་ཏེ། ཐད་
ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བ་ལའོ། ། རིང་བ་དང་ཉེ་བའི་དོན་རྣམས་ལས་ཞེས་བྱ་བས་ལྷ་པའོ། །
སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་ཉེ་བར་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། མ་གྲུས་པ་ཉིད་ནི་བསྟེན་
བཀུར་བྱ་བ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དད་པར་བྱ་བ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་བཙུགས་ལྟར་འདས་མ་ལ་བསྟེན་
བཀུར་བྱ་བ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་འདྲི་བར་བྱེད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་
པའོ། ། དེ་ནས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བསྟེན་པའི་གནས་ལས་འབྱོལ་བའོ། ། ཆོས་
ཀྱིས་ཐོངས་པར་འཇུག་བཞེས་པ་དང་མཐུན་པའི་ལས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཆོས་ཀྱིས་ནི་དམ་པའི་
ཆོས་ཀྱིས་སོ། ། ཐོངས་པ་ནི་ཐོངས་པ་སྟེ་ཡུན་རིང་པོར་ངན་འགོར་གནས་པ་ལ་སོགས་པས་དེ་
ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བས་དེ་ལ་ཉེ་བར་
མི་འཕོ་བའོ། ། ཉེ་བར་མི་ཐོངས་པ་ལ་སྤྲོད་པའོ། ། སྤྲོད་བ་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་པའི་དོན་རྟོགས་
པའོ། ། དེ་འདི་ལས་འབྱུང་བས་ན་ཆོས་ཀྱིས་ཐོངས་པར་འཇུག་བའི་ལས་སོ། ། དམ་པའི་ཆོས་
སྤང་པར་བྱས་པ་ནི་ལན་ཅིག་བྱས་པས་སོ། ། བསྐྱུགས་པ་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་བྱས་པའི་བྱིར་
རོ། ། ཀུན་ནས་བསྐྱུགས་པ་ནི་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའོ། ། ཉེ་བར་བསྐྱུགས་པ་ནི་རྣམ་པར་སྟོན་པ་
སྟེར་བའི་རྒྱུ་པ་ཐོབ་པའི་བྱིར་རོ། ། ལུས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་ཀྱི་ཆོགས་པ་ཐོབ་པའི་དོན་
དུ་ཡོངས་པའི་སེམས་ཀྱིས་གཡེང་བ་མེད་པའོ། ། དག་གིས་ནི་སྐབས་སུ་མ་བབས་མི་བརྟོག་
པའོ། ། དེ་ལྟར་ཆོགས་པ་སྐྱབ་པར་མི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་ཐོབ་པར་མི་བྱེད་

ཅིང་འདི་མི་ཤེས་པ་ནི་གཞུང་གིས་སོ། ། མི་མཐོང་བ་ནི་དོན་གྱིས་སོ། ། ཁོང་དུ་མི་ཚུད་པ་ནི་
ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བས་སོ། ། དེ་བས་ན་རིག་པར་མི་བྱེད་དེ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། མ་དད་པས་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཞིག་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་བསྐྱབ་བ་ནི་དེ་ལྟར་དེ་
དག་ཅས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། སྤྱོད་བར་འགྱུར་བ་ནི་ཡིད་གྱིས་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའོ། །
སྐྱར་པ་ནི་ངག་གིས་སོ། ། མི་སྟན་པར་བརྟེན་པ་ནི་སྟོན་པའོ། ། བཅོམ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོན་
པར་བྱེད་པའོ། ། བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དག་བའི་རྩ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདུན་པ་
ནི་དབང་དུ་བྱེད་པའི་དངོས་པོའོ། ། ཕྱིར་བསྟོག་པ་ནི་དེ་བསྟོག་པས་སྟོན་པའོ། ། འབྲལ་བར་
བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་གྱིས་འདོར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ལོག་པར་བྱེད་པ་ནི་སྐར་མི་འཛིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། འདི་ཙམ་གྱིས་ནི་སྤྱོད་བ་གསུངས་སོ། ། སྐྱར་པ་གསུངས་པ་ནི་འདི་ལ་བསྐྱབ་པར་
མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། མི་སྟན་པར་བརྟེན་པ་གསུངས་པ་ནི་འདི་ནི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་གསུང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱང་གཡང་ས་ཆེན་པོ་མངོན་པར་ཕྱོགས་པ་
མཆོག་ཏུ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་སྤྱོད་བའི་སྐྱབ་པ་ལས་ལྷོག་པར་འདོད་
པ་བཅེ་བ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཅེ་བ་ཉེ་བར་བབྱང་བ་སྟེ་འདི་ལྟར་བརྟེན་པར་བྱའོ། །
ཇི་ལྟར་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེའི་ཕྱིར་སྐྱས་པ་
མདོ་སྡེ་དང་མངོན་པའི་ཆོས་དང་འདུལ་བ་ལས་བྱེ་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་
པོ་ཐམས་ཅད་ཉིད་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་གསུངས་པ་
གང་ཞིག་མདོ་སྡེ་ལ་འཇུག་པ་དང་འདུལ་བ་ལས་ཡང་དག་པར་མཐོང་བ་དང་ཆོས་ཉིད་དང་
མི་འགལ་བ་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། བསྟོག་པ་ནི་དེ་ལས་བསྟོག་པ་སྟེ་
ཞེས་བྱ་བ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་དང་ནག་པོ་བསྟན་པའི་ཆད་མ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་པའོ། ། འདི་ལ་བརྟེན་
པར་བྱ་སྟེ་ལྷོག་པའི་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཆོས་རྣམས་གང་ཞིག་བྱན་པ་ཉེ་
བར་གཞག་པ་དང་། ཡང་དག་པར་སྤྱོད་བ་དང་། རྩ་འབྲལ་གྱི་རྒྱུ་པ་དང་། དབང་པོ་དང་།
སྟོབས་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྡེ་པའི་མདོ་རྣམས་ལས་གསུངས་པ།
དེ་རྣམས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་མདོ་སྡེ་ལ་མི་འཇུག་ ལྷོག་
པའི་ཚུལ་བྱིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལུས་ཀྱི་སྟོམ་པ་དང་ངག་གི་སྟོམ་པ་རྣམ་

པ་མང་པོ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་བསྟན་པར་བྱེད་པས་དེའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་འདུལ་བ་ལ་
འཇུག་པ་མ་ཡིན། བྱད་པར་དུ་ཡང་འདིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཐམས་ཅད་བསྟན་པ་
དེ་བས་ན། ཇི་ལྟར་ཆོས་ཉིད་དང་འགལ་བར་བྱེད། ཟླ་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས་
བསྟན་པ་འདི་ཐམས་ཅད་གཞན་དུ་ཡིན་ཞེ་ན། ཟླ་པའི་གཞུང་ཡང་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་བཙེ་བ་བརྒྱད་
ཀྱིས་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་མདོའི་ཟླ་སྟོད་གཅིག་ལ་ཟླ་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
མི་འཇུག་པ་དང་འདུལ་བ་གཅིག་ལ་འདུལ་བ་གཞན་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འཇུག་
པ་དང་། ལྷང་བར་བྱ་བ་རྣམས་ལ་ཡང་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་བཞིན་དུ་གང་ཞིག་
ཟླ་གཅིག་ལ་ཆོས་ཉིད་གསུངས་པ་དེ་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྟེན་དུ་མུ་ངན་ལས་
འདས་པ་ལ་ཡང་རྩྭ་པའི་ཕྱིར་རོ། ལ་ཅིག་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་སྐྱེ་བ་ཟད་པ་ཅམ་མུ་ངན་
ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། གཞན་དག་ནི་ཐ་སྟོད་ཅམ་སྐྱེ་གང་མཐོང་བ་ལ་ཉོན་མོངས་
པ་དང་སྐྱེ་བ་ཟད་པར་འགྱུར་བ་དེ་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཉིད་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། འོན་ཏེ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་མེད་པས་དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་བསྟན་པ་ལ་
དེ་བས་ན་ཐ་དད་པར་ཡོད་ཀྱང་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་
བསྟན་པ་ཉིད་དེ་དེ་བས་ན་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་གསུང་ཉིད་དོ། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱལ་པོ་ཀྱི་ཀློང་མི་
ལམ་དུ་རས་ཡུག་གཅིག་སྐྱེས་པ་བཙེ་བ་བརྒྱད་ཀྱིས་འཐེན་པར་གྱུར་ཀྱང་ཆད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
བཞིན་དུ་དབྱེ་བ་བཙེ་བ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཐ་དད་པར་གྱུར་པའི་བསྟན་པ་ཡང་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་མེད་
པས་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་ཆེ་བའི་
ཐ་དད་པ་ཡོད་ཀྱང་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་མི་བདེན་པ་ཉིད་མ་སྤངས་པས་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་གསུང་
ཉིད་དོ། ཇི་སྟེན་དུ་གསུངས་པ། རང་ཉིད་འཇུག་པས་རང་ཉིད་ཀྱི། འདུལ་བ་ལ་ཡང་མཐོང་
བའི་ཕྱིར། རྒྱ་ཆེ་བ་ཡང་ཟབ་པས་ན། ཆོས་ཉིད་མི་འགལ་བ་ཉིད་དོ། ཞེས་བྱ་བའོ། དེ་
བས་ན་གང་ཞིག་འཕགས་པའི་བདེན་པའི་མདོ་ལ་འཇུག་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་འདུལ་བ་ལ་
ཡང་དག་པར་མཐོང་བ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡང་འགལ་བར་མི་
བྱེད་པ་སྟེ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་རོ་གཅིག་པ་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་གསུང་ཉིད་དོ། འོན་
ཏེ་ཇི་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་མེད་པ་ཉིད་འདིར་ནི་ཐམས་ཅད་མེད་པ་ཞེས་

བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྒྱལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་ལ་རབ་འབྱོར་གཟུགས་ནི་
དངོས་པོ་མེད་པ་སྟེ་རི་སྒྲིབ་ཏུ་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་དངོས་པོ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་དང་
དེར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་མ་སྦྱེས་པ་
དང་། མ་འགགས་པ་དང་། གདོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བྱ་བ་ལས་
འདས་པ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཡིན་ན། དེའི་ཆོ་ལམ་གང་ལམ་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་འབྲས་བུ་གང་ལས་ཞེས་འདི་ནི་
མི་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་ཐེག་པ་
ཆེན་པོ་ལས་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་མེད་པ་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་ནི་དགོངས་པ་ཅན་
ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྒྱལ་ཏུ་བྱིན་པའི་མདོ་ལས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་འདི་ལན་མང་ཏུ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ།
རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བདུད་སྟོན་ཅན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བྱང་ཏུ་ཉེ་བར་འོངས་ནས་
འདི་ལྟར་འཆད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་འདི་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་སྟེ་
དོན་མེད་པ་ཉིད་འདི་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་ཡོངས་སུ་བསལ་བའོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ། སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་
དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མདོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཞེས་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་གསུང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། རིགས་ཀྱི་བྱ་བ་འདི་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་མེད་པ་ཉིད་ནི་དེར་དོན་ཡིན་ན་མེད་པའི་ལྟ་བུ་འདི་ཅིའི་ཕྱིར་དགག་པ་
ཡིན། ཐམས་ཅད་ཏུ་པ་རྒྱལ་ཏུ་བྱིན་པ་བྱུག་གི་སྟོན་པ་ཉིད་རྣམ་པ་མང་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ལ་དེར་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། བསྟན་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཐམས་ཅད་མེད་པ་ཉིད་དོན་
དམ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེའི་
དོན་ནོ། ། དེ་ནི་གལ་ཏེ་ཡང་ཀུན་བརྟགས་མ་ཡིན་པ་དང་གཞན་དབང་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་དག་ལ་
བརྟེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བརྟེན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་
དེའི་ཡུལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དོ། ། ཇི་སྐད་ཏུ་གསུངས་པ། དོན་དམ་པར་ཡང་དེ་ཉིད་
དེ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་རྣམས་སུ་འདོད། ། དེ་ནི་བདེན་པ་ཡུལ་ཡིན་ཏེ། ། དེ་རྟོགས་པས་ནི་
སངས་རྒྱས་བརྟེན། ། གཞན་དབང་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཉིད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་པའི་འབྲས་བུ་དོན་ཏུ་

གཉེར་བ་ནམས་ལ་འཇུག་པ་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་དུ་ན་ཟས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལ་
ཡང་འཇུག་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་དག་མཐར་ཐུག་པ་ལོག་པ་
ཡིན་ཞེ་ན། བྱེད་ལ་ཡང་ཐུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་ལས་དེ་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་
སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། རྒྱ་མེད་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ། ། གཞན་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཟད་པ་སྟེ། །
གཅིག་ཉིད་ཟད་དང་རྒྱ་མེད་ལ། ། འོན་ལས་འདི་ནི་བཟོད་པར་གྱིས། ། དེའི་ཕྱིར་སྟོས་པའི་
གནས་སྐབས་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་ལྷན་པ་དེའི་ཆེ་ལོག་པར་འབྱུང་པ་ཅམ་གྱི་ངོ་བོ་དེ་ཟད་
པས་ལོག་པ་ཞེས་བྱུང་པར་གང་ཡང་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་ཡང་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་མངོན་
སུམ་དུ་བྱས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཉྐྱགས་པར་གྱུར་
པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་འགོ་བའི་དོན་གྱི་ངོ་བོར་སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་དང་གདུལ་བྱ་ནམས་ཀྱི་
སྐལ་པ་ཇི་བཞིན་དུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཐུང་པོ་ནམས་ཀྱིས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་ཀྱན་རྫོབ་པའི་
ལོངས་སྟོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་དང་མཐའ་ཡས་པའི་སྐུ་ལ་པ་ནམས་ཀྱིས་དེ་རིག་པ་ཉིད་དོ། ། དེ་
ཉིད་ནི་ས་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་འཁོར་བ་དང་ཐུང་ན་འདས་པ་ལ་མི་གནས་པའི་མཚན་
ཉིད་ཐར་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དེའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་
ག་ལ་འགྱུར། བྱེད་ཅག་ལ་ནི། མར་མེ་བཞིན་དུ་ཐུང་ན་འདས། ། དེ་ཡི་སེམས་ནི་ནམ་པར་
ཐར། ། ཞེས་བྱ་བས་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འཆད་པ་ཉིད་དོ། ། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་
ནམས་ཀྱིས་གནས་སྐབས་དེ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་པའོ། ། ཇི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་ཡོད་མོད་ཀྱི་
མ་ལུས་པའི་སྟོབས་བརྩུ་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་འཆད་པའི་རང་
བཞིན་དང་། མ་ལུས་པའི་རང་བཞིན་འགོ་བའི་དོན་སྤངས་པ་རེ་ཞིག་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ནི་ཇི་སྲིད་འགོ་བ་འགོ་བའི་དོན་གྱི་ཕྱིར་སྐྱེ་གསུམ་གྱིས་གནས་པ་བཅོམ་
ལྷན་འདས་འདི་ཐམས་ཅད་མེད་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གང་ཞིག་དེ་འཕགས་པ་ནམས་ཀྱི་འཕགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱུ་པ་དེ་དོན་
དམ་པར་ཡོད་ཅེས་བྱང་པའི་དོན་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དམ་པའི་
ཆོས་ལ་རྒྱལ་ཆ་བྱེད་དབང་བསྐྱར་བ་ཐོབ་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ལ་མཁས་པ་

མགོན་པོ་བྱམས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པ། གང་ཞིག་མེད་མིན་ཡོད་པ་མིན་དང་ཡོད་མེད་
མ་ཡིན་ཡོད་མེད་ལས་ནི་གཞན་པའང་མིན། ། བརྟག་པར་མི་རྣམས་ངེས་ཆོག་དང་བྲལ་སོ་སོ་
རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཞི་བ་སྟེ། ། གྲི་མ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་འོད་ཟེར་སྤང་བ་དང་ལྷན་
དམིགས་པ་ཀུན་ལ་ཆགས་པ་དང་། ། སྤང་དང་རབ་རིབ་རྣམས་པར་འཛོམས་པར་མཛད་པའི་
དམ་ཆོས་ཉི་མ་དེ་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། ། འཕགས་པས་ཀྱང་གསུངས་པ། གང་ཞིག་གཅིག་མིན་
དུ་མ་ཡང་མིན་རང་དང་གཞན་ལ་ཕན་པ་སྤུངས་ཆོགས་ཆེན་པོའི་རྟེན་གྱར་པ། ། དངོས་མེད་མ་
ཡིན་དངོས་པོ་ཡང་མིན་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་རོ་མཉམ་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད། ། མ་གོས་
འགྱུར་བ་མེད་པ་ཞི་བ་མི་མཉམ་དང་མཉམ་བྱས་པའི་སྟོན་པ་མེད་པ་དང་། ། སོ་སོར་རང་
གིས་རིག་བྱ་མཉམ་པ་དང་བྲལ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་སྐྱེ་དེ་ལ་བདག་ནི་འདུད། ། ཅེས་བྱ་
བའོ། ། དེ་བས་ན་མང་དུ་སྟོན་ཅི་ཞིག་དགོས་ཏེ་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་ལྟ་བུ་འདི་ཞེས་གང་
ཞིག་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེ་རྣམས་ལ་གཅིག་དུ་མ་སྤྱད་པ་ཉིད་འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་
དཀའ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། གང་ཞིག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱང་
རྒྱུ་བ་ཆོས་འདོད་པ་དང་བྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཚུལ་མ་ཡིན་པ་ཆེན་པོ་སྤྱབ་པར་བྱེད་དོ། ། གང་
ཞིག་རང་གི་རྒྱུད་བཅོམ་ནས་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱང་འཇིག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་གསུངས་
པ། སྟོང་རྗེ་སྟོན་འགྲོ་ཐམས་ཅད་ནི། ། རྒྱ་མཐུན་ཡེ་ཤེས་དྲི་མ་མེད། ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གང་ལ་
གསུངས། ། སེམས་པ་དང་བཅས་དེ་སྤྱོད་སྟོན། ། སྟོན་དང་ཡོན་ཏན་མི་ཤེས་པ། ། ཡོན་ཏན་
རྣམས་ལ་སྟོན་དུ་འཇིག། ། ཡང་ན་ཡོན་ཏན་སྤང་བ་དེ། ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྟོན་པར་བྱེད། གང་
གིས་གྲས་པ་ཐེག་ཆེན་ལ། ། བདེ་བར་གཤེགས་པ་པ་གཞན་སོང་། ། རང་གི་སྡེ་པ་ཡང་ས་འོག་
ལམ་མིན་གཡང་ས་འཁྱལ་པའི་བྱིར། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། རིགས་དང་བྲལ་བའི་བྱིར་ལྷག་པར་
མོས་པ་མེད་ཀྱང་བདག་ཉིད་འདོད་པས་སྤང་བ་མི་བྱའོ། ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ནི་ཐམས་ཅད་
མཐུན་པའི་འདུལ་བར་བྱེད་པའི་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་རྣམས་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེ་ལྟ་ན་
ཡང་སྟོན་པར་བྱེད་པ། ། མང་བ་མང་བའི་ངོ་བོ་ནི། ། དག་རྣམས་དང་ནི་སྟོན་པ་དང་། །
གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་ཐ་དད་པས། ། དེ་དང་དེར་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་སོང་། ། ཐབས་དེ་ཡོད་མིན་རྣམས་
པ་ཡང་། ། གང་གི་ཁྱོད་ཀྱིས་བྱས་པ་མིན། ། འཁོར་བའི་ས་འོག་འཇིགས་པ་ལས། ། བརྟེ་བས་

འགྲོ་བ་གདོན་པའི་ཕྱིར། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟར་ན་སྣ་ཚོགས་པའི་བསྟན་པ་འདི་ཉིད་བཅོམ་
ལྟ་འདས་ཀྱིས་བསྟན་པ་འདི་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་གང་གིས་ངེས་པར་བྱས། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
གསུངས་པ། ཡིད་ཀྱི་སྟོན་ནི་རང་བཞིན་དག་གིས་གདུག་པ་སྟེ། མི་རིགས་ངོ་བོ་ལ་ཡང་
རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ལ་སྟོན་ཉིད་དུ་ནི་ཐེ་ཆོམ་གྱུར་པ་ལ། ། དེ་བས་བཏང་སྟོམས་ཉིད་
ནི་མཆོག་ཏུ་སྟོན་དང་བྲལ། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། འོན་ཏེ་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་ལྟ་བ་འདི་འཇིག་
རྟེན་ནམ་པར་འཇིག་པའི་དོན་དུ་འགའ་ཞིག་གིས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ཞེས་གདོན་མི་བྱ་བར།
དམ་པའི་ཆོས་ནི་བསྟགས་པ་སྟེ། ། དམ་ཆོས་མ་ཡིན་སྟོད་པར་བྱེད། ། ཅེས་བྱ་བའི་རིགས་པས་
དགག་པར་བྱ་བའོ། ། དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་ཉིད་ལ་མི་དག་
བའི་ཆོས་བཀའ་པས་སྦྱོན་པ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལོག་པའི་ལྟ་བ་དགག་པའི་ཕྱིར་
ཕན་པའི་ཐབས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཆོས་བཞི་དང་
ཡང་དག་པར་ལྟན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་གྱུར་དུ་སྦྱེ་བ་མེད་པའི་ཆོས་ནམས་ལ་
བཟོད་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་ཉིད་དང་། ལྟ་བ་དོར་བ་ཉིད་
ཀྱིས་སོ། ། ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཚུལ་བྱིམས་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་རབ་དུ་ཞི་བས་སོ། །
བཟོད་པ་སྟོབས་དང་ལྟན་པ་དང་ཆོས་ལ་འཇུག་པས་སོ། ། བཙོན་འགྲུས་བརྒྱུམས་པ་ཉིད་དང་
དཔེན་པའི་ཆོས་ལ་ལྟག་པར་མོས་པས་སོ། ། དེ་བཞིན་དུ་བྱམས་པ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཡོངས་སུ་སྦྱོབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ནི་འཁོར་བ་ལ་སྦྱོབ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
དགའ་བ་ཆེན་པོ་ནི་ཆོས་ལ་དགའ་བ་དང་རབ་དུ་དགའ་བས་སོ། ། བཏང་སྟོམས་ཆེན་པོ་ནི་
རྩེས་སུ་ཆགས་པ་དང་ཁོང་ཁྱོད་སྤངས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གང་ཞིག་སེམས་ཅན་
ནམས་མི་འཇིགས་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་འཇུག་པ་དེ་རི་ལྟར་མེད་པ་པོའི་ལྟ་བ་ཐོབ་པའི་དོན་
དུ་སེམས་ཅན་ནམས་ལ་ཕན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐབས་ཉེ་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པར་སྦྱབ་པ་
འདི་མེད་པས་ལོག་པའི་ལྟ་བ་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་བས་ན་འཇིག་པའི་ཕྱིར་ཐེག་
པ་ཆེན་པོ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་སྟོབ་དཔོན་ལ་ལ་ཞིག་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་ལྟ་
བ་སྦྱེས་པས་སྦྱོན་པ་དང་ཚུལ་བྱིམས་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོད་
པ་ཡོངས་སུ་དོར་ནས་རི་ལྟར་འདོད་པ་སྟོད་པ་ཡང་དག་པར་སྦྱབ་པ་ཞེས་ཐོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་ཡང་འཕགས་པ་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱི་ཞལ་སྤྲོ་ནས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་ལ་རེ་བ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་
སྐོང་བ་མཆོག་ལས་དབུ་སྐྱོན་པའི་གཏམ་ཤིན་ཏུ་གྲགས་པ་ཉིད་དོ། ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་
ཀྱི་ཞབས་ཀྱིས་ཀྱང་སྒྲིང་རྗེ་སྟོག་ཆགས་ནམས་ལ་འཆོ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤ་ལ་སོགས་པ་བཅད་ཅིང་སྐྱོན་པར་མཛད་པ་ལ། དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་
བྱོན་པའི་མགོན་པོ་བྱམས་པ་མཐོང་ནས་རི་ལྷོ་སྤྲོ་མའི་ལུས་དེ་ཐོབ་སྟེ་དེའི་གདམས་ངག་
གིས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་བརྟེས་པར་གྱུར་ཏོ། ། དོན་ལ་རག་ལས་པ་མང་བའི་ཐེག་
པ་ཆེན་པོ་པ་ནམས་ཀྱི་སྤྲོ་ཆོགས་པ་དང་ངོ་མཆར་བར་བྱེད་པ་སྐྱོན་པ་དང་ཚུལ་སྤྲིམས་ལ་
སོགས་པའི་གཏམ་ཐོས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་རབ་ཏུ་འཇུག་པའི་དོན་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ། ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མེད་ན་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་
པ་ཉིད་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་འོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་འགལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། བསམ་དང་
ཉེ་བར་བསྟན་པ་དང་། སྦྱོར་བ་དང་ནི་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཉེ་བར་བསྟན་དང་དུས་དག་
གིས། གང་ཞིག་དམན་པ་དེ་དམན་ཉིད། ཅེས་བྱ་བའོ། ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ནི་བདག་
ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་དོན་ཉིད་བསམ་པ་སྟེ་ཡིད་ནི་དེའི་དོན་ཉིད་ལའོ། ། བདག་
ཉིད་ལ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་ནམ་པར་གྲོལ་བ་ཙམ་གྱི་
ཐབས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་དང་དེའི་དོན་ཉིད་དུ་སྦྱོར་བ་དང་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ཆོགས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་བསྟུས་པ་ཆུང་བ་ཉེ་བར་བསྟན་པ་དང་། དུས་ཉུང་བས་དེའི་དོན་
ཐོབ་པ་སྟེ་དེ་རི་སྤྱི་སྤྱོད་བ་གསུམ་གྱིས་སོ། ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ནི་ཐམས་ཅད་ལོག་པས་ཉེ་
བར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་ཕན་ཚུན་དུ་འགལ་བས་གང་ཞིག་དམན་པ་དེ་ནི་དམན་པ་
ཉིད་དོ། ། དེ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་བགྲང་བར་འོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་ཆོས་ནམས་ནི་ཉན་ཐེག་པ་ལ་འཇུག་པའི་དོན་དུ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་མི་བྱེད་པར་སྐོག་
ཏུ་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། གལ་ཏེ་ཐེག་པ་དམན་པ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཁོངས་སུ་བསྟུ་བར་
གྱུར་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་དེ་ལ་འགྲིབ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཁྲོན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་པ་ཉིད་
དང་ཁོངས་སུ་བསྟུ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ནམས་ནི་ཆུའི་གནས་མེད་བར་
གྱུར་རམ་ཅི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ནམ་པ་དུ་མ་སྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་

ཁྱད་པར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དག་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་སྲིད་དུ་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ནི་ཐེག་པ་དམན་པ་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ནི་མཆོག་གི་ཐེག་པ་དང་གཙོ་བོའི་
ཐེག་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ལ་ཡང་དོན་འདི་
ནི་མཆོན་པ་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཤ་བའི་ནགས་ཀྱི་མདོ་ལས་ཀུན་དགའ་བོ་དེ་ཇི་སྟེ་མ་དུ་
སེམས། ཤ་པའི་འདབ་མ་མང་པོ་ཤ་པའི་ནགས་འདི་ལ་ཡོད་དམ། གསེལ་པ། བཅོམ་ལྡན་
འདས་མང་ངོ་། ། བདེ་བར་གཤེགས་པ་མང་ངོ་། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྒྲུལ་པ། ཀུན་
དགའ་བོ་དེ་བས་ན་བདག་གིས་ཆོས་ཆེར་མང་བ་རྣམས་མདོན་པར་རྒྱགས་པར་སངས་རྒྱས་
པ་བདག་གིས་བྱིད་ཅག་ལ་མ་བསྟན་པ་དེ་ཙམ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་བྱས་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་
རྣམས་ནི་བྱིད་ཅག་ལ་ཐུང་ན་ལས་འདའ་བའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་འདོད་ཆགས་བྱལ་བའི་ཕྱིར་ཡང་
མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱས་པར་རོ། ། དེ་བས་ན་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
ཉིད་ལ་བསྟེན་པ་འདི་མ་ལུས་བ་ཆད་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འཕགས་པའི་མདོ་སྡེ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ལ་འཇུག་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་གཟིགས་པའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
དེ་ཤེས་རབ་བྱ་བའི་དོན་དུ་གང་ཞིག་མདོ་སྡེ་ལ་མི་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་
པར་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་སྤང་བ་རྣམས་ཀྱི་དེ་ལ་འདུན་པའི་ལན་
ཀྱིས་མདོ་སྒྱུར་བར་གྲགས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ལ་འཇུག་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་
བའོ། ། དེ་བས་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཡིན་ཞེས་འདི་གནས་པ་ཡིན་
ནོ། ། འབྱོལ་བར་འཁྱུར་བ་དང་ཡོངས་སུ་གཏོང་བར་འཁྱུར་བ་དང་ཡོངས་སུ་བྱི་རོལ་དུ་འཁྱུར་
རོ་ཞེས་བྱ་བ་དོན་གཅིག་གོ། ། ཐམས་ཅད་ནས་ནི་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་དེ་ལྟར་རོ། །
ཐམས་ཅད་ནི་ཆ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སོ། །
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་དུ་འདོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ལས་མདོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་
ནི་ལས་ཀྱི་བྱ་བའོ། ། ཉེ་བར་གཞག་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱས་པས་སོ། ། ཀུན་ནས་བསྐྱང་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་བསགས་པས་སོ། ། བརྒྱ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱས་སྐྱར་པ་འདེབས་པའི་སེམས་
ལ་ཆུང་བ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་སྒྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ཐ་དད་པ་སྟོན་པར་བྱེད་
དོ། ། དཔྱུལ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ནི་མནར་མེད་དང་ཆ་བ་དང་རབ་དུ་ཆ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་

སོ། ། འཇིག་པ་ནི་འཇིག་པའོ། ། འོག་གི་མནར་མེད་པ་ནས་བཅམས་ཏེ་ངི་སྲིད་ཆངས་པའི་
འཇིག་རྟེན་གང་ལ་མེས་ཟད་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་མེས་འཇིག་པའོ། ། འདོར་བར་འགྱུར་བ་ནི་
སྲིད་པ་བར་མ་དོའི་ལུས་ཀྱིས་སོ། ། ལྷུང་བར་འགྱུར་བ་ནི་སྐྱེ་བ་སྲིད་པའི་ལུས་ཀྱིས་སོ། ། དེ་
ལྟར་དེ་དག་སྐྱུག་བསྐྱེལ་མང་པོ་ཁྱོད་བ་ནི་དེ་མང་པོ་ཡིན་ལ་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ཡང་ཡིན་བས་དེས་
ཁྱོད་བར་བྱ་བ་གང་གི་ཕྱིར་དེ་སྐྱེད་དུ་བཟོད་པའོ། ། ལུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་བསད་པ་དན་པ་
བསད་པ་དང་དག་བཅོམ་པ་བསད་པ་དང་དག་འདུན་གྱི་དབྱེན་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ལ་ངན་སེམས་དང་གསོད་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་འབྱེན་པའོ། ། གསོད་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞུས་
པ་བཟོད་པར་འདོད་པ་ལ་མཆམས་མེད་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལུང་གིས་སོ། ། མནར་མེད་པའི་
དཔུལ་བར་ལྷུང་བའི་སྐྱེད་དུ་གཟུང་བར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་མནར་མེད་པ་སྟེ་རང་གི་དོན་ལ་ཨ་
ཎའོ། ། གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ་ཆོག་གསུམ་པོ་ནི་དོན་མཉམ་པའོ། ། རྟེན་པ་དང་བཀྱར་
སྟེ་ནི་དེ་རྣམས་ཉིད་ལས་གང་གི་དོན་དུ་དེ་རྣམས་མཐོང་བར་འགྱུར་བའོ། ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་
ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་མི་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། ལོ་
འདབ་རུལ་པ་ནི་ཚོན་པ་རུལ་པའོ། ། དེ་མ་དོར་ན་ཚོན་པ་གཞན་ཡང་ཆུད་ཟོས་པར་བྱེད་དོ། །
ལྟ་བུ་ནི་རིགས་ཏེ་ཚོན་པ་རུལ་བ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་གང་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་ནི་ཚོན་པ་
རུལ་བ་ལྟ་བུའོ། ། བྱ་པོ་ནི་རྩའི་བྱེ་བྲག་གོ། ། དེ་ཡང་ཞིང་ལས་མ་བཏོན་ན་ཞིང་ཆུད་ཟ་བར་
བྱེད་དོ། ། ཉེ་བར་སྐྱེད་པ་ནི་སྐྱབ་པའོ། ། བྱ་པོ་བཞིན་དུ་ཉེ་བར་སྐྱེད་པ་འདི་རྣམས་ལ་ཡོད་
པས་ན་བྱ་པོ་ཉེ་བར་སྐྱེད་པའོ། ། ཡང་ན་སྐྱེལ་བྱ་པོ་རི་རིགས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེལ་བྱ་
པའོ། ། དེ་རང་ཉིད་དུག་དང་བཅས་པ་འབྲེས་པ་རྣམས་དུག་ལངས་ཤིང་དུག་དང་བཅས་པར་
བྱེད་དོ། ། ཚུལ་མ་ཡིན་བས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་རྣམས་ལས་ཐོས་པ་དང་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་
ལམ་མ་ཡིན་བས་སོ། ། བསྐྱུག་བ་ནི་དཔུལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་འོ། ། མི་བཟད་བ་
དང་ནད་ཀྱིས་རིག་པ་ནི་གཞོད་པ་ཆེན་པོར་ངེས་པར་འགྱུར་བའོ། ། རིག་པ་ནི་ཐོབ་པར་
འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། ལྷུང་བ་ནི་སྤར་བྱས་པའི་ལས་ལ་རྣམ་པར་སྤྲོན་པ་ཤེས་པའོ། །
དཀར་པོའི་སྐལ་བ་ནི་དག་བའི་ཆའོ། ། དེ་དང་ལྡན་བ་ན་དཀར་པོའི་སྐལ་བ་ཅན་ནོ། ། སྤང་
པར་ནི་སྦྱར་བའོ། ། ལྷིག་པ་བྱེད་པ་རྣམས་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། གཅིག་དུ་བྱ་པོ་ལ་སྦྱོད་པ་

དང་དཀར་པོའི་ཆ་དང་འབྲེས་པའི་ནག་པོ་ལ་སྒྲིད་པ་ནམས་སོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་ནམ་པའི་སྡིག་པ་
འབད་པས་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་གཞན་ལ་བརྟེན་བས་
གསུངས་པ་ནི་དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་བ་སྟེ་ལས་
གཞན་ལ་སྟོས་པས་ཅི་གཞན་ཡང་ལས་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་ཡོད་དམ། གང་གིས་འདི་ཙམ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་
པའི་ཚད་བཙམ་ལུན་འདས་གྱིས་བཀའ་སྒྲུལ་པ། རབ་འབྱོར་དག་གིས་ཉེས་པར་སྤྲས་པ་ཞེས་
བྱ་བ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་དག་གིས་ཉེས་པར་སྤྲས་པ་
འདི་ཉིད་གྱིས་ཉེ་གཞན་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། ལེགས་པར་གསུངས་པ་ནི་བྱིན་
ཅི་མ་ལོག་པར་ཡང་དག་པར་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། ། ཆོས་འདུལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་པ་
ཉིད་ཀྱི་བྱིར་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་དོན་གྱི་ཆོས་སོ། ། ཉོན་མོངས་པ་འདུལ་བས་ན་འདུལ་བའོ། །
དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྒྲུལ་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནི་འོན་ཏེ་དོན་འདི་སྤར་ཡང་ངེས་
པ་སྟེ་ལན་ཡང་དེར་གསུངས་སོ། ། སྤར་ཡང་དེ་དག་དེ་ནམས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་དེ་
ཉིད་དང་པོ་སྐྱར་བ་འདེབས་པ་ཅི་ཞིག་རྒྱ་མཚན་དུ་གྱུར་ཅེས་བྱ་བ་སྤེམ་དང་བྱི་མའི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་ཐ་མ་ལ་གནས་པ་ཡོངས་སུ་དྲི་བའོ། ། དེ་བས་ན་དང་པོར་སྐྱར་བ་འདེབས་པ་ཉིད་
བདུད་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའོ། ། དད་པ་དང་རབ་ཏུ་དང་བ་མེད་པའི་རྒྱ་དག་གསུངས་
སོ། ། གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་རྒྱ་གཞན་ནམས་ཀྱང་གསུངས་སོ། ། སྡིག་པའི་
གྲོགས་པོས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་འབྲས་བུ་གསུངས་པ་ནི་མངོན་པར་མི་བརྟེན་པར་འགྱུར་
བའམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྟོས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། ། སྤང་པོ་ལ་མངོན་བར་
ཞེན་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། མངོན་པར་ཞེན་པ་ནི་འདོད་པ་བརྟན་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་
མ་ལོག་པའི་བྱིར་རོ། ། སྤང་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་པ་ལ་དོན་གསལ་བ་
ཉིད་དོ། ། རྣམ་པ་འདི་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འདིར་ཡང་རིགས་དང་བྲལ་བས་བབ་པའི་ཆོས་ལ་
སྟག་པར་མོས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་རྒྱ་གཙོ་བོར་བལྟ་བར་བྱའོ། ། གཞན་ནམས་དེའི་ཉེ་བར་མཁོ་
བའོ། ། རྣམ་པ་བཞི་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་ལ་བདག་ལ་བསྟོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུམ་གྱིས་སྤང་པོ་གཅིག་གོ། ། དམུལ་བའི་གཞུང་མང་བ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་དམུལ་བའི་ལེའུ་སྟེ་

ལེའུ་བདུན་པའོ། །།། སྤར་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ལ་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཐོས་པ་དང་མངོན་
པར་འཕེལ་བའི་གནས་བརྟན་ཤུ་རིའི་བྱས་དེ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པའི་སྤང་དུ་གང་ནས་ཤི་
འཕོས་ནས་འདིར་སྐྱེས་པ་ཞེས་ངོས་པ་ལ། གནས་སྐབས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དམ་པའི་ཆོས་ལ་སྐྱར་
པ་འདེབས་པའི་གཏམ་གནས་སྐབས་སུ་བྱས་པའོ། ། ད་ནི་ཡང་གནས་སྐབས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་
གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་མོས་པར་དཀའ་བ་ཉིད་དག་གནས་སྐབས་སུ་འབྱེད་པ་ནི་མངོན་
པར་མི་བཙོན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། མོས་པར་དཀའ་བ་ནི་རིགས་དམན་པ་
རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བསྟེན་བཀུར་བྱེད་པ་ལ་
སོགས་པས་ཡང་རྟེན་པར་དཀའ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། རྒྱ་གསུངས་པ་ནི་མངོན་པར་ནི་མངོན་
པར་མི་བཙོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། མངོན་པར་མི་བཙོན་པ་ནི་ལྷག་པར་མོས་པའི་རྒྱ་ལ་དུས་རིང་
པོར་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་གོམས་པའོ། ། འོན་དུ་མི་གཉེར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུན་པ་ཞན་པས་
སོ། ། ཉེ་བར་བསྟན་པ་ནི་བགེགས་སུ་བྱས་པའོ། ། ལེགས་པར་མི་ཉན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དག་
བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ལའོ། ། ཡང་མོས་པར་དཀའ་བ་ཉིད་དེ་བསྟན་པའི་འོན་དུ་ཅི་ཙམ་
དུ་ཟབ་པ་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཅི་ཙམ་ཀྱིས་ཟབ་པ་ནི་གང་ཞིག་འདི་
ལྟར་མོས་པར་དཀའ་བ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཟབ་པའི་ངོ་བོ་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མ་བཅིངས་
མ་གྲོལ་བ་བསྟན་པ་དང་སྤྲོ་མེད་པ་བསྟན་པ་དང་ཆགས་པ་དང་མ་ཆགས་པ་བསྟན་པ་ཞེས་
བྱ་བའི་བསྟན་པ་བཞི་ཅིའི་ཕྱིར་བར་སྐབས་སུ་མཛད། རབ་འབྱོར་གཟུགས་ནི་མ་བཅིངས་མ་
གྲོལ་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་གནས་སྐབས་
ལ། གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྤང་བ་དེ་འཁོར་བའི་གནས་སྐབས་ལ་དུས་འདི་
ཙམ་དུ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་སྟོན་པའི་འཆིང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མ་བཅིངས་
ཞེས་བྱ་བ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཕྱིས་ཡང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་གནས་སྐབས་ལ་མ་གྲོལ་བ་ཞེས་
བརྗོད་དོ། ། གང་གི་ཕྱིར་ཀུན་བརྟགས་ཉིད་ནི་འཆིང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དང་གྲོལ་བ་ཞེས་བྱ་བར་
བརྗོད་ཀྱི་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་གོས་པ་མེད་པ་དང་འཁྱར་བ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་
ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གཟུགས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གིས་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བ་ནི་ཆོས་

ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་གཟུང་བར་
བྱའོ། ། ཡང་མ་བཅིངས་མ་གྲོལ་བ་ཉིད་ལ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་དུས་གསུམ་དང་སྐར་
བར་བྱེད་དེ། ། རབ་འབྱོར་གཟུགས་ཀྱི་སྡོན་གྱི་མཐའ་མ་བཅིངས་མ་གྲོལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་
ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་འཁོར་བར་ངི་མ་དང་བཅས་པ་མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་སྡོན་གྱི་མཐའ་
ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཉེ་བར་བསྟན་ནས་སྐར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་
པར་བྱང་བ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་མའི་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །
དུས་གསུམ་ཡང་འཇུག་བ་མེད་པ་མི་གནས་མཚན་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བསྟན་པར་བྱེད་
པ་ནི་རབ་འབྱོར་གཟུགས་ལ་སྡོན་གྱི་མཐའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཆོས་ཉིད་ལ་དུས་ལས་ངེས་པར་གྲོལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གསུངས་པ། མཚོག་ཏུ་མོས་པར་
དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་མཚོག་ཏུ་ཟབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་མ་བཅིངས་མ་གྲོལ་བ་
བསྟན་པ་ལ་འཁོར་བ་དང་མུ་ངན་ལས་འདས་པའི་ངོ་བོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་
དག་པ་དང་མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་ད་ལྟར་བྱང་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། གང་ཞིག་བསྟན་པའི་
དོན་དུ་རྣམ་པར་དག་པའི་བསྟན་པ་ཚོམ་པར་བྱེད་དེ། རབ་འབྱོར་གཟུགས་རྣམ་པར་དག་པ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་
རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་བཅིངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའོ། ། ཀུན་ནས་
ཉོན་མོངས་པ་མེད་པས་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་དག་པའོ། ། རྣམ་པར་དག་པ་ལ་རང་
བཞིན་ཅན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་རྣམས་མེད་པའོ། ། རང་བཞིན་ཅན་གྱི་རྣམས་
པར་དག་པ་ལ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་ཅུང་ཟད་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
བས་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡང་བྱིས་པ་རྣམས་
ལ་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ཉིད་དེ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་གང་ཞིག་གཟུགས་རྣམ་
པར་དག་པ་ནི་དེ་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་
རྣམས་ལ་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སུ་ཞིག་སོ་སོར་གྱུར་པ་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ནོ། ། གང་ཞིག་འདི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་གྲུབ་པ་ལ་རང་བཞིན་ཅན་ཏུ་རྣམ་པར་
དག་པ་ཉེ་བར་གནས་པའོ། ། དེ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུར་གྱུར་བ་མུ་ངན་ལས་འདས་པའི་མིང་ཅན་

ནམ་པར་དག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དེ་ལྟར་གཞུགས་དང་འབྲས་བུ་དག་ལ་ནམ་པར་དག་
པ་གཅིག་ཉིད་ཡིན་ཞེས་མཐུག་སྟུང་པར་བྱེད་པ་ནི་གཞུགས་ནམ་པར་དག་པ་དང་འབྲས་བུ་
ནམ་པར་དག་པ་འདི་ནི་གཉིས་སུ་མེད་ཅིང་གཉིས་སུ་བྱར་མེད་དེ་ཐ་མི་དད་ཅེས་བྱ་བ་ལ།
གཉིས་སུ་མེད་པ་ན་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། གཉིས་སུ་བྱར་མེད་པ་ནི་སོ་སོར་བྱ་བར་མི་རྒྱས་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཐ་མི་དད་པ་ནི་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མ་ཆད་པ་ནི་བར་མ་ཆད་པའམ་
རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། ད་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་པར་དག་པས་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་
ནམ་པར་དག་པ་བཅོམ་པར་བྱ་བ་ལ་གཙོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ནམ་
པར་དག་པ་གསུངས་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
ཅེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དོ། ། ད་ནི་གནས་བརྟན་ཤུ་རིའི་བྱས་ནམ་པར་
དག་པའི་བསྟན་པ་ཐོབ་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་དང་བ་མངོན་པར་འཕེལ་བ་
སྟོབས་པ་ཡང་དག་པར་སྐྱེས་པ་རིམ་གྱིས་ནམ་པར་དག་པའི་ཆོག་བཅུ་གཅིག་ལ་ཡང་འཁོར་
ཡང་དག་པར་བསྟུ་བའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་ཚོམ་པར་བྱེད་པ་ནི་ཟབ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
ནམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། འདིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་ནམ་
པར་རྟོག་པའི་ངི་མས་ཉེ་བར་བསགས་པའི་འཁོར་བ་པའི་ཆོས་ནམས་ལས་དེ་ནམས་སོ་སོར་
མ་ཡིན་པར་ཁྱུར་བའི་ཆོས་ཉིད་ངི་མ་ད་ནམས་ཀྱིས་ངི་མ་ཅན་ཏུ་འཁྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཏུས་
ཐམས་ཅད་ཏུ་ནམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བྱིས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་
དཀའ་བ་སྟེ། དེ་བས་ན་ནམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཟབ་པ་ཞེས་བཅོམ་དོ། ། གསལ་བར་
བགྱིད་པ་ནི་འོད་གསལ་བ་སྟེ་ངི་མ་དང་བཅད་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་
ནམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ནམ་པར་དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། །
སྤང་བར་བགྱིད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངི་ལྟར་སྒྲ་བ་དང་ཉེ་མ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལ་སྤྱོད་དང་བ་མོ་
ལ་སོགས་པ་མེད་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་དག་པའི་སྤང་བ་ཆེན་པོར་འཁྱུར་རོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་
ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་སྤང་བ་བཞིན་
ཏུ་སྤང་བར་འཁྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ནམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། མཚམས་སྦྱར་བ་
མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ནམ་པར་རྟོག་པ་དང་སྤོངས་པའི་ངི་མ་

ནམས་སྐར་མི་སྐྱེད་པ་ནི་མཚམས་སྐྱོར་བ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བཅོམ་དོ། ། ཡོངས་སྤྱོད་ར་བ་དེ་
ནམས་ལ་སྐར་སྐྱེ་བ་མེད་པས་གསུངས་པ་ནི་ནམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཀུན་ནས་
ཉོན་མོངས་པ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྤྱིན་དང་ཁ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་
ཀྱང་ནམ་མཁའ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་ནམ་པར་དག་པར་ཉིད་བཅོམ་དོ། ། ཐོབ་པ་མ་མཆིས་པ་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོབ་པར་བྱ་བ་འདི་དང་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་
ཆོས་ཡོད་པ་ལ་ཐོབ་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། རྟོགས་པར་བྱ་བ་དང་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡོད་ན་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་དག་
གསལ་བ་ཅམ་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་གྲུབ་པ་ཆོས་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བཅོམ་དོ། །
དེ་བས་ན་དེའི་འགའ་ཞིག་ཐོབ་པ་འམ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། མངོན་པར་
གྲུབ་པ་མ་མཆིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་
ཆོས་ནམས་མངོན་པར་མ་གྲུབ་པ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་ནམ་པར་གཞག་པས་
མངོན་པར་མ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བཅོམ་དོ། ། ཤིན་ཏུ་མི་
དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་དང་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་
ཁམས་མི་དམིགས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འོ། ། འདོད་པ་དང་གཟུགས་
དང་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ནམས་ནི་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་ངོ་། ། གང་ཞིག་དེ་
ནམས་ལ་མི་དམིགས་པ་དེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འོ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི་
ཤིན་ཏུ་སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདོན་པ་འོ། ། དེ་ལ་སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ་ནི་མི་འབྱུང་བ་འོ། །
མ་འཆལ་བ་ཡང་དག་པར་མ་འཆལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་མ་འཆལ་བ་ནི་རང་ཉིད་གྱིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་དག་པར་མ་འཆལ་བ་ནི་ཆོས་ནམས་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་པའི་
མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གཟུང་བར་བྱ་བའི་གཟུགས་རྩང་ཟད་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་ཀྱིས་
དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོའི་མཚན་ཉིད་གསུངས་པ་གསལ་བར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་ངི་བ་འོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འོ། ། ལན་ནི་གཟུགས་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་མི་མཐོང་ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་ཏོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་གཞོད་པར་མི་བགྱིད་

ཕན་པར་ཡང་མི་བཅུད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་འདི་ཉིད་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་དག་པར་
དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཕན་པ་འཕེལ་གཞིར་པ་
བཅུད་པ་མ་ལགས་ཏེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁས་ནམ་མཁའ་ལའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བཟོད་པ་ནམ་
པར་དག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཡོངས་སུ་མི་འདྲིན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་
སུ་འདྲིན་པ་ཐམས་ཅད་དང་ཡོངས་སུ་གཏོང་པ་མེད་པ་མཆན་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་དག་པ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྟེ་དེ་ནི་གལ་ཏེ་ཆོས་གང་ཡང་ཡོངས་སུ་འདྲིན་པ་འཕེལ་ཡོངས་
སུ་དོར་བ་མེད་པ་ནི་ནམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཏུ་མི་འགྱུར་རོ། ། འོག་ཏུ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་
གྱིས་བདག་ནམ་པར་དག་པས་གཟུགས་ནམ་པར་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་མེད་པ་ཉིད་
གྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། འདིར་དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་ནམ་པར་
དག་པ་སྟེ་ཐོབ་པ་མ་མཆིས་མདོན་པར་རྟོགས་པ་ཡང་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲ་མ་བཞིན་
ནོ། ། དེ་ལྟར་ནམ་པར་དག་པའི་བསྟན་པ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ལ་སྤྲ་མ་མཆིས་པའི་བཤད་པ་
ཟབ་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་དོན་ཏུ་རྩོམ་པར་བྱེད་པ་ནི་བདག་སྤྲ་མ་མཆིས་པས་ན་གཟུགས་སྤྲ་མ་
མཆིས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཏྲག་པ་དང་ཆད་པའི་མཐའ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་སྟོན་གྱི་མཐའ་དད་
བྱི་མའི་མཐའ་དང་དབྱས་མེད་པའི་ཕྱིར་སྤྲ་མ་མཆིས་པ་ཉིད་དེ། གང་ཞིག་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་འདི་རྟོགས་པ་འདི་ནི་འདིའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་
ལྟར་ཟབ་པའི་དོན་གྱི་ཡུལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཅིའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཉིད་ལ་བཟོད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ནམས་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཞེ་ན། དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ནི་ཡོངས་སུ་མཐར་ཐུག་པ་དད་བྱ་བ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་འོན་ཀྱང་
ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་ལམ་གྱི་ནམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་དོ། ། དེ་ཉིད་ནམ་པར་དག་པ་
ལ་སྟོན་པས་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་མ་དག་པ་ལ་སྟོན་པས་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་མང་དག་ཅེས་བཟོད་པ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉིད་ལ་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་
ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། པ་རོལ་ཏུ་སོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་འཕེལ་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་རང་བཞིན། པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ལ་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་པ་རོལ་ཏུ་སོང་བ་

ཡང་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཚུ་རོལ་གྱི་འགྲམ་ན་ཡང་མི་གནས་པ་རོལ་གྱི་འགྲམ་ན་ཡང་མི་གནས་
པ་འདི་འགྲམ་གཉིས་ལས་ཐ་དད་པར་གཞན་དུ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཚུ་རོལ་གྱི་འགྲམ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་འགྲམ་ལའོ། ། པ་རོལ་གྱི་འགྲམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་
འགྲམ་ལའོ། ། གཉི་གའི་བར་རྒྱང་རིང་པོ་ན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒོག་དུ་གྱུར་པ་དང་སྒོག་དུ་མ་
གྱུར་པ་གལ་ཏེ་འགའ་ཞིག་དུ་ཡོད་པར་གྱུར་ན་དེའི་ཆེ་གང་ལ་ཡང་ཉེ་བར་འགྱུར་རོ། ། བཅོམ་
ལྷན་འདས་ཀྱིས་འདི་ལ་རྒྱ་གསུངས་པ་ནི་ཤིན་དུ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གལ་
ཏེ་འགྲམ་འགའ་ཞིག་ལ་དམིགས་པར་འགྱུར་ན་དེ་ལྟར་ཡོད་ན་ནི་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་དུ་མི་
འགྱུར་རོ། ། གང་གི་ཕྱིར་འགའ་ཞིག་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཤིན་དུ་རྣམ་པར་དག་པ་
སྟེ། ཤིན་དུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འགྲམ་གཉིས་ལ་མེད་དེ་གཞན་དུ་ཡང་གནས་པ་མ་
ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་རོ་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་གཞན་གྱི་འདུ་ཤེས་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་གང་དུ་ཡང་གནས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་དུ་ཡང་གནས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྤང་ངོ་། ། གལ་ཏེ་ཤེས་པར་གྱུར་ན་མཆོན་
མའི་སྒྱོར་བས་འདོར་བར་འགྱུར་བ་ནི་གཏང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། རིང་དུ་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་བར་རིང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཟབ་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཆགས་པ་དང་མ་ཆགས་པའི་
བསྟན་པ་སྐབས་འབྱེད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་མིང་ལས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། །
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་ནི་མིང་གི་སྒྲར་ཀྱན་དུ་བརྟགས་པས་བཟླའི་རྒྱ་མཆོན་
འཛིན་པ་ཀྱན་དུ་བརྟགས་པ་ཞེས་གཉི་ག་ཡང་སྐྱིབ་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཆགས་པ་ཞེས་
བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ་ཆགས་པའོ། ། ཆགས་པ་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀྱན་དུ་བརྟགས་པའོ། །
བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལེགས་པར་བཤད་པ་ནི་ཐམས་ཅད་
མ་ཡིན་པའོ། ། རྣམ་གྲངས་ཡོངས་སུ་གསལ་བ་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལེགས་པར་
བསྟན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱ་བ་ཡང་ཆགས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཤིན་དུ་
མཐར་གཏུགས་པ་ནི་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་མཐར་ཐུག་པ་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆགས་པ་འདི་དག་ཀྱང་ངོ་། ། ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱད་པར་ལའོ། ། ཆགས་

པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྣ་ཆོག་པའི་ཡུལ་གྱི་བདག་མེད་པ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་
འོ། ། གཟུགས་སྟངས་པའོ་སྣམ་པ་ནི་ཆགས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམིགས་པའི་སྒྱུར་བ་ཉིད་ཀྱིས་
འབྱུང་བ་ཡིན་འོ། ། ཅི་ལྟར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཆགས་པ་ནི་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཕྱོགས་རྣམས་ལ་ཡང་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་
སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་བསྟོར་བར་ནི་མི་རྣམས་སོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་རྣམས་ལ་གནས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་བསྟོར་བ་མེད་ཅེས་
བྱ་བ་ནི་རྟོགས་པ་ལས་ཡོངས་སུ་བསྟོར་བ་དམིགས་པའི་སྒྱུར་བས་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའོ་ཞེས་བྱ་
བའི་དོན་ཏོ། ། ཀྲི་ཤི་ཀ་དེ་བས་ན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཆགས་པ་སྤངས་པའི་རྒྱུ་ལས་སོ། ། གཞན་
རྣམས་ལ་ཡང་དག་པར་སྟོན་པའི་དུས་སུ་ཡང་དག་པར་སྟོན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཐོས་པ་
དང་མི་ལྟན་པ་ཐོས་པར་བྱེད་ཅིང་ཡང་དག་པར་དགོད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་
ཕྱིར་ཡང་དག་པར་འཛིན་པར་བྱེད་པའོ། ། ཡང་དག་པར་གཟེངས་བསྟོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
དལ་བ་རྣམས་སྟོར་བ་བྱེད་པར་བྱེད་པའོ། ། ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་དགའ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་བཙུན་འགྲུས་ཚོམ་པ་རྣམས་ལ་ལེགས་སོ་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ། ཡང་དག་པ་
ཉིད་རྗེས་སུ་རྟོགས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆགས་པ་གཏོང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་དག་པར་
དགོད་པ་ལ་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་དག་བསྟོན་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ནི་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། དེ་བདག་ཉིད་ལ་ཡང་གཞོད་པར་མི་བྱེད་ཅིང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་བསྟོན་
བཀུར་མི་བྱེད་དོ། ། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པ་ཉིད་རྗེས་སུ་རྟོགས་པས་ཐན་ཡོན་གསུངས་པ་
ནི་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། གཞན་དག་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལམ་གྱི་
རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་འགྲིབ་པར་འགྱུར་བ་རྣམས་སོ། ། མཆོན་མར་ཡིད་ལ་བྱེད་ན་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ནི་ཡོངས་
སུ་མངོན་པར་མི་རྣམས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་གསུམ་ལས་ཡང་དག་པར་འདའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
མཆོན་མར་བྱ་བར་མི་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆོན་མ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དམིགས་
པར་བྱ་བར་མི་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་དམིགས་པའི་སྒྱུར་བས་སོ། ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ནི་མཐོང་བ་
དང་ཐོས་པ་དང་རྟོགས་པ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རིམ་པ་རིམ་ལྟར་བཞིན་དུ། མིག་དང་། རྩ་

བ་དང་། ལྷ་དང་། རྩེ་དང་། ལུས་དང་། ཡིད་ཀྱིས་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ནི་དེ་ལྟ་བུར་
ཀྱུར་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་དང་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་
སྒྲིབ་ལུལ་དུ་ཀྱུར་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མཉམ་པས་མཉམ་པའི་དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་དམིགས་པར་
བྱེད་པའི་ངོ་བོ་ལ་གནས་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་
རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་ཟབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྤར་ཉིད་གནས་
བརྟན་ལྡན་འདི་བྱས་ཟབ་པ་དང་མོས་པར་དཀའ་བ་ཉིད་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་བརྟན་པའི་སྐབས་
བྱས་པའོ། ། ད་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་ཟབ་པ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་གྱིས་བརྗོད་
པར་བྱེད་པ་ནི་ཟབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དབེན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་གང་ཞིག་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་ངི་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དབེན་པ་དུས་པ་
དུས་ཐམས་ཅད་དུ་གནས་པ་སྟེ་འོན་ཀྱང་། སྟོ་བྱུར་པའི་ངི་མས་ཡོངས་སུ་མ་བཟང་བའི་ཕྱིར་
དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་རང་བཞིན་ཟབ་པོ་ཞེས་
བྱ་བ་སྟེ། འདིའི་གཏན་ཆེགས་གསུངས་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་
བ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཆགས་པའི་ངི་མ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོ་བྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དོན་ནི་འདི་
ཡིན་ཏེ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི་ཆགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་རྣམ་པར་
བྲལ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པ་སྟེ་འོན་ཀྱང་ཆགས་པ་ཡང་ཀུན་པ་རྟགས་ཀྱི་དམིགས་
པའོ། ། དམིགས་པར་བྱ་བ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཆགས་པ་ལ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ། བོས་པ་མེད་པ་དང་དབེན་པ་དེའི་ཕྱིར་རང་
བཞིན་གྱིས་ཟབ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། ། དེ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་ངི་མ་དང་བྲལ་
བ་རྟོགས་ནས་ངོ་མཚར་བར་ཀྱུར་པ་སྤར་གསུངས་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་བས་ན་ཕྱག་འཆོལ་བར་བྱ་བའོ། ། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་
བཞིན་དབེན་པ་ཉིད་དེ་འདིར་གཏན་ཆེགས་གསུངས་པ་ནི་མ་བྱས་པར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གང་
གི་ཕྱིར་མ་བྱས་པར་ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་དེ་
བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་འདུས་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་དམིགས་པའི་སྒྲིབ་བས་

མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་མ་རྒྱས་པ་དེ་བས་ན་དེ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཅུང་ཟད་མ་
ཡིན་ཏེ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། གང་ཞིག་ཡང་གཉིས་སུ་མེད་པ་དེ་བཞིན་
ཉིད་དེ་འདི་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཏེ། དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་ཆོས་ཉིད་
གཞན་འགའ་ཞིག་གི་རྒྱ་མ་ཡིན་ཞེས་དེའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །
ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་གཉིས་མ་ཡིན་ཏེ་གཅིག་ཁོ་ནའོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
ཆོས་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ན་ཆགས་པའི་
མཐའ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། ། རབ་འབྱོར་ནམ་མཁའ་ཟབ་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་ལྟར་ནམ་མཁའ་ནི་སློབ་དང་ཁྱུག་ན་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པས་རང་བཞིན་གྱིས་
རྣམ་པར་མ་དག་པ་མ་ཡིན་ཏེ་རང་བཞིན་མ་རྟོགས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཟབ་
པའོ། ། རྗེས་སུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་གཅིག་པའི་ངོ་བོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྣང་ཆོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
རབ་འབྱོར་འདི་ལྟར་སུ་ཡང་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སློ་བུར་
བའི་དྲི་མ་བསལ་བའི་མཐའ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཐ་སྙད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུ་བསམ་མེ་ལྟར་ཆོས་གཞན་གྱིས་བསམ་པར་མི་རུས་
པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དེ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་སེམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་
སྟེ། སེམས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ནི་རྟོགས་པར་རུས་པ་མ་ཡིན་པའོ། ། མ་བྱས་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུས་མ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་གང་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་དེས་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་ངེ་ལྟར་སྤྱད་པར་བྱ་ཞེས་འདི་
བར་བྱེད་དེ། གལ་ཏེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཆན་ཉིད་མ་མཐོང་ཞིང་སྟོང་
ན་དེའི་ཆོ་སྟོང་ཅས་གསུངས་པ་ནི་གཟུགས་ལ་མི་སྟོང་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཆོས་
རྣམས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དེ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་གང་མ་མཐོང་ཞིང་སྟོང་ན་དེའི་ཆོ་སྟོང་ཅས་
བྱ་བ་ལན་གཉིས་པ་གསུངས་པ་ནི་གལ་ཏེ་གཟུགས་མི་རྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
གཟུགས་མ་རྫོགས་པ་དང་རྫོགས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མ་ཐོབ་པ་

དང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ། དེ་ནི་གཟུགས་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། རྫོགས་པ་མ་ཡིན་
པའམ་རྫོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་དོན་དམ་པར་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་དེ་ལ་ཡང་
གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མི་རིགས་པས་གསུངས་པ་ཉིད་དེ་ནི་གཟུགས་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་
བའོ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། རྩོམ་ཆར་བ་ཉིད་བསྟན་
པར་བྱེད་པ་ནི་ཆགས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དང་ཆགས་པ་མ་མཆིས་པ་ཉིད་བཤད་པའོ། །
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་ཡང་མཚན་མ་དང་མཚན་མ་མེད་པའི་སྒྱུར་བས་
ཆགས་པ་དང་བཅས་པ་དང་ཆགས་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདིའི་རྗེས་
ལ་སྟོན་གྱི་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་རྣམས་ལ་གཟུགས་ནི་ཆགས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་པར་
མི་བྱེད་པ་ནས་ངེས་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གྲེས་པ་ནི་ཆགས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་པར་མི་བྱེད་
ཅས་བྱ་བ་འབའ་ཞིག་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་མི་ཆགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་
ཞེས་བྱ་གཏུགས་བྱས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་མང་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆགས་པ་
དང་བཅས་པ་དང་ཆགས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཡང་མདོར་བསྟུས་
ཏེ་བསྟན་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་པལ་ཆར་བསྟན་པ་ཉིད་དོ། ། དང་པོར་
བསྟན་པའི་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་གཉིས་པ་ལས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་སྐར་
འབྲུང་བའི་འདོན་པ་ཡང་ལེགས་པར་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཆགས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་སྐྱིབ་པ་དང་བྲལ་བའོ། ། དེ་ལྟར་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གཟུགས་ནི་མ་
ཆགས་པ་ཞེས་སྟོན་ཅིང་། མ་ཆགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆགས་པ་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་བས་ནམ་བཅིངས་པ་དེ་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ། དེའི་ཕྱིར་མ་གྲོལ་
བ་སྟེ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ། ཡང་དག་པར་མ་འདས་པ་ནི་ཁམས་གསུམ་ལས་སོ། །
རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཉེ་བར་བསྟུ་བའོ། ། ཆོས་འདི་ནི་ཟབ་སྟེ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་རྗེས་སུ་མི་འདྲིན་པ་དང་ཉིང་ངེ་འདྲིན་དང་སྒྱུར་བས་ཐམས་ཅད་
དུ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བསྟན་ཀྱང་མི་འགྲིབ་ཅས་བྱ་བ་ནི་བསྟན་པ་
དང་མ་བསྟན་པ་དག་ལ་མཚན་མ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲིབ་པ་དང་འཕེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། འདི་ཉིད་དཔེས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རྟོགས་པར་བྱེད་

པ་པོའི་སྐྱེས་བུས་ཡང་སྟེའུ་དང་ཚུན་དུ་མཉམ་པས་སྐྱར་བར་བྱའོ་ཞེས་དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་མའི་
སྐྱེས་བུའི་དཔེའོ། ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་དང་པོ་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་བའི་ཁོང་ཁྱོད་པའོ། ། གང་ཞིག་སྐྱར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
དེར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ནི་རྗེས་སུ་ཆགས་པའོ། ། དེ་ལྟར་ངོ་མཆར་བ་ཐོབ་པའི་གནས་
བརྟན་གྱིས། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་བསྐྱོམ་པ་ལ་དགའ་བའི་སྦྱོད་པ་གསུངས་པ།
དགའ་བ་བགྱིད་པ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྦྱོད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞི་གནས་གྱིས་སོ། ། ལུས་
པར་མི་བགྱིད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱིང་བས་སོ། ། ཡ་ཡ་པོར་མི་འགྱུར་བ་ནི་གློད་པས་སོ། ། ཕྱིར་
མི་ལྟོག་པ་ནི་ལྟོག་པའོ། ། རྣམ་མཁའ་སྒྲོམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆོན་ཉིད་གཅིག་དུ་སྒྲུང་བའི་
ཕྱིར་རོ། ། གོ་ཆ་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་རྟོགས་པའི་
བྱང་ཆུབ་ལ་འཆད་པར་འགྱུར་བའོ། ། རྣམ་མཁའ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་མཁའ་དང་འབྲུ་བའི་
སྦྱོར་བས་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་མཁའ་དང་མཚུངས་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་
མཚུངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་རྒྱུད་གི་གྲགས་པའི་དབྱེ་བས་གཉིས་སུ་གསུངས་
པས་སོ། ། རྣམ་མཁའ་ཡོངས་སུ་ཐར་པར་འཆོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་མཁའ་དང་མཉམ་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། སེམས་ཅན་འདེགས་པར་འཆོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱེད་དུ་སྦྱོང་བ་ཞེས་འདེགས་
པའོ། ། དགེ་སྦྱོང་གཞན་ཞིག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་དུ་རུས་དང་རིགས་དང་མིང་མི་
ཤེས་པའོ། ། ཆོས་གང་ཡང་མི་སྐྱེད་པ་ནི་རྣམ་པར་བྱང་བ་ཅན་ནོ། ། འགོག་པར་མི་བགྱིད་པ་
ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ནོ། ། དེ་ཅི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་དུ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་སྒྲོམ་
སེམས་སུ་བྱེད་པའོ། ། རྣམ་མཁའ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་མཁའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་སྦྱོང་པ་ཉིད་
ལའོ། ། སྤྲ་གབ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་གཞན་ནོ། ། རྣམ་མཁའ་ནི་སྐྱར་
མའི་ལམ་མོ། ། སྤྲ་གབ་མེད་པ་ནི་སའི་སྟེང་དུ་མ་བཀའ་པའི་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་
གནས་ཞེས་བྱ་བ་ཁ་ཅིག་གོ། ། གང་བསྐྱུང་བ་དང་བསྐྱབ་བ་དང་སྤྲ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་
ལ། གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་ལྟ་བུའོ། ། ཀྏི་ཤི་ཀ་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་
དམིགས་པས་སོ། ། ཀྏི་ཤི་ཀ་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་
བྱིན་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་དང་དག་པའི་འཇིག་རྟེན་པའོ། ། དེ་

ལྟར་ཡང་གསུངས་པ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཁམས་ལ་རབ་དུ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ནི་ཤེས་བྱ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་དཀྱིལ་དང་མཉམ་པར་ཆོས་
རྣམས་ཐམས་ཅད་མཐོང་ངོ། ། དེའི་རྗེས་ལ་ཐོབ་པས་སྒྱུ་མ་དང་སྒྲིག་རྒྱ་དང་རྒྱ་སྒྲ་དང་མཉམ་
པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་བས་ན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་ནི་རྟོག་ཀྱི་འདི་རི་སྟམ་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
རི་སྟམ་སྒྲ་ཡོད་པས་བྲག་ཅ་མེད་ཀྱང་སྒྲ་བ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡོངས་
སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་ན་ཆོས་རྣམས་མེད་པའི་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོར་སྒྲ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གང་
ཞིག་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དེ་ལ་བསྐྱུང་བར་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། །
དེ་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བྲག་ཅ་དང་མཚུངས་པ་དེ་བས་ན་དེ་
རྣམས་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་རྫོམ་སེམས་སུ་མི་བྱེད་དོ། ། ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་
མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟ་བུས་སོ། ། མི་ཤེས་པ་ནི་འཇིན་པས་སོ། ། ཡང་དག་པར་མི་ཤེས་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་རྟོགས་པས་སོ། ། དེས་ནི་འཇིན་པ་མེད་པ་ཉི་བར་བསྟན་ནས་གཟུང་བ་མེད་པ་ཉི་བར་
བསྟན་པ་ནི་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་གནས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སངས་རྒྱུ་སྟོང་ཤེས་པར་
གྱུར་རྟོ། ། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་མཐུས་ཕྱོགས་བཅུ་ལ་སངས་རྒྱུ་སྟོང་མཐོང་ནས་པན་ཚུན་དུ་བརྗོད་
པར་གྱུར་ཅས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་ཆེན་མོ་རྣམས་ལ་ཤར་དང་སྟོ་དང་རི་སྲིད་དུ་
ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱུ་སྟོང་ཤེས་པར་གྱུར་རྟོ་ཞེས་བྱ་བ་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉི་མའི་གཞུང་
འབྲེལ་ལས་ཀྱང་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱུ་སྟོང་མཐོང་བ་ནི་དེ་ལ་དང་བ་ཡང་དག་པར་
བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ལྟ་རྣམས་ཀྱིས་པན་ཚུན་དུ་བརྗོད་པའི་ཆོག་ཉིད་གསུངས་
པ་ནི་དེ་དག་གི་མིང་འདི་དག་ཉིད་ཅས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། མིང་དང་ཆོག་དང་ཡི་གེ་
རྣམས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིང་གི་ཆོགས་དང་ཆོག་གི་ཆོགས་དང་ཡི་གེའི་ཆོགས་རྣམས་ཀྱིས་
སོ། ། དེ་ལ་མིང་ནི་གང་གིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཙམ་བརྗོད་པའོ། ། དཔེར་ན་མིག་དང་
ན་བ་ལྟ་དང་མི་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། ། ཆོག་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོག་སྟེ་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཅས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། ། ཡི་གེ་རྣམས་ནི་གཉི་གའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ཨ་ཨླ་ཨླ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའི་ཡི་གེ་རྣམས་སོ། ། ཉི་བར་བསྟན་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉི་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་

བཅམས་པའོ། ། ལེའུ་འདི་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་ལེའུ་འོ། ། ཡོངས་སུ་བྲིས་ཤིང་
ཡོངས་སུ་ཁྱེས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲུལ་སྟོང་པ་པོ་ཏི་རྟིང་པ་རྣམས་ལ་འདོན་
པའོ། ། དེ་ཉིད་རིགས་པ་སྟ་དེ་ལྟར་བའི་དོན་ཉིད་ནི་པན་ཚུན་དུ་ལྟ་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཁམས་གཞན་ན་དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་མཐོང་ནས་པན་
ཚུན་དུ་ཟློན་པར་བྱེད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་མཐོང་ནས་པན་
ཚུན་དུ་བཟོད་པར་ཁྱུར་ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ནི་ས་ཕྱོགས་འདི་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟེ། འདིར་ཡང་མིང་འདི་དག་ཉིད་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེས་པར་བྱའོ། ། མ་གྱོན་
པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིན་གྱི་རྒྱབས་ཀྱིས་མཐོང་ནས་
འདི་བཟོད་པར་ཁྱུར་ཅེས་གསུངས་པ་ནི་བྱམས་པས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ། འདིས་
དུས་གསུམ་ལ་ཡང་འདི་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་ཞེས་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། མཐོང་ནས་པན་
ཚུན་དུ་བཟོད་པ་ཉིད་ཤེས་པའི་དོན་བཤད་པར་བྱ་བའོ། ། གཞན་དུ་ན་ལེའུ་ཕྱི་མ་ལ་རྒྱ་གང་
གིས་བྱམས་པས་གསུང་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནས་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་གྱི་དྲི་བ་རྗེས་སུ་
མཐུན་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་བྱམས་པས་གསུང་བར་འགྱུར་ཞེས་ལྟ་རྣམས་ཀྱིས་
བསམས་པ་ཙམ་གྱིས་དེའི་ཆེ་ཆེ་ལྟར་གནས་བརྟན་གྱིས་ཤེས་པར་ཁྱུར་ཅེས་བཟོད་པར་བྱ་
བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། རྣམ་པར་དག་པ་གཙོ་བོ་ཉིད་དུ་ཟློན་པར་བྱེད་པའི་ལེའུ་ནི་རྣམ་
པར་དག་པའི་ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་བརྒྱད་པའོ། ། ། ། གང་ཞིག་སྤར་གྱི་ལེའུའི་མཐར་ལྟ་རྣམས་ཀྱིས་
བྱམས་པས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བཟོད་པ་ད་ལ་སྲིད་པ་བསྟན་པ་མི་འཐད་པ་ཉེ་བར་
བསྟན་ནས། ། རྣམ་པ་གང་ཞིག་གིས་བསྟན་པ་དེ་དྲི་བར་འདོད་ཅིང་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་
གྱིས་གསུངས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདིར་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས་ཉེ་བར་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་དང་དེ་བཟོད་བར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ཙམ་མོ། ། དེ་ལ་གང་ཞིག་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་དེ་རེ་ཞིག་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདི་ནི་མིང་ཙམ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ།
ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་མཚན་ཉིད་དོན་གྱིས་སྟོང་བ་མིང་གི་རང་གི་ངོ་བོ་ཞེས་བྱ་

བའི་དོན་རྟོ། ། ཇི་ལྟར་དོན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་མིང་དེ་ཡང་འདིའོ་ཞེས་མི་
དམིགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིང་གི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉི་པར་དམིགས་པ་ལ་ཡང་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་འདི་ནི་དེའི་དངོས་པོ་ཞེས་མི་དམིགས་པ་ལོ། ། ཇི་ལྟར་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་
གཟུགས་ཉི་པར་དམིགས་པ་དེ་ལྟར་སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་ལ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། །
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི་རག་གི་དངོས་པོ་ཉིད་མིང་ཞེས་བཀྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་
ཆོག་གི་ངོ་བོའི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མིང་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་
བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། མིང་གི་ངོ་བོས་དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་མོད་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ནི་དོན་དམ་པ་བར་ཡང་ཡོད་དེ་དེས་ན་མིང་ཐོས་པས་དོན་གྱི་
རྟོགས་པ་ཡོད་དོ། ། དེ་ལ་ཡང་གསུངས་པ་ནི་དེ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། མ་མཆིས་པ་ནི་དོན་དམ་
པར་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེའི་ངོ་བོས་མི་དམིགས་སོ། ། དོན་
ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་གལ་ཏེ་དངོས་པོ་གང་ཞིག་མིང་གང་གིས་བརྗོད་པ་དེ་དངོས་པོ་ཉིད་ལས་དེ་
དང་འབྲེལ་བར་འགྱུར་ན། དེའི་ཆེ་བར་མི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱང་སྒྲ་ཐོས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་
འདི་སྒྲ་འདིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཞེས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། ། འདི་གཉིས་ནི་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་མིང་གི་ངོ་བོ་དང་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ལོ། ། རེ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང་རྗོད་པར་བྱེད་པའི་ངོ་
བོ་ཉིད་ཀྱན་ཏུ་བརྟགས་པས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་གཞན་དབང་ཞེས་བྱ་བས་
གལ་ཏེ་ཡོད་པར་གྱུར་པ་ཡང་དེ་ཡོད་པ་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེས་བསྟན་པར་རུང་བ་མ་
ཡིན་ཞེས་དེ་ལ་དེའི་འདིར་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉི་པར་དགོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དོན་
ཇི་ལྟར་བར་དེ་ལྟར་མིང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། མིང་ཇི་ལྟར་བར་དེ་ལྟར་དོན་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་བས་ན་གཉིས་ནི་མ་མཆིས་ཞེས་གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་ཡོད་པ་ན་ཅིའི་སྒྲ་དུ་རྣམ་པ་
གང་གིས་མངོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་མིང་ལ་སོགས་པ་འདི་རྣམས་ཉིད་ཀྱིས་
བྱམས་པ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟོན་པར་འགྱུར། དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་
གལ་ཏེ་སྒྲ་དང་དོན་དག་ལ་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་བ་ཡོད་ན། དེའི་ཆེ་དོན་གང་ཞིག་དེ་བཞིན་
གསེགས་པ་གཅིག་གིས་མིག་ལ་སོགས་པ་གང་དག་གིས་བསྟན་པའི་མིག་ལ་སོགས་པ་དེ་
རྣམས་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དེ་ཉིད་མངོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་

གཞན་གྱིས་ཀྱང་བསྟན་པར་འགྱུར། གལ་ཏེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་དོན་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤྲུལ་མས། དང་ལྟན་
ཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་མེད་ན། དེའི་ཆོ་བསྟན་པ་འདི་དོན་དང་འབྲེལ་བ་ལ་མི་སྟོན་པ་རི་ལྟར་མིང་
གི་ཆོགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ངས་པ་ཅན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདིར་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའི་ལན་གསུངས་པའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་
སོགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོས་གང་
གི་ཆོ་སྣང་བ་དེའི་ཆོ་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱ་བ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་དང་འདྲ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ཆོས་
ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲ་བ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་སོ་སོར་རང་གིས་
རིག་པར་བྱ་བ་ཞེས་དོན་དམ་པར་གཞན་རྣམས་ལ་བསྟན་པར་མི་རུས་པ་སྲིད་པའི་ཀུན་རྫོབ་
ལ་བརྟེན་ནས་འགོ་བའི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་སྟོན་པ་ལ་འཇུག་པར་
མཛད་དོ། ། གཞན་དུ་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཉིད་ལ་ཡང་ཞུགས་པའི་
ཕྱིར་མི་རུས་ན་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལྟག་ལ་ཡོད། དེ་བས་ན་སྲིད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ལ་བརྟེན་ནས་རི་
ལྟར་དོན་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ཞེས་དུས་གསུམ་ལ་ཡང་འདི་ཉིད་མིང་ལ་སོགས་པ་འདི་
རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དཔམས་པ་ཡང་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་
ནས་མིང་ལ་སོགས་པ་འདི་རྣམས་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་འདི་ཉིད་སྟོན་
པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་རིགས་པར་གསུངས་སོ། ། ཅིའི་སྲིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དྲིས་པའི་རྒྱ་ཉེ་བར་
སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ནི་རང་བཞིན་
གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དྲི་མ་སྟོ་བྱུར་བ་རྣམས་ཀྱིས་མ་འབྱོར་བ་
སྟོང་པ་མ་ཡིན་པ་དང་བཅིངས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་གོལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པར་མི་
རུས་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་སྟོང་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཁ་ཅིག་གིས་རྟག་པ་མ་ཡིན་མི་རྟག་པ་
མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་བྱས་པའོ། ། དེ་ཡང་དོན་ནི་འདི་ཉིད་དོ། ། གནས་བརྟན་དང་བ་
སྦྱས་པའི་ཡང་དག་པའི་དོན་ཅན་ཡོན་ཏན་སྟན་སུམ་ཆོགས་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་
གསུངས་པ་ནི་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གཟུགས་རྣམ་པར་དག་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་
གི་ཆོ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་དག་གིས་སྤང་

བ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཆོ་མཆོད་པར་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ་སྒྲོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་
ཅམ་དུ་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་ལ་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་རྣམས་རྣམ་པར་དག་
པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་དག་པའི་མཆོད་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དང་
བདག་ཉིད་གཅིག་པས་རྣམ་པར་གནས་པ་དེའི་ཕྱིར་གཞུགས་རྣམ་པར་དག་པས་དེའི་རྣམ་
པར་དག་པ་བཞུགས་ཏེ། ། གཞུགས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དག་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གང་གི་ཆོ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་
བདག་ཉིད་ཀྱིས་གཞུགས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ཡོད་པ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་དང་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་རྣམས་སྒྲུང་བ་མེད་པ་དེའི་ཆོ། གཞུགས་དེ་ནི་ཡོངས་སུ་དག་
པ་ཞེས་འགྱུར་གྱི་གཞན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། འགྲེས་འདི་ནི་སྤར་གྱི་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་རྣམས་
ལ་མེད་པ་ཁོ་ན་སྟེ་ཆེན་མོ་བསྟན་པ་ལས་མངོན་རྟོགས་དང་སྦྱར་བའི་དོན་དུ་སྒྲུངས་ནས་
བསྟན་པ་ཞེས་སྒྲུའོ། ། རྣམ་མཁའ་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་ལྟར་རྣམ་མཁའ་ལ་སྒོ་བྱར་
བའི་སྤྲིན་དང་ན་བུན་ཡོད་ཀྱང་རྣམ་པར་མ་དག་པ་མེད་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་དེ་
དག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཡང་གཞུགས་དང་མ་གོས་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གང་གི་ཆོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་
ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀུན་དུ་བརྟགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྒྲོས་པའི་
དྲི་མ་ཉེ་བར་གོས་པ་ལོག་པ་ལས་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་པ་མཐོང་བ་དེའི་ཆོ་དམིགས་པ་
ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་མི་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཞེས་བཞུགས་ཏེ། །
ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པའི་སྤྲུལ་གཞན་དག་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་རྣམ་མཁའ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་ཉེ་བར་བསྟན་ནས་གོས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པ་
ནི། རྣམ་མཁའ་གོས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་སྤར་སྒོ་བྱར་བའི་སྤྲིན་ལ་སོགས་པའི་
དྲི་མ་ཡོད་ཀྱང་རྣམ་མཁའ་རྣམ་པར་དག་པར་བཞུགས་ཏེ། ། དེ་ནི་དེ་རྣམས་ཀྱིས་མ་གོས་པ་ཞེས་
བྱ་བའི་དོན་ཐ་དད་པའོ། ། གཞན་དག་ནི་རྣམ་མཁའ་དང་བྲག་ཅ་སྤྲར་མེད་ཅིང་བཞུགས་དུ་
མེད་ལ་དམིགས་སུ་མེད་པས་ཞེས་བྱ་བ་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་རི་ལྟར་
རྣམ་མཁའ་ལ་བྲག་ཅ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་ཐོས་པ་ཡོད་ཀྱང་འདིར་སྤྲུལ་དང་སྤྲུལ་བརྟན་དག་གི་བྲག་ཅའི་
སྤྲུལ་གནས་པ་ཞེས་རྣམ་མཁའི་འདི་སྤྲུལ་ཞེས་སྤྲུལ་བར་རུས་པ་མ་ཡིན་ལ་ཐ་དད་པ་བཞུགས་པར་

འདོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་ནམ་མཁའ་འདི་བཟོད་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཟོད་པས་ཉེ་
བར་གོས་པ་མེད་དོ། ། གཞན་ནི་དེ་ལྟ་ན་ཡང་མངོན་ཉིགས་དང་སྒྱུར་བ་ལ་བདེ་བ་མ་ཡིན་པ་
ཉིད་ལྷོ་མ་སེམས་སུ་བྱེད་ཅིང་ནམ་མཁའ་དང་བྲག་ཅ་སྒྱུར་མེད་ཅིང་བཟོད་དུ་མེད་ལ་
དམིགས་སུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་འདོན་པ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་བཤད་པ་ནི་འདི་
ཡིན་ཏེ་ནམ་མཁའ་ལ་བྲག་ཅ་གང་ཞིག་དེས་སྤྱི་འོ་བོས་ཀྱང་མི་བཟོད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
བཟོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། བཟོད་དུ་མེད་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱུང་པར་བཟོད་པ་ཞེས་
བྱ་བས་ཀྱང་མཆོག་ཏུ་བཟོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེའི་འོ་བོས་དམིགས་པ་མེད་པས་
མི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བས་བྱུང་པར་དུ་བསྐྱུ་བར་བྱས་ནས་དེ་ནམས་ཀྱི་འོ་བོ་ནི་དེ་ཉིད་དེ་
དེས་ཡོངས་སུ་དག་པའོ། ། འདོན་པ་འདི་ནི་བྱང་སྤྱོད་བ་མ་ཡིན་བར་རང་དགའ་བ་མཁས་
པར་ལྷོ་མ་པ་ནམས་ཀྱིས་བཅུམས་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཕོ་ཏི་མང་པོར་དར་བ་དེ་བས་ན་བཤད་
པའོ། ། ཉེ་བར་གོས་པ་དང་གོས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
པའི་ཆོས་ནམས་ནི་ཉེ་བར་གོས་པའོ། ། ནམ་པར་བྱད་བ་ནམས་ནི་ཉེ་བར་མ་གོས་པའོ། ། ཉེ་
བར་གོས་པ་དང་གོས་པ་མེད་པ་དེ་ནམས་ཡིན་ལ་ཉེ་བར་གོས་པ་དང་གོས་པ་མེད་པའི་ཆོས་
ནམས་སོ། ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡིན་ལ་དེ་ནམས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ་དེ་ནམས་ཀྱིས་ཉེ་བར་གོས་པ་མ་
ཡིན་བ་ཉིད་ནི་མ་གོས་པ་ཉིད་དེ་གཉིས་ཀ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དེ་ནམ་པར་དག་པའོ། ། དེ་
ལྟར་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བཞུན་པ་ལ་དང་བ་མངོན་པར་
འཕེལ་བའི་གནས་བཟུན་ཀྱིས་གསུངས་པ་ནི་ལེགས་པར་རྟོད་པ་ལགས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། ཅིའི་ཕྱིར་རྟོད་པ་ལེགས་པར་རྟོད་ཅེ་ན། གསུངས་པ་ནི་གང་དག་གི་རྣ་ལམ་དུ་
གྲག་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྤྱིར་ཡང་དང་བ་ཡང་དག་པར་
བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་མཐོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་པན་ཡོན་ནམས་གསུངས་པ་ནི་དེ་དག་ལ་མིག་གི་
ནད་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཆོས་བརྒྱད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་ཡང་
དག་པར་སྒྱུར་བ་ལ་གཉིས་པ་སྟེ་དུས་དང་དངོས་པོ་དང་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པས་ལས་
ཀྱི་མིང་བྱས་པས་ལས་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གཞན་དག་ལ་ནི་ལས་ནམས་ཀྱི་དོན་ལ་
འགྲོ་བས་ཆོས་བརྒྱད་ལའོ། ། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་ནམས་ཀྱིས་ཕོ་བྱང་དུ་སྤྱང་བར་བྱེད་པ་ནི་

ཆོས་བཅུ་བཞི་ལཱོ། ། དེ་དག་གི་སྤྱ་ཆམས་ནི་བཙེ་ལྷ་ལཱོ། ། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་ནི་རང་ཉིད་
གྱིས་འཛམ་སྤྱི་སྤྱི་དུ་སོང་ནས་ཆམ་པར་འཆམ་པར་བྱེད་དེ་གང་གི་ཆེ་དགེ་བ་བྱེད་པ་མང་
བ་ཆམས་མཐོང་ན་དེའི་ཆེ་ལྷ་ཆམས་ཀྱི་དགའ་བའི་སེམས་འཕེལ་བར་བྱེད་དེ་ལྷའི་དབང་
པོའི་གན་དུ་སོང་སྟེ་རིག་པར་བྱེད་དེ་ཞེས་མདོ་ལས་སོ། ། དེ་ལྷ་ན་ཡང་རྟག་དུ་མངོན་པར་
སྦྱར་བ་མེད་ཀྱང་ཆོས་འདི་དག་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་བརྗོད་པ་ལ་ལྟར་བར་བྱཱོ། །
དེ་བས་ན་འཛམ་སྤྱི་སྤྱི་དུ་འཇུག་པའི་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་མང་པོ་ལ་ཕན་པའི་
རྟེན་ཡིན་པའི་བྱིར་བསོད་ནམས་ཆེར་མང་དུ་སྦྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བཱོ། ། གང་ན་མེད་
པའི་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་པའི་བྱིར་འདི་ལ་བསོད་ནམས་མང་པོ་སྦྱེད་པའི་རྟེན་ཉིད་དོ། ། རབ་
འབྱོར་དེའི་བྱིར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར། ། ལེགས་ཆམས་གཤགས་ནི་
མང་བ་སྟེ། ། ཞེས་བྱ་བ་སྦྱས་པས་བར་དུ་གཙོད་པ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་ཞེས་གསུངས་པ་
ནི་རབ་འབྱོར་འོན་ཀྱང་བར་ཆད་མང་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དག་
ནི་སོངས་པཱོ། ། ཇི་ཙམ་དུག་ཅེས་པར་གྱུར་པ་ནི་ཇི་ལྟར་འཕེལ་བཱོ། ། སླ་ན་མེད་པ་ཞེས་བྱ་
བ་སྟེ། ཅིའི་བྱིར་སླ་ན་མེད་པ་ཞེ་ན་དེའི་བྱིར་གསུངས་པ་ནི་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་བྱིར་ལྷགས་
པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་འཇུག་པཱོ། ། འདི་ཉིད་ཀྱི་བཤད་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་སྦྱེ་བ་དང་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྦྱེ་བ་དང་འགག་པ་ལ་སོགས་པ་ཆམས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་
སྤང་བ་མ་ཡིན་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་མི་འཇུགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་འོད་གསལ་བ་ཉིད་དེ་དེ་ཡང་གཡོ་བ་མེད་པའི་རོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར་མི་
འཇིགས་པའི་ཚུལ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། དེ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གྱུབ་པའི་
རོ་བཱོོ། ། ཆོས་གང་ལ་ཡང་མི་གནས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཀུན་དུ་བརྟགས་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་
པར་མི་བྱེད་པཱོ། ། ཆོས་གང་ལ་ཡང་མི་སྦྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་ལ་གནས་པར་མི་བྱེད་
པཱོ། ། དེ་དག་མེད་པའི་བྱིར་ཡོངས་སུ་གྱུབ་པའི་རོ་བོ་གང་ལ་ཡང་ཉེ་བར་མི་ལེན་ཏེ་རང་
བཞིན་གྱིས་ངི་མ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་གྱིས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་གནས་པའི་བྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་ལ་
རྒྱ་གསུངས་པ་ནི་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་
བརྟགས་དང་གཞན་དབང་ཆམས་སོ། ། མི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཆེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་

རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་དག་ལ་སྤང་
བ་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་བས་ན་མ་གོས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལས་དང་ནམ་པར་
རྟོག་པའི་དྲི་མ་ནམས་ཀྱིས་སོ། ། འདི་ལ་མི་དམིགས་པ་དང་མ་གོས་བ་དག་ཀྱང་ཅིའི་བྱིར་
ཡིན་ཞེ་ན་གསུངས་པ་ནི་མ་གོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱེ་ནི་རྒྱ་ལ་སྟེ་གང་གི་བྱིར་མ་
གོས་པ་དེའི་བྱིར་འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་བས་ན་གལ་ཏེ་ཉེ་
བར་མ་གོས་པར་གྱུར་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་རོ། ། ཇི་ལྟར་མ་གོས་
པ་ཞེ་ན། དེའི་བྱིར་གསུངས་པ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གལ་ཏེ་དེ་
ལྟར་ཡང་དག་པར་མི་ཤེས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་ཡོན་ཏན་མང་བ་དང་ལྡན་པ་མ་གོས་པའི་
རང་བཞིན་ཞེས་ཀྱང་ནམ་པར་མི་རྟོག་པའོ། ། ཆོས་གང་ལ་ཡང་འཇུག་པར་བྱེད་པའམ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། མི་འགྱུར་བའི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་དེའི་ཆེ་ན་ཡོངས་
སུ་གྲུབ་པ་ཉིད་དེ་ལ་སྤང་བ་ཞེས་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་ཆོས་གང་ལ་ཡང་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ནི་སྟེ་
བར་བྱེད་པའོ། ། དེས་པར་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ཉིད་ལ་རྒྱན་གྱིས་འཇུག་པར་བྱེད་པའོ། །
ཡང་དག་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་མངོན་དུ་བྱས་པས་སོ། ། ཡོངས་སུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ནི་
འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཆོས་ལ་ཐོངས་པར་བྱེད་པའོ། ། དེས་པར་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
དེ་ཉིད་མཐར་ཐུག་པ་ལ་འབྲེན་པའོ། ། ཐམས་ཅད་དུ་ནི་མེད་པ་ཞེས་འབྲེལ་བར་བྱའོ། ། ཉེ་
བར་བསྟན་པ་འདི་ལ་གདུལ་བྱ་ནམས་ཀྱི་མི་སྟེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པས་ཆོག་ཤེས་པའི་
འབྲས་བུ་གསུངས་པ་ནི་དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཅ་ཙཾ་ནི་སྟེ་པོའི་ཆོགས་ཆེན་པོའི་
དགའ་བ་ལས་སྟེས་པའི་སྐྱ་ཆེན་པོའོ། ། དེ་ཉིད་ནི་ག་ཞེ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། ། ལན་
གཉིས་སུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། གཅིག་ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་
དབང་དུ་མཛད་ནས་བླ་རྒྱ་ཤ་སྤྱོར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྤར་རབ་ཏུ་བསྐྱོར་བའོ། ། འདི་ནི་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་པ་ལ་སྟོས་ནས་གཉིས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། འདི་ནི་ལན་གཉིས་སུ་བསྐྱོར་བ་
མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གངས་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་
གསུངས་པ་ནི་ཆོས་གང་ལ་ཡང་རབ་ཏུ་བསྐྱོར་བ་འམ་ལྟོག་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་བསྐྱོར་བ་ཞེས་བྱ་བས་མིང་གི་ནམ་པར་རྟོག་པ་གསལ་བར་མཛད་དེ། དེ་

ལྟར་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གང་གི་ཆེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཁོ་ན་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཆོས་གང་ལ་
ཡང་རབ་ཏུ་བསྐྱར་བ་འཕྲོག་པ་མེད་དོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་
བརྗོད་ཅིས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་རབ་འབྱོར་
འདི་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་འཕྱག་པའི་རྒྱས་པ་བསྟན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
ཆེན་པོ་འདི་ཞེས་བྱ་བས་ཡུལ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་གསང་བའི་ཡུལ་ཆེན་པོ་ཞེས་བསྟན་པར་བྱེད་
པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ་གསང་བ་ནི་ནམ་པ་གསུམ་ལས་ཆོས་ལ་འཕྱག་པའི་གསང་བ་དང་། མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་གསང་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་བསྐྱར་བའི་གསང་
བའོ། ། དེ་ལ་ཆོས་ལ་འཕྱག་པའི་གསང་བ་གསུངས་པ་ནི་གང་ཞིག་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཆགས་
པ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གལ་ཏེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤང་བ་དེ་ལྟ་ན་
ཡང་འདི་དོན་དམ་པར་དེ་ནམས་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་པ་མཐོང་ཞིང་ཆོས་གང་ལ་ཡང་ཆགས་པར་མི་
བྱེད་དེ། དེས་ན་ཐམས་ཅད་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་དབང་གིས་ཆོས་ཀྱི་མིང་ཡང་
དག་པར་འཕྱག་པར་བྱེད་པ་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱང་བསྟན་པ་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཡང་མཐོང་ཞེས་བྱ་བས་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་གསང་བ་གསུངས་པ་ནི། གང་སྟེ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཆང་བྱ་བར་འཆལ་བས་ཆོས་གང་ཡང་མངོན་པར་
རྟོགས་པར་འཆང་མི་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བས་སོ། ། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་བསྐྱར་བའི་གསང་བ་
གསུངས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་བསྐྱར་ཡང་ཞེས་བྱ་བས་སོ། ། ཆོས་གང་ཡང་ཡང་དག་
པར་མི་སྟོན་པ་སྟེ། འོག་ཏུ་ནི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་བསྐྱར་བ་ནམ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་འཆད་
པར་བྱེད་དེ། ཆོས་མེད་པ་དང་། འཁོར་ལོ་མེད་པ་དང་། རབ་ཏུ་བསྐྱར་བ་མེད་པ་དང་། བསྟན་
པ་མེད་པ་དང་། སྟོན་པ་པོ་མེད་པ་དང་། ཐོས་པ་མེད་པ་དང་། རྟོགས་པ་མེད་པ་དང་།
འཕགས་པའི་གང་ཟག་མེད་པ་ལས་སོ། ། དེ་ལ་ཆོས་མེད་པ་གསུངས་པ་ནི། གང་ཞིག་
དམིགས་པར་བྱ་བ་དེ་ལ་ནི་ཆོས་མེད་དོ། ། ཆོས་གང་ཞིག་བསྟན་པར་བྱ་བ་སྟེ། འཁོར་ལོ་མེད་
པ་གསུངས་པ་ནི་འགའ་ཞིག་གིས་འགའ་ཞིག་བསྐྱར་བར་བྱ་བ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།

འགའ་ཞིག་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲུའོ། ། དེ་ནི་འཁོར་ལོ་འདྲ་བས་ན་འཁོར་ལོ་སྟེ། དེ་ལ་གནས་
ནས་དོན་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རབ་ཏུ་བསྐྱོར་བ་མེད་པ་གསུངས་པ་ནི་ཆོས་གང་ཡང་ལྡོག་
པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལ་རྒྱ་གསུངས་པ་ནི། དེ་ཅིའི་སྤྲད་དུ་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ལ། རབ་འབྱོར་གྱི་ཆོག་ཉིད་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་འཇུག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལྡོག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
ལྟར་མཆོན་མ་མེད་པ་དང་སྟོན་པ་མེད་པ་དང་། བསྟན་པ་མེད་པ་གསུངས་པ་ནི་གང་ཡང་
འདི་ལྟར་བསྟན་པ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྟོན་པ་པོ་མེད་པ་གསུངས་པ་ནི་སྤྲུལ་ཀྱང་བསྟན་པ་
མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འོ། ། ཐོས་པ་མེད་པ་གསུངས་པ་ནི་སྤྲུལ་ཀྱང་ཐོས་པ་མེད་ལ་སྤྲུལ་ཀྱང་
མཐོས་པ་ཡང་མེད་ཅེས་བྱ་བ་འོ། ། རྟོགས་པ་མེད་པ་གསུངས་པ་ནི་སྤྲུལ་ཀྱང་མངོན་སྤྲུལ་དུ་
བྱས་པ་ཡང་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་མེད་པ་གསུངས་པ་ནི།
འདིས་ནི་སྤྲུལ་ཡང་ཡོངས་སྤྱོད་ལས་མ་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ནས་ངེ་སྤྱིད་སྤྱིན་པའི་གནས་སྤྱོད་
བྱས་པ་ཡང་མེད་ཅེས་བྱ་བས་སོ། ། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་པའི་སྤྲད་དུ་འདི་ནི་མཐའ་ཡས་
པའི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་
སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་མཁའ་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་དུ་འདི་ནི་མ་མཆིས་པའི་ས་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་པའོ། ། དེར་ནི་རྣམ་མཁའ་བཞིན་དུ་མི་དམིགས་
པའི་བདག་ཉིད་དང་མེད་པའི་བདག་ཉིད་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་ཆེན་མོ་རྣམས་ཀྱི་
འདོན་པ་མངོན་རྟོགས་དང་སྦྱར་བའི་དོན་དུ་བསྟན་པའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་སྤྱོད་མ་
མཆིས་པར་མཉམ་པའི་སྤྲད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱན་གྱིས་དམིགས་པ་
མེད་པའི་བདག་ཉིད་གྱིས་མཉམ་པའོ། ། དབེན་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཤིན་ཏུ་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་
བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་བརྗེ་བ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲོ་འདོགས་པ་ལ་ཡང་དག་པར་
ལྡང་བའི་སྟོན་རྣམས་གྱིས་ཟེལ་གྱིས་མི་འོན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་
སྤྲད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཆེ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་

བོ་དག་གིས་སྟོང་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་རང་བཞིན་གཅིག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ན་དེའི་ཕྱིར་
གང་གིས་ཀྱང་ཟེལ་གྱིས་ནོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གནས་པ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་
ཕྱིར་ཆོས་རྣམས་འདི་ལ་གང་གིས་ཀྱང་གནས་སུ་གྱུར་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
རྟེན་མེད་པས་གང་ནས་ཀྱང་འོང་བ་མེད་པ་དང་། གང་དུ་ཡང་འགོ་བ་མེད་པ་དང་ལུས་ཀྱང་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། འོང་བ་མེད་པ་དང་
འགོ་བ་མེད་པ་དང་ལུས་མེད་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པས་ཞེས་གསུངས་སོ། ། མིང་མ་མཆིས་ཤིང་
ལུས་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་ལ་མིང་ནི་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྤང་པོ་རྣམས་
སོ། ། ལུས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པ་ལོ། ། དེ་དག་མེད་པས་ཞེས་བཤད་པར་བྱེད་དེ། རོ་བོ་ཉིད་མ་
མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གཟུགས་བྱེད་པ་དང་ཉམས་སུ་
སྦྱང་བར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་དེ་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་དེས་ན་
སྟོང་པ་དང་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྣམས་སོ། ། འགོ་བ་དང་འོང་བ་མ་མཆིས་པའི་སྤང་དུ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་གནས་སྐབས་དེ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འགོ་བ་དང་འོང་བ་བྱིན་ཅི་ལོག་སྤངས་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། བརྗོད་དུ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྗོད་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྟོག་པ་
མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྗོད་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། མིང་མ་མཆིས་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཆོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གཟུགས་ཅན་
མ་ཡིན་པའི་སྤང་པོ་བཞི་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྤང་པོ་བཞི་པོ་འདི་རྣམས་ཉིད་ལ་མི་དམིགས་
པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་གཉིས་ཀྱི་ཆོག་གཉིས་ནི་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་
འགོ་བ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་འགོ་བ་ལས་གྲོལ་བ་ལོ། །
ཆོས་ཐམས་ཅད་གཟུང་བ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་རྣམས་ནི་ཆོས་རྣམས་
ལ་མི་འཛིན་པ་སྟེ་དེ་བས་ན་མི་འཕྲོགས་པ་ལོ། ། མི་བས་པའི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ཟད་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་འགག་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་དང་ལྡན་
པར་སྤང་བ་དེའི་ཕྱིར་མི་ཟད་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་མ་གྲུབ་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་རོ་བོས་མངོན་པར་མ་གྲུབ་པའི་རོ་བོ་
ཉིད་དེའི་ཕྱིར་འདི་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་སྐྱེ་བའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བྱེད་པ་པོ་མི་

དམིགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚེས་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་པོས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བདག་མ་མཆིས་པའི་
སྤང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གལ་ཏེ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་ན་དེའི་ཆེ་འདི་ཚེས་ཐམས་
ཅད་ཡིད་ཀྱི་ནམ་པར་ཤེས་པས་ཤེས་པར་འགྱུར་ཞིང་མཐོང་བས་མཐོང་བར་འགྱུར་ན་དེ་མེད་
པས་ན་ཤེས་པ་པོ་མ་མཆིས་པ་དང་མཐོང་བ་པོ་མ་མཆིས་པའི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། ། འཆི་འཕོ་
བ་དང་སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་དག་ལ་མི་སྐྱེད་པ་ནི་དོན་
དམ་པ་རྟོག་པ་ཙམ་དུ་སྤྲང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གང་ལ་ཡང་འགའ་ཞིག་ཏུ་འཕོ་བ་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འཇིག་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ཚེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་
དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་དེ་ཡང་འཇིག་པ་མེད་པ་སྟེ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དུས་ཀྱི་དབྱེ་བས་
ཉེ་བར་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། སྐྱུ་མའི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱུ་མའི་མཆོན་མ་ནི་
ཤིང་བྱ་ལ་སོགས་པ་བཀའ་ནས་སྤང་བོ་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་མེད་པ་ཉིད་སྐྱུ་མ་ལ་སྤང་བ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཚེས་ཐམས་ཅད་མ་རིག་པས་བཏང་བར་བྱས་པ་དོན་དམ་པའི་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནམ་པར་རྟོག་པར་བྱས་པའི་ངོ་བོ་མེད་པས་སྤང་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་སྐྱུ་
མའི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཚེས་ནམས་བརྒྱན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེས་བ་མེད་པའི་ངོ་
བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གསུངས་པ། སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ་ནམ་པར་ཤེས་པར་བགྱིད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
བཙེམ་ལྟན་འདས་མི་ལམ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་ལམ་དུ་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་
ནམས་ནི་དངོས་པོ་མེད་པར་སད་པས་ཡང་དག་པར་བསྐྱེས་པའི་བདེན་པའི་དོན་སེམས་དང་
སེམས་ལས་བྱུང་བས་བཀའ་ནས་སྤང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་ཚེས་ནམས་ཐམས་ཅད་བདེན་
པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེབས་པར་བྱས་པ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྤང་བ་ཞེས་
བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པར་ཤེས་པ་ཙམ་དུ་སྤྲང་བའི་ངོ་བོ་འདི་ནམས་ལ་དོན་
དམ་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ནམ་པར་ཤེས་པར་བགྱིད་པའི་སྤང་དུ་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འགའ་ཞིག་ཏུ་ཡང་མི་ལམ་དང་སྐྱ་བརྟན་དང་མིག་ཡོར་དང་སྒྲིག་རྒྱ་དང་སྐྱ་
མའི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པའོ། ། དེ་ལ་སྐྱ་བརྟན་ནི་མི་བདེན་པའི་སྐྱ་
ཡང་དག་པར་སྤང་བའི་ངོ་བོ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་མི་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱ་ཉེ་བར་སྟོན་
པར་བྱེད་དོ། ། མིག་ཡོར་ནི་རྗེ་ཟའི་གྲོང་བྱིར་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པ་མི་བདེན་པའི་དོན་ལུ་

ལ་སོགས་པ་བཀའ་ནས་མི་བདེན་པའི་གྲོང་ཁྱིམ་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། ། མྱིག་
རྒྱ་ནི་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བུར་རང་གི་ངོ་བོ་ཉེ་བར་མ་བསྟན་པས་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆུ་
བསྟན་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་དོན་དམ་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཡོངས་སུ་བཏང་ནས་བདེན་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་བཏགས་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་དག་གིས་
སྤང་ཞེས་ངེས་པར་བྱའོ། ། འདོན་པ་འདི་ཡང་ཆེན་མོ་རྣམས་ཀྱི་འགྲེས་ཡང་དག་པར་བསྟུས་
ནས། མངོན་རྟོགས་སྤྱར་བའི་དོན་དུ་བསྟན་པ་ཞེས་བཅོམ་ལུན་འདས་མ་འདི་ལ་བྱང་སྟོང་གི་
མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ། ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་
ཆོས་རྣམས་དག་པ་སྟེ་དེ་བས་ན་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཀུན་ནས་
ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་བྱང་བ་མ་མཆིས་པའི་ས་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལ་
སོགས་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་མི་དམིགས་པས་སོ། ། རྣམ་པར་བྱང་བ་ཉིད་ནི་མི་དམིགས་པ་སྟེ་
རྟེན་ནོ། ། རྣམ་པར་བྱང་བའི་སེམས་ཅན་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་རྟེན་ཏེ་དེ་རྣམས་སེམས་ཅན་ལ་
མ་དམིགས་པས་རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་པའོ། ། གོས་པ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་མཁའ་
བཞིན་དུ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་གོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྟོས་པ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ།
སྟོས་པ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ཏེ་དེ་རྣམས་མེད་པའོ། ། སྟོམ་སེམས་ཐམས་ཅད་ནི་
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་འདུ་ཤེས་སོ། ། སྟོམ་སེམས་ནི་འདོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་བས་ན་སྟོམ་
སེམས་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པས་སོ། ། གཡོ་བ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
ཐམས་ཅད་དང་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཞིག་གཡོ་བར་བྱེད་པ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
མི་གཡོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་ལྟང་བ་མེད་པའི་དབང་གིས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་དབྱིངས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་གནས་པའོ། ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ།
འདོད་ཆགས་ནི་ལོག་པའི་ཀུན་དུ་རྟོག་པ་ལས་བྱང་བ་ཆོས་རྣམས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའོ། །
དེ་མེད་པས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅས་བྱ་བ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་འོ། ། དེར་ཆགས་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོའི་མཚན་མ་རྟག་པ་དང་གཙང་མ་

ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་རྣམས་ལ་མེད་པ་ཉིད་དོ། ། ཚེས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཚེས་རྣམས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དབང་གིས་ཡང་དག་པར་ལྷང་བ་སྟེ་དེ་མེད་
པའི་ཕྱིར་ལྷང་བ་མ་མཆིས་པའོ། ། ཚེས་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་སྤྲད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གང་གིས་ཚེས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པའི་ངོ་བོས་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཆེ་འཇུག་པ་བཞིན་དུ་
དོན་རྟོགས་པས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའོ། ། ཚེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆན་མ་མི་
དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚེས་ཀྱི་མཆན་མ་ཐམས་ཅད་ཚེས་ཀྱི་སྤང་བ་རྣམས་ལ་མི་དམིགས་
པའི་ཕྱིར་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པས་ཚེས་ཐམས་ཅད་ཞི་བ་ཞེས་
བྱས་བའི་ཤེས་རབ་ཉེ་བར་གནས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཞི་བའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའོ། ། ཡོན་ཏན་གྱི་པ་
རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱས་བ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་གཉི་ཕྱག་ཟད་པ་ནི་ཡོན་ཏན་
ནོ། ། དེའི་དབང་གིས་སྒྲོན་མ་མཆིས་པའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་སྟེ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་
གཉི་ཕྱག་གི་མཆན་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཉོན་མོངས་པ་མ་མཆིས་པའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
འདི་ནི་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་རྣམ་པར་རྟོགས་པར་བྱས་པའི་ངོ་བོ་མེད་
པ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ནི་སྟེ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཡང་དག་པའི་མཐའ་ནི་ཚེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྲོད་པ་ཉིད་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འཇིག་ཆོགས་
ཀྱི་ལྟ་བའི་རྩ་བ་ཅན་སེམས་ཅན་གྱི་མངོན་པར་ཞེ་ན་པ་སྤྲོད་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་
མ་མཆིས་པའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའོ། ། ཚེས་ཐམས་ཅད་ལྷང་བ་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་དུ་འདི་ནི་
ཆད་མ་མཆིས་པའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆད་མའི་དབང་གིས་ཚེས་ཐམས་ཅད་
གཞག་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་འདི་ཚེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆད་མས་ལྷང་བ་ནི་རྒྱ་མཐོང་བ་མ་
ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་ཆད་མ་མཆིས་པ་ལྷང་བ་མ་མཆིས་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་ལ་ཡང་ལྷང་
བའི་ཡང་དག་པར་ལྷང་བ་མེད་པ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་
དུ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚེས་ཐམས་ཅད་ལ་འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པ་དང་རྗེས་ལ་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་བརྟུན་པའི་སྤང་བ་ཙམ་འདིར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏེ་
བརྟུན་པ་ཉིད་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། སྤར་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
ཡེ་ཤེས་ལ་དོན་དམ་པའི་སྤྲོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་རྟོགས་པ་ལ་སྟོས་པས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་པ་རོལ་

ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་བས་ན་དེ་ལས་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་མ་མཆིས་
པའི་སྤང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་དོན་དམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཆོས་
རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་འདི་སྤང་བ་མེད་པ་དེ་བས་ན་བརྟུན་པར་སྤང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་འདི་དོན་རི་ལྟ་
བ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། ། ལ་ཅིག་ནི་འདི་འདོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་
པར་མ་ཞེན་པའི་སྤང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོ་རྣམས་ནི་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་དེ་རྣམས་མངོན་པར་ཞེན་པར་མི་རུང་བ་ཉིད་དོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཆོ་
ཐམས་ཅད་ནི་མེད་པ་ཞེས་རྟོག་པ་དང་ཆད་པའི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་དེའི་ཕྱིར་མཐའ་
གཉིས་དང་རྗེས་སུ་འགོ་བ་མེད་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དབྱེར་མ་མཆིས་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་པན་ཚུན་དུ་ཐ་དད་པ་ནི་སྤང་པའི་ངོ་བོར་སོང་
བ་མ་ཡིན་ཏེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་ཐ་མི་དད་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། ། མཆོག་དུ་མི་
འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའོ། ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་གཅིག་
ཤུར་མ་བཟད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་པའི་འབྲས་བུ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་
གཞན་ཡང་དག་པར་བསྟུས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྟེ་ཐེག་པ་དམན་པ་ལ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། འདི་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྟོག་པ་ནི་བྱད་པར་གྱི་
གནས་སྐབས་འཛིན་པར་བྱེད་པའོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་སྟེ་
དང་རོ་གཅིག་པའོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞི་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མི་དམིགས་པའོ། །
ཆོས་ཉིད་ཆད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤང་དུ་འདི་ནི་གཞལ་དུ་མ་མཆིས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ཆད་མ་ནི་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་རྒྱ་སྟེ་གཅིག་དང་གཉིས་དང་
གསུམ་ཞེས་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེའི་ཕྱིར་གཞལ་དུ་མ་མཆིས་པའོ། །
གནས་འདི་ལ་པོ་ཏི་རྟེང་པ་རྣམས་ལ་བྱང་སྟོང་གི་འདོན་པ་འདི་མཐོང་བ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ།
འདོན་པ་གཞན་དེ་མ་ཐག་དུ་བསྟན་པར་བྱའོ། ། ཆོས་ཉིད་བདག་མ་མཆིས་པའི་སྤང་དུ་སྟེ་བ་
མ་མཆིས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་
བདག་དང་བདག་གི་བཞིན་ཀྱི་གནས་སྐབས་དེ་ལ་མི་འཛིན་པ་དེ་བས་ན་བདག་དུ་མངོན་
པར་ཞེན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་རྣམས་སྟེ་བ་མ་མཆིས་པའོ། ། རྣམ་

པར་མི་རྟོག་པའི་ས་རྒྱུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་མེད་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞི་བའི་སྤང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མི་དམིགས་
པའོ། ། ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྤང་དུ་མི་དམིགས་པའི་ས་རྒྱུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གང་ཞིག་འདི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ནི་དོན་དམ་
པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་དེའི་ཕྱིར་མི་དམིགས་པའོ། ། ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་ཡོངས་གྲུབ་པའི་ངོ་
བོ་ཉིད་དེ་ཡང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆགས་པ་མ་མཆིས་པའི་
སྤང་དུ་འདི་ནི་ཆགས་པ་མ་མཆིས་པའི་ས་རྒྱུ་ཕྱིན་པའོ། ། ཉེན་མི་དམིགས་པའི་སྤང་དུ་
ཉེན་མ་མཆིས་པའི་ས་རྒྱུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཉེན་ནི་ཉེན་ནོ། ། དེ་གལ་ཏེ་བཅོམ་ལྷན་
འདས་མ་ལ་ཡོད་པར་གྱུར་ན་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་
པའི་སྤང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི་དོན་དམ་པར་མ་སྐྱེས་པའོ། ། དེ་བས་ན་
བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་སྐྱེས་པ་མ་མཆིས་པ་སྟེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་མི་སྐྱེད་པའི་ངོ་
བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟ་ན་ནི་སྤྱོད་པ་སྐྱེད་པ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱད་པར་རོ། ། ཆོས་
ཐམས་ཅད་འདུས་མ་བཅུས་པའི་སྤང་དུ་འདི་ནི་མི་རྟོག་པའི་ས་རྒྱུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པ་དེ་བས་ན་རྩ་དང་རྩེན་གྱིས་འདུས་མ་བྱས་པ་དེའི་ཕྱིར་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མི་རྟོག་པའོ། ། མེད་པའི་དོན་ནི་མི་རྟོག་དོན་ཞེས་བྱ་
བའི་ཆོག་གིས་སོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པའི་སྤང་དུ་འདི་ནི་སྤྱུག་བསྐྱེད་
པའི་ས་རྒྱུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་
པའི་ཕྱིར་ངེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དང་གནས་པར་བྱ་བའི་དོན་དང་ཉེ་བར་ཡོངས་སྤྱོད་པའི་
དོན་དུ་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་རུང་བ་དེའི་ཕྱིར་སྤྱུག་བསྐྱེད་པའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་
མི་དམིགས་པའི་སྤང་དུ་འདི་ནི་སྟོང་པའི་སྤང་དུ་འདི་ནི་སྟོང་པའི་ས་རྒྱུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་གང་ཞིག་འདི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཞུགས་སུ་བྱ་བ་དང་ཉམས་སུ་བྱོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་
བོ་གཞུགས་དང་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་དེའི་
ཕྱིར་དེའི་ངོ་བོས་སྟོང་པའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་མ་ཆགས་པའི་སྤང་དུ་འདི་ནི་
བདག་མ་མཆིས་པའི་ས་རྒྱུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་

ཆོས་ནམས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་དེ་ནམས་མངོན་པར་ཞེན་པའི་དོན་དུ་མི་རུང་བའོ། །
དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་མེད་པའོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་
བདག་མེད་པ་དག་ལ་དོན་ལ་ཐ་དད་པ་མེད་ཀྱང་དེ་ལྟ་ན་ཡང་རྟོག་པའི་དབང་གིས་ཐ་དད་
པ་ཡོད་དོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་དང་གཞན་གྱིས་གཞན་ལ་བྲལ་བ་ཉིད་དོ། ། དཔེར་ན་རྩ་དང་བྲལ་
བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བྱམ་པ་སྟོང་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། དེ་བས་ན་རང་གི་མཆན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་
ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་ནམས་དེ་ཉིད་སྟོང་པ་ཞེས་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་ཡིན་ནོ། །
ཆོས་ནམས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མེད་པ་ཉིད་དེ་ངི་ལྟར་སྒྱུ་མའི་སྒྲུང་པོ་ལ་སོགས་པ་
ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཆོས་ནམས་དེ་ཉིད་ནི་རང་གི་མཆན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བ་བརྗོད་པར་
འདོད་པས་སྟོང་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་ཞེས་བྱ་བ་མེད་པ་བརྗོད་པར་
འདོད་པ་ལ་བདག་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། མཆན་ཉིད་མ་མཆིས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
མཆན་ཉིད་མཆན་མ་སྟེ་གང་གི་ཕྱིར་དེ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་མཆན་ཉིད་མེད་པའོ། ། ཆོས་ཐམས་
ཅད་མངོན་པར་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དམ་པར་རྩ་དང་རྩེན་གྱིས་སྦྱས་པའོ། ། མཐའ་
ཡས་སུ་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་དུ་གཞལ་དུ་མ་མཆིས་པའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བཅོམ་
ལྷན་འདས་མ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་སྟེ་ནམ་མཁའ་ལྟར་བྱུང་བ་དེའི་ཕྱིར་མཐའ་ཡས་སུ་མ་
མཆིས་པའོ། ། དེ་བས་ན་རྩ་དང་གྲགས་དང་དཔག་ཚད་ལ་སོགས་པའི་ཚད་ནམས་ཀྱིས་ཡོངས་
སུ་གཅད་པར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་གཞལ་དུ་མ་མཆིས་པའོ། ། སྟོབས་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་
སྟོབས་ལ་སོགས་པ་བརྩེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དེ་ནམས་ལ་སྤྱོད་ཡུལ་མེད་པར་གྱུར་པའི་ནམ་
པར་ཡོད་པའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་ནམ་པ་དེ་ནམས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་
སྟོབས་བརྩེ་ཡུལ་ནམ་པ་ནམས་ལ་མེད་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་སྟོབས་བརྩེ་པ་རོལ་དུ་
བྱིན་པའོ། ། མི་བརྗིད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ནི་སྟོབས་ཀྱི་དོན་རྟོ། ། ཤིན་དུ་མ་ཁྱུ་པའི་སྤྲད་དུ་འདི་
ནི་མི་འཇིགས་པའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་
པ་ཉིད་ཆོས་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་ཐམས་ཅད་དུ་མ་ཁྱུ་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་ལམ་ཀྱི་ནམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་དེ་ནི་མི་འཇིགས་པའི་དོན་དེའི་ཕྱིར་མི་འཇིགས་པའི་པ་རོལ་

ཏུ་ཕྱིན་པ་ལོ། ། གང་ཞིག་ཡང་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ལ་འགའ་ཞིག་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་
སྟོན་པ་དེ་ལམ་ཀྱི་ནམ་པ་དེ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་ཡང་དེའི་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡང་དག་པར་
འབྱུང་བས་སོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་
དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལས་ཡང་དག་པར་འདའ་བའི་ཕྱིར་དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྔ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལོ། ། གང་གི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལ་མེད་པ་དེ་བས་ན་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཆོས་ནམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ན་ལོ། ། གངས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལས་ཡང་དག་པར་འདའ་བའི་སྦྲད་དུ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདྲ་བའི་བསམ་པ་ནི་གངས་ཏེ་དེ་དང་སྦྱོར་བ་ནི་སྦྱོར་བ་ལོ། ། དེ་ལས་ཡང་དག་
པར་འདའ་བ་ཉིད་ནི་དེ་དང་འདའ་བ་ལོ། ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ནམས་ལ་ཡང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་ཡང་དག་པར་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་པ་ལོ། ། སངས་རྒྱས་ཐམས་
ཅད་ལ་དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་བཤད་པར་བྱལོ། །
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཇི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལོ། ། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པ་དང་གསལ་བའི་
དོན་དམིགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། འདིའི་རྒྱ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་
ལོག་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་དེའི་རྒྱ་མཐུན་པར་གྱུར་
པ་ཆོས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པའི་སྦྲད་དུ་འདི་ནི་རང་འབྱུང་
གི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་དེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཟེལ་གྱིས་
གཞོན་པ་དེའི་ཕྱིར་རང་འབྱུང་གི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལོ། ། ཇི་ལྟར་གཞོན་ཞེ་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པས་རྟོགས་པ་དེ་བས་ན་དེ་ནམས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་མ་ལྟས་པའི་རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་ཤེས་པས་
ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་སྟེ། དེའི་ཡེ་ཤེས་ནི་སྤུང་མོང་མ་ཡིན་པ་ལོ། ། དེ་ནི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཇི་
ལྟར་ཞེ་ན་རྒྱ་གསུངས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་
མཐུན་པའི་སྦྲད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞིག་དེ་ནམ་པ་ཐམས་

ཅད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་དོ། ། དེ་ལ་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཀུན་རྫོབ་པའི་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་བྱུང་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་མ་སྐྱེས་པ་
དང་མ་འགགས་པ་དང་གདོད་མ་ནས་ཞི་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལོ། །
གནས་འདི་ལ་སྡོན་གྱི་པོ་ཏི་རྣམས་ལས་ཐམས་ཅད་དུ་ངག་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོག་འདི་
རྣམས་གནས་པ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་བཤད་པ་ལོ། ། གཞན་དག་ནི་ཆོག་རྣམ་པ་མང་པོ་བྱིན་ཅི་
ལོག་ཏུ་འདོན་པ་སྟེ། དེར་ལྷག་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འདོན་པ་ཕལ་ཆེར་བཤད་པ་ལོ། ། ལྷག་མ་ནི་
འཆད་པར་བྱ་བ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནང་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་ཏུ་བྱིན་པ་ནས་ངེས་པ་དང་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་ཏུ་
བྱིན་པ་མཐའ་ཡས་སུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། གང་གི་བྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ལ་དུས་གསུམ་
དུ་རྒྱས་པར་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་མེད་པར་སྟོང་པ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་དང་རོ་གཅིག་པ་ཉིད་
ཀྱི་བྱིར་རོ། ། དྲན་པ་ཉི་བར་གཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོགས་བདུན་གཅིག་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་
ནི་སུམ་ཅུ་ཅུ་བདུན་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་རེ་རེར་དེའི་རྣམ་པའི་སྤྱི་ལོ་ཏུ་བྱིན་པ་
ལུས་དྲན་པ་ཉི་བར་གཞག་པའི་སྤྱི་ལོ་ཏུ་བྱིན་པ་ནས་ངེས་པ་དང་པོ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་
འཛིན་གྱི་སྤྱི་ལོ་ཏུ་བྱིན་པའི་བར་དུ་ལོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་སྡོན་པ་མེད་
པ་ཞེས་བྱ་བས་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོན་གསུམ་བཤད་པ་ལོ། ། རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་
ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞུགས་ཅན་གཞུགས་རྣམས་ལ་ལྷ་བ་འདི་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པ་དང་
པོ་ལོ། ། ནང་གཞུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་བྱི་རོལ་གྱི་གཞུགས་རྣམས་ལ་ལྷ་བ་འདི་ནི་རྣམ་
པར་ཐར་པ་གཉིས་པ་ལོ། ། སྟུག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ཏེ་རྫོགས་
པར་བྱས་ནས་གནས་པ་འདི་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པ་གསུམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། མཐར་ཀྱིས་གནས་
པའི་སྟོམས་པར་འདུག་པ་དགུའི་སྤྱི་ལོ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་
གཞུགས་མེད་པ་བཞི་དང་འདུ་ཤེས་དང་ཆོར་བ་འགོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་དགུ་ལོ། ། འདི་ནི་བདེན་པ་
བཞིའི་སྤྱི་ལོ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་བདེན་པ་བཞི་ནི་སྟུག་བསྐྱེད་དང་ཀུན་འབྱུང་དང་
འགོག་པ་དང་ལམ་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། སྤྱི་ལོ་ཏུ་བྱིན་པ་བཅུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ། བྱིན་དང་ཚུལ་
ཁྲིམས་བཟོད་བཙོན་འགྲུལ། བསམ་གཏན་ཤེས་རབ་ཐབས་ཉིད་དང་། ། སྡོན་ལམ་སྟོབས་དང་

ཡེ་ཤེས་ནི། ། འདི་རྣམས་པ་སྟོང་ཕྱིན་བཅུ་ལོ། ། འདི་ནི་སྟོང་སྟོང་ཡང་དག་པར་རིག་པའི་པ་སྟོང་
ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་དང་དོན་དང་ངེས་ཆོག་དང་སྟོབས་པ་སྟོང་སྟོང་ཡང་དག་པར་
རིག་པ་བཞི་ལོ། ། འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་པ་སྟོང་ཏུ་ཕྱིན་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཡིན་ལ་མ་འདྲེས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ་གཞན་རྣམས་
དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་རྣམས་སོ། ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་
དེ་ཡིན་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཙུག་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། འཁྲུལ་པ་དང་།
ཅ་ཅོ་དང་། རྒྱན་པ་བསྟེལ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་པ་སྟོང་ཏུ་ཕྱིན་པ་གསུམ་དང་། སེམས་མཉམ་
པར་མ་བཞག་པ་དང་། ཐ་དད་པའི་འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། སྟོང་སྟོང་མ་བརྟགས་པའི་བཏང་
སྟོང་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་པ་སྟོང་ཏུ་ཕྱིན་པ་གསུམ་དང་། འདུན་པ་དང་བཙོན་འགྲུས་དང་།
རྒྱན་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་དང་། རྣམ་པར་གྲོལ་བ་རྣམས་ལ་ཉམས་པ་མེད་
པ་ཞེས་བྱ་བ་པ་སྟོང་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྒྱག་གོ། ། ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་
སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱང་བ་དང་ཞེས་བྱ་བའི་པ་སྟོང་ཏུ་ཕྱིན་པ་གསུམ་དང་།
དུས་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་མ་ཆགས་པ་དང་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
པ་སྟོང་ཏུ་ཕྱིན་པ་གསུམ་སྟེ། དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཙུག་བཟུང་ཀྱི་པ་སྟོང་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ལོ། ། གྲངས་ཀྱི་སྒྱུར་བ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདྲ་བའི་བསམ་པ་ནི་
འགྲང་བ་སྟེ་དེ་དང་སྒྱུར་བ་ནི་སྒྱུར་པ་ལོ། ། དེ་ལས་ཡང་དག་པར་འདའ་བ་ནི་དེ་ལས་འདའ་
བ་དེ་ཡང་མ་འདྲེས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། འདོན་པ་འདི་ཡང་ཆེན་མོ་རྣམས་ཀྱི་འདོན་པ་
ལས་མདོར་བསྡུས་ནས་མདོན་རྟོགས་དང་སྒྱུར་བའི་དོན་དུ་བྱས་པ་སྟེ་དེ་ཡང་སྟོན་ཀྱི་པོ་ཏི་
རྣམས་ལ་མི་སྲིད་པ་རྒྱང་སྲོང་གི་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ། ། རྒྱང་སྲོང་གི་མ་ཡིན་པའི་བརྗོད་པ་
མདོར་བསྡུས་པ་ཉིད་དུ་ལེགས་པར་ཤེས་སོ། ། མདོ་འདི་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་སྟོན་ནས་
འདོན་པ་ལོ། ། དབྱེ་བ་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ནི། ། རིམ་པ་ཇི་ལྟར་སྟོང་ཉིད་ལ། བཟུང་སྟོང་པ་ལས་
དེ་བཞུན་པ། བཞུན་པ་གཞན་དུ་འང་ཤེས་པར་བྱ། ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་
པོའི་ཞལ་སྟུང་ནས་སོ། ། པ་སྟོང་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྒྱག་གིས་བཞུན་པ་ཡང་མདོ་འདི་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ།
པ་སྟོང་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་ནི་གང་དུ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མ་འབྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། །

མཐའ་ཡས་པ་ལ་སོགས་པའི་ནམ་པ་འདི་ནམས་ཀྱིས་བསྟོད་པ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་བསྟོད་པའི་
མཐའི་ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་དགུ་པའོ། ། ། ། ད་ནི་ཤིན་ཏུ་རྟེན་པར་དཀའ་བའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་མའི་
ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་རིམ་པ་བསམ་པར་བྱེད་ཅིང་ཞེས་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ནས་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྟོན་གྱི་རྒྱལ་བ་ལ་ལྷག་པར་བྱ་བ་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་
རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྟོན་གྱི་སངས་རྒྱས་ནམས་
ལ་བྱས་པར་འགྱུར་བཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཐོས་པ་དེས་ན་ད་ལྟར་བྱུང་བ་ཉིད་དེ་
ནམས་ཀྱི་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། སངས་རྒྱས་མང་པོ་ལ་དགེ་བའི་རྩ་བ་
བསྟན་པ་དང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཞིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཞིག་ཏུ་
འདོན་པའོ། ། ལྟ་ཅི་སྟོས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལམ་དུ་སྒྲུབ་པ་ཡང་རེ་ཞིག་མང་བར་སྒྲོམ་སེམས་སུ་
བྱེད་དོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་སྟོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱིས་སོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་སྐྱབ་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་མཐོང་གིས་སོ། ། རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉི་ག་དག་གིས་སོ། །
ངན་རོན་ཙམ་དང་ལྡན་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ངི་བ་
ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བ་ཉུང་བ་སྟེ་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་རང་
དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ན་ལམ་དུ་སྒྲུབ་པ་ཙམ་གྱི་འབྲས་བུ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ངི་བ་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་དོན་སྐྱབ་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་མང་པོ་ལ་དགེ་
བའི་རྩ་བ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སངས་རྒྱས་མང་པོ་ལ་བསྟོན་བཀུར་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བསྟོན་བཀུར་བྱ་བ་འདི་ལ་ཡོད་པས་ཞེས་བསྟུ་བའོ། ། ཡོངས་སུ་ཞུས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཤེས་
རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟར་ཞེས་རང་གི་ངོ་བོ་ཙམ་གྱིས་ཡོངས་སུ་ངེས་
པར་བྱས་པར་བྱས་པ་དེའི་འཐད་པ་གཏོང་བས་ཡོངས་སུ་ཞུས་པར་བྱས་པའོ། ། ཐེ་ཚོམ་གྱི་
གནས་ཐམས་ཅད་ཞུས་པ་ལན་གྱི་སྟོན་ནས་ཡོངས་སུ་ངེས་པར་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་
དག་གོ། ། རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཛིན་པ་དང་འཆང་བ་དང་སྟོག་པ་དང་ཀུན་ཚུབ་པར་
བྱེད་པ་དང་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་དེ་དང་མི་སྐྱག་པ་ལ་སོགས་པས་ད་ལྟར་བྱུང་
བའི་སྐྱེ་བ་ལ་ཡང་དག་པར་བྱུང་བའི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་བྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ནམས་

ལ་བསྟན་བཀུར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནག་གི་རྒྱུ་ཕྱིན་སྐྱུ་ཆོགས་པ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འདི་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ནི་དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གང་ནམ་པ་ངི་
ལྟར་བཤད་པའི་རྒྱ་དེ་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའི་རྒྱ་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པ་དེ་ནམས་སྤོང་བར་
འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཡང་གང་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
འདུན་པ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གཞུང་དང་དོན་ལ་ཉན་པར་འདོད་པ་ནི་འདུན་
པ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དད་པ་ནི་ཡིད་ཆེས་པའོ། ། སྲིད་པ་ནི་
གཏོང་བའི་ཕྱིར་འདོད་པ་མ་ཡིན་པའོ། ། དང་བ་ནི་སེམས་ལ་ཐེ་ཆོམ་ལ་སོགས་པའི་དྲི་མ་
ནམས་ཀྱི་རྟོག་པ་མེད་པའོ། ། གཞོད་པ་ནི་གཟུང་བར་འདོད་པའོ། ། བཅོན་འགྱུར་ནི་དགེ་བ་
ལ་སློབ་སྦྱོང་པའོ། ། བག་མཆིས་པ་ནི་བར་ཆད་བྱེད་པ་ལེ་ལོ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱི་གཉེན་པོ་
ནི་བག་མཆིས་པའོ། ། མོས་པ་ནི་མངོན་སྲུང་དང་རྗེས་སྲུང་པག་པ་དང་ལུང་གི་ཆོག་ནམས་
ཀྱིས་ངེས་པར་བྱས་པའི་དངོས་པོ་ལ་དེ་དེ་བཞིན་ཞེས་རྗེས་སྲུང་འཛིན་པའོ། ། དེ་ལ་ངོ་མཚར་
ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞི་འདི་ལ་མོས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་ཏོ། ། དེ་ལྟར་
འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་དང་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དག་ལ་པན་ཚུན་དུ་རྒྱ་ཉིད་དུ་ནམ་པར་ངེས་པས་འདི་ལ་བྱག་
འཆལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་རྗེས་ལ་བརྒྱ་བྱིན་
ཀྱིས་སྐྱབ་པ་ཉན་པ་པོ་ནམས་ལ་སློབ་པ་བསྦྱོང་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་མཐུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་དུ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ཟབ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་
ཉེ་བར་བསྟན་པའི་བསམ་པ་ལ་མི་འདུག་པའི་ཕྱིར་གསུགས་ལ་མི་གནས་པ་དེ་ལྟར་ན་
གསུགས་སོ་ཞེས་མི་གནས་པ་དེ་ལྟར་ན་གསུགས་ལ་ནལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་
དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཀྱི་ནམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་སྟེ། དེ་ཆོས་གང་ལ་ཡང་མི་གནས་པ་དེའི་ཕྱིར་མི་གནས་པ་ཉིད་
དེའི་ཚུལ་ཐོབ་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། དེ་ལ་གསུགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ད་ལྟར་བཞེན་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་
པ་ལ་གསུགས་མི་གནས་པ་དེའི་ཕྱིར་ད་ལྟར་མེད་པར་གྱུར་པ་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ལ་
གནས་པ་མེད་དོ། ། གསུགས་སོ་ཞེས་མི་སྦྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཆོ་བརྗོད་པ་དང་བཅས་

པའི་ཤེས་པས་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
ལ་ནལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པའོ། ། སྤར་ནི་གནས་སེལ་བ་དང་འདིར་ནི་སྐྱབ་པ་སེལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་
བྱད་པར་རོ། ། གཟུགས་སོ་ཞེས་མི་གནས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤར་གྱི་རྗེས་སུ་བརྗོད་
པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཆོར་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉི་ག་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་
མི་གནས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་ནལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་གནས་པ་མེད་པ་ཉིད་གནས་པ་དང་ནལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པ་ཉིད་ནལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པ་
ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཉིད་ནི་ཟབ་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་
ལ་སོགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཟབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། གཏིང་དཔག་
དཀའ་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་ཉིད་
དེ་དེ་ཡང་བསམ་པ་དང་ཤེས་རབ་དམན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། གཟུང་བར་དཀའ་བ་ལ་ཡང་མཚན་མ་གང་གིས་ཀྱང་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉེ་བར་མཚན་
པར་བྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཚད་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་དང་དུས་ལ་སོགས་
པའི་དབྱེ་བས་གཞལ་བར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཟབ་པ་འདི་ནི་ཡོད་མོད་འོན་ཀྱང་འདི་ཡང་
མཚན་མར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་དུ་ན་ཟབ་པ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ནི་མི་གནས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་མངོན་པར་ཞེན་པར་མི་བྱེད་པའོ། ། དེ་
ལྟར་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་མཚན་མར་བྱ་བ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་
ཉིད་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། སྤྱི་རིའི་བྱ་འདི་ལྟར་གཟུགས་ཟབ་བོ་སྟམ་དུ་མི་
གནས་པ་དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་ལ་ནལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་
ལྟར་ཡོད་ན་ཡང་བདེ་སྐྱབ་དུ་ཟབ་པ་ཉིད་དེ་དེ་ཡང་བསྐྱང་བར་བྱ་བ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་
ནི་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདིར་ཟབ་པ་ཉིད་གཙོ་བོ་སྟེ་
གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་དེའི་ཡན་ལག་ཉིད་ཀྱིས་ཉེ་བར་དགོད་པ་ཞེས་
བྱ་བའོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་སྤར་བརྗོད་པ་ནི་ལས་དང་པོ་པ་འགའ་ཞིག་ལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་
བརྗོད་པ་ལྟག་པར་མོས་པའི་རྒྱ་ཡིན་པ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟེ། ལུང་མ་བསྟན་པའི་མདུན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་སུམ་དུ་ལུང་བསྟན་པས་ལུང་བསྟན་

པའི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཞེས་དགོངས་པའོ། ། ཉེས་པ་ཅིར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཞིག་ལ་ལྷག་
པར་མོས་པ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཅི་ཞིག་བཤད་ཅེས་བྱ་བ་དགོངས་པའོ། ། གཞན་
ཡང་ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་བྱགས་པའི་ལུང་མ་བསྟན་པ་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཡང་འདོད་པ་
ལ་སོགས་པའི་སྒྲིན་འབྱུང་བས་འདི་མེད་པས་འདི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་དང་འདྲ་བས་འདི་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི་ཡུན་རིང་པོ་ནས་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བྱགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྟོན་གྱི་སྒྲི་
བའི་བརྒྱད་པ་ལ་སྟོས་ནས་གསར་དུ་བྱགས་པའི་འདི་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བས་ཞེས་བྱ་
བའི་དོན་ཏོ། ། འདི་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་ཉི་ལ་དངོས་སུ་ལུང་བསྟན་པས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་
ཉིད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི་འདི་ལས་ནི་ད་རིང་པོར་མི་སོགས་པར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་།
འདི་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཅིག་
གམ་གཉིས་སམ་གསུམ་ལས་མི་འདའ་སྟེ། ཕྱིས་ལུང་བསྟན་པ་སོ་སོར་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་
བ་དེ་ལྟར་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་འོན་ཀྱང་དེ་ནམས་ཉིད་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། གཅིག་གམ་
གཉིས་སམ་གསུམ་ལས་ཞེས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་ཏུ་དགག་ཆིག་གིས་སྟོང་པའི་འདོན་པའོ། །
དེར་གཅིག་དང་གཉིས་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གསུམ་ལས་མི་འདའ་བ་ཉིད་དུ་ཉི་བའོ། །
བརྟེས་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའོ། ། ཐུགས་འབྱུང་བར་བྱེད་
པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཉེས་པར་འགྱུར་བའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཐོང་བ་ན་ཡང་
ལུང་བསྟན་པས་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐོང་བ་དོན་ཡོད་པ་ཉིད་
འདིར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་སྟེ། དེས་པར་ལུང་བསྟན་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
མཐོང་བ་དེ་ལས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདིའི་རྗེས་ལ་རི་སྲིད་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་ཏུ་ལུང་བསྟན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དེ་སྲིད་དུ་དོན་ཡོད་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་
བའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཐོང་བ་དང་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་བསྟོན་བཀུར་བྱ་བ་དང་རིམ་
གྲོ་བྱ་བ་ནས་རི་སྲིད་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མདོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་
རྒྱུས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། རྒྱང་རིང་པོ་ནས་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བསྟོན་
པ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲི་བའི་བརྒྱད་པ་ལས་སོ། ། འདི་ཉིད་ནི་བཙམ་ལུན་འདས་ཀྱིས་བསྟན་པར་
མཛད་པ་ནི་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདི་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་སྒྲིར་བ་འདི་ལ་ལུང་བསྟན་

པའི་འབྲས་བུ་ཉིད་དཔེས་བསྟན་པའི་དོན་དུ་ལོ། ། འདི་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་མཚན་མ་རྣམས་དེ་
དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་ཡང་དག་པར་དགའ་བ་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་མཚན་པར་བྱེད་
པ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་གནས་བཏན་པུ་རིའི་བྱས་གསུངས་པ་ནི་དཔེར་གསལ་བར་བདག་
སྟོབས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཉེ་བར་གནས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་གནས་པ་ལོ། ། སྐྱེ་བར་
འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་པ་སྟེ། སལ་ཆེར་ནི་སལ་ཆེ་བ་ལོ། ། མི་མཐུན་པར་
འགྱུར་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱབ་ཏུ་སྟོགས་པ་ལོ། ། ལྷོག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷོག་པར་
འགྱུར་བ་ལོ། ། རབ་ཏུ་མི་འདུག་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱིར་མི་ལྷོག་པའི་སྒྱུར་བས་སྒྱུར་བ་ལོ། ། རབ་
ཏུ་དད་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདེ་བ་དང་ལེ་ལོས་སོ། ། དཔག་ཆད་བརྒྱུ་ཆད་འདི་ལ་
ཡོད་པས་དཔག་ཆད་བརྒྱུ་པ་ལོ། ། དཔག་ཆད་བརྒྱུ་དོན་ནི་ཐ་ན་ལོ། ། ཁྲོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞིང་
པས་རབ་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་རབ་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བ་ལོ། ། ཁྲོང་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱུག་པ་
མང་བའི་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་མང་པོའི་རྟེན་ནོ། ། ཁྲོང་རྩལ་ནི་ཁྲོང་བས་ལྷག་པ་ལོ། ། འདུན་ཁང་ནི་
སལ་ཆེར་ཆོང་པ་རྣམས་ཀྱི་གནས་སོ། ། གནས་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཡང་དག་པར་འོས་པའི་
དཔེ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་ཉེ་བར་ལུང་བསྟན་པའི་འབྲས་
བུ་བརྗོད་པ་ལོ། ། སྤང་པོ་ནི་ཤིང་ངོ་། ། ཤིང་དང་རི་དྲགས་ཀྱི་མཚན་མ་ནི་དེའི་ཆེ་མོ་ལ་སོགས་
པ་ལོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གལ་ཏེ་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། མཐར་ཐུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ངེས་པ་ལོ། ། འགྲོའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོབ་པ་ལོ། ། སྤར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤར་རོ། ། བདག་གིས་
བསྟན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེས་ཀྱང་གསུངས་པའི་ཉེ་བའི་མཚན་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ལྷགས་པ་
ནི་བྱལ་བ་ལོ། ། ལོ་མ་རྟིང་པ་རྣམས་ནི་འདབ་མ་རྟིང་པ་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་ལོ། །
སྤུམ་མ་ནི་མངལ་སྤྱི་བར་གྱུར་པ་ལོ། ། དཔེར་ན་པ་ཀྱི་ཁི་ནི་བྱ་མོ་སྟེ་ཁྱི་ཀྱི་ཁི་ནི་དགེ་སློང་མ་ལྟ་
བུ་ལོ། ། བསྐྱེད་ན་ནི་རལ་བར་འགྱུར་བ་ལོ། ། སྟོམས་པར་འགྱུར་བ་ནི་སྒྲལ་བ་ལོ། ། ལུས་ཉོན་
མོངས་བ་ནི་ལུས་ལ་གཞོད་པ་ལོ། ། སྤྱ་བ་ཉིད་ནི་སྤྱ་བ་འཕ་སྤྱ་བར་གྱུར་པ་ལོ། ། སྟོབས་ནི་
སྟོབས་སོ། ། སྤྱག་བསྐྱལ་ནི་གཞེར་བ་ལོ། ། འགྲོགས་པ་ལ་དད་ཆེ་བར་མི་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་སྐྱེས་པ་དང་ཡང་དག་པར་སྒྱུར་བ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་སྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་འགྲོགས་པ་
ལ་དད་ཆེ་བར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། གསུངས་པ་ནི་སྟོན་གྱི་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བགྱིད་

པས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྒྱ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པའོ། ། བསྟེན་པ་ནི་དེ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་པར་
བསྟེན་པ་ནི་འདོད་ཆགས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བསྐྱེད་པ་ནི་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བས་སོ། །
མང་དུ་བྱས་པ་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འཚལ་བར་བསྒྲིམས་བྱ་
བ་ནི་བྱ་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི་བྱ་འབྱུང་བར་འཁྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ཅམ་
འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་དགའ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་ཏུ་དགའ་བའོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་
ཀྱིས་རྗེས་སུ་སྒྲོམ་སེམས་སུ་མཛད་ཅིང་གསུངས་པ་ནི་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རྩ་
མཛར་རྟོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩ་མཛར་བའོ། ། རྩ་མཛར་བ་ནི་ཅི་ཞིག་ཅེ་ན། གསུངས་པ་ནི་འདི་དག་
ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ནམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་
བབྱང་བ་དང་ལེགས་པར་སྦྱངས་པ་དང་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་གཏད་པའོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ནམས་ནི་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་བབྱང་བ་དང་རི་སྤྱིད་དུ་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་གཏད་
པ་དེ་ནི་འདིར་རྩ་མཛར་བའི་གནས་སོ། ། བྱང་པར་དུ་འགྲོ་བའི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་བཅོམ་
ལྷན་འདས་ནམས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ལ་ཤིན་ཏུ་ཡང་བྱང་པར་རོ། ། དེ་ལ་
ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་བབྱང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་གབྱང་བའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་བདག་ཏུ་
བྱས་པའོ། ། ལེགས་པར་སྦྱངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་ཉིད་ལ་ལྷང་བསྟན་པའི་མཚན་མ་
མཐོང་བ་ནམས་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཡང་དག་པར་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་ཆོས་སྟོན་པས་སོ། །
ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེད་ཅག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ལ་
རྗེས་སུ་གབྱང་པར་བྱའོ་ཞེས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལ་དགའ་བ་རབ་ཏུ་འཇིག་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་གཏད་པ་ནི་ཐོབ་པ་དང་མ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་མི་ཉམས་པའི་རྒྱ་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་ལ་ཉེ་བར་དགོང་པའི་དོན་དུ་འགའ་ཞིག་ཏུ་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་
ཞེས་ཆོག་གཅིག་ཉིད་དུ་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། ད་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྗེས་སུ་བབྱང་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བས་ལྷག་པར་གནས་པའི་
ཕྱིར་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་མཉམ་པ་ཉིད་འདིས་ཉེ་བར་བསགས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་རབ་
འབྱོར་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་སྟོང་རྗེ་ནི་ནམ་
པ་གསུམ་ལས་ཉེས་པར་སྦྱོད་པ་མང་བའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་དང་

ལྷན་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་དང་། རྒྱུན་མཆང་བས་རྣམ་པར་མ་གྲོལ་བའི་སེམས་ཅན་
ལ་དམིགས་པའོ། ། སྐྱེ་བོ་མང་པོ་ལ་ཕན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེས་པར་སྒྲིད་པ་དང་རྣམ་པར་
དབེན་པ་ལ་བྱི་མའི་བདེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཕན་པའི་བྱིར་རོ། ། སྤྱག་བསུལ་དང་ལྷན་པའི་སེམས་
ཅན་ལ་ལྟོས་པས་གསུངས་པ་ནི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་ལ་བདེ་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྤྱག་བསུལ་
བསལ་བས་དེ་རྣམས་ལ་བདེ་བ་ཉི་བར་སྤྱད་པའི་བྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་མ་གྲོལ་བའི་སེམས་ཅན་
ལ་ལྟོས་ནས་གསུངས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལ་སྟིང་བཅེ་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་
ལ་སྟིང་བཅེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོར་བསྟན་པའོ། ། སྐྱེ་བོ་ཕལ་པོ་ཆའི་དོན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱས་
པར་བཤད་པའོ། ། དེ་ལ་ཡང་དོན་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་ནི་དགོས་པ་སྟེ། དེའི་བྱིར་རོ། ། དོན་
ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པ་ནི་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལ་ཕན་པ་
ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་དེ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྒྲན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། བདེ་བ་ནི་གཏན་
དུ་བའི་སྤྱག་བསུལ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་བྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་བདེ་བ་ལ་ལྷ་དང་
མི་རྣམས་ཉིད་སྒྲོད་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྟིང་རྩེ་རྣམ་པ་
གསུམ་པ་ཡང་ཉི་བར་བསྐྱུས་ནས་བསྟན་པར་བྱེད་དེ། སྟིང་བཅེ་བ་ནས་ངི་སྲིད་མདོན་པར་
རྫོགས་པར་འཆང་བྱ་བར་འདོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྟིང་རྩེ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་འབྲས་བུ་སྐྱབ་པའི་
རྒྱ་གཏན་དུ་གསུངས་པ་ནི་ཆོས་སྟོན་པར་འདོད་པའོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ད་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པའི་དོན་སྐྱབ་པ་ཐམས་ཅད་འདི་གནས་བཏན་རབ་འབྱོར་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་ངས་པར་འབྱུང་བ་མཐོང་ཞིང་འདི་བར་བྱེད་པ་ནི་ངི་ལྟར་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་བསྒྲུལ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་
པ་བསྒྲུལ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་འཕེལ་བ་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་འཕེལ་བ་དང་
འགྲིབ་པ་མེད་པ་མཐོང་བ་དང་ཆོས་རྣམས་མ་མཐོང་བ་ནི་ཉུགས་སོ། ། གཟུགས་ཀྱི་འཕེལ་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡོངས་སུ་བྱུང་བའི་གཟུགས་ཀྱི་འཕེལ་བ་རབ་དུ་འགོ་བ་
ཉིད་དོ། ། གཟུགས་ཀྱི་འགྲིབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་དུ་བརྟགས་པ་དང་གཞན་དབང་གི་
གཟུགས་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་འགྲིབ་པའི་རིམ་གྱིས་སྒྲུབ་པ་ཉིད་དོ། ། ཆོས་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མི་མཐོང་བ་སྟེ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། ཆོས་

མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉིས་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཀྱང་ཡང་དག་པར་
རྗེས་སུ་མི་མཐོང་སྟེ། གཟུང་བ་དང་འདྲིན་པའི་ངོ་བོ་མཉམ་པས་མཉམ་པ་དམིགས་པར་བྱ་བ་
དང་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོའི་ཡེ་ཤེས་སྤངས་ནས་གཞན་གྱིས་མི་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
སྐར་བསམ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་སྐབ་པ་དང་བསམ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
མི་འདུག་པ་བསྐྱོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ལ་རྟགས་ནི་གཟུགས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ཞེས་བྱ་
བ་སྟེ། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། མེད་ཅེས་བྱ་བ་ཡང་བསམ་པར་རྟུས་པ་མ་ཡིན་
བས་ན་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའོ། ། དེ་ལ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གཟུགས་ནི་ཤིན་ཏུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་
ཡང་ཡོད་པ་ཉིད་ཏུ་གཟུང་བ་སྟེ། དེས་ན་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འམ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པར་
གཞག་པར་རྟུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་དབང་གི་གཟུངས་ནི་འབྲུལ་པའི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་སྟེ།
དེ་ཡང་ངི་ལྟར་རིག་པ་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཐམས་ཅད་ནས་ཐམས་ཅད་ཏུ་མེད་པ་
ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲུལ་པ་ཅམ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ནི་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འམ་མེད་པ་ཞེས་
བྱ་བར་རྣམ་པར་གཞག་པར་མི་རྟུས་སོ། ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ཀྱང་གཉིས་སུ་མེད་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་ཁོ་ན་སྟེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ངོ་བོའོ། ། དེ་བས་ན་དེ་
ཡང་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འམ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པར་གཞག་པར་མི་རྟུས་སོ། ། གཟུགས་
བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ལ་ཡང་དམིགས་པས་སྟོང་ཅིང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་མི་
སྟོང་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་གཟུགས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་ཅེས་བྱ་བར་ཡང་མི་ཤེས་ན་ཞེས་བྱ་
བ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྟོང་པའི་རྟགས་གཞན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་
རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་བཤད་པའི་དོན་ཏུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ནི་ཤུ་རིའི་བྱ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྟོང་པར་
ཀྱུར་བ་དེ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཡུན་རིང་པོར་གང་ཞིག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྟོང་པ་ནི་སྟོང་པའོ། ། དེ་བསྐྱང་བའི་དོན་ཏུ་ངང་ཚུལ་འདི་ལ་སྟོང་པ་ན།
ཡུན་རིང་པོར་སྟོང་པར་ཀྱུར་པའོ། ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་
སྟོང་པ་ལ་འབྲས་བྱ་འདི་ཉིད་དེ། གང་ཞིག་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། །
འདི་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་སྟོབས་རྣམས་ལ་མི་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་

གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལྟ་ཞོག་གི་གང་ཞིག་ཡང་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་དག་པའི་ངོ་བོ་སྟོབས་ལ་
སོགས་པ་དེ་ནམས་ཀྱང་མི་རྟོག་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ཀྱན་བརྟགས་དང་
གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ནམ་པར་བསལ་བས་དེ་ནམས་ནམ་པར་རྟོག་པ་དང་། སྟོས་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཅམ་དུ་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ལ་རྒྱ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་
པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྟོང་པར་ཀྱུར་པའི་ཞེས་བརྗོད་དེ་གསར་དུ་སྟོང་པར་བྱེད་པ་ལ་འདི་
ལྟ་བུའི་ལྟག་པར་མོས་པ་མི་བཟོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་
ཕྱིན་པ་ཟབ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཉིད་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་གཟུང་བར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཟབ་པའོ། ། རིན་པོ་ཆེའི་སྤང་བོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་གཞལ་དུ་མེད་པ་བསྐྱེད་པ་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དགེ་བའི་སྤང་
བོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོས་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་ལ་ནམ་མཁའ་ལྟར་ནམ་
པར་དག་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། བར་ཆད་བཀྱིད་པ་མང་པོ་འབྱུང་བ་འདི་ནི་ངོ་མཆར་རྟོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལེགས་པ་བགེགས་ནི་མང་བ་ཅན་ཞེས་བྱ་བས་གང་ཞིག་བར་ཆད་མི་འབྱུང་བ་
དེ་ནི་ངོ་མཆར་རྟོ། ། འགའ་ཞིག་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བར་ཆད་མང་ངོ་ཞེས་བྱ་བའི་དགག་
ཆོག་གིས་སྟོང་པའི་འདོན་པ་སྟེ། དེར་བར་ཆད་ཀྱི་གཉེན་པོར་ཀྱུར་པ་འདི་སྐྱབ་པ་ལ་བར་
ཆད་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་ནི་ངོ་མཆར་རྟོ། ། དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་བར་དུ་
གཙོད་པའི་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་བར་དུ་གཙོད་པ་མི་འབྱུང་བ་འདི་ནི་ངོ་མཆར་བ་ཉིད་དོ། ། གང་གི་
ཕྱིར་བར་ཆད་མང་དུ་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། གང་གི་ཆེ་དགག་ཆོག་གིས་སྟོང་
པའི་འདོན་པ་དེའི་ཆེ་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱིས་ཐོངས་པའི་ལས་
བསགས་པའི་དབང་གིས་བར་དུ་གཙོད་པ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་དེའི་ཕྱིར་བག་ཡོད་པར་
བྱ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གལ་ཏེ་རྒྱ་བས་བྲིས་ན་ཡང་བྲི་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ནི་རྒྱ་བས་
བྲི་བར་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་གལ་ཏེ་སྲིད་པར་ཀྱུར་ན་བྲི་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། བྲི་བའི་ཕྱིར་འབད་
པར་བྱའོ། ། མི་རྒྱས་པ་སྲིད་པས་ལྟོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། བར་ཆད་ཡང་དག་པར་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར་ཡིད་ཆེས་པར་མི་བྱ་མི་བྱ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གལ་ཏེ་བདུད་ཀྱིས་བྱས་པའི་བར་ཆད་
དེའི་གཉེན་པོ་ཞེས་དགོངས་ནས་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་གྱིས་གསུངས་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་

འདས་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདིར་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་བར་ཆད་དམ་
སྟིང་པའི་བར་ཆད་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྒྲིབ་བ་ཉིད་གཉེན་པོ་ཞེས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ནི་འདི་ལྟར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གལ་ཏེ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། མི་རྒྱས་སོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཡི་དམ་མ་ཉམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡི་དམ་ཉམས་
པ་མེད་པ་ལོ། ། འདིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལ་སོགས་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་ཚོམ་
པའི་འདྲིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྟོང་པ་ནི་ཉམས་པ་ལོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཡི་དམ་ཉམས་
པ་མེད་པ་ཉིད་ཏུ་འདྲིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་བསྐྱབ་ཅེ་ན། གསུངས་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་
འདས་གང་གི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མཐུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱས་པ་
དམན་པ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱིན་གྱི་རྒྱབས་ཀྱིས་འདྲིན་པ་ལ་སོགས་པ་
འབྱུང་བ་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་ལོ། ། ཆོས་ཉིད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་
ཀྱི་གཞན་གྱི་དོན་ལ་ཅེ་གཅིག་པ་ཉིད་དོ། ། དགོངས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྲན་པར་འགྱུར་
བ་ལོ། ། ཡོངས་སུ་གཟུང་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལྷ་
རིའི་བྱ་མི་རྒྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལོ། །
བར་ཆད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཤེས་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །
དོན་འདི་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བའི་དོན་ཏུ་གསུངས་པ་ནི་གང་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
མཐུ་ནི་རྒྱས་པ་ལོ། ། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ནི་རྒྱས་པ་ལྷག་པར་གཞག་པ་ལོ། ། ཡོངས་སུ་བཟུང་
བ་ནི་བདག་ཏུ་བྱས་པ་ལོ། ། དེ་ལྟར་སྐྱབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་ཏུ་བརྩམས་པ་མཐར་
བྱིན་པས་སོ། ། འདིར་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་གནང་བ་ནི་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་
བ་ལོ། ། དེ་རྣམས་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་ན་
གསུངས་པ་ནི། ལྷ་རིའི་བྱ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མཐེན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། མཐེན་པ་ནི་
དགོངས་པ་ལོ། ། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ནི་བདག་ཏུ་བྱས་པ་ལོ། ། གཟིགས་པ་ནི་ཤའི་སྒྱུན་གྱིས་
སོ། ། རྣམ་པར་གཟིགས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྱུན་གྱིས་སོ། ། ལྷ་རིའི་བྱ་དེ་དག་གི་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་རྒྱས་པ་དམན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལོ། ། དོན་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱི་མ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
ས་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ། སན་ཡོན་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྒྱུན་སྒྱུ་ཆོགས་པ་རྣམས་

གྲིས་སོ། ། འབྲས་བུ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱིས་སླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་གྲིས་སོ། ། རྣམ་པར་
སྒྲིན་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྲིད་པ་ཐ་མ་ལས་བྱུང་བའི་རིགས་བརྒྱད་དང་རིགས་ཀྱི་མཆན་
མ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱན་སྒྲུལ་ཆོགས་པ་རྣམས་གྲིས་སོ། ། འབད་པ་ནི་ངལ་བའོ། ། ཡོངས་སུ་གཡོ་
བ་ནི་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟར་ན་བཙོན་འགྲུས་དང་རྒྱས་པ་དམན་པ་རྣམས་གྲིས་ཡང་འབད་པ་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཉིད་ཡོད་མོད་ཅེས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ་དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་
ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་དམིགས་པ་ལས་སྦྱིས་པའི་བར་ཆོས་རྣམས་ལ་ཆོས་རྣམས་ཅད་མི་
དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཙོན་ལྡན་འདས་མ་གཉེན་པོར་གྱུར་བ་ཉིད་དོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་མ་
དད་པ་དང་ཐེ་ཆོམ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོན་མང་བའི་བདུད་གྲིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པས་བར་
ཆད་ཀྱང་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེར་ཡང་དེ་ཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱིན་གྱི་སྐྱབས་གྲིས་སོ་
བོའི་འདི་འདྲིན་པ་དང་འཆད་པ་ལ་སོགས་པ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཞེས་རིགས་ཀྱི་བྱས་ལེ་ལོ་མི་
བྱ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ད་ནི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ན་དར་བ་བཙོན་ལྡན་འདས་མ་མ་
ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་འགའ་ཞིག་ཏུ་དུས་གང་ལ་ཡང་དེའི་ཕྱིར་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བས་དེའི་ཡུལ་
ཉིད་ལ་ཆོམ་བར་བྱ་ཞེས་བསྟན་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི། སྤྱ་རིའི་བྱ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། མདོ་སྡེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཙོན་ལྡན་འདས་མ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། ། འདས་ནས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་བསྟན་པའི་གདུལ་བུའི་སྦྱོ་བོ་རྗེས་སུ་བབྱུང་བའི་
དོན་དུ་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་བསྟན་པས་སོ། ། པ་ར་ཏ་ནི་ར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤར་ཕྱོགས་དང་
ཡུལ་དབུས་པ་རྣམས་ཀྱི་དད་པ་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་ལྷག་པའི་ཕྱིར་བཙོན་ལྡན་འདས་
མ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་དེའི་ཕྱིར་ཡུལ་དབུས་ཉིད་དུ་བཙོན་ལྡན་
འདས་མ་བསྟན་པའོ། ། དེ་བས་ན་བྱང་ཕྱོགས་སུ་ཡང་འདི་དར་བ་པལ་ཆེར་དེ་ཉིད་དུ་ཡང་
དག་པར་འབྱུང་བའོ། ། དུས་ནམ་གྱི་ཆོ་ན་ལྟོ་ཕྱོགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དར་བར་འགྱུར་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་འདིག་པའི་དུས་ཀྱི་ཆོ་ཆོས་འདུལ་བ་སྤྱིང་པོ་སར་པ་ཐོབ་པ་ན་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བཙོན་ལྡན་འདས་ཡོངས་སུ་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ན་ལྷ་བརྒྱུ་པ་ཕྲག་བརྒྱར་
དམ་པའི་ཆོས་གནས་པའི་དུས་སོ། ། དེ་ལ་ཕྱི་མའི་ལྷ་བརྒྱུ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་རྒྱབ་པའི་དུས་སོ། །
རྟོག་པ་པོ་རྣམས་གནས་ཀྱང་དམ་པའི་ཆོས་གནས་པའོ། ། དེ་བས་ན་རྟོག་པ་པོ་ཡང་དག་པར་

གནས་པ་དང་ཡང་དག་པར་གནས་པ་མ་ཡིན་པ་དག་གི་དམ་པའི་ཆོས་ལ་གནས་པ་དང་
རྒྱབ་པ་དག་བཟོད་པར་བྱའོ། ། དམ་པའི་ཆོས་ནི་ནམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཡང་དག་པའི་བཀའ་ལས་
བྱུང་བ་ནི་བཀའ་དང་དོན་དམ་པ་སྟེ། ཟག་པ་མེད་པའི་དབང་པོ་དང་། སྟོབས་དང་། བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་ཡན་ལག་ལ་སོགས་པ་ནམས་སོ། ། དེ་ལ་འདི་འདོན་པ་ལ་ཆེ་གཅིག་པའི་རྟོག་པ་པོ་ནམས་
དེ་ནམས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ལུང་རྒྱབ་པའོ། ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ལ་ཆེ་
གཅིག་པའི་རྟོག་པ་པོ་ནམས་ནི་དེ་ནམས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་རྟོགས་པ་རྒྱབ་པའོ། ། ཆོས་འདུལ་བ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་ཆོས་ནི་བྱང་ཅན་ལས་འདས་པའོ། ། དེ་ཐོབ་པ་འདུལ་བ་གང་ཞིག་ཉོན་མོངས་པ་འདུལ་
བ་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ཆོས་འདུལ་བ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བསྟན་པའོ། ། དེ་རི་ལྟ་བུར་གྱུར་
པའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་སྟོང་པོ་སར་པ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྟོང་པོ་ཐོབ་པས་ན་སྟོང་པོ་སྟེ་
མངོས་པ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱེད་པ་པོ་ལྟའོ། ། སྟོང་པོ་སར་པ་འཐོབ་པ་ནི་ཉམས་སུ་བྱོང་བར་གྱུར་བ་
དེའི་བྱིར་སྟོང་པོ་སར་པ་ཐོབ་པའོ། ། གང་གི་བྱིར་ལྡ་བརྒྱ་པ་སྟག་བརྒྱ་པ་ལ་བསྟན་པ་མངོས་
པ་སར་འདས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་ལྡ་བརྒྱ་པ་སྟག་བརྒྱ་པ་ལ་སྟོང་པོ་སར་པ་འཐོབ་པ་ཆོས་
འདུལ་བ་ལ་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་སྐད་དུ་སྟོབ་དཔོན་ནམས་ཀྱིས་བཟོད་པ་ཡིན་ཏེ།
གང་ཞིག་འདིར་ལོ་སྟོང་སྟག་ལྡ་དམ་པའི་ཆོས་གནས་པའི་དུས་དེ་ནམས་ལོ་སྟོང་སྟག་ལྡ་ནི་
ལྡ་བརྒྱའི་དབང་གིས་བྱེད་དུ་གྱུར་པ་ལྡ་བརྒྱ་སྟག་བརྒྱར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དང་པོར་རེ་
ཞིག་རྟོགས་པའི་དུས་དང་། སྐབས་པའི་དུས་དང་། དེ་ནས་ལུང་གི་དུས་ཞེས་བྱ་བའི་དུས་གསུམ་
མོ། ། དེ་ལ་རྟོགས་པའི་དུས་ནི་ནམ་པ་གསུམ་དུ་བྱེ་སྟེ། དག་བཅོམ་པའི་དུས་དང་། བྱིར་མི་
འོང་བའི་དུས་དང་། རྒྱན་དུ་ཞུགས་པའི་དུས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། སྐབས་པའི་དུས་ཀྱང་ནམ་པ་གསུམ་
སྟེ། ལྟག་མཐོང་གི་དུས་དང་། ཞི་གནས་ཀྱི་དུས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དུས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ལུང་
གི་དུས་ཀྱང་ནམ་པ་གསུམ་དུ་བྱེ་སྟེ། ཆོས་མངོན་པའི་སྡེ་སྟོན་དང་། མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོན་དང་།
འདུལ་བའི་སྡེ་སྟོན་དོ། ། དུས་འདི་ནམས་ཉགས་ཙམ་ཀྱི་དུས་དང་། ལྷན་ཅིག་བརྒྱར་འགྱུར་
རོ། ། དེ་ལ་དུས་རེ་རེའི་ལྡ་བརྒྱ་སྟག་ལྡ་དང་ལྡ་བརྒྱ་སྟག་ལྡ་ནི་དུས་སོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དུས་
བརྒྱལ་ལྡ་བརྒྱ་སྟག་བརྒྱ་ནི་ལོ་སྟོང་སྟག་ལྡར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དང་པོ་ལྡ་
བརྒྱའི་སྟག་ལ་དག་བཅོམ་པའོ། ། གཉིས་པ་ལ་བྱིར་མི་འོང་བ་ནམས་སོ། ། གསུམ་པ་ལ་རྒྱན་དུ་

ཞུགས་པ་རྣམས་སོ། ། བཞི་པ་ལ་ལྷག་མཐོང་ངོ་། ། ལྷ་པ་ལ་ཉིང་ངེ་འདྲིན་རྣམས་སོ། ། རྟུག་པ་ལ་
ཚུལ་ཁྲིམས་སོ། ། བདུན་པ་ལ་ཆོས་མངོན་པའོ། ། བརྒྱད་པ་ལ་མདོ་སྟོན་པའོ། ། དགུ་པ་ལ་འདུལ་
བའོ། ། ལྷ་བརྒྱ་པ་ཕྱག་བརྩུ་པ་ལ་རྟགས་ཅམ་མོ། ། དེ་ལ་ལྷ་བརྒྱ་པ་ཕྱག་ཕྱིན་མ་དམ་པའི་ཆོས་
རྒྱབ་པའི་དུས་སོ། ། དུས་དེ་ལ་སྟོང་པོ་དགུ་པ་ནི་མངོན་པའི་རབ་རྒྱ་དབྱེ་བ་དགྲ་བཅོམ་པ་
ཉིད་ནས་བརྩམས་ནས་འདུལ་བའི་སྟེ་སྟོན་གྱི་མཐར་ཐུག་པ་དགུ་བསྟན་ནས་སྤར་ཐོབ་པར་
འཇུར་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཕྱི་མའི་ལྷ་བརྒྱ་ཕྱག་ལ་སྟོང་པོ་དགུ་འཐོབ་པ་ཆོས་འདུལ་བ་
བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། ། ད་ཡང་ཕྱི་མའི་ལྷ་བརྒྱའི་ཕྱག་རིམ་གྱིས་འདས་པའི་དགུ་ལ་འབྱུང་པར་
འཇུར་རོ། ། ད་ལྟར་ནི་ལྷ་བརྒྱ་ཕྱག་བཞི་པ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། ཕྱི་མ་དེ་ཡང་རྟགས་
ཅམ་གྱི་དུས་ཞེས་གང་ཞིག་བརྟེན་པ་དེ་འཛམ་བུའི་སྤྲིང་ལ་བྱུང་པར་བྱེད་པའི་རིགས་པའི། །
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དགོངས་པས་ཡུལ་འགའ་ཞིག་རྒྱ་དམ་པའི་ཆོས་དར་བར་ཡང་འཇུར་
ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དགོངས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བརྒྱ་ཕྱག་རྒྱ་དར་བ་དེ་
འགའ་ཞིག་རྒྱ་བསྐྱམ་པར་འོས་པ་དམ་པའི་ཆོས་རྒྱབ་པའི་དུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་སངས་རྒྱས་
གྱི་བྱིན་གྱི་རྒྱབས་གྱིས་རྒྱས་པར་འཇུར་ལགས་སམ་ཞེས་ཤུ་རིའི་བྱས་འདྲི་བར་བྱེད་པའོ། །
འདི་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རྒྱས་པར་སྟོན་པས་ན་རྒྱས་པའོ། ། བྱང་གི་ཕྱོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་
གཞན་རྣམས་རྣམ་པར་གཅོད་པའོ། ། བྱང་གི་ཕྱོགས་གྱི་ཆར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལས་ཀྱང་ཆ་
གཞན་རྣམས་ཕྱོགས་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་དེ་ལྟ་ཕྱོགས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་དོན་
དུའོ། ། ཉུང་བུ་འམ་འོན་ཏེ་མང་བ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་མང་བ་ཉིད་མཐར་ཐུག་པའི་དོན་དུའོ། ། ཤུ་
རིའི་བྱ་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཡང་བསྟན་པ་རྒྱབ་
པའི་དུས་འདིར་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཉུང་བ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་གྱི་
རྒྱབས་གྱིས་དུས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་དར་བར་
འཇུར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་དམ་པའི་ཆོས་རྒྱབ་པའི་དུས་ལ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་འབྱུང་བར་འཇུར་བ་གང་དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་དར་བའོ། །
ཁྱོད་ཅག་ལ་དམ་པའི་ཆོས་བསྟན་པའི་དུས་ལ་ཡང་སྦྱབ་པ་མེད་ཅིས་ངོ་ཆ་བའི་གནས་ཉེ་བར་
སྦྱད་པར་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི་རྗེས་སུ་འབྲང་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པས་

དུས་རིང་པོར་རྒྱུ་ལྟོ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་དྲིས་པ་ནི་འདྲི་བའོ། ། དེ་བྱས་པས་ཡོངས་
སུ་ཞུས་པའོ། ། ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་དྲི་བ་ནི་ཡོངས་སུ་དྲི་བའོ། ། དེ་ལྟར་བྱས་པས་ཡོངས་སུ་
ཞུས་པའོ། ། དྲིས་པ་ཡོངས་སུ་གསལ་བ་ནི་དྲི་བ་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་བྱས་པའོ། ། ཚུལ་ཁྲིམས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་གཏམ་ནམ་པར་ངེས་པ་མི་ལུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲིག་པ་ཤུ་མོ་ལ་ཡང་འཇིགས་པར་
མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་དག་ནི་ཆོ་རབས་འཕོས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་དང་དེའི་ཕྱི་མའི་སྐྱེ་བ་
ལས་འདས་པ་ནམས་སོ། ། སྦྱོད་པ་ནི་སྦྱོར་བ་ནམས་སོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་སོ་སོར་ཡང་དག་པར་ལྡན་པའོ། ། མངོན་པར་དགའ་
བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་པར་འགྱུར་བའོ། ། ལེགས་པར་གནས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོས་
པ་དང་བསམ་པའི་རང་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་བསྟན་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། མཉམ་པར་གཞག་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོམ་པའི་རང་བཞིན་ཀྱི་ཤེས་པ་སྟེ།
ལྷག་པར་མོས་པ་ལུས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདུན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་ཆ་
ལྷགས་ཀྱིས་སྦྱུ་མ་ལས་སོ། ། སྤྲགས་ཀྱི་སྦྱོ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མ་
ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྱོད་པར་བཞེད་པས་སོ། ། དགའ་བ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཐོབ་
པའི་རྒྱས་དགའ་བའོ། ། རབ་ཏུ་དགའ་བ་ནི་ཡོན་ཏན་བྱུང་པར་ཏུ་བསམ་པས་ཆོག་ཤེས་པའོ། །
རབ་ཏུ་དང་བ་ནི་མ་དད་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་ཡིད་ཆེས་པའོ། ། ཡང་དག་པར་གཞག་
པར་བྱ་བ་ནི་འཇུག་པ་ཅམ་གྱིས་སོ། ། ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་དབྱེ་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོམ་
པ་མཐར་ཐུག་པར་ཡང་དག་པར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྟན་པར་
བྱ་བའོ། ། ལྷག་མ་ནམས་ནི་གོ་བར་སྤྲོའོ། ། སྤྱི་རིའི་བྱ་རྒྱུ་སུ་ཡི་རང་བར་བྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་གཞན་དོན་གྱི་སྦྱོན་ལམ་ལ་དོན་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ནམས་ལ་མངོན་པར་འདོད་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། མོས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེན་པོའི་འདོད་
པ་ལ་ཆེ་གཅིག་པའོ། ། དེའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ནི་གཞན་དང་གཞན་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གང་ན་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ལའོ། ། འགྲོ་བར་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་འགྲོ་བར་བྱ་བའོ། ། ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྐྱབ་པ་ལ་ཆེན་པོ་ཉིད་དེ་འདིར་ཉོན་མོངས་པའི་སྐྱིབ་པ་ཐམས་

ཅད་ཀྱི་གཉིན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མི་ཟད་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་སྒོ་
ནས་གསུངས་པ་ནི། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྟོབས་ཉིད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འདས་པ་ལ་སོགས་པ་མཁྱེན་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངོ་མཆར་བཤོ། ། མ་གཟིགས་པའམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་སོ། །
མ་གསན་པ་ནི་རྣ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་སོ། ། མངོན་པར་མི་མཁྱེན་པ་ནི་སྣ་ལ་སོགས་པ་
དབང་སོ་གསུམ་གྱིས་སྐྱེས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། ། རྣམ་པར་མི་མཁྱེན་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་
པར་ཤེས་པས་སོ། ། གང་དག་ཡང་འདི་ལ་ཆོལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་ཏོ། ། པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དྲུག་པོ་འདི་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྔད་དུ་
གཅིག་པུར་མ་ཟད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སྐབ་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སོང་
བའི་སྐྱེན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྔད་དུ་རང་དང་གཞན་ཡོངས་སུ་
སྐྱེན་པའི་སྒོ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་དོན་དུ་དེ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་བྱིར་རོ། ། དོན་དུ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕན་པའི་བྱིར་རོ། ། ཆོལ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉོན་མོངས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་མ་གོས་པ་ལའོ། ། ཡོངས་སུ་ཆོལ་བ་ནི་དེ་དང་དེར་སོང་ནས་སོ། ། ཆོལ་བར་
འགྱུར་བ་ནི་འདིར་རྟེན་པར་འགྱུར་ཞེས་ཐོས་ནས་སོ། ། དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ངོ་
མཆར་བའི་ཆོག་གོ། ། དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་རྗེས་སུ་གནང་ནས་ངི་བ་སེལ་ཞིང་གསུངས་པ་ནི།
ཤུ་རིའི་བུ་ཡང་དེའི་ཆེ་དེའི་དུས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་དེ་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སྔ་མ་ཉིད་དགེ་བ་ལ་སྦྱོར་བའི་རྒྱ་གསུངས་པ་ནི་
དེ་ལས་གཞན་པའི་མདོ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དྲུག་བཅུན་ཀྱང་གཙོ་བོ་ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་མངོན་པར་བརྟེན་ཅེས་གསུངས་པ་ནི། ། རང་ཉིད་ཉེ་བར་འོང་བར་
འགྱུར་ཞེས་ཉེ་བར་གནས་པ་ལས་སོ། ། ཉེ་བར་གཞོལ་བ་ནི་འབད་པ་ཡོད་ན་རྟེན་པའི་བྱིར་
རོ། ། ཉེ་བར་སྟོགས་པ་ནི་འབད་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟེན་པའི་བྱིར་རོ། ། རྒྱུ་བ་འཕོས་ཤིང་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་རྒྱུ་བ་གཞན་ལ་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་བ་གཞན་གྱིས་ཡང་དག་པར་བསྐྱུས་པ་ཡང་ངོ་། །
ཆེ་རབས་བརྗེས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ནི་མི་ལ་སོགས་པའི་ཆོགས་དང་སྐལ་བ་མཉམ་པ་ཉིད་
ལས་སྐྱེས་པའོ། ། ཡང་གི་སྐྱས་ནི་རྒྱུ་བ་འདི་ཉིད་ལ་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་དག་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་

བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་བསྟན་པ་མཐར་ཐུག་པས་གང་ཞིག་བསྟན་པ་ནམས་སོ། ། དེ་ལས་གཞན་
པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་བསྟན་པ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་
ལས་འདས་པའི་མཐར་ཐུག་པར་སྟོན་པར་འགྱུར་བའོ། ། མི་དམིགས་པ་དང་ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་གཉིས་ཀྱི་མི་དམིགས་པ་སྟོན་པ་པོ་ནམས་སོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་དང་ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གཉིས་དང་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བྲལ་བས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་གཉིས་མེད་པའི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་
ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པའོ། ། ཇི་སྐད་ཏུ་གསུངས་པ་ནི། དམིགས་པ་ཡང་དག་བརྟེན་ནས་ནི། །
མི་དམིགས་པ་ནི་རབ་ཏུ་སྟེ། ། མི་དམིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་། ། དམིགས་པ་མེད་པ་རབ་
ཏུ་སྟེ། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་དམིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་དམིགས་པ་
སྟེའོ། ། རྟོན་མི་དམིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ལ་ཡང་མི་དམིགས་པ་སྟེ་
ཞེས་བྱ་ཞེས་པའོ། ། རྟོན་འདི་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཟོད་པ་ནི། གཉིས་ཀ་ཡང་ནི་མ་
དམིགས་པས། ། གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་རྣམ་པར་འགྲོ། ། དེ་བྲལ་བས་ནི་ཡོངས་གྲུབ་པ། ། གཉིས་
མེད་པ་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། གཉིས་མེད་པ་འདི་ནི་རི་བོང་གི་རུ་བཞིན་ཏུ་
གཉིས་མེད་པ་ཙམ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་མེད་པའི་མཐར་ལྷུང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འོན་
ཀྱང་ཐ་སྟད་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པ་དང་འཕགས་པའི་སྟེ་བོའི་སྟོད་ཡུལ་དང་སོ་སོ་རང་
གིས་རིག་པར་བྱ་བའི་རྟོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། འདི་ཡང་བསྟན་པ་གཉིས་རིམ་གྱིས་
འརྒྱལ་པ་ལ་དགོངས་པས་མདོ་གཅིག་ལ་དེས་ན་མི་དམིགས་པ་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ལས་
གཞན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ལྷན་པའི་མདོ་སྡེ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཀྱང་བསྟན་པའི་རིམ་པ་ནི་འདི་
ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། སེམས་ཙམ་ལ་ནི་མི་གནས་
ཀྱང་། ། ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་འདའ་བར་བྱ། ། དེ་ཉིད་དམིགས་པ་ལ་གནས་ནས། ། སེམས་ཙམ་ལས་
ཀྱང་འདའ་བར་བྱ། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སེམས་ལ་གཞག་པ་ནི་
འཇིན་པའོ། ། དེའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ནི་པན་ཡོན་རྣམས་སོ། ། དེ་རྣམས་ཡོངས་སུ་བཟོད་པ་
ཡང་ཡིན་ལ་ལེའུ་ཡང་ཡིན་ཏེ་ལེའུ་བརྩུ་པའོ། ། ། ། དེ་ནས་བདུད་ཀྱི་ལས་ཡོངས་སུ་སྤང་བའི་
ཕྱིར་བདུད་ཀྱི་ལས་རྣམས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། སྤར་གྱི་ལེའུ་ལས་བདུད་སྤྲིག་ཅན་གྱི་
རྣམ་པ་མང་བས་བར་ཆད་ཀྱི་ལས་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་གནས་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་ནས་ཅི་ནས་ཀྱང་བར་ཆད་ཡོངས་སུ་བསལ་བར་བྱའོ། ། བདུད་ཀྱི་ལས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་
མེད་ན་དེ་ཡོངས་སུ་བསལ་བར་བྱ་བར་སླ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་དེའི་དོན་དུ་ཡོན་ཏན་
འདི་དག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ཉེ་བར་གཞག་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་ངི་བ་ནི་ཡོན་ཏན་འདི་དག་ཅེས་བྱ་
བ་སྟེ། ཡོན་ཏན་རྣམས་མེད་ན་དེ་སྐབས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་བར་ཆད་ཡོངས་སུ་
བསལ་བ་མེད་ན་རི་ལྟར་ཡོན་ཏན་འདི་དག་འབྱུང་ཞེས་པ་ཆེད་དུ་བརྗོད་པར་རིག་པའི་ངོ་བོ་
དེའི་ཕྱིར་འདི་བར་བྱེད་པ་ནི་ཅི་ཙམ་དག་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི་ཁ་ཅིག་ཅེས་བྱ་
བའི་འདོན་པ་ལ། དེར་ནི་ཅི་དང་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་དོན་གྱི་འགོ་བ་ལ་ངི་བའོ། ། བར་ཆད་བྱེད་པ་
ཞེས་བྱ་བས་བདུད་ཀྱི་ལས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་གསུངས་སོ། ། ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་དག་འབྱུང་
བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བས་ཉེ་བྱད་པར་གྱི་མཆན་ཉིད་འདི་བར་བྱེད་དེ། འདིར་རི་སྤྱིད་དུ་ཅུང་
ཟད་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་སྐབས་པ་ལ་བར་དུ་གཙོད་པར་བྱེད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་བདུད་
ཀྱི་ལས་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཡང་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཞེས་མདོར་བསྟུས་པ་བསྟན་པས་རི་ཙམ་ཡང་
བསྟན་པའི་དོན་དུ། བཙོན་ལུན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ནི་དེ་དག་གི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྟེ། འཆད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་བ་དང་མཆོད་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་སྟོན་རྣམ་པ་བཅུ་ཉེ་བར་
མཆོན་པའོ། ། སྟོབས་པ་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡི་གེ་དང་དོན་དང་ངེས་ཆོག་ལ་
ཡུན་རིང་པོས་སྟོབས་པ་བསྐྱེད་པས་རྟོགས་པ་པོ་རྣམས་འབད་པ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བ་
ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། ། རྒྱུས་ན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་བཟན་པའི་ཕྱིར་གང་གི་
འབྲས་བུ་སྟོབས་པ་ལ་སོགས་པ་མ་བྱས་ནས་གཡེངས་པར་འགྱུར་རོ། ། འོན་ཏེ་བར་དུ་ཡང་དག་
པར་རྒྱ་བ་མ་ཡིན་ན་རྣམ་པར་འདིག་པར་འགྱུར་རོ། ། སྤྲུལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ང་རྒྱལ་དང་ལུན་
པའོ། ། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་བྱི་བ་ལ་སོགས་པ་འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་
གྲས་པས་འདི་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པར་སྐབས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། རྟོན་པ་དང་
སྟེག་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་པའོ། ། དེ་ལ་སྟོན་པ་ནི་རྟོན་པའམ་ཕན་ཚུན་དུ་
ཉེ་བར་རྟོན་པའོ། ། སྟེག་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕན་ཚུན་དུ་ཡོངས་སུ་རྟོན་པ་འཕེལ་བར་གྱུར་
པའོ། ། སེམས་རྣམ་པར་གཡེང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡུལ་ལ་སོགས་པ་ལ་རྟོགས་པས་ཡིད་གཞན་
ཉིད་གྱིས་སོ། ། ཀུན་ཚུབ་པར་བྱེད་ཅེས་པ་ནི་མཐའ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་འཆད་པར་འགྱུར་ཞེས་

བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་རྟོགས་པར་བྱའོ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཞན་དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟན་བཅོས་གཞན་ལ་སོང་བའི་ལྟ་བ་ཅན་ནོ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཕན་ཚུན་
དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་ལ་ཕན་ཚུན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་བའི་དོན་དུ་བྲི་བར་བྱེད་གྱི་
དད་པས་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། དྲན་པ་མི་ཐོབ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྲི་བ་ལ་སོགས་པ་
ལ་དམིགས་པའོ། ཕན་ཚུན་བཞད་གད་བྱེད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྤར་ནི་ཀྱན་
ཚུབ་པར་བྱེད་ཅིས་བྱ་བ་བསྟན་པས་བྲི་བ་དང་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་གཟུང་བར་
བྱའོ། འདིར་ནི་བྲི་བ་གཅིག་སྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱེད་པ་གོ། གད་དུ་ཡང་སྤར་ཚོད་པ་དང་ཅ་
འཛི་བ་ཞེས་མི་འདོན་པ་དེ་ཤིན་ཏུ་འབྲེལ་བ་ཉིད་དོ། མི་གཡང་ཞིང་ཡི་གེར་འཛིན་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་འདི་དང་དེར་རོ། ཆོགས་པ་དང་མི་མཐུན་པར་གྱུར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཇི་ཅམ་ཆོགས་
པ་ལ་པོ་ཏི་འགྲུགས་པར་བྱེད་པ་དེ་ཅམ་ལ་མ་ཆོགས་པ་ཉིད་དོ། གཏིང་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ལྷག་པར་མོས་པའོ། ཟུང་བ་པ་ནི་དོན་རྟོགས་པའོ། ལུང་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གྲོང་དང་
མིང་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གྲོང་ལ་སོགས་པ་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྟེ་བ་རྟེན་ནས་བྱང་ཚུབ་
ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའོ། འདི་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་འདིར་མ་སྟོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། བསྐྱེད་པ་དེ་སྟེད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་དེ་ཅམ་གྱི་
བསྐྱེད་པ་རྣམས་སོ། སྤར་ནས་འབྱོར་ཉིད་དུ་བྱ་བར་འགྱུར་བ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤར་དེ་ཅམ་
གྱི་བསྐྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་སྤོན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ་ཤེས་རབ་ཉམ་ཆུང་བས་ཞེས་བྱ་
བའི་དོན་ནོ། འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་
མཐུན་པ་ཉིད་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་རྣམས་ལའོ། ཇེས་པར་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་སྟེ་བར་མི་འགྱུར་བའོ། བརྗོད་འདོད་པའི་སེམས་ཀྱིས་བོར་ནས་ལུས་ངག་དག་གིས་ཇེས་
འབྱུང་གི་མཐར་ཐུག་པར་འགོ་བའོ། དེ་ལྟར་སྟོ་ཆུང་བ་དེ་དག་ཞེས་བྱ་བས་ཉེ་བར་བསྐྱེད་
བའོ། ཡལ་ག་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རྟོགས་གཅིག་པའི་ཡེ་ཤེས་དོན་དུ་གཉེར་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་
བྱས་ནས་མདོ་ལ་སོགས་པ་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཉིད་ལ་དཔེ་གསུངས་པ་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཟན་གོང་ནི་བཟའ་བའོ། ཟན་ཁམ་ནི་ཁམ་ཟན་ནོ། བཅའ་བར་
སེམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམན་པ་སྟོང་བའི་དབང་གིས་སོ། དེ་ཡང་བྱི་ནི་རྟེན་པར་སྤྲོ་བ་དང་

མངར་བ་བདག་པོའི་ཟན་ཆང་ནམ་པར་སྤངས་ནས། ལས་བྱེད་པའི་ཟན་ཁམ་འདྲིང་པར་གྱུར་
བ་རྟེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཆུང་བའམ་མངར་བ་མ་ཡིན་པ་རྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་འདྲིར་
ཡང་སྐྱར་བར་བྱའོ། ། ཚ་བ་འདི་བོར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་ལྟར་གྲིང་གི་ཚ་བ་ལ་སྐྱར་བའི་གྲིང་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ལ་དབང་བ་ཉིད་དོ། ། གང་ཞིག་ཚ་བ་བོར་ནས་ཡལ་ག་འཛིན་པར་
བྱེད་པ་དེ་ནམས་ཀྱི་ཕྱོགས་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་པའི་འབྲས་བྱའི་སྐལ་བ་ཅན་ཞེས་དེ་ནམས་ཀྱིས་
གཙོ་བོའི་འབྲས་བྱ་མ་ཐོབ་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་འདྲིར་ཡང་འབྲས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པའི་ཚ་
བ་ནི་བཙམ་ལྟན་འདས་མ་སྟེ། དེ་དོར་ནས་ཡལ་ག་དང་འབྲ་བའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་
དམིགས་པས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་ཐོབ་པ་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ལོ་མ་དང་འདབ་མ་ལྟ་བུ་
ནི་ལོ་མའི་ཆོགས་ཏེ། འདབ་མ་ལྟ་བུའི་མདོ་སྟེ་ནམས་ལ་མངོན་པར་བཙོན་པ་ནམས་སོ། །
དུལ་བར་བྱ་བ་ནི་དབང་པོ་ལྟ་བུའི་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཞི་བར་བྱ་བ་ནི་སེམས་འདུལ་བའི་ཕྱིར་
རོ། ། ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བྱ་བ་ནི་སྲིད་པ་གཞན་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དགེ་བའི་
ཚ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ནི་སྐྱབ་པ་ནམས་སོ། ། དེའི་དོན་དུ་སྦྱོར་བ་ནི་
བྱ་བ་ནམས་སོ། ། དེ་རྫོམ་སེམས་སུ་ཡང་མི་བྱ་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དེ་ནམས་དང་བདག་ཉིད་མ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཆོལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དབྱིབས་དང་ནམ་པའོ། །
སྤང་བ་ག་ལ་བ་དེར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་བ་དང་བཅས་པའོ། ། བརྟགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐོང་
བའོ། ། སྤང་པོ་ཆེའི་རྗེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་པོ་ཆེའི་རྗེས་ཀྱི་མཚན་མའོ། ། བདག་གཅིག་ཕུ་
དུལ་བ་དང་ཞི་བར་གནས་པ་དང་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བྱ་བ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་
སྟེ། བརྗོད་པ་ནི་འདུག་པའོ། ། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཉང་དུ་ཡང་དག་གཞག་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནོ། ། ཆེ་འདི་ཉིད་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པ་ཉིད་ལའོ། །
ལེན་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རུང་ཟད་ཀྱང་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་པས་སོ། ། སྦྱོར་བ་ཆུང་བ་ལ་
སེམས་མི་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་ཆུང་དུ་ལ་སྦྱོར་བའོ། ། དུས་རྟག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་
སྲིད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུའོ། ། རྒྱན་ནི་རྒྱན་ཡང་ཡིན་ལ་སྦྱོར་བ་རེ་རེར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་
འཆད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ་ཞག་རེར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་ཉིད་ནི་མཐའ་ཡས་པའི་ཡོན་ཏན་ཀྱི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་གྱི་

ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་མདོ་སྡེ་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་སྟོན་ཏོ། ། དེ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཤིང་མཁན་ནི་ཤིང་གི་བཟོ་བོའོ། ། རི་རབ་ཀྱི་རྒྱབ་ཏུ་བརྒྱུན་གྱི་
བལྟ་ན་སྟུག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གསེར་ལས་བྱས་པའི་གྲོང་བྱིར་རོ། ། དེའི་དབུས་སུ་ནམ་པར་རྒྱལ་
བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཁང་བཟངས་ཏེ། ལོགས་རེ་རེར་དཔག་ཆད་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུའོ། ། གཅིག་ཏུ་
བསྐྱས་ན་དཔག་ཆད་སྟོང་ངོ་། ། རི་རབ་ཀྱི་ཕྱེད་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་འགོ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
གཞལ་ཡས་ཁང་རྒྱུ་པོ་རིམ་པ་རི་ལྟ་བུར་དཔག་ཆད་ལྔ་བཅུ་ཙམ་གཅིག་དང་ལྔ་བཅུ་དབུས་
ཀྱི་ཐིག་གིས་དེའི་དབུས་སུ་དེ་དག་གི་ཁང་བཟངས་ནི་ས་ཆེན་པོ་སྟེ། དེ་བས་ན་འདིར་དེ་
དག་གི་ཁང་བཟངས་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། དེ་ཡང་ནམ་པར་རྒྱལ་བ་ལས་ཤིན་ཏུ་ཡང་ཉུང་བའི་
ཆད་ངོ། ། མདོན་པར་སྟོན་པ་ནི་ཐོབ་པར་བྱེད་པའོ། ། འཇིག་རྟེན་ཏུ་འཁོར་ལོས་སྐྱར་བས་ན་
འཁོར་ལོས་སྐྱར་བའོ། ། འཁོར་ལོ་དེ་ཡང་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་རྩིབས་སྟོང་ལྟེ་བ་དང་བཅས་
པའོ། ། འཁོར་ལོས་སྐྱར་བ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་ཆོས་བཟངས་ལྟའི་འདུན་ས་ན་འཆང་བ་ཡོད་ངོ། །
གང་གི་ཆེ་འཁོར་ལོས་སྐྱར་བ་འཇམ་བུའི་སྤིང་ཏུ་སྐྱེས་ན་དེའི་ཆེ་དེས་ལེགས་པར་ཁྲུས་བྱས་
པ་དང་བསྟེན་གནས་བཟུང་བའི་མདུན་ཏུ་ཆོས་བཟངས་ནས་འོངས་ཏེ། ནམ་མཁའ་ལ་གནས་
པར་འགྱུར་རོ། ། འཁོར་ལོས་སྐྱར་བ་ནི་ལྟ་སྟེ། གཅིག་དང་གཉིས་དང་གསུམ་དང་སྤིང་བཞི་ལ་
དབང་བ་རྣམས་དང་མཐོ་རིས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཏུ་འགོ་བའོ། ། འདི་རྣམས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡང་
རིམ་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་ཏུ་ལྷགས་དང་། ཟངས་དང་། དུལ་དང་། གསེར་དང་། གསེར་མདོག་
ལ་སོགས་པ་སྐྱེས་པ་འཇམ་བུའི་ཆུ་པོ་དང་འབྲ་བའོ། ། དབྱིབས་ནི་སྐྱེས་བྱ་ཆེན་པོའི་མཆན་
སུམ་ཙམ་གཉིས་དང་ལྷན་པ་གཟི་བརྗིད་ནི་མི་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ་མཐུ་དང་འོད་
ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་རྩ་འཕྲུལ་དང་སྐྱ་སུམ་ཆོགས་པའོ། ། བྱད་པར་དུ་མི་རིན་པོ་ཆེ་བདུན་ཏེ།
འཁོར་ལོ་དང་། སྤང་པོ་ཆེ་དང་། ཉ་དང་། བུད་མེད་དང་། སྟོན་པོ་དང་། བྱིམ་བདག་དང་།
ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་སོ། ། འཆིང་བར་བྱེད་པ་ནི་ཆོངས་པར་བྱེད་པའོ། ། ཡོངས་སུ་མི་
གསལ་བའི་ཕྱིར་དང་གཞན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འཆིང་བར་བྱེད་པའོ། ། རྒྱ་གང་གི་ཕྱིར་བྱང་རྒྱབ་
སེམས་དཔའ་ཡང་དག་པར་འགྱུབ་པ་དེའི་ཕྱིར་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་ཡང་དག་པར་འགྱུབ་
པའོ། ། ཐོབ་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟོད་པ་ཙམ་གྱིས་སོ། ། བསྐྱབས་ནས་ནི་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པ་

ནམས་ཀྱིས་སོ། བོར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོར་ནས་སོ། རྣམ་པར་འགྱུར་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱབ་
ཕྱོགས་སུ་བྱས་ནས་སོ། རོ་ནི་དྲུག་སྟེ། རྣམ་གྱི་དབྱེ་བ་དང་ཕན་ཚུན་དུ་འདྲིས་པར་བརྒྱར་
འགྱུར་རོ། དེ་བས་ན་ཁ་ཟས་རོ་བརྒྱ་པའོ། ཞག་དྲུག་ཅུ་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱབ་དྲུག་ཅུས་
སྒྲིན་པར་འགྱུར་བའོ། དེ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་ཆན་ནི་དྲུག་ཅུ་པའི་འབྲས་ཆན་ཏེ། ཤ་ཀན་རྩུ་ལ་
སོགས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་འོག་དུ་འགྱུར་བའོ། ལྷ་ན་ཕན་པ་ལྷ་ན་བདེ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་
སྲིད་དུ་དེའི་མཐར་ཐུག་པར་ཞེས་སྣ་མ་དང་འབྲེལ་ཏོ། བོར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཀྱིས་སོ། རྣམ་
པར་སྤངས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷས་ཀྱིས་སོ། ཟབ་མོ་ནི་དོན་དམ་པའི་ཚེ་མོའོ། འོད་
གསལ་བ་ནི་མཆོག་དུ་རི་མ་དང་བྲལ་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་སྤང་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། མང་བར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་མང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་སོ། ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཕྱིར་སེམས་རྣམ་པར་གཡེང་བར་བྱེད་པ་
ལ་ད་ལྟར་ཡང་དག་པར་ཤེས་སོ། བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་བྲིས་པ་ལ་བར་ཆད་མང་བས་དེ་བྲི་
བ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་བ་བདུད་ཀྱི་ལས་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྒྲུལ་པ་དང་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ནི་ལམ་གྱི་འབྲས་སུའི་
རང་བཞིན་ཏེ་གཟུགས་ཀྱི་བྱད་པར་གྱི་ཐ་སྐད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཡི་གེ་འབྱུར་
འདྲི་བར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ། རབ་འབྱོར་གང་སུ་དག་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཡི་གེ་
འབྱུར་བྲིས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཡི་གེ་མེད་པའོ་སྟུང་ནས་ཡི་གེ་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་རྩོམ་
སེམས་སུ་འགྱུར་པ་དེ་ཐམས་ཅད་བདུད་ཀྱི་ལས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་འདྲི་བ་མེད་པ་སྟེ།
གཟུགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཡི་གེ་
ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཡི་གེ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་ཀྱན་རྗོད་དུ་
ཡི་གེ་རྣམས་ཉིད་དེའི་དོན་གྱིས་དམིགས་ནས་དེ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་ལ་ཡུལ་ནི་མ་ལ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་བརྒྱའམ་སྟོང་ངམ་འབྱམ་གྱིས་གྲངས་བྱས་
པའི་བྲིམ་མོ། བྱོང་ནི་ཐུག་པོ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཀྱི་གནས་སོ། སྟོང་ངམ་འབྱམ་གྱིས་གྲངས་
བྱས་པའི་བྲིམ་ནི་གནས་སོ། སྟེད་མོས་ཆལ་ནི་ཕལ་ཆེར་བྱོང་བྱེད་རོ། བྱོང་རྣལ་ནི་བྱོང་
བྱེད་ཉིད་ཆོང་པས་མང་བར་བྱས་པའོ། སྟོངས་ནི་རྩོད་འཛོག་ལ་སོགས་པའོ། དེའི་ཆོགས་ནི་

ཡུལ་འཁོར་རོ། ། རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་ནི་རྒྱལ་པོས་བསྟེན་པར་བྱས་པའོ། ། ཀུན་ཏུ་སྟོན་པ་ནི་ཆོག་
སྟུག་པའི་སྟོན་དངགས་སོ། ། བཤེ་ཁྲ་ནི་ལམ་མོ། ། ཤེ་པི་ཀ་ནི་ཤེ་བ་ཁུར་བའི་ཕྱོགས་སོ། །
མཛེའ་བ་དང་མི་མཛེའ་བ་དང་མི་ལྟན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་དགའ་བ་རྣམས་དང་ཡང་དག་
པར་སྐྱོར་བར་འདོད་པས་སོ། ། མི་དགའ་བ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པས་སོ། ། མི་ལྟན་པ་ནི་ངེས་
པར་ཕངས་པའི་གང་ཞིག་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྣམས་སོ། ། འཆོ་བའི་དོན་དུ་ཡོ་བྱད་རྣམས་ནི་འཆོ་
བའི་ཡོ་བྱད་དོ། ། བཞད་གད་ནི་སྟོན་གྱི་གཏམ་མོ། ། ལ་གཅན་གྱི་ཆོ་ལོ་ནི་ཆོ་ལོ་སྟེ་ལྟ་བུ་ནི་ཐ་
སྟོན་དུ་དེ་ལྟ་བུའོ། ། བར་ཆད་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་གྲགས་པར་འགྱུར་
བའོ། ། རྟེན་པ་ནི་ཆོས་གོས་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པའོ། ། བཀྱར་སྟེ་ནི་གྲུས་པའོ། ། ཆོགས་སུ་བཅད་
པ་ནི་གྲགས་པའོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱི་རོ་ཐུང་བ་ནི་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པའོ། ། ཆོག་ཤེས་མེད་པ་
དང་འདོད་པ་ཆེ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྐྱོར་བས་བར་དུ་གཅོད་པའོ། ། སེམས་ལ་གདུང་བ་ནི་
ཆོས་གོས་ལ་སོགས་པས་ཕོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ། ཟབ་མོ་ཟབ་པ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འདིར་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཟབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་
བསྟེན་པ་ཉིད་དེ་མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ལ་དེའི་དབང་གིས་འོས་པའི་ཕྱིར་ཟབ་པའོ། ། དགེ་སྟོང་
གི་ཆ་བྱད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་ངག་སྒྲུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཉི་
བར་བསྟེན་པ་ལ་ཡང་ངེ་ལྟར་རྟེན་པ་རྣམས་ལ་འདོད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་
བྱ་བ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ལ་སོགས་ལྟས་
པས་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་བདག་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་
ངེ་འཛིན་ལས་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་ཉིད་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་དེའི་འདུ་བྱེད་མཆོན་མ་
མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མཆོན་མ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནོ། ། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་སྟུག་བསྐྱེལ་
བ་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་པའི་ཡུལ་ཞེས་སྟོན་པ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཏོ། ། ཉིང་ངེ་འཛིན་འདི་རྣམས་
ཀྱང་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོམ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ལས་དང་པོ་པ་ལ་སྐྱོན་དང་
བཅས་པ་སྟེ་རང་གི་དམན་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ལྷུང་བ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ། གང་གི་
ཆེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་
པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོར་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་སྟོང་རྗེས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་

པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ་དེ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་བྱིར་ཐབས་ལ་མཁས་པ་
སྟེ། དེ་ནམས་ལ་མེད་ཅིས་དམན་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ལྷུང་བའི་དོགས་པས་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་
དེ་ནམས་བསལ་བའོ། ། འདིའི་འོག་ཏུ་བྲལ་བ་ནམས་ནི་པལ་ཆེར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་སྟེ། དེ་
ནམས་ཆོས་སྒྲ་བ་པོས་ཆོས་ཐོས་པ་ནམས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཆོགས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་
སྒྲ་བ་པོ་ནི་སྒྲ་བ་པོའི་བླ་མའོ། ། ཆོས་ཉན་པ་དག་ནི་ཆོས་ཐོས་པ་ལ་དགོས་པ་འདི་ལ་ཡོད་
པས་ན་ཆོས་ཐོས་པ་སྟེ་སྟོབ་མའོ། ། ཆོགས་པ་དང་བྲལ་བས་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཆོགས་ནམས་ཀྱི་ངོ་
བོ་ནི་ཆོགས་པ་སྟེ། དེ་ལོག་པ་ལས་ཆོགས་པ་དང་བྲལ་བའོ། ། འདུན་པ་ནི་འདོད་པ་དང་ཡང་
དག་པར་ལྷན་པའོ། ། སྟོམ་ལས་ནི་ལེ་ལོའོ། ། པལ་ཆེར་བྱིས་པ་ནམས་ལ་བྱ་བ་མང་བ་ཉིད་
དོ། ། ཐ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་པ་མེད་པ་ལ་བྱི་བར་འདོད་པའོ། ། རྟོགས་པ་དང་ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་སྒྲ་ཤེས་པའི་བྱིར་རོ། ། དྲན་པ་དང་ལྷན་པ་ནི་གཉི་ག་འཛིན་པའི་བྱིར་རོ། ། འགོ་བར་
འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་ལ་སྒྱུར་བ་སྟེ། འགོ་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་
རྟོ། ། འདིས་ནི་ཉན་པ་པོའི་འདུན་པའི་ཡུལ་ལས་སྟོན་པ་པོའི་འདུན་པ་ཐ་དད་པའི་ཡུལ་ཉིད་
མངོན་པར་བརྗོད་པའོ། ། བགོ་སྟོས་པས་གོ་བ་ནི་སྒྱིར་བརྗོད་པ་ལ་བྱང་པར་ཤེས་པའི་བྱིར་
རོ། ། སྟོས་ཏེ་གོ་བ་ནི་ཅུང་ཟད་ནམ་པར་བྱེ་ནས་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་བྱིར་རོ། །
མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་ཆོག་ལ་ཅེ་གཅིག་པའོ། ། དེ་ནི་གང་ཞིག་བརྗོད་པ་དེ་ཉིད་ཤེས་པ་སྟེ་
ལྷག་མ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ཟང་ཟིང་ལྷུར་བྱེད་པ་ནི་ཟང་ཟིང་ནི་རྩལ་ཏེ་དེ་ལྷུར་བྱེད་པ་ནི་མང་
བར་རྒྱུ་མེད་པས་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་ཟང་ཟིང་ལྷུར་བྱེད་པའོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་ཆོས་གོས་ལ་
སོགས་པ་ལྷུར་བྱེད་པའོ། ། འདོད་པ་ཆུང་བ་ནི་ཅི་ཙམ་གྱིས་རང་ཉིད་འཇུག་པ་དེ་ཙམ་འདོད་
པས་ན་འདོད་པ་ཆུང་བའོ། ། ཆོག་ཤེས་པ་ནི་ལྷག་པ་མི་འདོད་པའི་བྱིར་རོ། ། རབ་ཏུ་དབེན་པ་
ནི་མང་བ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་ཚོམ་པའི་བྱིར་རོ། ། དད་པར་གྱུར་ཅིང་འདི་བརྩམ་པར་འདོད་
པ་ནི་སྒྲ་ལས་སོ། ། དོན་ཁོང་ཏུ་ཆུད་པར་འདོད་པ་ནི་དོན་ལས་སོ། ། རྟོན་ཡོངས་སུ་བཏང་
བར་འདོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་བཏང་བར་འདོད་པ་སྟེ། སྟོས་པ་མེད་པར་སྒྱིན་པའི་བྱིར་
རོ། ། ཆོས་སྒྲ་བ་པོ་ནི་འཆད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་དད་པ་དང་མི་ལྷན་པའི་བྱིར་དང་ནོར་དོན་ཏུ་
མི་གཉེར་བའི་བྱིར་དང་ཆོས་ལ་སེར་སྒྲ་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་

ལ་སོགས་པ་སྟེ། མདོ་སྟེ་དེ་ནམས་ནི་ཉན་པར་འདོད་པའོ། ། ཆོས་ཀྱི་བར་ཆད་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ། ཆོས་ཀྱི་བར་ཆད་ནི་ཆོགས་པ་དང་མི་ལྡན་པས་ཉན་པ་མེད་པའོ། ། དེ་འདི་ལ་ཡོད་
པས་ན་ཆོས་ཀྱི་བར་ཆད་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། དེའི་དངོས་པོས་སོ། ། མེད་པའམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་
པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། མི་འདུག་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་ནས་འོང་བར་མི་འགྱུར་རོ། ། མ་
རྟེན་པའི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་སྒྲ་བ་མ་ཐོབ་པའོ། ། མི་མཐུན་པ་བརྟེན་པ་ནི་མི་མཐུན་པ་
བརྟེན་པའོ། ། སྤྱག་བསུལ་ཐོས་པས་ཡིད་མི་འབྱུང་ཞིང་བར་ཆད་གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་
གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་དཔུལ་བའི་མི་བསུགས་པ་བརྟེན་ཅེས་བྱ་
བ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཆ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱག་བསུལ་དང་ལྡན་པ་དཔུལ་བའོ། ། སན་ཚུན་དུ་ཟབ་ལ་
སོགས་པའི་སྤྱག་བསུལ་དང་ལྡན་པ་དུད་འགོའི་སྒྲིག་ནས་སོ། ། བཀྲེས་པ་དང་སྒྲིམ་པའི་སྤྱག་
བསུལ་དང་ལྡན་པ་ཡི་དགས་ནམས་སོ། ། ང་རྒྱལ་གྱིས་མནན་པའི་སྤྱག་བསུལ་དང་ལྡན་པ་ལྟ་
མ་ཡིན་ནོ། ། སྒྲིབ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱག་བསུལ་དང་ལྡན་པ་འདུ་བྱེད་ནམས་ཐམས་ཅད་དོ། །
རབ་འབྱོར་འདི་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་འབྱུང་བ་ལས་སྦྱིས་པའོ། ། བདུད་ཀྱི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་སྤྱག་བསུལ་ཡིད་འབྱུང་བས་སོ། ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་བྱ་ངན་ལས་འདས་པས་ཡོངས་
སྒྱ་བྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་ཕྱིར་ལྟའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཡོངས་སྟོན་ནམས་ལ་ཡང་སྤྱོད་འདུ་བྱེད་
ཀྱི་སྤྱག་བསུལ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་ནས་བདེ་སྒྲག་ཏུ་ཡིད་འབྱུང་ཞིང་བར་ཆད་གསུངས་པ་ནི་
གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྤྱིད་པར་འགྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱིད་པའི་དབྱེ་བ་
ཁམས་དང་འགོ་བ་དང་སྒྲིག་གནས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དོ། ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་བདུད་ཀྱི་ལས་ནམས་ནི་མང་བ་ཉིད་དང་། སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱིས་ཡོངས་སྒྱ་དོར་བ་
ཉིད་དང་། བདུད་ཀྱིས་དེ་ནམས་ལ་མངོན་པར་བཅོན་པའི་རྒྱ་གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་
གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བདུད་དགེ་སྦྱོང་གི་ཆ་བྱད་དུ་འོངས་ནས་ཐེ་ཆོམ་ཟ་
པས་སྤོང་བའི་སྦྱོན་ནོ། ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དགེ་སྦྱོང་གི་ཆ་
བྱད་དུ་སྒྱུལ་པའི་བདུད་ཀྱིས་བྱས་པའི་ཆོས་སྦྱོད་པ་ནམས་ལ་དམན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ལུང་
བསྟན་པ་ནི་སྦྱོན་ནོ། ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས་ལེའུ་རྟོགས་པའི་བར་
ཀྱིས་དོན་བཞི་གསུངས་ཏེ། བདུད་ཀྱི་ལས་ནམས་ཀྱི་མང་བ་ཉིད་དང་། དེའི་རྒྱ་དང་། དེ་

ནམས་ལ་འདིགས་པར་གྱུར་པ་ན་སློ་ཆུང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་། ཇི་ལྟར་ཡང་བདུད་ཀྱིས་
དེ་ནམས་ལ་མངོན་པར་བཙོན་བ་ནི་དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ལེའུ་འདི་ལ་ཡང་ཆོག་ནམས་ཇི་སྟེད་ཁོ་པོ་ཅག་གིས་
བཤད་པ་དེ་ནམས་ཐམས་ཅད་ནི་སྟོན་གྱི་པོ་ཏི་ནམས་ལ་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། ། སྟོན་བྱག་ཡང་
ནི་ཉོགས་པར་བྱ། ། བཅུ་བ་བཞི་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆེན་པོ་ནམས་ཀྱིས་བཤད་
པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་འདིར་བསྟན་པ་དེ་དེ་ལྟ་བུ་ཞེས་ནམ་པ་མང་བའོ། ། བདུད་ཀྱི་ལས་ནམས་
དང་དེ་ཉིད་ནི་བར་དུ་གཙོད་པ་སྟེ་དེ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལེའུ་ནི་དེའི་ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་བཅུ་
གཅིག་པའོ། ། ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་
སྟེ། དེ་བས་ན་འདིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དགོངས་པས་ཀྱང་ཅིའི་ཕྱིར་བར་
དུ་གཙོད་པ་ཞེས་བསྟུན་པའི་ཕྱིར་དང་ལྷག་པར་མོས་པ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དཔེ་གསུངས་
པ་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བྱ་མང་དུ་ཡོད་དེ་ཞེས་བྱ་བས་གཅིག་
དང་མང་པོ་ནམས་ཀྱི་མའི་དགོངས་པ་ལ་མཉམ་པའི་མའི་སྟུག་པའི་རྒྱ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་
དེ་ན་བར་གྱུར་ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། མ་ན་བར་གྱུར་བ་ནའོ། ། རེག་པར་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རེག་པ་རབ་དུ་སྟོད་པའོ། ། ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་དུ་འོང་བ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། སྟུག་
བསྐྱལ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདིར་ཡང་སྟུག་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་འདིས་ནི་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ལེགས་པར་གཟུང་བས་འདྲིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་རྒྱས་པར་གྱུར་ནའོ། །
ཇི་ལྟར་རྒྱས་པར་གྱུར་བ་ནི་ཇི་ལྟར་རྒྱས་པར་འགྱུར་བའོ། ། སྟེད་པ་ནི་སྤང་བར་བྱེད་པའོ། །
འཆོས་པ་ནི་སྤང་བ་དེ་ནད་འཕྲོག་པར་བྱེད་པའོ། ། འཆོས་པའི་སྤྲ་ནི་གཞུ་[?]ལ་སོགས་པའོ། །
སྟུག་བསྐྱལ་གྱིས་རེག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡུལ་དང་དབང་པོ་དང་ནམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོགས་པ་
ལས་སྐྱེས་པའི་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་རེག་པ་སྟེ། དེ་ཡང་སྟུག་བསྐྱལ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པས་ན་སྟུག་
བསྐྱལ་ལོ། ། དེ་ལ་རབ་དུ་དབྱེ་བ་གསུངས་པ་ནི། མིག་གམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྟོན་གྱི་
པོ་ཏི་ནམས་ལ་ལྟ་བ་སྟེ། མིག་གི་འམ་ན་བའི་ཞེས་བྱ་བ་འདྲོན་པའོ། ། དེ་ལ་རྒྱའི་དབྱེ་བ་
གསུངས་པ་ནི་རྒྱང་ངམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཀུན་དུ་འབབ་པ་ནི་མི་ནམས་ཀྱིའོ། ། ཉམ་
ཐག་པ་ནི་སློ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ཡེ་འཕྲོག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མི་འདྲོད་པ་དང་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་

བའོ། ། བདག་གིས་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་གིས་བྱས་པས་དེ་ལ་ཆེར་འཕངས་པ་དང་གུས་
པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དཔེ་དོན་ལ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་ནི། རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ། དགོངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཅིའི་ཕྱིར་ཤེས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན་གསུངས་པ་ནི། གང་
དག་དེ་དག་ཡི་གེ་འདྲི་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལ་འོ། ། སངས་རྒྱུ་གྱི་དགོངས་པ་མེད་
པས་འདྲི་བ་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཙམ་ལྟན་
འདས་ཤྲུག་ཐུབ་པའི་ཞེས་བྱ་བ་འོ། ། གང་རི་སྟེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བཙམ་ལྟན་འདས་ཤྲུག་ཐུབ་པ་
གཅིག་ཕྱར་མ་ཟད་གྱི་བཞུགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། འཆོ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སོག་གི་དབང་པོའི་རྒྱུན་གྱིས་གནས་པར་གྱུར་པ་འོ། ། གཞེས་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆེ་རི་སྟེད་གནས་པའི་ཕྱིར་དུས་གཞེས་པས་སོ། ། ཅི་ནས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རི་ལྟར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་འདི་ཉིད་ཅི་ནས་ཀྱང་རིང་དུ་གནས་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
འཆོས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ་
དང་བྲལ་བས་རྣམ་པར་དག་པའི་དོན་རིང་དུ་གནས་པའི་དགོངས་པས་སོ། ། བདག་གིས་
མཛད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་གི་མ་ཞེས་མིང་མི་འདིག་པའི་དགོངས་པས་སོ། །
སྟེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་ཆད་ཡོངས་སུ་བསལ་བའི་དོན་དུ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མ་རི་ལྟ་
བྱ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་སྟེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འདི་སྟོན་པའོ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཐོབ་པར་བྱེད་པའོ། ། འདི་ཉིད་ལ་རྒྱ་གསུངས་པ་ནི་འདི་ལས་སྦྱེས་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ལ། འདིས་ནི་དོན་དམ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
སྟེད་པར་བྱེད་པ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྟེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་གྱི་
འདིག་རྟེན་འདི་ཀྱན་དུ་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འོ། ། ཕྱིས་བཙམ་ལྟན་འདས་ཉིད་རྣམ་པ་མང་པོར་
སྟོན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ། དོན་གསུངས་པ་ཉིད་དུས་གསུམ་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྒྱ་
གཅིག་པ་ཉིད་གྱིས་གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་འདས་པའི་དུས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
འདིག་རྟེན་འདི་ཀྱན་དུ་སྟོན་པ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། ། དེ་བས་ན་ངི་བ་གསུངས་པ་ནི། ། དེ་
ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ལན་
ནོ། ། སུང་པོ་ལྟ་རི་ལྟར་བརྟན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སུང་པོ་རྣམས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་མཐོང་བ་མི་སྲིད་

ཅིང་འདྲི་བར་བྱེད་པ་ནི་ཅི་ཞིག་བསྟན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྤང་པོ་ནམས་སྤངས་ནས་གཞན་ཅི་
ཞིག་སྟོན། གལ་ཏེ་གཞན་ཅུང་ཟད་སྟོན་པར་འགྱུར་ན་དེའི་ཕྱིར་སྤང་པོ་ནམས་ཀྱི་ཡང་མཐོང་
བ་སྟིང་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་གི་ཆེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྟོན་པར་བྱེད་
པ་མི་རུས་པ་དེའི་ཆེ་ཇི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ཡང་དག་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་ངི་བའི་དོན་
ནོ། ། མི་འཇིག་ཅས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ལན་ནོ། ། ལུ་ཇི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཆེ་བ་ལའོ། ། ཏུ་ཇི་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇིག་པ་ལ་སྟེ་ཁམས་གཞན་ནོ། ། ཀ་བེ་རེ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། རྩེ་ཡིག་
ཅས་བཤད་པར་བྱེད་པ་ནི་མི་འཇིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་འགག་པས་སོ། ། རབ་
ཏུ་མི་འཇིག་པས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱན་འགག་པས་སོ། ། འདི་ཅི་ལྟར་བསྟན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་ནས་གསུངས་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅས་བྱ་བ་ལ་དོན་ནི་
འདི་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་སྤང་པོ་ནམས་སོ། ། དོན་དམ་པར་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་
མཆན་ཉིད་དམ་གཞན་དབང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཀྱང་དོན་འདི་ལ་
འཇིག་རྟེན་ཏུ་ཤེས་པ་པོ་འགའ་ཞིག་མེད་དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ལ་བརྟེན་པས་དོན་འདི་མངོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་དེ་བས་ན་དེ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ནམས་ལ་འཇིག་རྟེན་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བཙུང་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་
ལ་དེ་དང་དེའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་མཆན་མ་མེད་པ་དང་། དེ་ལ་ནམ་པར་
རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་མཆན་མ་མེད་པས་ཤིན་ཏུ་ཡང་ཞི་བ་མཆན་མ་མེད་པའོ། ། ཡོངས་སུ་
བཏང་བ་ནམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་ནམས་པ་རོལ་ཏུ་སྟོན་པ་མེད་པའོ། ། སྤྱིར་ཡང་
མཆོམས་སྦྱོར་བ་མེད་པས་ཤིན་ཏུ་ཡང་སྟོན་པ་མེད་པའོ། ། བྱེ་བྲག་གི་རྩ་ཐམས་ཅད་མེད་པས་
མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པའོ། ། རྒྱ་དང་རྒྱུན་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་བཅད་པ་སྟེ་བ་དང་བྲལ་བས་
མི་སྟེ་བའོ། ། དངོས་པོའི་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་ལོག་པས་དངོས་པོ་མེད་པའོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་
དམིགས་པར་གྱུར་པས་ནམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་སོ། ། སྤྱིར་ཡང་ནམ་པ་གཞན་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་ཡང་དག་པར་བསྟན་པ་གསུངས་པ་
ནི། གང་དག་གིས་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སེམས་ཅན་དངོས་པོ་མེད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གལ་ཏེ་
སེམས་ཅན་གང་གི་སེམས་དེ་དག་དེའི་སེམས་ནི་དེ་ནམས་ཀྱི་སེམས་ཞེས་ཤེས་པར་གྱུར་ན་

ཡང་དག་པ་ཉིད་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་ཏུ་མི་ཤེས་སོ། ། སེམས་རྣམས་དང་སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་རི་
ལྟ་བུ་བཞེན་གྱི་ཆོས་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཏེ་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་གྱི་ཆོས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། མེད་པར་གྱུར་
པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་འོ། ། དེ་བཞེན་གསེགས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་སེམས་
རྣམས་དང་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་གཟིགས་པ་མ་ཡིན་འོ། ། སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་ཤིན་
ཏུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་། ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་ཡང་ཤིན་
ཏུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེའི་ཕྱིར་སེམས་རྣམས་དང་སེམས་ཅན་རྣམས་རབ་ཏུ་མཐུན་
ཞེས་བྱ་བ་འོ། ། རི་ལྟ་བུ་བཞེན་མ་ཡིན་པ་ཞེས་གང་གི་ཆེ་ཤེས་ན་དེའི་ཆེ་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་གྱི་
རྣམ་པ་རབ་ཏུ་མཐུན་ཏོ། ། སེམས་མཐུན་པ་ཞེས་གང་ཞིག་བཞིན་པ་དེ་སྟོན་ལམ་ལ་སོགས་
པའི་སྒྱུར་བས་སོ། ། གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་འོ། ། གཞལ་
ཏུ་མེད་པ་ནི་སེམས་ཅན་སྤྲུལ་མཆིས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། གངས་མེད་པ་ནི་འདོད་ཆགས་ལ་
སོགས་པའི་དབྱེ་བས་སེམས་ཅན་རེ་རེར་བགང་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སེམས་དང་འབྲེལ་
བའི་སེམས་རྣམས་དང་གཞལ་ཏུ་མེད་པ་ཉིད་དང་གངས་མེད་པ་ཉིད་ལ་ཤེས་པ་བརྟན་པ་དེ་
ཡང་དོན་དམ་པར་མེད་པར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཡང་སེམས་ཅན་མེད་པར་གྱུར་བའི་ཤེས་པ་
མེད་པས་ནི་མ་ཡིན་འོ། ། སེམས་ཅན་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། མདོར་བསྟུན་
པས་བརྟན་ཡང་། གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། ། གཞན་དག་
ཀྱང་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སེམས་ཅན་གཞལ་ཏུ་མེད་པ་ཉིད་བརྟན་ནས་གང་
ཡང་དེ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བའི་འགྲེས་ཕྱིས་འདོན་པ་ཡིན་འོ། ། གནས་གཞན་ལ་ཡང་ལེན་འདི་ལ་
འགྲེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་བྱེད་དོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་འདོན་པ་ནི་སྟོན་གྱི་འགྲེལ་པ་མཁན་པོ་རྣམས་
ཀྱིས་མ་གྲུས་པས་བྱས་པ་ཉིད་དོ། ། སེམས་ཅན་གཞལ་ཏུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁམས་དང་
འགྲོ་བ་དང་སྦྱེ་གནས་ཀྱི་དབྱེ་བས་སྣ་ཆོགས་པའི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཀྱི་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །
གངས་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱེ་བ་གཅིག་ལ་ཡང་དེ་རྣམས་བགང་བར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འདིར་ཡང་སེམས་ཅན་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤར་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་གཏན་
ཆོགས་གསུངས་པ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་ཆད་མེད་པ་དང་
གངས་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་རྣམས་ཆད་མེད་པ་དང་གངས་མེད་པ་འོ། ། འདི་ཡང་སྟོང་

པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་དོན་དམ་པའི་ནམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་
གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ཀྱང་སྤྲོད་སེམས་ཅན་ནམས་ལ་
ཕན་པའི་དོན་དུ་ཀུན་རྫོབ་པའི་གཞལ་དུ་མེད་པ་དང་གྲངས་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བསྟན་པར་མཛད་པ་ཞེས་རྟོགས་པར་བྱའོ། ། སེམས་ཅན་གཞལ་དུ་
མེད་པ་དག་གི་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲོད་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཉིད་སེམས་ཅན་གཞལ་དུ་མེད་
པས་བསྟན་ཏོ། ། ད་ལྟར་ནི་སྤྲོད་སེམས་གཅིག་ཡིན་ཡང་གཞལ་དུ་མེད་པའི་གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱུང་པར་རོ། ། འདིས་ནི་རི་ལྟར་ཁ་དོག་
དང་དབྱིབས་ཀྱི་དབྱིབས་གཞལ་དུ་མེད་པའི་སེམས་ཅན་ནམས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་
བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་དེ་ནམས་ཀྱི་སེམས་དག་ཀྱང་སྤྲོད་པ་རི་ལྟ་བུར་གཞལ་དུ་མེད་པའོ། །
འདི་ཡང་གང་གི་ཆེ་བཅོམ་ལྷན་འདས་མངོན་པར་ཤེས་པས་བྱུང་པར་དང་ལྷན་པའི་ནལ་
འབྱོར་པ་ནམས་ཀྱི་སེམས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་དེའི་ཆེ་བལྟ་བར་བྱའོ། ། གཞལ་དུ་མེད་པ་དང་
མི་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་པ་སྟེ། དེ་ལ་མི་ཟད་པའི་སེམས་ནམས་ནི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་སྟོང་རྗེས་སེམས་ཅན་ནམས་ཡོངས་སུ་འདྲིན་པས་སེམས་ཅན་
ནམས་ཡོངས་སུ་མ་དོར་བའི་ཕྱིར་རྟོགས་པར་བྱའོ། ། རི་ལྟར་གསུངས་པའི་དོན་ཡོངས་སུ་ཤེས་
པ་ལ་རྒྱ་གསུངས་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེའི་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཕྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་སྐྱད་ཅིག་མའི་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་
ཉིད་ཀྱི་སེམས་ལ་ཆོས་གང་ལ་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གིས་
ཟད་པར་འགྱུར་བའོ། ། དེའི་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་དེ་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པའི་
དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་ངོ་
བོ་ནམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་གནས་པའོ། ། འགག་པ་མེད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱན་ནམས་ནམ་པར་ཆད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་མཆོན་ཉིད་དོན་དམ་པ་ལ་གནས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པའོ། ། དམིགས་པའི་
སྦྱོར་བས་གནས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་གནས་མེད་པའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོན་མ་ནམས་
དམིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟོན་མེད་པའོ། ། དེ་བས་ན་གཞལ་དུ་མེད་པ་སྟེ། དམིགས་པ་ཐམས་

ཅད་འཇུག་པ་ལ་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སེམས་དེ་མི་ཟད་པ་ནི་སེམས་ཡང་དག་པ་ལ་ངེ་
ལྟར་བཤད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་རྟེན་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ཟད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་ལ་སོགས་པའི་
ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པས་སོ། ། དེ་ལྟར་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་བྱའི་སེམས་རྣམས་
ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་གཞལ་དུ་མེད་པ་དང་མི་ཟད་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་
པར་རབ་ཏུ་མཐུན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཉམ་པས་མཉམ་པ་དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་། དམིགས་
པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོས་གནས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སོ། ། འཐད་པ་གསུངས་པ་ནི། རྣམ་མཁའ་
བཞིན་དུ་གཞལ་དུ་མེད་ཅིང་མི་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གང་ཞིག་གཞལ་དུ་
མེད་པ་དང་ཟད་པ་དེ་ཅུང་ཟད་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་ནི་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མཚན་མ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་མཁའ་ལྟར་གཞལ་དུ་མེད་
པ་དང་ཟད་པ་མེད་པའོ། ། དེའི་དངོས་པོ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ། གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་མི་
འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གཞན་ཡང་བསྐྱུས་པ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་དགེ་བའོ། ། དམིགས་པ་
བསྐྱུས་པ་ཞེས་ཆོས་མདོན་པ་རྣམས་སོ། ། ཇི་ལྟར་བསྐྱུས་པའི་སེམས་ཤེ་ན་གསུངས་པ་ནི་དེ་
བསྐྱུས་པ་དང་བཅས་པ་ཟད་པ་ཉིད་དུ་དང་། ཟད་པ་ཡང་མ་ཟད་པ་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
ཟད་པ་ནི་དམིགས་པ་བསྐྱུ་བ་སྟེ་སེམས་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཟད་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་ལ་དེ་ཉིད་ནི་ཟད་
པའོ། ། དོན་དམ་པར་མི་ཟད་པ་སྟེ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མི་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ན་
བསྐྱུས་པའི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་
དོན་དམ་པར་དེ་ཤེས་པ་ན་བསྐྱུས་པའི་སེམས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ནི་བསྐྱུས་པ་ཟད་
པ་ཉིད་དུ་དང་ཟད་པ་ཡང་མ་ཟད་པ་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་པའོ། ། དེར་
དམིགས་པ་ལ་བསྐྱུ་བ་ནི་སེམས་ཀྱི་མ་ཟད་པའོ། ། དེ་ཡང་མ་ཟད་པ་ཉིད་དེ་མ་ཟད་པའི་
སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཟད་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་ཡང་
དག་པར་བསྐྱུས་པ་ཟད་པ་དང་ཟད་པ་ཡང་མི་ཟད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་བརྗོད་དོ། ། འགའ་
ཞིག་ཏུ་ནི་མི་ཟད་པ་ནི་མི་ཟད་པས་ཞེས་བྱ་བ་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཟད་
པ་ནི་དོན་དམ་པར་མི་ཟད་པ་སྟེ། དེ་ནི་དེ་ལྟར་ཤེས་སོ། ། གཞན་ཡང་གཡེངས་པ་རྣམས་ཞེས་

བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་གཡེངས་པ་དང་ཡང་དག་པར་ལྷན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་དག་པར་བསྐྱུས་པ་
སྒྱགས་པ་དང་ཡང་དག་པར་བསྐྱུས་པའི་སེམས་ནི་ཡང་དག་པར་བསྐྱུས་པ་སྟེ། རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་ཚོགས་ལྷན་ཡུལ་ལ་འརྱུག་པ་འཕེན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ནི་རྣམ་པར་གཡེང་བ་སྟེ་ཉོན་
མོངས་པ་གཞན་དང་ཡང་དག་པར་མཚུངས་པ་ཞེས་བྱི་མ་རྣམས་སོ། ། དེ་འདི་ཁ་ཆེ་བ་རྣམས་
གྲས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་གཅིག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་པར་བསྐྱུས་བ་ཉིད་དང་རྣམ་པར་གཡེང་
བ་ཉིད་དུ་ཐལ་བའོ། ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་སྒྱགས་པས་ཡང་དག་པར་སྒྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་
དག་པར་བསྐྱུས་པ་ནི་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཡང་དག་པར་ལྷན་པའི་ཕྱིར་
རྣམ་པར་གཡེང་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཚེས་ཉིད་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
ཀྱི་ངོ་བོའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། དེ་ལས་ཚེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་རོ་གཅིག་པའི་
ཕྱིར་རྣམ་པར་གཡེང་བའམ་ཟད་པ་གང་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་གཡེང་བ་མེད་པ་དང་མི་
ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འགའ་ཞིག་ཏུ་རབ་འབྱོར་ཚེས་ཉིད་ལ་སེམས་གཡེངས་པའི་སེམས་དེ་
དག་ནི་མཚན་ཉིད་མེད་པས་སེམས་དེ་དག་ནི་མི་ཟད་པ་རྣམ་པར་མི་ཟད་པ་མ་གཡེངས་
པར་སེམས་དེ་དག་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་མཐུན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པའོ། །
དེ་ལ་ཚེས་ཉིད་ལས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་སོ། ། རྣམ་པར་གཡེང་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འོ། ། རོན་
དམ་པར་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་མི་ཟད་པ་སྟེ། སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་དོར་ནས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྣམ་པར་མི་ཟད་པ་ནི་རྒྱན་ཉེ་བར་ཞི་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མ་གཡེངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱི་
རོལ་དུ་འགོ་བ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་འདི་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་
ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་སེམས་ཀྱི་མི་དམིགས་པ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ནི། །
རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཡང་དག་
པར་སྒྱུར་བ་དངོས་སུ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ནི་མི་དག་
བའོ། ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དེ་
རྣམས་ནི་མེད་པར་གྱུར་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་སྟེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་དངོས་པོ་
དོན་དམ་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ནི་ལོག་པའི་སྟོང་འདོགས་པས་

འདྲུག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བརྟམ་འདོགས་པ་མེད་པ་ནི་དོན་དམ་པར་ནམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། སེམས་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་མ་གྱུར་པ་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ནམས་ཀྱི་
གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་དགེ་བ་ནམས་སོ། ། རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། །
སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་བྲི་མ་དང་བྲལ་བ་རྟག་ཏུ་ཀྱན་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། ལྷམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་
པ་ཅན་ཏེ་ལེ་ལོ་དང་ཡང་དག་པར་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞི་མེད་པའི་ལྷམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
གཞི་མེད་པ་ནི་རྟོན་མེད་པ་སྟེ། གཞི་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷམ་པའོ། ། སེམས་ནི་ལྷམ་པ་སྟེ་སེམས་
ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་མ་ཡིན་ལ་དེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ལེ་ལོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
སེམས་རབ་ཏུ་བབྱུང་བ་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་བ་ནམས་ཏེ། བཙུན་འགྲུས་དང་ཡང་དག་
པར་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ནམས་ཀྱིས་དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་གསུངས་པ་ནི་གཟུང་བ་མ་
ཡིན་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། རབ་ཏུ་
གཟུང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ནི་བཙུན་འགྲུས་ཡང་དག་པར་སྦྱར་བ་ནི་མ་ཡིན་འོ། ། ཟག་པ་
དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཟག་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ནམས་སོ། ། བག་ལ་ཉལ་གྱི་གནས་
སྐབས་དེ་ནམས་དང་སྦྱར་བས་ཟག་པ་དང་བཅས་པའོ། ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་
གི་བདག་ཉིད་ལ་ཡོད་པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ། དེ་མེད་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་ཅེ་ན། གསུངས་པ་ནི་མེད་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གཟུང་བ་ལ་སོགས་
པ་མེད་པ་ནམས་ལ་རྟོག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོས་ཟག་པ་མེད་པའི་སེམས་ནམས་
ལ་གང་ཞིག་ཤེས་པ་སྟེ་དེ་ནམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། ཟག་པ་མེད་པ་
ནམས་ནི་ཟག་པ་ནམས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གཞིལ་བ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཏུ་གཞིལ་བ་འདི་ནམས་ལ་ཡོད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའོ། ། དངོས་པོ་མེད་
པར་གཞིལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་ལ་ཡང་དོན་ནི་འདི་ཉིད་དོ། ། ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་སྟེ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ནམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
འདོད་ཆགས་དང་ཡང་དག་པར་ལྷན་པ་སྟེ་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པའོ། ། རབ་འབྱུར་

སེམས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་གང་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དོན་འདི་ཡིན་ཏེ། འདིར་
འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པའི་སེམས་ནམས་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཞེས་ངེ་
ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་དུ་མཁྱེན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་གལ་ཏེ་འདོད་ཆགས་དང་སེམས་ནི་འདོད་
ཆགས་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཅེས་དེ་ལྟར་ཤེས་ན་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་དུ་མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
སེམས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་ཆོས་ཡིན་ན་
སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དབེན་པ་ཉིད་ཀྱང་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་ཆོས་སོ། ། དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་
པའི་ཤིན་དུ་དག་པའི་ཤེས་རབ་བཅས་སེམས་ནི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་སེམས་ལས་བྱུང་
བའི་ཆོས་སམ། འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཉིད་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ། དེ་འདོད་ཆགས་ལ་
སོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱན་དུ་བརྟགས་པ་ཤིན་དུ་མེད་པར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེའི་
ཕྱིར་ངག་དེ་ལ་དོན་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པའི་སེམས་ནི་ངེ་ལྟ་བར་གྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་
མི་བདེན་པ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་སྤངས་ནས་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་རྣམ་པས་རབ་དུ་མཁྱེན་ཏོ་
ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་ཆགས་
དང་ཡང་དག་པར་མི་ལྟན་པའི་ཕྱིར་དེ་ནི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། །
འོ་ན་མི་སྟོབ་པའི་སེམས་ནི་ངེ་ལྟར་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་སྟེ། དེའི་རྒྱུ་ལ་འདོད་ཆགས་
མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་གཉེན་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་སྤངས་པ་དང་རྣམ་པར་
སྟོན་པའི་དབང་དུ་སོང་བ་ལ་སོགས་པས་གཉེན་པོ་ཉིད་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་མི་
སྟོབ་པའི་སེམས་ནི་འདོད་ཆགས་སྤང་བའི་གཉེན་པོ་མ་ཡིན་པའམ་རྣམ་པར་སྟོན་པ་ཡང་
གཉེན་པོ་ནི་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། ། སེམས་ཀྱིས་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
བ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཉིད་དོ། ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སེམས་ལ་
ཀྱན་རྗེས་དུ་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཞེས་བརྗོད་པར་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བའི་སེམས་ཀྱི་ཡང་དག་པ་ངེ་ལྟ་བ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སེམས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་
དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་ཉིད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་དེ་ནི་འདོད་ཆགས་
དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་ཉེ་བར་མཆོན་པའོ། ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ནི་ཡང་
འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་

བཅས་པ་ཉིད་དང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་མེད་དོ། ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ནམ་པས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཞེས་སྒྲ་
བར་མི་རུས་སོ། ། ཚུལ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཞེས་སྤང་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འགྲེས་
ནམས་ཀྱང་བཤད་པར་བྱའོ། ། ཞེ་སྤང་དང་བཅས་པ་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཞེས་སྤང་ནི་སྤང་
བའོ། ། འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་འདིའི་ཐ་དད་པར་བྱེད་པ་ནི་འདི་ལ་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་སྦྱོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། སེམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་མ་ཡིན་པ་ནམས་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ནམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་ཀྱིས་ཆེ་བ་དང་སྤྲིང་རྗེ་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
ཆོས་ཆེན་པོའི་སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱིས་བསྟེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི་དགེ་བའི་
སེམས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བསྟོགས་པ་ནི་ཆེན་པོ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་བའོ། ། འོང་བ་མེད་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཆེན་པོ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ནི་ཆེན་པོ་ཉིད་གཞན་དག་ཉིད་ཀྱིས་
ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། ། འགྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགྲོ་བ་དང་འོང་བའི་དབང་གིས་ཡོད་པ་ཡིན་ན་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་དངོས་པོ་མེད་པའི་
ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཆེན་པོར་གྱུར་བ་མ་ཡིན་པའི་སེམས་ནི་ཆེན་པོར་
གྱུར་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ནམས་ཀྱི་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་
མཐུན་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་འདི་ལྟར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལ་རིང་པོ་ནས་ཉེ་
བར་འོང་བ་ནི་འོང་བ་མེད་པའོ། ། ཉེ་བ་ནས་རིང་པོར་འགྲོ་བ་ནི་འགྲོ་བའོ། ། ཀུན་ནས་འགྲོ་བ་
ནི་གཏོགས་པའོ། ། མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ནམས་ཀྱི་ཆོས་
ཉིད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་དེས་མཉམ་པའོ། ། དེ་ནམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་དེ་བས་
ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཉམ་པ་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། རྒྱ་ཆེ་བ་མ་ཡིན་ཞེས་
བྱ་བའི་འགྲེས་འདི་ནི་འགའ་ཞིག་ཆེན་པོར་གྱུར་བ་མ་ཡིན་པའི་འགྲེས་ལས་སྤྲོ་རོལ་དུ་མངོན་
ཏོགས་དང་སྦྱར་བའི་ངོར་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱ་ཆེ་བ་ནི་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེ་བའོ། །
དེ་མེད་པ་ནི་རྒྱ་ཆེ་བ་མ་ཡིན་པའོ། ། ཀུན་ནས་སྟོང་བ་དང་མི་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཀུན་ནས་
སྟོང་བ་ནི་སྦྱེ་བ་སྟེ། དེ་མེད་པས་ན་སྟོང་བ་དང་མི་ལྡན་པ་ནི་སྦྱེ་བ་མེད་པ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་
དེ་དེ་དང་སྦྱོར་བས་ཀུན་ནས་སྟོང་བ་དང་མི་ལྡན་པའོ། ། ཀུན་ནས་སྟོང་བ་མེད་པར་གཏོགས་

པ་ནི་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། སེམས་དེ་དག་ནི་མི་འབྲི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སེམས་
གཞན་ནམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ནི་མ་ཡིན་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་སེམས་ནམས་ཀྱི་འཕེལ་བ་མ་ཡིན་པ་
དང་གཉི་ག་དག་ལ་ཡང་མི་འབྲེལ་བ་ནི་ནམ་པར་འཇིག་པ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སེམས་དེའི་བྲལ་བ་མེད་པ་ཉིད་དེ་སྟོང་པ་ཉིད་
ཀྱི་ངོ་བོའི་བྱིར་མཐོང་ཞིང་སེམས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཤེས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་
བའི་འདོན་པ་ལ་རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་བྱིར་བྲལ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཉིད་
དོ། ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཆད་མེད་པའི་སེམས་བསྟན་པ་སྟེ། ཉེན་
མེད་པའི་ཆད་མེད་པ་སྟེ། འདི་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་ཆད་མེད་པ་ཉིད་ནི་བྱབ་པར་བྱས་ནས་
གནས་པའི་བྱིར་རམ་དབྱིབས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་
འདི་ལྟར་ཆད་མེད་པའི་སེམས་གཟིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་སེམས་ནམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
རྟེན་མེད་པ་ཉིད་ནི་རབ་དུ་མི་གནས་པ་ཉིད་དུ་གཟིགས་སོ། ། དེ་ལྟར་གཟིགས་ཤིང་ཆད་མེད་
པའི་སེམས་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་རབ་དུ་མཁྱེན་ཏོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འགྲེས་འདི་ནི་སྤར་
ཀྱི་པོ་ཏི་ནམས་ལ་མེད་པ་ཉིད་དེ། དེ་བས་ན་བསྟན་པ་ཞེས་སྤྲུལ། ། བསྟན་དུ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་བསྟན་པ་ནི་འདིར་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་དེ་གང་གིས་ཐོས་པ་ལ་སོགས་
པའི་གནས་སྐབས་སུ་སེམས་མཆོན་པ་ཡིན་པ་དེ་དང་སྦྱོར་བའི་བྱིར་བསྟན་དུ་ཡོད་པའོ། །
མཉམ་པར་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཆེ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དེ་
བཞིན་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་མཉམ་པ་སེམས་དེ་ནམས་ལ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཆེ་མཉམ་
པར་བསྟན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་
ཉིད་ནི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དོ། ། དེ་ཉིད་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་འདི་ནམས་ལ་ཡོད་པ་དེ་བས་ན་
སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ཆོག་བར་མ་མི་སྤང་བའི་བསྟུ་བའོ། ། བསྟན་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གང་ཞིག་མཆོན་ཉིད་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་བརྗོད་པ་དེ་ནམས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་
མཆོན་ཉིད་དེས་སྒྲོམ་བ་རབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་རང་གི་རང་གིས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་དམིགས་
པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཆེ་བསྟན་དུ་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་
དམིགས་པས་སེམས་ནམས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོ་བོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དོན་དམ་པར་རི་

ལྟར་མཁྱེན་ཅེས་གསུངས་པ་ནི། མཚན་ཉིད་མེད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སེམས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་ནི་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འོན་ནི་རྩལ་
ཀྱི་རང་བཞིན་ཏེ་དེ་རྣམ་པར་དབེན་པའི་ཕྱིར་སེམས་དེ་ནི་མི་སྣང་བའོ། ། མི་སྣང་བ་ཉིད་
གསུངས་པ་ནི་སྒྱུན་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་སྣང་བར་མ་གྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་
ཀྱན་བརྟགས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་དེའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་མེད་པ་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། མཐོང་བ་དེ་ཡང་མིག་རྣམས་ལ་སྣང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་བས་ན་སྣང་བར་མ་
གྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། གསུམ་མཐ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤ་དང་ལྷ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྱུན་
རྣམས་སོ། ། ཐམས་ཅད་ལ་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྱུན་དག་ལ་ཡང་ངོ་། ། མདོར་
བསྟུས་པས་སྒྱུན་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ་གཟུགས་འཛིན་པ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་འཛིན་པ་
དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་འཛིན་པ་དང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་འཛིན་
པའོ། ། གཟུགས་འཛིན་པ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་དང་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་
བྱའོ། ། དེ་ལ་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ནི་ཤའི་སྒྱུན་ནོ། ། བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བྱ་ནི་ལྷའི་སྒྱུན་ནོ། །
དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྱུན་ནོ། ། དོན་དམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
དབང་གིས་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་དོན་དུའོ། ། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
པའི་ཆོས་རྣམས་སྟག་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཀྱི་
སྒྱུན་ནོ། ། ཐམས་ཅད་དུ་འབད་པ་མེད་པ་ཙམ་གྱིས་ཤེས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྱུན་ནོ། ། གལ་
ཏེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒྱུན་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གཟུགས་སྣང་བར་གྱུར་པ་དེ་ལྟར་ཡང་དེ་བདག་
ཉིད་དེས་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མཁྱེན་ནོ། ། དེའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྒྱུན་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་སྣང་བར་མ་གྱུར་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟོན་ཀྱི་
པོ་ཏ་རྣམས་ལ་གསུམ་མཐ་ཞེས་འདོན་པ་ཡིན་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་
ལ་ཆོས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྱུན་དག་ལ་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྣམ་པར་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཉིད་ཀྱིས་
ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྱུན་ཉིད་ལ་ཁོངས་སུ་བསྟུ་བའོ། ། གང་ཞིག་ཡང་བཤད་པ་ཤེས་རབ་དང་ཆོས་
དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྱུན་རྣམས་ཀྱི་ཡོད་པའི་དོན་འཛིན་པ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བས་སྣང་བར་
མ་གྱུར་བའི་སེམས་ཤ་དང་ལྷའི་སྒྱུན་དག་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མི་འཛིན་པ་ཞེས་

བྱ་བ་དེ་ནི་རིགས་ཏེ། སངས་རྒྱལ་ཆུ་ཆུ་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་
མ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཆུ་ཆུ་མེད་ཀྱིས་འདི་ལྟར་སངས་རྒྱལ་ཆུ་ཆུ་མེད་དོན་དམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
དབང་གིས་ཀྱུན་རྫོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །
གལ་ཏེ་ཀྱུན་རྫོབ་ཀྱི་དོན་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཉིད་ཡིན་ན་དེའི་ཆོ་ཆོས་དང་
སངས་རྒྱལ་ཀྱི་སྒྱུ་དག་ལ་ཡང་དེ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་སྒྱུ་མ་མཁན་
འགའ་ཞིག་ ཏྲ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་སྒྱུ་ལ་པ། སེམས་ནི་ཡུལ་དང་བྲལ་བ་ཞེས། དེས་ན་
འཁྲུལ་པ་སྒྱེས་མ་ཡིན། ཞེས་བྱ་བ་རིགས་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཆུ་ཆུ་མེད་པར་ཤེས་པ་
སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྒྱུ་བ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་འཁྲུལ་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་
ནོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་དེའི་དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱས་
པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གང་གིས་ཕྱིས་སྣང་བ་ལ་ཡང་མ་འཁྲུལ་བར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན།
སྒྱུ་མ་དང་ནི་སྒྲིག་རྒྱ་རྒྱ་ཡི་རྒྱ་བ་མཉམ་པའི་ངོ་བོ་སྟེ། དངོས་པོ་ཆུ་ཆུ་མེད་ནི་མི་བདེན་པ་ཡི་
སྣང་བ་ཅམ་དུ་རིག་འགྱུར་མོད། སྒྲུ་ནི་ཡེ་ཤེས་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་གལ་ཏེ་སྟོང་ཉིད་ལ། །
ཡོད་འགྱུར་གཞན་དུ་ན་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་སྒྲིག་ཅམ་ཁོ་ནའོ། ། དེའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་ཀྱུན་རྫོབ་པའི་ཡུལ་ཡང་ཡེ་ཤེས་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐོག་མར་འཇུག་པའི་དོན་
དམ་པའི་བདེན་པ་སྟོང་པ་ཉིད་འཛིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆེན་
མོ་ཆུ་ཆུ་མེད་ཀྱི་འདོན་པ་ཡང་ཇི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ། རབ་འབྱོར་འདིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྒྱུ་ལྟེན་བཞིན་ཀྱི་སེམས་ཏེ་སྣང་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་བས་ན་སྒྲིག་མཉིད་
ནི་སྟོན་དང་བྲལ་བའོ། ། ཐོགས་པ་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩིག་པ་ལ་སོགས་པས་ཐོགས་
པར་བྱས་པ་སོ་སོའི་སྒྱེ་བོ་ཆུ་ཆུ་མེད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་ཆུ་ཆུ་མེད་སོ། ། མེད་པ་ལ་
ཀྱུན་དུ་བརྟགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་གང་ཞིག་འདི་ཀྱུན་རྫོབ་དུ་དམིགས་པའི་དབང་
དུ་གྱུར་པ་སོ་སོར་ངེས་པའི་དམིགས་པ་ལ་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པ་དེ་ཆུ་ཆུ་མེད་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ཀྱིས་སྟོང་པ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་མེད་པ་ལ་ཀྱུན་དུ་བརྟགས་པའོ། ། མེད་པ་ནི་གཉིས་ཏེ་འདི་
ཆུ་ཆུ་མེད་ཀྱིས་ཀྱུན་དུ་བརྟགས་པ་ནི་ཞེས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའོ། ། ཐོགས་པ་མེད་པ་ཆུ་ཆུ་མེད་ཀྱིས་
བ་ནི་གང་ཞིག་མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པའི་རྩིག་པ་ལ་སོགས་པ་ཆུ་ཆུ་མེད་ཀྱིས་སྒྲིབ་པ་མ་

ཡིན་པའོ། །གཉིས་སུ་མེད་པར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
དོ། །གང་གི་ཕྱིར་མ་བྱུང་བར་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་སྟེ་ཡང་དག་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་
པར་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །སྤྲོ་ན་ཡོད་པ་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྦྱོང་པ་ལ་ཞུགས་པ་
ནམས་ཀྱི་རྟོག་དང་ཅེ་མོ་ལ་སོགས་པའི་བྱང་པར་གྱི་ཆ་ནམས་སོ། །སེམས་སྤྲོ་ན་ཡོད་པའི་
ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་སྤྲོ་ན་ཡོད་པ་ཡང་དོན་དམ་པ་སྤྲོ་ན་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱོང་སེམས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྲོ་ན་མེད་པ་
ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཁོར་བ་སྟོང་པོ་མེད་པའི་དུས་ཐམས་ཅད་བྱང་པར་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་སྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་སེམས་སྤྲོ་མོ་ཅམ་ཡང་དམིགས་པ་མ་
ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་སེམས་སྤྲོ་མོ་ཅམ་ཡང་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་
པ་སྟེ་དེར་ནི་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་ངག་གི་ལྷག་མའོ། །མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་སེམས་ཉོན་མོངས་པ་ནམས་ཏེ། བཤད་པར་གྱུར་པ་དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
མི་མཉམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་མཉམ་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དེས་མཉམ་པ་སྟེ། དོན་དམ་པར་
དེ་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ནི་གང་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མཉམ་པར་
མ་བཞག་པར་རོ། །སྤྲོ་ཆོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རམ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའོ། །
མཉམ་པར་གཞག་པ་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་བ་ནམས་ཏེ། དགེ་བའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་དང་ཡང་
དག་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཉམ་པ་དང་མཉམ་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
མཉམ་པ་ཉིད་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པའོ། །དེའི་དམིགས་པ་དང་མཐར་ཐུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཉམ་
པར་འཇུག་ཅིང་ཞེས་བྱ་བའོ། །དེ་བཞིན་ཏུ་དེ་དག་ནི་ནམ་མཁའ་དང་མཚུངས་པའོ། །ནམ་
པར་གྲོལ་བ་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སོ་སོའི་སྤྱི་བོ་ནམས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ནམས་ཀྱིས་བཅིངས་
པའོ། །རང་བཞིན་གྱིས་ནམ་པར་གྲོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ངི་མ་དང་བྲལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་དངོས་པོ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ནོ། །ངོ་བོ་ཉིད་
མེད་པའི་རང་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་ལ་ཡང་དོན་དེ་ཉིད་དོ། །ནམ་པར་གྲོལ་བ་
ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཕགས་པ་ནམས་ལ་ནམ་པར་གྲོལ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པའི་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་མེད་པ་ཉིད་དེ་དེའི་ཕྱིར་ནམ་པར་

གྲོལ་བ་ཉིད་དོ། དེ་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་ཟག་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་
པའི་ངོ་བོ་དོན་དམ་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་ནམས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་
མཁྱེན་པ་ཞེས་སོ་སོར་ཉེ་བར་བསྟན་ནས་ཐམས་ཅད་བྱད་པར་མེད་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཅིག་
པའི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མཁྱེན་པ་ཞེས་བསྟན་པར་མཛད་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་
ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སེམས་པ་ལྟར་མེད་པ་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་
སེམས་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་བརྟགས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ་དེ་ཡང་བདག་ཉིད་
ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། དེ་བས་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་པར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ནི་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ནམས་ཀྱིས་མ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཡོངས་སུ་
མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ནི་སྦྱ་མའི་སྒྲུང་པོ་ལྟར་མི་བདེན་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
མཐོང་བ་ནམས་ཀྱི་མིག་ལ་སྤང་བར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཐམས་ཅད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཤད་
ཟིན་པ་གསུམ་གྱི་ལོ། ཆོས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྦྱན་དག་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྦྱན་ཉིད་ལ་ཁོངས་སུ་
བསྟུ་བ་ཞེས་གསུངས་སོ། དེ་བཞིན་ཏུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་ཐམས་
ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་
དང་འཇིག་རྟེན་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིང་ཉེ་བར་སྦྱད་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟེ། ད་ནི་བྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་སྟོན་པར་མཛད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བསྟན་པར་མཛད་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་གཞན་ནི་སྦྱིར་
སེམས་ཅན་ནམས་སོ། གང་ཟག་གཞན་ནི་འཇིག་རྟེན་ལ་བྱད་པར་ཏུ་འདོད་པ་ནམས་སོ། རྒྱུ་
ཀྱི་དུ་བྱེ་བ་པར་བྱེད་པ་ནི་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལྷང་བར་བྱེད་པ་ལོ། ལྟ་བུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའི་སྦྱ་
སྟེགས་པའི་སེམས་ནམས་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིན་པའི་དབང་དང་སྟོ་འདོགས་པའི་མཐའི་
དབང་གིས་བྱེ་བ་ནམས་སོ། ཆད་པ་བཟུང་བའི་དབང་དང་སྦྱར་པ་འདེབས་པའི་མཐའི་
དབང་གིས་ངེས་པར་འཇིན་པའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱན་ནི་བཙུམས་པ་ལོ། གཞུགས་ལ་གནས་ཤིང་ངི་
སྲིད་ཏུ་ནམ་པར་ཤེས་པ་ལ་གནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ནམས་ཐམས་ཅད་སྤང་པོ་ལྟ་
ནས་བཙུམས་ནས་སྦྱེ་བར་འགྱུར་ཞེས་སྤང་པོ་ལྟ་ལ་བརྟེན་པ་དེ་ནམས་ཤེས་ཤིང་ངི་ལྟ་བ་
བཞིན་ཏུ་དེ་ནམས་མཁྱེན་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། ཇི་ལྟར་དེ་ནམས་ཤེས་ཞེས་བྱ་བའི་ངི་བ་སྟོན་

དུ་འགྲོ་བ་ལྷ་སྒྲུབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དཔེ་བཅུ་བཞིས་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་བཞིན་སོང་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཇི་ལྟར་གཞན་དག་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཐར་པ་སོང་བ་དེ་བཞིན་དུ་འདི་
ཡང་སོང་བ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལོ། ། ལྷ་སྒྲུབ་བྱེད་ཁ་ཅིག་ལ་བདག་ཉིད་གྲོལ་བ་ཞེས་
ལྟ་བུ་འདི་བསྐྱེད་པ་བཞིན་དེ་ཤི་པན་ཆད་འབྱུང་བ་ནི་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། ཇི་ལྟར་འདི་སྐྱེ་
བར་འགྱུར། ཁ་ཅིག་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལ་མགོ་
གཞོན་པར་བྱེད། ཁ་ཅིག་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་ལ་སོགས་
པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད། གང་ཞིག་གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་དེ་རྣམས་ལ་ཁ་
ཅིག་ནི་གྲོལ་བ་ཞེས་དེ་ལྟར་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་རྣམས་ལ་དུས་གཞན་གྱིས་ཤི་བར་གྱུར་པ་ལ་
སྲིད་པ་གཞན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལས་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བས་ལྷ་འཇིག་གིས་སྐྱེ་བ་
མཐོང་ཞིང་ལྟ་བུ་འདི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། དེ་བཞིན་སོང་བ་ཤི་པན་ཆད་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། །
གཞན་དག་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལ་མགོ་གཞོན་པར་བྱས་ཏེ་
འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་ནམ་གཟུགས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་
བ་ལོ། ། གཞན་དག་ལྷ་འཇིག་གིས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མཐོང་བ་ཕྱིར་རོ། ། བའི་ལྷ་འཇིག་
གིས་བྱུང་པོ་ལྷ་ཉིད་སེམས་ཅན་དུ་མཐོང་བ་སྟེ། དེ་རྣམས་ནི་འདི་ལྟར་ལྟ་བུ་ཅན་དུ་འགྱུར་
རོ། ། དེ་བཞིན་སོང་བ་ཤི་པན་ཆད་མི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། གཞན་དག་ནི་སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་
ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་མགོ་གཞོན་པར་བྱས་པ་ཁ་ཅིག་ནི་འདུ་ཤེས་མེད་པ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་
ནོ། ། ཁ་ཅིག་ནི་གཞན་དུ་དེ་རྣམས་ལས་གཞན་དག་སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཁ་
ཅིག་ལ་སྐྱེ་བ་མཐོང་ངོ། ། ཁ་ཅིག་ལ་མ་མཐོང་བ་དེ་དག་ནི་འདི་ལྟར་ལྟ་བུ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །
དེ་བཞིན་སོང་བ་ཤི་པན་ཆད་འབྱུང་བ་ཡང་ཡིན་ལ་མི་འབྱུང་བ་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། །
གཞན་དག་ནི་འདི་གཉིས་མཐོང་ནས་ཡི་གེ་སྟེ་ཆོགས་པ་ཉིད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་ནས་དོན་སྟེ་
ཆོགས་པ་ཉིད་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་རྣམས་ནི་དེ་ལྟར་ལྟ་བུ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། ། དེ་བཞིན་སོང་
བ་ཤི་པན་ཆད་འབྱུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་མི་འབྱུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། ལྟ་བུ་འདི་དག་
ཐམས་ཅད་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་པོ་ལྷ་ལ་བརྟེན་པ་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་
གསུངས་པ་ནི་གཟུགས་ལ་བརྟེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཆོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་།

འདུ་བྱེད་ནམས་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ། གཟུགས་ལ་
སོགས་པའི་རྣམ་པ་མཐོང་ནས་སེམས་ཅན་འདི་འམ་ཁོ་བོ་གཟུགས་བཟང་བའམ་ངན་པ་ཞེས་
བྱ་བའི་སྟོ་སྟེ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་བདེ་བ་དང་སྤྱད་བསྐྱེད་ལ་བས་བྱས་པའི་འདུ་བྱེད་
མཐོང་ནས་འདི་འམ་ཁོ་བོ་བདེ་བ་དང་ལྷན་པའམ་སྤྱད་བསྐྱེད་དང་ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྟོ་སྟེ་
བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་མིང་ཅན་འདུ་བྱེད་མཐོང་ནས་འདི་འམ་ཁོ་བོ་རྒྱལ་རིགས་སམ་བྲམ་
ཟེའི་རིགས་ཆོག་གིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་སྐྱེན་བའམ་ཡོན་ཏན་བཤེས་གཉེན་ཞེས་བྱ་བའི་སྟོ་སྟེ་
བར་འགྱུར་རོ། ། དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བའི་བྱ་བ་དང་འབྲལ་བའི་འདུ་བྱེད་མཐོང་ནས་འདི་
འམ་ཁོ་བོ་བྱིས་པའམ་མཁས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྟོ་སྟེ་བར་འགྱུར་རོ། ། དུལ་ལ་ཤེས་པའི་རྗེས་སུ་
འཇུག་པ་མཐོང་ནས་འདི་འམ་ཁོ་བོ་འདི་མཐོང་ནས་ཞེས་བྱ་བའི་སྟོ་སྟེ་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་
བས་ན་བདག་གི་སྟོ་སྐྱེད་པོ་ལྟེ་ཡུལ་ཉིད་དོ། ། གཞན་ཡང་བདག་ཅེས་བྱ་བའི་སྟོ་འདི་མངོན་
སུམ་པའི་དོན་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་དོན་འཛིན་པར་བྱེད་
པ་ཡིན། རྟོགས་དང་པོ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེད་པོ་རྣམས་ཉིད་མངོན་སུམ་པ་སྟེ།
སེམས་ཅན་གཞན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་དོན་འཛིན་པར་འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་
ཏེ། བྱིས་པ་དང་བྱེད་རྣམས་ལ་ཡང་མངོན་པར་མ་སྒྱུར་ཡང་སྟོ་བྱར་དུ་འཇུག་པ་ཞེས་བདག་
སྟོ་བ་བོས་བདག་གི་གཞོན་པ་ཁས་ལེན་པས་རྗེས་སུ་དཔག་པས་འཛིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །
ཤེས་པ་འདི་རྣམས་ཀྱན་རྫོབ་པ་ཡིན་ཡང་ཟབ་ཅིང་ཟབ་པར་སྤྲང་བ་སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྷན་
འདས་ཀྱིས་གཅིག་ཏུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་པར་མཁྱེན་ཅིང་མངོན་དུ་མངོན་ནས་རབ་ཏུ་རིག་
པའོ། ། བཙུགས་ལྷན་འདས་ཉིད་སལ་ཆེར་ལྟ་བུའི་གནས་འདི་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་དང་
དོན་དམ་པ་གང་ཡིན་པ་དང་འབྲས་བུ་གང་ཡིན་པ་དང་དཔེ་གང་ཡིན་པ་དང་ངེས་པར་
འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་གང་རྣམས་ཀྱི་སྟེ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་
དང་བསྟན་པ་དང་བཅས་པ་མཁྱེན་པ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་ནི་ལྟ་བུའི་རྣམས་འདི་ལྟར་ལྟང་
བསྟན་པར་བྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་འཆད་བཞིན་པའི་རྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་ལ་བདག་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་ཉེན་ནོ། ། འཛིག་ཉེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོན་གྱི་འཛིག་ཉེན་
ནོ། ། རྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་བདེན་གྱི་གཞན་ནི་གཏི་མུག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། མི་རྟག་པ་

ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་བདེན་གྱི་གཞན་ནི་གཏི་མུག་གོ། ། ཏྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་
འདི་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། འདིར་དག་སྦྱང་ངམ་བྲམ་ཟེ་ཁ་ཅིག་ཕྱི་རོལ་གྱི་ལམ་གྱིས་
སྡོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་བྱ་བ་བསྐྱེད་ནས་བསྐྱེད་པ་མང་པོ་འཕམ་བསྐྱེད་པ་བསྐྱེད་པ་མང་
པོ་འཕམ་སྐྱེ་བ་བསྐྱེད་པ་མང་པོ་དང་སྐྱེ་བ་སྦྱང་པ་མང་པོ་བྱ་བར་བྱེད་དེ། དེ་ནམས་ཀྱང་
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་མཁས་པ། འདས་པའི་འདུ་བྱེད་ནམས་ལ་བྱ་བ་ཙམ་ཇི་ལྟ་
བ་བཞིན་མི་ཤེས་ཤིང་འདུ་ཤེས་དང་ཆོར་བའི་དབྱེ་བ་མཐོང་ཞིང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་
བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་འདི་ལྟར་ལྟ་བུ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། ། བདག་དང་འཇིག་རྟེན་ནི་ཏྟག་པ་སྟེ།
ལྟའི་མིག་ལ་ཡང་དག་པར་བརྟེན་པས་སམ་འདུ་བྱེད་ནམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་འཇིག་པའི་རྗེས་
སུ་འཇུག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་རབ་དུ་མི་ཤེས་ཤིང་ད་ལྟར་བྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྨར་འདུས་
བྱས་པ་རྟོག་པར་བྱེད་ཅིང་ནམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཀྱི་རྒྱུ་འཇིག་རྟེན་འདི་ལས་འཇིག་རྟེན་
པ་རོལ་དུ་འགྲོ་བ་མི་ཤེས་ཤིང་སྤྲ་བ་དང་ཏྟག་པ་ནམས་ལ་སྤྲ་བ་ནམས་ལས་རགས་པའི་རྩ་
ནམ་པར་འབྱེད་པར་གྱུར་པ་སྤྲ་བའི་གནས་སྐབས་ཉེ་བར་གནས་པ་ཞེས་མཐོང་ཞིང་ཅི་
རིགས་པས་འདི་བཞིན་དུ་འགྱུར་རོ། ། བདག་དང་འཇིག་རྟེན་ནི་ཏྟག་པ་ཁ་ཅིག་ལ་འདི་ལྟར་
ལྟ་བུར་འགྱུར་རོ། ། བདག་དང་འཇིག་རྟེན་ནི་མི་ཏྟག་པ་སྟེ་ལྟ་བུ་འདི་ཡང་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་ཞེ་ན།
འདུ་ཤེས་མེད་པའི་ལྟ་ནམས་ཞེས་བྱ་བའི་སེམས་ཅན་ཡོད་དེ་དེ་ནམས་འདུ་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཉིད་
ཀྱིས་འཆི་འཕོ་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ནམས་ལས་ལ་ལ་ཞིག་འཆི་འཕོ་བ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཐོབ་
ནས་སྨར་འདུ་ཤེས་པས་རྗེས་སུ་བྱ་བ་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ནས་གཞན་ལ་རྗེས་སུ་བྱ་བ་པར་བྱེད་
དེ་དེ་ལ་འདི་ལྟར་འགྱུར་རོ། ། འཇིག་རྟེན་འདི་ནི་མི་ཏྟག་པ་སྟེ་ཡང་ན་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྟོབས་
པ་ལྟག་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་ས་ལ་གནས་པ་རྟོག་གཏི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྲ་བ་དག་དང་འཇིག་རྟེན་ནི་
མི་ཏྟག་པ་སྟེ་ཁ་ཅིག་ཡང་འདི་ལྟར་ལྟ་བུ་ཅན་དུ་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་ནི་ཏྟག་པ་དང་མི་
ཏྟག་པ་སྟེ། ཇི་ལྟར་ཡང་ལྟ་བུ་འདི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། ། འདིར་འཇིག་རྟེན་འཇིག་པ་ལ་སེམས་
ཅན་ནམས་ལ་པལ་ཆར་འོད་གསལ་གྱི་ལྟ་ནམས་སུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ནས་སྐྱེ་བར་
འགྱུར་བའི་འཇིག་རྟེན་ལ་སེམས་ཅན་ནམས་ཅིག་ཤོས་དེ་ལས་ཤི་འཕོས་ནས་ཆངས་བའི་
གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ནས་གཅིག་ཕུར་གྱུར་པ་དེ་ལ་ཡུན་རིང་པོར་

གནས་ཤིང་འདི་ལྟར་འགྱུར་རོ། ། སེམས་ཅན་གཞན་ཡང་འདིར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞེས་འབྱུང་བ་
ཡིན་ནོ། ། དེའི་རྗེས་ལ་དེའི་ཆོ་བས་དེ་ལས་ཤི་འཕྲོལ་ཏེ་ཆངས་པའི་འཇིག་རྟེན་གཞན་དུ་
སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ནམས་ལ་ཡང་འདི་ལྟར་ཁོ་བོ་ཅག་ནི་ཆངས་པ་དང་བྱེད་པ་པོ་དང་
སྐྱུ་ལ་པ་པོ་ཞེས་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལ་ཡང་འདི་ལྟར་ཁོ་བོ་ནི་འདི་ནམས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་ཞེས་འགྱུར་
རོ། ། དེ་ནམས་ཆངས་པའི་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཤི་འཕྲོལ་ནས་མངོན་བར་ཤེས་པ་བསྐྱེད་ནས་
ཆངས་པ་མཐོང་ཞིང་འདི་ལྟར་ལྟ་བུ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། ། ཆངས་པ་ནི་རྟག་པ་སྟེ་ཁོ་བོ་ཅག་ནི་
མི་རྟག་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ལ་དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ལྟ་ནམས་ཡོད་དེ་དེ་
ནམས་ལ་ཤིན་དུ་ཁ་ཅིག་རྣམ་པ་ལ་དགའ་བ་ཉམས་སུ་སྦྱང་ཞིང་དུན་པ་ཡང་དག་པར་ཉམས་
པས་དེ་ལས་ཤི་འཕྲོལ་པས། མངོན་བར་ཤེས་པ་བསྐྱེད་ནས་དེ་ནམས་མཐོང་ཞིང་འདི་སྐད་
ཅས་སྒྲ་བར་གྱུར་ཏོ། ། གང་ཞིག་དུས་རིང་པོར་རྣམ་པ་ལ་དགའ་བ་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་
ནམས་ནི་རྟག་པ་སྟེ་ཁོ་བོ་ཅག་ནི་མི་རྟག་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཡིད་ཀྱི་སྒྲིན་བྱེད་པ་
ནམས་ལ་ཤིན་དུ་ཡིད་ཀྱི་སྒྲིན་བསྐྱེད་ནས་འཆི་འཕོ་བ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་
འགྱུར་ཏེ། དེ་ནམས་རྟག་པ་ཁོ་བོ་ཅག་ནི་མི་རྟག་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གཞན་ཡང་གཞན་དག་
རྟོག་གཏེ་སྟོབས་ཀྱིས། གཟུགས་དང་། སྒྲ་དང་། ཇི་དང་། རྩ་དང་། རེག་བྱ་ནམས་ནི་མི་རྟག་པ་
སྟེ་སེམས་དང་ཡིད་དང་ནམ་པར་ཤེས་པ་ནི་མི་རྟག་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟར་ནམས་པ་བཞིས་
རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལྟར་ལྟ་བུ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །
གཞན་དག་ཀྱང་ཡི་གེ་སྒྲ་ཆོགས་པ་ལ་མངོན་བར་ཞེན་ཏེ་དོན་གྱི་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་ནམས་ནི་འདི་ལྟར་ལྟ་བུ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། ། བདག་དང་འཇིག་རྟེན་ནི་རྟག་པ་ཡང་
མ་ཡིན་ལ་མི་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་བཅས་
པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཇི་ལྟར་ཡང་ལྟ་བུ་འདི་ནམས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། ། འདི་ནི་
འཇིག་རྟེན་པ་འགའ་ཞིག་བསམ་གཏན་ཚུང་བ་ལ་བརྟེན་པས་ལྟེ་མིག་བསྐྱེད་དེ་འོག་དང་
སྟངས་དང་ཚུ་ཞིང་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་དང་སྟོན་གྱི་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་བཅས་པ་
མཐོང་ངོ་། ། དེ་ལ་འདི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་མཐའ་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གཞན་ནི་བསམ་
གཏན་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འོག་དང་སྟོན་དང་ཚུ་ཞིང་དུ་མཐའ་མི་མངོན་ནོ། ། དེ་ལ་འདི་ལྟར་

འགྱུར་ཏེ་མཐའ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གཞན་ནི་བསམ་གཏན་འབྲིང་ལ་བརྟེན་པས་སྤང་དང་
འོག་དང་མཐའི་འདུ་ཤེས་ཅན་ཚུ་ཞིང་དུ་མཐའ་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་དེ་ལ་འདི་ལྟར་འགྱུར་
ཏེ་མཐའ་དང་བཅས་པ་དང་མཐའ་དང་བྲལ་བའོ། ། གཞན་ནི་ཡི་གེ་སྣ་ཚོགས་པ་ཉིད་ལ་
མངོན་བར་ཞེན་ནས་དོན་སྣ་ཚོགས་པ་ཉིད་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་འདི་ལྟར་སྣ་སྟེ། བདག་དང་
འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། རྣམ་པ་གཞན་ཡང་འདས་
པའི་སྐྱེ་བ་ཉིད་གཅིག་བྱ་མཐོང་ཞེས་སྣ་བ་ནི་མཐའ་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གཞན་དག་
འདས་པ་མང་པོ་འཇིག་པ་དང་སྐྱེ་བ་མཐོང་ཞིང་སྣ་བ་ནི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བའོ། །
གཞན་ནི་མ་འོངས་པ་འཇིག་པ་ཙམ་འདས་པ་མང་བ་འཇིག་པ་དང་སྐྱེ་བ་དག་མཐོང་ཞིང་སྣ་
བ་ནི་མཐའ་དང་བཅས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་མཐའ་མེད་པ་ཡང་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཡི་གེ་སྣ་ཚོགས་པ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྣ་མ་བཞིན་དུ་ཡང་འགའ་ཞིག་བདག་ནི་གཟུགས་ཅན་མཐོང་ངོ་། ། གཞན་ནི་
གཟུགས་མེད་པ་རྣམས་ལའོ། ། གཞན་ནི་ལྷས་ཀྱི་ཆས་གཟུགས་ཅན་ནོ། ། གཞན་ཀྱི་ཆས་
གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་གཟུགས་ཅན་དེས་སྣ་བ་ནི་མཐའ་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་
བའོ། ། གང་ཞིག་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དེས་སྣ་བ་ནི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བའོ། །
གཞན་ནི་ལྷས་ཀྱི་ཆས་མཐའ་དང་བཅས་པ་དང་གཟུགས་ཅན་མེད་པའི་ཆས་མཐའ་དང་བྲལ་
བའོ། ། གཞན་ནི་ཡི་གེ་སྣ་ཚོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྣ་མ་བཞིན་དུ་སློག་དེ་ནི་ལྷས་དེའོ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གང་ལ་ལ་ཞིག་བདག་ལ་གཟུགས་ཅན་མཐོང་བ་དེ་ནི་ལྷས་ཉིད་བདག་དུ་
སྣ་བ་ནི་ངེ་ལྟར་ཆད་པར་སྣ་བ་རྣམས་སོ། ། འདི་དག་ཀྱང་བཟེ་བའི་རྒྱས་པ་བཞིན་དུ་སེམས་
ཉིད་ཀྱང་ཤེས་པ་དང་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ལྷས་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་
འདོད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་འདི་ནི་གཟུགས་ལ་བརྟེན་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་འདི་ནི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུའོ། ། གང་ཞིག་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་བདག་
འདོད་པ་དེས་སྣ་བ་ནི་སློག་ཀྱང་གཞན་ལ་ལྷས་ཀྱང་གཞན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལ་ཡང་
བདག་ལ་བདག་དུ་འཇིན་པས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བདག་དང་བདག་དུ་འཇིན་པའི་
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ཉིད་སྣས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དེ་དག་གཟུགས་ལ་བརྟེན་པ་
ནས་ངེ་སྤྲོད་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུའོ། ། འོན་ཏེ་ལྟ་བའི་གནས་འདི་

ནམས་ནི་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་རི་ལྟར་མཐའ་གཅིག་དུ་སྒྲ་བའོ། ། མདོ་སྡེ་ལས་ཀྱང་ལུང་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆ་གཅིག་གིས་མཐའ་གཅིག་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནམ་ཅི། འཇིག་རྟེན་ནི་རྟག་པའམ་འོན་ཏེ་མི་རྟག་པ་ནས་རི་སྲིད་སྟོག་ཀྱང་གཞན་ལ་ལུས་ཀྱང་གཞན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་མཐའ་གཅིག་ལ་ངེས་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ། འདི་ནི་མཐའ་གཅིག་དུ་སྒྲ་བ་དག་གིས་བྱིད་ཅག་ལ་མཐའ་གཅིག་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་བྱིད་ཅག་ལ་དོན་དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་ལ་འཕགས་པའི་ཡིད་ལས་བྱུང་བ་དང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་དོན་དུ་ཡང་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རི་སྲིད་དུ་ཤི་བ་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཡང་མ་ཡིན་པས་འདི་བདག་གིས་བྱིད་ཅག་ལ་མཐའ་གཅིག་དུ་བྱས་པ་འདི་ནི་སྟག་བསྐལ་འདི་ནི་སྟག་བསྐལ་ཀྱན་འབྱུང་འདི་ནི་སྟག་བསྐལ་འགོག་པ་འདི་ནི་སྟག་བསྐལ་འགོག་པར་འགྲོ་བའི་ལམ་ཞེས་བྱ་བ་བདག་གིས་མཐའ་གཅིག་དུ་བྱས་པའོ། ། འདི་ནི་བྱིད་ཅག་ལ་དོན་དང་བཅས་པ་རི་སྲིད་དུ་ཤི་བ་མེད་པ་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟར་ལྟ་བ་ནམས་ཉེ་བར་བསྟན་ནས་རི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་འདིས་ནམ་པ་ཀྱན་རྫོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཁྱེན་པ་དེ་ལྟར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བྱེད་པ་དང་བཅུ་མས་པ་ཉིད་སྒྲ་བ་དང་སྟོ་འདོགས་པ་དང་སྒྱུར་པ་འདེབས་པ་ཉིད་འདི་ནམས་ཀྱི་བཟོད་པ་ཞེས་སྟེ་བའི་རྒྱ་མདོ་སྡེ་ནམས་ལས་གསུངས་པ་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་བསྟན་པའོ། ། དེ་ལྟར་ཀྱན་རྫོབ་ངོ་བོ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་ནས་དོན་དམ་པར་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་འདི་ཞེས་སྟོན་ཅིང་གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་དེ་བཞིན་གསེགས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རི་ལྟར་གཟུགས་མཁྱེན་ཅེ་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་རི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུའོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་འདོགས་པར་མཛད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་གཅིག་སུ་ནམ་པར་གཞག་པར་བྱེད་པ་ནི་གང་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། ། ད་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་དང་འཕགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་གཉིས་སུ་མེད་པར་ཉེ་བར་བསྟན་བའི་སྟོན་ནས་སྟོན་པར་བྱེད་

པ་ནི། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟ་བུ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་ནི་དེ་བཞིན་
ཉིད་གཅིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདི་ནི་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་
གཅིག་ཁོ་ན་སྟེ། ཇི་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་འདི་ནི་ཇི་ལྟར་གཅིག་པ་སྟེ། ཇི་ལྟར་
ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་སྣ་ཆོགས་པའི་གཟུགས་ཅན་དེ་ལྟར་དེ་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དུ་མ་དང་བྲལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དུ་མ་ཉིད་དང་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ལས་ཐ་དད་པའི་གང་ཞིག་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དག་དེ་དག་དང་བྲ་བ་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ལས་ཐ་དད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཐ་མི་དད་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཇི་ལྟར་
འདི་བཞིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། གཅིག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་གཅིག་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་དུ་ཡོད་པར་གྱུར་ན་དེའི་ཆེ་དངོས་པོ་རྣམས་མཐོང་བ་ལས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་མཐོང་བ་
དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་མཐོང་བ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱང་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་འདི་ལ་
དངོས་པོ་རྣམས་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་གཅིག་པ་ཉིད་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། ཐ་དད་པ་
ཉིད་ལ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བརྟུན་པ་ཉིད་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་
ནི་དེ་རྣམས་ཀྱི་བརྟུན་པ་ཉིད་དེ་ཡང་དེ་རྣམས་ལས་ཤིན་ཏུ་ཐ་དད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟར་
བྱས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་དེ་ཉིད་དང་
གཞན་ཉིད་ཀྱི་མི་བརྗོད་པ་ཉིད་ངི་མ་དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཉེ་བར་བརྟན་ནས་
ཡོངས་སུ་དག་པ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གསུངས་པ་ནི་མི་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། ཟད་པ་ནི་འགྲིབ་པའོ། ། དེ་སྐྱིབ་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་དེ་ལ་དེའི་ཆེ་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ནོ། ། འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་པ་སྟེ་དེ་ནི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཤད་པར་བྱའོ། ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
དངོས་པོས་དབེན་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་དེ་ལ་དངོས་པོའི་ཆོས་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐ་
དད་པར་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པས་གསུངས་པ་ནི་གཉིས་སུ་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་
ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཐ་མལ་པའི་འཛིག་རྟེན་ཡང་དག་པར་སྟོན་པའི་ཉེ་བར་སྤྱད་
པར་བྱེད་དེ་པོ་ཏི་འགའ་ཞིག་ལ་འཛིག་རྟེན་ལ་ཡང་དག་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་

འདིའི་རྗེས་ལ་རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འཇིག་རྟེན་དུ་འཇིག་རྟེན་ཡང་
དག་པར་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས་ངི་སྲིད་དུ་སྐྱེ་བར་བྱེད་པའི་ཡུམ་
དང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འགྲེས་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ཡང་མངོན་རྟོགས་དང་
སྐྱར་བའི་དོན་དུ་བསྟན་པ་སྟེ་པོ་ཏི་ལྷ་མ་རྣམས་ལ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞུང་འདི་ཡང་
དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ཡང་དག་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་དོན་དང་མ་འབྲེལ་བ་སྟེ་ཉེ་བར་བསྐྱེད་
བར་བྱས་པའི་ཕྱིར་གནས་སྐབས་གང་ཡིན། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་འཇིག་རྟེན་དུ་
འཇིག་རྟེན་སྟོན་པར་མཛད་ཅེས་བྱ་བའི་ཉེ་བར་བསྐྱེད་བའོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་འཇིག་རྟེན་དུ་འཇིག་རྟེན་སྟོན་པར་མཛད་ན་དེའི་ཆེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུམ་
དང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉེ་བར་བསྐྱེད་བ་ལ་གནས་སྐབས་གང་ཡིན་འདིར་ཐམས་
ཅད་དུ་གནས་སྐབས་འདི་ལ་འཇིག་རྟེན་ཡང་དག་པར་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཞེས་མདོར་བསྟན་
པ་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཡུམ་ཞེས་ངི་ལྟར་བཤེད། ། དེ་ལྟར་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་
མཐུན་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་གཞུང་ཡང་འདི་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་སྟེ་དེ་
བས་ན་འདི་བསྟན་པ་ཁོ་ནའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་གཅིག་སུ་གཉིས་སུ་བྱར་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་
ངོ་བོ་དེ་བཞིན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར་འདི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། ། མ་
ལོག་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དོན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། གཞན་མ་ཡིན་པའི་
དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡོངས་སུ་
ཤེས་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ཞེས་མཆོད་དུ་སྐྱེ་རྣམ་པར་གྲགས་པ་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ལྟར་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཟབ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་
ཀྱང་གཞུང་བར་དཀའ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། རབ་དུ་འབྱེད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་
རྟོགས་པས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རབ་དུ་སྟོན་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་
ལོངས་སྟོད་དང་སྐྱུལ་པ་སོ་སོར་རྟོད་པས་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་འཁོར་བ་ངི་སྲིད་བརྟེན་པའི་ངོ་བོ་རྗེས་སུ་ལེན་པ་ཡིན་
ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་སྤྲོ་བའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྟོད་ཡུལ་ཡིན་ཞེས་

གསུངས་པ་ནི། སུ་ཞིག་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དག་བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ནི་བནག་
པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དག་བཅོམ་པ་འི་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བའི་སྟོན་ལམ་ནི་
བནག་པ་ལ་དེ་ཡང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལོ། ། གཞན་དག་ནི་དག་བཅོམ་པ་བནག་པ་ཡོངས་སུ་
མ་རྫོགས་པ་ཞེས་དགག་ཆོག་དང་རབ་རྒྱུ་འབྲེལ་བ་སྟེ། ། འདི་ནི་ནག་པ་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་
པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ལ་ཡོངས་སུ་བསྟོན་བ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་རྒྱུ་ཡོང་སུ་བསྟོན་པའི་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་གྱི་རྒྱབས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ལ་འདོད་པའི་
བནག་པ་ཡང་དག་པ་དེ་ལྟར་ཡན་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འདིས་ནི་ཞི་བ་ལ་གཅིག་པའི་དག་
བཅོམ་པ་ལ་ཡན་མོས་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། ལྟ་བུ་སྤྱན་སུམ་ཆོགས་པ་
རྣམས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། མཐོང་བའི་ལམ་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལོ། ། གནས་པ་འདི་
དག་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ཁོ་ན་སྟེ། མ་ལོག་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ལ་སྟོས་
པས་མང་པོའི་ཆོག་གོ། ། འོན་ཏེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་སྟོན་གྱི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་གསུངས་པ། དེ་རི་ཅམ་གང་ཞིག་ཆོལ་
བར་བྱེད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། མི་འགྱུར་བའི་ཡོངས་སུ་
གྲུབ་པས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ནམ་མཁའ་དང་མཚུངས་པ་འདི་ལ་ཟད་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
དགོངས་པ་ལོ། ། ཆོས་ཟབ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ན་སྟེ། གཞན་མ་ཡིན་
པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། ། བཅོམ་ལྟན་འདས་འདིར་མཆན་ཉིད་རྣམས་རི་
ལྟར་གཞག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཟབ་པ་ཞེས་གནས་སྐབས་ཀྱིས་སོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཕྱིར་མཆན་ཉིད་རྣམས་དང་ཟབ་པའམ་ཅི། ཡང་ན་
ངོ་བོ་གཞན་ཞེས་བྱ་བའི་དྲི་བའི་དོན་རྟོ། ། ལྟའི་བྱ་དག་སྟོང་པའོ་ཞེས་འདི་ལ་མཆན་ཉིད་
གཞག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་མཆན་ཉིད་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་མ་ལོག་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་
སོགས་པ་ཟབ་པ་རྣམས་སྟོང་པ་ཞེས་བྱས་ནས་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་ཕྱིས་པའི་
སྟོན་ཡུལ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ལོ། ། རྟོག་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
དང་སྟོས་པ་དང་མཆན་མ་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་ཞི་བ་ཉིད་ནི་མཆན་མ་མེད་
པ་ལོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དང་སྟོན་ལམ་ཡོངས་སུ་དོར་བར་བྱས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་

གཞན་སྒྲོན་པ་མེད་པས་སྒྲོན་པ་མེད་པས་མེད་པའོ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་འདོད་ཐམས་ཅད་
ནམ་པར་རྟོག་པ་དང་སྒྲོས་པ་ཆད་པ་ནི་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པའོ། རྒྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་
དང་བྲལ་བ་འདུས་མ་བྱས་པའི་གནས་སྐབས་ཅན་ནི་རྒྱེ་བ་མེད་པ་དང་འགག་པ་མེད་པའོ། །
ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དང་ནམ་པར་བྱང་བ་མེད་
པའོ། །གཟུང་བ་དང་འཇིན་པ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཆད་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་མེད་
པའོ། །ཉོན་མོངས་པ་དང་སྒྲུག་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་མྱ་ངན་ལས་
འདས་པའོ། །འཕགས་པའི་ཆོས་ནམས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སོ། །རི་ལྷར་
ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཟབ་པ་ཞེས་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་
ན་ཞེས་དོགས་ནས་གསུངས་པ་ནི་མི་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རྟོག་པ་དང་ནམ་པར་རྟོག་པ་
ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་དུ་མི་གནས་པ་ལ་
སོགས་པ་ནམས་སོ། །ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཆོན་ཉིད་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་མཆོན་
ཉིད་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་དང་འབྲ་
བའོ། །འོན་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མངོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་མཆོན་ཉིད་
འདི་ནམས་གསུངས་པ་སྤར་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རི་ལྷར་ནམ་མཁའ་དང་མཆུངས་
པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། འདི་དག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གཟུགས་སུ་བབྲང་བ་མ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་དག་དབེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །གཟུགས་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་ནམས་ལ་རྟེན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ནམ་མཁའ་བཞིན་
དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ཀྱིས་བརྒྱུ་ལམ་ན་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཐོག་མར་ནམ་པར་
གཞག་པར་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། མཆོན་ཉིད་འདི་དག་ནི་ལྷ་འཕ་
མིའཕ་མི་མ་ཡིན་བདག་གིས་མ་བཞག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་ཉིད་ལ་མི་འགྱུར་བའི་ཡོངས་སུ་
གྲུབ་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཆོན་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་བསྟོད་མི་རུས་
སོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བསྟོད་པའམ་གཞོད་པར་བྱེད་པ་མི་རུས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །མཆོན་ཉིད་
འདི་དག་ཁོ་ནར་ཟད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་གང་གིས་མཆོན་ཉིད་དེ་དེའི་སྒྲོག་པ་ལ་
གཞོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གང་གི་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་ནི་སྤང་

པོ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་སོ་སོར་བྱེད་པར་གྱུར་པ་ཡང་ནམ་མཁའ་གཞན་ལ་གཞོན་པར་
བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ལག་གིས་གཞག་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་དུས་
ཐམས་ཅད་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ལྟའི་བྱ་དག་གང་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ནམ་མཁའ་ནི་སྐུས་ཀྱང་མ་བཞག་གོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ་ནམ་མཁའ་
ནི་འདུས་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་གང་གིས་ཀྱང་བཞག་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་མཆོན་ཉིད་ནམས་
ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། ལྟའི་བྱ་དག་དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་འབྱུང་
ཡང་རུང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཆོས་ཀྱི་གནས་པའོ། ། གནས་པའི་མཆོན་ཉིད་གསུངས་པ་
ནི་མཆོན་ཉིད་ནམས་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་ཞིག་ནམ་གྱི་ཆེ་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཇི་ལྟར་འདི་དག་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བཞེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་ཉིད་རྟོགས་པའམ་དེ་བཞིན་ཉིད་
རྟོགས་པ་དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་ངས་པའི་ཆོག་གི་ཕྱིར་རོ། ། མཆོན་ཉིད་ཟབ་མོ་
འདི་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། མཆོན་ཉིད་ནམས་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་
པ་སྟེ། དེ་ནམས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་ན་དེའི་ཕྱིར་ཟབ་པའོ། ། ཇི་སྐད་གསུངས་པ། རྟོགས་པ་
པོ་མེད་རྟོགས་བྱ་ནི། རོན་དམ་པ་འདིར་ཡོད་མ་ཡིན། ། གྱེ་མ་ཤིན་དུ་རྟོགས་དཀའ་བ། ། ཆོས་
ཉིད་བྱེད་ཀྱིས་རྟོགས་པ་ཡིན། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ཀྱི་ཆགས་པ་མ་མཆིས་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། ། ཐམས་ཅད་དུ་ཐོགས་པ་
མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ཆགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། ། དེ་ཡང་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་
མི་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་དེའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའོ། ། ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་ནི་མེ་ལོང་ལ་སོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྦྱེའི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་ལ་བྱད་པར་དུ་ཐ་དད་པ་བཞེད་པར་འདོད་པས་གསུངས་པ་ནི། ཆགས་པ་མ་མཆིས་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྲད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་བས་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྦྱོང་ཡུལ་ལོ། །
དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་མེད་པ་དང་མཆོན་ཉིད་ཡང་དག་པར་མཐོང་བས་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འཇིག་རྟེན་ལ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཞེས་ཉེ་བར་བསྟན་ནས། ཉེ་བར་
སྤྲད་པར་བྱེད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ད་ནི་བྱས་པ་ཤེས་པ་དང་

བྱས་པ་ཚོར་བཞིན་གྱི་དབང་གིས་འཛིག་རྟེན་ཡང་དག་པར་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིང་ཞེས་སྟོན་
པར་བྱེད་པ་ནི། རབ་འབྱོར་རི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཚོས་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོར་
བསྟན་པ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། མི་གནས་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩལ་དང་ཚོས་ཀྱི་གནས་ནི་རྟེན་ནོ། ། དེ་མེད་པས་ན་མ་ཁའ་བཞིན་དུ་ཚོས་ལ་
བཀྱར་སྟེར་མཛད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་འདི་ལ་
བཀྱར་སྟེར་མཛད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་གང་ཡིན་ཞེས་ན། དེའི་བྱིར་གསུངས་པ་ནི་ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གལ་ཏེ་ཡང་ཚོས་ནམས་ཀྱི་དེ་ཉིད་
ཚོས་ཉིད་དེ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཅིའི་བྱིར་འདི་ལ་བཀྱར་སྟེར་མཛད་པ་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེས་གསུངས་
པ་ནི་འདི་ལས་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་འདི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རབ་ཏུ་འབྱེད་པ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་
པའོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཅིའི་བྱིར་བཀྱར་སྟེ་ལ་སོགས་པ་མཛད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི། བྱས་པ་ཤེས་
ཤིང་བྱས་པ་ཚོར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདི་ནི་བདག་གིས་བྱས་འདི་ནི་
བདག་གིས་རྟོགས་ཞེས་རང་ཉིད་ཀྱིས་འོང་བ་དང་སྦྱབ་པ་རྟོགས་པའི་བྱིར་རོ། ། ཡང་གང་
ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་དེ་ནམས་ཉིད་ལ་བྱས་པ་ཉིད་བསྟགས་པར་མཛད། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གང་གི་བྱིར་གྱི་སྒྲ་ནི་ངས་པ་ལའོ། ། འདི་ནི་བྱས་པ་ཤེས་པ་ཉིད་
དང་། བྱས་པ་ཚོར་བཞིན་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པས་སོ། ། ཐེག་པ་གང་དང་གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོས་སོ། ། སྦྱབ་པ་གང་དང་
གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས་སོ། ། རྩལ་སུ་འཛིན་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་ཉིད་
ཀྱིས་དེ་མི་བརྟེན་པ་ལས་སོ། ། རྩལ་སུ་སྦྱོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་ནམས་ལ་སྐལ་བ་རི་ལྟ་
བ་དེ་བཞིན་དུ་སྟོན་པའི་བྱིར་རོ། ། མ་བྱས་པ་མ་བྱས་པ་ཞེས་མདོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་
རྒྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གིས་ཀྱང་མ་བྱས་པའི་ཚོས་ནམས་མ་བྱས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་
མདོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའོ། ། འཁྱར་བ་མེད་པ་མེད་པ་ནི་འཁྱར་བ་དང་བྲལ་
པའོ། ། འཁྱར་བ་མེད་པ་ཞེས་མདོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་མི་འཁྱར་བའི་བདག་ཉིད་
ཀྱིས་མཐུན་པར་རོ། ། མདོན་པར་འདུས་མ་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་ལ་ཡང་དོན་འདི་
ཉིད་དོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱས་པ་ཤེས་ཤིང་བྱས་པ་ཚོར་བར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།

དེ་ལྟར་ཡང་མ་བྱས་པའོ་ཞེས་མངོན་པར་རྟགས་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བྱས་པ་ཤེས་པ་
ཉིད་མ་བྱས་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པས་མ་བྱས་པ་ཉིད་འདིར་འཇུག་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་བཞེན་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་འཇུག་
སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མ་བྱས་པ་ཞེས་གང་ཞིག་ཡེ་ཤེས་འཇུག་པ་
དེ་ཡང་འདི་དག་གིས་བྱས་པ་དང་འདི་དག་གིས་རྟོགས་པ་ཞེས་རང་ཉིད་ཀྱིས་དོན་སྟབས་པ་
རྟོགས་པའི་ཕྱིར་བྱས་པ་ཤེས་པ་དང་བྱས་པ་ཆོར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། ཆེན་མོ་
རྣམས་ལ་རབ་འབྱོར་འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱས་པ་ཤེས་ཤིང་བྱས་པ་ཆོར་བ་ཞེས་
འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཉེ་བར་སྤྱད་པར་བྱེད་པ་ནི་འདིས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདིས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱས་པ་ཤེས་པ་དང་བྱས་པ་ཆོར་བའི་དབང་གིས་ཡང་འཇིག་རྟེན་འདི་ཡང་དག་
པར་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་གང་གི་ཆེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་པོ་དང་
མཐོང་བ་པོ་མེད་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཤེས་པ་མེད་པས་ན་ཤེས་པ་པོ་མེད་པའོ། །
དེའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་སྦྱེད་པར་བྱེད་པ་ཞེས་མི་འཐད་པའོ། ། མཐོང་བ་
མེད་པས་ན་མཐོང་བ་པོ་མེད་པའོ། ། དེ་བས་ན་འཇིག་རྟེན་འདི་ཡང་དག་པར་སྟོན་པ་ཞེས་མི་
འཐད་པ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། ། ཡང་ན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་དག་གིས་མི་འཇིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་རིགས་པ་མ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་འདི་སྟོན་པར་བྱེད་དེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་དང་རྟེན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་པོ་མེད་པ་དང་མཐོང་བ་པོ་མེད་པ་ནི་
བདེན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་དོན་འདི་ལ་འཇིག་རྟེན་དུ་ཤེས་པ་པོ་སྟེ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ལ་བཞེན་ནས་དོན་འདི་མངོན་པར་
རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་དེ་བས་ན་དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་སྦྱེད་པར་མཛད་པ་དང་
འཇིག་རྟེན་འདི་ཡང་དག་པར་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བསྟོན་པའི་
དག་འདི་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། ཉེ་བར་སྤྱད་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཤེས་པ་པོ་མེད་པ་དང་མཐོང་བ་པོ་མེད་
པ་ཡང་དག་པར་སྟོན་པས་སོ། ། ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་རྣམས་ལ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་

འཇིག་རྟེན་ཡང་དག་པར་སྟོན་པ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་གཟུགས་མ་མཐོང་བ་དང་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། གང་གི་ཆེ་གཟུགས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གཟིགས་པ་དེའི་ཆེ་
སྟོན་པར་མཛད་པའོ། ། གལ་ཏེ་གཟུགས་མཐོང་བར་གྱུར་ན་རབ་རིབ་ཅན་ལྟར་བདེན་པའི་
དོན་མཐོང་བས་དེ་སྟོན་པར་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟར་ན་སྤར་གྱི་དུས་སུ་རབ་རིབ་ཅན་
གྱིས་སྒྲ་ཤད་འཛིངས་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ན་ཕྱིས་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བ་
དེའི་ཆེ་མཐོང་བ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་གཟུགས་
ལ་སོགས་པ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་
བར་འགྱུར་རོ། ། འདི་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་གང་གི་ཆེ་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་མི་སྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཉེ་བར་སྤྱད་པར་
བྱེད་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བའི་
དབང་གིས་ཀྱང་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་ཡང་རིམ་ལྔར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་པོ་ལྔ་རྣམས་སོ། ། འཇིག་རྟེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་པོ་
ལྔའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་ནོ། ། སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའོ། ། རྗེས་པར་
བྱེད་པ་དང་ཤེས་པར་བྱེད་པ་དང་ཡང་དག་པར་མཐོང་བར་མཛད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆུང་དུ་
དང་འབྲིང་དང་ཆེ་བའི་རིམ་གྱིས་དེའི་དམིགས་པ་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་
པའི་ཕྱིར་ཆོག་རྣམ་པ་གསུམ་སོ། ། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་རྟོག་
གཏེ་ཡུལ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཞི་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོན་པ་མེད་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་གྱིས་སོ། ། དབེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཚན་མ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་གྱིས་སོ། ། རྣམ་པ་གང་གིས་
ཤེ་ན། འཇིག་རྟེན་རྣམ་པར་དག་པས་སོ། ། འཇིག་རྟེན་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་མཐོང་བར་མཛད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་
པ་འདིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འཇིག་རྟེན་ཡང་དག་པར་སྟོན་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་
གཙོ་བོ་ལ་སྟོས་པར་བྱའོ། ། པོ་ཏི་གཞན་རྣམས་ལ་འདོན་པའི་ཐ་དད་པ་ཡང་ཚུལ་འདི་ཉིད་
གྱིས་བཤད་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་
འཇིག་རྟེན་ཡང་དག་པར་སྟོན་པ་དེ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལེའུ་དེ་ལྟར་བཟོད་པ་སྟེ་ལེའུ་བཅུ་

གཉིས་པའོ། ། འཛིག་རྟེན་དུ་བྱ་ནམས་ཀྱི་མ་ནི་འཛམ་བུའི་སྒྲིང་སྒྲ་ཆོགས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་
པར་འགྱུར་རོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ཀྱི་ཡུམ་སྟེ་དེ་བས་ན་
མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་གནས་སྐབས་ཉིད་ལ་ནམ་པ་མང་པོས་འཛིག་རྟེན་
སྟོན་པར་མཛད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལེའུ་སྒྲ་མ་ལ་བསྟན་ཟིན་ཏོ། ། ད་ནི་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་
བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་སྟོན་གྱི་སྟོན་པ་ནམས་ལ་ཡང་སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱིས་པན་པར་མཛད་
པ་ཞེས་སྟོན་པར་མཛད་པ་ནི་དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ཟབ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཟབ་ཅེ་ན་གསུངས་པ་ནི་བཀྱི་བ་ཆེན་པོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
གང་གི་ཕྱིར་བྱ་བ་ཆེན་པོས་ཉེ་བར་གནས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཟབ་པའོ། ། ཀྱི་མའི་སྒྲ་ནི་དགའ་བ་
ལའོ། ། ཇི་ཅམ་གྱིས་ཤེ་ན། དེའི་ཕྱིར་གསུངས་པ། བཀྱི་བ་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། བསམ་པ་ལས་ནམ་པར་འདས་པའི་ཕྱིར་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་པའོ། ། མཉམ་པ་
ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་མཉམ་པ་མ་མཆིས་པའོ། ། གཞལ་བ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་གཞལ་དུ་
མེད་པའོ། ། གངས་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་གངས་མ་མཆིས་པའོ། ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པའོ། ། སྟོན་གྱི་པོ་ཏི་ནམས་ལ་གཞལ་དུ་མ་མཆིས་པ་དང་མི་མཉམ་པ་
དང་མཉམ་པའི་སྒྲ་དག་འགྲེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འདོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པས་ཁས་སྐྱངས་པའོ། ། ཊོན་འཆད་པར་འདོད་ཅིང་རང་ཉིད་ཀྱིས་ངི་བར་བྱེད་པ་
ནི་ཅི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་པའི་དོན་གྱི་བྱ་བས་བྱ་བར་འོངས་
པ་ཡང་དག་པར་བསྐྱབས་པས་ཉེ་བར་གནས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་པ་དེ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན་
གང་ཞིག་སྐྱབ་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ལན་ནི་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ནམས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དེ་ལྟར་
གསུངས་པ་ཉིད་དོ། ། སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་དོན་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་འཆང་བྱ་བའོ། ། རང་འབྱུང་བ་ཉིད་ནི་སྟོབ་དཔོན་མེད་པར་མངོན་པར་རྫོགས་
པར་འཆང་བྱ་བའོ། ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཆོས་ནམས་ཐམས་
ཅད་ལ་དག་པ་ཆགས་པ་མེད་པ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་
ལྟ་བུས་སོ། ། བྱ་བ་འདི་ཇི་ལྟར་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་ཅེས་གསུངས་པ་ནི་སེམས་ཀྱིས་བསམ་པར་

མི་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གང་ཞིག་བསམ་པའི་ཡུལ་དེ་ཅིས་ཀྱང་སེམས་ལ་སོགས་པ་
ནམས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་ལོ། ། སེམས་དང་ནམ་པར་ཤེས་པ་དང་ཡིད་ཀྱི་
ལས་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་ནམས་སོ། ། དེ་ལ་ཀུན་བརྟགས་པའི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ནི་རི་བོང་གི་རྩ་བཞིན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་བསམ་པར་བྱ་བ་མི་
རྒྱལ་སོ། ། ནམ་པར་རྟོག་པ་ནི་སྒྱུ་མས་སྒྱུལ་པའི་སྒྲུང་པོ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་བརྟུན་པའི་ཕྱིར་
བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་ལོ། ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཞུགས་ནི་ནམ་པར་ཤེས་པ་གང་གིས་ཀྱང་བཟུང་
བར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། བསམ་པར་
བྱ་བའི་དོན་དང་གཞལ་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་བསམ་པའི་སྒྲུ་ནི་ཅིའི་ཕྱིར་ཏེ་
གང་ཞིག་བསམ་པར་བྱ་བར་མི་རྒྱལ་པ་དེ་ཤིན་ཏུ་ཡང་འཇལ་བར་མི་རྒྱལ་ཞེས་གྲགས་པའི་
དོན་དུ་ལོ། ། དེ་བཞིན་དུ་གཞལ་དུ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བའི་ངི་བ་དང་ལན་ནམས་ཤེས་
པར་བྱ་ལོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅི་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་
ཏེ་གལ་ཏེ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་
ཉིད་ལ་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་འདི་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་པར་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟར་
རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་གང་ཞིག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རིགས་པ་མཉམ་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་རྫོམ་
སེམས་སུ་མཛད་ཅིང་གསུངས་པ་ནི་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་ཉིད་གང་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་གཞུགས་སུ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་དབེན་པ་ཉིད་དོ། ། འདིར་སེམས་པ་
མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་ལྟར་བཤད་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་མཚན་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སོ་སོར་གཞུགས་དང་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །
གཞན་དུན་བསྐྱབ་བྱ་དང་སྐྱབ་བྱེད་དག་ལ་ཐ་མི་དད་པར་འགྱུར་རོ། ། ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་གཏུན་ཆོགས་ནི་མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ལོ། ། གཏུན་ཆོགས་
འདི་ཉིད་ནི་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱི་ཞེས་བསྟན་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་
ནི་དེ་རི་སྟམ་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་
དང་ལྡན་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་

སངས་རྒྱལ་ལ་སྐྱབ་པ་དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱལ་ལ་སྐྱབ་པ་དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱལ་
ལ་སྐྱབ་པ་མཛད་པའོ། ། གལ་ཏེ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཡང་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་
ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པ་དེའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཉིད་ལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པའི་ཆོས་
འདིས་ཉེ་བར་བསྟན་པར་མཛད་པ་དེའི་ཕྱིར་རི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཉིད་ཀྱི་
ཕན་པར་མཛད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་འདི་དག་ནི་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ། རྟོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་གལ་ཏེ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བསམ་གྱིས་
མི་བྱུང་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དེ་ལྟར་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལས་
གཞན་མེད་དེ་གང་ཞིག་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་འདི་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་པ་
དེ་བས་ན་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་ཆོས་སུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཉིད་ཀྱི་དེའི་
ངོ་བོས་གཞུགས་པ་སོགས་པ་རྣམས་སྟོན་པར་མཛད་ཅིང་ཕན་པར་མཛད་པ་སེམས་ཅན་
གཞན་རྣམས་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། རྣམ་གྲངས་འདིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་
བྱུང་པ་ལ་སོགས་པ་ལྡན་པའི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཉིད་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་
ཀྱིས་སོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་ལ་སོགས་པ་རི་ལྟར་
བསྐྱབ་ཅེས་གསུངས་པ་ནི་འདི་དག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སེམས་དང་བྲལ་བ་དང་
སྟོམས་པ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པ་རི་ལྟར་བྱུང་བ་ཅེས་གསུངས་པ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་
དང་མཉམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆོག་སྒྲ་དགས་སོ་ཞེས་
བྱ་བའི་རྟོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི་ཀུན་བརྟགས་དང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་
ཞེས་བྱ་བའི་ངོ་བོ་གསུམ་དང་ལྡན་པའོ། ། ངོ་བོ་གསུམ་ཡང་འདི་རྣམས་ཀྱི་འདི་རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པ་ལ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཆོ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་
ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེའི་ཆོ་འདི་རྣམས་ཀྱི་རྟོན་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ལོག་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་
འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། ། རྟོན་མེད་པ་ལ་རྣམ་པར་རིག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བརྟན་དུ་སྤང་བ་ཙམ་དེའི་
ཕྱིར་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་གྲུབ་པའོ། ། གང་གི་ཆོ་རྣམ་པར་རིག་པ་ལ་ཡང་བརྟན་པ་ཉིད་དེའི་
ཆོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་

ངོ་བོ་བྲལ་བ་ལ་གཉིས་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱབ་བོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་
ཀུན་བརྟགས་ནི་རི་བོང་གི་རུ་བཞིན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་བ་དང་མཉམ་པ་
མེད་པ་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་དེ་བརྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་གང་གིས་ཀྱང་གཟུང་བར་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་
བ་དང་མཉམ་པ་མེད་པ་བཞིན་དུ་འོ། ། གཞལ་དུ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་མ་གྲུབ་པ་ལ་ཡང་ནམ་
མཁའ་དང་མཉམ་པ་ཉིད་གཙོ་ཆེར་གཏན་ཆོགས་སྟོས་པར་བྱ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ནམ་མཁའ་
དང་མཉམ་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་ཤིན་དུ་རྣམ་པར་དག་པའི་
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་དང་འབྲེལ་བ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་
རྣམས་ཐམས་ཅད་དོ། ། དེའི་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་གཞལ་དུ་མེད་པ་དང་གྲངས་མེད་པའི་
མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་གྲངས་མེད་པ་དང་གཞལ་དུ་མེད་པ་དང་མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པའི་
ཆོས་རྣམས་འདི་དག་གོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ནམ་མཁའ་དང་འབྲེལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་མི་མཉམ་པའོ། །
འོན་ཏེ་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་གཞལ་དུ་མེད་པ་ལ་
སོགས་པ་ཉིད་ཡོད་མོད། མི་འབྲེལ་བ་ཉིད་ནི་རི་ལྟར་ཡིན། གལ་ཏེ་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་
ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་ནམ་མཁའ་དང་འབྲེལ་བ་ཉིད་དུ་འཇུག་བ་ཡིན་ཏེ། མི་འབྲེལ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི། ཀྱེ་མ་ཆོས་འདི་དག་ནི་མཉམ་པར་མི་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་འབྱུང་བ་ན་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་གང་གིས་ཀྱང་མཉམ་པར་
འཇུག་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ངོ་བོ་འདི་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་སྤངས་ནས་གང་ལ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་
དེའི་ཕྱིར་མི་འབྲེལ་བར་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། ། དངོས་པོའི་ངོ་བོ་མེད་པ་ཙམ་ནམ་མཁའ་དང་
མཉམ་པ་ཞེས་ཡང་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། ། དངོས་པོ་མེད་པ་ལས་རྣམས་མེད་པ་ལ་བརྟགས་པ་ཙམ་
ནི་ནམ་མཁའ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཞེས་བྱད་པར་ཆེན་པོའོ། ། ཉེ་བར་
སྤྱད་པར་བྱེད་ཅིང་གསུངས་པ་ནི་ནམ་མཁའ་ཟག་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་རྣམས་
ལས་སེམས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའོ། ། ལེན་པ་མེད་པར་ནི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་བཞག་
པར་མ་བྱས་པའོ། ། ཆོས་རྣམས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་ལའོ། ། ཆོས་ཀྱང་འདི་ཡིན་
ལ་ལམ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མིག་ཀྱང་ཡིན་ཏེ་མཐོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་བས་ན་ཆོས་ཀྱི་མིག་སྟེ་མཐོང་

བའི་ལམ་མོ། ། བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བསྟན་པ་འདི་ལ་དོན་
གང་ཞིག་ཆོས་ཉན་པ་པོ་ནམས་ལ་སྐྱབ་པ་གཞན་དག་ལ་གྲས་པས་ཉན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་
དུ་དེ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་པ་འདི་དག་བཤད་པ་
ན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་བཟོད་པའི་སྐྱད་ཅིག་མ་ནམས་ཀྱིས་བྲལ་བ་ལས་སྐྱེས་
པའི་དམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་ནམས་ཀྱིས་ངི་མ་དང་བྲལ་བ་ཡོད་བཞིན་དུ་ནམ་པར་
དག་པའོ། ། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ནམས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་ལའོ། ། བཟོད་པ་
ནི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ་དེ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ནི་གང་ཞིག་ས་བརྒྱད་པ་ལའོ། ། ཟབ་སྟེ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཅིའི་ཕྱིར་ཡང་གནས་བཟན་རབ་འབྱོར་བཀྱི་བ་ཆེན་པོས་ཉེ་བར་
གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྐར་བཤད་པ་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སྟོན་པར་བྱེད་ཅེ་ན།
འཁོར་ཡང་དག་པར་རབ་དུ་བསྐྱབ་བའི་དོན་དུའོ། ། འདི་ཉིད་བཟུང་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པར་
འདོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་སྟོན་པར་བྱེད་དེ་སྐར་ནི་སངས་རྒྱས་ནམས་ལ་སྟོན་གྱི་སྟོད་པ་ནམས་
ལ་ཉེ་བར་པན་པར་མཛད་པ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། ། ད་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་བྱེད་ཅེས་སྟོན་པ་
ཡིན་ནོ། ། ཡང་དག་པར་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲས་བུ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོར་འབྲེལ་བའོ། ། འདི་
ཉིད་སྟོན་པོའི་དཔེས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རང་གི་ཡུལ་མི་ནམས་ལ་
རྒྱལ་སྲིད་ཉམས་པའི་དོགས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་སྟོབས་ཐོབ་པའོ། ། རྒྱལ་པོའི་བྱ་བ་ཡང་
དག་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་རྒྱས་པ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བས་བཙོན་འབྲས་ཡང་དག་པར་ཐོབ་
པའོ། ། བཙོན་བ་ཆུང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱ་བ་ནམས་ལ་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལྷན་
བོར་བ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་འཆོ་བར་བྱ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་
ནོ། ། འདི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པའོ། ། བྱ་བ་མེད་པར་ངེ་ལྟར་བཀྱི་བ་ཆེན་
པོས་ཉེ་བར་གནས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་གཟུགས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གཟུགས་ལ་
ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཞན་དང་འབྲེལ་ཏོ། ། གང་གི་ཕྱིར་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་མཐོང་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ནམས་ལ་སྲིད་པས་
ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལྟ་བ་ནམ་པར་རྟོག་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱིས་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྐྱེ་བ་མ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དེ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་མངོན་པར་ཞེས་པ་མེད་པའི་

ཕྱིར་ཉེ་བར་གནས་པ་ཞེས་འཇུག་བ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་བཟི་བ་ཆེན་པོ་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་
ནི་ཇི་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ངི་བའོ། ། དེ་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པས་ལན་ནོ། ། དེ་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ལན་ནོ། ། རབ་འབྱོར་ངས་ཀྱང་
ཞེས་བྱ་བས་བདག་ཉིད་དབང་པོ་མཛད་ཅིང་སྤྲོ་བའོ། ། ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་ཁྱེད་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པས་ཟབ་པ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོག་པ་མ་གོམས་པ་ལ་འདི་
སྒྲག་པ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འདིས་ནི་བསྟན་པ་འདི་ལ་དེ་རྣམས་སྐལ་བ་དང་
མི་ལྟན་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྐལ་བ་དང་ལྟན་པ་གསུངས་པ་ནི། ། བཅོམ་ལྟན་འདས་
འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྒྱ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་ཕུན་སུམ་
ཆོགས་པའོ། ། སྟོན་གྱི་རྒྱལ་བ་ལ་བཟི་བ་བཟིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགོས་པའི་བསོད་ནམས་
བྱས་པའོ། ། ཡུན་རིང་པོ་ནི་རིང་པོར་བསྐྱུན་པ་ནི་ཉེ་བར་བསགས་པ་དགེ་བའི་རྩ་བ་བཅོམ་
ལྟན་འདས་མ་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་གང་རྣམས་ཀྱིས་དེ་རྣམས་དེ་ལྟར་བཟོད་པའོ། ། འདི་ཉིད་
ལྟའི་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲོས་པ། ཟབ་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཟབ་པ་ཞེས་དེའི་
ཕྱིར་སྤྲོས་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་བལྟ་དཀའ་བ་སྟེ་འདི་ལ་དཀའ་བ་སྟོད་པས་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་
རྟོགས་པར་དཀའ་བ་སྟེ། མི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། གལ་ཏེ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྱང་བ་ནི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་རྣམས་ལའོ། །
དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱང་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཏེ་ཆེན་མོ་རྣམས་ལས་དེ་ལྟར་ཉིད་
དུ་འདོན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གང་གི་ཆེ་སྐལ་བ་ལས་རྩང་ཟད་མ་ཐུག་པ་དེ་ནི་སྐལ་བ་ལས་ལྷག་
པའོ། ། བཟོད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་སྤྲོས་པའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པའོ། ། འདིས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཆེན་པོ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་སྤྲོད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོན་པའོ། །
ཆོལ་བ་ནི་ཇི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བས་སོ། ། སེམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་པ་བཞེས་སོ། ། འཇལ་བ་ནི་
ཡོངས་སུ་དཔྱོད་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་འདི་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཉེ་བར་རྟོག་པ་ནི་སོ་སོར་ཀུན་དུ་རྟོག་
པའོ། ། ཉེ་བར་སེམས་པར་བཟིད་པ་ནི་མང་དུ་བྱས་པའོ། ། དེ་དག་པས་མཆོག་ཏུ་འཇུག་རོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དད་པས་རྗེས་སུ་འབྱང་བའི་ཉན་ཐོས་རྣམ་པས་སོ། ། ཉེ་མ་གཅིག་བསྟོམས་པའི་
མི་སྤྱེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་བཟོད་པའི་དབང་གིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོ་སོར་ཉེ་བར་གནས་

པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
ཉན་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉི་མ་གཅིག་བསྒོམས་པའི་ལྷག་པར་མོས་པ་ལྟ་ཞོག་གི། ཐོས་པ་ཙམ་ཡང་
འདི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐ་མ་ལའོ། ། ཟུང་ན་ལས་འདའ་བ་ནི་རང་གི་བྱང་ཆུབ་པོ། ། ཆེས་ཟུར་བར་
རེ་བར་བྱ་སྟེ་བལྟ་བར་བྱའོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཆེན་མོ་རྣམས་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
ལ་བསྐབས་ནས་དད་པས་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དང་ཆོས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ངེས་པར་
འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ། འདི་ནི་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཆེན་པོའོ་ཞེས་བྱས་བ་ནི་སྤར་བཤད་པར་བཟྱི་བ་ཆེན་པོས་ཉེ་བར་གནས་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་དག་ཏུ་ཅང་མི་རིང་བ་ཞིག་དུ་བྱིན་ནས་མི་སྣང་བར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་
རྣམས་ལ་བསྟན་པ་འདིས་བྱ་བ་སྐྱབ་ཅེས་བསྟན་པར་བྱེད་པའོ། ། བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ལ་
སོགས་པའི་ལེའུ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་བརྩུ་གསུམ་པའོ། ། ། ། ད་ནི་གནས་
བཟན་རབ་འབྱོར་བསྟན་པ་འདི་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་ལ་སོགས་པ་ལུང་སུམ་ཆོགས་པའི་གང་
ཟག་རྣམས་ལ་གྱུས་པ་ཡང་དག་པར་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་ཡོངས་སུ་རྗི་བར་བྱེད་པ་ནི།
བཙམ་ལྟན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་
སོ། ། མོས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་པར་མོས་པ་དང་ལྟན་པར་འགྱུར་བའོ། ། མི་འགོང་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་སྒྲོ་བ་དམན་པས་མ་ཡིན་ནོ། ། ཀུན་དུ་མི་ཁྱམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲོ་བ་མེད་པས་མ་ཡིན་ནོ། །
རྣམ་པར་མི་གནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལོག་པ་མ་ཡིན་པའོ། ། རྫོངས་པ་ནི་མ་རྟོགས་པའོ། ། ཐེ་ཆོམ་
ནི་སོམ་ཉིའོ། ། སོམ་ཉི་ནི་བྱིན་ཅི་ལོག་པའོ། ། དེ་རྣམས་མེད་པའི་ཕྱིར་མི་རྫོངས་པ་ཐེ་ཆོམ་མི་
བ་སོམ་ཉི་མི་བ་པའོ། ། མདོན་པར་དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོན་པར་འདོད་པའོ། ། ཐོས་པ་
དང་ལྟན་ཅིག་ཁོ་ནར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤིན་དུ་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཐོས་པ་ཙམ་
ཉིད་ཀྱིས་ལྷག་པར་མོས་པ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་སྒྲོང་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་འདོར་བའོ། །
ཕྱིར་ཕྱོགས་པ་ནི་མདོན་དུ་ཕྱོགས་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བར་བྱེད་པར་འགྱུར་བའོ། །
རི་ལྟར་འདུན་པ་རྗེས་སུ་འབྲུབ་པའི་རྒྱན་ནོ། ། རྗེས་སུ་འབྲང་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོར་བསྟན་
པའོ། ། མི་གཏོང་བར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། བ་ལེའུ་གཞོན་ནུ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་བེའུ་ཆུང་བའོ། ། ལུས་ལས་ཐོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲིང་ལ་གནས་པའོ། ། འདིར་ཡང་

དགར་པོ་ལ་ཕྱོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། མི་རྣམས་ཉིད་
ལས་ཤི་འཕྱོངས་པ་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སྐྱེས་པ་ནི་ལེགས་པ་གཅིག་གོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་
གཞན་རྣམས་ནས་ཤི་འཕྱོངས་པ་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སྐྱེས་པ་ནི་ལེགས་པ་གཉིས་པའོ། ། དགའ་
ལྷན་རྣམས་ནས་ཤི་འཕྱོངས་པ་འདྲིར་སྐྱེས་པ་ནི་ལེགས་པ་གསུམ་པའོ། ། འདི་རྣམས་ནི་རིམ་
གྱིས་བསྟན་པར་བྱའོ། ། དང་པོ་གསུངས་པ་ནི་དེ་ནི་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། །
འདི་ལ་སྤར་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་དང་བྱན་པ་དང་བག་
ཡོད་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པར་འཇུག་ཞེས་རྟོགས་པར་བྱའོ། ། མི་རྣམས་ལས་ཤི་འཕྱོངས་པ་ཅམ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་པ་གསུངས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་གཞན་དག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཡོངས་སུ་ཞུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་
ཅམ་མོ། ། ཡོངས་སུ་ངོ་བོ་བྱས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོ་གསུངས་པའི་འཐད་པ་རྣམས་ཀྱིས་
བསྟན་པར་བྱས་ཏེ། འདིའི་སངས་རྒྱས་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་ལྷན་པའོ། །
གསུམ་པ་གསུངས་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བཅམས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
དབང་དུ་བྱས་པའོ། ། སྤར་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའོ། ། འདི་ནི་
འཕགས་པ་མགོན་པོ་བྱམས་པས་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་བྱད་པར་རོ། །
ནག་པོའི་ཕྱོགས་ལ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། གང་གིས་སྟོན་གྱི་མཐར་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་ཐོས་
པ་ཡོངས་སུ་ངོ་བོ་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་འདྲིར་སྐྱེས་པ་བསྟན་པ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་མ་
ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཅིག་གོ། ། སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་ཐོས་པ་དང་ཡོངས་སུ་ངོ་བོ་བྱས་པ་
ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་ལ་ཡང་ཤིན་ཏུ་རིང་པོ་ནས་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་དེ་འདྲིར་དད་པ་ཅམ་
གྱིས་ཐོས་ནས་ཀྱང་ཡང་དག་པར་སྟོགས་པ་གཡོ་བ་དང་མི་གཡོ་བར་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་
གཉིས་པའོ། ། སྤར་གཡོ་བར་དང་མི་གཡོ་བར་ཀྱུར་ནས་བྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ལྷག་པར་
མོས་པ་ཡོངས་སུ་དོར་བ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་དག་ལས་ལྷང་བ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་གསུམ་པའོ། ། འདི་རྣམས་ཀྱང་རིམ་གྱིས་བསྟན་པར་བྱ་བའོ། ། དེ་ལ་དང་པོ་གསུངས་པ་ནི།
རབ་འབྱོར་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། གཉིས་པ་
གསུངས་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ནི་དུས་རེ་ཞིག་ཅས་བྱ་བས་ཏེ་ཞག་

ཁ་ཅིག་ལ་རྗེས་སུ་འཇུག་པའོ། ། འཕྲོག་པར་འགྱུར་བ་ནི་འགལ་བ་ཅན་དང་ཉེ་བས་གསལ་བར་བྱེད་པའོ། ། སྐར་ཡང་མི་སྟོར་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་དེ་ཙམ་དུ་ཡོངས་སུ་ངོས་པས་བསྟན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ནི་ལྷག་པར་མོས་པ་དང་ལྷག་པར་མོས་པ་མ་ཡིན་པ་དག་ལ་མ་ངེས་པར་གསུངས་སོ། ། འཕྲོག་པར་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་ལ་གལ་ཉེ་གསལ་བར་མ་གྱུར་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡང་གསལ་བའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་ངོ་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་གྲས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་དག་པའི་སྐྱ་ནི་ཡང་དག་པའི་དོན་ལའོ། ། གང་གིས་སྒར་ཡོངས་སུ་ངོས་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། རྗེས་སུ་མ་འབྲངས་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་པ་སྟེ། གང་དུ་ཡོངས་སུ་ངོ་བུ་སྤྱི་ལོ་པོར་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། གཡེང་བ་ནི་དད་པ་ལས་ཉམས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བྱམ་པར་འགྱུར་བ་ནི་ལྷག་པར་མོས་པ་ལ་འཕེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེའི་སྒོ་རྒྱུད་པར་འགྱུར་བ་ནི་ངེས་པའི་དོན་ལ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྤོང་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདུས་བྱས་པའི་རས་བལ་ནི་རས་བལ་དུ་བྱས་ནས་དེ་དང་མཚུངས་པའོ། ། ཤིན་ཏུ་འཇུག་པའི་ཤེས་རབ་ཉིད་མེད་པས་ངལ་བ་སྟེ་གཞན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གསུམ་པ་གསུངས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲུལ་ཁོ་ན་སྟེ་གང་གི་སྒོ་རྒྱུད་པར་འགྱུར་ནས་རྣམ་པར་ཐམས་ཅད་དུ་བཅོམ་ལྟན་འདས་མ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་དོར་བ་དེའི་ཆེ་གསུམ་པར་འགྱུར་རོ། ། ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་བྱགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་འདི་རྣམས་ཀྱིས་འགོ་བར་བྱས་པས་ན་ཐེག་པ་སྟེ། དད་པ་དང་བཙེན་འགྱུས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། ། དེ་རྣམས་ནི་དེའི་གསར་པ་སྟེ་ཡུན་རིང་པོར་ཡང་དག་པར་གནས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། རྗེས་སུ་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དང་པོར་བདག་ཏུ་བྱས་ནས་ཡང་བྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་དོར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། རྗེས་སུ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྗེས་སུ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྗེས་སུ་བསྟན་པར་མི་འགྱུར་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་སུམ་ཅུ་ཅ་བདུན་གྱིས་སོ། ། བྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་དཀྱིས་པ་ཡོངས་སུ་དོར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། གསུངས་པ་ནི་ཉིད་ཀྱི་དོན་དཔེས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་སྐྱ་ནི་གསལ་བའི་དོན་ལའོ། ། བདེ་བར་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་ནི་མི་ཟད་

པ་སྟེ་བདེ་བས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། བར་ཆད་མེད་པ་ནི་བགལ་གྱི་དངོས་པོ་མེད་པའོ། །
མ་སྒྲས་པ་ནི་མཉམས་པའོ། ། མ་སྒྲད་པ་ནི་ཉེ་བར་འཆེ་བ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདིར་དཔེས་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཚུངས་པར་སྒྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་མ་བསྟན་པ་ནི་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བར་མ་དོར་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དབྱས་སུའོ། ། དཀའ་བའི་ལམ་ནི་ལམ་དཀའ་བའོ། ། ཉེ་བར་སྒྱུར་བ་ལམ་ལས་
ཞེས་བྱ་བས་ཨ་ཙར་གྱི་འགྱུར་རོ། ། བསྐྱུ་བའི་མཐར་བསྐྱབ་པ་ལ་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །
ནམ་པར་འདིག་པ་ནི་ལམ་དཀའ་བ་ལ་བསྐྱུ་བའོ། ། དད་པ་ཡོད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང་དེའི་ལམ་ལ་ཡང་ཡིད་ཆེས་པའོ། ། བཟོད་པ་ནི་སྒྱུར་བ་
ཐེག་པ་ཉིད་དོ། ། སྲིད་པ་ནི་དེ་འདོད་པ་ཉིད་དོ། ། འདུན་པ་ནི་གོང་ནས་གང་གི་གནས་
སྐབས་ལའོ། ། བཙོན་འགྱུས་ནི་སྒྲོས་བའོ། ། བག་མེད་པ་ནི་དགེ་བ་ལ་བརྟེན་པའོ། ། མོས་པ་ནི་
ཐབས་དང་ཐབས་ལས་བྱུང་བ་ལ་འདི་ལྟར་ཞེས་བསྟན་པ་འདྲིན་པའོ། ། ལྟག་པའི་བསམ་པ་
ནི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་ལྟག་པའི་བསམ་པའོ། ། གཏོང་བ་ནི་ལམ་ལ་བར་ཆད་བྱེད་
པའི་ཆོས་ནམས་ལའོ། ། གྲས་པར་བྱེད་པ་ནི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནམས་ལ་མི་འདོར་བ་
ཉིད་ཀྱི་སྒྱུབ་པའོ། ། དགའ་བ་ནི་འདི་ནམས་ཉིད་ལ་མཆོད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་མཛོན་པར་
དགའ་བའོ། ། དང་བ་ནི་རི་ལྟར་བཤད་པའི་ཡོན་ཏན་སྒྱུབ་པ་ལ་ཡང་དག་པར་སྲིད་པའོ། །
རབ་དུ་དགའ་བ་ནི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ནམས་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་
པ་ཉིད་ལ་ཀུན་ལས་ཐྱོགས་སུ་བྱེད་ཅིང་རབ་དུ་དགའ་བའོ། ། བཙོན་པ་མི་གཏོང་བ་ནི་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལ་སྟོན་པ་ལམ་མི་འདོར་བའོ། ། དེ་
དག་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་བརྟེན་པར་བྱེད་ན་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་ལ་དེ་ནམས་ཀྱི་དད་
པ་དེ་རི་སྲིད་དུ་བཙོན་པ་མི་གཏོང་བ་ནི་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་ནམས་
ཀྱང་བཙོན་ལྟན་འདས་མ་ཐོབ་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་གནས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་
བའོ། ། པོ་ཏི་འགའ་ཞིག་ལ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་མཛོན་པར་
རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་འདོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་དད་པ་ནི་དད་པ་
གཞན་མ་ཡིན་ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་དེ་དོན་གསུངས་པ་ནི་ཉིད་ལ་དཔེ་གཞན་པའི་དོན་དུ་

གང་ལ་ཅུང་ཟད་གྲགས་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། ཐབས་མཁས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལྟ་ནམས་ཀྱིས་སོ། ། དེ་བཞིན་
དུ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་གིས་ཡོངས་སུ་བབྱང་བའི་བྱིར་གྱིན་ཏུ་ཡོངས་སུ་སླིན་པ་དང་འབྲ་
བའི་སེམས་ཀྱི་དད་པ་ལ་སོགས་པ་ཆུ་དང་འབྲ་བ་ཁྱར་ཞིང་དེ་བར་མ་དོར་འབྲིགས་པར་མི་
འགྱུར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་གནས་པར་འགྱུར་རོ། ། མ་སྤྲོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་ལ་སྤྲོས་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། མ་སྤྲོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡུལ་
དད་པ་དང་བཙུན་འགྲུས་ལ་སོགས་པ་མ་སྤྲོད་པའི་བྱིར་རོ། ། ཡང་གྱིན་ཏུ་བརྟན་པའི་དོན་དུ་
ནམ་པ་གཞན་གྱིས་གྱུར་དཔེ་གསུངས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གྱིན་ཏུ་
གསལ་བ་ཡང་གྱུ་ཆག་པར་དོགས་པའི་རྒྱ་ནམས་མ་རྟོགས་པའི་བྱིར་འཆལ་བའི་ཤེས་རབ་
ཅན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཆག་པར་དོགས་པའི་རྒྱ་ནམས་དེ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་མིག་ཚགས་མ་བྱས་
ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལ་འདིར་དོགས་པ་ནམ་པ་གཉིས་ཏེ། རྩ་བ་ཉམས་པའི་
དོགས་པ་དང་འབྲས་བུ་ཉམས་པའི་དོགས་པའོ། ། དེ་ལ་རྩ་བ་ཉམས་པའི་དོགས་པ་གསུངས་
པ་ནི་དེའི་རྩལ་ཀྱང་གཞན་དུ་འགྱུར་ལ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འབྲས་བུ་ཉམས་པར་དོགས་པ་གསུངས་
པ་ནི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དོན་ཆེན་པོ་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་
དམིགས་པའི་དད་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལས་སོ། ། གཞན་གྱི་དོན་ཆེན་པོའི་རིན་པོ་ཆའི་ཕྱང་
པོ་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོབས་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ལས་སོ། ། མིག་ཚགས་
བྱ་བ་ལེགས་པར་བྱས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། མིག་ཚགས་བྱས་པ་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཇི་
ལྟར་ཡང་མིག་ཚགས་བྱས་པར་འགྱུར་བའོ། ། ལེགས་པར་བཤམས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆང་བ་
ཉིད་ཀྱིས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྱུར་བར་བྱས་ཏེ་མཐུན་པ་ནི་རྩེས་སུ་མཐུན་པའོ། ། དེའི་བྱིར་དེ་
བཞོན་པ་ཞེས་རིག་པར་བྱའོ། ། བཞོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཞོན་པའི་སྟོན་དོ། ། ཡང་བརྟན་པར་
བྱ་བའི་བྱིར་དཔེ་གཞན་གསུངས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཀན་པོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཁོགས་པའི་ལུས་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། ཀས་པ་ནི་ན་སོ་མང་བའི་བྱིར་རོ། །
འཁོགས་པར་གྱུར་པ་ནི་ན་སོ་མང་བ་ཉིད་ཀྱིས་དྲན་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཉམས་པའོ། ། ལོ་
བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ལོན་པ་ནི་དེ་ལོ་བརྒྱ་ཉི་ཤུའི་ཆད་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་ལོ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་པ་སྟེ། བརྒྱ་ལས་

ཐ་ནའོ། །སྐྱེས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། །འདི་ལ་སྐྱེ་བ་ལ་ལོ་འདི་ཙམ་
སོང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྐྱེས་པའི་དོན་ནོ། །མ་བརྟེན་པར་སྤྲི་ལས་ལྷང་ནུས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་པའོ། །སྤྲི་ནི་ཉལ་སྤྲིའོ། །འགྲོ་བ་ནི་འགྲོ་བའི་དོན་དུའོ། །
བཙམ་པ་ནི་ཟད་པའོ། །གང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་གང་ལའོ། །རི་སྤྲིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རིང་བོ་
རི་སྤྲིད་དོ། །གནས་དེར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གྲོང་ཁྱེར་དེར་ཞེས་བྱ་བ་ལའོ། །དཔེ་ཉིད་ནི་དཔེ་སྟེ་རྒྱ་
མཚའི་གྲུ་ལ་སོགས་པའོ། །དེའི་མཐའ་ཅན་གྱི་ལེའུ་སྟེ་དཔེའི་ལེའུ་ལས་ལེའུ་བཅུ་བཞི་
པའོ། །།། དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་མཁས་པ་དག་གིས་རྣམ་པར་བྲལ་ཐེག་པ་
གཉིས་ལས་ལྟུང་ངོ་། །མ་བྲལ་བ་ནི་སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་
མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དེ་[?]རབ་དུ་བསྟན་པ་ལ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་འོ་
ན་དེ་ལྟར་ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་ལས་དང་པོ་ལ་གཏམ་གང་ཡིན་
ཞེས་འདི་བར་བྱེད་པ་ནི་ལས་དང་པོ་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གནས་པར་བཟྱི་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་བསྐྱབ་པ་ལས་སོ། །བསྐྱབ་པར་བཟྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལས་སོ། །དེ་ནས་
བཙམ་ལྟན་འདས་ལས་དང་པོ་ལ་ཅི་ནས་ཀྱང་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་དགོངས་པ་དེའི་
ཕྱིར་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་བསྟེན་པར་བྱའོ་ཞེས་བསྟེན་པར་མཛད་པ་ནི། རབ་འབྱོར་
འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བསྟེན་པར་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་མི་འདོར་བ་ལས་སོ། །
བསྟེན་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚོས་སྟོན་པའི་དུས་སུ་ཡོངས་སུ་མི་འདོར་བ་ལས་སོ། །བསྟེན་
བཀྱར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ལས་སོ། །དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེ་ན། གསུངས་
པ་ནི་གང་དག་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདོམས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་དོན་
དུའོ། །རྗེས་སུ་སྟོན་པར་འགྱུར་པ་ནི་སྐྱབ་པ་རྣམ་པར་སྐྱར་བའི་དོན་དུའོ། །གདམས་ངག་གི་
རང་གི་ངོ་བོ་གསུངས་པ་ནི་གང་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྐྱར་འདི་དགོ་བའི་བཤེས་
གཉེན་རྣམས་གང་ཡིན་ཞེས་དེའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ནི་དེ་དག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་
དག་ནི་འདིའི་ཕྱིར་རི་ལྟར་དོན་ཉེ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི་དེ་ལ་འདི་རྟེན་དུ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་རྟེན་དུ་རྣམ་པ་འདིས་སོ། །ཁྱོད་ཚུར་ཤོག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་ནས་འདོད་པར་མ་བྱེད་ཅིག་ཅེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་སོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་

སྐྱབ་པ་འདི་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དྲུག་བསྐྱབ་པ་དང་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་
ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པ་དང་། མཚན་མ་མ་ཚོག་ཏུ་མི་འདྲིན་པ་དང་། ས་གཞན་ལ་འདོད་པ་མི་
བསྐྱེད་པ་ལས་སོ། ། དང་པོ་གསུངས་པ་ནི་སྦྱིན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོར་བའམ། མཛོན་པར་བཙོན་པའོ། ། གཉིས་པ་གསུངས་པ་
ནི་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བའོ། ། གསུམ་པ་གསུངས་པ་ནི། གཟུགས་སུ་མ་སྟེམས་ཤིག་
ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ལྟ་བུས་གཟུང་བར་མ་བྱེད་ཅིག མི་
སྟེམས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའོ། ། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་ནི་
གོམས་པའོ། ། བཞི་པ་གསུངས་པ་ནི་རིགས་ཀྱི་བྱ་ཁྱོད་གཟུགས་སུ་སྟེམས་ཤིག རབ་འབྱོར་དེ་
ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བར་བསྟུ་བའོ། ། ད་ནི་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཚོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་ལ་རག་ལས་པའི་བྱ་ངན་ལས་
འདས་པ་མི་འདོད་ཅིང་སྤྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་དོན་དུ་གཉིར་
བར་གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དཀའ་བ་སྦྱོད་པ་བཅུད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི།
བཙོམ་ལྡན་འདས་དཀའ་བ་བསྐྱེད་པ་ལ་གསོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོའི་
སྦྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡོངས་སུ་བསྐྱོམས་པའོ། ། རང་དབང་དུ་
གྱུར་པ་ལགས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལམ་ལ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པའི་བྱིར་རོ། ། འདིར་ནི་སྟོང་རྗེ་ཉིད་
བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་ལྟང་བ་ལ་འགོགས་པའི་རྒྱ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ད་ནི་བཙོམ་ལྡན་འདས་གནས་སྐབས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་པན་པའི་བྱིར་
དང་བདེ་བའི་བྱིར་དང་སྟོང་བཅེ་བའི་བྱིར་དང་སྦྱོབ་པ་དང་སྦྱབས་དང་གནས་དང་དཔུང་
གཉེན་དང་གླིང་དང་སྤང་བ་དང་ཡོངས་སུ་འབྲེན་པ་དང་རྟེན་དུ་གྱུར་བར་བྱོལ་ཞེས་ཉེ་བར་
བཀོད་ནས་བསྟན་པ་ལ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། །
འགྲོ་བ་ལྔ་རྣམས་ལས་ཡོངས་སུ་འགྲོ་བར་བྱ་བ་མི་འཇིགས་པའི་གནས་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པའི་
བསམ་པས་པན་པའི་བྱིར་དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་རྣམས་ལས་སེམས་ཅན་གྲོལ་ཏེ་བདེ་བ་ལ་རབ་ཏུ་
གནས་པའི་བསམ་བས་བདེ་བའི་བྱིར་དང་གཉི་ག་དག་གིས་འཇིག་རྟེན་ལ་བཅེ་བའི་བྱིར་
དང་འཇིག་རྟེན་ལ་བཅེ་བ་དེ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་སྤྲུག་བསྐྱེད་རྣམས་ལས་ཡོངས་སུ་གྲོལ་བའི་

དོན་དུ་ཆོས་སྟོན་པའི་བསམ་པས་སྒྲིབ་པ་པའོ། ། སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱིས་གདུངས་པའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་
ནམས་ལས་ཡོངས་སུ་གྲོལ་ནས་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་ཕྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་རབ་དུ་
གནས་པའི་བསམ་པས་སྐྱབས་སོ། ། སྦྱོར་བ་མེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་སྟོན་པའི་བསམ་པས་
གནས་སོ། ། གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ནམས་ཀྱི་པ་རེལ་དུ་ཆོས་སྟོན་པའི་བསམ་པས་
དཔུང་གཉིན་ནོ། ། སྤྱིང་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་ནམ་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་བསམ་པས་
སྤྱིང་ནམས་སོ། ། འཛིག་རྟེན་ལ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱན་པ་ཐམས་ཅད་ནམ་པར་གཡོ་བས་སྤང་བའོ། །
སེམས་ཅན་ནམས་ལ་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཕྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་ཉེ་བར་འདྲེན་པར་བྱེད་པའི་
ཆོས་སྟོན་པའི་བསམ་པས་ཡོངས་སུ་འདྲེན་པའོ། ། ནམ་མཁའ་ལ་འགོ་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཆོས་སྟོན་པ་ལས་རྟེན་དུ་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་མདོར་
བསྡུས་པའི་དོན་ནོ། ། འཛིག་རྟེན་པའི་སྐྱབས་སུ་འགྱུར་བར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་
མདོར་བསྟན་པའོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་བཙུན་འགྱུས་ཚུལ་ཞེས་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་རྟོ། ། མདོར་
བསྟན་པ་རི་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དག་བརྒྱད་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། དེ་དག་
ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱག་བསྐྱེལ་དེ་ནམས་ལས་སོ། ། འདི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཛིག་རྟེན་ནོ། ། འབད་
པར་བྱེད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོ་ཆ་བགོ་པའོ། ། བཙུན་འགྱུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོར་བའོ། ། སྒྲེབ་ལ་
སོགས་པ་ཉིད་ཆོས་ཉེ་དེ་དང་ལྡན་པས་སྒྲེབ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཅན་ནམས་སོ། ། ལྷོན་གྱི་
བཙུན་ལྡན་འདས་མ་ནམས་ལ་རྟེན་གྱི་འབྲེལ་གྱི་རྗེས་ལ་སྒྲིབ་པའི་འབྲེལ་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། །
གང་ཞིག་འབྲེལ་བ་མེད་པ་དེ་ནི་སྦྱོར་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འཁོར་བའི་གནས་སྐབས་སུ་
ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་སུ་བྱུང་བ་གང་གི་ཆེ་གཅིག་དུ་གྱུར་པ་སོ་སོ་མ་
ཡིན་པར་གྱུར་པ་འཇུག་པ་དེའི་ཆེ་དེ་ནམས་ཀྱིས་སོ་སོ་མ་ཡིན་པར་འཇུག་པར་སྦྱོར་བ་ཞེས་
བརྗོད་དོ། ། གང་གི་ཆེ་ཤིན་དུ་ནམ་པར་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྒྱ་མཐུན་པའི་ཐོས་པ་དང་
བསམས་པ་དང་བསྟོམས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རིམ་གྱིས་གནས་ཡོངས་སུ་བསྐྱུར་བ་
གྱུར་བ་ལ་ཡོངས་སུ་བྱུང་བ་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་དག་གིས་སོ་སོར་གྱུར་པ་ཤིན་དུ་
དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གནས་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཆེ་སྦྱོར་བ་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་
ཡིན་ནོ། ། འབྲེལ་བ་མེད་པ་དང་སྒྲེབ་པ་མེད་པ་དང་འགག་པ་མེད་པ་ནམས་ནི་འདི་ཉིད་ཀྱི་

ནམ་གངས་སོ། ། མཐུག་སྐྱད་པར་བྱེད་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ལམ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་སྐྱར་བ་ལས་ཏེ། དེ་བས་ན་འདིས་གནས་ཡིན་པས་ན་གནས་ཏེ། དེ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་
གནས་སུ་འགྱུར་རོ། ། རབ་འབྱོར་གཞུགས་ཀྱི་ས་རོལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཞུགས་མ་ཡིན་ཞེས་
བྱ་བ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་གཞུགས་སུ་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་སྤངས་པའི་ཕྱིར་གཞུགས་ཀྱི་ས་
རོལ་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་གང་ཞིག་གཞུགས་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་
ནི་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གཞུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་མི་འགྱུར་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། རབ་འབྱོར་
ས་རོལ་ཇི་ལྟ་བུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་དོ། ། གཞུགས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཞུགས་སོ། ། གཞུགས་ཀྱི་ས་རོལ་ཇི་ལྟ་བུར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ས་རོལ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཅེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ནམས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ཡིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་
པའོ། ། འོན་ཏེ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཚང་བྱ་བ་ཉིད་ནི་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་འགྱུར་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་དགོངས་པ་གང་ཡིན། གལ་ཏེ་གཞུགས་ཇི་ལྟ་བུར་དེ་ལྟར་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་
ཡིན་ནོ། ། འོན་ཏེ་ལྟར་གཞུགས་མངོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཚང་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། ། བཙམ་
ལུན་འདས་འདི་ལ་ནམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཡང་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདི་ལ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞུགས་ཀྱི་ས་རོལ་ན་ནམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཡང་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་དུ་ཞེས་བྱ་
བའོ། ། གལ་ཏེ་གཞུགས་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གཞུགས་ཞེས་བྱ་བར་ནམ་
པར་རྟོག་པར་འགྱུར་ན་དེའི་ཆེ་གཞུགས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཀྱི་གཞུགས་རྟོགས་པ་ཙམ་དུ་འགྱུར་རོ། ། གང་གི་ཕྱིར་གཞུགས་ཀྱི་
ས་རོལ་ན་གཞུགས་ཀྱི་ནམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་
བས་ན་དེ་ཙམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟོགས་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། །
བཙམ་ལུན་འདས་ནི་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་རྗེས་སུ་གནང་ནས། རབ་འབྱོར་འདི་ཡང་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སྟོང་བར་མཛད་དེ། གལ་ཏེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ནི་ས་རོལ་

རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ནམས་སོ། ། དེ་ནམས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ངེས་པར་སེམས་པ་ལ་ཡང་མངོན་དུ་བྱ་བ་
མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དཀའ་བ་བྱེད་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཀྱི་ཁམས་ལ་སྟོན་པ་དང་བཅས་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། འོ་ན་ཇི་ལྟར་དེ་ནམས་ཤེས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་བདག་ཅག་གིས་མངོན་པར་
རྟོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་
དགོངས་པའོ། ། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཉེ་བར་བསྟུ་བའོ། ། བ་རོལ་གྱི་སྐྱུ་ལ་ནི་
ཐུང་བ་ཉིད་དམ་པ་རོལ་པའི་ནམ་གངས་ནི་གཞན་གྱི་སྐྱུའོ། ། དེའི་ཤེས་པ་ནི་ཤེས་པ་སྟེ་དེ་ཉིད་
ལ་ཆོས་ཉིད་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དཐུང་གཉེན་དུ་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གླིང་གི་ནམ་པའི་ཆོས་སྟོན་
པའི་ཕྱིར་གླིང་ནམས་སོ། ། རྒྱས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱས་ཡོངས་སུ་སྟེ་ཐམས་ཅད་
ནས་བསྐྱོར་བ་ནི་བཏང་བ་ནམས་སོ། ། རྒྱུ་དབུས་ན་གནས་པ་ཐང་གི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་
ཏོ། ། སྟོན་གྱི་མཐའ་དང་བྱི་མའི་མཐའ་ཡོངས་སུ་ཆད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་གཟུགས་ནི་ཀུན་
བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོན་གྱི་མཐའ་ནམ་ཡང་དོན་དམ་པར་མི་འབྱུང་
བའོ། ། བྱི་མའི་མཐའ་ལ་ཡང་དོན་དམ་པར་ནམ་གྱི་ཆེ་ན་ཡང་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཏུས་
ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆད་པ་གང་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོན་
གྱི་མཐའ་དང་བྱི་མའི་མཐའ་དག་གིས་ཡོངས་སུ་ཆད་པ་སྟེ། ཏུས་གསུམ་གྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། ། འདི་ནི་ཞི་བ་སྟེ་
སྟུག་བསྐལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ནི་ཐུ་ལོམ་པ་སྟེ་མི་གཙང་བ་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཉེ་
བར་ཞི་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ནི་ཐུ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ་སྲིད་པ་གཞན་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འདི་ནི་ཇི་ལྟར་བཞིན་ཏེ་དོན་དམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་སྟེ་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་ནི་གླིང་དང་ཆོས་མཐུན་པས་གླིང་ངོ་། ། གླིང་ནི་
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སོ། ། དེ་སྟོན་པས་གླིང་ནམས་སུ་འགྱུར་རོ། ། སྟོང་འི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཆ་ནི་སྐུབས་
ཏེ་སྟོང་ལས་སྐྱེས་པ་འདི་ལ་སྐུབས་བྱེད་པས་ན་སྐུབས་ཏེ། དེ་ཉིད་ནི་ལིང་རྟོག་སྟེ་གཡོགས་
པར་བྱེད་པའོ། ། མ་རིག་པ་ཉིད་ནི་སྟོང་འི་སྐུབས་ཀྱི་ལིང་རྟོག་སྟེ་དེས་ཡོངས་སུ་ཁེབས་པ་ནི་
འཇིན་པའོ། ། ཇི་ལྟར་སྟོང་འི་སྐུབས་ཀྱི་ལིང་རྟོག་གིས་ཡོངས་སུ་ཁེབས་པའི་སྐྱེ་བོ་ལྟན་ཅིག་

[illegible]

འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་འགྲོ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འགའ་ཞིག་དུ་འོང་བ་
མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་འགྲེས་འདོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། ། དེ་དག་རྟེན་དེ་ལས་མི་
འདའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་དེ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་འདོར་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། བྱད་པར་གྱི་གནས་
སྐབས་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ནི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་མེད་པས་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་
པའི་རྟེན་ཅན་ནོ། ། སྟེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་མི་སྟེ་བའི་རྟེན་ཅན་ནོ། ། རྩ་དང་རྩེན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་
མི་སྟེད་པའི་ཕྱིར་འབྱུང་བ་མེད་པའི་རྟེན་ཅན་ནོ། ། དངོས་པོ་མེད་པའི་ཐ་སྟད་ཀྱི་རྩ་རང་
བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་མེད་པའི་རྟེན་ཅན་ནོ། ། མི་ལམ་གྱི་རྟེན་ཅན་ནི་ཆད་མ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཟུགས་མེད་པའི་ཕྱིར་སྤྲ་མེད་པའི་རྟེན་ཅན་ནོ། ། ཞི་བའི་རྟེན་ཅན་ནི་དངོས་
པོ་ལས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྩ་རན་ལས་འདས་པའི་རྟེན་ཅན་ནི་རང་བཞིན་
ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དང་སྟོས་པ་རྣམས་རྩ་རན་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འབྱུང་བ་མེད་པའི་རྟེན་ཅན་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མེད་པར་སྟོ་འདོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འོང་བ་མེད་པ་ནི་གང་ནས་ཀྱང་འོང་བ་མེད་པའོ། ། འགྲོ་བ་མེད་པ་ནི་གང་དུ་ཡང་འགྲོ་བ་
མེད་པའོ། ། འོང་བ་དང་འགྲོ་བ་དག་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟེན་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རབ་དུ་ཞི་
བ་དེའི་ཕྱིར་རབ་དུ་ཞི་བའི་རྟེན་ཅན་ནོ། ། གང་གི་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་དང་བརྟེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་
ཟབ་པའི་ཆོས་རྣམས་གསལ་བར་བྱེད་པ་དེ་བས་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལྷག་པར་མོས་པ་མི་སྲིད་
ཅིང་འདྲི་བར་བྱེད་པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་སྲུ་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཟབ་མོ་ཞེས་བྱ་བས་སོ། ། ལྷག་པར་མོས་པ་ལ་རྩ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། སྟོན་གྱི་
སྟོད་པ་དང་རྟེན་གྱི་བྱད་པར་རོ། ། དེ་ལ་སྟོན་གྱི་སྟོད་པ་གསུངས་པ་ནི། སྟོད་པར་གྱུར་པ་ནི་
སྟོད་པར་འགྱུར་བས་ན་སྟོད་པར་གྱུར་པའོ། ། འདོན་པ་ལ་ཡང་སྟོད་པ་སྟེ། པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
དུག་སྟངས་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། རྩ་གཉིས་པ་ནི་རྟེན་གྱི་བྱད་པར་ཏེ། སྟོན་གྱི་
སངས་རྒྱས་རྣམས་ཏེ། དེ་གསུངས་པ་ནི་སྟོན་གྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྩ་གཉིས་ཀྱིས་
ཡང་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་སྟོན་པའོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རང་བཞིན་གཞན་རྣམས་ཀྱི་ཡང་ལྷག་པར་མོས་པ་མི་སྲིད་ཅིང་འདྲི་བར་བྱེད་

པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ངི་ལྟ་བུ་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདུལ་བ་ལས་བྱུང་བ་དབེན་པའི་རང་བཞིན་
ཅན་ནོ། ། འདུལ་བ་ནི་གསལ་བ་སྟེ། འོས་པའི་ཕྱིར་འདུལ་བ་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། འདོད་ཆགས་
པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་རྣམས་
ཀྱིས་དབེན་པའི་རང་བཞིན་འདི་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་དེ་བས་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་
བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཉེན་དེ་དག་ཉིད་མངོན་བར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་
ཞིག་འདི་ནམ་མཁའ་ལ་འགོ་བ་སྟེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་འབྱོར་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གསུངས་
པའོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་དོན་ལ་ཁྱད་པར་གསུངས་པ་ནི་དཀའ་པ་བཞིན་
པ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་རྗེས་སུ་
གནང་ནས་ཁྱད་པར་གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། གཞལ་དུ་
མེད་པའི་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བྱ་བའི་དོན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་རྗེ་ཡོངས་
སུ་བསྒྲོམས་པའི་གོ་ཆར་འགྱུར་རོ། ། ཤེས་རབ་ཡོངས་སུ་བསྒྲོམས་པ་མེད་པར་དེ་ཙམ་ཉིད་
ཀྱིས་དགའ་བ་སྟོད་པ་སྟོད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། གཞུགས་དང་འབྲེལ་
བ་ཡང་མ་ཡིན་གཞུགས་ཀྱི་དོན་དུ་འབྲེལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གཞུགས་ལ་སོགས་
པའི་ཆོས་རྣམས་ཤིན་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་
དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཚན་མར་བྱས་ནས་གོ་ཆ་འདི་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཀྱང་མཚན་མ་
མེད་པར་བྱས་པ་ནི་གོ་ཆ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། གནས་གསུམ་པོ་ནི་སོ་སོར་འདོད་པར་
བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་གཅིག་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། དོན་གྱི་དབང་འདི་འདོད་
པའི་དོན་ནོ། ། དེ་ཡང་བཅོམ་ལྷན་འདས་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པ་ནི་གནས་མེད་ཅིང་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ལྟོན་གྱི་པོ་ཏི་རྣམས་ལ་གནས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་
སོ། ། གོ་ཆ་བགོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐ་མའི་འགྲེས་འདོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འདོན་པ་འདི་ཉིད་ཀྱང་
རིགས་པའི་ངོ་བོ་སྟེ། ལྟོན་གྱི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྣམས་ཀྱིས་མི་འབྲེལ་བའི་
གོ་ཆ་ཞེས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་གང་ཞིག་ རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ།
གནས་གསུམ་པོ་ནི་སོ་སོར་འདོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ་ས་གསུམ་པོ་དེ་དང་མ་འབྲེལ་བའི་
ཕྱིར་གོ་ཆའི་དགོངས་པའོ། ། དེ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་བར་མཛད་པ་

ནི། རྟོན་གྱི་དབང་ཞེས་བྱ་བ་ལྟེ། དེ་ནས་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ལ་རང་གི་དགོངས་པ་གསལ་
བར་བྱེད་པ་ཟབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་གསུམ་མོ། ། དམིགས་པའི་སྒྱུར་བས་སོ་སོར་
འདོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། རྟོན་གསུམ་ལ་ཡང་སྒྲོམ་པ་པོ་མི་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་
འཐད་པ་རྣམས་སོ། ། ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་མཆིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲོམ་པ་པོའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པའི་དངོས་པོ་མི་དམིགས་པའི་བྱིར་རོ། ། གང་དུ་ཡང་མ་མཆིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་དུ་
ཡང་ཆོས་མེད་པ་ལ་ཡང་སྐལ་བ་མ་མཐོང་བའི་བྱིར་རོ། ། རྟོན་གསུངས་པ་ལ་དེ་ཅིའི་བྱིར་
ཞེས་བྱ་བའི་འདྲི་བའོ། ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་དུ་ཞེས་བྱ་བས་ལན་ནོ། །
ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་དངོས་པོར་གྱུར་པའོ། ། དེ་བས་ན་འདི་ནི་ནམ་མཁའ་སྒྲོམ་པ་ལྟེ། ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་པའི་སྒྲོམ་པ་ལྟེ། སྤྲོད་པ་ཉིད་ཅམ་མཐོང་བའི་བྱིར་རོ། ། ཆོས་
ཐམས་ཅད་སྒྲོམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་ལ་ཡང་རྟོན་འདི་ཉིད་དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་འདི་ནི་མ་
ཆགས་པའི་སྒྲོམ་པ་ལྟེ། ཤིན་ཏུ་སྒྲོམ་པ་ཡང་ངོ་། ། ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་དམིགས་པའི་
བྱིར་དང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། ཆོས་རྣམས་མཐའ་ཡས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་མེད་པའི་སྒྲོམ་
པ་ནི་མེད་པའི་སྒྲོམ་པ་ལྟེ། གཟུང་བ་མི་དམིགས་པའི་བྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་མ་མཆིས་
པའི་སྒྲོམ་པ་ནི་འདྲིན་པ་མི་དམིགས་པའི་བྱིར་རོ། ། འདིས་ནི་མཆན་མ་མེད་པ་ལ་གནས་པའི་
ས་གསུམ་ཡང་དམིགས་པའི་སྒྱུར་བས་སོ་སོར་འདོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་རྟོན་ཏོ། །
ཕྱོགས་སུ་མ་ལ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཅོམ་ལུན་འདས་ཀྱིས་རྟོན་གྱི་དབང་ཅི་ཞིག་ཅེས་འདྲི་
བའོ། ། རང་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པ་མེད་པ་ནི་འདིར་ལན་ནོ། ། རབ་འབྱོར་གྱིས་ཡང་ཟབ་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་ནི་གནས་སྐབས་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟ་བུས་ན་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟེ། འདི་ལས་ཆད་མ་མེད་པའི་གནས་པ་ཉིད་ལས་རྒྱ་གཞན་མེད་པས་ཀྱང་
བརྟག་པར་བྱ་བ་ནི་སྤྱད་བར་བྱ་བའོ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་འདི་ནི་བྱིར་མི་ལྟོག་པ་འོན་ཏེ་མ་ཡིན་
ཞེས་བྱ་བའི་འོག་ཏུ་སྒྱུད་པའི་མཆན་མ་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། གང་དུ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བརྗོད་པར་གྱུར་པ་ལ་དམིགས་པའི་སྒྱུར་བས་མངོན་པར་
ཞེན་པ་མི་སྦྱེད་པའོ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་ཡོངས་སུ་བརྗོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་དག་སྦྱེགས་
པ་རྣམས་ཀྱིས་གསལ་བ་ཡང་དག་པར་སྤྲས་ནས་སྤྲ་བ་ལ་སྤྲ་བའི་བསྟན་པའི་ཆོག་རྣམས་ལ་

སྒྲིང་པོའི་འདུ་ཤེས་འདི་ལ་སྦྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་ཟབ་པའི་ཆོས་ཐོས་པ་ལ་འདི་
ཁུམ་པ་དང་སྐྱག་པ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཁ་ཅིག་མངོན་པར་དགའ་བར་བྱས་
ནས་ཉན་པ་པོར་འགྱུར་རོ། ། ཡོན་ཏན་འདི་རྣམས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ལྡན་པ་བྱིར་མི་ལྷོག་
པར་འཇོན་པར་བྱའོ། ། འདི་ཡང་སྡོན་གྱི་མངོན་པར་བཙོན་པ་མེད་པར་གསུངས་པ་ནི་རིག་
པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་རིང་པོ་ནས་ཤིན་ཏུ་བྱ་དགའ་བ་རྒྱལ་སྲིད་
དང་དཔུང་གཉིད་དང་བྱ་དང་ཡན་ལག་དང་ཉིད་ལག་དང་། ལུས་གཏོང་བ་ལ་སོགས་པའི་
མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་སྦྱོད་པས་བསྐྱལ་བ་གངས་མེད་པ་གསུམ་གྱིས་ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་
ཐོབ་པར་བྱེད་པ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་ཞེན་པ་སྤོང་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་ཅམ་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་མི་
དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་གནས་པར་བྱེད་ཅིང་དེ་
ཉིད་དུས་རིང་པོ་ཅན་དགའ་བ་སྦྱོད་པ་ཤིན་ཏུ་བདེ་བླག་ཏུ་བྱ་བ་སྟེ། དེ་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
མི་དམིགས་པའི་སྦྱོད་པ་ཉིད་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་གཙུག་པོར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་
ན་དེ་ལ་སྦྱོད་ཅིང་བྱིར་མི་ལྷོག་པའི་འཇོན་པར་བྱའོ། ། བཙོན་ལྡན་འདས་རྣམས་པ་གང་གིས་
དེས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བརྟགས་པ་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་པར་
རྟོགས་པའི་དུས་ལ་ལྟག་མཐོང་གི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བརྟགས་པས་སོ། ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ལ་
གཞིལ་བའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་མངོན་དུ་རྟོགས་པར་བྱས་ཏེ། བྱེ་བྲག་
དུ་བརྟག་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། རྒྱུད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་གྱིས་སོ། །
ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་གཞིལ་བ་ཉིད་རི་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་ནམ་མཁའ་ལ་གཞིལ་བ་
ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྤོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་ནམ་
མཁའ་དང་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དུས་ལ་ཆོས་རྣམས་
ཁ་ཅིག་ནི་སྤྲང་བར་འགོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་
མངོན་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཡང་ནམ་མཁའ་དང་འབྲེལ་བའོ། །
གཞིལ་བ་དང་འབབ་པ་དང་ཕྱོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱུད་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབང་
གིས་ཆོག་རྣམས་པ་གསུམ་སོ། ། དེ་ནི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བརྟགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་

ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ལྷག་མའོ། ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་ནམ་མཁའ་དང་
མཚུངས་པ་ཉིད་དོ། ། གཞལ་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ལན་ནོ། ། ཡུལ་དང་དུས་ལ་
གཞལ་བར་བྱ་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་གཞལ་དུ་མེད་པའོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཚད་མ་དང་བྲལ་བའི་
ཕྱིར་ཚད་མ་མེད་པའོ། ། དེ་ནི་གཟུགས་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནས་ངེ་སྲིད་གང་དུ་ཡང་མི་གནས་
ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདི་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཡུལ་དང་དུས་ལ་མི་བྱབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཚད་མ་དང་ལྡན་
པའི་ཕྱིར་གཞལ་དུ་མེད་པ་ལ་དེའི་ངོ་བོ་དང་སྒྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལ་ཐོབ་པ་ནི་རྟོགས་པའི་
སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ལ་རུང་པ་ཉིད་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ལའོ། ། ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ནི་ཆོས་གང་
ཡང་རུང་བ་མངོན་དུ་བྱ་བའོ། ། ལམ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པའོ། ། ལམ་གྱི་འབྲས་བྱ་ནི་
དེས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་ཤེས་ནི་སྤྱིའི་ངོ་བོ་ཡོངས་སུ་
གཙོད་པའོ། ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་བྱད་པར་གྱི་ངོ་བོ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའོ། ། སྤྱི་བ་དང་འཇིག་
པ་དག་ནི་ངེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ལས་ངེས་པ་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ནི་སྤྱི་བ་དང་
འཇིག་པ་དང་རྩ་གཞན་གྱིས་བྱས་པའོ། ། སྐད་ཅིག་མའི་ཕྱོགས་ལ་ནི་རང་གི་རྩ་ཚུལ་ལས་
སྤྱིས་པའི་འགག་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའོ། ། སྒྲོམ་པ་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་
སེམས་ལ་ངེས་པར་ཞུགས་པའོ། ། སྒྲོམ་པ་དང་བྲལ་བ་ནི་མངོན་པར་འདུས་མ་བྱས་པས་
འབད་པའི་བྱད་པར་ཅན་གྱི་སྒྲོམ་པའོ། ། ཕྱོགས་ནི་ཡུལ་གྱི་བྱད་པར་རོ། ། གཞན་དུ་ན་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་དེ་ཞེས་འདུག་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤྱི་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་ཏེ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཚད་མ་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་བྱ་བ་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་བོང་བ་དང་གནས་པ་དང་ལྡན་པ་ཕྱོགས་གཅིག་
པ་གཞལ་པར་བྱ་བ་ནི་བརྟགས་པའི་རྣམ་པར་འགྱུར་ན་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་
པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བར་འགྱུར་རོ། ། གང་གི་ཕྱིར་དེའི་རྣམ་
པ་དང་བྲལ་བ་ནམ་མཁའི་ཆོས་ཅན་དེ་བས་ན་དེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་
པར་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཐ་མི་
དད་པའི་ངོ་བོ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེ་

བའོ། ། ལན་ནི་གཟུགས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་
གཟུགས་སོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གིས་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་ཆོ་རུབ་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་ནམས་ལ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། དེ་ལྟར་ཟབ་པའི་ཆོས་ཐོས་པས་ལྟ་ནམས། བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཟབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་མངོན་པར་བསྟགས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་
འདོད་པ་ཆུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྤར་ཡང་ཟབ་པ་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་ཅིང་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ། དེ་
ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་ཟབ་པ་ནི་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་ཏུ་སྟོང་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིད་དཔག་དཀའ་བ་ནི་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་དག་གིས་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བལྟ་བར་དཀའ་བ་ནི་འཛིག་རྟེན་པའི་བསྐྱེད་པའི་ལམ་གྱི་སྟོང་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དག་ལ་ཡང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མི་རྟོག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བྱེད་འདོད་པ་མི་བྱེད་པ་ནི་བཙུན་པ་ཆུང་བའོ། །
གཞོལ་བར་མཛད་པ་ནི་མགྲ་བར་བྱེད་པའོ། ། གང་དུ་སྦྱས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་འདི་
ཉིད་ལ་ལྟག་པའི་བྱ་བ་དགག་པའོ། ། ནམ་མཁའ་ཟབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ལས་
དགག་པའོ། ། བདག་ཟབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་བྱེད་པ་པོ་དགག་པའོ། ། ཆོས་
ཐམས་ཅད་སྐྱབ་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཟབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་པའོ། ། ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོབ་པར་བྱ་བ་དེ་ནམས་འོང་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཟབ་པའོ། ། ངོ་མཆར་རྟོ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་ནི་སྤར་མ་མཐོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། མད་དུ་བྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་
ལ་བྱད་པར་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་མཐུན་པ་ནི་བསྐྱོག་པའོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མི་བབྱང་
བའི་སྤང་དུ་སྟེ་འདི་ནི་གཟུགས་སོ་ཞེས་མཆོན་མར་བྱེད་པ་ནི་འཛིན་པ་སྟེ། དེ་ལས་གཞན་ནི་
མི་འཛིན་པའོ། ། བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་པའི་ལྟ་ནམས་ཀྱིས་ཉེ་བར་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་ལེའུ་ནི་
ལྟའི་ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་བརྩ་ལྟ་པའོ། ། ། ། ད་ནི་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ངེ་ལྟར་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་
ཆོས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་གསལ་བར་མཛད་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མ་མཆིས་
པ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གཟུང་བར་རུས་པའི་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་

བོད་མི་དམིགས་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཚོས་འདི་ཡིན་ལ་དེ་བས་ན་
ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི། གང་ལ་ཡང་ཐོགས་པ་མ་མཆིས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གལ་ཏེ་ཉེ་བར་དམིགས་
པའི་ངོ་བོར་འགྱུར་ན་དེའི་ཆེ་ཆོས་ནམས་ལ་པན་ཚུན་དུ་མཚན་ཉིད་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཚོས་
གཅིག་གཞན་དུ་ཐོགས་པར་འགྱུར་རོ། ། དཔེར་ན་སྟོན་པོ་སེར་པོ་ལའོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་ལ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་གང་དུ་ཡང་ཐོགས་པ་མེད་པའོ། །
འདིས་ནི་ཚོས་ནམས་ཐམས་ཅད་ལ་སྟོ་འདོགས་པ་དང་སྐྱར་པ་འདེབས་པའི་མཐའ་མེད་པར་
གསུངས་པས་སོ། ། ཀུན་བཏགས་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར་སྟོ་འདོགས་པའི་
མཐའ་མེད་པའོ། ། ཚོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་སྐྱར་པ་མི་འདེབས་པའི་ཕྱིར་སྐྱར་པ་འདེབས་པའི་
མཐའ་མེད་པའོ། ། དེ་བས་ན་ཐོགས་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། ། ཐམས་ཅད་དུ་གཉིས་སུ་
མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་སྒྲངས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། ། འཐད་པ་གསུངས་པ་ནི། ཅམ་མཁའ་
དང་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཇི་ལྟར་ནམ་མཁའ་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་
གང་དུ་ཡང་ཐོགས་པ་མེད་པའོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་མཉམ་པ་ཉིད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི། ལམ་ཐམས་
ཅད་མི་དམིགས་པའི་སྤྲད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ལམ་ནི་སྟོ་འདོགས་པ་དང་སྐྱར་པ་འདེས་པ་དག་
ལ་རབ་ཏུ་གནས་པར་གྱུར་པ་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཅན་གཟུགས་ལ་སོགས་
པ་དང་རི་བོང་གི་རྩ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཏེ། དེ་ནམས་ཀྱི་མི་དམིགས་པ་ལས་སོ། ། གལ་ཏེ་
དངོས་པོའི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་ཡིན་ན་གཅིག་གཞན་དུ་ཐོགས་པར་འགྱུར་རོ། ། དངོས་པོ་མེད་
པའི་ངོ་བོ་ལ་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་གཞན་དུ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་རུས་པའོ། ། གཉི་གའི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་
བའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གང་དུ་ཡང་ཐོགས་པ་མེད་པའོ། ། ཐོགས་པ་མ་མཆིས་པའི་མཚན་
ཉིད་ནི་མཚུངས་པ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། ། གཉིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་དུ་ནི་འདྲ་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞོད་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་དོ་ལྟའི་མཚན་ཉིད་དོ། །
དེ་མེད་པས་ན་དོ་ལྟ་མ་མཆིས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། ། མངོན་པར་གྲུབ་པ་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་
དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འགལ་བ་ཅན་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། གནས་ནི་རབ་ཏུ་གནས་པ་སྟེ། བདེ་
འགོ་དང་ངན་འགོ་དང་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ནམས་སོ། ། དེ་མེད་པས་ན་གནས་མེད་པའོ། །

མངོན་པར་གྱུ་བ་པ་མ་མཆིས་པའི་སྤང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་པར་གྱུ་བ་པ་མ་མཆིས་པ་ལ་
གང་དུ་ཡང་རབ་ཏུ་གནས་པ་མེད་པའོ། ཅིའི་ཕྱིར་མངོན་པར་མ་གྱུ་བ་པ་ཞེན་གང་གི་ཕྱིར་
སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བའོ། ཅིའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞེན། སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་མི་
འཐད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ། གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཡིན་པར་གྱུར་ན་དེ་
རང་ལས་ཡིན་པར་འགྱུར་རམ་འོན་ཏེ་གཞན་ལས་ཡིན་པར་གྱུར་རམ། གཉི་གཉིས་ལས་ཡིན་པར་
འགྱུར་རམ། རྒྱ་མེད་པ་ལས་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་བརྟག་པ་བཞིའོ། ། དེ་ལ་རང་ལས་
སྐྱེ་བ་ནི་མི་རིགས་ཏེ་དེའི་ཆེ་ཆོས་མི་སྤྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མེད་པའི་བདག་ཉིད་ལ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་
མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་སྐྱེ་བའི་སྤྱོད་ལ་ཉིད་དུ་ཆོས་ཡོད་པར་གྱུར་ན། དེ་ནི་མི་
རིགས་ཏེ་ཡོད་པ་ལ་སྤྱོད་སྐྱེ་བ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡོད་པ་ལ་སྐྱེ་བ་སྟོས་པར་གྱུར་པ་ལ་
དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། ། བྱམ་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་རང་
ལས་སྐྱེ་བ་རིག་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མི་རིགས་ཏེ་གལ་ཏེ་གཞན་ལས་གཞན་
དག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ན་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། ། འདི་ནི་ཡོད་པར་
འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ་གཞན་ཡང་དེ་བྱེད་དེ། གང་དུ་རྒྱ་དེ་རུས་པ་ཡང་འབྲས་བུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་
རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་ནམ་པར་གཞག་པ་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། འདིར་ནི་བརྗོད་པར་བྱ་
སྟེ། རུས་པ་དེ་རུས་པའི་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་རམ། འོན་ཏེ་རུས་པར་
བྱ་བ་ལ་ཡོད་པར་འགྱུར། གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡིན་ན་ནམ་པར་གཞག་པ་དེའི་གནས་
སྐབས་ཁོ་ནའོ། ། གལ་ཏེ་རུས་པར་བྱ་བ་ལ་ཡིན་ན་རུས་པར་བྱ་བ་མེད་པ་ལ་དེ་ལ་ཇི་ལྟར་
རུས་པ་ཐ་དད་པ་བརྗོད་པར་བྱའོ། ། རུས་པ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ནི་དེ་དེ་ལྟ་བུ་གང་གི་ཕྱིར་འབྲས་
བུ་ཅུང་ཟད་ཉིད་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་སེམས་ལ་ཡང་རུས་པའི་ཁྱད་པར་འབྲས་བུ་
དང་འབྲེལ་པའམ་མ་འབྲེལ་བ་སྟེ་འབྲེལ་པ་ཉིད་ལ་ནི་མེད་པ་ལ་འབྲེལ་པ་སྟེ་ཞིག་ཡིན། མ་
འབྲེལ་བ་ཉིད་ལ་ནི་ནམ་པར་གཞག་པ་མེད་པ་ཉིད་དོ། ། གཉི་གཉིས་སྐྱེ་བ་ལ་ཡང་སྟོན་
གཉིས་པོ་འདི་ལས་གྲོལ་བ་མེད་དོ། ། རྒྱ་མེད་པ་ལས་སྐྱེ་བའང་མི་རིགས་ཏེ། དུས་རྟག་དུ་ནམ་
པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་ཐལ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ནམ་པར་དབྱེད་པ་ལས་དོན་དམ་པར་
སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པའོ། ། ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། རང་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། ། གཉི་གཉིས་

ལས་མིན་རྒྱ་མེད་མིན། དངོས་པོ་གང་དང་གང་དེ་ནི། ནམ་ཡང་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱ་
བཤོ། ངན་འགྲོའི་ལམ་དང་བདེ་འགྲོའི་ལམ་དང་མཉམ་པའི་ལམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ལམ་ནམས་སོ། དེ་མེད་པས་ལམ་མ་མཆིས་པའོ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ལམ་ཐམས་
ཅད་མི་དམིགས་པའི་སྤང་དུའོ། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྐྱེས་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་འཁྲུག་ནི་འདྲ་བ་ལའོ། རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྐྱེས་པ་ནི་རྗེས་སུ་མཐུན་
པར་སྐྱེས་པའོ། བྱེད་པ་པོ་ལ་ནི་ཏའི་རྒྱུན་ནོ། ལས་ཀྱི་དུག་པ་སྟེ་འབྲེལ་པ་བརྗོད་པར་
འདོད་པས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྐྱེས་པ་རབ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བའོ། དེ་
ཅིའི་སྤང་དུ་ཁེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་དེའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཅིའི་
ཕྱིར་ཁེ་ན། ལན་དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་འདི་སྤངས་
ཏེ་འདྲ་བ་ཡང་ཡིན་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་དགོངས་པའོ། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ། མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྐྱེས་པ་ཉིད་ལ་གཏན་
ཆིགས་གསུངས་སོ། མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱི་པ་དང་བྱ་དག་ལ་འདྲ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་
དགོངས་པའོ། གལ་ཏེ་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན་རི་ལྟར་པ་དང་བྱ་དག་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
དགོངས་པའོ། རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྐྱེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་གཏན་ཆིགས་གཞན་
གསུངས་པ་ནི། རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྐྱེས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་
འགྲོ་བ་དེ་བས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྐྱེས་པའོ། རྗེས་སུ་འགྲོ་ཞིང་
སྐྱེས་པ་ནི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྐྱེས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། རི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་འོང་བ་མེད་པ་དང་འགྲོ་བ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་གནས་བཟན་རབ་
འབྱོར་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་འོང་བ་མེད་པ་དང་འགྲོ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། རབ་འབྱོར་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མཉམ་པ་ཉིད་སྟོན་པར་
བྱེད་དེ། རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྐྱེས་པ་ཉིད་རབ་དུ་བསྐྱབ་པའི་དོན་དུ་འོང་བ་ཡང་མེད་སོང་བ་
ཡང་མེད་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། གང་ལས་ཀྱང་འོངས་པ་མེད་པ་གང་དུ་ཡང་འགྲོ་བ་མེད་པའོ། དེ་
ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པའོ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་དང་རོ་
གཅིག་པའི་རྟོགས་པ་འདི་ནི་འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཐམས་ཅད་དུ་

འགྲོ་བའི་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་སོ་སོར་རྟོགས་པས་བསྐྱེད་པ་བྱུངས་མེད་པ་དང་པོ་འདས་པར་གྱུར་
པ་ལ། མདོར་བསྟུས་པས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་མཐོང་བའི་ལམ་ཀྱི་རང་བཞིན་ས་དང་པོ་ལ་བྱང་
ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ཡང་དག་པར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ས་གཞན་
དང་གཞན་རྣམས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གཞན་དང་གཞན་དང་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་རྟོགས་པ་ལ་རྣམ་
པར་དག་པའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ས་ལ་དེའི་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་གཏན་དུ་བ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལྟར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསང་བར་གྱུར་པ་བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱན་སྲུང་ཚོགས་
པའི་རྒྱ་ཁ་ཅིག་བདག་ཅག་གིས་མི་མཐོང་ཞེས་དམུས་ལོང་ལྟར་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱིས་སྤྱན་པ་
ཅ་བ་ནས་འབྱེན་པའི་ཉི་མའི་དཔལ་ལ་སྤྱན་འབྱེན་པར་བྱེད་པ་བག་མེད་པ་ཆེན་པོ་ཀུན་ལ་
སྤྱོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། གང་ཞིག་འདི་གཟུང་བ་ལ་སོགས་པས་དབེན་པའི་
སྣང་བ་ཅམ་དེ་སྤྲ་མ་དང་བྱི་མ་ལ་རྗེས་སུ་མཆོམས་སྒྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་རང་གི་ཆ་ཅམ་ལ་ཡང་
ཐ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཡང་པན་ཚུན་དུ་མཆོན་ཉིད་མི་
འདྲ་བའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་སྣང་བ་ཅམ་ལས་ཐ་དད་པར་གཞན་དག་གིས་ཡོངས་སུ་
བརྟགས་པའི་བ་སྤང་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་མི་དམིགས་པའི་བྱིར་རོ། ། རྟེན་ཐམས་ཅད་ལ་
རང་གི་ཆ་ཅམ་ཐ་མ་ཉིད་ལ་ཅིའི་བྱིར་འདི་རྣམས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་མི་འདྲ་བ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཞེ་
ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་ཉིད་གྱིས་སོ། ། གང་གི་བྱིར་པན་ཚུན་དུ་མཆོན་ཉིད་མི་འདྲ་བའི་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྣང་བ་རྣམས་ལ་གང་ཟག་ལ་སོགས་པས་དབེན་པ་ཅམ་གྱི་སྒྲོས་རྣམ་
པར་བསྟན་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཡང་དེའི་ཀུན་ཏུ་
རྟོག་པ་ཅམ་ལས་ཐ་དད་པར་ཉི་བར་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དེ་ཉིད་ལས་དེའི་ངོ་
བོ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པར་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྣམ་
པར་རྟོག་པ་མེད་པ་ལས་ཀྱང་དེའི་འགྲུབ་པ་གང་ཡིན། གཅིག་ཉིད་ལ་ནི་སྤྱ་ཚོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་
རྣམ་པར་གཞག་པ་ལ་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཅིག་གི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་
རོ། ། དེ་བས་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྣང་ཀྱང་གང་ཟག་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྣང་གྱི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་འགག་པའི་དོན་དུ་ཀུན་རྟགས་ཅམ་གྱི་ཆོན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའོ། ། འདིར་ནི་བརྗོད་པར་

བྱ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཐ་དད་པར་མི་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཞིག་བརྗོད་པ་དེ་མ་རིག་པས་ལོང་
བ་ལ་ལྟོས་པས་ལེགས་པར་སྒྲས་པ་ཉིད་དོ། ། ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། མ་རིགས་པ་ནི་སྦྱོར་གྱི་རྒྱ་
པ། ། མིག་སེར་གསུངས་པ་འཇུག་པ་ལྟར་། ། མི་བདེན་དོན་ནི་མཐོང་བར་བྱེད། ། བདེན་པ་
བསྐྱེབས་ནས་གནས་པ་ཡིན། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་བས་ན་འདི་ལ་སོ་སོ་སྦྱེ་བའི་ཤེས་པ་ལ་མི་
སྣང་བ་ནི་རྒྱ་ཁོ་ན་སྟེ་སྦྱོར་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འདི་ནི་དོན་དམ་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཙམ་གྱིས་ཉེ་བར་
བརྟགས་པར་བྱས་པའི་ལུས་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་དོན་གྱིས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཞེས་
བརྗོད་དོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་གསུངས་པ། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་མཐའ། ། མཆན་མ་མེད་
དང་དོན་དམ་ཉིད། ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་རྣམ་གྲངས་ནི། ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མདོར་བསྟུས་པ། །
ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་གཞན་དུ་མེད། ། དེ་འགོག་པ་དང་འཕགས་པའི་ཡུལ། ། འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱ་ཉིད་ཕྱིར། ། རིམ་པ་རི་བཞིན་རྣམ་གྲངས་དོན། ། འདི་ལ་འགྲེལ་བ་ནི་གཞན་དུ་མེད་པའི་
དོན་གྱིས་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་དོན་གྱིས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང་མཆན་
མ་དགག་པའི་དོན་གྱིས་མཆན་མ་མེད་པ་དང་། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོད་ཡུལ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོད་ཡུལ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། རང་བཞིན་གསུམ་ལ་ཡང་གསུངས་པ། ། དེ་ཉིད་དོན་ལ་
སོ་སོར་རྟོག་ ཅིག་ཅར་མཆན་ཉིད་གསུམ་ལ་ནི། ། ཡོངས་སུ་ཤེས་དང་སྤང་བ་དང་། རིམ་པ་
རི་བཞིན་ཐོབ་པར་འདོད། ། གཉིས་ནི་ཡང་དག་མི་དམིགས་པས། ། གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་རྣམ་
པར་འགོ། ། དེ་དང་བྲལ་བས་ཡོངས་བྱུང་ནི། ། གཉིས་མེད་པ་ནི་རྟོག་པར་བྱེད། ། སྤང་པོ་ཆེ་
ནི་མི་དམིགས་པ། ། དེ་ཡི་རྣམ་པར་བྲལ་བ་དང་། ། ཤིང་ལ་ཉེ་བར་དམིགས་པ་ནི། ། ཇི་ལྟར་
ཅིག་ཅར་སྦྱུ་མ་ལ། ། སེམས་ཙམ་ཉེ་བར་དམིགས་པས་ནི། ། དོན་ལ་མི་དམིགས་པ་ཉིད་ཅས། །
ཤེས་བྱའི་དོན་ནི་མི་དམིགས་པས། ། སེམས་ལ་ཡང་ནི་མི་དམིགས་པ། ། གཉི་ག་མི་དམིགས་
པ་ཉིད་ཀྱིས། ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དམིགས་པ་ཉིད། ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་ཉེར་དམིགས་པས། །
སེམས་ལ་མི་དམིགས་པ་ཉིད་འགྱུར། ། ཉེ་བར་དམིགས་པ་བྱས་བདག་ཉིད། ། རང་བཞིན་དོན་

ནི་རབ་བསྐྱབ་པས། ། སྒ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ། ། སྒོ་ལྗན་སྒྲིག་སྐྱུ་མ་བདག་ཉིད་ཅན། །
ཞེས་བྱ་བའོ། ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས་ཀྱང་། དམ་པའི་ཡེ་ཤེས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་
སྟེ། དེའི་དོན་ནི་དོན་དམ་པའོ། ། དེའི་ཡུལ་ནི་རང་གི་མཆན་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་བརྗོད་པར་
བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་སྒྱུའི་མཆན་ཉིད་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྒར་འདི་ལ་ཆད་མ་ཅི་ཞིག་ཡིན་
འཇིག་རྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནམ་འོན་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཡིན། མཐའ་གཅིག་ཏུ་
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་རྗེས་ལ་ཐོབ་པ་འཇིག་རྟེན་པ་ནི། །
དེ་ཆད་མ་སྟེ་གཞན་ནི་ཆད་མ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བརྗོད་པ། ། ཐོག་མ་མེད་
པའི་དུས་ཅན་ཁམས། ཆོས་རྣམས་ཀྱན་ལ་ཡང་དག་བརྟེན། ། དེ་ཡོད་པ་ལས་འགོ་བ་ཀྱན། །
མྱ་ངན་འདས་པ་རྟོགས་པ་ཡང་། ། དང་པ་ཉིད་ཀྱིས་འདིར་འགོ་བྱ། ། རང་བྱུང་རྣམས་ཀྱི་དོན་
དམ་ལ། ། མིག་མེད་འོད་ཟེར་གྱིས་འབར་བ། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་མཐོང་བ་མིན། ། ཞེས་བྱ་
བའོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདི་ཡང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ། མིག་
ནི་ཆད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། ། རྣ་བ་མ་ཡིན་སྒྲ་མ་ཡིན། ། ལྷེ་ནི་ཆད་མ་མ་ཡིན་ལ། ། ལུས་དང་སེམས་
ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་དབང་པོ་འདི་དག་ཆད་མར་གྱུར་པ་ནི། ། འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་
བྱ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། འཕགས་པ་སྒྲ་སྒྲིབ་ཀྱི་ཞལ་སྒྲ་ནས་གྱིས་ཀྱང་།
རྟེན་མེད་དེ་བཞིན་མི་གསལ་བ། ། བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་བསྟན་དུ་མེད། ། གང་ཞིག་འབྱུང་མིན་
འཇིག་པ་མིན། ། ཉག་པ་མ་ཡིན་ཆད་པ་མིན། ། དེ་ནི་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ། ། ཡིག་མིན་
ཤེས་པའི་སྟོང་ཡུལ་མིན། ། དེ་ནི་དེ་ཉིད་དོན་དམ་ཡང་། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་རྣམས་སུ་འདོད། །
དེ་ནི་བདེན་པ་མི་སྒྲིབ་པ། ། དེ་རྟོགས་པ་ན་སངས་རྒྱས་བརྗོད། ། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲིབ་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་
ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་བསྟོད་པ་ལས། ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་སྒྲིབ་པ་མིན། ། འགག་པ་མེད་པ་ནམ་དུ་
ཡང་། ། དུས་ཀྱན་དུ་ནི་ཉོན་མོངས་མེད། ། ཐོག་མ་དབྱས་མཐའ་ངི་མ་བྲལ། ། ཇི་ལྟར་རིན་
ཆེན་བེ་རྒྱ་ཆ། ། དུས་ཀྱན་དུ་ནི་འོད་གསལ་བ། ། རྩོམ་པའི་དབྱས་སུ་ཀྱན་ནས་དཀྱིས། ། དེ་ཡི་
དོན་ནི་སྤང་བ་མེད། ། དེ་བཞིན་ཉོན་མོངས་ཀྱན་དཀྱིས་པ། ། ཤིན་ཏུ་ངི་བྲལ་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས། ། འདི་ནི་འཁོར་བར་སྤང་མིན་ཏེ། ། མྱ་ངན་འདས་དེ་འོད་གསལ་བ། ། ཁམས་ཡོད་
ན་ནི་བྱ་བ་སྟེ། ། སྒྲིབ་པ་གཞུགས་ནི་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ། ཁམས་མེད་པ་ལ་བྱ་བ་ནི། ། ངལ་བ་

འབའ་ཞིག་འདོད་པ་ཡིན། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཇི་ཙམ་ཡང་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་ལ་དོན་དམ་པར་
ཡོད་པ་ལ་འཕགས་པ་དང་སློབ་དཔོན་གྱི་ཆོག་ནི་བྱི་བར་རུས་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་དེའི་རིགས་པ་
ཉི་བར་དགོད་པ་ཡང་འདིར་དོན་མེད་པ་ཉིད་དེ་བཞེན་པའི་རྟོན་མ་མཐོང་བ་ནི་རྟོག་གི་སྟེ།
ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། རྟོགས་གཅིག་མ་ངེས་མ་བྱུང་པ། ། ཀུན་རྫོབ་པ་དང་ངལ་ལྡན་ཡང་། །
གང་ཕྱིར་བྱིས་པའི་རྟོན་རྟོག་གོ། དེ་ཕྱིར་དེ་ཡི་དེ་ཡུལ་མིན། ། དེ་བས་ན་རང་གི་མཆན་ཉིད་
རྣམས་ལ་གཉིས་དང་དབེན་པའི་མཆན་ཉིད་ལྟོག་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་
པར་རྟོག་པའི་ཤེས་པས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཆོས་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་
ཞེས་པ་གང་ཞིག་སྟེ་བ་དེ་རྣམས་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཆེན་པོ་ཉིད་དེ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་
བཞིན་དེ་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། ། གཞན་དབང་ནི་དོན་དམ་
པར་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ངི་བ་རྣམ་པར་
ངེས་པ་ལ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཞལ་སྤྲ་ནས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ཀུན་
བརྟགས་ཏེ། རྣམ་སུ་ཡོད་པ་ནི་གཞན་དབང་ངོ་། ། ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་པ་ནི་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
གང་ཞིག་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའོ། ། གང་ཞིག་རྣམ་སུ་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་པར་རིག་
པར་བྱའོ། ། དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ནི་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་མཆོག་
གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དོན་ནི་དོན་དམ་པའོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཉིད་དོ། ། དེ་ཡང་དོན་དམ་པའི་
མཆན་ཉིད་རྣམས་དང་ཐ་སྙད་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཆན་ཉིད་རྣམས་ཀྱིས་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་
སྟེ། ཐ་སྙད་དུ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྟོག་གེའི་བསྟན་
བཅོས་ལ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། དོན་གྱི་བྱ་བ་རུས་པ་གང་། ། དེ་ནི་འདིར་ནི་དོན་དམ་ཡོད། །
གཞན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་བཤད་པ། ། དེ་དག་རང་དང་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད། ཅེས་བྱ་བའོ། ། འདིར་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་ལས། ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་འདིར་བརྗོད་
ཅེས་བྱ་བའི་རིགས་པའོ། ། ལུང་ལས་ནི་རྫོགས་པ་སྟེ། རང་གི་མཆན་ཉིད་ནི་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་པ་
སྟེ། སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པས་སོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
འགྲེལ་བ་མཁན་པོས་རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། སློབ་དཔོན་
རྟོགས་ཀྱི་སྤང་པོའི་ཞལ་སྤྲ་ནས་ཀྱང་གསུངས་པ། ཐུབ་དབང་བསྟན་པ་ལས་ནི་ཤིན་ཏུ་རིང་

འདོད་དེ། །གང་ཞིག་རྟོག་གཏི་ལམ་གྱིས་ཆོས་ཉིད་ཁྲིད་པར་འདོད། །ཅེས་བྱ་བའོ། །དེ་
བཞིན་ཉིད་དེ་འདི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལས་ཅི་ཞིག་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནམ་འོན་ཏེ་མ་
ཡིན། འདི་ལྟ་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནྟག་བཞིན་ནམ་པར་མ་དག་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་གནས་
སྐབས་ལ་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཉིད་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་
གང་གི་ཆེ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ནས་བཟུང་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བརྗོད་
པ་ཡིན་འོ། །ཤིན་ཏུ་དག་པའི་གནས་སྐབས་ལ་དེ་ཉིད་ནི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྦྱོར། །
དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཐོབ་པ་ལ་ཅི་ཞིག་རྗེས་སུ་སོང་བ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་ཅི་ཞིག་སྤྲ་མ་ཉིད་ཏུ་
ཞེས་བྱ་བ་དོགས་ནས་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པ་ནི་དང་པོ་ཉིད་ནས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་རྗེས་སུ་སོང་བའོ། །ཅིའི་བྱིར་
ཞེས་དོགས་ནས། གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་
བཞིན་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་ཞིན་ཉིད་དང་། རབ་འབྱོར་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་
གཅིག་པ་ཉིད་ཏུ་རྗེས་སུ་སོང་བ་ཉིད་རབ་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་དོན་ཏུ་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་འོན་ཏེ།
གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་གང་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་ན། དེ་ལྟར་ན་དེ་
བཞིན་ཉིད་མ་ཡིན་པས་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་སྟེ།
མི་མཐུན་པའི་ཚུགས་མེད་པར་གཉེན་པོར་འཐད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཀྱང་ཆོས་
ཐམས་ཅད་མི་སྟོང་པར་ཡང་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དེ་བཞིན་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་མ་
ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། །དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་དོན་དམ་པ་སྟེ་དོན་
དམ་པ་ཡང་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཞེས་དེའི་བྱིར་
དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཚུང་ཟད་དངོས་པོ་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་དེ་བཞིན་
ཉིད་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་མ་ཡིན་ཞེས་བ་བའོ། །རི་སྐད་ཏུ་གསུངས་པ། སྟོང་
ཉིད་ལྟ་བུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །ངེས་པར་འབྱུང་བ་རྒྱལ་བས་གསུངས། །གང་གི་སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ་
སྟེ། །དེ་རྣམས་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་སྟེ། །ཞེས་བྱ་བའོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་གནས་པ་གང་ཡིན་
པའི་གནས་པ་དེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གནས་པ་ཉིད་ནི་གནས་པ་ཉིད་དོ། །ཆོས་ཀྱི་གནས་
པའི་མཚན་ཉིད་འདིས་ཀྱང་ཐ་མི་དད་པ་གཅིག་པ་ཉིད་ཅེས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །རྣམ་པ་

གཞན་གྱིས་ཀྱང་གཅིག་པ་ཉིད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི། ། འཇུར་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྟེ། སྣ་མའི་རང་བཞིན་ལ་རྗེས་སུ་འདུག་པའི་ཕྱིར་འཇུར་བ་མེད་པའོ། ། རང་བཞིན་གཞན་མི་
སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་འཇུར་བ་མེད་པའོ། ། འདིས་ནི་མི་འཇུར་བའི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཉིད་
བསྟན་པར་བྱེད་དེ། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟོག་པ་མེད་པའོ། ། རྣམ་
པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའོ། ། འདིས་ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པའི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། གཅིག་ཉིད་ལ་གཏན་ཆོགས་
གཞན་གསུངས་པ་ནི་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་གང་ལ་ཡང་ཐོགས་པ་མེད་པ་ནི་
ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ནི་གཅིག་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་ཡང་འཇུར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་གཉིས་སུ་མེད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རང་བཞིན་ལས་
གཅིག་པའོ། ། གཉིས་སུ་བྱར་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཐ་དད་པར་བྱ་བའམ་གཉིས་སུ་བྱར་མི་རུས་
པའོ། ། དེ་བས་ན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཐ་དད་པའི་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་དེ་ལྟར་ཞེས་གསུངས་
པ་ནི། གང་གི་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་
ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སོ་སོར་ངེས་པའི་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱིའོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་
ལྟར་འཇུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་ལྟར་དེ་ལྟར་
ཡིན་ཞེ་ན། གང་གི་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཉིད་ལ་
དེ་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་གཅིག་ལ་འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི། གང་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ནི་གང་ལས་ཀྱང་སོ་
སོར་ངེས་པའི་ཡུལ་ནས་སམ་དུས་ལས་སོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་རྟོགས་པར་འཇུར་
ཞེས་བྱ་བ་འཇུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་ཡུལ་དང་དུས་ཐམས་ཅད་ལས་དེ་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་
དེ་བས་ན་འགའ་ཞིག་ཏུ་སོ་སོར་ངེས་པའི་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་མ་ཡིན་ནོ། །
འོན་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ཀྱིའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་གང་གི་ཡང་མ་ཡིན་པ་དེ་བས་
ན་དེ་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྣ་མ་ཉིད་ཉི་བར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེ་རྗེས་སུ་སོང་བ་
ཉིད་གཙོ་བོ་ཉི་བར་སྟེད་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་པས་སོ། ། མ་བྱས་པའི་དེ་

ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། མ་བྱས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་རྟག་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ཏེ་དེས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་སོང་བའོ། ། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་
རྗེས་སུ་སོང་བ་ཉིད་གནས་བརྟན་ལ་ཉེ་བར་བསྟན་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ལ་རྗེས་སུ་
སོང་བ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ནི། མ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པ་དེ་བས་ན་གནས་
བརྟན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ལས་སུ་གྱུར་པ་ལ་རྗེས་སུ་སོང་བ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་
ཡང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་བདག་ཉིད་གཅིག་པ་རྗེས་སུ་སོང་བའོ། ། འོན་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་།
གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་དག་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་གཅིག་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ལ་རྗེས་སུ་སོང་བ་གནས་བརྟན་ཡོད་མོད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ལ་ནི་རི་ལྟར་
རྗེས་སུ་སོང་བ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་། གནས་བརྟན་དག་ལ་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་དོགས་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལྟར་གཉི་ག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་གནས་བརྟན་དག་ལ་
ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཐ་དད་པ་མེད་ཅེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་རི་ལྟར་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡུལ་
དང་དུས་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་རྟོག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲུལ་བཞིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་
དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་རྟོག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་འབྱོར་ཡང་སྐྱུལ་པའོ། ། སྟོང་ཉིད་ངོ་བོ་ཡིན་པ་སྟེ། ། བག་ཆགས་
ཀྱིས་ནི་བསྐྱོས་གྱུར་པ། ། རླུང་གིས་བསྐྱོར་བས་བརྟན་གྱུར་ཏེ། ། ཆོས་ཉིད་རི་ལྟར་ངོ་བོ་ཅན། །
ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། འདི་གཉི་ག་ཡང་བསྐྱུལ་པ་མ་ཡིན་ཞིང་ཐ་མི་དད་པ་སྟེ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་གཞོད་བྱེད་ཀྱིས་དོར་བར་བྱེད་པའོ། ། ཐ་དད་པར་བྱེད་པ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་གཉི་ག་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱུལ་པ་ལ་གང་ཞིག་ཐ་དད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་དེ་མི་
དམིགས་པས་སོ། ། ཉེ་བར་སྤྱད་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ད་ནི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གཅིག་པ་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར་གནས་བརྟན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་སོང་བ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། རི་ལྟར་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། གཞན་མ་ཡིན་པ་

ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་མ་ཡིན་པའོ། །གཉིས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཡང་འདི་ཡིན་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་གཞན་མ་ཡིན་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དོ། །དེའི་རྗེས་སུ་སོང་བ་སྟེ། དེས་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པ་ལ་རྗེས་སུ་སོང་བའོ། །གསུངས་པའི་རིམ་པས་རྗེས་སུ་སོང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་ལ་དོན་དམ་པ་ཉིད་དོགས་པ་དགག་པར་བྱེད་དེ། འདིར་འགའ་ཞིག་ཏུ་འགའ་ཞིག་ཅས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་སོང་བ་ཉི་བར་བསྟན་པས་འགའ་ཞིག་ནི་རབ་འབྱོར་རམ་གཞན་ནོ། །འགའ་ཞིག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པ་འཕེལ་གཞན་ལ་རྗེས་སུ་སོང་བ་ཉི་བར་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་སུ་སོང་བ་ཞེས་པའི་ཆོས་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཉི་བར་བསྟན་པའོ། །དེ་ལྟར་དེ་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་འདི་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པ་རྣམས་ལ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་དུས་གསུམ་ལ་ལྟར་བ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་དུས་གསུམ་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་བསྟན་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀུན་དུ་བརྟགས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་དུས་གསུམ་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ཀྱི་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་དུས་གསུམ་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་བསྟན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པ་ལ་རྗེས་སུ་སོང་བ་ཞེས་བཅོད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། །དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་འདི་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་གང་ཞིག་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེས་འདས་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་དེ་བས་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཀྱི་ཕྱིར་གང་ཞིག་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ། རབ་འབྱོར་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅས་བྱ་བའོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་ལ་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་དེ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། །དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པའི་མིང་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བདེན་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་སྒྲ་དུགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་གསལ་གསལ་པ་ནི་ཐོབ་པའོ། །དེ་ལ་བདག་ཉིད་གཅིག་པར་རྣམ་པར་གནས་པས་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པའོ། །བསྟན་པ་འདི་ལ་གང་

ཞིག་འབྱུང་བ་དེ་གསུངས་པ་ནི་འདི་བསྟན་པ་དེའི་ཆོ་ན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། །
ནམ་པར་འགྱུར་བ་དྲུག་དང་ལྷན་ཆེན་པོ་བཙུག་དུ་ཅི་ལྟར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་འགྲུལ་བ་
ནས་ཅི་སྤྱད་རབ་ཏུ་ཁུར་ཁུར་གྱི་བར་དུ་འོ། ། དེ་ལ་འགྲུལ་བ་དང་གཡོས་པ་དང་ལྷེག་པ་དང་
འཁྲུགས་པ་དང་ཆེས་ཆེས་དང་ཁུར་ཁུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པར་འགྱུར་བ་དྲུག་གོ། ། དེ་ལ་
རྒྱ་གཉིས་ཀྱིས་འགྲུལ་བ་ལ་སོགས་པ་འདི་ནམས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། མཐུ་ཆེ་
བའི་ལྷ་ནམས་ཀྱིས་དམ་པའི་ཆོས་ཐོས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཉི་
མའི་སྐྱ་དེ་ལས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་བ་དང་འཁྲུག་པ་ལས་སོ། ། བརྟན་པའི་འཛིག་རྟེན་ལ་ཡང་
འདས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་པོ་ཉིད་དུ་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཤེས་པའི་དོན་དུ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མཐུ་ལས་སོ། ། དེ་ལ་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་
བར་བར་དུ་གཡོ་བར་བྱེད་པ་ནི་འགྲུལ་བའོ། ། ཤིང་ནམས་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་
ཉིད་ཀྱིས་འགྲུལ་བ་ནི་གཡོས་པའོ། ། མགལ་མའི་འཁོར་ལོ་ལྟར་བསྐྱོར་བ་ནི་ལྷེག་པའོ། ། ཤིན་
ཏུ་འཛིགས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་ངས་པར་འཕྲོག་པའི་སྐྱ་ནི་འཁྲུགས་པའོ། ། འཁྲུགས་པ་
ཉིད་ཆེས་པ་ཟབ་པའི་སྐྱ་ནི་ཁུར་ཁུར་བའོ། ། ཡང་ན་སའི་འགྲུལ་བ་དང་ཤིང་ཐམས་ཅད་
གཡོས་པ་དང་། ས་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་ལྷེག་པ་དང་ལྷའི་རྩ་ནམས་ལ་འཁྲུགས་པ་དང་རྒྱ་
མཆོ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལ་ཆེས་ཆེས་པ་དང་སྤྱིན་ནམས་ཀྱི་ཁུར་ཁུར་བའོ། ། དེ་ནམས་ཀྱི་
སྤར་གྱི་གནས་སྐབས་དང་པོ་ལ་དལ་ཁིང་དལ་བ་མཐོང་བ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་བརྗོད་པ་ཡིན་
འོ། ། འགྲུལ་བ་དང་གཡོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ཕྱིས་ལྷག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ།
གང་ཞིག་རབ་ཏུ་འགྱུར་བར་རབ་ཏུ་གཡོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་བརྗོད་པ་ཡིན་འོ། ། ཕྱིས་
ནས་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ཞིག་ཀྱན་དུ་རབ་ཏུ་འགྲུལ་ཀྱན་དུ་རབ་ཏུ་གཡོས་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པས་གསུངས་པ་གང་ཞིག་འགྲུལ་བ་ལ་སོགས་པ་ནམས་རྒྱུད་དུ་དང་འབྲིང་དང་
ཆེན་པོ་སྐྱེ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་བརྗོད་འདོད་པས་ནམ་པར་འགྱུར་བ་དྲུག་ཅེས་བརྗོད་པ་
ཡིན་འོ། ། རྒྱུད་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ནམས་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་བརྗོད་པར་འདོད་པས་ལྷན་
ཆེན་པོ་བཙུག་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་འོ། ། ཅི་བཞིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ལྷན་ཆེན་པོ་བསྟན་པའི་རྗེས་ལ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་

གཙོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བར་འགྱུར་ཞེས་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི། གཞན་
ཡང་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་གྱིས་ལྟེ་བུ་དེ་ནམས་ལ་སྒྲིམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདོན་པ་འདི་
ཡང་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་འབྲེལ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ལྟས་ཆེན་པོ་ནམས་
བརྗོད་པ་ནི་ཆོག་འདི་སྟེད་པ་པོའི་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་སྟེད་པ་པོས་གཙོ་བོ་བསྟན་པའི་གོ་
སྒྲུབས་བྱས་ཏེ། གཞན་ནམས་གཞན་ཉིད་དུ་ལོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གི་
ཆོག་ཏུ་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། དེ་ལྟར་ན་ལྟེ་བུ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སྤར་རབ་ཏུ་
སྒྲུབ་པ་རྗེས་སུ་སོང་བའི་ཉེ་བར་བསྟུ་བ་ལོ། ། ནམ་པ་གཞན་ཡང་གསུངས་པ་ནི་གཞན་ཡང་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། གཞུགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མ་སྒྲིམ་པ་སྟེ། གཞུགས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གནས་བརྟན་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་གཞུགས་ལ་རྗེས་སུ་མ་སྒྲིམ་པ་ལོ། ། གནས་བརྟན་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་སྟེ། ཉེ་བར་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཏན་ཆོགས་སོ། ། གང་
གི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲིབ་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པར་གྱུར་པའི་ཆོས་ནམས་ཀྱིས་སོ། ། གནས་བརྟན་ནི་
བྱེད་པ་པོ་ལོ། ། རྗེས་སུ་སྒྲིབ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེད་པ་པོ་ལ་ལི་ངལོ། ། གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞུགས་
ལ་སོགས་པ་ནམས་སོ། ། རྗེས་སུ་སྒྲིབ་པ་ནི་ལས་ལ་ལི་ངལོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་
བསྟུ་བ་ལོ། ། འོན་ཏེ་གསུངས་པའི་རིམ་པས་རྗེས་སུ་སྒྲིམ་པ་ཉིད་ལ་མེད་པ་ཉེ་བར་བསྟན་ནས་
རི་ལྟར་སྤར་དེ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟུ་བར་བྱས་པ་ལོ། ། དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་ཀུན་བརྟག་དང་
གཞན་དབང་དག་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་གནས་བརྟན་ཡང་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་
བོ་མེད་པས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ལྷག་མར་གྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་གནས་
བརྟན་ནི་རྗེས་སུ་སྒྲིམ་པ་སྟེ་གཉི་ག་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་
ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་
གནས་བརྟན་རྗེས་སུ་སྒྲིམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། རྗེས་སུ་སྒྲིམ་པ་ཉིད་ནི་རྗེས་སུ་སྒྲིམ་པ་ཉིད་དོ། །
འདི་ནི་སྟོད་པ་ཟབ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་རི་ལྟར་སྟོད་པ་སྟེ། དེ་ཅམ་ལ་གནས་པ་
ལ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་བརྟེན་ནས་སྒྲིམ་ལྟ་བུའི་སྒྲིབ་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རི་
ལྟར་ཟབ་པ་ལོ། ། ཀུན་བརྟགས་དང་ནམ་པར་བརྟགས་པའི་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་
བསྒྲུར་བ་ནམས་ལ་གང་ཞིག་འདི་དེའི་མཆོན་ཉིད་དང་བྲལ་བ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་

ཆོས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་དུས་ཐམས་ཅད་ལ་གནས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་པ་དང་རྟོག་གི་བ་
ནམས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཟབ་པའོ། ། འོག་ཏུ་ཆོས་མངོན་པར་
རྟོགས་པ་ནི་གོ་སླའོ། ། ལེན་པ་མེད་པར་ཟག་པ་ལས་སེམས་ནམ་པར་གྲོལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ནམས་ནི་ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་ནོ། ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ནམས་ནི་ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་། ནམ་པར་བྲལ་བ་སྟེ། ཅི་ཞིག་དེ་ནམས་ལ་
སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་སྟོན་པ་མེད་པའི་སྟོན་པ་ཉིད་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་མ་
ཡིན་ནམ། གང་གིས་འདི་ལྟར་བཟོ་དེ་ཅེས་གསུངས་པ་ནི། སྤྱི་རིའི་བྱས་འདི་ལྟར་ཡང་ཞེས་བྱ་
བ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་གལ་ཏེ་ཡང་ངོ་། ། སྟོང་རྗེས་སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་
པ་ལ་འཇུག་པ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ནམ་པར་དག་པ་དང་གནས་སྐབས་ཀྱན་ལ་ཐམས་ཅད་
མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་སེམས་མི་འདོར་བ་ནི་མདོར་བསྡུས་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའོ། ། འདི་ནམས་
ནི་པལ་ཆེར་དམིགས་པའི་ལྟ་བ་ཅན་ཉིད་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དུག་ལ་སྟོང་པ་དང་ལྡན་པའོ། །
གང་ཞིག་ཡང་འདོད་རྒྱལ་བ་ནམ་ཞིག་ན་འབྱུང་བ་འདི་ནམས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་
བསྟོན་པ་དེ་ཡང་འདི་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདི་ནི་མཚན་མ་མེད་པ་དང་། འདི་ནི་སྟོན་པ་
མེད་པ་ཞེས་མཚན་མའི་སྟུར་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་སེམས་
ཀྱང་འདི་ནམས་མཚན་མའི་སྟུར་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་པར་གྱུར་པ་དེ་བས་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་
ཆུབ་ལ་ལྷུང་བའོ། ། ཇི་ལྟར་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་སྟོན་པ་མེད་པའི་སྟོན་
པ་འདི་ཉིད་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བྲལ་བ་ནམས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཉིད་བྱེད་པ་དང་མ་བྲལ་བ་
ནམས་ཀྱི་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་གཏད་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་དོགས་པ་ལ་བྱ་
བའི་དཔེའོ། ། འདབ་ཆགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་སོ། ། འདི་ནི་རིགས་ཀྱི་སྐྱ་སྟེ་བསྟན་པའི་སྐྱ་
ནི་མ་ཡིན་ཞེས་གསལ་བར་བྱེད་དེ། བྱ་ཞིག་གི་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སུམ་ཅུ་ཆ་གསུམ་པའི་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ལེན་པ་ལ་ནི་ཏ་སེའི་རྒྱུན་ནོ། ། ནམ་མཁའི་བར་སྤང་ལ་གནས་པའི་བར་དེར་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་དབུས་སུ་ཁྱེལ་ཏེ་ངེ་སྤྱི་དུ་འཛམ་བུའི་སྤྱིང་མ་ཡིན་པ་དེ་སྤྱི་དུ་སེམས་ཀྱིས་ཏེ་ཡིད་ལ་
འདི་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་སྤྲུལ་སེམས་ལ་བཤད་པར་གྱུར་པའི་གཞན་པ་ཉིད་དོ། ། སྤྱི་རིའི་བྱ་དེ་དེ་
བཞིན་ནོ། ། དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་སྤྱི་རིའི་བྱའི་ཆོག་ནི་རྗེས་སུ་

མཁུན་ནས། ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བྲལ་བའི་གཏམ་དོན་ལ་ནི་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པས་གསུངས་སོ། ། གཏམ་འདི་ཡང་བྲལ་བར་འགྱུར་ཞེས་ཐ་མར་གོ་སླ་བ་ཉིད་དོ། ། དེ་བས་ན་
གནས་བརྟན་ཤུ་རིའི་བྱས་ངེ་ལྟར་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་གཉི་ག་དང་བྲལ་བ་ནམས་
ལ་མེད་པ་ཡང་དག་པའི་བྱང་བྱང་ཆུབ་དང་རིགས་ཀྱི་བྱང་པར་དང་མ་བྲལ་བ་ནམས་ལ་ཡོད་
ཅེས་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བསྒྲོམ་པར་བཀྱི་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉེ་བར་སྦྱོད་པར་གྱུར་པའི་བྱིན་
པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་མཚན་མ་མེད་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་འོ། ། ཐབས་མཁས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་དེ་ལ་ཐབས་ནི་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ལ་ཉག་ཏུ་ཡོངས་སུ་དོར་བ་ལ་སོགས་
པ་མེད་པའོ། ། བཙུག་ལྷན་འདས་བསྟན་པའི་དོན་དུ་རྗེས་སུ་སྒྲོམ་སེམས་སུ་བྱེད་པ་ནི་དེ་དེ་
བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ད་ནི་ཡོངས་སུ་མ་སྒྲིན་པའི་སྒྲོ་ཅན་ནམས་ཀྱི་མངོན་
པར་ཡང་དག་པར་བསྟན་ཏེ། རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ས་གཞན་ལ་ལྷུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཀྱི་
ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་ལ་རྒྱ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ལམ་ལ་ཡོངས་སུ་ཐོབ་པའི་ཟབ་པ་
ཉིད་དང་ཡང་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་མངོན་པར་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བར་དཀའ་བ་ཉིད་ལྟ་
ནམས་ཀྱིས་བརྗོད་པར་གྱུར་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དེ་ནས་ལྟ་ནམས་ཀྱི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འབྱུང་བར་དཀའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་དམིགས་
པའི་སྦྱོད་པས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། ། ཤིན་ཏུ་འབྱུང་བར་དཀའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
དེའི་སྦྱོད་པ་སྦྱེད་པར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་བསྟན་པར་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་ཤིན་ཏུ་བྱ་དཀའ་བ་ཉིད་
ཀྱི་བྱིར་རོ། ། འདི་ནི་ལྟ་ནམས་ཀྱིས་བྱང་པར་མེད་པར་སྒྲུས་པ། བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གང་
ཟག་གི་བྱང་པར་ཀྱིས་གསུངས་པ་ནི་ཤེས་རབ་འཆལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ཤེས་
རབ་འཆལ་བ་ཉིད་ནི་འདི་ཉིད་ལ་ཆོས་ཀྱི་ལྟ་བུ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། བཙུག་ལྷན་འདས་དམན་པ་ཉིད་ནི་
འཇུག་པ་དམན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། མོས་པ་དམན་པ་ནི་རྗེ་གསལ་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་དང་བ་དང་
འདོད་པ་མི་བརྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། ཐབས་ལ་མི་མཁས་པ་ཉིད་ནི་མཚན་མ་མེད་པའི་སྦྱོར་
བས་རྗེ་གསལ་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་བསོད་ནམས་ནམས་ཡོངས་སུ་མ་བསྒྲོམ་པའི་བྱིར་རོ། ། སྤྱི་ག་
པའི་གྲོགས་པོ་ལ་བརྟེན་པ་ནི་མཚན་མ་མེད་པའི་སྦྱོད་པའི་ཉེ་བར་མི་སྟོན་པ་ནམས་ལ་ཡང་

དག་པར་བསྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བར་དཀའ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་རྟོགས་པ་ནི་དཀའ་བ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པར་གྱུར་
བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཇི་ལྟར་བཞེན་གྱི་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་བྱེད་པའོ། །
མེད་པ་རྣམས་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་དངོས་པོ་མེད་པ་ཙམ་ཤེས་པ་སྦྱབ་པ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཡོད་པ་
རྣམས་ལ་དཀའ་བའི་ཆོས་མངོན་པར་འཕེལ་བའི་དོན་དང་ནག་པོའི་ཆོས་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཕ་
རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟོང་པ་བསྦྱབ་པར་འགྱུར། གང་གི་ཕྱིར་ཡང་ཆོས་འདི་རྣམས་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་བསྦྱབ་པ་ཡང་དཀའ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་འབྱུང་བར་སྦྱ་བ་
ཉིད་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱ་བའོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ལན་ནི་འབྱུང་བ་མེད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམས་ནི་གསུམ་སྟེ། ཀུན་
བརྟགས་དང་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་སུ་གྱུབ་པའོ། ། འདི་རྣམས་ལ་ནི་དང་པོ་ཤེས་བར་
བྱའོ། ། གཉིས་པ་སྤང་བར་བྱ་བའོ། ། གསུམ་པ་མངོན་དུ་བྱས་པའོ། ། དེ་ལ་དང་པོའི་དབང་དུ་
མཛད་ནས་གསུངས་པ་ནི། འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་འབྱུང་བར་དཀའ་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཀུན་
བརྟགས་ཀྱི་བོ་བོ་ཉིད་ནི་ཤིན་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་
དེ་ལྟར་དེ་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་བས་ན་དེ་ལྟར་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བར་
སྟའོ། ། གང་ཕྱིར་ཡོད་པས་གཟུང་བ་སྟེ། ། ཤིན་ཏུ་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད། ། དེ་ཕྱིར་ཀུན་
བརྟགས་ཀྱི་འདོད་པ། ། རྟོགས་དཀའ་ཉིད་ནི་ཟབ་པ་ཉིད། ། ཅེས་བྱ་བའོ། ། གཉིས་པའི་དབང་
དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་ནི་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་འབྱུང་བར་དཀའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མེད་
པ་ཉིད་འདི་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་མི་བདེན་པ་སྦྱེས་པ་མི་བདེན་
པའི་སྤང་བ་ཙམ་གྱི་རང་བཞེན་དང་ཡང་དེ་ལྟར་ཤེས་པ་མ་རིག་པའི་རང་བཞེན་གྱི་ཕྱིར་སྤང་
བར་བྱ་བ་སྟེ། བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་ཇི་ལྟར་མངོན་པར་
རྟོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བར་སྟའོ། ། འཁྲུལ་པའི་ངོ་བོས་ཡོད་པ་དང་། ཤེས་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད་མ་
ཡིན། ། དེ་ངོའི་ཕྱིར་ནི་གཞན་དབང་ལ། ། གོ་དཀའ་བ་ཉིད་ཟབ་པ་ཉིད། ། ཅེས་བྱ་བའོ། །
གསུམ་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་ནི། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཕྱིར་དང་རྣམ་པར་མ་

བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར་འབྱུང་བར་དཀའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནམ་པར་
རྟོག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པའོ། ། བྱིས་པ་
རྣམས་ནི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཉིད་ལ་སྟོང་པར་བྱེད་པ་དེ་བས་ན། དེ་
ལྟར་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཁོར་རྒྱ་བར་སྤོའོ། ། གཟུང་དང་འཛིན་པའི་ངོ་བོས་ནི། ། རྣམ་
པར་རྟོག་པ་དོར་བྱས་པ། ། ཡོངས་གྲུབ་དེས་ནི་དེ་ལ་ཡང་། ། རྟོགས་དཀའ་ཉིད་ནི་ཟབ་པ་
ཉིད། ། ཅེས་བྱ་བའོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་འདི་ཉིད་གནས་བཟན་ལྷ་རིའི་བྱས་ནི་
གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་གྲངས་འདིས་ཀྱང་འབྱུང་བར་དཀའ་བ་ཞེས་
བྱ་བ་སྟེ། ཀུན་བཟགས་དང་གཞན་དབང་དག་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི་
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ན་སྟེ། འོན་ཀྱང་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་པ་དེ་བས་
ན་དེའི་ངོ་བོ་རྟོགས་པ་ལས་ཤིན་ཏུ་འབད་པ་ཆེན་པོས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འབྱུང་བར་
དཀའ་བའོ། ། གལ་ཏེ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་
ཅམ་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམ་མཁའ་ལྟར་བྱ་བ་དང་བྲལ་བ་ཡོད་པར་གྱུར་ན་སྤྲོ་བར་
འགྱུར་རོ། ། དེ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི། རྣམ་མཁའ་འདི་སྟོམ་དུ་བདག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟེ། རྣམ་མཁའ་ནི་སྟོང་པའི་ངོ་བོ་ལས་གང་གིས་ཀྱང་དོར་བར་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་གང་གིས་
དེ་སོང་བའི་ཕྱིར། རྣམ་མཁའ་བཟུང་བ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་མཁའ་
བཞིན་དུའོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཁོར་རྒྱ་བར་བྱའོ། ། ཀུན་བཟགས་དང་གཞན་དབང་དག་གིས་དེའི་
ངོ་བོ་ལ་དོར་བར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རྣམ་མཁའ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་དེའི་ངོ་བོ་ལ་རྣམ་པར་གནས་
པ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཁོར་རྒྱ་བ་ལ་སྟོས་པ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་
པར་རྟོགས་པར་འཁོར་རྒྱ་བ་མེད་པ་དངོས་པོ་ལ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་ཀྱང་འོག་ཏུ་ས་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་སྟོང་པ་རྣམས་ལ་སྟོར་བ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་མངོན་པར་རྟོགས་
པར་འཁོར་རྒྱ་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟར་འབྱུང་དཀའ་བ་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། །
གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འདི་ལྟར་བརྟེན་དེ། གལ་ཏེ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཤིན་ཏུ་

མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་དང་མཚུངས་པར་བྱས་པ་ལ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་མེད་པ་དེ་
ལྟ་ན་ནི་བྱ་སྤྱོད་པར་འགྱུར་ཏེ། བྱ་དཀའ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་གྱུར་ན་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་འཇིག་རྟེན་དུ་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དུག་ལ་སྦྱོད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས་མ་སྤངས་པས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་
ནོ། ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་དམིགས་པ་ལ་སྦྱོད་པ་རྣམས་ལ་སྦྱོད་པ་རྣམས་ལ་བྱང་ཆུབ་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་ཆོས་དེ་རྣམས་ཉིད་ལ་ཤིན་ཏུ་མེད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཆོས་དེ་རྣམས་
ཉིད་ལ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བ་ཞེས་མཆོག་ཏུ་དཀའ་བ་སྤྱད་པ་འདི་ཞེས་བྱ་བའོ། །
སྤྱོད་པ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་འབྱུང་བར་སྤྱོད་པ་ཉིད་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ལུང་བསྟན་པའི་
དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་ལྡོག་པ་ཞེས་འདི་སྦྱོད་ཅིང་
གསུངས་པ་ནི་ཡང་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདིར་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟོན་པར་བྱད་པ་ནི།
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ནི་ཕྱིར་ལྡོག་གཤམ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས་
གཞན་ཆོས་འགའ་ཞིག་ལྡོག་པར་འགྱུར་རམ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དྲི་མ་
དང་བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལྡོག་པར་འགྱུར་རམ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་
ལས་ཆོས་གཞན་ནས་ལྡོག་པར་འགྱུར་རམ། དེ་ལྟར་རྣམ་པ་བཞིས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྟོན་ནས་
ཕྱིར་ལྡོག་པ་མི་སྲིད་པ་བསྟན་པར་བྱས་ནས། དེ་ཉིད་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་དང་
སངས་རྒྱས་པར་བྱ་བ་མེད་པས་ལྡོག་པའི་སྟོན་ནས་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི། ཡང་ཅི་གཟུགས་
མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཛང་རྒྱའམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། དེའི་ཆེ་འགའ་ཞིག་ལྡོག་
པར་འགྱུར། གལ་ཏེ་འགའ་ཞིག་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་
དགོངས་པའོ། ། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་སང་མ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་བཞིས་རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱ་བར་བྱེད་པ་མེད་པས་བཀག་ནས་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སུ་བྱ་བ་ཡང་རྣམ་པ་བཞིས་མེད་
པས་དགག་པ་བྱེད་དེ། ཡང་ཅི་གཟུགས་གང་ཡིན་པ་སྤྱོད་པ་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
བྱང་ཆུབ་ཏུ་རིག་པར་བྱ་བའམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། དེ་ལྟར་རྣམ་པ་བཞིས་འཇུག་པ་
མི་སྲིད་པ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྟོན་དང་ལྡོག་པའི་སྟོན་ནས་བསྟན་ནས་ཡང་འཇུག་པ་ཉིད་ལ་མི་
སྲིད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། དེ་རི་སྟུང་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་

སོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྩི་མ་དང་བཅས་པ་གསུངས་པ་ལོ། ། ད་ནི་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་
དག་པ་རྩི་མ་མེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ལྡོག་པར་འགྱུར་རམ། དེ་ལས་གཞན་ཆོས་འགའ་
ཞིག་ལོག་པར་འགྱུར་བ་གང་ཡང་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་གང་ཞིག་ལོག་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་
བརྗོད་ནས་ལོག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ནི་གང་ཞིག་ཆོས་
ཉིད་དེ་ཉིད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་གནས་པ་ཉིད་ནི་སྒྱུར་བ་སྟེ་ཚུལ་ལོ། ། དེས་ཆོས་ཉིད་ལ་
གནས་པའི་ཆོས་མེད་དེ། དེ་བཞིན་ཉིད་གཅིག་ཏུ་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་
དགོངས་པ་ལོ། ། འོན་ཏེ་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལྡོག་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། གང་
ཞིག་དེ་བཞིན་ཉིད་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆོས་དེ་ཡང་གང་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདི་ལྟར་རྣོ་མ་སེམས་སུ་
བྱེད་དོ། ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ། གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱང་རི་བོང་གི་རུ་བཞིན་ཏུ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་གཉིས་མེད་པ་ཡོད་པ་ལོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་
ངོ་བོས་འཕགས་པ་ནམས་ཀྱི་སོ་སོར་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་འདི་ནི་
དངོས་པོའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་ནོ། ། གང་ཞིག་བསྟན་བཅོས་ལས། གཉིས་མེད་པ་ནི་མེད་པ་ཡི། །
ཡོད་པ་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། སྟང་བའི་ཕྱིང་བ་ལས་ཀྱང་། གནས་སྐབས་
དེ་གང་ཤེས་བྱ་མིན། ། བདག་ཅག་གིས་ནི་སྟོང་ཉིད་བརྗོད། ། འཇིག་རྟེན་གྲགས་པ་ཉིད་ཏུ་
ཡང་། ། མེད་པའི་དོན་ལ་རྗེས་སྒྲུང་མིན། ། ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། འོན་ཏེ་འི་ངོ་བོ་ཉིད་དེའི་ངོ་བོས་
ཡོད་པར་གྱུར་པ་ལྡོག་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཅི་དེ་བཞིན་ཕྱིར་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་
ཡང་ཡོད་དམ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་ཡོད་མོད་ཅེས་དངོས་པོ་དང་
དངོས་པོ་མེད་པ་ལས་ནམ་པར་གྲོལ་བའི་ལྡོག་པར་རུང་བའི་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཆོ་དང་ལྷན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པས་འདི་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་ནམ་པ་འདི་ནམས་ཡང་དག་པར་སྲིད་པ་ནམས་
ལས་ལྡོག་པར་གྱུར་པ་ཡང་ཆོས་འགའ་ཞིག་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། །
བདེན་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ལས་སོ། ། གནས་པ་ཉིད་ཏུ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནམ་པར་གཞག་པར་བྱེད་པའི་ཐ་སྟོན་ལས་སོ། ། ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་

གྱི་རྣམ་པར་གང་ཞིག་ཅིས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་གནས་བརྟན་ཤུ་རིའི་བྱས་འདི་གསུངས་སོ། །
གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཕྱིར་ལྡོག་པ་མེད་ན་དེ་ལྟ་ན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་རྣམས་སུ་འགྱུར་རོ། ། ཕྱིར་ལྡོག་ནས་ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་རྣམས་
སུ་མི་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟར་ཡོད་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གསུམ་ཞེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ཀྱི་གསུམ་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པས་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཆོས་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་གཞག་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་པས་སོ། ། གནས་བརྟན་གང་པོའི་
གང་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་ཅིང་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་རབ་འབྱོར་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཐེག་པ་ཅན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཅིག་པར་འདོད་ན། དེའི་
ཆོ་གསུམ་ཡང་ཡང་དག་པར་འབྱུང་ངོ། ། གང་ཞིག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་ལྡོག་པར་
མི་འགྱུར་བ་དེ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཐེག་པ་ཅན་ནོ། ། རྒྱགས་ཀྱིས་གང་ཞིག་ལོག་ནས་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་བམ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་ལྟར་བ་དེ་ནི་ཅིག་ཤོས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་གཉིས་པའོ། ། གང་གི་ཆོ་ཡང་གཅིག་ཀྱང་མི་འདོད་པ་དེའི་ཆོ་གཅིག་ཏུ་ན་ཕྱིར་ལྡོག་པ་
ལ་མི་སྲིད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཤུ་རིའི་བྱས་གང་པོའི་ཆོག་ལས་ཡང་རབ་འབྱོར་ལ་ངི་བར་བྱེད་
པ་ནི། ཅི་ཁྱོད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ནས་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་འདི་མི་བཟོད་ཅིང་གསུངས་པ་ནི། ཤུ་
རིའི་བྱ་ཅི་ཁྱོད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྟེ་བོ་དང་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་འཕགས་པའི་གང་ཟག་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་གཅིག་ཉིད་དེ་དེ་རྣམས་ལ་སྣ་ཆོགས་
པ་ཉིད་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འོག་ཏུ་གསུངས་པ་ཉིད་དེ། ཐམས་ཅད་ལ་གཅིག་པ་ཉིད་དེ་
ཁྱོད་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གསུམ་འདོད་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་ཐ་མི་དད་པའི་དེ་
བཞིན་ཉིད་ལ་གཅིག་དང་གཉིས་དང་གསུམ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་དད་པ་ངི་ལྟར་རིགས་པ་ཞེས་བྱ་
བའི་དགོངས་པའོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངི་མ་དང་བཅས་པ་ལས་ངི་མ་
མེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་ནི་དོན་
གསལ་པ་ཉིད་དོ། ། རྣམ་པ་གསུམ་ཏུ་དམིགས་སུ་མེད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཐ་མི་

དད་པ་དང་ཆད་པ་མེད་པ་ལ་གཅིག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་ཅི་དེ་བཞིན་ཉིད་
ནམ་པ་གཅིག་ཏུ་ཡང་དམིགས་སུ་ཡོད་དམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ངོ་བོས་ཏེ་
དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། བྱད་པར་མེད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ལས་ཀྱང་
བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བྱེ་བྲག་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱད་པར་ལས་སོ། ། ཐ་དད་དུ་བྱར་
མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པ་གསུམ་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐ་དད་པའི་རྒྱ་མི་དམིགས་པ་
ལས་སོ། ། སླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་འདི་
ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་ཐོས་པ་ལས་གནས་པས་འོངས་པའི་ངེས་པར་
འབྱུང་བར་སྐྱབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པར་འདོད་པའི་འཁོར་ནམས་ཀྱིས་དོན་དེ་བར་བྱེད་པ་
ནི་སླ་ན་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གནས་པར་བཟྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་པ་བསྐྱེད་པ་
ལས་སོ། ། བསྐྱབ་པར་བཟྱི་བ་ནི་གོམས་པ་ལས་སོ། ། འོག་ཏུ་ནི་བསམ་པ་སྤྱན་སྲུང་ཆོགས་པ་
དང་སྦྱོར་བ་སྤྱན་སྲུང་ཆོགས་པས་གནས་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ལོ། ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་
སེམས་མཉམ་པ་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྟམས་ཏེ། ཇི་སྲིད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་མགོན་དུ་གྱུར་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བས་བསམ་པ་སྤྱན་སྲུང་ཆོགས་པའོ། ། བདག་ཉིད་སྟིག་པ་
ཐམས་ཅད་ལས་ཕྱོག་པ་ལ་གནས་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བརྟམས་ཏེ། ཇི་སྲིད་དེ་ལ་རྗེས་སུ་
མསྤྱན་པས་དགའ་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བས་སྦྱོར་བ་སྤྱན་སྲུང་ཆོགས་པའོ། ། འོག་ཏུ་སྦྱོར་བའི་
འབྲས་བུ་ནི་སྐྱིབ་པ་མེད་པའི་ཚུལ་ནས་ཇི་སྲིད་དམ་པའི་ཆོས་གནས་པ་དང་སྐྱིབ་པ་མེད་
པའི་རང་བཞིན་གྱི་བར་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མཉམ་
པར་གནས་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་
སེམས་མཉམ་པ་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་དབང་
གིས་སོ། ། བསམ་པ་སྤྱན་སྲུང་ཆོགས་པ་འདི་ལ་སེམས་ནམ་པ་བརྟུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། མཉམ་
པའི་སེམས་དང་བྱམས་པའི་སེམས་དང་། བན་པའི་སེམས་དང་། གཡོ་མེད་པའི་སེམས་དང་།
ང་རྒྱལ་བཅག་པའི་སེམས་དང་། ཐོགས་པ་མེད་པའི་སེམས་དང་། སྙིང་རྗེའི་སེམས་དང་། མཐོ་
སྒྲ་པ་མེད་པའི་སེམས་དང་། ས་ལ་སོགས་པའི་སེམས་དང་། བྱ་དང་བྱ་མོ་ལ་སོགས་པའི་
སེམས་སོ། ། མགོན་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མགོན་དང་བཅས་པར་བྱེད་པ་ལའོ། ། བདག་ཉིད་

ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྡིག་པ་ཐམས་ཅད་ནི་མི་དགེ་བ་བཅུ་ཙམས་སོ། ། དེ་རྣམས་
ལས་ལོག་པ་ནི་བྱལ་བ་ལའོ། ། ཡོངས་སུ་རྒྱལ་བ་ནི་གོམས་པའོ། ། མ་རིག་པའི་རྒྱན་ཅན་ནི་
འདུ་བྱེད་རྣམས་སོ། ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་ཅན་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷགས་དང་
མཐུན་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའོ། ། མ་རིག་པ་འགགས་པས་འདུ་བྱེད་འགག་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ལྷགས་ལས་བསྐྱོག་པའོ། ། གཞན་དག་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པ་རོལ་པོ་
རྣམས་ཀྱིའོ། ། ཡང་དག་པར་བསྐྱལ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་འཛིན་པར་བྱེད་པའོ། ། དེའི་
བསྐྱགས་པ་བཅོད་པ་ནི་ཡོན་ཏན་བཅོད་པའོ། ། དེ་ལ་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ནི་རྗེས་སུ་མཐུན་
པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་བདེན་པ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲུག་བསྐྱལ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པའི་ཡུལ་
རྣམས་ལ་རིམ་པ་རིམ་ལྟར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་སྤང་བ་དང་བསྐྱོམ་པ་དང་མངོན་དུ་བྱ་བ་
རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་རྒྱལ་བའི་ཤེས་པས་གནས་པར་བྱའོ། ། སྦྱིབ་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་སྦྱིབ་པའི་བྱིར་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ལོ། ། གང་གི་བྱིར་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོངས་
སུ་མི་འཛིན་པའི་བྱིར་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔལ་སྦྱོབ་པར་བྱེད་དེ། དམ་པའི་ཆོས་གནས་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་དམ་པའི་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱི་དམ་པའི་ཆོས་སོ། ། སྦྱིན་པའི་པ་རོལ་དུ་
བྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་རིམ་མིན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་དེའི་གནས་པའོ། ། སྦྱིབ་པ་མེད་
པའི་རང་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལ་ཡང་དམིགས་པའི་ལྟ་བུས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་སྦྱོར་བས་
བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔལ་མི་སྦྱོབ་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་སྡིག་པ་ཐམས་ཅད་
ལྟོག་པ་ལ་གནས་པར་བྱའོ། ། རི་སྤྱིད་དམ་པའི་ཆོས་གནས་པ་སྦྱིབ་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་
བའི་འགྲེས་འདི་ནི་སྤྱི་མའི་བཙུག་ལྟར་འདས་མའི་པོ་ཏི་རྣམས་ལ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་
ལྟར་ཡང་བཅོད་པར་བྱེད་དེ། བཙུག་ལྟར་འདས་མ་འདི་ལ་མདོར་བསྡུས་པའི་བྱིར་བསྟན་པའི་
བསམ་པ་སྤྲོད་སྤྱོད་ཆོགས་པ་ཉིད་བཅོད་པ་སྟེ། སྦྱོར་བའི་སྤྲོད་སྤྱོད་ཆོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ལོ་
ཞེས་བྱ་བ་མངོན་རྟོགས་དང་སྦྱོར་བ་འབྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཆེན་མོ་རྣམས་ཀྱི་འགྲེས་
ཉིད་འདི་རང་གི་སྐད་ཀྱིས་མདོར་བསྡུས་ཏེ། དེ་དང་སྦྱོར་བ་ལ་ཆགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་
པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ལེན་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ལེན་སྟེ་
ལེན་བཅུ་དྲུག་པའོ། ། ། ། ། ད་ནི་གནས་བཅུན་རབ་འབྱོར་སྤྱོད་དོན་དམ་པར་བྱིར་སྟོག་པ་མེད་

དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གསུམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གིས་སོ། ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱིར་
ལྡོག་པ་དང་བྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཡང་ཡོད་ཅེས་བྱ་བའི་དགོངས་པས་བྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་
རྣམས་ལ་ངི་བར་བྱེད་དེ། བྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། མངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལས་
བྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱིར་མི་ལྡོག་པའོ། ། རྣམ་པར་བྱེད་པ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་པར་
གསལ་བར་བྱེད་པས་ན་རྣམ་པའོ། ། འགྲོ་བར་བྱེད་པ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་གོ་བར་བྱེད་པས་ན་
རྟགས་རྣམས་སོ། ། དེས་པར་འཇལ་བར་བྱེད་པ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་དེས་པར་དབྱེད་པས་ན་
མཆན་མ་རྣམས་སོ། ། འོན་ཀའིག་པ་ཉིད་ལ་ཡང་གསུམ་ཉེ་བར་བབྱང་བ་ནི་དོན་གཞན་
དོགས་པས་དེ་རྣམ་པར་བཅད་པའི་དོན་དུའམ་ཡང་ན་རྣམ་གངས་སུ་བསྟན་པའི་དོན་དུའོ། །
ཇི་ལྟར་བདག་གིས་འཆལ་བར་བཟུ་ཞེས་བྱ་བ་ངེས་པའི་འབྲས་བྱ་རང་གིས་རྟོགས་པ་
གསུངས་པ་ནི། གཞན་ཀྱིས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལ་དེའི་རྩ་བ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་དེ་བས་ན། བཅོམ་ལྡན་
འདས་རྣམ་པ་མང་པོས་བྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་རྣམས་ནི་ཉེ་བར་བསྟན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལ་
དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གཉིས་སུ་མེད་པ་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྟགས་དང་པོ་གསུངས་པ་ནི། རབ་
འབྱོར་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ལ་སོགས་
པའི་དབྱེ་བས་སོ། ། འདི་ནི་རྣམ་པ་བཞི་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་བཟོད་དོ། ། ཅིའི་བྱིར་ཞེ་
ན་གསུངས་པ་ནི། འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དང་གི་སྐྱེ་ནི་རྩུ་ལའོ། །
གང་གི་བྱིར་འདི་དག་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གཉིས་སུ་མེད་པ་སྟེ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་ས་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ལ་མཆན་ཉིད་ཇི་ལྟར་བར་མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། འདི་དག་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཁོ་
ན་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་གཅིག་ཁོ་ན་ལས་གཉིས་མ་ཡིན་མང་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དེ་
བཞིན་ཉིད་ལ་གཉིས་སུ་མེད་པ་སྟེ་ཐ་དད་མེད་པའོ། ། གཉིས་སུ་བྱར་མེད་པ་ནི་རྣམ་པ་
གཉིས་ཏེ། དངོས་པོའི་རྩུ་དང་བྲལ་བ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བའི་བྱིར་
མི་རྟོག་པའོ། ། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
དེ་ལྟར་བྱའི་མཆན་ཉིད་ཅན་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཆོས་ཉིད་ལ་འཇུག་པར་
བྱེད་པའོ། ། ཇི་ལྟར་འཇུག་པར་བྱེད་ཅེ་ན་གསུངས་པ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། གནས་ཤིང་དེ་ཅུམ་ལ་མཐོང་བའི་བྱིར་རོ། ། མི་རྟོག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཅེས་བྱ་བ་

ནི་སྒྲ་མ་བཞིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་འཕྲུག་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་ལ་འཕྲུག་པའོ། ། འཕྲུག་
པ་གཉིས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཐོས་
ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོས་པའི་ལ་ཡང་ངོ་། ། དེ་ལས་ཀྱང་སོང་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལས་བྱི་མའི་
དུས་ལ་ཡང་ངོ་། ། བེམ་རྒྱུ་མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གཞོད་པ་མི་བྱེད་པའོ། ། འདི་ལྟར་མ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་ཏེ། ལྷ་ཆོགས་པའི་སྒྲོ་གྲོས་ནི་ཡིད་གཉིས་ཏེ་དེ་མི་བྱེད་པའོ། ། དེ་
ལྟར་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་གསུངས་པ་ནི། ཐེ་ཆོམ་མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་
བའོ། ། རྩེངས་པར་མི་བྱེད་པ་ནི་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། ། འོ་ན་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཅེ་ན་
གསུངས་པ་ནི་འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཁོ་ན་ནི་ཐམས་ཅད་དེ་དེ་
བཞིན་ཉིད་ལས་ལྷག་པའི་ཆོས་གཞན་མེད་ཅེས་མོས་པར་བྱེད་ཅིང་དད་པས་སོ། ། ཁོང་དུ་
ཆུད་པར་བྱེད་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སོ། ། འདི་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གཉིས་སུ་མེད་པར་མཐོང་བ་
དེ་འདི་ལ་ཡོད་པ་ཞེས་པ་རོལ་པོ་ནམས་ཀྱིས་ངེ་ལྟར་རྟོགས་པར་བྱ་ཞེ་ན། གསུངས་པ་ནི་ཅི་
ཐོད་ཐོད་སྐྱབ་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལས་
ཡང་དག་པར་ལངས་པའི་སྐྱབ་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། དོན་དང་ལྡན་པའི་ཆོག་དུ་སྐྱབ་སྟེ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཉིད་དོར་ནས་ཐམས་ཅད་དུ་རང་དགར་སྐྱག་པ་མེད་པ་
ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་སྐྱབ་པའི་བྱིར་རོ། ། པ་རོལ་གྱིས་བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པ་ལ་མི་ལྟ་སྟེ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་རོ་གཅིག་པའི་སྐྱབ་པ་ལ་རྒྱབ་པའི་དེ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་རོ། །
ནམ་པ་དེ་དག་དང་རྟགས་དེ་དག་གི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆོག་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཆོན་མ་ལ་སྟོས་
པས་མང་པོའི་ཆོག་གོ། ། སྟོན་པ་གཞན་ལ་ཡང་དག་པར་གྲུས་པ་ལ་སོགས་པ་དམན་པའི་ཆོས་
མེད་པའི་རྟགས་གཉིས་པ་གསུངས་པ་ནི། གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གཞན་དག་
གི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟན་པ་འདི་ལས་བྱི་རོལ་དུ་གྱུར་བ་ནམས་ཀྱི་འོ། ། དགེ་སྦྱོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རབ་དུ་བྱུང་བ་ནམས་སོ། ། དོར་མི་ལྟ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་དུ་འདུད་ཅིང་མཐོང་ངོ་། ། ཅིའི་
བྱིར་ཞེ་ན་གསུངས་པ་ནི་འདི་དག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཤེས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇིག་
རྟེན་པའི་ཤེས་པས་སོ། ། མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པས་སོ། ། མཐོང་ཞིང་
མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཞིག་དུ་འདོན་པའོ། ། དེ་ལ་མཐོང་བ་ནི་ཁམས་གཞན་གསུངས་

པའོ། ། སྒྱུན་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གྲུས་པས་སྒྱུན་པར་བྱ་བའོ། ། མི་རྟེན་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟེན་པར་
བྱེད་པ་ལམ་སྐྱབས་སུ་འགོ་བའོ། ། ངན་སོང་དུ་སྒྲིབ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟགས་གསུམ་
གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་ངན་སོང་རྣམས་ནི་དམུལ་
བ་དང་ཡི་དགས་དང་དུད་འགོ་རྣམས་སོ། ། བྱད་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ནི་བྱད་མེད་ཉིད་དོ། ། དེ་
ལ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོས་ཐོས་པ་དང་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པ་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་མེད་པ་ནི་
ཕྱིར་ཡོངས་སུ་སྤོང་བའོ། ། དགེ་བ་བརྩུ་ལ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གནས་ནས་ས་རོལ་སོ་རྣམས་དེ་
ལ་ཡང་དག་པར་འགོད་པ་ནི་རྟགས་བཞི་བ་གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཡང་དག་པར་སྤངས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་དགེ་བ་ལས་ལོག་པ་ནི་སེམས་
གཟུང་བར་བྱས་ཏེ། དེ་ཡང་དེའི་ལོག་པ་གཞན་ཀྱི་དོན་ལ་ཡང་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། ། རང་ཉིད་
ཀྱིས་མ་བསྐྱངས་པར་གཞན་ཀྱི་སྤྲད་དུ་དག་མི་ལེན་པ་ནི་ཕྱིར་ཞེས་སྟེན་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་
དག་ཉིད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ། འབྱུང་ཆང་དང་བཅོས་པ་ནི་ཆང་བག་མེད་པ་ནི་
གནས་ལས་སྤྲོད་པར་འཁྱར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ། ཤིང་ཤུན་ལས་འབྱུང་འགའ་ཞིག་དང་།
སྤང་ཅིས་གཞན་ནི་བྱ་བ་སྟེ། ། འབྲས་ཕྱེད་དང་ནི་ཆུས་གཞན་ཏེ། ། ཆང་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་
འདོད། ། བཅོས་ཆང་ཡོན་ཏན་འཛིན་པ་ནི་ཆུས། རྟ་ཏེ་གིས་ནི་འདུས་བྱས་སྤྱ། ། ཐོས་ཤིང་
འཐུངས་པས་ཐྱོས་པར་བྱེད། ། གང་ཞིག་དེ་ནི་ཆང་ཞེས་བྱ་ན། ། དེ་འདི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་
ཀུན། ། དཀར་པོའི་ཆོས་དང་མི་མཐུན་པས། ། བག་མེད་གནས་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ། ཞར་
ལས་འོངས་པ་གཞན་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཏེ་མི་དགེ་བ་བརྩུ་ནི་རང་བཞིན་ཀྱིས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྟེ།
ཆང་གི་བདུང་བ་ནི་སྤྲོད་བརྩུ་གཅིག་པར་འཁྱར་ཏེ་བཅས་པ་ནི་ཁ་ན་མ་ཐོ་པའོ། ། ཇི་སྐད་དུ་
གསུངས་པ། ། སྤངས་པ་ཁ་ན་མ་ཐོ་པ། ། ཆང་ཉིད་ལས་ནི་གཞན་པ་ནི་ཕྱིར། ། ཞེས་བྱ་བའོ་ཞེ་
ན་བདེན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་མི་དགེ་བ་བརྩུ་གསུངས་པ་ནི་དོན་ཁོ་ནར་ཆང་གི་བདུང་བ་ལས་
ལོག་པའོ། ། དེ་ལས་བསྐྱོད་པ་ལས་དོན་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པ་ནི་ཕྱིར་རོ། ། ཆེན་མོ་རྣམས་དང་
བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་རྟེན་པ་རྣམས་ལས་ཆང་གི་བདུང་བ་ལས་ལོག་པར་འདོན་པ་ཉིད་མ་
ཡིན་ནོ། ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་ཡན་ལག་བརྩུ་གཉིས་པ་ཆོས་ཡོངས་སུ་ཆོལ་བ་
རྟགས་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཆོས་

གང་དང་གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོའི་སྡེ་དང་དབྱངས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་སྡེ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་
ལག་བཅུ་གཉིས་པའི་བཀའ་ལྟེན། ཀུན་རྒྱལ་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་ལས་ནི་ཐམས་ཅད་
ལས་འདྲིན་པ་དང་འཆང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་སོ། རྒྱལ་པར་བྱེད་པ་ནི་བདག་ཏུ་བྱེད་
པའོ། སྦྱོན་པར་བྱེད་པ་ནི་གཞན་གྱིས་བྱེད་པའོ། བན་པ་དང་བདེ་བའི་བྱེད་འདི་ལྟར་ཅིག་
ཅས་བྱ་བ་ནི་དེ་རྣམས་ཉིད་ལ་ཡན་པ་དང་བདེ་བའི་བྱེད་ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་པ་འདིས་ཐུན་མོང་
བར་བྱེད་པའོ། ཆེན་མོ་རྣམས་ལ་ནི་སོ་སོར་བྱེད་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་མང་བ་འདྲོན་པ་ཡིན་
ཏེ། འདི་ནི་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཏེ་འདྲོན་པ་ཡིན་ནོ། གཅིག་ཉིད་དེ་སེམས་
རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟགས་དྲག་པ་གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཆོས་ཟབ་
མོ་རྣམས་ལ་ཞེས་བྱ་བས་སོ། སླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་ལས་བྱེད་མི་
ལྟོག་པར་གཟུང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་གཞུང་གིས་སོ། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ནི་སེམས་ཡོངས་སུ་
དག་པ་ལ་རྒྱུར་རྒྱུར་པ་དང་ཁ་ཅིག་ནི་འབྲས་བུར་རྒྱུར་པ་དང་ཁ་ཅིག་ནི་ལྟན་ཅིག་པ་རྣམས་
ཞེས་བྱ་བའོ། འཁོར་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ནི་འདིར་སེམས་ཡོངས་སུ་
དག་པའོ། བཤད་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་ངམ་གཞན་གྱིས་སོ། བན་པའི་ཆོག་ཅས་བྱ་བ་ནི་
འདྲོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་རྣམས་ཀྱིས་ཟེལ་གྱིས་འོན་པ་རྣམས་ལ་མི་སྦྱག་པ་དང་བྱམས་པ་ལ་
སོགས་པའི་གཏམ་བྱས་པའི་བྱེད་པའོ། ཆོག་རན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱས་པའི་ཆོག་ཡང་དག་པར་
འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་འགལ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་དུས་ལ་རན་པར་སྦྱ་བའི་བྱེད་པའོ། ཆོག་
འཇམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་གྱིས་སྦྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བའི་བྱེད་པའོ། ལྷགས་པ་
དང་གཉིད་རྒྱུང་བར་འཁྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགོ་སྦྱོར་གྱིས་བྱེད་ལེ་ལོ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། དེ་
འོང་ངམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་གཞན་གྱིས་དང་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་སྦྱོད་ལམ་
གསུངས་པ་ནི་འོང་བ་ནི་འགོ་བའོ། འབྲལ་པ་ནི་རྣམ་པར་གཡེང་བའོ། བྲལ་བར་མི་བྱེད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྲལ་བ་ལ་རྣམ་པར་གཡེང་བའི་བྱེད་པའོ། བྱ་ཆོས་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ས་ལ་ཡང་
དག་པར་མ་བལྟས་ནས་སོ། དེ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་དེ་མཐོང་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
རང་དང་གཞན་གྱི་ཉེ་བར་འཆོ་བ་ཡོངས་སུ་ཞི་བའི་དོན་དུ་བསོད་ནམས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་རྣལ་
འབྱོར་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལུས་འདི་ལ་ཡོན་ཏན་ནི་སེམས་རྣམ་པར་དག་པའི་བྱེད་པའོ།

ཡིད་ཆེས་པའི་རྒྱ་གསུངས་པ་ནི། དེའི་ལུས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཤིག་དང་ལྡན་པས་
ན་ཤིག་དང་ལྡན་པའོ། ། གཞུག་མ་ལ་སོགས་པའི་ནང་དུ་བགྱངས་པའི་ཕྱིར་ཨེ་ལ་ཅའོ། །
གཟེབ་བ་ནི་གཙང་བའོ། ། གཞོད་པ་ནི་གདུང་བའོ། ། སྒྲོན་ནི་གཞན་ལ་རྣམ་པར་འཆོ་བའོ། །
སྲིན་བུའི་རིགས་ནི་སྲིན་བུའི་ཆོགས་སོ། ། གང་དག་ཡོད་པ་ནི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་སྟེ། ལུས་ལ་
བ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ནས་བྱ་བ་སྟེ། རྒྱའི་བྱང་པར་མེད་པར་སྐྱབ་མོང་མ་ཡིན་
པའི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པའི་ངོ་བོ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་གཏན་ཆོགས་གསུངས་པ་ནི། འདི་ལྟར་ཞེས་
བྱ་བ་སྟེ། མངོན་པར་འཕགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སོ་སོའི་བྱང་པར་ཅན་ནོ། ། ལུས་ཡོངས་སུ་དག་
པ་ནི་ལུས་ཀྱི་ཉེས་པར་སྒྲོད་པ་ཡོངས་སུ་སྒྲོང་བའོ། ། དག་ཡོངས་སུ་དག་པ་ནི་བརྟུན་དུ་སྐྱབ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྒྲོང་བའོ། ། སེམས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ནི་གཞོད་སེམས་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བའི་
སེམས་བསྐྱེད་པའོ། ། ལུས་དང་དག་དག་ལ་དེ་སྒྲོན་དུ་འགོ་བའི་ཕྱིར་དེའི་དབང་བ་མཛད་
ནས་གསུངས་པ་ནི་གང་ལགས་པར་རིགས་པར་བསྐྱེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སེམས་རྒྱུང་
བས་བྱས་པའི་ཕྱིར་དང་འདོད་པ་རྒྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་གཡེང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རང་གི་
སྒྲོན་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ནི་གཡོའོ། ། གཞན་བསྐྱབ་བའི་དོན་དུ་མེད་པའི་རང་གི་ཡོན་
ཏན་ཡང་དག་པར་སྒྲོན་པ་ནི་སྒྲུའོ། ། གྲུ་གྲུ་ནི་གཡོ་ཉིད་དོ། ། གཞན་བསྐྱབ་བའི་དོན་ཅན་གྱི་བྱ་
བ་ནི་ཡོན་པོའོ། ། འདས་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ས་མི་འདོད་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། སེམས་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ལ་འབྲས་བུ་འགའ་ཞིག་སོ་སོར་བྱས་ནས་མོས་པ་ལ་
སོགས་པ་ལྟར་བྱེད་པ་རྟགས་བདུན་པ་གསུངས་པ་ནི། གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
ནས་གཟུང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་མཐར་ཐུག་པས་སོ། ། ཆོགས་པ་དང་བྲལ་བའི་སེམས་ཉིད་
དང་སྒྲིང་རྗེས་ཕྱག་དོག་ལ་སོགས་པ་མང་པོ་ཅན་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོས་གོས་ལ་
སོགས་པ་ལ་ལྟར་མི་བྱེད་པའོ། ། སྐྱབ་སུམ་ཆོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་སེམས་དང་སྒྲིང་རྗེ་དང་མི་
ལྡན་པ་ལ་ཆོས་གོས་ལ་སོགས་པ་ལྟར་བྱེད་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་དག་པར་མི་ཁྱུ་པ་ནི་
ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱབ་སུམ་ཆོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་བླ་མོ་ལ་ལྟག་པར་མོས་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། སྒོ་བརྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པ་རོལ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྒོ་མི་གཡོ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། སྒོ་བླ་བ་པ་
ནི་སྒྲོང་པ་ཉིད་ལ་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྒྲོར་བ་བྱེད་པ་ནི་ཡང་དག་པར་

སྒྱུར་བའོ། ། བཟོའི་གནས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་མོའི་གནས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། ། ལས་ཀྱི་
གནས་ནི་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། ། ཆོས་ཉིད་དང་སྒྱུར་བར་བྱེད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཆོས་ཉིད་དང་ལྟན་པ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་བྱེད་པའོ། ། བརྒྱད་པ་བདུད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་མི་འཕྲོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་གསུངས་པ་ནི། ། གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
ལུང་བསྟན་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྣ་ཆོགས་པའི་དབྱལ་བའི་འགྲོ་བའི་གཙུག་པོ་འདི་ཡིན་པས་ཁྱོད་
ལ་བྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཉིད་ལུང་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཉི་བར་བསྟུ་བའོ། ། བཤགས་པར་གྱིས་ཤིག་
ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཤིག་པ་ལ་ཤིག་པ་ཉིད་དུ་སོ་སོར་བཤགས་པར་གྱིས་ཤིག་སོ་སོར་སྤོངས་ཤིག་
ཅེས་བྱ་བ་ནི་སོ་སོར་ངེས་པ་དང་གཏན་དུ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་དོར་བར་གྱིས་ཤིག་པའོ། །
དེ་ལྟར་ཁྱོད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དོར་བ་ཡོད་པ་ལའོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་འདི་ལྟ་བུ་བདུད་ཀྱིས་སྤྲོས་པའོ། ། མི་འཕྲུག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཐེ་ཆོམ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། མི་
གཡོ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེས་པའི་བྱིར་རོ། ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོངས་སུ་བསྐྱབ་པའི་
བསམ་པ་ཆེན་པོས་འདི་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་སྤྲོས་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། ས་རོལ་པོས་
རབ་དུ་བྱིར་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ས་ལ་ལྟུང་བ་མེད་པ་རྟགས་དགུ་པ་གསུངས་
པ་ནི། གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གང་ཐོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་
བྱིན་པ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་སོ་སོར་བཤགས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སོ་སོར་བརྟགས་ནས་གང་
ཞིག་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་སྟོང་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་
ཡོངས་སུ་དོར་བར་གྱིས་ཤིག་སྟན་དངགས་བྱེད་པ་ནི་མི་བདེན་པ་སྣ་ཆོགས་སྤྲོས་པའོ། ། དེའི་
ལས་ནི་སྟན་དངགས་སོ། ། ཡང་ང་འཆད་པ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དོ། ། བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཁམས་ནི་རང་བཞིན་ནོ། ། ཉེན་ཏེ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་ལྟར་གནས་པའི་ཆོས་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རྗེས་
སུ་འགྲོ་བའི་བྱིར་རོ། ། མི་བརྗེ་བ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་པམ་པར་མི་རུས་པའི་
བྱིར་རོ། ། བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཆོས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐེག་པ་ཅན་
ཀྱིས་རང་གིས་སའི་སྤྲད་དུ་ངལ་བ་མེད་པ་དང་རྟོད་པ་ལ་སོགས་པས་བསྐྱལ་བ་ལ་ཡང་དེའི་
ས་ལ་མི་ལྟུང་བའི་བྱིར་རོ། ། བདུད་ཀྱིས་ཉི་བར་བསྟན་པ་ལ་བདུད་ཀྱི་སྤྲོ་བ་ཉིད་རྟོགས་པ་

རྟགས་བརྒྱུ་པ་གསུངས་པ་ནི། གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འཁོར་བའི་སྟོང་པ་ཡིན་
ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གངས་མེད་པ་གསུམ་འཁོར་བ་ཉིད་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཁྱོད་འདི་ཉིད་དུ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ལ་འཛིན་པར་བྱེད་པའོ། ། མངོན་པར་
གྲུབ་པར་མི་འགྱུར་བ་ནི་སྟེ་བ་གཞན་ལ་མངོན་པར་གྲུབ་པར་མི་འགྱུར་པའི་ཆོས་ཉིད་ཐོབ་
པའོ། ། ཡོངས་སུ་གཟུང་བར་སེམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདིར་འདོད་ཆགས་མ་ཟད་པ་ལ་ཅི་
ནས་ཀྱང་སྲིད་པ་གཞན་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འམ་གྱི་སྒྲ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལའོ། ། འདི་ཉིད་
ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའམ་སྒྲ་བར་འགྱུར་རོ། ། གྱེ་མ་མ་ལ་རེ་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའམ་
སྟོང་པ་འདི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་རོ། ། ཡུན་རིང་པོར་སྟོང་པ་
ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཅེས་བསྟན་པར་བྱེད་དེ། བདུད་ཐིག་ཅན་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། དག་བཅོམ་པ་ཉིད་ཐོབ་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རུང་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་
ཐོབ་པ་དང་འབྲེལ་པས་སོ། ། དག་བཅོམ་པ་ཉིད་ལ་གནས་པ་ནི་སོ་སོར་རྟེན་པའི་ཐོབ་པས་
སོ། ། ཁྱོད་ཀྱིས་ག་ལ་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡུན་རིང་པོར་སྟུང་པའི་སྟོང་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་རྒྱ་
གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་སྐད་བཤད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་གང་གིས་ཀྱང་ཐོབ་པ་
མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། སྦྱིར་བསྟན་པར་གྱུར་པ་ལ་ཡུན་རིང་པོར་སྟུང་པའི་སྟོང་པ་འདི་རྣམས་
ལ་ཡང་དག་བཅོམ་པ་ཉིད་ཅེས་བྱུང་པར་དུ་བསྟན་པའོ། ། འབྲེལ་པར་བྱེད་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་
པོ་གཏོང་པའོ། ། དེའི་དོན་ཅན་གྱི་ཆོག་རྣམས་ནི་འབྲེལ་བར་བྱེད་པའི་ཆོག་རྣམས་སོ། ། དེ་
རྣམས་གཞན་ལས་ནི་བདུད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས་ཐོས་ནས་སེམས་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་
མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་ཏོ། ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་འདིར་ཡོངས་སུ་
ཉམས་པའོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་དོར་བར་མི་བྱེད་ཅི་ན་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་ཏོ། ། ཕྱིར་ཐོག་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་རྒྱུ་ཕྱོགས་སུ་
འགྱུར་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་དུ་མི་འགྱུར་པ་ནི་ལོག་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ཐེག་པ་དམན་པ་ལ་
འདོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དེ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འབྲེལ་པར་བྱེད་པའི་ཆོག་
རྣམས་སོ། ། དང་གི་སྒྲ་ནི་གཏན་ཆོགས་ལ་སྟེ་གང་གི་ཕྱིར་བདུད་ཀྱི་ལས་ཤེས་ན་གནས་མ་
ཡིན་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་གཞན་དང་འབྲེལ་པར་བྱའོ། ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་ལྟར་ཤེས་ནས་

རྩེས་སུ་བརྗོད་པའོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སྤར་བཤད་པ་ཉིད་ལ་ཉེ་བར་སྤྱད་
 པར་བྱེད་པའོ། ། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྟགས་བརྩ་གཅིག་པ་གསུངས་
 པ་ནི། གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ན་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་
 ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། ཆོས་དེ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞུགས་ལ་སོགས་པའོ། ། མི་དམིགས་ཤིང་
 ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདིར་ནི་དམིགས་པ་ཉིད་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ནི་སྐྱེ་
 པར་བྱེད་པའོ། ། མི་སྐྱེ་བའི་ཡེ་ཤེས་ལ་བཟོད་པ་འདི་ལ་ཡོད་པས་ཞེས་བྱ་བ་འབྲུ་མང་པོ་ཅན་
 འོ། ། འགྲེས་འདི་ཡང་ཆེན་མོ་རྣམས་ལ་ཡོད་དེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་འདི་ལ་ནི་མ་ཡིན་པ་དེ་
 བས་ན་སྟོན་གྱི་པོ་ཏི་རྣམས་འདོན་པ་མ་ཡིན་འོ། ། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་རྟགས་བརྩ་
 གཉིས་པ་གསུངས་པ་ནི། གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདུན་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ནི་
 འདུན་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བའོ། ། རྣམ་མཁའ་དང་མཚུངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་
 རོ་བོ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། དེ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཆོས་འདི་ནི་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
 སོགས་པ་སྟེ། ཤེས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སོ། །
 ཉོན་མོངས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པ་སྟེ་ཐབས་མེད་པར་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་མེད་
 པའི་ཕྱིར་རོ། ། འབྲལ་བར་བྱེད་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དོར་བར་བྱེད་པའོ། ། དེ་ལ་ཞེས་བྱ་
 བ་ནི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་པའོ། ། སེམས་བརྟན་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདུད་ལ་སོགས་པས་
 བརྫོགས་པར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སེམས་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་
 ཞེས་ཐེ་ཆོམ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་འབྲོགས་པའི་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་
 བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་འདོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བསམ་གཏན་གྱི་འབྲས་བུ་མི་འདོད་པ་
 རྟགས་བརྩ་གསུམ་པ་གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་འདོད་ན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
 སྟེ། ཁ་ཅིག་ནི་ཐེག་པ་དམན་པ་ལས་བརྫོགས་པ་ཞེས་སྐུར་བའི་དོན་དུ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་
 ཞེས་བྱ་བ་འདིའི་རྩེས་ལ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དག་ལས་ལྟོག་ཅིང་ཐམས་ཅད་
 མཐུན་པ་ཉིད་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ཆོག་གི་
 དེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ཞེས་ཤེས་པ་ཡིན་འོ། ། འདོད་པ་ན་སྐྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་གནས་

པར་བྱད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཐོང་བས་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་
བ་ལྟར་བྱད་པའི་རྟགས་བརྒྱ་བཞི་པ་གསུངས་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
མིང་ཆེད་ཆེར་བྱད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དང་དོན་དམ་པའི་འབྲེལ་པ་ནི་མིང་ཆེད་
ཆེར་བྱད་པའོ། ། དེ་ཡང་མིང་ཐམས་ཅད་དོན་དང་འབྲེལ་པས་སྟོང་པ་མཐོང་ཞེས་མིང་ཆེད་
ཆེར་བྱད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དུ་གཉེར་བ་
མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་སེམས་མི་འཁྲུག་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིང་རྣམས་ལ་དོན་དང་འབྲེལ་པས་སྟོང་
པ་ཉིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སེམས་མི་འཁྲུག་པའོ། ། དེ་གལ་ཏེ་བྱིམ་ན་གནས་ན་ཡང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕལ་ཆེར་རབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་མི་ཟད་པ་ནི་གལ་
ཏེའི་དོན་ཏོ། ། འདོད་པར་བྱད་པས་ན་འདོད་པ་རྣམས་ཏེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་རྣམས་
སོ། ། འདོད་པ་ལ་མངོན་པར་ཆགས་ནི་དེ་དང་སྒྲུབ་བ་ལས་སོ། ། བསམ་པ་ལྷག་པ་ནི་ཡིད་
ཀྱིས་དེ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བའོ། ། ཆེར་མི་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་ཏོ། ། དེ་སྒྲིབ་པར་འདུ་
ཤེས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལ་འདུ་ཤེས་ཅན་དེ་འདོད་པ་རྣམས་ལ་རོ་
མུང་བ་ཆུང་བ་དང་ཉེས་དམིགས་མང་བ་ཞེས་འདུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྒྲག་པར་འདུ་ཤེས་
པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དོན་དུ་མི་གཉེར་བ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་མ་འོངས་པའི་དུས་རྣམས་ལ་འདོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་བརྟམ་པ་ཉིད་ནི་ད་
ལྟར་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་མངོན་པར་ཆགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མ་ཆགས་པ་ཉིད་ནི་གཉི་ག་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དགའ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ནི་ཤིན་ཏུ་ཡང་ཡིད་བདེ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། བདེ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ནི་ཤིན་ཏུ་ཡང་བདེ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རང་བཞིན་གྱི་སྒྲ་
ནི་བསྐྱགས་པ་ལའོ། ། དེ་དག་ལ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟག་ཏུ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བ་
རྣམས་སོ། ། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྡེ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་པ་ནི་མངོན་པར་འདོད་པ་སྟེ་དེའི་
ཕྱིར་འདོད་པ་སྟེ་མ་འོངས་པའོ། ། བབྱང་བར་བྱད་ཡང་ཡང་དུ་སྟོན་པར་བྱད་པས་ན་ཡོན་
ཏན་རྣམས་ཏེ་ད་ལྟར་བྱུང་བའོ། ། འདོད་པ་ཡང་ཡིན་ལ་ཡོན་ཏན་ཡང་ཡིན་པས་འདོད་པའི་
ཡོན་ཏན་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ། མཉམ་པ་དང་མི་མཉམ་པས་འཆོ་བར་མི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ལྷན་པ་དང་མི་ལྷན་པས་སོ། ། ཅི་ལྟར་ཞེ་ན། གསུངས་པ་ནི། ཆོས་འབའ་ཞིག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་

སྟེ། གཞོད་པ་ནི་སྟུག་བསྐལ་ལོ། ། འདི་ལྟར་སྐྱེས་བྱ་དམ་པ་ཞེས། བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་འགྲོ་བ་
ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པར་བྱེད་པའི་ཆེ་གཅིག་པ་ཉིད་ལྷན་པར་དུ་བྱེད་དེ། དེ་ལ་སྐྱེས་བྱ་དམ་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲ་བ་ཙམ་ཡང་གཞན་གཞོད་པར་བྱེད་པའི་ལས་ལ་མི་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །
སྐྱེས་བྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བར་བྱེད་པ་ལ་
འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྐྱེས་བྱ་མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཉིད་ལ་བཙོན་འགྲུས་ཆེན་པོ་བྱས་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། སྐྱེས་བྱ་མཆོག་རབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཉིད་ལ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པར་སྤང་བ་
ལ་སོགས་པ་ལ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ལ་མངོན་པར་བཙོན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྐྱེས་བྱ་བྱ་མཆོག་ཅེས་
བྱ་བ་ནི་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་འཆོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཡང་ན་སྐྱེས་བྱ་བྱ་མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེམས་པས་བརླན་པའི་སེམས་
དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྐྱེས་བྱ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་ཡས་པའི་བསོད་ནམས་གྱི་
ཆོགས་ལ་སོགས་པ་སྐྱབ་པ་ལ་བཙོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ། སྐྱེས་བྱ་མངོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་
རིང་པོར་གཞན་གྱི་དོན་ལ་གོ་ཆ་བགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྐྱེས་བྱ་གཙོ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགྲོ་བ་
ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་སྦྱོད་པ་ལ་འདུག་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། སྐྱེས་བྱ་སྐྱེས་མཆོག་
ཅེས་བྱ་བ་ནི་འཁོར་བའི་སྟུག་བསྐལ་སྟོ་ཆོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡང་གཞན་གྱི་དོན་ལ་འཁོར་བ་
ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། སྐྱེས་བྱ་པརྣ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཁོར་བ་ལ་གནས་ཀྱང་ཉོན་
མོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་གོས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྐྱེས་བྱ་པརྣ་དཀར་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་དཀར་
བ་ལ་སྦྱོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྐྱེས་བྱ་ཅང་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་གདུལ་བའི་ཕྱིར་དང་
གཞན་འདུལ་བར་བྱེད་པ་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྐྱེས་བྱ་སྤང་བོ་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉོན་
མོངས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་གཡུལ་ངོ་ལ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བེལ་གྱིས་མི་གཞོན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྐྱེས་
བྱ་སང་གེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་འཆོ་བ་དང་འཆི་བ་ལ་སོགས་པའི་
འཇིགས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། སྐྱེས་བྱ་གདུལ་བྱའི་ཁ་ལོ་སྐྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐལ་བ་
ཅན་རྣམས་ལ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གྲོང་ཁྱིམ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་ན་
བསྐྱགས་པའི་ཆོག་འདི་རྣམས་ཐམས་ཅད་བསྐྱེས་པས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་བསྐྱགས་པ་གོ་བར་
བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཅི་ལྟར་བྱེད་ནི་བདག་གི་མགོན་པོ་དང་བྱེད་ནི་བདག་གི་རྩེ་བོ་དང་བྱེད་ནི་

བདག་གི་མངའ་བདག་ཅེས་བྱ་བའི་ཆོག་ནམས་ནི་མངའ་བདག་ཉིད་ནི་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་དེ།
འདིར་ཡང་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ལ་ལྟོས་པས་ཆོག་ནམས་བཅུ་དྲུག་ཅེས་བཤད་པ་ཁ་བསྐྱང་
བའི་དོན་དུ་ཆོག་གསུམ་པོ་བསྟན་པ་ཞེས་སྤྲོད། པོ་ཏི་ལྷ་མ་ནམས་ལ་ཆོག་བཅུ་གསུམ་ཁོ་ན་
འདོན་པ་ཡིན་ནོ། མཐུག་བསྟུ་བར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གཞན་ལ་གཞོད་པ་མི་བྱེད་ཅིང་མཆོག་གི་བདེ་བ་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་སྦྱར་
བར་བྱེད་ཅིང་བྱིས་ན་གནས་པ་ཡིན་ནོ། འོན་ཏེ། ལེ་ལོ་བྱིས་ན་འོངས་པ་མིན། མི་སྤྱོད་བཞིན་
ཡང་བརྟུན་པ་ཡིན། ཆད་པར་ངེས་པར་བསྐྱལ་བ་ཡི། གཞན་ལ་མི་བྱེད་པ་ཡང་མིན། དེ་
བས་ན་གཞན་ལ་གཞོད་པ་མེད་པར་ངི་ལྟར་བྱིས་ལ་གནས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། འདི་ལྟར་
ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྦྱོར་ལྟ་བུའི་
འགྲོ་བ་མཐོང་ཞིང་འདི་ལ་ཅིའི་བྱིར་བྱིས་ལ་གནས་པའི་སྟོན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ལྷག་ན་རྩོ་
རྩེ་གཞོད་སྦྱིན་གྱི་དབང་པོ་རྟག་ཏུ་བྱི་བཞིན་འབྲང་བ་ཡང་དག་པར་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་
རྟགས་བཅུ་ལྷ་པ་གསུངས་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གཞོད་སྦྱིན་ཆེན་པོ་ནི་
གཞོད་སྦྱིན་གྱི་བདག་པོ་ལོ། དེ་མཐོང་བྱ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ངི་ལྟར་རྟག་ཏུ་བྱི་བཞིན་འབྲང་བ་
ཤེས་པར་བྱ་ཞེ་ན་གསུངས་པ་ནི། དེ་ཐུབ་པར་དཀའ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ཐུབ་
པར་དཀའ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷས་ལ་གཞོད་པ་མི་རུས་པ་ལོ། འདའ་བར་བྱ་མི་རུས་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་འཇིག་པ་ལ་སོགས་པ་སྦྱེ་བ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། བསྟན་པར་དཀའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གདུག་པའི་སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱིས་དེ་ལ་བལྟ་བར་ཡང་མི་རུས་པའི་བྱིར་རོ། སྦྱོར་བྱ་བུ་
མཆོག་གི་དབང་པོ་དང་ལྷན་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྦྱོར་བྱ་བུ་མཆོག་ནམས་ནི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ནམས་ཏེ། དེ་ནམས་ཀྱི་དབང་པོ་ནམས་ནི་དད་པ་དང་བཙུན་འགྱུས་དང་བླན་
པ་དང་ཉིང་ངེ་འཇིན་དང་ཤེས་རབ་ནམས་སོ། སྦྱོར་བྱ་དམ་པ་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བའི་གནས་སྐབས་ནམས་ལ་ཡང་འགྲོ་བ་འདོན་པར་བྱེད་པའི་སྟོན་ལམ་
ཡོངས་སུ་མི་འདོར་བའི་བྱིར་རོ། ལྷགས་ཀྱི་རིགས་ནི་ལྷགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལྟ་གང་དག་གི་ལོ།
ཅི་ནི་འབྲས་བུ་སྦྱིན་པའི་མཐའ་ཅན་རྟོགས་སོ། ལྷ་མོའི་ལྷགས་ནི་རིགས་པ་ལོ། སྤྲན་ནི་
ཅི་ལོ། སོགས་པའི་སྤྲན་ནི་འཁྲལ་འཁོར་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་གཞུང་བ་ལོ། རྩོད་པ་ནི་ཁྲོས་

པས་ཐོབ་པའོ། ། རྒྱལ་བ་ནི་དག་གིས་སོ། ། ལྷ་མི་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟེན་པ་ལ་སོགས་པ་
ལ་ཆེ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་སེམས་ཅན་རྣམས་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པ་
ལ་འདུག་པའི་དོན་དུ་ལྷ་བསྟན་པ་བྱེད་པ་ལ་སྟོན་མེད་དོ། ། ཅི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་
ཀྱིས་སྐར་ཅིས་ཤེས་པ་པས་ངེས་པ་ལ་ཁྱོད་ལ་བྱ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལྷ་བསྟན་པ་
དེ་ཡང་མིར་གྱུར་པ་ཉིད་ལྟའི་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཁྱོད་བར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །
དམ་པའི་གཏམ་སྟུར་བ་ལས་ལོག་པའི་སྟོན་ལམ་ཅི་ལྟ་བར་སྟེ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟབ་པར་བྱེད་
པའི་རྣམ་པར་དག་པའི་བསམ་པ་ཉིད་རྟགས་བཅུ་དྲུག་པ་གསུངས་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་ནས། ། རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་གཟུང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་
བའི་མཐར་ཐུག་པས་སོ། ། དེ་དག་ནི་འདུ་འཇི་ལ་དགའ་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ། དམ་
པ་མ་ཡིན་པའི་གཏམ་ལ་དགའ་བ་ནི་མངོན་པར་ཆགས་པ་འདི་རྣམས་ལ་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་
དོན་ཏོ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་འདི་ལྟ་སྟེ་དེ་དག་སྤང་པོ་དང་སྟེ་མཆེད་དང་ཁམས་དང་རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་སྟུར་བ་ལ་བཙོན་པར་མི་གནས་པ་ཞེས་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་སྤང་
པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་དང་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ནི་སྟུར་བའོ། ། ཕྱི་ནས་ཤིན་ཏུ་མངོན་
པར་ཞེན་པ་ནི་རྟོག་སྟུར་བའོ། ། དེ་ལ་རྟོག་སྟུར་བ་ནི་དེ་དང་ལྡན་ཅིག་ཏུ་སྟུར་བའོ། །
རྟོག་སྟུའི་སྟུ་ནི་ལྟན་ཅིག་པའི་དོན་ལ་སྟེ་ལས་རབ་ཏུ་བརྟེན་པར་བྱ་བའོ། ། འདོན་པ་འདི་ཡང་
སྟོན་གྱི་པོ་ཏི་རྣམས་ལ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ་འདོན་པ་འདི་ཉིད་ནི་རིགས་པ་སྟེ། གཏམ་ངན་པ་
སྟུར་བ་ལོག་པ་ལ་བརྟེན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ནི་ངན་པའི་གཏམ་མ་ཡིན་ཏེ་
ཆེན་མོ་རྣམས་ལ་ནི་སྤར་འདི་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྟུར་བ་གཙོ་བོ་ཞེས་འདོན་པ་རིགས་པ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་མངོན་རྟོགས་དང་སྟུར་བའི་དོན་དུ་འདི་བསྟན་པའོ། ། འདུ་འཇི་ལ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདུ་འཇི་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱལ་པོའི་གཏམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པས་སོ། ། འོ་ན་ངེ་ལྟར་གནས་པར་བྱ་བེན། གསུངས་པ་ནི་གཞན་དུ་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འཐབ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལ་ལུས་དག་གི་བྱ་བ་ནི་འཐབ་
མོའོ། ། གཟུགས་ངན་པ་ལ་སོགས་པ་བརྟེན་པ་ནི་མཆོང་འབྱུང་བའོ། ། ཚོད་པ་དང་རྒྱལ་བ་དག་
ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། མི་འབྲེད་པ་སྟུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པན་ཚུན་དུ་བཅས་པའི་ཡོན་ཏན་སྟུར་བ་

ནམས་སྟོ། ། འདོད་པ་ན་སྒྲིབ་པའི་ལྷ་དག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདོད་པའི་ཁམས་
ལ་བག་མེད་པའི་རྒྱ་ནི་རྣམས་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་རྩུང་བའོ། ། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ལ་ཡང་གཏན་དུ་
བའི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། ། ནམ་ཞིག་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་ལྟོས་པ་ནམ་པ་སྟེ་
ཆོགས་པའི་འགོ་བ་འདུལ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ནམས་ལ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་དང་དུས་
དེ་ཅམ་དུ་གནས་པའོ། ། གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ལ་སྤྲར་བདག་ཉིད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་
ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ལྷ་ཆེ་རིང་
པོའི་ནང་དུ་སྐྱེ་བ་མ་སྤངས་ཀྱང་སྒྲོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བའོ། ། འདྲེན་མའི་
ལས་ཀྱི་རྒྱས་པས་གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་སྐྱེས་པ་དེ་ཅམ་ཉིད་ནི་འཆི་འཕོ་བར་འགྱུར་
རོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་མངོན་པ་ལས་གསུངས་པ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ཁམས་གསུམ་པའི་སེམས་ཅན་ནོ། ། རང་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁམས་གཅིག་པའི་
སེམས་ཅན་ཏེ་འདོད་པའི་ཁམས་ལས་སྐྱེས་པ་ཉིད་ལ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁམས་གཉིས་པའི་སེམས་ཅན་ནོ། ། འདོད་པའི་
ཁམས་དང་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་དག་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་ལྟོས་པས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ལ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ལ་གནས་པ་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དུལ་གྱི་དབུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་སེམས་ཅན་འདུལ་བ་
ལ་ལྟོས་པས་དུད་འགོ་ནམས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། ཁམས་
གསུམ་པ་ལ་པན་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཁྱོད་ལ་དུད་འགོ་ནམས་ལས་བྱུང་བ་སྒྲོན་ལམ་དང་
ནི་སྐྱེ་བ་བརྒྱའི་བར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། རང་གི་ས་ལ་ཐེ་ཆོམ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྟགས་བརྩུབ་དུན་
པ་གསུངས་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཐེ་ཆོམ་ཉིད་ནམས་ནི་ཆེ་བ་དང་
འབྲིང་དང་རྒྱུང་བ་ཐེ་ཆོམ་དང་སོམ་ཉི་དང་ཀུན་དུ་ཁྱམ་པ་ནམས་སྟོ། ། རང་གི་ས་ལ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་འགྱུར་རོ། ། ས་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་
པ་གཉིས་པར་སྟེ་འབད་པ་མེད་པ་དང་མཚན་མ་མེད་པ་རྒྱ་བའི་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་
པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མཚམས་མེད་པའི་སེམས་དེ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཚམས་མེད་པའི་ཕྱི་
ནས་གསུངས་པས་སྟོ། ། སེམས་དེ་བསལ་བ་ནི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཏོང་བའོ། ། གནས་པ་

ནི་དམན་པར་བྱེད་པའོ། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་སེམས་ནི་བདག་ཉིད་ལ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཉིད་དུ་
ངེས་པའོ། མི་འཕྲོགས་པའི་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲུལ་ལྟོག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པས་སོ། །
སེམས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་སོ། ། ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟོགས་པའི་
ངོ་བོས་སོ། ། དེ་བས་ན་འདིར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱིས་ཀྱང་བདུད་པར་ཆད་
བྱ་བར་རྣམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ལྟོག་པར་
མས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བདུད་ཀྱི་ལས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་
ནི་གལ་ཏེ་ཡང་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདི་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བ་འདི་ཉིད་ལའོ། །
འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལས་སྤྲུལ་མ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱེས་ཕྱི་མ་
བལྟ་བར་བྱའོ། ། དེ་ནི་དེ་བཞིན་ཏེ་གཞན་དུ་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ལ་བདག་སྤྲུལ་
མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་དོན་གྱིས་གོ་བ་ཡིན་
ལོ། ། སངས་རྒྱས་སུ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱལ་པའོ། ། ཕྱིར་ལྟོག་ན་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་ཆད་མི་རྣམས་པ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་ནས་བདུད་རང་གི་
ལས་ལས་ལྟོག་པར་འགྱུར་རོ། ། སྤྲུལ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཉིད་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། གྱེ་མ་
སངས་རྒྱས་འདི་ཞེས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་པ་སྟེ་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་
ཏོ། ། ཆོས་ཡོངས་སུ་བབྱུང་བའི་དོན་དུ་སྟོག་ཀྱང་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྟགས་བཙོ་
བརྒྱད་པ་གསུངས་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བདག་ཉིད་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་
ནི་འཆོང་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། སྟོག་ཀྱང་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་ནི་འཆི་བའོ། ། ཅི་ལྟར་བཙོམ་
ལྟན་འདས་ཤུགས་ལ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྟར་པ་ན་དམ་པའི་ཆོས་ཆོག་བཞི་
ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་དོན་དུ་བརྒྱ་བྱིན་སྟོན་པོའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཕྱིར་བདག་ཉིད་མེད་
འོབས་སུ་མཆོངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེས་རབས་ནམས་སོ། ། དེ་ནི་སངས་རྒྱས་
ནམས་ལ་གྲུས་པའི་ཆད་ཅི་ཙམ་པ་དེ་ཙམ་དུ་ཆོས་ལ་ཡང་བྱེད་དེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ནམས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དང་བདག་ཉིད་ལ་ཡང་མ་འོངས་པའི་སངས་
རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་ཆོས་ནམས་ལ་ཐེ་ཆོམ་མེད་པ་རྟགས་བཙུ་
དགུ་པ་གསུངས་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདི་དག་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་

བཞིན་ཉིད་ལ་གཉིས་སུ་མེད་པ་མཐོང་བ་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་སྟོན་པ་
ཐེ་ཆོམ་མེད་པའི་མཐར་ཐུག་པ་ནམས་སོ། ། གྲང་གི་སྒྲ་ནི་མ་གསུངས་པ་ཡང་མང་བ་ཡོད་དེ་
ཞེས་མཆོན་པར་བྱེད་དེ་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདི་དག་ཅེས་བྱ་བ་གྲང་གི་སྒྲས་སྟོང་པ་ཉིད་འདོན་པ་
ཡིན་ནོ། ། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་གང་ཞིག་ནམ་པ་དང་མཆོན་མ་ནམས་ཏེ། དེ་གསལ་བར་བྱེད་
པའི་ལེའུ་ནི་ལེའུ་བཙུ་བདུན་པའོ། ། ། ། དེ་ལྟར་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཡོན་ཏན་ནམས་ཐོས་ནས་
ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཉིད་མངོན་པར་འདོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ལ་དོན་བྱེད་པའི་
ཕྱིར་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ཟབ་ཅིང་ཟབ་པའི་གནས་ནམས་ལ་དྲི་བར་འདོད་ཅིང་དེ་དྲི་
བའི་གནས་སྐབས་ཚུམ་པར་བྱེད་དེ་ངོ་མཚར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ངོ་མཚར་ཏེ་
ཞེས་བྱ་བའི་དག་གཅིག་གོ། ། ཅི་ཞིག་ངོ་མཚར་ཞེ་ན་གསུངས་པ་ནི་ཡོན་ཏན་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་
བ་སྟེ། ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོགས་ཆེན་པོ་སྟེ་མཐའ་ཡས་པའི་རང་དང་གཞན་གྱི་དབང་དུ་མཛད་
ནས། ཡོན་ཏན་བགྲང་བར་བྱེད་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་དེ་དང་ཡང་དག་པར་ལྷན་པའོ། ། རབ་
འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ནི་སྟོད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤར་གྱི་འདོན་
པའོ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་ཡང་ལྟོག་པར་ཆད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ལ་བགྲང་བར་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་དཔག་ཏུ་མེད་པའོ། ། གྲངས་ལས་འདས་པའི་རྗེས་ལ་
མཆོག་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་སྤྲུལ་མ་མཆིས་པ་དང་མི་འཕྲོགས་པ་དང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་
གཟུང་བར་བྱ་བའོ། ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱིས་གྲང་ཡང་དག་པར་ཤེས་པར་
མི་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདོན་པ་འདི་ཡང་བསྐྱེམ་པའི་ལམ་ཟབ་པོ་ཞེས་སྒྱུར་བའི་དོན་དུ་
བསྟན་པ་ཞེས་སྤྲོ། ། འདིའི་ལས་གཞན་དུ་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་འཁོར་དེ་ལ་ཕྱིར་མི་
ལྟོག་པ་ཉིད་འདོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་དོན་མཛད་པའི་ཕྱིར་དང་མ་འོངས་
པའི་སྐྱེ་བོའི་ཆོགས་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་དོན་དུ་དྲི་བ་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོས་ཟབ་ཅིང་ཟབ་པའི་
གནས་ནམས་ལ་དྲི་བར་བྱེད་ཅིང་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གྲང་ལུང་བསྟན་པར་མཛད་པ་ནི་
དེའི་སྤྲད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དྲི་བ་དང་པོའོ། ། དེའི་སྤྲད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པ་དང་
རྟོགས་དང་མཆོན་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྟན་པར་བྱེད་མི་རྒྱས་པ་གང་གི་ཕྱིར་དེ་བས་ན་ཟབ་
ཅིང་ཟབ་པའི་རེ་ཞིག་གནས་ནམས་ཀྱིས་བསྟན་པར་གྱིས་ཤིག་ ཟབ་མོའི་གནས་ལ་ཐེ་ཆོམ་

མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་གཞན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་
བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ཐམས་ཅད་ཟབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལན་གཉིས་ཀྱི་དོན་རྟོ། ། གནས་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་རྟོགས་པ་འདི་རྣམས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཉིད་གནས་
པའི་ཕྱིར་གནས་སོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་
པ་རྣམས་ལ་པ་རོལ་ཏུ་སོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འཇམ་ལམ་གྱི་
ངོ་བོ་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལ་སོ་སོར་ལྡན་པ་ནི་སོ་སོར་འབྲེལ་བ་སྟེ་དེའི་རྟོན་ཅན་
ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། བསྟན་ཏུ་གསོལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆོན་པར་གསོལ་བའོ། ། མཆོན་པར་བྱ་
བ་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་ལ་ཡང་མཆོན་པར་མཛོད་ཅིག་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། ཤེས་པར་བྱ་
བར་འདོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་མ་མེད་པར་སྟོན་པར་འདོད་པའོ། ། ད་ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་
ཟབ་མོའི་གནས་ཉི་བར་སྟོན་པར་མཛོད་པ་ནི་ཟབ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ཆོས་
ཐམས་ཅད་ལ་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་དག་གིས་མེད་པ་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་
པའི་ངོ་བོས་ཡོད་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། དེ་ཉིད་ནི་མཆོན་མ་མེད་པ་སྟེ་དེ་རིགས་པ་ལ་མཆོན་
མ་འགག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་སྟོན་པ་མེད་པ་སྟེ་དེ་རིགས་པ་རྣམས་ལ་ཁམས་གསུམ་པ་ལ་
སྟོན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་ནི་མཛོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་སྟེ་དེ་རྣམས་ལ་སྤྱར་སྲིད་པ་
གཞན་གྱི་ཕྱིར་ལས་མི་བྱེད་པས་སོ། ། དེ་ཉིད་ནི་མ་སྦྱེས་པ་སྟེ་དེ་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་
སྦྱེས་པ་ཉིད་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་སྟེ་རྗེས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་
ཉིད་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་སྟེ་དེ་རྣམས་ལ་ཉོན་མོངས་པ་དང་བག་ལ་ཉལ་རྩ་བ་ནས་
འདོན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་ནི་འགོག་པ་སྟེ་དེ་རྣམས་ལ་སྲིད་པ་གཞན་འགག་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ཉིད་ནི་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ་དེ་རྣམས་ལ་བག་ཆགས་རྩ་བ་ནས་འདོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ཉིད་ནི་བྲལ་བར་རྒྱུར་པ་སྟེ་དེ་རྣམས་ལ་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་སྤང་བོ་ཟད་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་དྲི་བ་གཉིས་པའོ། ། རབ་འབྱོར་གཟུགས་ནི་
ཟབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་འདིར་ནི་གཟུགས་སུ་བཛོད་པ་ཡིན་ཏེ་དེ་ལ་
ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་
གཟུགས་ལ་ཡང་གཟུགས་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་ལ་ཡང་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་ཡུལ་ཉིད་ཀྱིས་ཅི་

ལྟར་ཟབ་པ་ཉིད་ཅེས་དོགས་པ་ལ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཅི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་གཞུགས་ཟབ་པོ་
ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། ། གང་གི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅི་ན་གསུངས་པ། རབ་འབྱོར་དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། འོན་ཏེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་མེད་པ་གཞུགས་ལ་
སོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་དམ་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་རག་ལས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞུགས་ཀྱི་དེ་
བཞིན་ཉིད་དང་ཆོར་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་ཅི་
ལྟར་མངོན་པར་བརྟེན་ཅེས་བྱ་བར་དོགས་པ་ལ་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གང་ལ་གཞུགས་
མེད་པ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གང་ལ་གཞུགས་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་
བརྟགས་སམ་གཞན་དབང་ངོ་། ། འདི་ནི་གཞུགས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་གྱུབ་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་
བོ་ཉིད་ཟབ་པ་ཉིད་ངོ་། ། དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་གང་ཞིག་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་
དབང་གི་གཞུགས་སྤངས་ནས་དེ་དག་ལ་སོ་སོར་གྱུར་པ་ཡོངས་སུ་གྱུབ་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་
ངོ་། ། དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་
བརྟེན་པར་མི་རུས་པའོ། ། གང་ཡང་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྒྲུབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གཞུགས་
ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ངི་མ་དང་
བཅས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་གནས་སྐབས་དེ་ལ་ཉེ་བར་མཆོན་པའི་དོན་དུ་གཞུགས་ལ་
སོགས་པའི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲོ་བརྟགས་ཤིང་ཐ་སྟོད་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཡང་དག་པའི་
བསྟན་པས་དགའ་བར་བྱས་པའི་རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ངོ་མཆར་ཏེ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ། ཞིབ་མོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རིག་པར་བྱ་པས་
སོ། ། གཞུགས་ལས་ཀྱང་བསྒྲོག་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་བསྟན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གཞུགས་ནི་ཟབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་གཞུགས་ལས་བསྒྲོག་
ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཞུགས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་བསྟན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདི་དག་ཅེས་བྱ་བ་
ནི་ངི་སྐད་དུ་གསུངས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། ། འདི་དག་གང་ཞིག་སེམས་
པར་འགྱུར་འཇལ་བར་འགྱུར་ངེས་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་ཏོ། ། སེམས་
པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམིགས་པ་ལ་བཀུར་སྟེར་བྱས་ཏེ་རྟག་དུ་དཔྱོད་པ་ནི་བསམ་པས་
སོ། ། སེམས་ལ་མཉམ་པར་བྱེད་པ་ནི་འཇལ་བའོ། ། ཡོངས་སུ་དཔྱོད་པ་ནི་ངེས་པར་རྟོག་

པའོ། ། ཅི་ལྟར་ཞེན་དེའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ནི་བདག་གིས་དེ་བཞིན་དུ་གནས་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་
བ་སྟེ། གནས་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེད་པ་ལ་མཐའ་གཅིག་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བསྐྱབ་པར་
བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་རྗེས་སུ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བསྐྱབ་པ་ལ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་ལྟར་བཤད་པའི་རིམ་པས་
སོ། ། སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱིས་སོ། ། ངེས་པར་རྟོག་པ་ནི་ལྷག་མཐོང་གིས་སོ། །
ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་ནི་གཉི་ག་དག་གིས་སོ། ། རབ་དུ་སྦྱར་བར་བྱེད་པ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱི་བཙོན་
འགྲུས་ཀྱིས་སོ། ། ཚོལ་བ་ནི་ལྷག་མཐོང་གི་བཙོན་འགྲུས་ཀྱིས་སོ། ། འབད་པར་བྱེད་པ་ནི་གཉི་
ག་དག་གིས་སོ། ། བཙོམ་ལྷན་འདས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ངི་བར་བྱེད་པ་ནི་ལས་ཅི་ཙམ་བྱེད་པར་
འགྱུར་ཞེན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ལན་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པ་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པས་སོ། ། འདིར་བྱད་མེད་དང་སོ་སོར་ཡང་དག་པར་ལྷན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
འདུག་པའི་རྒྱ་རྣམས་ནི་འདོད་ཆགས་ལ་སྦྱོད་པ་ཉིད་དང་བྱད་མེད་གཟུགས་བཟང་བ་ཉིད་
དང་ལྷན་ཅིག་དུ་དུས་བཟབ་པའོ། ། དེ་མེད་པས་ཤིན་དུ་ཡང་དག་པར་སྦྱར་བ་དང་ཕྱད་པར་
འདོད་པ་དང་ལྷུར་དུ་འགོ་བར་འདོད་པ་དང་ལྷུར་དུ་དེར་འོང་བ་ལ་དེ་ལ་དམིགས་པའི་
འདོད་པའི་རྒྱན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མཛེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཛེས་པའི་ཕྱིར་འབྱུང་བས་ན་
མཛེས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སོ། ། ལྷན་པའི་དོན་ལ་ཨ་ཙའོ། ། དབང་མེད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རུས་
པ་མེད་པའོ། ། འདི་ལྟར་སྦྱད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོར་བསྟན་པའོ། ། ཅེ་བར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པས་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། དེ་ལ་བསྐྱུལ་བ་དང་ཁྲོས་པས་རྒྱང་པ་ལ་འདུད་པ་དང་
ཡོངས་སུ་ཆོམ་པར་བྱེད་པ་ནི་ཅེ་བའོ། ། འབྱུད་པ་དང་འོ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་དགའ་བའོ། །
མེ་ཐུ་ནའི་ཕྱིར་བསྟེན་པ་ནི་རབ་དུ་རྣམ་པར་སྦྱད་པར་བྱ་བའོ། ། འཁོར་བ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་
པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་འོངས་པའི་སྐྱེ་བའི་རྒྱན་ལས་སོ། ། ཕྱིར་ཕྱོགས་པར་བྱེད་པ་ནི་
འདོར་བར་བྱེད་པའོ། ། རྒྱབ་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་འོངས་པ་ལས་འོངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འགའ་ཞིག་དུ་ཕྱིས་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོན་པ་སྟེ་དེ་ལ་ཡང་དོན་ནི་འདི་ཉིད་དོ། །
མཐར་འཕྱིན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱི་མའི་མཐའ་ལས་སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་ཁྲིད་པར་བྱེད་
པའོ། ། གཞག་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞུང་ཐོས་པར་བྱེད་པ་ལས་སོ། ། བཤད་པ་ནི་དོན་ཤེས་

པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཉེ་བར་བསྟན་པ་ནི་ཇི་ལྟར་བསྟོན་པར་བྱ་བ་དེ་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་དང་ཅི་ལྟར་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོར་བསྟན་པ་དང་རྒྱས་
པར་བཤད་པ་དག་གིས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་བཤད་ཟིན་
ཏོ། ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསུངས་པའི་རིམ་པས་སོ། ། རྣལ་འབྱོར་ལ་ཚུམ་པར་
བྱེད་པ་ནི་ཉིང་དེ་འཛིན་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའོ། ། ཉེས་པ་དེ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཐེག་པ་དམན་པ་
ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། ། ཉེས་པ་གང་དག་གིས་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་
བྱ་བ་སྟེ། འདིས་ནི་ཕྱིར་ལྡོག་པའི་རྒྱ་སྟོན་ཡོངས་སུ་སྤངས་པས་ཟབ་པའི་གནས་ངེས་པར་
དཔྱེད་པ་ལ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུ་གསུངས་པ་ནི་ལས་དེ་སྟེད་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
བསྐྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བ་མཐར་བྱེད་པ་དང་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་ལྡོག་པར་བྱེད་པའི་
སྟོན་རྣམས་པར་སྤོང་པའོ། ། དེ་བས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་བྲལ་བའི་
བྱིན་པ་ལ་དམིགས་པ་ཅན་གྱི་བྱིན་པ་པོ་ལས་འདི་ཉིད་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཏེ། བསོད་
ནམས་ཆེས་མང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་འགྱུར་རོ། ། གང་ཡིན་ཞེ་ན། གསུངས་
པ་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་དུས་རིང་པོར་སོ་སོར་ལེན་པའི་ཁྱད་པར་གྲུབ་པ་ཡང་བྱིན་
པ་ཉི་མ་གཅིག་ཡོངས་སུ་བསྟོན་པའི་ཅི་སྐད་གསུངས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
བྱིན་པར་བྱེད་པ་ནི་གཏོང་བ་ལས་སོ། ། རབ་ཏུ་འཛོག་པ་ནི་བྱིན་ས་འགྲོད་པ་མེད་པ་ལས་དེ་
རྟག་ཏུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ལྷག་པའི་ཡང་བྱིན་པ་ལས་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཆོས་བྱིན་པ་ཉིད་ལེགས་པར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྫོགས་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་དང་བཅས་པའི་ཁ་
ནམ་ཐོ་བ་རྣམས་ལས་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་བཟོད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྷག་
པའི་ཡང་བྱིན་པ་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་འགྲེལ་རྣམས་ལྷག་ཅིང་ལྷག་པའི་བསོད་
ནམས་ཀྱི་རྒྱ་རྫོང་པར་བྱེད་པ་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་འགྲེལ་འདི་རྣམས་མི་འདོན་
ཏེ་དེ་བས་ན་བསྟོན་པའི་ལམ་རྣམས་པ་དགུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་ཞེས་ཁ་ཅིག་གོ། ། ཇི་བ་
གསུམ་པ་ནི་གང་གི་ཆོ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི། ། འདིར་བསོད་

ནམས་ཆེས་མང་དུ་བསྐྱེད་ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། ། དེ་བས་ན་རབ་འབྱོར་གྱི་རྒྱ་བ་ནི་ཤེས་
རབ་གྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དང་མི་འབྲལ་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གང་མངོན་པར་འདུ་
བྱེད་པ་བསོད་ནམས་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དེ་ཀུན་དུ་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་ཕྱིར་དེས་བསོད་
ནམས་ཆེས་མང་དུ་སྐྱེད་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་རིགས་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་འོ། །
གང་པོ་ཉི་རྟེན་པ་རྣམས་ལ་འགྲེས་འདི་མེད་དེ་འབྲི་མཁན་རྣམས་ནི་བག་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་
འཕེལ་བ་ཉི་བར་སོང་བའོ། ། གཞན་དུ་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྒྲུལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲེལ་བར་འགྱུར་རོ། ། རབ་འབྱོར་དེ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ལན་ནོ། ། བདག་ཅག་ནི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་རྣམ་པར་སྐྱུངས་པས་
ཤེས་རབ་གྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གཏི་མུག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཆེར་མང་བའི་
བསོད་ནམས་སྐྱེ་བར་མི་སྤྲེལ་འོ། ། འོ་ན་གང་ཞིག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སྐྱེས་པའི་བསོད་
ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་དུས་ཉག་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་།
གསོག་ཅེས་བྱ་བ་དང་། གསོབ་ཅེས་བྱ་བ་ཇི་ལྟར་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད། དེ་ལྟར་སོ་སོར་
རྟོགས་པར་གྱུར་པ་ཤེས་རབ་གྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དང་མི་འབྲལ་བའི་ཕྱིར་གཞལ་དུ་མེད་པ་
དང་གངས་མེད་པའི་བསོད་ནམས་སྐྱེ་བ་ཞེས་སྤྲེལ་འོ། ། དེ་ལ་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་
གི་ངོ་བོ་དག་གིས་མེད་པའི་ཕྱིར་སྟོང་པའོ། ། བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་མི་ཤེས་པའི་
དོན་ལ་ཀའི་རྒྱུ་ནོ། ། ཁོ་ནར་སྤང་བ་ནི་བརྗོད་པའོ། ། རྩེ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར་གསོག་གོ། །
གཟུང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གསོབ་གོ། ། འཛིན་པར་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་སྟོང་པོ་མེད་
པའོ། ། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ། ཅི་ཞིག་ཐ་དད་དུ་
བསྐྱེད་པ་ཅི་མཆིས་བྱེད་བྱ་ག་ཅི་མཆིས་ཞེས་གནས་སྐབས་ཀྱིས་འོངས་པའི་ཕྱིར་རྒྱ་བ་བཞི་པ་
གསུངས་པ་ནི་བྱེད་བྱ་སྟེ་མཆོག་ཡང་ངོ་། ། ཐ་དད་དུ་བྱ་བ་ནི་གཅོད་པ་ཡང་ངོ་། ། དེ་དག་
རྣམ་པར་བཅད་པས་ཕན་ཚུན་དུ་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པ་དེ་
བས་ན་གཏི་ག་སྤངས་པའོ། ། ཆད་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱ་ཆེ་བ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་རྣམས་སོ། ། དེ་
རྣམས་མེད་པའི་ཕྱིར་གཞལ་བར་མི་རྣམས་པས་ན་གཞལ་དུ་མེད་པའོ། ། བཟང་བས་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་གཅིག་ལ་སོགས་པའི་ངག་དུ་བཟང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། ཟད་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐར་ཐུག་

པར་བྲིད་པ་ཉིད་དུ་འོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ནམ་གངས་མཆིས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་
དྲི་བ་ལྷ་པ་གསུངས་པ་སྟེ། གཟུགས་ཀྱང་གཞན་དུ་མ་མཆིས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་སོ། ། གང་གི་ཆོག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པས་དྲི་བ་དུག་པ་གསུངས་སོ། ། ལྷག་པའི་ཆོག་ནི་ཆོག་ཟླ་དགས་ཏེ། གཙེ་བོ་རྫོང་བྱེད་ཅེས་བྱ་
བའི་དོན་ཏོ། ། བསོད་ནམས་གཞལ་དུ་མེད་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་བས་ན་ཅི་ལྟར་གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་ནམས་ལ་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བའི་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་མཚན་མ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་
བསོད་ནམས་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ནི་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་དེ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཞེས་དགོངས་པའོ། ། འདི་ཉིད་ནི་ཅི་
སྟོང་པ་ཉིད་འབའ་ཞིག་གི་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དྲི་བ་བདུན་པ་ཡོད་པ་ལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་
གསལ་བར་མཛད་དེ། འདི་རི་སྟམ་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་
ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་དུས་གཞན་ལ་འཇིག་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་མི་
ཟད་པ་ཡང་ཡིན་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་མི་
འདོར་བའི་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། གཞལ་དུ་མེད་པ་ཡང་ཡིན་
ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་མཁའ་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། ཆོས་འདི་དག་ཅེས་བྱ་
བ་ནི་མི་ཟད་པ་དང་གཞལ་དུ་མེད་པ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་
ནམས་ལའོ། ། འོན་ཏེ་སྐྱེ་ནམས་ཀྱང་ནམ་པ་སྣ་ཆོགས་པ་སྟེ་རི་ལྟར་དོན་གཅིག་ལ་ནམ་པར་
གཅད་པ་ཐ་དད་པའི་ཆ་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གསུངས་པ། འདི་
ནི་བསྟན་པ་མངོན་པར་བསྐྱབ་པ་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་འདི་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་
རབ་དུ་སྦྱོར་བ་མོས་པ་སྣ་ཆོགས་པའི་སེམས་ཅན་ནམས་ལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་སྟོ་སྣ་ཆོགས་
པའི་བསྟན་པ་མངོན་པར་སྐྱབ་པའོ། ། དེའི་བཤད་པ་འདིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བསྟན་
པ་རྒྱ་མཐུན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ངོ་མཚར་ཏྲི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཉིད་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལས་
བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ། ། བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལ་ཡང་སྣ་ཆོགས་པའི་
བརྗོད་པ་འཇུག་པ་ཡང་དག་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མེད་པ་

ཉིད་ལ་མི་གཞིན་པའི་ཕྱིར་བརྒྱད་ནས་ཀྱང་དོན་དམ་པ་དང་འབྲེལ་བའི་བཟའི་དབང་གིས་
བཟོད་པར་བྱ་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཉོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གལ་ཏེ་བཟོད་པ་མེད་པར་གྱུར་ན་
བཟོད་པར་བྱ་བ་ཆོས་ནམས་ཀྱི་བཟོད་པར་བྱ་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཉོགས་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་
བ་ངོ་མཆར་བའི་དོན་ཏོ། ། བདག་གིས་ངེ་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་དོན་
འཆལ་བ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྤར་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་བཟོད་དུ་མ་མཆིས་པ་
གསུངས་སོ། ། ད་ནི་ཆོས་ཉིད་དེ་དང་ཐ་མི་དད་པའི་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་ཉིད་ཀྱི་བཟོད་དུ་
མ་མཆིས་པ་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་རྗེས་སུ་རྫོམ་སེམས་སུ་མཛད་ཅིང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
གསུངས་པ་ནི། དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཇི་བ་བརྒྱད་པ་གསུངས་པ་ནི། ཡང་
ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཡང་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཟོད་པར་བྱ་བ་མེད་
པ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་བཟོད་པའི་ཕྱིར་དང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཡང་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་
དང་དཀར་པོའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་གིས་འཕེལ་བ་མེད་པ་དང་ནག་པོའི་དབང་གིས་ཡོངས་སུ་
འགྲིབ་པ་མེད་པའོ། ། ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནམས་ལ་ཡང་དོན་དམ་པར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
འཕེལ་བ་དང་ཡོངས་སུ་འགྲིབ་པ་དག་མེད་དོ། ། དེ་ལྟར་ཡོད་པ་ན་རྒྱ་གང་གིས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནམས་ལ་འཕེལ་བའི་དབང་གིས་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤར་ན་མེད་
པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བའམ་
ངེ་ལྟར་ཉེ་བར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཇི་བ་དགུ་པ་གསུངས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཁུས་པའི་བཅོམ་
ལྡན་འདས་དེ་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་རབ་འབྱེད་ཀྱི་ཆོག་ལ་རྗེས་སུ་གནང་
ནས་འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་ཡོངས་སུ་བསྟོབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་
ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་དོན་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་
མཆན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་དག་མེད་དོ། །
འདི་ལྟར་རྫོམ་སེམས་སུ་བྱེད་དེ་ནམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་མི་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ་གལ་ཏེ་
བྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནམས་ལ་དམིགས་པའི་ལྟ་བ་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་འམ་
ཡང་ན་དོན་དམ་པར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་འདི་ནམས་ལ་རྫོམ་སེམས་སུ་བྱེད་ཅིང་ས་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྟོན་པ་ནམས་ལ་མི་འཇུག་པ་འམ་ཡང་ན་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཡོངས་སུ་

རྩོམ་པ་མི་བྱེད་པ་སྟེ་འདི་གཉིས་གཡང་མེད་དོ། ། དེ་ལ་ཕྱོགས་དང་པོ་ལ་མེད་པ་གསུངས་པ་
 བྱི་འདི་བྱི་མེད་ཅམ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གཉིས་པ་མེད་པ་གསུངས་པ་བྱི། དེ་སྦྱོན་པ་སྦྱོན་པར་
 བྱེད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེ་དག་དང་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་
 ཅེས་བྱ་བ་བྱི་གང་ནམས་ཀྱིས་སྦྱོན་པ་སྦྱོན་པའོ། ། དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་དག་ཅེས་བྱ་བ་བྱི་སེམས་
 བསྐྱེད་པ་དེ་ནམས་དང་ཡང་དག་པར་ལྟན་པའོ། ། དབང་ཚུབ་ཅི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་
 བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་བྱི་བཞིན་དུ་ན་ཡོངས་སུ་བསྐྱེད་པ་དེ་བྱི་དབང་ཚུབ་ཀྱི་ཕྱིར་མི་འགྱུར་རོ། །
 དེ་བཞིན་དུ་འོག་མ་ནམས་ལ་ཡང་བལྟ་བར་བྱའོ། ། དྲི་བ་བརྒྱུ་པ་གསུངས་པ་བྱི། འདི་ཡང་
 གང་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རྫོགས་པའི་དབང་ཚུབ་ལ་ཡང་དོན་དམ་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
 དང་ཐ་མི་དད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དྲི་བར་བྱེད་པ་བྱི་རྒྱན་
 མི་འཆད་པར་བྱི་ཡང་དང་ཡང་ཏུའོ། ། མང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་བྱི་རྒྱན་ཀྱིས་སོ། ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་
 ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཉེ་བར་བསྐྱེད་པའོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ལེའུ་ནི་སྟོང་པ་
 ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་བཙོ་བརྒྱད་པའོ། ། ། ། ཟབ་མོའི་ངས་ཀྱི་ངས་སྐབས་ཉིད་ལས་དྲི་བ་བརྒྱུ་གཅིག་པ་
 གསུངས་པ་བྱི་ཡང་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དགེ་བའི་རྩ་བ་ཉེ་བར་བསགས་པས་སྒྲ་ན་
 མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་དབང་ཚུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
 ལ་ངེ་ལྟར་ཉེ་བར་བསགས་པར་བརྫོད། རེ་ཞིག་དབང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་འདི་བསྐྱེད་པ་གངས་
 མེད་པ་གསུམ་ལས་སྐྱ་རོལ་དུ་གང་ཞིག་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་
 མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པར་འགྱུར་རམ་འོན་ཏེ་གཉིས་པ་འམ་གསུམ་པས་སོ། །
 འོན་ཏེ་གང་ཞིག་འདི་དབང་ཚུབ་ཀྱི་སྟོང་པོ་ལ་བཞུགས་པའི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐ་མའི་སེམས་
 བསྐྱེད་པ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལ་
 སེམས་རྩེ་གཅིག་གིས་རྫོགས་པའི་དབང་ཚུབ་ཐོབ་བ་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམས་པ་མེད་
 པའི་ཕྱིར་དང་ཡོངས་སུ་ལྟག་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་དོན་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
 ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གང་མ་ཡིན་ཏེ་སྐད་ཅིག་མས་ཐ་དད་པར་གྱུར་པ་དེ་ནམས་ལ་ཉེ་བར་
 བསགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་བྱི་དི་ལ་བཙོམ་ལྟན་འདས་མར་མའི་
 སྟོང་པོས་བཀའ་རྒྱལ་པར་གྱུར་ཏོ། ། འབྲུ་མར་ཀྱི་མར་མེ་ནི་མར་མེའོ། ། དང་པོ་ཕྱོགས་པས་

ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷག་མའི་སྤྲིང་བོ་ཆོག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་རང་གི་ཆོག་པར་བྱ་བ་ཙམ་
ཉིད་ལ་ཆོག་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་བཞིན་དུ་མེད་ལྷེ་བྱི་མ་ཐོག་པ་ལ་ཡང་སྒྱུར་བས་བྱའོ། །འདི་
ཉིད་ནི་རབ་འབྱོར་གྱིས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་དེ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། །
ལྷག་མ་མེད་པའི་སྤྲིང་བོ་ཆོག་པ་ལ་རང་གི་ཆའི་རིམ་བས་མེ་ལྷེ་ཐམས་ཅད་ཐོག་པས་བསྐྱབ་
པར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །བཙམ་ལྷན་འདས་གཙུག་པོ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་
བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། །ཇི་ལྟར་མར་མའི་སྤྲིང་བོ་ཆོག་པར་གྱུར་པ་སྐྱད་ཅིག་
མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆོག་པ་ཞེས་བཟྍ་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སྟོབས་ཀྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་དེ་སྐྱད་ཅིག་མ་ཉིད་
ཡོད་པ་ལ་ཡང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་བག་ཆགས་གཏད་པའི་རིགས་པས་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །
སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སོ་སོར་རྣམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
ནམས་ལ་རྣམ་པ་མེད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་ལས་
གཞན་པས་ཀྱང་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཆང་མི་རྒྱ་བ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཡང་ཟབ་པའི་གནས་
གཞན་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་སེམས་གང་འགག་པ་དེའི་ཕྱིར་འབྱུང་བར་འགྱུར་རམ་ཞེས་བྱ་བ་
སྟེ། འགག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་འགག་པ་འདུས་མ་བྱས་པ་རི་བོང་གི་རྒྱ་དང་
མཚུངས་པ་བཟྍ་དེ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་བོང་གི་རྒྱ་ལ་སྟེ་བའི་དོན་
ནི་གང་ལགས། ཅི་སེམས་གང་འབྱུང་བ་དེ་འགག་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ནམ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
འདུས་བྱས་ཀྱི་སེམས་བཟྍ་དེ་པ་ནི་གང་ཞིག་འགག་པའི་ཆོས་ཅན་དེ་འགག་པར་འགྱུར་ཞེས་
བྱ་བ་འགག་པ་གཉིས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་སེམས་གང་བྱུང་བ་དེ་འགག་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ནམ་
ཞེས་བྱ་བ་བཟྍ་དེ་ཡིན་ནོ། །གང་ཞིག་ཡང་དག་པར་བྱུང་བའི་སེམས་དེ་གང་གི་ཆེ་མ་
འོངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མ་སྟེས་པ་དེའི་ཆེ་ཅི་ཞིག་འགག་པའི་ཆོས་ཅན་ཞེས་ངེ་བར་བྱེད་པ་དེ་
ནི་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། མ་སྟེས་པ་ལ་ཆོས་གང་གིས་ཀྱང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་
གསུངས་པ། གང་གི་ཆེ་དེ་ལ་འགག་པའི་ཆོས་ཉིད་དེའི་ཆེ་འགག་པ་ཡང་མེད་ཅེས་གསུངས་
པ་ནི། དེ་ནི་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཅི་སེམས་གང་མི་འབྱུང་མ་འགགས་པའི་ཆོས་ཅན་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སེམས་གསུངས་ཏེ་དེ་ཡང་འགག་པར་

འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ལ་རྟག་ཆད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཅི་ཆོས་གང་རང་བཞིན་
གྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་འགག་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་སྤར་འདུས་མ་བྱས་པའི་རི་བོང་གི་རྩ་
དང་མཉམ་པའོ། ། སེམས་གང་ཞིག་འགག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྤར་གསུངས་པ་དེ་ལ་སྤར་སྟེ་བ་
བཞིན་དུ་ད་ལྟར་འགག་པའི་སྤང་དུ་བཟོད་པ་ནི། དེ་ནི་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་
ནམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་གཡོ་བ་མེད་པ་ནི་དངོས་པོ་
ནམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཏེ། དེ་ནི་ཇི་ལྟར་འགག་པར་འགྱུར། འོ་ན་འགག་པ་མེད་པ་ལ་གནས་པ་
དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གསུངས་པ་ནི། འདི་ཅི་སྟམ་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟེ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཅི་ལྟ་བ་དེ་ཁོ་ན་དེ་བཞིན་དུ་གནས་པར་
འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་ཉིད་དང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་དག་ནམ་
གངས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཐེར་བྱག་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོ་ན་སྟེ་བ་དང་
འགག་པ་མེད་པ་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་ཆོས་ཉིད་ཐེར་བྱག་པ་ནི་རྟག་
པར་འགྱུར་རོ། ། གསོལ་པ། དེ་ནི་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གལ་ཏེ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
རང་བཞིན་དེ་བཞིན་ཉིད་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་དག་པར་བྱུང་བ་དེ་ཤེས་བཞིན་དུ་ཆད་
པའི་མཐར་འགྱུར་རོ། ། ཇི་སྟངས་དུ་གསུངས་པ། གཉིས་མེད་དངོས་པོ་མེད་པའོ། ། ཡོད་པ་སྟོང་
པའི་མཚན་ཉིད་དོ། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཐེར་
བྱག་དུ་གནས་པ་རྟག་པ་བཟོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འོ་ན་ཏེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡང་ཡིན་ལ་
རྣམས་ཀྱང་མ་ཡིན་པ་ཞེས་ཇི་ལྟར་བཟོད་ཅེ་ན། བཟོད་པ་རྣམས་ཡོད་ཅིང་གང་ཞིག་འདི་ཕུང་པོ་
ལྟ་དང་སྟེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དེ་ནམས་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་རམ་འདི་
ཡང་དེ་ནམས་ལས་གཞན་ཞེས་ཅི་ལྟར་རྣམས་སུ་འགྱུར། དེ་བས་ན་རྣམས་མ་ཡིན་པའི་རང་
བཞིན་གྱི་ཕྱིར་ཐེར་བྱག་པ་ཞེས་བཟོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྟགས་ཆད་དང་བྲལ་
བ་དོན་དམ་པར་བཟོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འོ་ན་ཇི་ལྟར་འཕགས་པའི་ཆོག་སྟེ། དེ་ནི་དེ་ཉིད་དོན་
དམ་ཡང་། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་རྣམས་སུ་འདོད། ། བདེན་པ་དེ་ནི་མི་སྟུ་བ། ། དེ་རྟོགས་པ་ལ་
སངས་རྒྱས་བཟོད། ། ཅེས་བྱ་བའོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཤེས་བཞིན་དུ་འབྱུང་
བར་སྐྱབ་ནམས་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་དེ་གསུངས་སོ། ། ཡུལ་གང་གི་

སྒྲ་དེ་ནི་སྒྲའི་དོན་ཞེས་བྱ་བའི་རིགས་པས་སོ། ། འདི་ཙམ་གྱིས་སྤང་བོ་ལ་སོགས་པ་ལས་
གཞན་ཉིད་འདི་ལ་བདག་ཏུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་ཅི་ལྟར་རྣམས་སུ་ཡོད་པར་འགྱུར། དེ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ཐ་སྟད་ཏུ་ཡོད་པ་དང་གཞན་དབང་ནི་རྣམས་སུ་
ཡོད་པའོ། ། གཉི་ག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའོ། ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་སྟེ་
རྣམས་སུ་ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དྲི་བ་རྣམས་པར་ངེས་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་འཕགས་
པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཞལ་སྤྲོ་ནས་གྱིས་སོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དྲི་
མ་དང་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས་གཞན་ནམ་གཞན་མ་
ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་བརྗོད་པར་མི་རྒྱས་པ་དེ་བས་ན་ཟབ་པའོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སེམས་ཡོད་
དམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་འདུས་བྱས་པའི་སེམས་དེ་ལ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་
རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ངོ་བོ་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེས་དྲི་བར་བྱེད་པ་ནི། དེ་ནི་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་
སྟེ། ཀུན་བརྟགས་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་དག་ལ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ངོ་བོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། སེམས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ནམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་སེམས་
ནི་ཅི་ཞིག་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཞེས་དྲི་བར་བྱེད་པ་ནི། དེ་ནི་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་
སྟེ། དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ན་མ་ཡིན་ཞེས་སོ་སོར་ལན་
བཏབ་པའོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་གཞན་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་སེམས་དེ་བཞིན་ཉིད་
ལས་གཞན་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲི་བར་བྱེད་དེ་ནི་མ་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་བརྟགས་ནི་ཡོངས་
སུ་གྲུབ་པ་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སོ་སོར་ལན་
བཏབ་པ་ཡིན་ནོ། ། སྟོད་གྱིས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡང་དག་པར་རྣམས་སུ་མཐོང་ངམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སེམས་དེས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་རྣམས་སུ་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་རྫོམ་སེམས་སུ་
བྱེད་ཅིང་དྲི་བར་བྱེད་པ་ནི་དེ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་དེ་
ལ་དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར་སོ་སོར་ལན་བཏབ་
པའོ། ། ཟབ་མོ་ལ་སྟོད་དམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྟོད་པ་ཟབ་པ་
ཉིད་རིགས་པས་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་ཅི་ལ་ཡང་མི་སྟོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལ་
སྟོད་པ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་བསྟན་པར་བྱེད་དེ། ཀུན་ཏུ་སྟོད་པ་ནི་དམིགས་པའི་ཡུལ་ཏུ་མཚན་མ་

ནམས་སོ། ། མི་འདུག་པ་ནི་མི་འཇུག་བའོ། ། ཀུན་དུ་སྒྱུད་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་བ་མ་
ཡིན་པའོ། ། འོན་ཏེ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་དུ་གཉེར་བས་ཅི་ནས་ཀྱང་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྒྱུད་
པར་བྱ་བ་སྟེ་གཞན་དུ་ན་ཆོགས་གཉིས་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མི་ཐོབ་
ཅེས་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། དོན་དམ་པ་ལ་སྒྱུད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། འོན་ཏེ་དེ་གང་དུ་ཡང་མི་
སྒྱུད་ཅེས་བྱ་བ་རབ་འབྱོར་གྱིས་དེ་མ་ཐག་པར་གསུངས་པ་དེ་བས་རི་ལྟར་དོན་དམ་པ་ལ་
སྒྱུད་ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། ། དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་དོན་དམ་པ་ལ་སྒྱུད་ཅིང་ཡོད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་འཕམ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་ལ་ཡང་དག་པར་སྒྱུད་པ་མེད་པ་དེ་ལྟར་སྒྱུད་ཅིང་
གཉིས་ལ་ཡང་དག་པར་སྒྱུད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་གང་དུ་ཡང་མི་སྒྱུད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་ལ་ཡང་དག་པར་སྒྱུད་པ་མེད་པ་ལ་འབད་པ་དུ་མས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དོན་དམ་
པ་ལ་སྒྱུད་ཅེས་བྱ་བ་ཡང་བརྗོད་པ་དེ་བས་ན་སྒྱུན་མེད་དོ། ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་འདི་
ཉིད་དོན་དམ་པའི་སྒྱུད་པ་ལ་གསལ་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ནི། དོན་དམ་པ་ལ་སྒྱུད་པ་དེ་
མཆན་མ་ལ་སྒྱུད་དམ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གཉིས་ཀྱི་མཆན་མའམ་གཉིས་མེད་པའི་མཆན་མ་ལའོ། །
དེ་ནི་མ་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉིས་ཀྱི་མཆན་མ་ལ་ནི་མ་ཡིན་གཉིས་མེད་པའི་མཆན་མ་ལ་
ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ། མཆན་མ་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉིས་དང་གཉིས་མེད་པའི་མཆན་མའོ། ། རྣམ་
པར་བཤེག་གམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་འཇིག་པར་བྱས་པས་ཅི་ཞིག་འཇུག་རམ་ཞེས་ངི་བར་
བྱེད་པ་ནི་གང་དུ་ཡང་མ་བཤེག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་དེ་ལ་ཡང་རྣམ་པར་མ་བཤེག་གམ་
ཅི་ཞིག་གིས་རྣམ་པར་མ་བཤེག་པ་ཞེས་བྱ་བ་དོན་འདི་ཉིད་དོ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་དེའི་མཆན་
མ་ཤིན་ཏུ་བཤེག་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདོན་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་མཆན་མ་ལ་འདི་ཉིད་ནི་ཤིན་ཏུ་བཤེག་
པ་ཉིད་གང་ཞིག་དངོས་པོ་མེད་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་དོན་ལ་གོམས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
དེ་ནི་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆན་མ་རྣམ་པར་བཤེག་པར་འཇུག་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟ་
བུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་ཀུན་དུ་སྒྱུད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་སོ་སོར་ལན་བཏབ་པའོ། ། དེ་ལྟར་
མཆན་མ་རྣམ་པར་བཤེག་པ་ཞེས་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་ཀུན་དུ་སྒྱུད་པ་མེད་པས་
ཡང་མཆན་མ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་མཆན་མ་ལ་ཀུན་དུ་མི་

སྒྱུད་ཅེས་བྱ་བ་གང་ཞིག་གནས་བཟླ་རབ་འབྱོར་གྱིས་དེ་ནི་མ་ལགས་ཞེས་བྱ་བས་དགག་
པར་བྱེད་ཅིང་སྒྲིང་ལ་གནས་པ་དེ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཙམ་ལྡན་འདས་གྱིས་གསུངས་
པ། འདི་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། མཚན་མ་རྣམ་པར་བཞིག་པ་ནི་རྣམ་
པར་འཛིག་པར་བྱེད་པར་ཅི་ལྟར་འགྱུར། མཚན་མ་རྣམ་པར་བསྒྲམ་ཞེས་བྱ་བ་གལ་ཏེ་འདིའི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཀུན་ཏུ་སྒྱུད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་ལོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ལྟར་
མི་སྒྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། མཚན་མ་རྣམ་པར་བསྒྲམ་
པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་སྒྱུད་པས་ཡང་མཚན་མ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་
འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཉིད་ཀྱིས་མཚན་མ་ལ་མི་སྒྱུད་དེ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་གྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་
བའི་ཆོགས་གཉིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་གལ་ཏེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་བསྐྱུས་པའི་རབ་ཏུ་
དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་རྣམས་ལ་ཡང་མཚན་མ་ཀུན་ཏུ་སྒྱུད་པ་མེད་དེ་འོན་ཀྱང་འདི་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཚན་མ་སྤང་བ་མ་ཡིན་ཏེ་རྗེས་ལ་སྦྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཀུན་ཏུ་སྒྱུད་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། གལ་ཏེ་སྤྲུང་ཡང་ཆོགས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གྲངས་མེད་པ་དང་པོ་
ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཡང་སྦྱེ་བ་འདི་ཉིད་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
མཚན་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་འབད་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་ལྟུང་བ་ནི་
ཡིན་གྱི་འདི་ལ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་གལ་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདི་ཡང་ས་
མ་ཐོབ་པའི་སོ་སོའི་སྦྱེ་བོའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་དགོངས་པ་ནས་གསུངས་སོ། ། འཕགས་
པ་ནི་ས་དང་པོ་ཉིད་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་སོགས་པའི་
སུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་རྣམས་ལས་ཡང་དག་པར་འདའ་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ས་
བརྩུ་པ་ལ་སོགས་པ་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཉེ་བར་བསྐྱུ་པ་ལོ། །
སེམས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཀྱི་དམིགས་པའི་ཡུལ་ལོ། ། མཚན་མ་གང་ལགས་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་པ་ལོ། ། དེ་ལ་ཡང་དོན་ནི་འདི་ཉིད་དོ། ། མཚན་ཉིད་གང་
ལགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་གང་ལགས་པ་ལོ། ། མཚན་མ་གང་ལགས་པ་ནི་དེའི་རྒྱ་
ཅན་ནོ། ། དེ་ཐམས་ཅད་ཅེས་མཚན་མ་མེད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་འདྲིས་པ་ནི་གོམས་པ་ཙམ་བྱེད་

ཅེས་བྱ་བའོ། ། མི་ལམ་ན་བསྐྱེད་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཟབ་མོའི་གནས་ལ་གནས་སྐབས་
སུ་བྱེད་པར་ཁྱུར་པའི་གནས་སྐབས་གཉིས་པོ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཉིད་ལ་སྟོན་
པར་བྱེད་པའོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་སྒར་མཆན་མ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གཙོ་བོར་བྱས་པ་དེ་ལྟར་
ན་ཡང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྟོན་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དག་
ཉིད་པའོ། ། གལ་ཏེ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་མེད་ན་དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྟོན་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་དེའི་ཆོ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་མི་ལམ་དུ་ཏིང་
ངེ་འཛིན་གསུམ་ལ་སྟོན་པར་བྱགས་པ་དེ་ལ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་རྣམ་པར་
འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་མི་ལམ་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་རྣམ་པར་འཕེལ་
བར་མི་འགྱུར་ན་འོན་ཀྱང་སད་པ་ཉིད་ལ་དེ་ཡོད་པར་འགྱུར། དེ་ལྟར་ཡོད་པ་ལ་མི་ལམ་དང་
སད་པ་དག་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཉིད་དང་མེད་པ་ཉིད་ལ་བྱད་པར་འགའ་ཞིག་ཡོད་པར་
འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་སེམས་ཤིང་འདྲི་བར་བྱེད་དེ། དེ་བས་ན་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་
གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་མི་ལམ་དང་སད་པ་དག་ལ་མཉམ་པ་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་
ནི་འདྲིར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སད་པ་དང་མི་ལམ་དུ་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་མི་དམིགས་པ་
འདར་བའོ། དེ་བས་ན་མི་ལམ་ཞེས་བྱ་བ་དང་ཉིན་གཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ཐ་སྙད་ཅམ་འདི་ཡིན་
འོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཉིན་པར་དང་མི་ལམ་དག་པ་མཚུངས་པ་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ལ་གལ་ཏེ་གཉིད་
སད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཤེས་རབ་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་ན་མི་ལམ་དུ་ཡང་ཏིང་ངེ་
འཛིན་ལ་ཤེས་རབ་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའོ། ། དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། རྣམ་པར་མི་
རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་བྱད་པར་རོ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ནི་བྱད་པར་མེད་
པའོ། ། ལྷ་རིའི་བྱས་སྒྲས་པ། ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གང་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
འདི་ནི་གནས་བརྟན་ལྷ་རིའི་བྱའི་དགོངས་པའོ། ། གལ་ཏེ་ཉིན་པར་དང་མི་ལམ་དུ་ཡང་ཆོས་
རྣམས་མཚུངས་པ་ཡིན་ན་དེའི་ཆོ་གང་ཞིག་མི་ལམ་དུ་ཡང་དགེ་བ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་
སྟོག་གཙོད་པ་ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བ་བྱེད་པ་ཡང་དགེ་བའི་ལས་དེ་ལ་སོགས་པ་ནི་འཕེལ་བ་
མཐོ་རིས་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་ཅི་ཞིག་འགྱུར་རམ། ཉེ་བར་སོགས་པ་འཕམ་
མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱིས་དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་པ་སྦྱིན་པར་རྣམ་པ་འདྲིར་ཉེ་བར་བསགས་པར་ཅི་

ཞིག་འགྱུར་རམ། རྒྱུས་བྱ་དེས་ཉེ་བར་བསགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཉིན་པར་དང་མི་ལམ་དག་ལ་
ཆོས་ནམས་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་བ་བྱེད་པ་པོའི་ཉེ་བར་བསགས་པ་མཐོ་རིས་ལ་སོགས་
པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། ། མི་དགེ་བའི་ཟད་པ་ནི་དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་
མཆན་ཉིད་ཅན་ནོ། ། དེས་ན་གཉིས་སུ་གསུངས་པའོ། ། པོ་ཏི་འགའ་ཞིག་ལ་སོགས་པ་དང་
ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དུམ་བུའི་ནམ་པའམ་ཨ་ཡིག་དུམ་བུར་སོང་བ་འདྲི་མཁན་ནམས་ཀྱི་བག་
མེད་པས་ཨ་ཡིག་དུ་ཉེ་བར་སོང་བ་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྤྲོས་པ། ཅི་ལྟར་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། འོན་ནི་འདི་
ཡིན་ཏེ། བསགས་པ་དང་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ལ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། ། ཅི་
ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་ལྟ་བུའོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་ཉིན་པར་དང་སད་པ་ལ་ཡང་ལས་དེ་
དང་བྱེད་པ་པོ་དེ་ཡང་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལ་བསགས་
པའམ་ཟད་པ་ཁྱོད་སྤྲོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གལ་ཏེ་སུ་ཞིག་མི་ལམ་དུ་ཡང་ཆུ་ཁྱུང་ཆུས་གང་བ་
མཐོང་པའམ་རྒྱ་མཚོ་སྐྱམས་པ་མཐོང་སྟེ་འོན་ཀྱང་དེ་ལ་ཡང་སོགས་པ་དང་ཉེ་བར་ཟད་པ་
དག་དུ་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟར་རེ་ཞིག་ཡོངས་སུ་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཉིན་པར་
དང་མི་ལམ་དག་འདྲ་བར་མཐོང་བ་ལ་བྱང་པར་མེད་ཅེས་བསྟན་ཟེན་ཏོ། ། དེ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པས་ཉིན་པར་དང་མི་ལམ་དག་ལ་ཐ་དད་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་གསར་པའི་སྤྲད་དུ་
གསུངས་པ། རྒྱུས་བྱ་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་ཉིན་པར་སྟོག་གཅོད་པ་བྱས་པ་དེའོ། ། སང་
ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་ལམ་དུ་སྟོག་གཅོད་པ་བྱས་ནས་སད་པ་ཡོད་བཞིན་དུ་ཉལ་དུ་གཉི་ག་ལ་
རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱེད་པ་ནི་ངས་བསད་དོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེའི་ཆེ་ཉིན་པར་བྱས་པའི་རྗེས་
སུ་ཡི་རང་བ་ལ་ཅི་ཞིག་བསགས་པ་དང་མི་ལམ་དུ་བྱས་པ་ལ་ཅི་ཞིག་ཟད་པར་འགྱུར་རམ།
གལ་ཏེ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་མི་ལམ་དང་སད་པ་དག་ལ་བྱང་པར་གྱིས་ཡོད་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་
བའི་དགོངས་པའོ། ། བསད་པའི་འདུ་ཤེས་ཉིད་རྒྱས་པར་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི། ཅི་ལྟར་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ཨ་ལ་ལ་བསད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཨ་ལ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ངོ་མཆར་བ་
ལའོ། ། དེ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་བསྐྱུང་བ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་བདག་གིས་བསད་ཅེས་བྱ་བར་ངོ་མཆར་
བའོ། ། ལེགས་པར་བསད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལེགས་པར་དེ་བྱས་གང་ཞིག་བསད་པ་ཞེས་བྱ་

བའོ། ། ཤིན་ཏུ་བསད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་བསད་པ་འདི་བྱས་པ་ཅི་ལྟར་ཡང་འཚོ་བ་མ་
ཡིན་པར་རོ། ། གང་གིས་དེ་ལྟར་བྱས་ཤེ་ན། གསུངས་པ་ནི་ངས་བསད་དོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །
གནས་བརྟན་ཤུ་རིའི་བྱས་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་གྱིས་གསུངས་པ་ཉིད་གསར་པ་མ་གྲུབ་
པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དབང་གིས་མི་ལམ་དང་སད་པ་དག་གི་
བྱང་པར་རྗེས་སུ་རྫོམ་སེམས་སུ་བྱེད་ཅིང་གསུངས་པ་ནི་ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སྤྱར་
འདི་ལྟར་གསུངས་སོ། ། གལ་ཏེ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དབང་གིས་གསར་པ་ལ་མི་ལམ་དང་སད་
པ་དག་གི་བྱང་པར་གལ་ཏེ་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་ན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་
ཡོད་མོད། སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་ལ་ཡང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དབང་གིས་མི་ལམ་དང་
སད་པ་དག་ལ་བྱང་པར་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཟད་པའི་འདུ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བདག་ལ་སྒྱུན་ཟད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཟད་པའི་ཤེས་པའོ། ། དེའི་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལས་ཀྱིའོ། །
ཉིན་པར་བྱས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དབང་གིས་ཉེ་བར་བསགས་པ་དང་མི་ལམ་དུ་བྱས་
པའི་ཟད་པར་འགྱུར་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གསར་པ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་རྫོམ་སེམས་སུ་
བྱེད་དོ། ། དེ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་དམིགས་པ་གཟིགས་པ་འཛིག་
རྟོག་ལས་འདས་པ་རྣམས་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་གནས་པའི་བཙུངས་ལྡན་འདས་སོ། ། དེ་
ལ་ཅི་ལྟར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དབང་གིས་མི་ལམ་དང་སད་པ་དག་ལ་བྱང་པར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་གསར་པ་བཞིན་དུ་བྱོང་རྫོམ་སེམས་སུ་བྱེད། དེ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་དམིགས་པ་མཐོང་བ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པ་ཉིད་དོ། ། དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མི་ལམ་དང་སད་པ་དག་ལ་བྱང་པར་མེད་པར་སྤྲོ་ཞེས་
བྱ་བའོ། ། ཅི་ལྟར་ཡང་འདི་འཐད་པར་འགྱུར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་གནས་པའི་
སྤྲད་དུ་མི་ལམ་དང་སད་པ་དག་ལ་བྱང་པར་མེད་པ་སྤྲོ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སྤྱོད་པས་སར་
པའི་སྤྲད་དུ་བྱང་པར་ཞེས་འཐད་པ་བྱེད་ཅིང་གསུངས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསུངས་པའི་རིམ་པས་སོ། ། རོ་ཏི་འགའ་ཞིག་ལ་ཡང་
ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་

འགྲེས་འདོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟར་འདོན་པ་སྟེ་དེའི་ལས་ལ་སོགས་པའམ་ཟད་པར་
འཇུར་རོ། ། དེ་མ་ཐག་ཏུ་རབ་འབྱོར་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་ནི་ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་དེ་བཞིན་ཏུ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ནི་དོན་གསལ་བ་ཉིད་དོ། ། དམིགས་པ་མེད་པ་ལས་མི་སྟེ་
དམིགས་པ་མེད་པར་སེམས་མི་སྟེ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་དང་སེམས་པ་དང་སྟོ་དང་ནམ་
པར་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་དོན་གཅིག་གོ། ། དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་མི་ལམ་དུ་བྱས་པའི་སློག་
གཙོད་པ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟེ་བ་མེད་པ་མི་དམིགས་པ་
མཐོང་བ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་སོ་སོའི་སྟེ་བོས་མི་ལམ་མེད་པའི་
བདག་ཉིད་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དེ་མི་དམིགས་པའི་སེམས་པ་དངོས་པོ་མེད་པའི་
དམིགས་པ་ཅན་དུ་འཇུར་རོ། ། དེ་བས་ན་དེར་ནམ་པར་སྟོན་པ་ལྷག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
ཉིན་པར་བྱས་པའི་སློག་གཙོད་པ་ནི་སོ་སོའི་སྟེ་བོའི་བྱེད་པ་པོས་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་དུ་བྱས་
པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དེ་དང་དམིགས་པའི་ཡུལ་གྱི་སེམས་པ་ནི་དངོས་པོའི་དམིགས་པ་
ཉིད་བྱེད་པ་པོའི་དགོངས་པའི་དབང་གིས་དེ་བས་ན་དེ་ལ་འབྲས་བུ་ལྷག་པར་འཇུར་ཞེས་བྱ་
བའོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་མི་ལམ་གྱིས་བྱས་པ་ནི་དམིགས་པའི་ཡུལ་མེད་པར་འཇུར་བ་
དང་སད་པའི་དུས་སུ་བྱས་པ་ནི་དམིགས་པའི་ཡུལ་དང་བཅས་པར་འཇུར་རོ། ། དེ་བས་ན་མི་
ལམ་དང་སད་པ་དག་ལ་བྱད་པར་ཡོད་པར་འཇུར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡོད་པ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་
ལམ་ལྟ་བུ་ཞེས་པ་ཉམས་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདི་བསྟོགས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི་མཐོང་
བ་དང་ཐོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དམིགས་པའི་སྟོད་པ་ཅན་གསར་པ་ནམས་ལ་
དངོས་པོའི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཉིད་ལ་མ་ལྟོས་པར་མི་ལམ་དང་སད་པ་ལ་ཡང་
མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང་རྟོགས་པ་དང་ནམ་པར་ཤེས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་སྟོ་འཇུག་སྟེ།
དེ་དེ་ལྟར་འཇུག་པར་འཇུར་བ་སྟོ་ཁ་ཅིག་ནི་འབྲས་བུ་མེད་པར་འཇུར་རོ། ། འགའ་ཞིག་ནི་
འབྲས་བུ་རྩུང་བ་འགའ་ཞིག་ནི་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་ཡོངས་སུ་འཇིན་པར་བྱེད་པ་
འགའ་ཞིག་ནི་ནམ་པར་བྱང་བ་ལ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཅི་ཞིག་བརྗོད་པར་འཇུར་ཞེ་ན། འགྲོ་བ་
དང་དུས་དང་སྦྱོར་བའི་ལུས་ནམས་ལ་སྤྱན་སྤྱམ་ཆོགས་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་རྒྱགས་པ་ལ་སོགས་
པའི་འགའ་ཁྱེན་གྱི་དབང་གིས་ཤེས་པ་རྩུང་ཟད་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ཉིད་ཀྱིས་སྟེ་

བར་འཁྱར་རོ། ། ཅི་ལྟར་འབྲས་བྱ་མེད་པའམ་འབྲས་བྱ་རྒྱུ་བར་འཁྱར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཆོ་
དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གང་གི་ཆོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ནོ། །
ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་ལས་ལས་ལ་དམིགས་པ་སེམས་
པའི་ཡུལ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ལས་རྣམ་པར་དབེན་པའོ། ། དེ་ལ་དམིགས་པ་དང་བཅས་
པ་ཉིད་དམ་དམིགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཇི་ལྟར་གདགས་པར་བྱ། དེ་བས་ན་དབེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་རང་བཞིན་མེད་པའོ། ། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྦྱས་པ། མཚན་མར་བྱས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟེ། དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ནོ། ། འདིར་ནི་མི་དམིགས་པ་མཐོང་བ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་
ཆེན་པོ་སྐབས་ལས་འཁྱར་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། དམིགས་པ་ལ་སྟོད་པ་ནི་འདིར་རབ་ཏུ་སྐབས་
པའོ། ། དེ་བས་ན་དེ་དང་མི་རྟོག་པའི་དབང་གིས་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་དང་དམིགས་པ་
མེད་པ་ངེས་པར་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། མཚན་མ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམིགས་པའི་ཡུལ་ཞེས་
བྱ་བའོ། ། དེ་ལ་གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པ་དེ་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱིར་དང་གང་
ཡང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དེ་ནི་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ན་མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ལ་ཇི་ལྟར་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་མེད་པར་ཁྱུར་པ་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལས་ཞེས་གསུངས་པ་
ནི། མ་རིག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལ་འཁྱལ་པའི་སློ་ནི་
མེད་པ་ཉིད་ཆད་མར་བྱས་ནས་དམིགས་པའི་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། འཇིག་རྟེན་
གྱི་ཐ་སྙད་ལ་བརྟེན་ནས་སྟེ་བར་འཁྱར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཐ་སྙད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དམ་པ་ལ་མི་
ལྟས་པ་ཉིད་དོ། ། སྟེའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམིགས་པའི་ཡུལ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱི་སེམས་དང་བ་
ལས་སྟེའོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གཞན་ཡང་གནས་བརྟན་ཤུ་རིའི་བྱས་ཚུགས་སྔ་མ་གཞན་གསུངས་
པ་ནི་ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གང་གི་ཆོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། དགོངས་པ་ནི་འདི་
ཡིན་ཏེ་རེ་ཞིག་སར་པ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ལྟ་ཞོག གང་ཞིག་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པའི་
བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་གལ་ཏེ་མི་ལམ་ན་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པར་བྱེད་ཅིང་དེའི་མི་ལམ་དང་སད་
པ་དག་འདྲ་བའི་ཕྱིར་སད་པ་ལྟར་ན་མི་ལམ་དུ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་
དང་ཡོངས་སུ་བསྟོ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལེགས་པར་བྱས་པར་འཁྱར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཆོ་དང་
ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། དེའི་དུས་དང་ཉེ་བའི་བྱམས་པས་

གདུལ་བར་བྱ་བའི་སྐྱེ་བོ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་དོན་ནི་བདག་ཉིད་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་དེའི་
དགོངས་པ་གསུངས་པ་ཉིད་ཤེས་པའི་དོན་དུ་འཕགས་པ་བྱམས་པས་ཕྱོགས་སྡེ་མ་དེ་དོར་བར་
བྱེད་པའོ། ། ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགོག་པ་ལ་སྒྲིམས་པར་ཞུགས་པའི་
འཕགས་པ་ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། སེམས་ཀྱི་འབད་པ་མེད་
པས་ལུས་ཉིད་ཀྱིས་ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ས་བརྒྱད་པ་
ནས་བརྒྱུ་མས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྣང་བ་མེད་པ་མཆན་མ་མེད་པ་རྒྱ་མཆན་མ་མེད་
པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དུ་འགྱུར་རོ། ། དེ་ནས་སེམས་ཀྱི་འབད་པ་མེད་པས་ལུས་ཡོད་པ་ཅམ་གྱིས་
དེ་ལ་མཆན་མ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གནས་པ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཞེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ལུས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དོན་འདིའི་ལན་ལྡན་པར་འགྱུར་
རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་སྡེ་མ་འདིའོ། ། ལན་ལྡན་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་སྤོང་བར་
འགྱུར་རོ། ། མ་པམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱམས་པ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་གཞན་ནོ། ། ཆེ་དང་ལྷན་པ་རབ་
འབྱོར་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་འདི་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། མི་དམིགས་པ་མཐོང་བའི་རྒྱད་
ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མི་ལམ་དང་སད་པ་དག་ལ་ཡང་སྒྲིན་པ་ལ་སོགས་
པ་ནམས་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཡང་
དག་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་སྡེ་མ་བྱེད་
པར་འགྱུར་ཞེས་དོན་དམ་པར་སྤོང་པ་ཉིད་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། ། གང་ཟག་གམ་ཆོས་མེད་པ་ལ་
བྱམས་པ་འདིས་དོན་འདིའི་ལན་ལྡན་ཏམ་ཞེས་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ལ་དགོངས་ནས་བྱོད་སྟེ། སྟོ་བྱར་
བའི་མིང་ཅམ་བཟུང་ནས་བྱོད་ཅི་ཞིག་སྟོའམ། འོན་ཏེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནམས་སམ་སྟོང་
པ་ཉིད་ལན་ལྡན་པར་འགྱུར་ཞེས་སྟེ། ཐམས་ཅད་དུ་ལན་ལྡན་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བས་ལན་
ལྡན་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོགས་པར་བྱའོ། ། འདི་ཉིད་མགོ་ཕྱོགས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་
དོན་གཅིག་ཏུ་ཉེ་བར་མཆོན་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེས་ནི་
ལན་ལྡན་མི་རྣམས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་གང་ལན་ལྡན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱམས་པའོ། །
ཆོས་གང་ལ་ལན་སྟན་པར་བྱ་བའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དྲི་བའོ། ། ཆོས་གང་གིས་ལན་སྟན་པར་བྱ་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤུ་རིའི་བྱའིའོ། ། ཆོས་གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངག་གིས་སོ། ། བྱོད་ཀྱིས་ཆོས་འདི་དག་

དེ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གནས་བརྟན་ཤུ་རིའི་བྱས་འདི་
བརྗོད་པ་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་དག་དེ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པ་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་ལ་
མངོན་དུ་བྱ་བ་དང་མངོན་སུམ་བྱ་བ་ཞེས་ཐ་དད་པ་ཉི་བར་དམིགས་པར་འགྱུར་རོ། དེ་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར་འཕགས་པ་བྱམས་པས་བདག་གིས་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་སོ་སོར་རྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། མངོན་
སུམ་དུ་བྱེད་པའི་དུས་སུ་ཆོས་རྣམས་འདི་དག་ཉི་བར་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་རྣམས་ནི་
བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་དེ་བས་ན་ཅི་ལྟར་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་དེ་རྣམས་ངག་གིས་བརྗོད་
པར་འགྱུར་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་ཅི་ལྟར་ཆོག་གིས་བརྗོད་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་དེ་མ་ཐག་པར་བརྗོད་པའི་དགག་པའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཆོས་འདི་རྣམས་མི་ཤེས་བྱ་བ་དང་
འབྲེལ་ཏོ། ། འོན་དེ་ལྟར་ཁྱོད་ལ་ཆོས་རྟོགས་པ་མེད་ན་གསུངས་པ་ནི། ། འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་བདག་གིས་མངོན་དུ་དེ་ཉིད་ལས་ཞེས་བྱ་བ་གཙོ་བོ་ཉིད་ལ་སྟོན་པའོ། ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིག་པ་དང་ཆོག་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྣམས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྤྱད་
པ་ལྟར་སྟོན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲ་ན་མེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བྱུང་པར་གྱི་གོམས་པ་མེད་པར་དེ་ལྟ་
བྱུར་གྱུར་པའི་མཆོན་མ་མེད་པ་བསྟན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དག་བཅོམ་པ་ཞེས་རབ་དུ་
དབྱེ་བའི་ཆོས་དེ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མཐོང་ངམ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ལ།
དག་བཅོམ་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ཙམ་ལས་གཞན་དུ་ཆོས་གཞན་ཅུང་
ཟད་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོམ་སེམས་སུ་སྦྱོད་ཅིང་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་སོ་སོར་བརྗོད་པ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་ལྟར་ཁྱོད་ལ་དག་བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་མི་དམིགས་པ་
དེ་བཞིན་དུ་སྟེ་བ་གཅིག་དང་སོ་སོར་འབྲེལ་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལུང་བསྟན་པ་ལ་
སོགས་པ་དང་ལྟན་ཅིག་པར་གྱུར་པའི་ཆོས་རྣམས་མི་དམིགས་པའོ། ། གལ་ཏེ་ཆོས་རྣམས་
ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་ཡིན་ན་གང་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་སྦྱོད་ཅེས་བྱ་བའི་དོགས་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྟན་འདས་སེམས་
ཅན་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་དུས་སུ་སྟོང་རྗེའི་དབང་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱན་
རྗེས་དུ་དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་དུ་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་པར་མཛད་ཅིང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་

རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྒྲིབ་པ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ནི་དེ་ལྟར་སྒྲིབ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྒྲིབ་
བཞིན་པའི་དངང་བ་ནི་དངང་བའོ། ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲག་པ་ནི་ཀུན་ཏུ་སྒྲག་པའོ། །
དེའི་རྒྱན་ནི་ཀུན་ཏུ་སྒྲག་པ་དང་ལྡན་པའོ། ། སྟོབས་བསྐྱེད་པ་རྟེན་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བསྟོམས་པས་མི་བཟེ་བའི་ཤེས་རབ་དང་སྟོང་རྗེའི་སྟོབས་ཀྱི་བག་
ཆགས་བརྟས་པས་ཀུན་རྗེས་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མཐོང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པའི་སྒྲིབ་པ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་དང་སྟོང་རྗེའི་
སྟོབས་ལས་རང་གི་ལམ་དངང་བ་དང་མི་དངང་བ་མི་འབྱུང་སྟེ་གཅན་གཟན་གྱི་དགོན་པ་ལ་
སོགས་པ་ནམས་ལ་གང་ལ་ཡང་དག་བ་མི་འབྱུང་ངོ་། ། གཅན་གཟན་གྱི་དགོན་པ་བྱད་པར་
དུ་བྱབ་པ་ཉིད་གང་ཞིག་མཐོང་བ་དེ་ལ་བདག་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ལ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་
དུ་དེ་ལྟར་མ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་སྟོན་ལམ་དུ་བྱེད་པ་དེ་ནི་སྒྲན་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་
རྗེས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྗེས་པར་འཆང་རྒྱ་བའི་བྱིར་དེ་ནི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་རྟེན་པ་
ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། དད་བ་ལ་སོགས་པ་
དགག་པ་གསུངས་པ་བརྗོད་པ་དང་ད་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལ་སྟོས་པས་གཞན་ཡང་
གི་སྒྲུའོ། ། བཀོད་པར་དཀའ་བའི་ས་ཚྭ་གས་ནི་དགོན་པའོ། ། གཅན་གཟན་ནམས་ཀྱི་དགོན་པ་
ནི་གཅན་གཟན་ནམས་ཀྱི་དགོན་པའོ། ། འདི་ལྟར་ངེས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བས་ཉེ་བར་བསྐྱུས་པར་བྱས་པའི་སྟོབས་གཞན་གསུངས་པ་
ནི་མི་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་མི་སྒྲིབ་པའི་བྱིར་རོ། ། ཤེས་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིང་ལ་
སོགས་པ་ནམས་ཀྱང་མི་ཐོས་པའི་བྱིར་རོ། ། བདོག་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་རྩ་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་ཉིད་ནི་དགེ་བ་སྟེ་དེ་ལ་མངོན་པར་
དགའ་བའོ། ། ལུས་ཀྱང་རབ་ཏུ་བོར་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་ནམས་ལ་ཕན་པའི་བྱིར་
དང་ཆོས་ཡོངས་སུ་ཆོལ་བའི་རྒྱ་མཚན་དུ་ལུས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་བྱིར་རོ། ། ཡོ་བྱད་ནི་
ཅི་ནས་ཀྱང་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་གོས་ལ་སོགས་པ་ནམས་སོ། ། གཞན་ནི་ཉེ་བར་མཐོ་བ་
ནམས་སོ། ། སྒྲིབ་པ་དེ་ནི་བྱིན་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་ནམས་ལ་ཕན་པའི་
བྱིར་བདག་གི་དོན་འགའ་ཞིག་ཉེ་བར་མཐོ་བ་འདིས་མངོན་པར་འདོད་པའོ། ། དེ་བས་ན་

གལ་ཏེ་དེ་ནམས་ལ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཉིད་དེ་བས་ན་འདི་ཉིད་སྦྱིན་པ་བྱིན་
པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བྱ་བའོ། ། གཞོད་སེམས་ནི་སེམས་ཅན་ནམས་ལ་སྤང་བའོ། ། ཁྲོ་བ་ནི་
སེམས་ཅན་དང་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་ནམས་ལ་གཞོད་པའོ། ། ཞེ་སྤང་ནི་སེམས་
ལ་འཛིག་པ་དང་འབྲེལ་བའོ། ། སྦྱིན་པའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནི་རང་གི་ལྷས་ལ་སོགས་པ་
གཏོང་བའི་བྱིར་རོ། ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནི་གཞན་ལ་མི་གཞོད་པའི་བྱིར་རོ། །
བཟོད་པའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནི་གཞོད་པ་བྱེད་པ་ནམས་ལ་མི་ཁྲོ་བའི་བྱིར་རོ། ། བཙོན་འགྲུས་
ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནི་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་ཉིད་ལ་དགེ་བའི་ཆོས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་བྱིར་དང་
ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགོ་བ་ལ་པན་པའི་སྟོན་ལམ་དུ་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། ། གནས་འདི་ལ་
བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་འགའ་ཞིག་དུ་འདོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཉེ་བར་འགྱུར་བ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་མཐུས་ཆོགས་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པའི་བྱིར་རོ། ། རྒྱས་དགོན་པར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱས་སྤངས་པའི་དགོན་པ་ནི་
རྒྱུ་དགོན་པའོ། ། ཀུན་དུ་མི་སྐྱེག་པའི་ཆོས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཏན་པའི་བྱང་པར་གྱི་སྦྱོར་
བ་དང་ལྡན་པ་ནམས་ཀྱི་འགོ་བ་ཐམས་ཅད་སྦྱོབ་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། ། སྤྱིད་པ་
ཐམས་ཅད་བཅད་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁམས་གསུམ་པའི་འདོད་ཆགས་སྤངས་པའི་བྱིར་
རོ། ། དེ་ལ་རྒྱུ་དགོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཞིག་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་དགོངས་
པའོ། ། སྒྲིམ་པས་འཆི་བའི་དུས་བྱེད་པར་གྱུར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲིག་འགག་པའི་དུས་ན་ཡང་
བདག་གིས་རང་གི་སྦྱུག་བསམ་ལ་དང་བདེ་བ་ཡིད་ལ་མི་བྱ་བ་སྟེ་འོན་ཀྱང་དེ་དང་དེའི་སེམས་
ཅན་ནམས་ཀྱི་སྦྱུག་བསམ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་སྟོན་ལམ་བུ་འོ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། ཡི་
དགས་ཀྱི་འཛིག་ཉེན་དུ་སྦྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡི་དགས་ཀྱི་འཛིག་ཉེན་དུ་སྦྱེ་བའི་
ཡང་དག་པར་གྱུབ་པར་བྱ་བའི་ལས་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ལ་དེའི་ལས་ལ་སྟེད་པས་འཆི་བའི་
དུས་སུ་ལྟན་ཅིག་བྱེད་པ་སྤངས་ནས་འབྲས་བུ་སྟེར་བ་ལ་མདོན་པར་ཕྱོགས་པར་འགྱུར་ཞེས་
བྱ་བ་རྫོད་པར་བྱེད་པ་ནི་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་ཆུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བསེལ་དང་ཡང་
དང་འཇམ་དང་ཞེས། ། ཇི་མི་ཞེས་སྤངས་དང་བ་དང་། ། འཐུངས་དང་འཐུང་བར་འགྱུར་བ་
ནི། ། ཁྲོ་བ་མགྱིན་པ་ལ་མི་གཞོད། ། ཅེས་བྱ་བའོ། ། སྦྱིད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོར་བསྟན་

པའོ། ། བདེ་བ་དང་ལྷན་པ་ནི་བདེ་བ་དང་སྒྲིབ་བ་ཅན་ནོ། ། བདེ་བ་ཐམས་ཅད་དང་ཕྱད་པར་
འགྱུར་བ་འདི་ནམས་ལ་ཡོད་པས་ན་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་དང་ཕྱད་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། འབྲུབ་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་གཅིག་པ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
འབྲུབ་པ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འབྲུང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིམ་གྱིས་རྫོགས་པ་ཉིད་རྟེན་བའི་
ཕྱིར་རོ། ། ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་དུའོ། ། བསམ་གཏན་གྱི་པ་ལོ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ལྷ་ལ་སོགས་པ་སྤངས་པས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། ནད་ཀྱི་དགོན་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནད་ཀྱིས་ཉེ་བར་འཆོ་བའོ། ། མོས་པས་སྒྲོད་པའི་
ས་ལ་ཞུགས་པས་གུངས་མེད་པ་གསུམ་དུ་ཅི་ནས་ཀྱང་འཁོར་བའི་ཕྱིར་དུས་རིང་པོ་མངོན་
པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ནམ་པར་རྟོག་པ་ཡང་མི་བྱ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དང་བར་མི་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ། དུས་རིང་པོར་མངོན་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ནམ་པར་རྟོག་པ་ཡང་དག་
པར་འོས་པ་ཉིད་ཅི་ལྟར་མི་བྱ་ཞེས་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་ནས་གསུངས་པ་ནི་སེམས་
ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་གང་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྟོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་
སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་རྒྱན་ལས་ཐ་དད་པ་དུས་ཞེས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་སེམས་
ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་ནམས་ཀྱང་རེ་རེར་སྐྱེས་པ་ཙམ་ཉིད་ནམ་པར་འཇིག་པས་གཡོ་བར་བྱེད་པ་
དེ་བས་ན་སུ་ཞིག་ལ་རིང་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའོ། ། འདི་ཙམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཀྱི་སྐྱད་
ཅིག་མའི་ཆད་དོ། ། སྡོན་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ལ་བདག་གིས་འཁོར་བར་བྱ་བའོ། ། མཐའ་
མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆ་དང་བྲལ་བའི་སྐྱད་ཅིག་མ་ལ་མཐའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་
རིམ་པ་འདིས་དུས་རིང་པོ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དཀའ་བའི་འདུས་ཤེས་བསྐྱེད་པར་མི་བྱ་
བ་རྒྱ་གང་གིས་ཤེ་ན། གསུངས་པ་ནི་མང་ཞིང་ཡུན་རིང་བའོ། ། སྡོན་མེད་པའི་ཐ་མ་འདི་ནི་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྡོན་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་འོངས་པའོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་རིང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུ་
ཤེས་སྐྱེ་བར་མི་བྱ་ཞེ་ན་གསུངས་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྟེ། སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་རེ་རེ་ཙམ་ལས་ཐ་དད་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཞིག་
རིང་བ་སྡོན་མེད་པའི་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ་མཐའ་
མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྡོན་མ་བཞིན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་བསྐྱེད་

བའོ། ། འདིགས་པ་མི་བཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་གཏན་དུ་བའི་འདིགས་པའི་རྒྱ་ནམས་འདིགས་
པ་མི་བཟད་པའོ། ། ཅི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པ་སྤྱོད་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེ་
ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ཀྱིས་སྟོན་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་སྟོན་པ་ལ་སྟུང་པར་
མཛད་ཅིང་སྟོན་ལམ་ནམས་ཀྱང་མཛད་པ་དེ་ལྟར་བདག་ཀྱང་བྱེད་ཅེས་དེའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་
སྤྱོད་བར་འགྱུར་བའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་བྱ་བས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་ཅི་ལྟར་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་བྱེད་
པའོ། ། འཆལ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཚན་མ་དང་སྒྲིག་པ་ཉེ་བར་བསྐྱས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
དུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའོ། ། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་འདི་ཐམས་ཅད་
ལ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ་འོན་ཀྱང་དགོངས་པ་སྤྲོ་ཆོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་ལམ་སྤྲོ་ཆོགས་པར་
འགྱུར་རོ། ། འགའ་ཞིག་ནི་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་སྟོན་ལམ་བྱེད་པ་ཕྱིས་སེམས་ཅན་
ནམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་རྩེ་བྱང་འབྱུང་པ་དང་རྩེ་བྱང་ཐད་མི་འབྱུང་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་
བའོ། ། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་བསྟན་པ་དེ་ལ་གང་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དེ་ཉིད་
གསུངས་པ་ནི། འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཐམས་ཅད་ལས་འོད་ཟེར་
ངེས་པར་སྤུང་བ་ནི་འདིར་འཇུག་པ་ཞེས་སྤྱོད། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གསེར་གྱི་ཁ་དོག་ལྟ་བུའོ་
ཞེས་བྱ་བའི་བྱུང་པར་རོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ་དབབ་པས་འཇུག་པའི་སྤྱི་དོན་གྲིང་བཞི་ལས་བཤད་
པ་ཁོ་ནའོ། ། ཆགས་པ་མེད་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱོད་པ་མེད་པའོ། ། བར་སྤང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་མཁའ་གཅིག་སྤྱི་ཉིད་ལའོ། ། གང་གི་ཆེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཡང་དག་པར་
རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ལ་ལུང་བསྟན་པར་བཞེད་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཆེ་སྤྱི་བོར་འོད་ཟེར་
ནམས་མི་སྤང་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། མཚན་མར་གཟུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འཕགས་པ་ཀུན་
དགའ་བོ་ངེ་བར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱ་གང་ལགས་རྒྱེན་གང་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྟོགས་
པའི་བྱང་རྒྱུ་ཐོབ་པའི་སྤྲོ་རོལ་དུ་ཡང་ལུང་བསྟན་པར་མཛད་ཅིང་གསུངས་པ་ནི། སྤང་མོ་
གང་གྲུའི་ལྟ་མོ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འདུས་པ་ཉིད་དུ་རིག་
པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལུང་བསྟན་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཉིད་ལ་དེར་སྤྱིས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འདམ་ལས་བཀལ་བ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་རིག་པའི་འདམ་ལས་བཀལ་བའི་ཕྱིར་གཉེན་
པོའི་བྱུང་པར་ཐོབ་པའོ། ། བྱང་རྒྱུ་ཡོངས་སུ་འབྱུང་བ་ལ་ཉེ་བར་སོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་

སུ་འབྲུབ་པ་དང་འདྲ་བར་ཡོངས་སུ་བྱུང་བ་ལྟེ་དབང་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་ལོ། ། ཚད་ཡོད་པར་མི་
འཇུག་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚད་ཡོད་པ་ནི་ཚད་ཀྱི་ངེས་པ་ལོ། ། མ་ལེགས་པར་འཇུག་བའི་དགོན་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་དགོན་པ་རྣམས་སོ། ། མི་འབྱུང་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲས་བུ་སྟོན་
ལམ་ལ་རག་ལས་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་ལོ། ། ཡོངས་སུ་སྦྱང་བར་བགྱིས་ཤིང་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ལུང་བསྟན་པ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བསྟེན་བཀྱར་ལ་སོགས་པ་
བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། ། མཐར་བྱིན་པར་བགྱིས་པ་ནི་བྱིར་མི་སྟོན་པ་ཉིད་ཐོབ་པས་མ་དག་པའི་
འཁོར་བ་མཐར་བྱས་པའི་བྱིར་རོ། ། སྲིང་མོ་གང་གྲུའི་ལྷ་མོས་ཉེ་བར་མཆོན་པའི་ལེའུ་ནི་དེའི་
ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་བཅུ་དགུ་པ་ལོ། ། ། ། ད་ནི་གནས་བཟན་རབ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
ལ་སྦྱོད་ཅིང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་ནས་ཅི་ལྟར་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་དྲི་བར་བྱེད་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནི་འདིར་
སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱའི་རང་བཞིན་ནོ། ། བདུན་པ་འདི་ཡང་མཆོན་མ་ལ་སྟེ་
དེའི་དོན་དམ་དེ་ཐོབ་པའི་རྟགས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྦྱོད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཀུན་བརྟགས་
དང་གཞན་དབང་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ལ་ལོ། ། ཡོངས་སུ་འདྲིས་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སོ་
སོར་རྟོགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ལ་དབང་བ་ཉིད་དོ། ། གཟུགས་སྟོང་པའོ་སྟུང་དུ་སོ་སོར་
བརྟག་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ལྷག་མཐོང་སྟེ་མངོན་པར་འཕེལ་བའི་དུས་སུ་
དེ་ལྟར་སོ་སོར་བརྟག་པར་བྱ་ཞིང་གཡེང་བ་མེད་པའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འདྲིན་ཀྱི་དུས་སོ། ། སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ནི་སེམས་ཀྱི་རྒྱན་ནོ། ། གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོ་སོ་རྟོགས་
པ་དང་འདྲ་བའི་ཡོངས་སུ་འདྲིས་པར་བྱ་བ་ཐོབ་པའི་དུས་སོ། ། ཆོས་ཉིད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ། ། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། ཆོས་ཉིད་དེ་ཡང་དག་
པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཡོངས་སུ་འདྲིས་པའི་ཤེས་པ་ཉིད་
འདི་ལྟ་བུ་སྟེ་གང་གིས་སྟོང་པ་ཉིད་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་

དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་བས་ཡང་དག་
པའི་མཐའ་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་གསུངས་པ་
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་མི་མཐོང་ངོ་། ། དེ་ལྟར་ན་ཡོངས་སུ་འདུས་པའི་ཤེས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་འདི་ཡང་དག་པར་མཐོང་བ་འཇུག་པ་གང་གིས་ཀྱན་ནས་
ཉོན་མོངས་པ་མ་ཡིན་པ་འདི་མཆན་མ་དང་དངོས་པོར་འཛིན་པས་འཁོར་བར་འཁོར་བར་
འགྱུར་རོ། ། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཁོར་ཞིང་བདག་ཉིད་
ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་དང་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་འདུལ་
བར་བྱེད་པའོ། ། ཉོན་མོངས་པའི་སེམས་འཁོར་བར་གྱུར་པ་ན་འདི་གཉིས་ཀྱང་གྲུབ་པར་མི་
འགྱུར་རོ། ། ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པར་འབྱུང་ཞིང་དབང་མ་ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བཤད་པར་གྱུར་པ་འདི་ནི་
ཡོངས་སུ་འདྲིས་པར་བྱ་བའི་དུས་ཡིན་མངོན་དུ་བྱ་བའི་དུས་ནི་མ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འོན་ཏེ་ཡང་
དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་སྒྲིན་ཅི་ཞིག་འགྱུར། ཉན་ཐོས་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པའི་
མཐའ་འདིས་མངོན་དུ་བྱས་པ་དེའི་ཕྱིར་དེའི་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཇི་ལྟར་སྤར་བསྟན་པར་ཐལ་
བར་འགྱུར་རོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པ་ནི་ཉན་ཐོས་སུ་འགྱུར་རོ། ། འོན་ཏེ་
ཉན་ཐོས་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྐྱེད་པ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་ཇི་ལྟར་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་མངོན་པར་བཅོན་པ་ཆོགས་མི་
ཆང་ཡང་ཇི་ལྟར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ལ་མངོན་དུ་བྱ་བས་བསྐྱེད་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་
ཆུབ་ལ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ། ། ཆོགས་པ་མ་ཆང་བ་ལ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་ས་བོན་ལས་ལྷ་གྲ་སྒྲི་
བར་མི་འགྱུར་རོ། ། དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་བསོད་ནམས་
དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་མ་རྫོགས་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་དེའི་
ཆེ་འདི་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པའི་སྒྲིན་ལམ་དང་ཆོགས་མ་རྫོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལས་
ལྡང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་འདི་ཡོངས་སྒྲིན་རྫོགས་པ་དང་སྦྱལ་པའི་སྦྱ་དག་མི་
སྤྲིད་པས་གཅིག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་སྦྱ་ཐོབ་པས་འཁོར་བ་དང་ལྷ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་རབ་དུ་མི་

གནས་པའི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
དེ་བས་ན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་འགྲོ་བའི་དོན་གྱི་བྱ་བ་འདི་ལ་མི་འགྱུར་རོ། ། འགྲོ་བའི་དོན་
ཉིད་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་མཚོག་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་ནི་གཞན་
གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་གྱིས་འདིགས་པ་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་གཞན་ཅུང་ཟད་ལ་གྲས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། དེ་བས་ན་འདི་རྣམས་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡང་སྲིད་པ་དང་ཞིབ་ལ་རབ་ཏུ་
མི་གནས་པའི་རང་བཞིན་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མི་
ཐོབ་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་གཞན་ཁོ་ན་སྟེ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ནི་
གཞན་ནོ། ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གཅིག་ཕུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱན་
རྫོབ་དང་དོན་དམ་ཐ་མི་དད་པ་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་
པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའོ། ། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དགོངས་
པ་ཉིད་གྱིས་གཞན་དུ་གསུངས་པ་ཤིང་མ་དད་པའི་ཤུགས་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་
ཆུད་ཟོས་པའོ། ། བྱང་ཆུབ་ནི་རྣམ་པ་དང་བྲལ་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་ན་སྤྲུལ་གྱི་ དོན་ནི་འདི་
ཡིན་ན་དེ་དད་པའི་ཤུགས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ཉིད་ལ་དེ་ལ་
ཅེ་གཅིག་པ་ཉིད་དོ། ། དད་པའི་ཤུགས་དེས་ཆུད་ཟོས་པ་ནི་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་འགྲོ་བའི་
དོན་བྱེད་པ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཉམས་པའོ། ། བྱང་ཆུབ་ནི་རྣམ་པ་དང་བྲལ་བའོ་ཞེས་
དེ་ལྟར་མ་སྤྲུལ་གྱི་ བྱང་ཆུབ་ནི་སྤྲུལ་པ་ཞིན་དུ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ངོ་བོ་བདེན་པ་གཉིས་དང་
ཐ་མི་དད་པའི་ངོ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཡོངས་སྟོང་རྫོགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཡང་ཀྱན་རྫོབ་གྱི་
རྣམ་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་དང་བྲལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་མ་ཐག་པར་
གསུངས་པ། སྟོན་པ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་མཚན། ། བྱབ་བདག་དཔེ་བྱས་བརྒྱད་ཅུ་ལྟ། ། མི་འང་
བ་ཡི་རྒྱ་རྣམས་གྱིས། ། ཅི་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན། ། ཞེས་བྱ་བ་མཚན་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་ཀྱི་
བདག་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། སྟོང་པ་
ཉིད་ནི་རྣམ་པ་དང་བྲལ་བ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་སྟེ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་ཤེས་པ་དང་རྟག་པ་དང་
ཆད་པ་དང་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟོས་པའི་རྣམ་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་
ན་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དག་ལ་ཐ་དད་པ་མི་ཤེས་ཤིང་གནས་དང་གནས་

མ་ཡིན་པ་ནམས་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་དབང་གིས་བཀའ་ལས་གསུངས་པ། དེ་བཞིན་དུ་
འཕགས་པ་དང་སློབ་དཔོན་ནམས་ཀྱི་གཞུང་ནམས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྒྱུར་ཁིང་ནམ་པར་
ཚྲིངས་པས་ལམ་ལོགས་པ་ལ་ལྷུང་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ངེས་པར་བྱའོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་
ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཚོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡང་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱིས་རབ་རྟེ་
བསྐྱེམ་པར་བྱས་པའི་དེ་ལྟར་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པ་དེ་བས་ན་འདི་བྱང་
ཆུབ་གཞན་ཉིད་ཅུང་ཟད་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དེ་བས་ན་ཅིའི་ཕྱིར་འདི་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་
ཆུབ་པོ། ། དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་ཉན་ཐོས་ཀྱང་སྤང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་ཐུང་ན་ལས་
འདས་པའི་ཁམས་ལ་ཞུགས་པ་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སློབ་པ་
ནམས་རྟུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ཙམ་དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་མཐོང་བར་ཡང་དག་པར་སྒྱབ་
པའོ། ། ཅི་ལྟར་རྒྱས་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནམ་པར་ངེས་པ་བསྐྱབ་པ་ལས་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་
ཀྱི་ཞལ་ལྷན་ནས་ཀྱིས་ནམ་པར་གཞག་པའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འཕགས་པ་ལྷ་སྒྱབ་ཀྱིས་ཞལ་ལྷན་
ནས་ཀྱིས་ཀྱང་གསུངས་པ། སྐྱེ་མེད་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལས། ། སྟོང་ཉིད་གཞན་ནི་ཟད་པ་སྟེ། །
ཟད་དང་སྐྱེ་མེད་དང་གཅིག་པ། ། དོན་ལས་འདི་ནི་བཟོད་པར་གྱིས། ། ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །
དེའི་ཕྱིར་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་དག་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་མེད་པ་མངོན་
དུ་བྱེད་པ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མཐོང་བའོ། ། ཉན་ཐོས་ལ་ནི་
སྤྱག་བསྐྱེལ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་དག་ལ་སྤང་པོ་
ལྷག་མ་མེད་པའི་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་རྩ་བ་མེད་པའི་དངོས་པོ་མེད་པར་བྱེད་པ་ལ་མཉམ་
པས་མཉམ་པའི་དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོས་གནས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་
གཅིག་པུ་མཐོང་བ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཡེ་ཤེས་དོན་ཀྱིས་འབྲུབ་པའོ། །
རང་བཞིན་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སློབ་པར་བྱེད་པ་ནི་འདི་རྣམས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་
ཡང་ཉན་ཐོས་ནམས་ཀྱི་ནམ་པར་གྲོལ་བའི་སྐྱེ་ཞེས་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ།
བདེ་བ་ནམ་གྲོལ་སྐྱེ་འདི་ནི། ། ཚོས་ཞེས་བྱ་བ་ཐུབ་ཆེན་གྱི། ། ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་གནས་སྐབས་དེ་ལྟར་དུ་མ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱེ་བྲག་སྐྱེ་བ་པ་ནམས་སོ། ། གནས་སྐབས་དེ་
ཡང་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱེ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་དང་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་ལ་རབ་

དུ་མི་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་བོ། ། སྤང་པོ་ལྷག་མ་དང་
བཅས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མཐོང་བ་མེད་པ་སྟེ་ཞེས་བྱ་
བ་རྟོགས་པར་བྱའོ། ། སྤང་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ་གནས་
པ་ཇི་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་དུ་མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་གནས་བཟུན་འདྲི་བར་བྱེད་པའི་དོན་ནི་
འདི་ཡིན་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་གནས་པ་
གསུངས་སོ། ། ཡང་དག་པའི་མཐའ་ནི་མངོན་དུ་མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པར་
བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་གནས་ཏེ་དེ་ལ་ཡང་མངོན་དུ་མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ཅི་ལྟར་རིགས་ཞེས་
ངེ་བར་བྱེད་དེ། དེ་བས་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྟོན་གྱི་དགོངས་པའི་དབང་གིས་འདི་ལྟར་
འབྱུང་བ་ཞེས་བཟུན་པར་བྱེད་དེ། ཉན་ཐོས་ལ་ནི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་
བའི་དགོངས་པ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདིའི་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་
ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བསྐྱེད་པར་བྱ་འཕེལ་བར་བྱ་
ཞེས་བྱ་བའི་འགོངས་[?]པ་འདི་ཉིད་ལས་འབྱུང་ངོ་། ། དེ་བས་ན་བྱིས་ཀྱང་མཚན་མ་མེད་པ་
དང་སྟོན་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་སྟོན་པ་ཉིད་འབའ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །
དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་གསུངས་པ། འདི་ནི་ཡོངས་སུ་འདྲིས་པར་བྱ་བའི་དུས་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའོ། ། ཡོངས་སུ་འདྲིས་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། གང་གི་བྱིར་སྟོང་པ་
ཉིད་ལ་ཡོངས་སུ་འདྲིས་པར་བྱེད་ཀྱི་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། མཉམ་པར་
མ་བཞག་པ་ཉིད་དུ་དམིགས་པ་ལ་སེམས་ཉེ་བར་འདོགས་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་
འདྲིས་པ་དང་ཤེས་པའི་དུས་ལ་མཐའ་གཅིག་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་སེམས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དེའི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་ཞི་གནས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
ཞི་གནས་མེད་པས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ཉེ་བར་སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སྟོན་པར་
བྱེད་པ་ནི་བར་སྐབས་དེ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཇི་སྲིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་འདི་ལ་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་
མེད་པའོ། ། འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ལའོ། ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོན་སྟོང་པ་ཉིད་བཞིན་
དུ་མཚན་མ་མེད་པ་དང་སྟོན་པ་མེད་པ་དག་ལ་ཡང་ཡོངས་སུ་འདྲིས་པར་བྱེད་ཅེས་གསུངས་

པ་ནི་གང་གི་ཆོ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་འདྲིས་པའི་དོན་
ལ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་ཅིས་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་ཏོ། ། བསྟན་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་ཐོབ་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་དང་ཡང་དག་པར་ལྟན་པའོ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་
བསྟན་པ་ཁོ་ན་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། གསུངས་པའི་དོན་དེ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་དཔེ་ནི་
འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། དཔའ་བ་ནི་འཛིགས་པ་དང་བྲལ་བའོ། །
བཙོན་འགྲུས་ནི་སློབ་པའོ། ། གནས་པར་གྱུར་པ་ནི་བརྟན་པའོ། ། གཞུགས་བཟང་བ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་གང་དུ་དེ་བཞིན་ནི་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་གནས་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། སློབས་པ་ནི་
ཐོགས་པ་མེད་པར་མངོན་པར་རྟོགས་པའོ། ། སྐབ་པ་ནི་རྗེས་སུ་བསྐབ་པའོ། ། དུས་ལ་སོགས་
པ་གང་ལ་གང་ཞིག་རིགས་པ་དེ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུས་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པར་གྱུར་པའོ། ། ཕྱིན་པ་
ནི་ལུས་དང་ངག་དང་སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་ཉིད་དོ། ། དེ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ནི་ཐོབ་པའོ། །
མཆོན་ཆ་རྣམས་བསྐྱོག་པ་ནི་གོ་ཆ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཉན་པ་ནི་ཉན་པར་བྱེད་པའོ། ། སློ་གྲོས་
ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པའོ། ། རྟོགས་པ་ནི་ཤེས་པའོ། ། མོས་པ་ནི་འཛིན་པའོ། ། ལུགས་ནི་ཚུལ་
ཤེས་པའོ། ། འཛིགས་པ་མེད་པ་ནི་མཁས་པའོ། ། དེ་དེའི་གཞི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་དང་
ཡིད་ལས་བྱུང་བ་ལྟན་ཅིག་སྟེས་པ་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་འདུས་བྱས་པ་ལས་བྱུང་
བའི་བཟོ་ལ་སོགས་པ་ཁོང་དུ་ཚུད་པའི་ནོར་དང་གྲོགས་ལ་སོགས་པ་རྟེན་པའི་སྤུན་སུམ་
ཆོགས་པས་སོ། ། ས་མ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་གཤིན་བསམ་པ་བརྟན་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ཆོགས་པ་ཆང་བའི་ཡོངས་སུ་མི་འདོར་བའི་རྒྱ་གསུངས་པ་ནི་འཛིགས་པ་ཆེན་པོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། གནས་ལ་འཛིགས་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཡོངས་སུ་མི་འདོར་བའི་རྒྱ་
གཉིས་པ་གསུངས་པ་ནི་འཛིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལ་གནས་པའི་སང་གེ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ལ་འཛིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལྷིག་མོར་རུང་བ་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་
ལ་སོགས་པས་སྐྱག་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྤྱི་བྱིང་ཞེས་བྱེད་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་
འཛིགས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་གཏན་དུ་བ་གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་འཛིགས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་
གང་ཞིག་སྤྱི་བྱིང་བ་ཡང་བྱེད་དེ། ཕྱིར་ཕྱོད་པ་ནི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་
སོ། ། མི་མཛའ་བ་ནི་ནོར་བཟུང་བར་འདོད་པའི་དབང་རྣམས་གསོད་པ་ལ་བཙོན་པ་ནི་མི་

མཛེང་བའོ། ། ཤིན་ཏུ་མཉེས་གཤིན་པ་ནི་བྱམས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མཛེངས་པ་ནི་
སྟོང་ཇེ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་མ་སྣང་པ་ནི་མཚོན་ཆ་ཕོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མ་སྒྲས་
པ་ནི་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཉེ་བར་འཆེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དཔེའི་དོན་གནས་སྐབས་སུ་བྱ་
བ་ལ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཅི་ལྟར་སྒྲེས་བྱ་
འདི་པ་མ་ལ་སོགས་པ་དོར་ནས་འབྲོག་དགོན་པ་ལས་གཅིག་སུ་བྱུང་སྟེ་མི་འགོའོ། ། དེ་ལྟར་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་རྣམས་དོར་ནས་གཅིག་སུ་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་
བ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དཔེའི་དོན་ཏོ། ། ཐབས་མཁས་པ་ནི་སྒྲེས་བྱའི་བྱ་བ་དང་བཅས་པ་
ཚད་མེད་པ་བཞི་ལ་སྒྱུར་བའོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་ཡོངས་སུ་འདྲིས་པའི་དོན་
དུ་གོམས་པར་གྱུར་པ་ལམ་ཀྱི་ངོ་བོའོ། ། འདིར་བྱམས་པས་སྒྱུར་བའི་གཙོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་
མཛེད་ནས་གང་གི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཉེ་བར་འབྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་བརྒྱ་
ལ་འདུག་པའི་སེམས་ཅན་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱམས་པ་
ཡོངས་སུ་བསྐྱོམ་པ་ལའོ། ། ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་མཚོག་ཐོབ་པ་ལའོ། ། དེ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱེད་པ་
ནི་གང་གི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ད་ནི་མཚན་མ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་སྐད་
གསུངས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཉིད་ཀྱིས་མཚན་མ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་
འཛིན་ལ་ཡང་འགྲུགས་པའི་ཕྱིར་ཅི་ཞིག་དེ་ལ་ཡང་ཡོངས་སུ་འདྲིས་པའི་དོན་དུ་གོམས་པ་
མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དེས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཁ་
ཅིག་ཡང་མཚན་མ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་མི་གནས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་དགག་ཆོག་གཉིས་
པས་སྟོང་པ་འདོན་པ་དང་བཤད་པའོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཉིད་ཀྱིས་མཚན་མ་
ཡོངས་སུ་སྟོང་བ་འབྱུང་བ་ལ་མཚན་མ་མེད་པའི་སྟོན་གཞན་གྱིས་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་
བའོ། ། འདིར་ཡང་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་འདིའོ། ། དེས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བཤད་པ་འདི་
ཡང་ཤིན་ཏུ་མ་འབྲེལ་པས་དེའི་ཕྱིར་སྤྲོ་མ་ནི་སྟོན་དང་བཅས་པའོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྒྱ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགོ་བའོ། ། ས་ལ་མི་ལྟང་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟང་བ་
བཀག་པ་སྟེ་གནས་པའོ། ། གནས་ཅི་ལ་ཡང་མི་བརྟེན་པར་འདུག་སྟེ་ཞེས་བྱ་བས་རབ་ཏུ་
གནས་པར་དགག་པའོ། ། བརྟེན་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུག་པར་བྱས་ནས་སོ། ། གནས་པ་ཞེས་

བྱ་བ་ནི་གནས་པ་ལོ། ། དེ་ལ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གནས་ལའོ། ། བཞེན་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་དེ་བས་
ན་གནས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ལྟོང་པ་ཉིད་ལ་མི་ལྟར་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལ་མངོན་དུ་
མི་བྱེད་པ་ལོ། ། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཅི་ཞིག་ཡིན་ནམ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་
ནམས་ཡོངས་སུ་མ་རྟོགས་པར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཇི་སྲིད་དུ་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་འཁོར་བ་
དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་རབ་དུ་མི་གནས་པའི་མཆན་ཉིད་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡོངས་
སུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོགས་གཉིས་རྟོགས་པ་འདི་ལ་མི་འབྱུང་བའོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་དཔེ་གཞན་གསུངས་སོ། ། འཛིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ནམ་མཁའ་ཉིད་ལ་
གནས་པར་བྱེད་པ་ལོ། ། ལྟར་དུ་མི་སྟེར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟར་བའི་བྱིར་མི་སྟེར་བའོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་ལྟར་སྟེང་དུ་འཕངས་པའི་མདའ་གཞན་ནམས་ཀྱིས་ཡུན་རིང་པོར་
མི་ལྟར་བའི་དོན་དུ་འཕོང་གི་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་འཕགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པའི་བར་དུ་སེམས་ལ་མངོན་དུ་མི་བྱ་བའི་བྱིར་
སེམས་ལ་སེམས་གཞན་ནམས་ཀྱིས་སོ་སོར་མངོན་དུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའོ། ། ཡང་དག་པའི་
མཐའ་དམ་པ་མངོན་སུམ་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་དང་ས་ལ་ནམ་པར་
མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་ལ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཉིད་དོ། ། འོན་
ཀྱང་མངོན་དུ་བྱ་བ་དེ་གཞན་དབང་གིས་སྐྱབ་པར་བྱེད་དོ། ། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ས་
བསྐྱས་པའི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་དམ་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། དེ་ལ་གཞན་དབང་གིས་སྐྱར་མི་
འདོར་བའི་བྱིར་རོ། ། འོ་ན་ཇི་ལྟར་ལོངས་སྟོན་དང་སྦྱལ་བ་དག་ཡང་དག་པར་འབྱུང་། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ཀྱི་སྟོན་གྱི་སྟོན་ལམ་གྱིས་གདུལ་བྱ་ནམས་ལ་སྐྱལ་བ་ཅི་ལྟ་བར་
འདི་སྣང་བའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ཀྱི་ཡང་ཀུན་དུ་སྟོན་པ་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་ཡང་གཞན་
དབང་གི་ངོ་བོ་སྟོ་བཏགས་པ་མ་སྲིད་པའི་བྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དཔེ་ཡོངས་སུ་དོར་བ་མ་ཡིན་
ཞེས་བྱ་བ་རྗོད་པར་བྱེད་དོ། ། ཅི་ལྟར་སྐྱེ་མ་མཁན་གྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཤིང་ལ་སོགས་པ་ནམས་
ལ་སྐྱགས་དང་རྒྱུད་ལ་སོགས་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱོར་བ་ལ་སྤྱང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་སྣང་བ་འབྱུང་
ཡང་སྤྱང་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྟོ་འདོགས་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཅི་ལྟར་ཡང་
ཐང་སྟོང་ལ་རྒྱང་རིང་པོ་ནས་སའི་དུམ་བུ་ལ་སོགས་པ་རྒྱང་ཡང་རི་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོར་མ་

མཐོང་ནས་དེའི་བྱང་དུ་ཉེ་བར་སོང་སྟེ་རང་གི་ངོ་བོས་སའི་དུམ་བུ་མཐོང་ཞིང་སྐར་ལོག་པ་ལ་
ཡང་གལ་ཉི་འུ་སྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཀུན་དུ་སྒྱུད་པ་ཡོད་པ་རིའི་སྒྲོ་འདྲིལ་པ་ཆུང་ཡང་ཡང་
དག་པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་འདི་ལ་ཡང་རིགས་པས་བཏྲ་བར་བྱའོ། ། དོན་
གཉིས་པོ་འདི་ཡང་བཀའ་མདོ་སྡེ་ཐ་དད་པ་ལས་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། ། འཕགས་པ་དང་སྟོབ་
དཔོན་རྣམས་ཀྱི་ཡང་འདི་དགོངས་པའི་དབང་གིས་གསུངས་པ་འདི་ནི་འདིར་དོན་དམ་པ་
ཞེས་འདིར་ངེས་པར་འབྲེལ་བ་མི་མཐོང་ཞེས་རེ་ཞིག་འདུག་པར་ཟད་དོ། ། ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟོམ་པའི་ལམ་གྱིས་སོ། ། ཤིན་ཏུ་སྒྲིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱིས་
སོ། ། སོ་སོར་བརྟག་ཅིང་ནི་ཤེས་རབ་གྱིས་སོ། ། ཉེ་བར་བསམ་པར་བྱ་བ་ནི་ཡང་ནས་ཡང་དུ་
ངེས་པར་བརྟགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྒྱུད་པ་ནི་སྒྱུར་བའི་གནས་སྐབས་ལ་ལྷག་མཐོང་གིས་སོ། །
གནས་དགུ་པ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྒྱུད་པ་ལའོ། ། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་འཛོག་པ་ནི་རྒྱད་
ལ་གནས་པ་ལའོ། ། ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཡང་མདོན་སུམ་དུ་མི་བཞུད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཉིང་ངེ་
འཛིན་འདི་ལ་ལྷག་མཐོང་གཙོ་བོ་ཉིད་གྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་ཞི་གནས་མེད་པའི་ཕྱིར་སྒྲ་ན་མེད་
པའི་ལམ་མི་བསྒྱུད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ནི་ངོ་མཆར་ཉོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སྟོང་པ་ཉིད་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་ལ་ཁྱུ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གསུམ་སྟོམ་པས་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་ལྷུང་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ངོ་མཆར་བའོ། ། ཡང་དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་ངོ་
མཆར་ཆེའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངོ་མཆར་བས་འཛིན་པའི་སེམས་ཉིད་བདག་ཉིད་གྱིས་སྟོན་པར་
བྱེད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྟགས་པས་སོ། ། འདིར་བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་
སེམས་ཁྱུ་པ་མེད་པ་ལ་རྒྱ་མང་བ་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདག་གིས་མ་
བཟང་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་རྗེས་མདོན་པར་འཕེལ་བར་གྱུར་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མི་འདོར་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རྒྱ་ལས་བར་དུ་ཁྱུ་
པར་མི་བྱེད་ཅིང་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཡང་མདོན་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་དང་པོ་དང་
གཉིས་པ་གསུངས་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྟགས་པས་སོ། ། དུན་རིང་པོར་སེམས་ཅན་
འདི་རྣམས་སེམས་ཅན་འདི་རྣམས་སེམས་ཅན་གྱི་འདུ་ཤེས་གྱིས་དམིགས་པའི་ལྟ་བུ་ལ་སྒྱུད་
པའོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བུ་དེ་བདག་གིས་གཏོང་བར་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་དང་མདོན་པར་རྟོགས་

པར་སངས་རྒྱལ་ནས་ཚོས་སྟོན་པས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དབང་གིས་ཁྱུ་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་
བའོ། དེ་ལ་སེམས་ཅན་ནི་བདག་དང་སྦྱིས་བའོ། དད་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་དབང་པོ་ལྟ་དང་
སྟོབས་ཀྱང་ལྟ་ཉིད་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན་དང་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་
བརྒྱད་པ་སྟེ། གསུམ་པའི་རྒྱ་གསུངས་པ་ནི། ། གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ཚོས་
ཀྱི་འདུ་ཤེས་ནི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་ལ་སོགས་པའི་འདུ་ཤེས་སོ། ། འགྲེས་འདི་ནི་སྟོན་གྱི་པོ་ཏེ་
རྣམས་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་མངོན་རྟོགས་དང་སྒྱུར་བའི་དོན་དུ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྤྲོ་བའོ། །
གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནི་རྒྱ་བཞི་པ་གསུངས་སོ། ། བྱད་མེད་དང་སྦྱིས་པ་ལ་
སོགས་པའི་མཚན་མ་རྣམས་ལ་སྟོན་ཅིང་དེ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་སྤང་བའི་དོན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པས་སྤྲོ་མ་བཞིན་ནོ། ། རྒྱ་ལྟ་པ་གསུངས་པ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་
སོ། ། ལྟ་དང་བརྒྱ་བྱིན་དང་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བྱ་བའི་སྤྱིད་པའི་ཡོངས་སྟོན་
འདོད་པ་ནི་སྟོན་པ་ཉིད་དོ། ། དེ་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་རྣམས་ནི་རྩ་བ་སྟེ་དེ་བས་ན་བྱིན་ཅི་ལོག་
བཞི་སྤང་བའི་དོན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་སྤྲོ་མ་བཞིན་ནོ། ། དེ་ལ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ལྷགས་ཀྱིས་རབ་རྟུ་གྲགས་པ་ཉིད་དེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལྷགས་ཀྱིས་བསྟན་པར་བའོ། ། དེ་ལ་ངོ་
བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བས་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རྟག་
རྟུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་བས་ན་མི་རྟག་པའོ། ། སྤྱང་ཅིག་མ་རེ་རེར་སྦྱོ་བ་དང་འཇིག་པ་དང་
ལྷན་པའི་བྱིར་གཞན་དབང་ཡང་མི་རྟག་པའོ། ། སྤར་ནི་འཁོར་བའི་གནས་སྐབས་ལ་ངི་མ་
དང་བཅས་པའི་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ངི་མ་དང་བྲལ་བ་དེའི་བྱིར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡང་མི་རྟག་
པའོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་གསུངས་པ། མེད་པའི་དོན་ནི་མི་རྟག་དོན། ། སྦྱོ་དང་འཇིག་པའི་
མཚན་ཉིད་ཅན། ། ངི་བཅས་ངི་མ་མེད་པའི་དོན། ། རྩ་བའི་དེ་ཉིད་གོ་རིམས་བཞིན། ། ཞེས་བྱ་
བའོ། ། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ནི་རྩ་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་སྟུག་བསྐྱེད་
དེ་གང་ཟག་དང་ཚོས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྦྱེད་པའི་བྱིར་རོ། ། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་
རང་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པའི་བྱིར་གལ་ཏེ་ཡང་རང་གི་ངོ་བོས་སྟུག་བསྐྱེད་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་
དེ་ལྟར་ན་ཡང་གང་ཟག་དང་ཚོས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་གང་ཞིག་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་
འཇིན་པ་དེ་གཞོད་པར་བྱེད་པ་དེ་བས་ན་དེའི་སྟུག་བསྐྱེད་ཉིད་བརྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་

དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཉིད་དང་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་
ཉིད་དང་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནམ་པ་གསུམ་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་
ཉིད་དོ། ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱང་སྤྱག་བསྐྱེད་གསུམ་པོ་ཉིད་དང་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར་
སྤྱག་བསྐྱེད་བའོ། ། ཅི་ལྟར་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྟེན་དང་འབྲེལ་པས་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་པོ་ལ་
སོགས་པ་ཉིད་ཀྱན་བརྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་གང་ཞིག་བྱིས་པ་ནམས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་མཚན་
ཉིད་དམ་ཚེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པར་བྱེད་པ་དེ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་
ཕྱིར་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་འདིའི་བདག་མེད་པ་ཉིད་དོ། ། གཞན་དབང་ལ་ནི་རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་སྤྱི་མ་དང་མཚུངས་པ་འབྲེལ་པ་ཙམ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། ། ཅི་ལྟར་
བྱིས་པ་ནམས་ཀྱིས་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོས་ངེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་བརྟགས་
པ་དེ་བས་ན་དེའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་བྲལ་བ་ཉིད་འདིའི་བདག་མེད་པ་ཉིད་དོ། ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་བདག་མེད་པ་ཁོ་ན་སྟེ་གཉིས་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་
དུ་ཀྱན་བརྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་མངོན་པར་ཞེན་པ་བསྐྱོག་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱིས་མི་གཙང་བའོ། །
གཞན་དབང་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
འདི་ནི་མཚན་པ་ཚམས་སྟེ། དབུས་དང་མཐའ་ནམ་པར་འབྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་བཅས་
ནམས་ལས་བཤད་པ་བསྟན་ཏེ། དེ་ཉིད་དུ་འདི་རྒྱས་པའོ། ། གང་ལ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པས་སྤར་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ནམས་ཀྱི་དོན་མངོན་པར་བསྟན་ཏེ། མངོན་པར་འདྲ་མི་བྱེད་
པ་ལ་སོགས་པ་ལྟག་པའི་རྒྱ་དོན་ཡོད་པ་ཉིད་སྟོང་པས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་མངོན་པར་འདྲ་
མི་བྱེད་པར་ལྟང་བའམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམན་པའི་བྱང་རྒྱལ་ལོ། ། ཁམས་གསུམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་འཁོར་བས་སོ། ། རབ་འབྱོར་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གང་དེ་ལྟར་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ཡོངས་སུ་ངི་བ་དང་ལན་ཤེས་པ་ཉིད་དོ། ། ཕྱིར་མི་
ལྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་བདུན་པ་གསུངས་པ་ནི་གལ་ཏེ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ངི་བ་ལ་ཡང་
བརྗོད་པར་གྱུར་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཉིད་བསྐྱོམ་པར་གྱིས་ཤིག དེ་ལ་ཡོངས་སུ་འདྲིས་
པར་གྱིས་ཤིག སྤར་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ནི་མ་བྱེད་ཅིག དེ་ལ་ཐབས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཡོངས་སུ་དོར་བའི་སེམས་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་བས་ན་ལྷང་བསྟན་པ་ཞེས་རིག་པར་བྱའོ། ། གལ་

ཏེ་ཡང་དེ་ལྟར་ངེས་པ་ལ་གཞན་དུ་ལྟང་བསྟན་པ་ནི་ལྟང་མ་བསྟན་པ་ཞེས་རིག་པར་བྱའོ། །
ས་དེ་མི་གཞོན་པའི་ཕྱིར་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ས་གང་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ས་བརྒྱད་པ་ནི་ཕྱིར་
མི་ལྟོག་པའི་སའོ། ། རྣམ་གྲངས་གང་གིས་མཆིས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གལ་ཏེ་ཡང་
འདིས་ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་པ་དེ་ལྟར་ཡང་ཅི་ཞིག་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་འགྱུར་ཞེས་ངི་བར་བྱེད་
དེ། གལ་ཏེ་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་འདྲིས་པར་བྱས་ཏེ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ལན་དུ་བྱེད་པའི་
ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་མཆོན་ཉིད་ཡང་དག་པར་ལྟན་པའི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་
བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པའོ། ། དེ་ལྟར་ལན་ལྟོན་པ་ནི་ཉུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གལ་ཏེ་
ཡང་མང་བ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱིར་སྟོད་པ་གང་དག་ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་པ་ཡང་ཡོངས་སུ་འདྲིས་
པ་ཡང་དག་པར་བསྐྱེམས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ལན་ལྟོན་པ་
དེ་དག་ནི་ཉུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། གལ་ཏེ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ས་མ་ཐོབ་ཀྱང་ངི་བའི་ལན་
འདེབས་པས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་དེ་བས་ན། ཅི་ཞིག་གཞན་ཡང་ཕྱིར་མི་ལྟོག་
པའི་མཆོན་ཉིད་ཡོད་དམ་ཞེས་པ་རོལ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་འདོད་པ་ལ་སྤྲར་གནས་སྐབས་
ཡིན་པས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་མཆོན་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་ཡང་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་འདི་རྣམས་ཤེས་པར་སྤྲ་བ་ཉིད་དེ་གཞན་ཡང་དམུལ་བ་
པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་མཐོང་བ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནས་ཅི་སྲིད་ངན་སོང་རྣམ་པར་དག་པའི་
མཆོན་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུའོ། ། འགྲེས་འདི་ནི་ཕོ་ཏི་འགའ་ཞིག་ལ་མ་
མཐོང་སྟེ་དེ་ནི་འདྲི་མཁན་རྣམས་ཀྱི་བག་མེད་པ་ཉིད་དོ། ། གཞན་དུ་ན་ཅི་ལྟར་ཤེས་ཤེ་ན་
ཞེས་བྱ་བ་འབྲེལ་བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ། ཉེ་བར་ཞི་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་པར་བྱ་
བ་ལྟག་པར་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བསེལ་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ན་ཡོད་པ་དེ་ལ་
ཡང་དེ་ཞི་བར་ཚུམ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མེད་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
ལོག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རབ་འབྱོར་ཡང་། གལ་ཏེ་མེས་ཆོག་པ་དེ་བྱིས་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཅུང་ཟད་
ཞི་བར་འགྱུར་ཅུང་ཟད་ཞི་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཆོས་སྤོང་བ་
དང་མཐུན་པའི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་སྤོང་བ་ལ་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ཉམ་ཆུང་བར་བྱེད་པའི་
རྒྱས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་འདིའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྟོན་ལམ་དོན་ཡོད་པ་ཉིད་

མ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཀྱང་མཐོང་བའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ལྷག་མ་དང་བཅས་པའི་ནམ་པར་སླིན་པར་
འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། སློན་ལམ་ཅུང་ཟད་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བ་དང་ཅུང་ཟད་མ་
ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། མ་མཁྱེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་ཀྱི་ནམ་པར་ཤེས་པས་སོ། ། མ་གཟིགས་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིག་གི་ནམ་པར་ཤེས་པས་སོ། ། ཐུགས་སུ་མ་ཆུད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལས་
གཞན་པའི་ན་བའི་ནམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་སོ། ། མངོན་སུམ་དུ་མ་མཛད་པ་
ནི་ལྷའི་སྒྱུ་གིས་སོ། ། མངོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྱུ་གིས་སོ། ། མི་
མ་ཡིན་པའི་གདོན་གིས་བབྱང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའོ། ། འོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ནང་དུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཐབས་མཁས་པ་ནམས་ལ་སྦྱོད་པ་ནི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་སྟེ་
དེའི་དོན་གྱི་ལེའུ་ནི་ལེའུ་ཉི་ཤུ་པའོ། ། ། ། ། འདི་ནི་བདེན་པའི་བྱིན་གྱི་སྐྱབས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པར་
གྱུར་པ་མི་མ་ཡིན་པ་ཞུགས་པ་ལོག་པའི་རྟགས་ཏེ། བདུད་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པས་བྱས་
པ་ཡང་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ནི་ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་ཞུགས་པའི་བར་ཆད་ཆེན་པོའི་རྒྱུའོ། ། དེ་
བས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཡང་དག་པར་ཉེ་བར་མཆོན་པ་པོས་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་སྟེ།
འོན་ཀྱང་གང་གི་སྤྱད་དུ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པས་ཉེ་བར་སྟོན་ཅིང་གསུངས་པ་ནི། རབ་
འབྱོར་ཡང་དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་མ་ཐག་པར་གསུངས་པའི་
བདེན་པའི་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་ལའོ། ། བཙོན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱབས་ཐོབ་པ་ལ་
རང་གི་ལས་བྱེད་པའི་དོན་སྟོབས་ལའོ། ། སྟོབས་ནི་སྟོབ་པའི་རུས་པའོ། ། གཟི་བརྗིད་ནི་མཐུན་རུས་
པའོ། ། གཟི་བརྗིད་ཀྱིས་ཆེར་འབར་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་གཟི་བརྗིད་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཁ་ཅིག་
གོ། ། སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་དོན་དུ་སྟོན་ལམ་ཙམ་བྱས་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཙོན་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རུས་པས་སྟོང་པའི་ཆོག་
ཙམ་ལས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བདུད་ཀྱིས་བྱས་པའི་མི་མ་ཡིན་གྱི་འགྲོ་བས་སོ། ། བཙོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་བདག་ཉིད་ལ་ང་རྒྱལ་མང་བས་གཞན་སྟོང་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོབས་ལའོ། ། བརྟན་པར་བྱེད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བརྟན་པ་ནི་གུས་པ་མེད་པའོ། ། ལྷན་ཆད་ནི་ཁྱོད་ཅག་གྱང་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཅི་ཞིག་མི་མ་ཡིན་གྱིས་འགྲོ་
བ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་ཅག་གྱང་ཅི་སྟེ་མི་བྱེད་ཅས་བྱ་བ་བཞད་གད་དང་བཅས་པའི་ཆོག་གོ། །

སྒྲིབ་བར་བྱེད་པ་ནི་ཡིད་ཀྱིས་དོར་བར་བྱས་པ་ལོ། ། འབྲུ་བར་བྱེད་པ་ནི་སྒྲིན་མཐོང་བ་ཉིད་
དོ། ། སྒྲོད་པར་བྱེད་པ་ནི་སྒྲིན་སྒྲུབ་པ་ཉིད་དོ། ། ང་རྒྱལ་སྒྲིད་པར་འབྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྟེ། སྒྲིད་པ་ནི་སྒྲིད་པར་བྱེད་པ་ལོ། ། འཕེལ་བར་བྱེད་པ་ནི་མངོན་དུ་བྱས་པ་ལོ། ། སྒྲིན་པར་
བྱེད་པ་ནི་བསྟན་པར་བྱས་པ་ལོ། ། རྒྱས་པར་བྱས་པ་ནི་ཡོངས་སུ་རྒྱས་པ་ལོ། ། བྱད་པར་དང་
ལྡན་པའི་ཡོངས་སུ་རྒྱས་པ་ནི་ཉེ་བར་རྒྱས་པ་ལོ། ། འབྱུང་བར་བྱེད་པ་ནི་རིང་དུ་བྱེད་པ་ལོ། ། ང་
རྒྱལ་ངེས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་གཞན་རྣམས་ལས་ལྷག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་མཐོ་བ་ནི་
ཕྱིར་ང་རྒྱལ་ཏེ་དེ་ནི་སྤར་གསུངས་སོ། ། འདི་ནི་དེའི་བྱད་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་ཞིག་
དེའི་དམན་པ་ལས་མཐོ་བ་དེ་ནི་ང་རྒྱལ་ལོ། ། གང་ཞིག་འདྲ་བ་ཉིད་ལས་དེ་ཤིན་ཏུ་ང་རྒྱལ་
ལོ། ། གང་ཞིག་ཡང་མཆོག་ལས་དེ་ནི་ང་རྒྱལ་ལས་ཀྱང་ང་རྒྱལ་ལོ། ། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཉིད་མ་
ཐོབ་པ་ལ་བདག་གིས་ཐོབ་ཅེས་བྱ་བ་གང་ཞིག་སེམས་ཀྱི་མཐོ་བ་དེ་ནི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་
ལོ། ། གང་ཞིག་ཡང་མི་བདེན་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ནི་ཡོན་ཏན་
དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་ལོག་པའི་ང་རྒྱལ་ལོ། ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་
ནང་གི་བདག་ཉིད་དང་སྤྱན་མོང་བའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་འདྲེས་
པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་མ་ཆོངས་པའི་མཆོན་ཉིད་དོ། ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་ལུས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་འདིག་རྟེན་དང་སྒྲོད་ཀྱི་འདིག་རྟེན་དག་ལ་
རྣམ་པ་ཀྱན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་མཐོང་ན་ཞེས་བྱ་བ་གཞན་དང་འབྲེལ་རྟོ། ། ལྷག་མ་ནི་དེ་རྣམས་
ཉིད་ཀྱི་བྱད་པར་རོ། ། མི་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐོ་བས་ཉེ་བར་མི་འགོ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་
བསྟན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་འགོ་བ་ཡོད་ན་དེ་ལ་མངོན་པར་མི་དགའ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ལ་
ལྟ་རྟེན་ཞེས་བྱ་བ་བསྟན་པ་ལ་ཨེ་ཎ་དགག་པ་མི་འབྱུང་ངོ་། ། མིང་དང་སྟོན་དུ་འགོ་བ་ཅན་གྱི་
འབྲུབ་པ་ལ་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བསྟན་བཀའ་མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལ་བསྟན་བཀའ་ཉེ་
བར་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་འདྲི་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཁས་
པར་མངོན་པར་རྫོམ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བདུད་ཀྱིས་འཆིང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་
ཡང་དག་པར་འབྱུང་བས་བྱས་པའི་ང་རྒྱལ་ལོ། ། རིག་པར་བྱ་བ་ནི་གལ་ཏེ་འདི་སྟོག་པ་ཉིད་

གྱིས་བཤགས་པར་མི་བྱེད་པ་དེའི་ཆེ་མུ་ངན་ལས་འདས་པའི་རིགས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་སྟོན་པ་ཡོད་ཀྱང་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་སྦྱེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
ཤིན་ཏུ་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་འདོད་པ་ཅན་ལ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་དང་རང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། །བདུད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཞན་ཡང་བདུད་ཀྱི་
ལས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། མིང་སྟོན་པ་ནི་མིང་བརྗོད་
པའོ། །བདག་ནི་ལྷང་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་ཅི་ལྟར་ཤེས་ཞེས་བྱ་བའོ། །དེ་ཅིའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་དོགས་ནས་གསུངས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་མིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྟེ། མངོན་པར་བསྟོན་པ་མེད་པ་ལ་ཞེས་པའི་བྱང་པར་མེད་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་
མ་ལ་སོགས་པའི་མིང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མི་སྲིད་པས་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། །རྒྱལ་བ་ནི་
དབང་པོ་རྒྱལ་བའོ། །དགོན་པ་ལ་སོགས་པ་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་ནི་བརྟུ་གཉིས་ཏེ། དགོན་པ་
ལ་གནས་པ་ཡོད་པས་ན་དགོན་པ་སྟེ། དེ་རིང་ནས་བརྒྱམས་ཏེ་གྲོང་གི་ནང་དུ་གནས་པ་
ཡོངས་སུ་གཏོང་བར་བྱ་ཞིང་དགོན་པ་ལ་གནས་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་གཉེན་པོས་འཕངས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །གྲོང་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་གང་དུ་བྱིས་ན་གནས་པའི་བྱིས་པ་དང་རབ་དུ་བྱུང་བ་འབྲེལ་
བ་མེད་པ་དང་སྣ་ཆོགས་པའི་སེལ་སྟན་དང་སྤྱུ་ལ་སོགས་པ་མི་ཐོས་པ་དེ་ནི་དགོན་པའོ། །
བསོད་སྟོམས་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་གྲོང་དུ་མི་ཁྱེགས་པར་དགོན་པ་ལ་གནས་ཤིང་ཡང་དག་
པར་སྤངས་པ་ལ་མགོན་དུ་བོས་པ་སྤངས་ཤིང་བསོད་སྟོམས་ལ་སྦྱར་བས་ན་བསོད་སྟོམས་
པའོ། །བསོད་སྟོམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་འབྱུང་སྟེ། འཕེལ་བ་ལ་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སྟོབ་དཔོན་རྣམས་སོ། །པིར་ནི་ཟས་ཀྱི་སྤང་པོ་དང་འཆོ་བ་དང་སྟོང་མོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །
ཕྱ་ཏན་ནི་བདུང་བར་བྱེད་པ་དང་རྟེན་པ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །བསོད་སྟོམས་དེ་དམན་
པ་དང་འབྲིང་དང་མཆོག་གི་རིགས་ལ་སྟོང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །བསོད་སྟོམས་ཀྱི་དོན་དུ་
ལྷང་བ་ལ་སྟོན་པའི་བརྒྱལ་ཁྱེགས་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་བསོད་སྟོམས་པ་སྟེ། ཞེ་ཀ་ནི་བྱས་པས་
བསོད་སྟོམས་པའོ། །ཡི་དམ་སྟོན་དུ་འགོ་བས་བྱག་དར་ཁྱོད་པ་འཛིན་པའི་ངང་ཚུལ་འདི་ལ་
ཡོད་པས་ན་བྱག་དར་ཁྱོད་པའོ། །གྲོང་དང་དུར་ཁྱོད་ལ་སོགས་པའི་བྱག་དར་རྣམས་བྱེད་པ་
མཐར་ཐུག་པའི་གནས་གང་གིས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་པ་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་བྱག་དར་

ཁྲོད་པའོ། ལྷག་དར་བཞིན་དུ་སྤྲད་ཅིང་འཛིག་རྟེན་ན་འགོ་བས་ན་ལྷག་དར་ཁྲོད་པ་སྟེ་ལམ་
ལ་སོགས་པ་ན་ལྷུང་བའི་གོས་ཡོངས་སུ་བབྱུང་བའོ། ཕྱིས་ཡང་ཟས་མི་བ་བའི་དང་ཚུལ་ཅན་
ནི་ཟས་ཕྱིས་མི་ལེན་པའོ། ལྷག་པའི་ཟས་སྟོག་པ་དེ་སྤོང་བས་ན་ཟས་ཕྱིས་མི་ལེན་པའོ། ལ་
ལུ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་ནི་འདྲིར་འགག་པའི་དོན་ཏེ། མི་སྤྲོ་བར་བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
བཞིན་དུའོ། བཟའ་བ་ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་ཉིད་དུ་ལེན་ཅིང་ཕྱིས་བ་བ་སྟེ། ཟ་ཞིང་སྤངས་
པ་ནི་བ་བར་བྱེད་ལ་བཟའ་བ་གཞན་ནི་མི་ལེན་པའོ། ཡི་དམ་གྱི་དབང་གིས་སྟན་གཉིས་པ་
བ་བའི་དུས་སུ་སྤངས་ཤིང་སྟན་གཅིག་ལ་བཟའ་བའི་ཕྱིར་དང་ཚུལ་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་སྟན་
གཅིག་པའོ། སྟན་གཅིག་ལ་འདུག་ནས་ཅི་སྲིད་ཡོངས་སུ་ཡོངས་སྤྲད་པར་བྱ་བ་དེ་སྲིད་དུ་
ཡོངས་སུ་ཡོངས་སྤྲད་པར་བྱེད་ཅིང་སྟན་དེ་ལས་ལངས་ཤིང་ཡོངས་སུ་ཡོངས་སྤྲད་པ་མ་ཡིན་
ནོ། གཞི་ཇི་བཞིན་པ་ལ་གནས་པའི་ངང་ཚུལ་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་གཞི་ཇི་བཞིན་པའོ། ཇི་
ལྟར་རྟེན་པའི་སོག་མ་ལ་སོགས་པ་ལ་ལན་ཅིག་ཇི་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་ཡང་དག་པར་གནས་པས་
འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་དུ་མ་ལ་རྟག་པར་བྱེད་ཅིང་ཡང་ནས་ཡང་དུ་མངོན་པར་འདུ་བའི་ཕྱིར་
རྟག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཆོས་གོས་གསུམ་འཛིན་པའི་ངང་ཚུལ་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་
ཆོས་གོས་གསུམ་པ་སྟེ་སྒྲུམ་སྒྲུར་དང་སྒྲ་གོས་དང་མཐར་གོས་ནམས་སྤངས་ཏེ་གོགས་པོའི་
ནམ་པར་རྟོག་པ་ལས་ཀྱང་ཆོས་གོས་གཞན་འཛིན་པ་སོ་སོར་སྤངས་པའོ། དུར་ཁྲོད་ལ་
གནས་པའི་ཕྱིར་དང་ཚུལ་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་དུར་ཁྲོད་པའོ། རོ་ནམས་ཀྱི་གནས་མ་ལ་ནི་
དུར་ཁྲོད་དེ་དེ་དང་ཉེ་བ་ཉིད་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཤིང་གི་རྩ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་དང་
ཚུལ་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་ཤིང་རྩུང་བའོ། འོགས་ལ་ལྷུང་བ་སོ་སོར་བཏང་ཞིང་འདུག་ནས་
ལྷག་པར་གནས་པའི་ངང་ཚུལ་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་ཅོག་སྤུ་པའོ། ཀྱན་ནས་ཀྱན་དུ་གོ་སྐབས་
མ་བཀའ་པ་ནི་སྒྲག་བ་མེད་པའོ། དེར་གནས་པའི་ཕྱིར་དང་ཚུལ་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་སྒྲ་
གབ་མེད་པའོ། གང་ཞིག་སྤྲངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་འཛིན་པ་དེ་གཞུལ་ཡས་ཁང་ལ་
སོགས་པའི་གནས་སོ་སོར་སྤངས་པ་འབྱུང་ཞིང་ངེས་པ་མེད་པར་དུར་ཁྲོད་དང་ཤིང་རྩུང་ངམ་
སྒྲ་གབ་མེད་པ་ལ་གནས་ཤིང་མིང་ནམ་པ་གསུམ་ཐོབ་པ་ཞེས་སྤྲོ། བལ་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་
གོས་ནི་ཕྱིང་པ་སྟེ། དེ་འཛིན་པའི་ངང་ཚུལ་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་ཕྱིང་པ་པའོ། འདོད་པ་ཉུང་

བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོན་ཏན་ཅི་སྟེད་པ་ནམས་དང་ཡང་དག་པར་ལྷན་པ་འབྱུང་བ་འདོད་པ་ཉུང་
བ་ཉིད་དང་པོར་བྱས་ནས་དེ་ནམས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པ་ཞེས་པ་
རོལ་པོ་ནམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་མ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་དེ་ནམས་ཀྱིས་གཞན་ལས་ཤེས་པ་ཡང་དག་
པར་རྗེས་སུ་ཆོལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཆོག་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་ལས་གཞན་གྱི་ཆོས་གོས་
དང་བསོད་སྟོམས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཆོག་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རབ་ཏུ་དབེན་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་སྦྱོ་བོ་ནམས་དང་བྲལ་བའི་དགོན་པར་གནས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་མངོན་པར་དགའ་
བའོ། ། ཀླང་པ་སྐྱུད་པ་དང་བྲལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ནི་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་
ཀྱང་འདོད་པ་ཆུང་བའི་ཕྱིར་གཞན་དུ་ཡང་ལུས་གནས་པས་འདི་ལ་ཀླང་པ་སྐྱུད་པའི་ངེས་པ་
དང་བྲལ་བའོ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་འཆབ་པ་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པའོ། ། འཆབ་པ་ནི་
རང་གི་སྦྱོན་རབ་ཏུ་སྦྱིབ་པའོ། ། དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཡང་མ་འབྲེལ་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ནམས་ཀྱི་
གནས་སྐབས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འཇམ་པོར་སྤྲོ་བ་ནི་མཉེས་གཤིན་པའི་ཆོག་བརྗོད་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་སྦྱོ་བ་འདི་ཉིད་ལ་འབྱུང་བ་ནི་ཆེ་འདོད། ། ངེས་བསྟན་པར་
འགྱུར་བའོ། ། ཅི་ལྟ་ཞེ་ན། གསུངས་པ་ནི་སྟོན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྤྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་འདི་
དག་དང་ལྷན་པར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བལ་ལམ་རས་བལ་དུས་གང་གི་ཆེ་མ་སྤྱངས་པར་
གྱུར་པ་དང་ཡང་དག་པར་སྤྱངས་པར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། དེའི་ཆེ་ཡང་དག་པར་བགོས་
པ་འཇམ་པ་མ་ཡིན་པ་སྤྱན་མངོན་པར་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་སུ་མི་རུང་བ་གང་གི་ཆེ་
ཡང་སྤྱངས་པ་དང་ནམ་པར་སྤྱངས་པ་དེའི་ཆེ་ལས་སུ་རུང་བར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་གུ་ལོ་མ་
པ་དང་མང་བའི་ཟས་དང་ཆོས་གོས་དང་མལ་ཆད་དང་སྟན་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལ་གང་གི་
སེམས་ཆགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་སྤྱངས་པ་འདི་ནམས་ཀྱིས་ཆངས་པར་སྦྱོད་པ་ལ་གནས་པའི་
ཕྱིར་ནམ་པར་སྦྱོང་བར་བྱེད་པ་དེས་ན་སྤྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་ནམས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། མིང་
ལ་བཏེན་པ་ནི་མིང་དུ་བྱས་པས་སོ། ། སྤྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ཡོ་བྱད་བསྤྱངས་པ་ནི་འཆོ་
བའི་ཡོ་བྱད་ཆུང་བའོ། ། དེས་ཆོམ་སེམས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆོམ་སེམས་སུ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་
བའི་དོན་ཏོ། ། འདི་ལྟར་ཡོན་ཏན་འདི་དག་ནི་བདག་ལ་ཡོད་དོ་སྟམ་པ་ནི་སྲིད་པར་སྦྱིས་པ་
ལ་བསྟན་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་སྤྲར་བདུད་ཀྱི་ཆོག་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ལས་བདུད་ཞིག་

ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། སྐར་ནམ་པ་གང་གིས་བདུད་འདི་སྐད་དུ་ཁྱོད་ནི་ཕྱིར་མི་
ལྷོག་པ་ཞེས་སྒྲ་བ་ནི་ཡང་དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བདུད་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་
བསྐྱོག་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི། དགེ་སློང་གི་ཆ་བྱད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལ་
གཞན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་ལྟར་གསུངས་པའི་ལམ་ལ་རབ་དུ་གནས་པ་ནམས་གྱིས་སོ། །
མིང་གི་བྱིན་གྱི་རྒྱབས་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ། མིང་ནི་ཕྱིར་མི་ལྷོག་པའི་སྒྲ་དང་དེའི་ཕྱིར་ཡོན་ཏན་
གྱི་སྒྲའོ། ། བདུད་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདོན་པ་སྟེ་གོ་སྒྲ་
བཞིན་དོ། ། ཁེངས་པས་བེལ་གྱིས་འོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཁེངས་པ་ནི་ཡོན་ཏན་ལྷག་པ་ནམས་
ལ་མ་གུས་པའོ། ། ཡང་གཙུག་པོའི་དོན་ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་བསྟན་པས་བདུད་གྱི་ལས་དོན་དུ་
གསུངས་པ་ནི། གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། མིང་དེ་གང་ཡིན་པ་ཞེས་དེའི་ཕྱིར་
གསུངས་པ། དེས་གང་སེམས་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔས་སོ། ། རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྗེས་སུ་ནམ་པར་བསམ་པའོ། ། འདི་ཉིད་
ལ་འོག་མ་དག་གིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི་རྗེས་སུ་བརྟགས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཅི་ཞིག་བདག་
ལ་དེ་ལྟར་མི་འབྱུང་བར་འཇུག་ཞེས་བྱ་བའོ། ། རྗེས་སུ་དབྱུད་པ་ནི་བདག་ལ་མིང་འདིར་
འཇུག་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ལུང་སྟོན་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྗོད་པར་འཇུག་བའོ། ། མཚུངས་སོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཡང་དག་པར་གོ་བའོ། ། གང་གིས་གང་མཚུངས་པར་བྱེད་ཅེ་ན། གསུངས་པ་ནི་མིང་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་མིང་གིས་མིང་ངོ་། ། དེ་བས་ན་ཅི་ཞིག་ཅེ་ན། གསུངས་པ་ནི་ལུང་བསྟན་ཏོ་ཞེས་
བྱ་བ་སྟེ། སྤངས་ཤིང་དུལ་བར་ཇུར་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངན་འགོ་དེ་དང་དེ་ནམས་ལས་བསྐྱོད་
ནས་སོ། ། མདོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བར་འཇུག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བ་གཞན་ལའོ། ། དེ་
ཡང་སྐྱེ་བ་གཞན་ལ་འབྱུང་བའི་མདོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བར་འདོད་པ་ཉིད་དུས་ཤིན་
ཏུ་རིང་བ་དང་དཀའ་བས་མདོན་པར་འདོད་པའི་དོན་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་
འཇུག་རོ། ། གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་དེ་ཉིད་ལ་བྱས་པའི་ལས་དེ་ཉིད་དུ་གཉེན་པོ་བསྟོན་པ་བྱས་པར་
འཇུག་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། བདག་གིས་དངོས་པོ་ཐོབ་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སེམས་
བསྐྱེད་པ་དེ་དག་ཅེས་བྱས་ནི་ང་རྒྱལ་ལ་སོགས་པས་བ་རྒྱན་པ་ནམས་སོ། ། ནམ་པ་སྐྱོད་པར་
འཇུག་བ་ནི་སྐྱོད་པའི་གཉེན་པོས་སོ། ། བྱང་བར་བྱེད་པར་འཇུག་བ་ནི་ཀུན་དུ་སྐྱོད་པའི་

གཉེན་པོས་སོ། ། གནོད་བར་འགྱུར་བ་ནི་རང་དང་གཞན་ལ་སྟོས་པའི་ངོ་ཆ་བས་སོ། ། འདོར་བར་འགྱུར་བ་ནི་རྟེན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སོ། ། སོ་སོར་འཆགས་པར་འགྱུར་བ་ནི་སྤར་མི་བྱེད་པའི་སྟོམ་པ་ལ་སོགས་པ་འདྲིན་པས་སོ། ། རྟེན་པར་དཀའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱག་བསྐལ་བས་ཐོབ་པར་བྱ་བ་སྟེ་ཡང་མི་ཐོབ་པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པ་མང་བའི་གཉེན་པོ་རྗེས་སུ་ཆོལ་བ་དང་ལན་ཅིག་གཉེན་པོ་ཉིད་ལྟར་བ་ཅི་ཞིག་རྒྱས་པ་མེད་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བདེན་མོད་ཀྱི་ཐབས་ཆུང་བ་ལ་རྒྱས་པ་གིན་ཏུ་ཆེ་བ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དེ་སྤྱིད་དུ་ཆེས་སྡི་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཉིད་ལ་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྟོམ་པ་རྣམ་པ་བདུན་ལས་ལྷང་བའི་ཆོ་ག་དང་དེ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོ་ག་དང་ཉམས་པའི་ཆོ་ག་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། ། ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ནི་དགེ་སྤྱོད་གི་སྟོམ་པ་གཟུང་བ་གལ་ཏེ་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཉིད་ལ་སྟོབ་པར་འདོད་པར་འགྱུར་བ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པས་དེའི་ཆེ་མ་ཐོབ་པ་ཡོངས་སུ་ཉམས་པས་སྟེ་བ་དེ་ཉིད་ལ་དགེ་སྤྱོད་གི་འབྲས་བྱ་རྣམ་ལས་ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་དང་ལྟར་དགེ་སྤྱོད་གི་སྟོམ་པ་འདྲིན་པ་ལ་སྐལ་བ་དང་མི་ལྡན་པའི་བྱིར་དེའི་ཟད་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་རོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྩ་བའི་ལྷང་བ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོམ་པ་ཉམས་པ་ཡང་ཡོད་པ་འདི་ནི་རྣམ་པར་ངེས་པར་བསྟུ་བ་ལས་དབྱེད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་སྤར་འདི་དགེ་བསྟེན་ལ་སོགས་པའི་སྟོམ་པ་བཟུང་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོམ་པ་ཡང་དག་པར་སྤངས་པ་དགེ་སྤྱོད་གི་འབྲས་བྱ་ལས་ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་ནི་དེ་ལ་མངོན་པར་འདོད་པ་ཉིད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལས་མི་འདོད་པའི་བྱིར་དང་ཡང་དག་པར་རྗེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཡང་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་ཀྱིས་བསྟུབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་དེ་བས་ན་དེ་ལ་ཟད་པ་ཆེན་པོ་ནི་མེད་ཅེས་བསྟན་པའི་བྱིར། ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། ། བཞི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་གསོད་པ་དང་། གྲར་ལྡན་པ་ཅའི་བཞི་ཆ་རྒྱ་བ་དང་། མི་ཆངས་པར་སྟོད་པ་དང་། འདྲིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མིའི་ཆོས་སྤྲོ་མ་སྤྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ། ། རྩ་བའི་ལྷང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉེན་པོའི་བྱ་བ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། དགེ་སྤྱོད་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་སྤྱོད་གི་སྟོམ་པ་ལས་ཉམས་པའི་བྱིར་རོ། ། དགེ་སྤྱོད་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་སྤྱོད་གི་འབྲས་བྱ་རྣམས་མ་ཐོབ་

ཅིང་ཡོངས་སུ་ཉམས་པས་སོ། ། རྒྱུའི་སྒྲས་པོ་མ་ཡིན་པ་ནི་དགེ་སློང་གི་སྒྲམ་པ་འཛིན་པ་ལ་
སྐལ་བ་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྤ་མོ་སྤ་བ་དག་ཅིས་བྱ་བ་ནི་མཆོན་པར་བྱ་དཀའ་བ་
ནམས་སོ། ། སྒྲར་ནམ་པར་དབེན་པར་སྦྱང་བའི་ཡོན་ཏན་ཉི་བར་བསྟན་པས་བདུད་གྱི་ལས་
གསུངས་པ་ནི། ། གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དགོན་པ་དང་ནགས་འདབ་དང་རིའི་
ཕྱག་དང་དུར་ཁྲོད་དང་བས་མཐའི་གནས་མལ་དག་ན་གནས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉིས་
པའི་བསྟུ་བའོ། ། དབེན་པའོ་ཞེས་ང་མི་སྦྱོའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དབེན་པ་ནམ་པ་གཉིས་ཏེ། ལུས་
དབེན་པ་དང་སེམས་དབེན་པའོ། ། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་སེམས་དབེན་པ་
ཉིད་གཙོ་བོ་ཞེས་གཙོ་བོའི་དོན་ཏོ། ། དགོན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགོན་པ་ལས་འབྱུང་བ་
ནམས་སོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བས་མཐའོ། ། དུལ་མི་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོ་བོ་ནམས་ཀྱིས་
དབེན་པའི་གནས་སོ། ། ནགས་འདབ་ནི་སྟོང་པ་ནམས་སོ། ། དབེན་པ་ནི་བྲལ་བའོ། ། ཁྲོད་གི་
ནང་ནི་ཉི་བའམ་ཕྱོགས་གཅིག་གོ། ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དག་གིས་དབེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་ལ་
བྱེད་པ་དག་གིས་དབེན་པའོ། ། བརྟེན་པ་ནི་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཆུང་བས་སོ། ། ཞེན་པ་ནི་
འབྲིང་གིས་སོ། ། ཆགས་པ་ནི་ཆེན་པོས་སོ། ། ལྷག་པར་ཆགས་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་བདག་ཉིད་
ལ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟོད་པས་སོ། ། འདྲེས་པར་གནས་པ་ནི་བྲིམ་པ་དང་རབ་ཏུ་འབྱུང་བ་ནམས་
སོ། ། ཀུན་ཏུ་འདྲེས་པ་ནི་རབ་ཏུ་འབྱུང་བ་ནམས་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
གདོལ་བ་ནི་དེ་ནམས་དང་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སུན་འབྲེན་པ་ནི་རང་གི་སྦྱོན་
ཀྱིས་དེ་ནམས་ལ་སུན་འབྲེན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གཟུགས་བརྟན་ནི་ནམ་
པར་མ་དག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་ནམས་ལ་སྟོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བཙོས་བྱ་ནི་ནམ་
པ་གང་གིས་ཡང་འདྲ་བ་ཙམ་གྱི་ཕྱིར་རོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྲེད་ནི་རྣའི་རིགས་ཀྱི་བྱེ་
བྲག་ལོ་ཏྲོག་རྒྱག་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་ཏུ་འདི་ཡང་ཐེག་པ་ལ་གསར་ཏུ་ཞུགས་པ་ལ་ཞེས་བྱ་
བའོ། ། དགེ་སྦྱོང་གི་ཆ་བྱད་ཏུ་འཆོས་པ་ཆོམ་རྒྱན་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཆ་བྱད་ཀྱི་
ཆོས་མ་ཡིན་པ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆོས་རྒྱན་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ལ་འདོད་
པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལྷག་དང་བཅས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཆོམ་རྒྱན་པ་ནི་ལོག་པར་མཆོད་
པར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་དམ་པ་

ནམས་ཀྱིས་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། མཐུ་ནི་སྟོབས་སོ། །སྟོབ་
དཔོན་དང་མི་ལྷན་པ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་བྲལ་བའི་བྱིར་རོ། །འཕགས་པ་མ་ཡིན་
པ་ནི་སྒྲིག་པ་ཅན་ནོ། །དེར་ཡང་རེ་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་སྟེ་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ལ་ལྟ་ཅི་སྟོས། །བྱམས་པའི་ཡིད་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་
བཞི་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སྟོན་ལམ་མོ། །འདི་
ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་འདི་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །མངོན་པར་ཤེས་
པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བ་རོལ་གཞོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེས་བུའི་བྱ་བའོ། །འདི་
ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་བྱི་མའི་བདུད་ཀྱི་ལས་ཉེ་བར་བསྟུ་བའོ། །བདུད་ཀྱི་ལས་ནམས་
མངོན་པར་བརྟེན་པའི་ལེའུ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་པའོ། །། ད་ནི་སྤར་
ཟབ་མའི་གནས་གང་ཞིག་གསུངས་པ་དེ་རྟོགས་པ་ནི་བྱིར་མི་ལྷོག་པ་ཉིད་དོ། །བདུད་ཀྱི་ལས་
ཤེས་པ་ཡང་འདི་ཐམས་ཅད་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་རག་ལས་པ་དེ་བས་ན་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་ལ་བསྟན་པ་གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་བྲལ་བས་ཅི་ལྟར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་འདི་ལྟ་བུ་
རང་དོན་དང་གཞན་དོན་སྤུན་སྟམ་ཆོགས་པ་ཐམས་ཅད་རབ་ཀྱི་མཐར་བཞུགས་པའི་ཆོགས་ཅི་
ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགོངས་པའོ། །དང་པོ་ཁོ་ནར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་གཞན་དུ་ན་བག་མེད་པར་
ལྟར་བའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བསྟན་[?]པར་མི་འགྱུར་རོ། །སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་
འདས་ཉིད་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ནམས་ལ་སྤྲ་ན་མེད་པའི་ཆོས་བསྟན་པར་མཛད་པའི་བྱིར་
རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོག་མའི་ས་ལ་གནས་པ་ནམས་ལས་གོང་མའི་ས་
ལ་གནས་པའོ། །འགའ་ཞིག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སེམས་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འགའ་
ཞིག་ཏུ་འདོན་པའོ། །དེ་ལ་སེམས་ལ་མཁས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ལ་མ་
ཚོངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ལ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་གདམས་ངག་བསྟན་
པར་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ལས་དང་པོ་པའི་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་
ཤེས་པར་འདོད་པར་གྱུར་པ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་ནམས་སོ། །གང་ཞིག་ཐོས་པ་དང་བསམ་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཤེས་པ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་

པ་བསྐྱེམ་པ་མངོན་པར་སྒྱུར་བ་དེའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་དགོ་བའི་བཤེས་
གཉེན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་གཅིག་ཤུ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་བྱང་
ཚུབ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་དེ་མེད་
པའི་བྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཐམས་ཅད་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་ཅི་ལྟར་དེ་གཅིག་ཤུ་དེ་ལྟར་
ཆོགས་པ་དྲུག་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དེ་ནམས་ཉིད་མཐར་བྱིན་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་
བསྟན་པས་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་བྱིར་སྟོན་པའོ། ། དེ་ལས་སྔ་རོལ་དུ་དེ་ཉིད་ནི་ལམ་མོ། ། ལྷང་
བ་ནི་འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་དེ་ནམས་ཉིད་དོ། ། སྟོན་མ་ནི་
འབད་པས་རྒྱུའི་ལམ་ལ་ངི་མ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ས་དྲུག་ལ་དེ་ནམས་ཉིད་དོ། ། འོད་ནི་
ཉིན་པར་སྤང་བའོ། ། དེ་ཡང་འབད་པ་མེད་པར་རྒྱ་བའི་ལམ་མི་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་
ནམས་ལ་དེ་ཉིད་དོ། ། སྟོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ས་ལ་ལྷང་བ་ལས་ཡོངས་
སུ་བསྐྱང་བའི་བྱིར་རོ། ། སྐྱབས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྟོད་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་
པའི་བྱིར་རོ། ། གནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲོ་བ་མེད་པའི་བདེ་བའི་རྟེན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། དཔུང་
གཉེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲོ་བ་མོང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཐོབ་པའི་གནས་
ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། སྤང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལ་བརྟེན་པ་ནམས་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱ་མཆོས་
ཟིལ་གྱིས་མི་ནོན་པའི་བྱིར་རོ། ། མ་ནི་འདྲིན་པའི་བྱིར་དང་གསོ་བའི་བྱིར་རོ། ། ས་ནི་ས་བོན་
གཏོད་པའི་བྱིར་རོ། ། ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐོང་བའི་བྱིར་རོ། ། རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱེམ་
པའི་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དྲུག་ལ་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་
ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དྲུག་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་
ཞེས་བྱ་བའོ། ། སྒྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནམས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་ཉིད་ལ་མཆོག་གི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ལ་མཐར་བྱིན་པའི་བྱིར་རོ། །
དུས་གསུམ་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དྲུག་ལས་
སྐྱེས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི། འདས་པའི་དུས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
དེ་བས་ཀྱང་འདི་ནམས་ལ་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་རིགས་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། སྐྱེས་
པ་ནི་བྱུང་བའོ། ། དུས་གསུམ་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཚུབ་སྐྱབ་

པར་ནུས་པ་མངོན་སུམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་བརྟེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གསུངས་
པ་ནི། ང་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་སོགས་
པའི་དབྱེ་བས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་ནམ་པ་མང་པ་སྟེ། དེ་བས་ན་ཅི་ལྟར་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དུག་
ལས་བྱང་བའི་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནམས་རྒྱ་དང་འབྲས་
བུའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཐམས་ཅད་བསྟུས་པ་ལས་བྱང་བའི་ཕྱིར་ཅི་རིགས་པར་ཐམས་ཅད་འདི་
ནམས་ཉིད་ལ་བསྟུ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་འདི་དག་གི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་ནམས་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དེ་
པན་འདོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་པ་མཐོང་ནས་
པ་རོལ་པོ་ནམས་ལ་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་པ་ལ་སོགས་པ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ད་
ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི། འདི་དག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྟོབ་པར་འདོད་པ་ནི་བསྐྱབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟོན་ཏུ་འགོ་བ་སྟེ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་
ཉིད་གསུངས་པ་ནི། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྟོན་ཏུ་འགོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ཐམས་ཅད་འཇུག་པ་ལ་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདྲེན་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མོངས་
པ་ནམས་ལ་ཡང་དག་པར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རབ་ཏུ་འདྲེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཉིད་ལ་རབ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་དག་པར་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཙོན་འགྲུས་དམན་པ་ནམས་ལ་ཡང་
དག་པའི་གཟི་བརྗིད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཀུན་ཏུ་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་ནས་ཤེས་པའི་
དོན་སྟོན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ནམས་ལ་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་དགའ་བ་
བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྐྱེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ས་དང་པོ་རྟོགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། མ་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དང་པོར་ཁོང་ཏུ་ཆུད་པ་ཉིད་ནས་གོང་ནས་
གོང་ཏུ་ཡང་དག་པར་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟ་བུས་ན་གང་གི་ཕྱིར་འདི་ཉིད་འདྲེན་པ་རབ་
ཏུ་འདྲེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་ལྟ་བུས་ན་འོ། ། གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཛོག་ཅིང་འགོ་བར་
འདོད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མོས་པས་སྟོན་པའི་ས་ལའོ། ། གནས་པར་འདོད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་ལ་གོང་ནས་གོང་ཏུ་བྱད་པར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་

པ་འདི་ཉིད་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བས་ཁར་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་མཚན་ཉིད་
གང་ལགས་ཞེས་བྱ་བས་འདི་བར་བྱེད་པ་ནི་ཆགས་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ།
ནམ་མཁའ་ལྟར་ཐོགས་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ནམས་ལ་དེ་མི་དམིགས་པའི་བྱིར་རོ། ། ལྷ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཐོགས་
པ་ཉི་བར་བསྟན་པས་སོ། ། ད་ནི་དོན་དམ་པར་ཐོགས་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་གསུངས་པ་ནི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་དབེན་པའོ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་
ཆོས་ནམས་ཀྱིས་དབེན་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་
བས་ན་དེ་དག་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་
འདི་འདི་བར་བྱེད་པ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དབེན་པ་
དང་སྟོང་པ་ཡིན་ན་བྱིས་དབེན་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ་བྱིས་ཀྱང་སྟོང་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །
འོ་ན་དེ་ལྟར་དབེན་པ་དང་སྟོང་པ་དེ་ནམས་ལ་ཅི་ལྟར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཡིན་པ་དང་
ཅི་ལྟར་ནམ་པར་བྱང་བ་ཞེས་འདི་བར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ཅི་སྟུམ་དུ་སེམས། སེམས་ཅན་ནམས་
ཡུན་རིང་པོ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་
དབེན་པ་དང་སྟོང་པ་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་ཡང་བྱིས་པ་ནམས་དབེན་པ་ཉིད་དང་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་མི་
ཤེས་པའི་སྒྲིན་གྱིས་སྤང་པོ་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ང་དང་ང་ཡིར་འཛིན་པ་དག་
གིས་ཆགས་པར་འགྱུར་ཏེ་ཆགས་པ་ཡང་བསོད་ནམས་དང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་མངོན་
པར་འདུ་བྱེད་པ་ལ་བཙོན་པར་འགྱུར་རོ། ། དེའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་ཀུན་ནས་རྒྱག་ཅིང་
ཀུན་ནས་འཁོར་བ་ཉོན་མོངས་པས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ལས་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟར་མི་ཤེས་པའི་སྒྲིན་གྱིས་ཀུན་ནས་
ཉོན་མོངས་པར་རབ་ཏུ་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་དག་བྱིས་གང་གི་ཆོ་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྟེན་
པས་ཐོས་པ་དང་བསམ་པའི་དབང་གིས་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། ། དེའི་ཆོ་སྐད་ཅིག་ཏུ་གསུངས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པས་མི་
བ་བསྐྱོད་པའི་བྱིར་རིམ་གྱིས་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཆོས་ནམས་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལ་ནམ་པར་བྱང་
བ་རབ་ཏུ་འདུ་ཤེས་སོ། ། འཛིན་པ་ནི་མཚན་མར་འཛིན་པའོ། ། མངོན་པར་ཆགས་པ་ནི་

དངོས་པོ་ཉིད་དུ་འཛིན་པའོ། ། མི་བཞི་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དབྱེག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའོ། ། ཉན་
ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་པ་བེལ་གྱིས་ནོན་པ་སྟེ་དེའི་སྟོན་པ་ལ་རང་གི་དོན་ཅམ་གྱིས་བསྟུས་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། དོན་གསུངས་པ་ལ་བརྟན་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་བཅོམ་ལུན་འདས་གྱིས་རྗེས་སུ་
གནང་བ་ནི། དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ད་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་
ནམས་ལ་སྟོན་པ་མེད་པ་བརྗོད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་ཡང་འདིའི་སྟོན་པ་
ཡང་དོན་མེད་པ་ཞེས་སྒྲོམ་སེམས་སུ་བྱེད་པ་ནམས་ཀྱི་དེའི་དོགས་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ་
བསོད་ནམས་མང་བ་ཉིད་དང་དེའི་རྒྱ་གསུངས་པ་ནི། ཡང་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
ཅི་སྲིད་འཆོའི་བར་དུ་གནས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆེ་ཅི་སྲིད་དུའོ། ། སྦྱིན་པ་དེ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལའོ། ། མང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སེམས་ཅན་གཅིག་ལ་ཡང་བསོད་ནམས་དེ་མང་ན་མང་པོ་ནམས་ལ་ནི་རེ་ཞིག་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་
ཅི་དགོས། སྦྱིན་པའི་གནས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱ་ན་མེད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཁིང་
ཉིད་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། ། མ་གཏོགས་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོར་བར་བྱས་ནས་སོ། ། དེ་དེ་ནམས་
གྱིས་མ་གཏོགས་པ་ནི་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ནའོ། ། གང་ཟག་སྐྱ་ན་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྲིད་པ་ཐ་མ་
པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་
ཤིན་ཏུ་ཐབས་ཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། འོན་ཀྱང་རྩལ་སྤྲོས་ས་ལ་ནི། ། བ་
ལང་རྗེས་དང་རྒྱ་མཚོ་ཡི། ། བྱང་པར་དག་ནི་གང་ཡིན་པ། ། སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཡི། ། བྱང་པར་དག་ནི་དེ་ཡིན་ནོ། ། གསད་པར་བྱ་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ། གསད་
པར་བྱ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལྟ་བུའོ། ། མི་ཁོམ་པར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་མ་
ཡིན་པའོ། ། སྦྱོབ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་སེམས་ཅན་ནམས་ལ་དགའ་བ་ཉིད་གྱིས་རྒྱུར་
དུ་སྟུག་བསལ་ལས་འདོན་པའི་སྦྱོབ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡིད་ལ་བྱས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་སྦྱོབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་གྱིས་སོ། ། དེ་གསུངས་པ་ནི་སྟུག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྦྱིན་པ་
ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་རང་གི་ལག་གིས་སྦྱིན་པ་དེ་ནམས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་པོ་སྟེ་གང་ཞིག་
གཞན་གྱིས་སྦྱིན་པ་བྱེད་དུ་བརྟུག་པ་དེ་ནམས་འཕྱོར་བའི་བདག་པོ་སྟེ་སྦྱིན་པའི་བདག་
པོའོ། ། འབྲས་བུ་ཡོད་པ་ནི་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའོ། ། དུལ་འཁོར་གྱི་བསོད་སྟོམས་ཞེས་བྱ་

བ་ནི་ཡུལ་འཁོར་གྱི་བསོད་སྟོན་སོ། ། གསུངས་པ་དཔེས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ་
དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འོར་བྱ་རིན་པོ་ཆེ་ཤེས་པ་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་
བརྟག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་བྱིར་རོ། ། འོར་བྱ་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཤེས་པས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆོན་པར་བྱ་བ་ལ་ཡོངས་སུ་འདྲིས་པའི་བྱིར་རོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་དེ་སྤིད་ཏུ་བཅལ་བར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་རྟོ། ། དེའམ་གཞན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟུས་པ་
ལ་སོགས་པ་འཇུག་པའི་དབྱེ་བས་སོ། ། གཞན་དག་སྐྱབ་བ་ནི་ལམ་ཏུ་མའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་
ཏུ་བྱིན་པ་དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་ལོ། ། དེའམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་སྒར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་ཡང་དག་པར་
ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་ལོ། ། གཞན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་དང་ལྡན་པའི་གཞན་དང་ལྡན་ཅིག་སྟོད་པ་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་ཐ་དད་
པ་ལོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་འདི་འདྲི་བར་བྱེད་དེ། གལ་ཏེ་
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དབེན་པ་དེའི་ཆེ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་
དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནམས་ཀྱིས་མི་འབྲལ་བར་འགྱུར་ཞེས་ཅི་ལྟར་
རིགས་པར་འགྱུར། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དབེན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཡིད་
ལ་བྱེད་པའམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འགའ་ཞིག་ལ་དམིགས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་
བ་ལོ། ། དེ་བས་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནམས་ཀྱིས་སོ་སོར་ཆོས་གཞན་ཉིད་ཡོངས་སུ་བརྟགས་ནས་འདི་ལྟར་
བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་བཞིན་ཀྱིས་དབེན་པའི་བསོད་
ནམས་ཐམས་ཅད་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ཙམ་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་དང་
ཡང་དག་པར་ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནམས་དང་མ་བྲལ་བ་ཞེས་བརྟགས་པ་ཡིན་གྱི་དོན་
དམ་པར་དེ་ནམས་ལ་ཐ་དད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བརྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རབ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་ཀྱིས་ནམ་པར་དག་པ་དང་དྲི་མ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
དབེན་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་ནི་མི་འཕེལ་མི་འགྲིབ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞུགས་

པའི་དབང་གིས་སྒོ་བྱར་བའི་འཕེལ་བ་མེད་པ་དང་མ་རྟོགས་པའི་དབང་གིས་འགྲིབ་པ་མེད་
ཅེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་འདི་ལྟར་ངི་བར་
བྱེད་དེ། གལ་ཏེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་རྣམས་དབེན་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ན་དེ་ཅི་
ལྟར་དབེན་པ་དང་སྟོང་པས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བར་
བྱེད་ཅེས་ངི་བར་བྱེད་དེ། དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་དབེན་པ་
ཉིད་དང་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱའི་རང་བཞིན་གྱི་བྱིར་དེ་ལ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པའི་དབང་གིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ནོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
འཕེལ་བ་དང་དེ་ལ་མ་བརྟེན་པས་འགྲིབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གནས་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་ཞེས་
སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེ་རབ་འབྱོར་ཡང་འཕེལ་བའམ་འགྲིབ་པ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་
སོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཡང་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་འདི་ལྟར་ངི་བར་བྱེད་དེ་ཆོས་འགའ་
ཞིག་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྦྱོད་དམ། འོན་ཏེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་
སྟོང་པ་ཉིད་སྦྱོད་ཅེས་བྱ་བའམ། འོན་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་གཞན་འགའ་ཞིག་གམ། ། འོན་ཏེ་
སྟོང་པ་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྦྱོད་དམ། འོན་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་འགའ་
ཞིག་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྦྱོད་དམ། འོན་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྦྱོད་ཅེས་
བྱ་བའི་བརྟག་པ་རྣམས་པ་བྱུག་གོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་ཅི་ཞིག་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྦྱོད་
དམ། གལ་ཏེ་ཡང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས་ཆོས་གཞན་འགའ་ཞིག་སྦྱོད་ཅེས་བྱ་བའི་
བརྟག་པ་རྣམས་པ་གཉིས་སོ། ། དེ་ལྟར་བརྟག་པ་རྣམས་པ་བརྒྱད་ལ་བརྟེན་ནས་ངི་བའོ། ། དེ་ནས་
བཅོམ་ལྷན་འདས་བརྟག་པ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གང་ཞིག་སྦྱོད་པ་དང་། གང་ཞིག་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་ཅི་ལྟར་སྦྱོད་པ་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་མི་དམིགས་པ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་
འགག་པ་མི་དམིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པས་ལུང་བསྟན་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་བསྟན་ཞིང་བཞུགས་སོ། ། གང་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་
ཉིད་གང་ལགས་པ་དེ་ལུང་བསྟན་པར་འབྱུར་རམ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་
རྣམས་སམ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གང་ཞིག་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་

ཅེས་བྱ་བའོ། །རབ་འབྱོར་ཡང་ཅི་ཁྱོད་ཀྱིས་ཚོས་གང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མཐོང་ངམ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ལུང་བསྟན་པར་བྱ་བ་དང་། མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བར་བྱ་བ་མེད་པའི་
ཕྱིར་འདིའི་དོན་དུ་ལུང་བསྟན་པ་ཞེས་འདི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། །དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་དང་པོར་ཡོད་པའི་ལེའུ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ལེའུ་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཉིས་
པའོ། །། ཟབ་ཅིང་ཟབ་པའི་གནས་བསྟན་པའི་གོ་སྐབས་དབྱེ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ད་ནི་བརྒྱ་
ཕྱིན་གྱིས་གསུངས་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་འདི་ནི་ཟབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དད་པས་ཟིལ་གྱིས་
མི་འོན་པ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་ཡང་བསོད་ནམས་མང་བ་ཉིད་བརྗོད་པའོ། །དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་སྟོད་ཅིང་ལྷ་དང་མི་དང་ལྷ་མ་ཡིན་དང་
བཅས་པའི་འཛིག་རྟེན་དང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་
ཐབས་མི་མཁས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཟིལ་གྱིས་འོན་ཞེས་བྱ་བས་བསྟགས་པའི་
ཆོག་གོ། །དེ་ལྟར་སྟོབ་པར་གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་འཛིག་རྟེན་སྟོང་བ་བཞི་དང་
བརྒྱ་ཕྱིན་དང་དེ་ལས་གཞན་པའི་ལྷ་རྣམས་དེའི་དྲུང་དུ་ཉེ་བར་འོང་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕན་ཡོན་བསྟན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིན་གྱི་རྒྱབས་ཀྱིས་བསྟན་པ་
ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལེའུའི་དོན་རྟོ། །ནམ་མཁའ་ཟབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ནམ་མཁའ་ལྷར་འགྲིབ་པ་དང་འཕེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབེན་པའི་ཕྱིར་བལྟ་དཀའ་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་རྣམས་བྲལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཤིན་དུ་སྤ་
བ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལས་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་དེ་དེའི་ངོ་
བོ་བརྟག་པར་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྟོང་པའི་ཕྱིར་རྟོགས་པར་དཀའ་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་དང་རྟོགས་པ་པོ་དང་རྟོགས་པར་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་མེད་པས་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནས་དགེ་སྟོང་གཞན་ཞིག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
འཁོར་དེར་མིང་དང་རིགས་དང་རུས་མ་གྲགས་པའོ། །དེས་ཁྱོད་ཟིལ་གྱིས་མནན་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་དགེ་བ་ཅི་ཙམ་གྱིས་བརྒྱ་ཕྱིན་ཉིད་དང་དེ་ལས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཐོས་པ་ལ་
སོགས་པས་བསོད་ནམས་ལྷག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན་བརྒྱ་ཕྱིན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཉིད་དེ། དེ་ཅི་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཅིག་ཉིད་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་འོན་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། །

ཅི་ལྟར་ཚུལ་བྱིམས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཞིན། གསུངས་པ་ནི། མ་ཉམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟེ། བམ་པ་ལྟག་པར་སྟོད་པ་སོ་སོར་བཏང་ནས་སྤར་འཛིན་པ་མེད་པའི་བྱིར་མཉམ་པའོ། །
ཆངས་པར་སྟོད་པ་ལ་མངོན་པར་མི་དགའ་བའི་རྒྱ་རྩམས་ཀྱིས་བྱད་མེད་མཐོང་བ་དང་སྤྲོ་བ་
དང་འདུས་པ་ལ་སོགས་པ་རྩམས་ཀྱིས་ཀས་པར་མ་བྱས་པའི་སྟོན་མེད་པའོ། ། ལྷང་བྱེད་ལ་
སོགས་པའི་ལྷང་བ་འབྲིང་པོ་རྩམས་ཀྱིས་མ་འབྲེས་པར་བྱས་པའི་བྱིར་འབྲེན་མར་མ་རྒྱར་
པའོ། ། ཤིན་ཏུ་སྤྲན་ཆོགས་ཀྱི་ལྷང་བ་རྩམས་ཀྱང་ལྟག་པར་མི་སྟོད་པའི་བྱིར་ཡོངས་སུ་རྟོགས་
པའོ། ། བཟོད་པ་སྤྲན་སུམ་ཆོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་པས་སོ། ། ཞི་བ་སྤྲན་སུམ་ཆོགས་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོར་བས་སོ། ། བཙོན་འགྲུས་བཙམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦོན་ལམ་ཀྱིས་སོ། །
སྟོམས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོར་བ་བཙམས་པས་སོ། ། ལེ་ལོ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོར་
བས་སོ། ། མ་ཁྱམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོང་ནས་གོང་དུ་སྦྱོར་བ་རྒྱན་མ་ཆད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
བསམ་གཏན་ལ་དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་གོམས་པ་རབ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། བསམ་གཏན་ལ་
མོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་ཡོན་ཏན་ཡང་དག་པར་བསྟན་པའི་བྱིར་རོ། ། བསམ་གཏན་གྱི་
སྟོབས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོག་མའི་ས་རྩམས་ལས་ལྟོག་པའི་བྱིར་རོ། ། བསམ་གཏན་དང་ལྡན་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་བདེ་བ་མཉམས་པས་བྲེལ་གྱིས་མི་ནོན་པའི་བྱིར་རོ། ། བསམ་
གཏན་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་མ་ཉམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། བསམ་གཏན་ལ་དབང་
བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟན་པ་དང་རྒྱས་པའི་རིམ་པས་དེ་སྟོམས་པར་ཁྱགས་པ་ལ་མཁས་པའི་བྱིར་
རོ། ། རྗེས་སུ་འདུག་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་ལྟར་གསུངས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་
དམིགས་པ་ལ་སེམས་ཚེ་གཅིག་པ་ཉིད་ཐོབ་པའི་བྱིར་རོ། ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་མི་སྟོབ་
ཅས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྤངས་ནས་བདག་གཅིག་ཤུ་དུལ་བ་དང་ཞི་བ་ཅམ་
ལ་སྟོབ་པར་བྱེད་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་དགེ་སྟོང་གི་བསྐྱབ་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་
ནོ། ། སོ་སོར་ཐར་པའི་སྟོམ་པ་རིགས་བདུན་མེད་པར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྟོམ་པ་མི་སྟེ་
བའི་བྱིར་རོ། ། གསུངས་པའི་སྐྱབ་པ་ལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་བསྟན་པའི་
བྱིར་གསུངས་པ་ནི། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། བརྒྱ་བྱིན་
ཀྱིས་བརྗོད་པའི་ལེའུ་ནི། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་ཉི་ཤུ་ཙུ་གསུམ་པའོ། ། ། ། བན་ཡོན་བསྟན་

པའི་རྒྱུ་ལ་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་དུད་ཀྱི་གཏམ་དང་བདུད་ཀྱི་ལས་ལས་དེ་པར་འབྱུང་
བའི་གཏམ་དང་ཅི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ནམས་ཀྱི་ཉེ་བར་
གནས་པར་བྱ་བ་དང་གང་ཞིག་ཡང་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པ་དེ་བྱས་པར་འགྱུར་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི། དེ་ནས་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ། རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཉིང་དེ་འཛིན་ལཱོ། ། སྟོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་
རྣལ་འབྱོར་བྱན་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། ། སྟོམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱབ་པའི་རྒྱུ་རྣལ་འབྱོར་
ལ་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པར་འཇུག་པའི་བྱིར་རོ། ། དམ་པའི་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་
འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོར་ལྟ་བ་དང་དངོས་པོ་མེད་པར་ལྟ་བ་ལཱོ། ། སྦྱོར་བ་ལ་
བརྟེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱུ་སྦྱོར་བའོ། ། ཅི་ལྟར་ཞེ་ན། གསུངས་པ་ནི། འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ནས་ཅི་སྲིད་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟར་འདིར་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཅི་ལྟར་མདོ་སྟེ་གཞན་དག་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བཤད་པ་རིགས་
པར་གྱུར་པ་དེ་ལྟར་འདིར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། གཏིང་ནི་རབ་དུ་གནས་
པའོ། ། རོ་ནི་འདོད་པའོ། ། ཆུང་བ་ལ་སོགས་པ་ལུས་ཀྱི་བདེ་བ་འབྱུང་བ་རྣམས་པ་གསུམ་གྱིས་
དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཡིད་ཀྱི་བདེ་བ་གསུམ་བསྐྱེད་པས་རབ་དུ་དགའ་བ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་མོ། ། སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་གཤེགས་བྱེད་པའི་རྣམས་པ་མེད་
པའི་བྱིར་ཀྱན་དུ་ཆོམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་མོ། ། མིང་ནས་སྟོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
འདི་ལྟ་བུའི་མིང་དང་འདི་ལྟ་བུའི་རིགས་དང་འདི་ལྟ་བུའི་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྟན་པ་
དང་ཕྱོགས་ཆེ་གོ་མོ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེ་གོ་མོ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་གལ་ཏེ་འདི་འཛིག་
ཉེན་ཡོངས་སུ་གྲགས་པར་བྱེད་པའོ། ། ཞིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་བསགས་པའོ། ། ལྟ་མ་ཡིན་
ཀྱི་ཆོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤངས་པ་རྣམས་སོ། ། རོན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཟེལ་
གྱིས་ལོན་པ་རྣམས་སོ། ། རྒྱུ་སྦྱོར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གདམས་ངག་དང་རྒྱུ་སྦྱོར་
མཐུན་པར་རྒྱུ་སྦྱོར་འབྲུབ་པའི་བྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་ལྟར་བཞིན་གྱི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སོ་སོར་ཐོབ་པའི་དོན་དུའོ། ། མི་འདོད་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ལུས་ཀྱི་སྦྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོར་བའི་རྩ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ། མི་སྦྱུག་པ་ནི་གཞུགས་མི་

སྐྱུག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་དགའ་བ་ནི་མི་དགའ་བ་དང་ཡང་དག་པར་སྒྱུར་བས་སོ། ། ཡིད་དུ་མི་
འོང་བ་ནི་དགའ་བ་དང་མི་འཕྲད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འཐབ་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲིམ་བུའི་
ངག་ཡང་དག་པར་ཚུམ་པས་སོ། ། ཚྱོད་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་ལ་སོགས་པ་
ལ་ཚྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པས་སོ། ། འགྱེད་པར་བྱེད་པ་ནི་དབྱིག་པ་ལ་སོགས་པ་འཛིན་པས་སོ། །
གཤེ་བ་ནི་ཆོག་གིས་ཟེལ་གྱིས་ནོན་པས་སོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ནི་བྱེད་ནི་གསད་པར་བྱ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར་སྒྲོ་བར་བྱེད་པའོ། ། ལྷང་བ་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞོད་པར་
སེམས་པའོ། ། འཁོན་དུ་འཛིན་པ་ནི་ཞེ་ལྷང་བསྐྱེད་པའོ། ། གང་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱོན་པའི་པ་
རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོད་པ་ལའོ། ། ཅི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་དམིགས་པའི་སྒྱུར་བས་
སོ། ། དེ་ལྟར་སྒྲོབ་པས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དྲིན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དག་གིས་བག་མེད་པ་ཡོངས་
སུ་སྤངས་པས་སོ། ། གང་ཞིག་འདི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་བྲང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ལ་མཛོན་པའི་ང་
རྒྱལ་དེ་མཚན་པར་བྱེད་པའི་ལེའུ་ནི་མཛོན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་ཉི་ཤུ་བཞི་པའོ། ། ། །
ད་ནི་གང་ལ་བསྐྱབས་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སྒྲོབ་པ་ལགས་ཞེས་གནས་བརྟན་རབ་
འབྱོར་གྱི་ངི་བའོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ལན་ནི་རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྟེ། ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་
ཅད་ལའོ། ། འདི་ནི་མཚན་མ་མེད་པ་ལ་བདུན་པ་སྟེ་གང་ཞིག་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་
རྣམས་ཀྱི་ཟད་པ་ལ་སྒྲོབ་པ་དེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སྒྲོབ་ཅེས་བྱ་བའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་
འབྱུང་བ་མེད་པ་དང་ནམ་མཁའ་དང་ནམ་མཁའི་དངོས་པོ་ཉིད་ཐོབ་པ་ལའོ། ། ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་དང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཐོབ་པ་ལའོ། ། ལྷ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་ནི་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྷ་ངན་ལས་འདས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་སྒྲོབ་པོ། །
ཅིའི་སྤྲད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་འབྱོར་གྱི་རྒྱུ་ལས་འདི་བའོ། ། འདི་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་
གང་འདི་རྟོག་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་སྒྲོབ་པར་འགྱུར་ཞེས་ཟེར་བ་ཞེས་བྱ་བ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ངི་
བ་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའམ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་སྦྱོན་པའི་དོན་དུ་ངི་བའོ། ། རབ་འབྱོར་
ཅི་སྟམ་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཟད་པ་ནི་ཟད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་བརྟགས་
དང་གཞན་དབང་དག་ལ་ཡོངས་སུ་བྱུང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་

ཕྱིར་ནམ་པ་གང་གིས་ཀྱང་གཞན་གྱིས་ཉེ་བར་བརྟགས་པའི་ཟད་པ་ནི་མི་ཟད་པའོ། རྒྱུ་བར་
འགྱུར་བའམ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་ནི་འབྱུང་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱོག་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། རྒྱུ་
བ་ནི་ནམ་པ་གཉིས་ཏེ། མངོན་པར་གསལ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་རྒྱུ་བའི་མཚན་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་
ཞེས་གཉིས་གསུངས་པ་ནི་རྒྱུ་བར་འགྱུར་བའམ་དངོས་པོར་འགྱུར་བའོ། ། སྤར་ནི་ཀྱན་ནས་
ཉོན་མོངས་པའི་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་ལ་བྱིས་ནམ་མཁའི་དངོས་པོ་
ཐོབ་པའམ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། ། སྤར་ཉིད་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་
གསུངས་པ་ནི། དེ་ནི་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདི་ནམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་མཆོག་གསུངས་པ་
ནི། རབ་འབྱོར་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྟོང་པོ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
འཁོར་བར་ལྷུང་བའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ལ་གཟིགས་ནས་དེ་ནམས་གདོན་པའི་དོན་ཏུ་རྩ་
རྩེ་ལྟ་བུའི་སེམས་མངོན་ཏུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རང་གི་སྟོང་ཡུལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་
ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་དང་རྩེས་སུ་མཐུན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོང་པ་ལའོ། ། མགོན་པོར་
འགྱུར་བའི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མགོན་པོ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བ་ནམས་ལའོ། ། སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་
འབྲི་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་དེ་ལ་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་པའི་
ཕྱིར་དང་ཀྱན་རྩྭ་ཏུ་སྦྱ་མ་མཆིས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གདུང་རྒྱན་མི་འཆད་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་བསྐྱབ་པ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བརྒྱད་པས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། བདུད་ཅིའི་དབྱིངས་ཀྱི་སྒོ་དབྱེའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཐ་པས་སོ། །
རབ་འབྱོར་བསྐྱབ་པ་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་མ་ཐག་པར་གསུངས་པའི་བསྐྱབ་པའོ། ། སེམས་
སྟོབས་ཞན་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སོ། ། སྟོབ་མི་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་དེ་བས་
ན་བཙོན་འགྱུས་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། མགོན་ཏུ་འདོད་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་མགོན་པོ་ཉིད་ཏུ་འདོད་པའོ། ། མངོན་པར་འཕགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆོག་ཉིད་དོ། །
བྱ་ནམས་གསད་པས་ན་བྱ་བའོ། ། བྱ་ནམས་བསད་ནས་འཆོ་བ་རྟག་པར་བྱ་ཞེས་བདག་ཏུ་
བྱས་པས་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པ་སྐྱེས་པ་ནམས་སོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་གཞན་ཡང་ཉ་བ་ནི་ཉ་ཤོར་བ་
ནམས་སོ། ། ཤན་པ་ནི་ལྷག་གསོད་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཏེ། དེ་ནམས་གསོད་པས་ན་ཤན་པ་
ནམས་སོ། ། འོང་བ་ནི་མིག་མེད་པའོ། ། འོན་པ་ནི་ན་བས་མི་ཐོས་པའོ། ། ཞར་བ་ནི་མིག་

གཅིག་པའོ། ལྷུ་པོ་ནི་དབྱང་པ་འཁྱོག་པའོ། ལྷུར་པོ་ནི་རྒྱབ་བྱང་པའོ། འ་བོ་ནི་སོར་མོ་
འཁྱམས་པའོ། གྲུ་པོ་ནི་ཕུས་མོ་བྱམ་པའོ། འཐང་པོ་ནི་འགོ་བ་མ་ཚང་པའོ། ལྷགས་པ་ནི་
སྟོབས་པ་མེད་པའོ། རིག་པ་ནི་ལྷེ་ལས་སུ་མི་རྒྱུང་པའོ། རྣ་བ་མི་གསང་བ་ནི་སྤྲ་རིང་པོ་
ནས་མི་ཐོས་པའོ། ཡན་ལག་ཉམས་པ་ནི་ཡན་ལག་སྟང་པའོ། ཡན་ལག་མ་ཚང་བ་ནི་ཡན་
ལག་མ་རྩྭ་གས་པའོ། ཡན་ལག་མི་སྤྱག་པ་ནི་མི་དང་མི་འདྲ་བའི་ཡན་ལག་གོ། ལྟོབས་
ཡོངས་སུ་དག་པར་འགྱུར་བ་ནི་རིས་པར་འགྱུར་པའོ། དེ་དག་རྗེས་སུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ལྟོབས་ལ་སོགས་པའི་ཡོངས་སུ་དག་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའོ། ཤེས་
པར་བྱ་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་མཐོང་བར་བྱ་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་གསུངས་པ་ཉིད་དཔེས་གསལ་
བར་བྱེད་པ་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ས་ལེ་སྤྲུམ་ནི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་
གསེར་ཉི་བ་ལང་དང་སྤང་གི་རིགས་པས་ཁྱད་པར་མེད་པའི་གསེར་རོ། བ་ཚ་ཅན་ནི་བ་ཚ་
དང་བཅས་པའི་ས་ཡོད་པའོ། གྲུ་པ་ནི་མཐོ་ཞིང་རྒྱ་མེད་པའོ། རྩོང་དུ་མ་ནི་ཤིང་སྐྱེམ་པོའི་
དུ་མ་བྱའོ། ཆོར་མ་སྟེ་ཆོགས་ནི་མ་དན་སྟེ་ཕྱོས་བྱེད་གྱི་ཆོར་མ་ལ་སོགས་པའོ། འཁོར་ལོས་
སྤྱར་བའི་རྒྱལ་སྤྱི་འདི་ལས་བྱང་བས་ན་དེ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའོ། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་རོ། སྤྲུམ་
པ་ནི་དགེ་བའི་ལོ་རྟོག་བཙུགས་པ་དང་འགལ་བའི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་གཉི་
སྤྲུམ་རྣམས་སོ། ཐེ་ཆོམ་ནི་བདེན་པ་དང་དགོན་མཆོག་རྣམས་ལ་སོམ་ཉི་ཟ་བའོ། སྤྲུམ་དོག་
ནི་གཞན་གྱི་སྤྲུམ་སྤྲུམ་ཆོགས་པ་ལ་ལྷག་པར་ཁྲོ་བའོ། ལྷག་མ་ནི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དུག་གི་
མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆད་མེད་པའི་སེམས་ཅན་ལ་མཉམ་པ་ཉིད་
དང་འགལ་བའི་ཐ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤངས་པས་སོ། ཡང་དག་པར་གཟུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་
རབ་གྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱིར་
རོ། ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྟུས་ནས་སྟོང་པོ་བཟུང་བའི་བྱིར་རོ། རྗེས་སུ་སོང་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་མཐོང་བས་སེར་སྟེ་དང་ཁོང་ཁྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་བེལ་གྱིས་གཞོན་
པའི་བྱིར་དང་འབད་པ་མེད་པས་སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་འཇུག་པའི་བྱིར་རོ། ནང་དུ་འདུས་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དམ་པར་ཐམས་ཅད་གྱི་ཤེས་རབ་གྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་
གྱིས་གཞན་རྣམས་ཁོང་སུ་བསྐྱས་པའི་བྱིར་རོ། འཇིག་ཆོགས་ལ་ལྷ་བའི་ནང་དུ་ལྷ་བ་དུག་

ཅུ་ཙ་གཉིས་འདུས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འཇིག་ཚོགས་ཀྱི་ལྷ་བ་འདི་གང་ཞེ་ན། དམ་པ་
མ་ཡིན་པའི་སྐྱེས་བུ་ལ་ཡང་དག་པར་བསྟེན་པ་ལ་བཞེན་ནས་དམ་པའི་ཚོས་མ་ཐོས་པས་
ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའམ། རང་བཞིན་ཅན་གྱི་བླ་པ་ཉམས་པའམ། ཉེ་བར་
ལེན་པའི་སྤང་པོ་ལྷ་ལ་བདག་དང་བདག་གི་ཉིད་དུ་ཡང་དག་པར་མཐོང་ཞིང་གང་ཞིག་ངེས་
པའམ་མ་ངེས་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་དེ་ནི་འཇིག་ཚོགས་ཀྱི་ལྷ་བའོ། ། གཞུགས་ནི་
བདག་གོ་ཞེའམ་བདག་ནི་གཞུགས་དང་ལྡན་ལོ་ཞེ་འམ། གཞུགས་བདག་གི་འོ་ཞེའམ་བདག་
གི་གཞུགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་དེ་བཞིན་དུ་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་ཉི་
ཤུས་འཇིག་ཅིང་དེ་བས་ན་འཇིག་པའོ། ། ཚོགས་ནི་ལྷས་སོ། ། འཇིག་ཅིང་ཚོགས་པས་ན་
འཇིག་ཚོགས་སོ། ། དེ་ལ་ལྷ་བ་ནི་འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤང་པོ་ལྷ་
རྣམས་ལ་བདག་དང་བདག་གི་བར་བལྟ་བའོ། ། ལྷ་བར་སོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་བྱུག་ཅུ་
ཙ་གཉིས་སོ། ། ནང་དུ་འདུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁོངས་སུ་བསྐྱུས་པའོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱང་གང་ཡིན་
ཞེ་ན། ། འདིར་དགེ་སྦྱོང་དང་བྲམ་ཟེ་རྟག་པར་སྦྱ་བ་རྣམས་ཁ་ཅིག་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་
རྟག་པར་རབ་དུ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་མིན་ཏེ་དེ་རྣམས་ཀྱང་དངོས་པོ་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དེ་ལ་རེ་
ཞིག་ཁ་ཅིག་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱི་ཉིང་ངེ་འཇིན་རེག་པར་བྱེད་ཅིང་གཅིག་གམ་གཉིས་
ནས་ངེ་སྤྱད་དུ་བྱུག་ཅུ་པོ་སྟེ་བ་དང་འཇིག་པ་རྗེས་སུ་བླ་པར་བྱེད་དོ། ། སེམས་ཅན་རྣམས་
ཀྱང་ཡང་དག་པར་རྒྱ་ཞིང་འཁོར་བར་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བར་གྱུར་པ་རྗེས་སུ་བླ་པར་བྱེད་
དོ། ། དེ་རྣམས་ལ་འདས་པའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་ལ་བླ་པ་ཅམ་ལ་ངེ་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་མི་ཤེས་པ་
རྣམས་ལ་འདུ་ཤེས་དང་། ཚོར་བའི་དབྱེ་བ་མཐོང་བ་རྣམས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་
དེའི་ལྷ་བ་ལ་སོན་པ་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་ནི་རྟག་པ་ཞེས་སྟེ་བར་འགྱུར་རོ། ། བུམ་པ་
བཞིན་དུ་གཞན་གྱིས་འཇིག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེར་བྱག་ཏུ་གནས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བཞིན་
དུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་ནི་ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་
བདག་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་བླ་པར་བྱེད་པ་ནི་འདིར་བདག་གི་མིང་ནི་འདི་ཞེས་
བྱ། རིགས་ནི་འདི་ཞེས་བྱ། ཁ་ཟས་ནི་འདི་ལྷ་ཞིག་ཟ། ཚེ་ནི་འདི་སྤྱད་ཅིག་གི་མཐར་ཐུག་པར་
གནས། དེ་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་འདིར་སྐྱེས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་དང་བཅས་དན་རྟགས་

དང་བཅས་པ་སྐྱེ་བ་གཅིག་ནས་རི་སྤྱོད་སྐྱེ་བ་བརྒྱ་ཕྱག་དང་སྟོང་ཕྱག་ཀྱང་རྗེས་སུ་བྱ་བ་པར་
བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་སྒྲ་མ་བཞིན་དུ་འཛིག་པ་དང་སྐྱེ་བ་དག་རྗེས་སུ་བྱ་བ་ཞིང་དེར་ཡང་འདི་ལྟར་
འགྱུར་རོ། །བདག་དང་འཛིག་རྟེན་ནི་རྟག་པ་སྟེ་སྒྲ་མ་ནི་གཞན་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་རྗེས་སུ་བྱ་བ་
ནས་ལྟ་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དེ་འདི་ནི་བདག་གི་ཞེས་བྱ་བ་བྱེད་བྱ་གོ། །གཞན་ནི་ལྟ་བུ་མིག་
བསྐྱེད་ནས་ལྟ་བུ་མིག་གིས་སེམས་ཅན་རྣམས་འཆི་འཕོ་བར་གྱུར་པ་དང་སྐྱེ་བར་གྱུར་པ་
མཐོང་ཞིང་བདེ་འགོ་དང་ངན་འགོའི་འགོ་བ་ཡང་མཐོང་ངོ། །དེ་ལ་ཡང་སྒྲ་མ་བཞིན་དུ་འདི་
ལྟར་འགྱུར་ཏེ་བདག་དང་འཛིག་རྟེན་ནི་རྟག་པ་སྟེ། འདི་ལ་ལྟ་བུ་མིག་གི་མངོན་པར་ཤེས་པས་
ཡུལ་གྱི་སྟོག་དུ་གྱུར་པ་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་དོན་མཐོང་ནས་ལྟ་བ་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲ་མ་དག་
ལས་ཁྱད་པར་རོ། །གཞན་རྟོག་གི་བ་དང་དབྱེད་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྟོབས་པ་དང་ལྡན་པ་སོ་
སོ་སྐྱེ་བའི་ས་ལ་གནས་ཤིང་འདི་སྐད་སྒྲ་སྟེ། གང་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ན་ཡོད་པ་དང་གང་ཞིག་
མེད་པ་དེ་ནི་མེད་པ་སྟེ། མེད་པ་ལ་འབྱུང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་ཡོད་པ་ལ་འཛིག་པ་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་ལོ། །དེ་ནི་འདི་སྐད་སྒྲ་སྟེ། བདག་དང་འཛིག་རྟེན་ནི་རྟག་པ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་རྟག་
པར་སྒྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་རབ་དུ་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་བཞིའོ། །མི་རྟག་པར་སྒྲ་བ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ།
གཅིག་དུ་ནི་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་ལྟ་རྣམས་ལས་འཆི་འཕོ་བ་འདི་ལྟར་ཁྱོད་འོངས་བ་མངོན་
པར་ཤེས་པ་ཐོབ་ནས་སྒྲར་གྱི་འདུ་ཤེས་བྱ་བ་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་བདག་
དང་འཛིག་རྟེན་ནི་མི་རྟག་པའོ། །གཞན་ནི་རྟོག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་བདག་དང་འཛིག་རྟེན་ནི་
མི་རྟག་པ་ཞེས་སྒྲའོ། །ད་ལྟར་ཉིད་དུ་སྐྱེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་མི་རྟག་པར་སྒྲ་བ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་
སོ། །ཁ་ཅིག་རྟག་པར་སྒྲ་བ་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། སྐྱེས་པར་གྱུར་པའི་འཛིག་རྟེན་ལ་སེམས་ཅན་
གཞན་འོད་གསལ་གྱི་ལྟ་ནས་འཆི་འཕོ་ནས་ཆངས་པའི་གཞལ་ཡས་ཁང་སྟོང་པར་སྐྱེ་བ་ཡིན་
ཏེ། དེ་གཅིག་སུ་དུས་རིང་པོར་གནས་ཤིང་སེམས་ཅན་གཞན་དག་ཀྱང་འདིར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་
བ་ཞེས་དེ་ལ་མི་དགའ་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །གཞན་དག་ཀྱང་དེ་ལས་ཤི་འཕོས་ནས་ཆངས་
པའི་འཛིག་རྟེན་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ་དེ་རྣམས་ལ་ཡང་འདི་ལྟར་འགྱུར་རོ། །འདི་ནི་ཐོག་མར་
བདག་ཅག་གི་བྱེད་པ་པོ་ཞེས་འདི་ལྟར་འགྱུར་རོ། །དེ་རྣམས་དེ་ནས་ཡང་ཤི་འཕོས་ནས་འདི་
ལྟར་ཁྱོད་འོངས་པ་ཞེས་དེ་རྣམས་ལ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཐོབ་ནས་མཐོང་བ་རྣམས་ལ་ཆངས་

པ་ནི་ཉག་གོ། ། བདག་ཅག་ནི་མི་ཉག་པ་ཞས་དེ་ལྟར་འགྱུར་རོ། ། ཁ་ཅིག་ནི་དུས་རིང་པོར་
རོལ་པའམ་ཆེ་དགའ་བའི་འདོད་པ་ནམས་ལ་ཆགས་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ནམས་དེ་ལས་ཤི་
འཕོས་ནས་མངོན་པར་ཤེས་པ་བསྐྱེད་ནས་མཐོང་ཞིང་འདི་ལྟ་བུའི་ལྟ་བ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །
གང་དག་དུས་རིང་པོར་འདོད་པ་ནམས་ལ་མི་ཆགས་པ་དེ་ནམས་དེ་ཉིད་དུ་ཉག་པའོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་སྒྲོད་པར་བྱེད་པ་ནམས་ལས་པན་ཚུན་དུ་གཞོད་སེམས་བསྐྱེད་ནས་འཆི་
འཕོ་བ་འདི་ལྟར་འོངས་པ་སྒྲུ་མ་བཞིན་དུ་འདི་ལྟ་བུའི་ལྟ་བ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། ། གཞན་དག་
རྟོག་གའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཟུགས་དང་། སྒྲ་དང་། ཟླ་དང་། རོ་དང་། རེག་བྱ་ནམས་མི་ཉག་པ་སྟེ།
སེམས་སམ་ཡིད་དམ་ནམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཉག་པ་ཞེས་འདི་སྐད་སྒྲའོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ནི་ཁ་
ཅིག་ནི་ཉག་པར་སྒྲ་བ་པ་ནམས་སོ། ། མཐའ་དང་མཐའ་མེད་པ་ཅན་ནམ་པ་བཞི་སྟེ། གཅིག་
ནི་བསམ་གཏན་ཚུང་དུ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛིག་རྟེན་གྱི་མཐའ་ཡང་དག་པར་ཆོལ་བར་གྱུར་པ་
སྟེང་དང་འོག་དང་འོགས་སུ་མཐའ་དང་བཅས་པའི་འཛིག་རྟེན་མཐོང་ངོ་། ། དེ་ནི་མཐའ་དང་
ལྡན་པ་ཞེས་སྒྲའོ། ། གཞན་ནི་བསམ་གཏན་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་པས་སྟེང་དང་འོག་དང་འོགས་
སུ་མཐའ་མེད་པའི་འཛིག་རྟེན་མཐོང་ཞིང་མཐའ་མེད་པ་ཞེས་སྒྲའོ། ། གཞན་དག་ནི་བསམ་
གཏན་འབྲིང་ལ་བརྟེན་པས་གང་གི་ཆེ་མནར་མེད་པའི་འོག་དུ་པ་རོལ་དུ་དམིགས་པ་མེད་པ་
བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལས་སྟེང་གི་ཕྱོགས་སུ་དམིགས་པ་མེད་པ་འོགས་སུ་ཡང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
ཕྱོགས་སུ་དམིགས་པ་དེའི་ཆེ་སྟེང་དང་འོག་དུ་མཐའི་འདུ་ཤེས་ཅན་ལ་འོགས་སུ་ནི་མཐའ་
མེད་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་འོ། ། གཞན་ནི་རྟོག་གའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཛིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་པ་
དང་མཐའ་མེད་པ་ཞེས་སྒྲའོ། ། ཡང་ན་ཡི་གེ་སྒྲ་ཆོགས་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་ནས་ལྟ་བ་བཞི་
པ་སྟེ་བ་ཡིན་གྱི། རོན་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་གསུམ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་
མཐའ་དང་མཐའ་མེད་པའི་ལྟ་བ་ནམ་པ་བཞི་འོ། ། གཞན་ནམ་པར་གཡེང་བ་སྒྲ་བ་ནམ་པ་
བཞི་སྟེ། འདིར་ཁ་ཅིག་དགེ་སྦྱོང་ངམ་བྲམ་ཟེ་ནམས་བདག་ཅག་ལྟ་དང་ནམ་པར་དག་པའི་
ལྟ་ཞེས་སོ་སོར་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། གང་དུ་ལྟ་ནམས་ཀྱི་རོན་དམ་པར་ནམ་པར་དག་པའི་ལྟ་
ནམས་ཀྱི་དྲི་བ་དྲིས་པ་ལ་ནམ་པར་གཡེང་བ་དེར་དེ་ནམས་དྲི་བ་དྲིས་པ་ངག་གིས་ནམ་པར་
གཡེང་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། ། གཞན་དག་ནི་གཞན་སོ་སོར་རྟེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་

ནམ་པར་གཡེང་བའི་ལྷ་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད་དོ། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ནི་འདི་ལྷར་སོ་སོར་སློབ་པ་
ཡིན་ཏེ། བདག་ནི་འདི་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ་འཛིག་ཏེན་པ་རོལ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དམ་ཡང་ན་མེད་ཅེས་
བྱ་བ་སྟེ། གཡེང་དེ་བདག་ཡོད་ཅེས་བྱ་བའམ་ཡང་ན་མེད་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། བར་གྱུར་ན་དེ་ནི་
བདག་ལ་བརྟན་དུ་སྟེ་བར་འགྱུར་རོ། དེ་དེ་བ་དེས་པ་བརྟན་དུ་སྟེ་བའི་འཛིག་པས་
འཛིག་པ་དང་མི་ཤེས་པ་སྲིད་པའི་འཛིག་པས་འཛིག་པ་བདག་ནི་མི་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གསལ་བར་ལུང་བསྟན་པར་མི་འགྱུར་རོ། དེ་ལྷ་ན་ཡང་དེ་ལྷར་ཡང་མ་ཡིན་པ་དང་གཞན་
དུ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ངག་གིས་ནམ་པར་གཡེང་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །
གཞན་ནི་འདི་ལྷར་སློབ་པར་འགྱུར་ཏེ། བདག་ནི་འདི་མི་ཤེས་པས་ལེགས་པར་བྱས་པ་དང་
ཉེས་པར་བྱས་པའི་ལས་ནམས་ལ་འབྲས་བྱ་ནམས་པར་སྟོན་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དམ་ཡང་ན་མེད་
ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་གཞན་དག་གིས་དེས་པ་རང་གི་རྟོགས་པ་ལ་མི་མཁས་པས་དེ་བའི་འཛིག་པས་
འཛིག་པ་དང་ལོག་པའི་ལྷ་བའི་འཛིག་པས་འཛིག་པ་གསལ་བར་ལུང་མི་སྟོན་ཏེ།
དེ་ལྷར་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ངག་གིས་ནམ་པར་གཡེང་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་
རོ། ། གསུམ་པ་ནི་འདི་ལྷར་སློབ་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་གིས་འདི་ནི་དགོ་བ་འདི་ནི་མི་དགོ་བ་
ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མི་ཤེས་སོ། ། གཡེང་དེ་འདི་ནི་དགོ་བ་འདི་ནི་མི་དགོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་བདག་
གིས་ཤེས་པ་འཛིག་ཏེན་དགོ་སྟོང་ངམ་བྲམ་ཟེ་མཁས་པ་དང་རྩོད་པ་པོ་སྟེ། བར་གྱུར་པའི་བདག་ལ་སེམས་ཀྱིས་ཐོངས་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་དེ་བའི་འཛིག་པས་འཛིག་པ་སྟེ་མ་བཞིན་དུ་ངག་གིས་ནམ་པར་
གཡེང་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། ། མོ་སྟེ་ཁ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་དུ་དེས་མངོན་པར་མཐོ་
བའི་ལམ་མམ་ངེས་པར་ལེགས་པའི་ལམ་མམ་སྟུག་བསྟུལ་དང་ཀུན་འབྱུང་དེ་འགོག་པ་དང་
ལམ་ལ་དེས་པ་ཡི་གེ་ཙམ་ལ་ཡང་མི་མཁས་པ་བདག་ནི་མོ་སྟེ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་གསལ་བར་ལུང་
མི་སྟོན་ཏེ། གཞན་ལ་དེས་ནས་དེ་དང་རྗེས་སུ་སྟུབ་པ་ལས་སྟེ་མ་བཞིན་དུ་ངག་གིས་ནམ་པར་
གཡེང་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། ། གང་གི་ཕྱིར་ཕྱིར་རྟོགས་པ་འོངས་བ་ལ་འདི་ནམས་ལ་འདི་ལྷར་
འགྱུར་ཏེ། དེར་བསྟུབ་པར་བྱ་བ་ལ་རྟོགས་པར་བྱ་ཞེས་འདི་ནི་འདིར་ལྷ་བར་འདུས་པར་རིག་
པར་བྱའོ། ། དེ་ལྷར་ལྷ་བ་འདི་ནམས་བཙོ་བརྟུང་དུ་འགྱུར་རོ། ། གཞན་དག་སྤར་དགོ་སྟོང་

ངམ་བྲམ་ཟེ་རྣམས་པ་རོལ་དུ་ཤི་བ་བདག་ཉིད་འདུ་ཤེས་ཅན་ནད་མེད་པ་ཤི་པན་ཆད་སྟེ་བ་
འདི་དག་དངོས་པོ་བརྟུ་དྲུག་གིས་འདི་སྐད་སྟེ། ལ་ཅིག་ནི་བདག་རྟག་པ་སྟེ་ནད་མེད་པ་ཤི་
པན་ཆད་འདུ་ཤེས་ཅན་དུ་སྟོན། དེ་བཞིན་དུ་བདག་མི་རྟག་པ་དང་རྟག་ཀྱང་རྟག་ལ་མི་རྟག་
ཀྱང་མི་རྟག་པ་དང་། རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན་མི་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དང་། མཐའ་ཡོད་པ་དང་
མཐའ་མེད་པ་དང་། མཐའ་ཡོད་ཀྱང་ཡོད་ལ་མཐའ་མེད་ཀྱང་མེད་པ་དང་། མཐའ་ཡོད་པ་ཡང་
མ་ཡིན་མཐའ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཤི་པན་ཆད་འདུ་ཤེས་ཅན་དུ་སྟེ་བར་བྱའོ། དེ་
བཞིན་དུ་རྟག་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་དང་སྣ་ཚོགས་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་དང་རྒྱུ་བའི་འདུ་ཤེས་
ཅན་དང་མཐའ་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་ཅན་དང་མཐའ་གཅིག་དུ་བདེ་བ་ཅན་དང་། མཐའ་གཅིག་
དུ་སྟུག་བསྐྱལ་ཅན་དང་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་སྟུག་བསྐྱལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་བདག་ནད་
མེད་པ་ཤི་པན་ཆད་འདུ་ཤེས་ཅན་དུ་སྟེ་བར་བྱའོ། གལ་ཏེ་ཡང་དེ་རྣམས་སྤང་པོ་ལྟ་དང་
བཅས་པའི་བདག་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བདེ་བ་ཅན་དང་སྟུག་བསྐྱལ་ཅན་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉམས་སུ་སྦྱང་བ་དང་འགལ་བ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་རྣམས་དེ་ཙམ་གྱི་ལྟ་བ་
ཅན་ནོ། གཞན་དག་བདག་ནི་འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་ནད་མེད་པ་ཤི་པན་ཆད་སྟེ་དེ་དག་
ཀྱང་དངོས་པོ་བརྟུ་དྲུག་གིས་སྟེ་བདག་ནི་རྟག་པ་ནད་མེད་པ་ཤི་པན་ཆད་འདུ་ཤེས་ཅན་མ་
ཡིན་ནོ། དེ་བཞིན་དུ་ཅི་སྟོན་མཐའ་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་མཐའ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་
བདག་ཤི་པན་ཆད་འདུ་ཤེས་ཅན་མ་ཡིན་པ་སྟེ་བར་བྱའོ། དེ་བཞིན་དུ་འདུ་ཤེས་ཡོད་མིན་
མེད་མིན་དུ་སྟེ་བ་རྣམས་ནི་རྣམ་པ་བརྟུ་དྲུག་དེ། བདག་ནི་རྟག་པ་ཤི་པན་ཆད་འདུ་ཤེས་ཡོད་
མིན་མེད་མིན་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་དེ་སྟོན་དུ་བདག་མཐའ་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་མཐའ་མེད་པ་
ཡང་མ་ཡིན་པ་ཤི་པན་ཆད་འདུ་ཤེས་ཡོད་མིན་མེད་མིན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་རེ་ཞིག་ལྟ་བ་
ལྟ་བུའོ། ཆད་པར་སྟེ་བ་རྣམས་ནི་རྣམ་པ་བདུན་ཏེ། གཅིག་ནི་རེ་ཞིག་འདི་ལྟ་བུའི་ལྟ་བ་
ཅན་དུ་འཇུག་ཏེ། གང་ཞིག་བདག་འདི་གཟུགས་ཅན་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་
ལས་བྱུང་བ་པ་དང་མ་དག་ལས་ཡང་དག་པར་སྦྱེས་པ་ཅི་སྟོན་དུ་གནས་པ་དེ་སྟོན་དུ་ནད་
དང་བཅས་པ་འབྲས་དང་བཅས་པ་བྱུག་རྩ་དང་བཅས་པ་ལྷས་དང་བྲལ་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་
འཇིག་པར་འཇུག་རོ། དེ་ཙམ་གྱིས་བདག་ཀུན་ནས་ཆད་པར་འཇུག་རོ། ཅི་ལྟར་གྱི་མོག་

ཆག་པ་སོ་སོར་འབྱར་བ་མ་ཡིན་པ་དང་རྒྱུ་ཆག་པ་ལྟར་རོ། ། གཞན་ཡང་བདག་ཡོད་དེ་
གཟུགས་ཅན་ཡན་ལག་དང་ཉིད་ལག་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པ་མཐོ་རིས་ནས་བྱང་བ་འདོད་
པ་ལ་སྦྱོད་པ་སྟེ། དེ་ལྟས་དང་བྲལ་ནས་ཅི་སྲིད་ཀྱན་ནས་ཆད་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་
མཐོ་རིས་ལས་བྱང་བ་གཟུགས་ན་སྦྱོད་པ་ལོ། ། གཟུགས་མེད་པ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། རྣམ་མཁའ་
མཐའ་ཡས་སྟེ་མཆེད་དུ་ཉེ་བར་འགོ་བ་ནས། ཅི་སྲིད་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྟེ་
མཆེད་ལ་ཉེ་བར་འགོ་བ་ཤི་པན་ཆད་ཀྱན་ནས་ཆད་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཆད་པའི་ལྟ་བ་
ཅན་ནི་བདུན་ནོ། ། མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་སྐྱབ་པ་ནི་ལྟ་སྟེ། གཅིག་ནི་འདི་
སྐད་སྐྱབ་པར་འགྱུར་ཉེ་བདག་འདི་ནི་སེམས་མཐོང་བ་ཉིད་ཐོབ་པ་དང་རྣལ་འབྱོར་ལ་དབང་
ཐོབ་པ་དེ་ནི་དབང་ཕྱག་ཉིད་དང་དབང་བ་ཉིད་ཐོབ་པ་ལྟའི་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྡན་ཡང་
དག་པར་བཏང་བ་ཀྱན་ནས་རྗེས་སུ་ཡན་ལག་དུ་གྱུར་པ་ཅེ་ཞིང་དགའ་བ་དང་ཡོངས་སུ་སྦྱོད་
ཅིང་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པའི་དག་པས་བདག་དག་པར་ཤེས་སོ། །
གཞན་ནི་དབང་ཕྱག་ཉིད་དང་དབང་ཉིད་འདི་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་པ་མ་ཡིན་ཉེ་གང་གི་ཕྱིར་
འདོད་པ་རྣམས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་དང་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་དང་བྲལ་བས་མྱ་ངན་དང་སྦྱོ་
སྟགས་འདོན་པ་ལ་སོགས་སྟེ་བར་འགྱུར་བ་དེ་བས་ན་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབེན་པ་རྟོག་པ་
དང་བཅས་དཔྱོད་པ་དང་བཅས་པ་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལས་སྦྱེས་ནས་གནས་ཤིང་མཐོང་
བའི་ཆོས་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པ་བདག་ཉིད་སེམས་པར་བྱེད་དེ། རྟོག་པ་དང་དཔྱོད་
པ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བས་འདི་ཡང་རྒྱ་ཆེ་བ་སེམས་པར་བྱེད་ཅིང་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བས་
དཔྱོད་པ་མེད་པ་ཉིང་ངེ་འདྲིན་ལས་སྦྱེས་པའི་དགའ་པ་དང་བདེ་བ་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་
མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སེམས་པར་བྱེད་དེ། གཞན་ནི་འདི་ལ་ཡང་དགའ་
བས་བྱས་པའི་སེམས་ཡངས་པ་ལས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཉིད་སེམས་པར་བྱེད་ཅིང་དགའ་བའི་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་ནས། བདེ་བ་ལྟས་ཀྱིས་ཐྱོང་བ་བཏང་སྟོམས་དང་བྲན་པ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་
བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་སེམས་པར་བྱེད་དོ། །
གཞན་འདི་ནི་བདེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སེམས་ཀྱི་འབད་པར་པས་འདི་ཡང་རྒྱ་ཆེ་བ་སེམས་པར་
བྱེད་ཅིང་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་སྟུག་བསྐྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་མཐོང་

བའི་ཚེས་ལ་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ཅན་དུ་སྤྱོད། ། གལ་ཏེ་འདི་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་
སྤངས་པས་དུས་དེ་སྲིད་བག་ལ་ཉལ་སྤངས་པ་ཡང་ཀུན་དུ་སྦྱོད་པས་ཁམས་གསུམ་ལས་མ་
གྲོལ་བ་ཉིད་དེ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་རེ་ཞིག་དེ་མཐོང་བའི་ཚེས་ལ་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པས་
བདག་ཉིད་གྲོལ་བ་སེམས་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་མཐོང་བའི་ཚེས་ལ་མུ་ངན་ལས་འདས་པའི་ལྟ་
བ་ནམས་ནི་ལྡེ། ། ཐམས་ཅད་གཅིག་དུ་བགྱང་བར་གྱུར་པས་ལྟ་བ་དུག་ཅུ་ཅ་གཉིས་སུ་མདོ་
སྡེ་ཆངས་པའི་དྲི་བ་ལས་གསུངས་སོ། ། འདི་ནམས་འཛིག་ཆོགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ལ་ཁོངས་སུ་བསྟུས་
པ་སྟེ། ལྟ་བ་གཞན་དག་ལ་དེ་ཅ་བར་གྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འདུས་པར་འགྱུར་རེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སྟོག་གི་དབང་པོ་གནས་པས་བདག་གི་དངོས་པོ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལའོ། ། མཆོག་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་
ལྟར་གསུངས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་སྒྱུར་བས་མཆོག་ཉིད་ལའོ། ། བསོད་ནམས་
ཀྱི་མཆོག་ཉིད་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཆོག་གོ། ། དེ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི་ཅི་སྟམ་དུ་
སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སེ་གོལ་གཏོགས་པ་སྲིད་ནི་སེ་གོལ་ཉུང་ཟད་གཏོགས་པའོ་
པའོ། ། ལྷན་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མགོན་དུ་འགྱུར་བར་འདོད་
པ་ནི་ལོངས་སྦྱོད་དང་སྦྱལ་པའི་སྐྱེ་བཞེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡུལ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཆོས་ཆང་བའོ། ། བྱ་མཆོག་ནི་དབང་དུ་བསྟུར་བའོ། ། དེའི་དངོས་པོ་ནི་དེ་ཉིད་དོ། ། རྣམ་པར་
རོལ་པ་ནི་རྣམ་པ་མང་བའི་རྩ་འཕུལ་གྱི་ཆོ་འཕུལ་རྣམས་སོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སང་གའི་སྐྱ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་ཉིད་གཅིག་ཤུ་འགྲོ་བ་ལ་བདག་མེད་པར་སྐྱ་བ་དང་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སང་གའི་སྐྱ་རྣམས་ཏེ་ཕྱ་སྟེགས་པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སངས་
རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་ནི་འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་གཉིས་ལ་བདག་པོར་བྱེད་པ་
ཉིད་དོ། ། ཆོས་ཀྱི་གཏམ་ནི་རྒྱས་པར་ཆོས་རྣམས་བསྟན་པའོ། ། སུན་སུམ་ཆོགས་པ་ནི་ལྟག་
པའི་ཚུལ་བྱིམས་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་ཐ་དད་དུ་བྱས་པའི་རྒྱུ་སུན་སུམ་ཆོགས་པའོ། །
གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་སྟོན་ལམ་གྱིས་སོ། ། ཡོད་པར་འགྱུར་
རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་སུ་དེའི་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་ཞུགས་པས་སོ། ། རྣམ་པར་དཔྱོད་པར་
བྱེད་པ་ནི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གནས་པར་མི་བྱེད་པ་ནི་དེ་རྣམས་ལ་མི་གནས་པའི་

ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟེ་འདི་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་དང་ཡང་དག་པར་མི་ཤེས་པ་དང་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྒྲུབ་མཐའ་ལོ་ནའོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པ་གསུམ་པོ་འདི་ཉིད་ནམས་
ཀྱིས་སོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་སྟོང་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་ཡང་དག་པར་ཤེས་ཤིང་ཡང་དག་པར་
རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞིང་དེའི་མཚན་མ་མི་འདྲིན་པའི་སྒྱུར་བས་སོ། ། བསྐྱབ་པ་བརྗོད་པར་བྱེད་
པའི་ལུ་ནི་བསྐྱབ་པའི་ལུ་སྟེ་ལུ་ཉི་ཤུ་ཙ་ལྟ་པའོ། ། ། ། ད་ནི་དང་བའི་བྱད་པར་ཡང་དག་
པར་སྒྱེས་པའི་བརྒྱ་བྱེན་སྟོང་པ་འདི་ལ་སྟོང་པའི་བྱད་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྟོང་པའི་
མཚན་མ་ལ་ཡང་མི་ལེན་པ་ལ་སྟོང་ཅིང་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་
བྱད་པར་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱད་པར་ལས་དང་སྟོང་པའི་བྱད་པར་ལས་སོ། ། རྟེན་པ་ནི་མི་
ལོམ་པ་བརྒྱད་སྤངས་པའི་མི་ལ་སོགས་པ་ནམས་སོ། ། ལེགས་པར་རྟེན་པ་ནི་ལེགས་པར་ཉེ་
བར་མཐོ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། སེམས་འཕྲུག་པ་ནི་འགྲོ་བ་དང་རབ་ཏུ་དང་བར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་ཏོ། ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀྱེ་མ་བདག་འདི་ལ་གཏོགས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བྱ་
བའོ། ། སེམས་ཅན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཕྲུག་པའི་དུས་སུ་བཙོན་འབྲུག་ཆེན་པོ་དང་ཡང་
དག་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ད་ནི་བྱད་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ལ་འདོད་པའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་
ཕྱིར་བརྒྱ་བྱེན་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཚོད་པ་བྱས་ཏེ། དེའི་དོན་དུ་དེ་ལ་ཡོངས་སུ་སྟོ་
བར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་བསྟན་ཅིང་གསུངས་པ་ནི། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བྱིར་བར་
གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱ་བར་འགྱུར་པ་ནམས་སོ། ། ས་རོལ་གྱི་འགྲམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མུ་ངན་ལས་
འདས་པ་ལའོ། ། མཉམ་པར་གཞག་པ་ནི་སྟོན་དང་བྲལ་བའོ། ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་ནམས་
འབྱོར་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་གཞན་དང་འབྲེལ་ཏོ། ། འཚལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུན་པའི་
དུས་སུ་དགའ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་བསམ་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱིན་པ་ལ་
སོགས་པ་ལ་སྒྱུར་བའི་དུས་སུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་བརྒྱུང་བ་ནི་
སྒྲར་ཡོངས་སུ་མི་འདོར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མདོར་བསྟན་
པའོ། ། འདིའི་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི་ཆོག་གསུམ་གྱིས་སོ། ། ཀུན་རྗེས་དང་དོན་དམ་པའི་ནམ་
པ་ནམས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གཞན་གྱི་གདམས་

ངག་ལ་མ་ལྟོས་པའོ། རྒྱུ་བ་ཐ་མ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མངོན་དུ་བྱས་པས་རང་
འབྱུང་ཉིད་དོ། རྒྱུས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྤྲུལ་མི་ལྟོག་པའི་ཕྱིར་མི་འཕྲོགས་
པའི་ཆོས་ཉིད་དོ། ཅི་ཞིག་ཁྱོད་ལ་ཡིད་བཞིན་ཀྱི་ནོར་བུ་ལྟར་བསམས་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་
རྒྱབ་པར་བྱེད་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཆོད་པ་དང་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པའི་དབང་
གིས་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་བཙེམ་
ལྡན་འདས་བདག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་
ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ་དང་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ལ་བརྟེན་པའི་
ཕྱིར་མཆོག་ཏུ་གཞན་དོན་དུ་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་དེའི་ཕྱིར་བདག་གིས་འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་མཆོད་པ་དང་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པར་བྱའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཅི་
ལྟར་གསུངས་པའི་སེམས་ལྟོག་པར་དོགས་པས་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། དེ་ལ་དང་པོ་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་སོགས་པ་འདོད་པས་ལྟོག་པ་དགག་པར་བྱེད་པ་ནི། བཙེམ་ལྡན་
འདས་བདག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྤྲུལ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཙམ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་
རྒྱུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ལྟོག་པ་དགག་པར་གསུངས་པ་ནི། བཙེམ་ལྡན་འདས་བདག་ནི་མི་
རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བའོ། མི་ལྟོག་པ་གཅིག་ཤུར་མ་ཟད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་པལ་ཆེར་འཇུག་པ་ཉིད་ཅས་
གསུངས་པ་ནི། རྒྱ་ཆེར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དོན་དུ་འཆལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲོ་ན་མེད་པའི་བདེ་བ་
ལ་སོ་སོར་གནས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། སྤྲན་པར་འཆལ་བ་ནི་ཆགས་པ་དང་ལེ་ལོ་ལ་
སོགས་པས་ཉེ་བར་གདུངས་པ་རྣམས་ལ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སོ་སོར་གནས་པར་བྱེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། སེམས་བསྐྱེད་པའི་བྱང་པར་རྣམས་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི། འདི་ལྟར་བྱ་བའི་དག་དང་
ལྡན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདི་དག་ཅས་བྱ་བ་ནི་མདོ་ལས་འབྱུང་བ་བསྟན་པའོ། ཀླལ་བ་ནི་
ཁམས་གསུམ་པའི་ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཁྲོལ་བ་ནི་མཐོང་བ་དང་བསྐྱོམ་པས་
སྤང་བར་བྱ་བ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། དབུགས་དབྱུང་བ་ནི་བདེ་བའི་འགྲོ་བ་ལ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་
རོ། ཡོངས་སུ་རྒྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་སྤྲུལ་མི་ལྟོག་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་བས་ན་འདིར་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་སེམས་ལ་སོགས་པ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ལ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་འཇུག་པའི་
དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི། བཙེམ་ལྡན་འདས་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཐེག་པ་ལ་དང་པོར་

ཞུགས་པ་ནི་མོས་པས་སྒྲིད་པའི་ས་ལའོ། ། རབ་རྩ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་བདུན་ནམས་ལ་
སྒྲིད་པ་ལ་ཞུགས་པའོ། ། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ་ནི་མི་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་གསུམ་ནམས་ལའོ། །
སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་ནི་དེ་མ་ཐག་པའི་སྐྱེ་བ་ལ་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་ནམས་སོ། ། ཆོས་
ཉིད་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཆོགས་སམ་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། ། སྤང་གངས་སུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་གི་ཆོགས་ཀྱིས་ཏེ་
སྤང་འདི་ཙམ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། བཀའ་ལ་གངས་ཀྱི་སྐྱ་ནི་ཆོགས་ལ་ཡང་འདུག་སྟེ། དཔེར་ན་
ཞབས་འབྲིང་བ་དང་སྟོབས་ཀྱི་གངས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གངས་ཀྱི་སྐྱ་ནི་ཆོགས་དང་དམིགས་པ་
ལ་ཡང་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་ནམ་པར་བཤད་པའི་རིགས་པ་ལས་ཀྱང་མཐོང་ངོ། ། རིགས་ཀྱི་བྱ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡོད་པ་ལ་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་གཞལ་དུ་མེད་པ་སྟེ་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་དུ་དམིགས་པ་མེད་པའི་འབྲས་བུ་ཉིད་ཀྱིས་
གཞལ་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མཆོག་
རྩ་བསོད་ནམས་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་དོན་ཆེན་པོ་འདི་ལ་མི་ཉན་པ་ལ་སོགས་པ་བག་མེད་པ་བདུད་
ཀྱིས་བྱིན་ཀྱིས་བསྐྱབས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། བདུད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྟེ། བདུད་ཀྱིས་བྱིན་ཀྱིས་བསྐྱབས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐབས་ཆེན་པོས་བདུད་ཀྱིས་སྒྲོ་བ་མེད་
པར་བྱས་པ་ནམས་སོ། ། མི་ཉན་པ་ནི་སྐྱས་སོ། ། མ་འཆལ་བ་ནི་དོན་ཀྱིས་སོ། ། མ་མཐོང་བ་ནི་
གྲས་པས་སོ། ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་མི་སེམས་པ་ནི་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
བདུད་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་འབྱུང་བས་བདུད་ཀྱི་ཕྱོགས་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་ཆེན་
པོ་ལས་ཉམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བདུད་ཀྱི་གནས་ནས་ཤེ་འཕོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདུད་
ཉིད་དེ་ནམས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་དག་པའི་བསོད་ནམས་ལ་ནམ་པར་སྤང་བའི་བག་མེད་པ་ལ་
བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མངོན་པར་སྐྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱབ་པ་ནམས་སོ། ། གང་གིས་
ཤེ་ན་གསུངས་པ་ནི། གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཡོངས་སུ་བསྡོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱས་པའོ། ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཅིག་རྩ་ཞེས་བྱ་
བའི་ལྟག་མའོ། ། དེ་ནམས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེ་ན། གསུངས་པ་ནི། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བཞུའོ་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གང་གིས་ཤེ་ན། གསུངས་པ་ནི། གང་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བརྒ་
བྱིན་ནི་གང་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཆོག་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས།

དེ་ལྟར་དེ་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་དང་ཕན་ཡོན་གསུངས་པ་ནི།
གང་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་བྱད་པར་མེད་
པས་གལ་ཏེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་ལྟ་ན་
ཡང་སྐལ་བ་ཅི་ལྟ་བར་འབྲས་བུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་དེའི་ཕྱིར་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་སེམས་ཅན་
རྣམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ལ་ལྟོས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་གྱི་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་
བསོད་ནམས་ལ་ཡང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་འགྱུར་ཏེ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་བྱེད་
པ་པོ་ལྟར་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་གཅིག་ཤུར་མ་ཟད་ཀྱི་རང་གི་རྒྱད་
ལས་བསྐྱེད་པ་དང་མངོན་པར་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་
འདི་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པ་འབྱུང་བ་ལ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་
རོ། ། དེ་ཉིད་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལོག་པར་སྤང་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་
སེམས་མེད་པས་ཅི་ལྟར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་བསམ་པས་
རབ་འབྱོར་གྱིས་འདྲི་བར་བྱེད་པ་ནི། ཅི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྐྱུ་མ་མཁན་པོས་
སྐྱུ་ལ་པའི་སྤང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་ནི་སྐྱུ་མའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ཡང་གང་ཞིག་སྤང་བ་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི། ། འདི་ཅི་སྤྲུལ་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དགོངས་
པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་སེམས་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན་བྱང་ཆུབ་ནི་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་མི་འགྱུར་རོ། །
དེ་ལྟར་འབྱུང་བར་བཀལ་བར་འགྱུར་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་སེམས་དང་བྱང་ཆུབ་གཉིས་ཀྱང་སྐྱུ་མ་
ལྟ་བུ་སྟེ་དེའི་ཕྱིར་བཀལ་བ་མེད་ཅས་བྱ་བ་སྐྱབས་ཀྱི་དོན་ཏོ། ། དེ་ནི་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། གཞན་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་ནོ། ། དེ་ནི་མ་
ལགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི།
བདག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཆོས་གང་ཞིག་བརྗོད་པར་བཞི་བ་དང་མཆིས་པའོ་
ཞེའམ། མ་མཆིས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་གང་ཞིག་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཆོས་དེ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་སྐྱུ་མ་
བཞིན་དུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པར་མི་རྣམས་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། འོ་ན་ཀུན་
བརྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དབེན་པ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་མཆིས་པའོ་ཞེས་བྱ་བའམ་མ་

མཆིས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་བཟློག་པར་རྒྱས་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཆོས་གང་ཤིན་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ་ཆོས་གང་ཡང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་དེ་ཡང་རྣམ་པར་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དབེན་པའི་
ཕྱིར་ཡོད་པའོ་ཞེས་བཟློག་པར་མི་རྒྱས་སོ། ། བཟློག་དུ་མེད་པ་རྣམ་པར་དབེན་པའི་ངོ་བོ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ཡང་བཟློག་པར་མི་རྒྱས་སོ། ། ཆོས་གང་ཤིན་ཏུ་དབེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ཡང་རྣམ་མཁའ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་
པའི་ཕྱིར་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་དེ་དེ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་བྱང་བ་ཡང་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་ཅི་ལྟར་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཆོས་
མ་མཆིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། ། དེ་ཡང་ཡོད་པའི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་མ་མཆིས་པའི་ཆོས་ཞེས་བཟློག་དོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
ནི་ཤིན་ཏུ་དབེན་པ་ལགས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། ། བསྟོམ་པར་
བསྐྱེད་པ་མ་ལགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟོམ་པ་ནི་གོམས་པར་བྱེད་པའོ། ། དེ་རང་བཞིན་ཉིད་
ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་དབེན་པ་ལ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་གང་ཡང་ཐོབ་པར་བསྐྱེད་པའམ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཡང་འདྲེན་པ་པོ་མ་ཡིན་ཏེ་རྒྱན་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་སྟོང་བར་བསྐྱེད་པ་མ་
ལགས་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་བསམ་པར་བྱེད་དོ། ། བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཅི་ལྟར་དབེན་པས་དབེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
གལ་ཏེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དང་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དབེན་པ་ཡིན་
ན་ཅི་ལྟར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དབེན་པ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པས་མངོན་པར་
རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་འགྱུར་ཞེས་དྲི་བར་བྱེད་པ་ནི་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་འདི་གསུངས་པ་སྟེ། གལ་ཏེ་གཅིག་དབེན་པ་དང་གཞན་
དབེན་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ན་དེ་ལྟར་ན་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་འདི་གཉིས་ཀྱང་
དབེན་པ་དེ་བས་ན་སྟོན་མེད་པའོ། ། འདི་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབེན་པའི་མཆན་ཉིད་དུ་
ཤེས་ཤིང་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བར་འགྱུར་ཞེས་བཟློག་པ་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི།
གང་གི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡོངས་སུ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ནི།
རབ་འབྱུར་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་དག་པར་ཤེས་ན་དེའི་ཆོ་རྣམ་

པར་རྟོག་པར་འགྱུར་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པས་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པའོ། ། མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
དབེན་པས་དབེན་པ་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བྱང་ཆུབ་
མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཛང་ཡང་རྒྱ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དབེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཤེས་ཤིང་མངོན་
པར་རྟོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བར་འགྱུར་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤར་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་
བསྟན་པའི་དོན་ཉེ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། དོན་ཟབ་མོ་ལ་སྟོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གང་གི་
ཕྱིར་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་སྟོད་པར་མི་རྒྱས་པའོ། ། དཀའ་བ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རྒྱས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་སྟོས་པར་
བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཅི་ལྟར་བདག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གལ་ཏེ་འགའ་ཞིག་
དམིགས་པར་གྱུར་ན་དེ་ལྟ་ན་དཀའ་བའི་ཕྱིར་དཀའ་བ་བགྱིད་པར་འགྱུར་རོ། ། གང་གི་ཕྱིར་
ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པ་མེད་པ་རྣམས་ལ་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་
པའི་དོན་དུ་དཀའ་བ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། གང་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་
བགྱིད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའོ། ། སྤར་ཡང་གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཅེས་
བྱ་བའོ། ། གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བས་སོ། ། དེ་བས་ན་
རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཅི་ཞིག་སྐྱབ་པའམ་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་གསུངས་པ་
ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། མི་ཁྱམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟེན་པར་མི་
བྱེད་པ་སྟེ་འདིར་ནི་མདོར་བསྟན་པའོ། ། འདིའི་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི་ཆོག་རྣམ་པ་དྲུག་གིས་
སོ། ། མི་འགོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདིར་མ་ཉེས་གཤིན་པ་འབྲིང་མ་ཡིན་པའོ། ། ཀུན་དུ་མི་ཁྱམ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལ་མ་ཉེས་གཤིན་པ་ཆུང་བ་མ་ཡིན་པའོ། ། ཡིད་ཕྱིར་ཚྭ་གས་པར་མི་འགྱུར་
པ་ནི་མ་ཉེས་གཤིན་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་པའོ། ། མི་དངང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལ་འདོར་བར་འདོད་
པ་མ་ཡིན་པའོ། ། ཀུན་དུ་མི་སྐྱུ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དོར་བ་མ་ཡིན་པའོ། ། ཀུན་དུ་སྐྱུ་པ་དང་ལྷན་
པར་མི་འགྱུར་བ་ནི་རྒྱན་གྱིས་དོར་བ་མ་ཡིན་པའོ། ། དེ་ལྟར་མི་དམིགས་པའི་སྟོད་པ་འདི་ལ་
གལ་ཏེ་མི་ཁྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་དེའི་ཆེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ལ་ཡོན་ཏན་གྱིས་སྟོད་དོ། ། ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འབྱུང་བ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་

དོགས་ནས་སེལ་བར་བྱེད་དེ། དེ་ལ་སྒྲིང་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་གལ་ཏེ་སྒྲིང་དོ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པས་སོ། ། ཉེ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་ཉེ་བར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། །
རིང་དུ་བསྐྱངས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་རིང་དུ་བསྐྱངས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། །
འདི་ཙམ་གྱིས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་བསྟན་
པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་མེད་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པར་ཡང་ཉི་ཆེ་བའི་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡོད་དེ་ཅི་ལྟར་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་ལོ། ། དེ་རྣམས་ནི་བསྐྱེད་
པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་རྣམས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པ་རྣམ་པ་བཞིས་ཀྱན་ལས་རྣམ་པར་བྱེད་དོ། ། དེ་ལས་གཞན་པས་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱིན་
ཅི་ལོག་རྣམས་ལ་རྟོག་པར་མི་བྱེད་པ་དེ་བས་ན་དེ་ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་བརྗོད་དོ། །
དེའི་ཕྱིར་ཉི་ཆེ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ་ནམ་མཁའི་དཔེ་ལོ། ། སྒྲོས་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱིས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཏེ་དེ་རྣམས་ནི་མི་རྟོག་
པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཅི་སྲིད་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་དེའི་ཕྱིར་བྱུང་པར་བྱེད་པ་
ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཉིད་དེ་བས་ན་ནམ་མཁའི་དཔེ་ལོ། ། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་
ཅན་བྱུང་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཉིད་འདི་ཡོད་མོད་ནང་གི་བདག་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཉིད་འཇུག་པ་ལ་སྒྲིང་པ་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོགས་པ་ལ་ནང་གི་བདག་
ཉིད་ལ་ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཉིད་གྲུབ་པའི་དོན་དུ་སྒྲུ་མའི་སྒྲུས་བྱའི་དཔེ་ལོ། ། འོན་ཏེ་ཡེ་
ཤེས་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་སྟེ་ཤེས་པ་ལ་ཅི་ནས་ཀྱང་ཤེས་བྱ་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་ཡང་
གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ངོ་བོ་ཐོབ་པ་དེ་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་དོགས་པ་ལ་གཟུགས་བརྟན་གྱི་
དཔེ་ལོ། ། གཟུགས་བརྟན་ལ་ནི་འདི་ལྟར་མི་འགྱུར་ཏེ་དམིགས་པ་གང་གིས་བདག་སྒྲུས་པ་དེ་
ལ་བདག་འཛིན་པ་པོ་སྟེ་འོན་ཀྱང་དེའི་རྣམ་པ་སྒྲུས་པ་དེ་ལ་འཛིན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་སྒྱུར་བའི་གནས་སྐབས་སུ་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དམིགས་པར་བྱས་ནས་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ནོ། ། རྟོགས་པའི་གནས་ལ་ནི་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ན་ཐོབ་པ་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་ན་སྟོང་པ་ཉིད་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་མ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བརྗོད་པ། ཤེས་བྱས་ཀྱང་པར་མེད་པ་གང་། ། ཤེས་པ་དེ་ནི་རྟོག་དང་བྲལ།

ཞེས་བྱ་བའོ། ། བྱད་པར་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཡང་སྒྲིང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཐོབ་པ་ཉིད་དོ། ། ཅི་
སྐད་དུ་བརྗོད་པ། རྟོག་པ་པོ་མེད་རྟོག་བྱ་མེད། ། རྟོན་དམ་པར་འདིར་ཡོད་མ་ཡིན། ། གྱེ་མ་
མཆོག་ཏུ་རྟོགས་དགའ་བའི། ། ཆོས་ཉིད་ཁྱོད་ཀྱིས་རྟོགས་པར་འགྱུར། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ས་དང་པོ་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ཡོད་དེ།
དེ་ནི་ཡང་དག་པར་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་གྲུབ་པ་
མེད་པའི་བྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་འགྲུབ་པ་བསྟན་པའི་རྟོན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དཔེའོ། །
ས་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱན་དུ་འགོ་བའི་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་བྱིར་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་
ལ་ནི་མཐར་ཐུག་པ་ཐོབ་པས་གྲུབ་པའོ། ། གལ་ཏེ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྟུས་པ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དེའི་ཆེ་དེ་རྣམས་སེམས་ཅན་
ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པས་ཅི་ལྟར་སེམས་ཅན་ཀྱི་རྟོན་མཛད་ཅེས་བྱ་བ་དོགས་ནས་སྒྲུལ་
པའི་དཔེའོ། ། ཅི་ལྟར་སྒྲུལ་པ་ལ་འདི་ལྟར་མི་འགྱུར་ཏེ། འདི་ནི་བདག་གིས་བྱ་ཞེས་བྱ་བའོ། །
འོན་ཀྱང་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་
རྣམ་པ་སྣ་ཆོགས་པ་གདུལ་བྱ་ཅི་ལྟ་བར་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་བྱ་བ་རྣམས་བྱེད་པ་
ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟོན་གཉིས་པ་ཤིང་གི་འབྲུལ་འཁོར་ཀྱི་དཔེས་བསྟན་
པའི་རྟོན་དུ་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། སྒྱུ་མ་ལྟ་
བུའི་སེམས་ཀྱིས་ཉེ་བར་མཆོན་པའི་ལེའུ་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་ནི་ཤུ་རྩ་དྲུག་པའོ། ། ། །
དེ་ལྟར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སྟོད་པ་ཐོས་པས་ཀྱེ་མ་ཆོས་འདི་ནི་རྒྱ་ཆེ་བ་འདི་ལྟ་སྟེ་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་དག་པར་ཤེས་པའི་སློ་གནས་བརྟན་ཤུ་རིའི་བྱས་སྒྲས་པ།
ཀྱེ་མ་སྟིང་པོ་ལ་སྟོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཀྱེ་མའི་སྒྲ་ནི་དགའ་བ་ལའོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་རྟོན་དམ་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་སྒྲས་པ། སྟིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གནས་བརྟན་རབ་
འབྱོར་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྩལ་སུ་ཡོད་པའི་ཆོས་འགའ་ཞིག་ཡོད་
ཅེས་བྱ་བའི་དགོངས་པས་སྒྲས་པ། སྟིང་པོ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དངོས་པོ་ཡོད་པ་
རྣམས་ཉིད་ལ་ནི་ཅུང་ཟད་སྟིང་པོ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་པ་ལས་འདས་

པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་ཅུང་ཟད་དངོས་པོ་ཡོད་པའི་སྤྱིང་པོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། སྤྱོད་པ་འདི་ལ་ལྟའི་བྱ་ཆམས་ཀྱི་ཡིད་ཆེས་པ་གསུངས་པ་ནི། དེ་
ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སེམས་བསྐྱེད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་མེད་པས་
འདི་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་པ་མི་འགྲུབ་པའི་བྱིར་རོ། ། མངོན་པར་སྒྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲུབ་པས་སྤྱིན་
པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཆམས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པའོ། ། ཟབ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མ་སྐྱེས་པ་ཆམས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལས་ཆམ་པར་
གྲོལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་བར་དཀའ་བ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། ། གོམས་པ་འདི་ནི་འཕེལ་བར་བྱེད་
པའི་དོན་དུ་སྟེ། མངོན་དུ་བྱེད་པའི་དོན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྤྱོད་ཀྱང་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་འདིས་ཕྱག་འཆལ་བྱ་བ་ཉིད་ལ་རྒྱ་ཆམ་པ་བཞི་བསྟན་ཏེ་སེམས་བསྐྱེད་
པས་བསམ་པ་སྤྲུལ་[*PHUN]སྤྲུལ་ཆོགས་པ་དང་མངོན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་སྦྱོར་བ་སྤྲུན་སྤྲུལ་
ཆོགས་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྤྱོད་པ་མངོན་དུ་བྱས་པས་དབང་བ་ཉིད་
ཐོབ་པའི་སྤྲུན་སྤྲུལ་ཆོགས་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་མ་བྱས་པས་ཉེས་དམིགས་
སྤོང་བའི་སྤྲུན་སྤྲུལ་ཆོགས་པའོ། ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་མ་ལྟོས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ཆོས་ཀྱི་མཉམ་པ་ཉིད་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་ནས་ཐེག་པ་དམན་པས་ཆམ་པར་གྲོལ་
བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆམས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་སོ། ། འདིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསུངས་པའི་
རིམ་པས་སོ། ། མང་བ་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་ངེས་པའི་དོན་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་དོན་དུ་
གསུངས་པ་ནི། གང་ཆོས་ཆམས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཆོས་ཉིད་ལ་སྤྱོད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་
བ་འདིས་ལམ་གྱི་གདོན་མི་ཟ་བ་ཉིད་གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་འཁོར་བ་པའི་སྤྱུག་བསྐྱེལ་
ཆམས་ཀྱིས་གཞོད་པར་གྱུར་པ་ཆམས་ལ་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་ལྟོས་པས་མངོན་དུ་མི་
བྱེད་པར་དཀའ་བ་བྱེད་པའོ། ། རབ་འབྱོར་ནི་སེམས་ཅན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཁས་ལེན་པ་ཉིད་
སེམས་ཅན་མེད་པའི་རྟོག་པ་དང་ལྟན་པ་ཆམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་དགའ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི།
འདི་དག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གདུལ་བར་བྱ་བ་ཆམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་དག་ཐེག་
པ་གསུམ་ལ་གདུལ་བར་བྱ་བ་ཆམས་སོ། ། ཉམ་མཁའ་དབེན་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་ལྟར་
སྤྱིབ་པ་མེད་པ་ཅམ་ལ་ནམ་མཁའི་ཐ་སྟངས་དེའི་བྱིར་ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅུང་ཟད་མ་

ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་བདག་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བས་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐ་སྟོད་
ཅམ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ནམ་མཁའ་དང་སེམས་ཅན་
དག་ལ་མཚུངས་པར་བཞིན་ན། ནམ་མཁའ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་གོ་ཆ་དག་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་
ཉིད་དུ་གསུངས་པ་ནི། ནམ་མཁའ་དང་ལྷན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གང་ཞིག་ནམ་
མཁའ་ཉིད་བཞིན་གོ་ཆ་བགོས་པ་ནམ་མཁའ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་བསམ་པ་མ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་བས་ན་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཚྡོད་པ་མེད་དོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་
མེད་པའི་ཕྱིར་བདག་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་མི་སེམས་སོ། ། སྤང་པོ་ལྷ་ལས་ཐ་དད་པ་འགའ་
ཞིག་བདག་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་མེད་མོད། སྤང་པོ་ལྷའི་རང་བཞིན་ནི་ཡོད་
པར་འགྱུར་བ་དེ་བས་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཐ་སྟོད་ཀྱི་རྟེན་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་
ཡང་མེད་པ་གསུངས་པ་ནི། ། སེམས་ཅན་དབེན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། །
དབེན་པའི་སྟོད་དུ་ཁྱམ་པར་མི་བཞིན་དོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དངོས་
པོའི་ངོ་བོ་གང་གིས་ཀྱང་བདག་ཉིད་མཐོང་ན་དེའི་ཆེ་ཁྱམ་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་
པའོ། ། ཆོས་གང་ལ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་གི་ཐ་སྟོད་ཀྱི་ཡུལ་སྤང་པོ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཁྱམ་
པར་འགྱུར་བ་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱིར་
གསུངས་པ་ནི། དེ་ཅིའི་སྟོད་དུ་ཁེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་དེ་དག་གང་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་
པོ་ལ་སོགས་པའམ་སེམས་སོ། ། ཆོས་དེ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཆོས་གང་གིས་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་སེམས་ཀྱིས་སོ། ། ཆོས་གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་
དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཅི་ལྟར་དེ་ལ་སྟོད་པ་
དེ་གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བཞིན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གཞུང་གིས་སོ། ། བཤད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་གྱིས་སོ། ། བསྟན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་
མ་མེད་པར་བཞིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཉེ་བར་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསང་བ་བཞིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། ། ཁྱམ་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམན་པར་མི་འགྱུར་བའོ། ། བག་མི་ཆ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ངལ་བས་སོ། ། བག་ཆ་བ་དང་མི་ལྷན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ངལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་
ཁྱམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཀྱིས་བརྟུང་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་དག་པར་མི་ཁྱམ་པ་ནི་དུས་ཐམས་

ཅད་དུ་བཏུང་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཕྱིར་ཕྱོགས་པ་ནི་རྒྱལ་གྱིས་ཕྱོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བཅོམ་ཞིང་
ཕྱིར་ཕྱོགས་པ་ནི་སྐར་མངོན་དུ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་དང་བ་ནི་སྐྱག་པ་ལ་མངོན་དུ་
ཕྱོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཀུན་དུ་མི་སྐྱག་པ་ནི་ཡང་དག་པར་མི་སྐྱག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཀུན་དུ་སྐྱག་
པ་དང་མི་ལྷན་པ་ནི་དུས་ཏྲག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྦྱོད་ཅིས་བྱ་
བ་ནི་རིག་པར་བྱའོ། ། འདི་ལ་སྦྱོད་ཅིང་ཕན་ཡོན་གྱི་བྱད་པར་གསུངས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། ཕན་འདོགས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱད་པར་དུ་བསྟོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དགོངས་པར་མཛད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱན་པ་ལས་སོ། ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་
ནམས་ཀྱང་དེ་དག་ལ་ཆོས་སྟོན་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་ཏོ། ། ཅི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན་གསུངས་པ་ནི།
ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཅི་ལྟ་བུ་ལ་ཞེ་ན། གསུངས་པ་ནི་ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྦྱོད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། མིང་ནི་མཆོན་ནོ། ། རུས་ནི་ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་སོ། ། སྟོབས་ནི་དད་པ་དང་བཙོན་འགྲུས་
དང་བྱན་པ་དང་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ནམས་སོ། ། ལ་དོག་ནི་ལྷག་མའི་ཡོན་ཏན་
ནམས་སོ། ། གཟུགས་ནི་རང་བཞིན་ཏེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་སྦྱོབ་པར་འདོད་པ་
ལ་སོགས་པའོ། ། འདི་ནམས་ཡོངས་སུ་སྦྱོགས་པའི་ཚུལ་ནི་རབ་ཀྱི་ཚུལ་ལོ། ། ཆེད་དུ་བཙོད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་པར་འཕེལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཤུགས་དང་དགའ་བས་བསྐྱང་བའི་ཆོག་ནི་ཆེད་
དུ་བཙོད་པའོ། ། ཡང་ཆེད་དུ་བཙོད་པ་ནི་བཙོད་པའོ། ། གང་གི་ཡོན་ཏན་ཞེ་ན། གསུངས་པ་
ནི། དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་དཔེ་
གསུངས་སོ། ། རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་དོན་ནོ། ། ཅི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ངི་བའོ། ། རབ་འབྱོར་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ལན་
ནོ། ། ཆགས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་བདེན་པའི་ཉེ་བར་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། ། བཅོམ་ལྷན་
འདས་མཆིས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སྐར་ངི་བའོ། ། རབ་འབྱོར་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པས་ནི་ལན་ནོ། ། རབ་འབྱོར་འདི་དག་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཉེ་བར་བསྐྱུ་
བའོ། ། ཡང་གཞན་གསུངས་པ་ནི། རབ་རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་གང་དག་ཅིས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པས་སོ། ། ཡང་དེ་དག་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཉེ་བར་བསྐྱུ་བའོ། ། རབ་འབྱོར་གཞན་

ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཏེ། ཞི་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲིམ་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་བྱིར་
རོ། ། མོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞི་བ་ནམས་སྒྲར་མི་སྐྱེད་པའི་བྱིར་རོ། ། བྱིར་མི་ལྡོག་པ་ནམས་ཀྱི་
དབང་ནི་བྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དབང་ངོ་། ། དེ་ཐོབ་པ་ནི་བྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དབང་ཐོབ་པའོ། །
དེས་ནོན་པར་མ་གྱུར་པ་ནི་ཞུགས་པའོ། ། སངས་རྒྱལ་ནམས་ཀྱི་མིང་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་
བསྒྲགས་པ་ལ་ཕན་ཡོན་གསུངས་པ་ནི། ཡང་དེ་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། རབ་
འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཅི་ལྟར་ལྟག་པར་མོས་པར་བྱ་ཞེ་ན། གསུངས་པ་
ནི། དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། ། དེ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མི་བསྐྱེད་པ་གཅིག་ཤུར་
མ་ཟད་པའོ། ། གང་ནམས་ཀྱི་ཞེ་ན་གསུངས་པ་ནི་གང་དག་དེའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
དེ་དག་གི་ཐད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་བསྐྱེད་པ་དང་དེའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་འོ། །
རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཐོས་པའི་ཕན་ཡོན་ཉེ་བར་བསྐྱུས་ནས་དེ་བཞིན་
ཉིད་ཀྱི་སྒྱུབ་པ་གསུངས་པ་ནི་ལྟ་ཅི་སྒྲོས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
དེ་བཞིན་ཉིད་དོ། ། རབ་འབྱོར་རྗེས་སུ་སྐྱུར་བར་གྱུར་པ་ཉིད་བསྟན་པར་བྱེད་པ་ནི། ། བཙམ་
ལུན་འདས་གང་གི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཉིད་མ་གཏོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
དེ་བཞིན་ཉིད་ཙམ་ལ་སྒྲུང་བའི་བྱིར་རོ། ། ཆོས་གཞན་གང་ཡང་དམིགས་སུ་མེད་ན་ཀུན་
བརྟགས་ནམ་པ་སྣ་ཆོགས་པ་མི་སྒྲུང་བའི་བྱིར་རོ། ། དེའི་ཆོས་གང་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་ནི་གོ་སྟོའོ། ། གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ཆོས་གཞན་ཀྱི་
དམིགས་པ་བཀག་པ་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་བཙམ་ལུན་འདས་ཀྱིས་བྱང་པར་གསུངས་པ་ནི།
རབ་འབྱོར་ཏེ་ཞིག་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཡང་ངི་མ་དང་
བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ཀུན་བརྟགས་དང་འབྲ་བའི་བྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་ནམ་པར་དག་
པའི་གནས་སྐབས་ལ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གང་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གནས་པར་འགྱུར་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའོ། ། དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་གལ་ཏེ་ཅུང་ཟད་དམིགས་པ་
ཡིན་པ་དང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་དམིགས་པ་ཡིན་ན་དེ་ལྟ་ན་ཕྱོགས་སྒྲ་མས་སྒྲགས་རྟེན་པར་
འགྱུར་རོ། ། གང་གི་བྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་བྱང་
ཆུབ་དང་གནས་དང་སྒྱུབ་པ་འདི་ཐམས་ཅད་མེད་ན་དེའི་ཆེ་ཅི་ཞིག་དེ་ལ་ངི་བར་བྱ་ཞེས་བྱ་

བའོ། ། བརྒྱ་བྱིན་ནི་སྦྱོན་མེད་པའི་ཚོས་སྦྱོན་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་འབྱོར་ལ་བསྟོན་པ་
སྤྲས་པ་ནི། གང་དང་གང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ། ཐོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་
འཕོངས་པའོ། ། བརྒྱམས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སོ། ། ཚོས་སྤྲས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་
པ་སྤྲ་བའོ། ། ཚོས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ། ། རྗེས་སུ་མཐུན་
པའི་ཚོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལམ་མོ། ། ལུང་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསལ་བར་
སྤྲས་ཤིང་ངོ་། ། ལུང་སྦྱོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསལ་བར་སྤྲ་བའོ། ། ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པར་
དབེན་པ་དང་སྦྱང་པ་ཉིད་དོ། ། དེ་ལ་གནས་པ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནོ། ། ཚོས་ཐམས་ཅད་
དམིགས་སུ་མེད་པ་ནི་དེ་ལ་གནས་པའོ། ། ཀློག་ཀ་ཡང་གནས་བཟན་རབ་འབྱོར་གྱི་ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་གནས་པ་ལ་རབ་
འབྱོར་གྱི་གནས་པ་ལས་མཆོག་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གནས་པ་མ་
གཏོགས་པར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། སྦྱོད་པ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྐྱབ་པའི་དོན་དུའོ། །
གནས་པ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྐྱབ་པས་སོ། ། སྦྱང་བོ་ལ་སོགས་པའི་ལེའུ་ནི་སྦྱང་བོའི་ལེའུ་སྟེ་
ལེའུ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་པའོ། ། ། ། ། ད་ནི་མཆོད་པའི་དོན་དུ་མངོན་པར་དང་བ་ཡང་དག་པར་སྦྱས་
པའི་ལྷ་རྣམས་ཉེ་བར་འོངས་པ་གསུངས་པ་ནི། དེ་ནས་དེའི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
ལྷའི་བྱ་གཞན་ཞིག་ཅས་བྱ་བ་ནི་སྦྱེ་བ་གསུངས་སོ། ། ལྷའི་རིགས་དེ་ལ་སུམ་རུ་རྩ་གསུམ་པ་
གཙོ་བོར་གྱུར་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་དག་ལྷ་སུམ་རུ་རྩ་གསུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། གཙོ་བོར་
གྱུར་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་གཅིག་གོ། ། དེ་ཡང་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལྷ་རྣམས་དང་ལྷན་
ཅིག་ཅས་གསུངས་སོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་བཙམ་ལྷན་འདས་མཆོད་པ་ཞེས་ཏོགས་པར་བྱའོ། ། དེ་
ལྷ་ན་ཡང་དེ་དག་མེ་ཏོག་རྣམས་སྤངས་ནས་བཙམ་ལྷན་འདས་ལ་གཏོར་བར་གྱུར་ཞེས་བྱ་བ་
ཆེན་མོ་རྣམས་ལས་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། དུག་རུས་ལྷག་པའི་བརྒྱ་ཕྱག་ནི་བརྒྱ་ཕྱག་དུག་རུའོ། །
སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་དོན་དང་། མིང་གཅིག་གིས་དེ་རྣམས་
ལུང་བསྟན་པའི་དོན་དུ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་ཡང་དེ་རྣམས་ཀྱི་མེ་ཏོག་གི་ཆར་
བྱང་བ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མཆོད་པ་ལ་རྣམ་པར་སྦྱོན་པ་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་དོན་དུ་བཙམ་
ལྷན་འདས་ཀྱིས་རྩུ་འཕུལ་གྱི་ཆོ་འཕུལ་མངོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཤེས་པར་བྱའོ། ། སྦྱིམ་པ་གང་བར་

ལྷུང་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་ཏུ་གང་བའི་སྒྲིམ་པ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཆོས་ཉིད་ཅེས་
བྱ་བ་ནི་ཅེ་གཅིག་པར་ལྷུང་པའི་རང་བཞིན་ནོ། ། ཅི་ལྟ་བུ་ཞེས་དོགས་པ་ལ་གང་གི་ཆེ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས་ངེ་སྲིད་གསེར་གྱི་ཁ་དོག་རྣམས་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་སོ། ། བཅོད་
ཁའི་ཁ་དོག་ནི་དམར་བའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། ། ཤེལ་དང་དབུལ་གྱི་ཁ་དོག་ནི་དཀར་པོའི་བྱེ་
བྲག་རྣམས་སོ། ། གསེར་གྱི་ཁ་དོག་རྣམས་ནི་སེར་པོའི་བྱེ་བྲག་རྣམས་སོ། ། ཆོས་ཉིད་ཉེ་བར་
བསྟན་ནས་གཙོ་བོ་ལ་དེར་ཅི་ཞིག་འབྱུང་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དེ་དག་བྱུང་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ནས་དབྱའི་གཙུག་ཏུ་རྒྱབ་པར་ལྷུང་ཏོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་སོ། ། རྣམ་པ་སྣ་ཆོགས་
པ་ལྟར་བསྟན་པ་རྣམས་ལ་རྣམ་པ་སྣ་ཆོགས་པའི་གནས་ནི་སྣ་ཆོགས་པའི་སྐྱེ་བ་རྣམས་ལ་
འདོན་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཆེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དཔུལ་བར་ལྟར་སྟོན་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ན་
དེའི་ཆེ་ཞབས་གྱི་མཐིལ་དུ་རྒྱབ་པར་འགྱུར་རོ། ། ཅི་སྲིད་གལ་ཏེ་ཉན་ཐོས་གྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་
ལྟར་བསྟན་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་ཞབས་དུའོ། ། རང་སངས་རྒྱས་གྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་ལྟར་
བསྟན་པར་བཞེད་ན་དེའི་ཆེ་མཛོད་སྤུར་རོ། ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ལྟར་
སྟོན་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་དབྱའི་གཙུག་ཏུ་རྒྱབ་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། རྒྱབ་པར་
ལྷུང་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ལྷུང་ཏོའི་སྒྲིམ་ཡང་དེས་ན་འོས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། མིང་གཅིག་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་ལྟར་གསུངས་པའི་སྟོན་ལམ་དང་མཆོད་པ་དག་ལ་ཐམས་ཅད་ལ་དང་བའི་
ཁྱད་པར་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་བྱིར་རོ། ། མཉམ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོགས་
མཉམ་པའི་སྟོན་ལམ་གྱི་བྱིར་རོ། ། ཆེའི་ཆད་དང་དམ་པའི་ཆོས་གནས་པའི་དུས་དག་ལ་ཤིན་
ཏུ་རིང་བ་ཉིད་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྣམས་རྣམ་པར་དག་པའི་བྱིར་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་ལ་གནས་པས་གནས་པ་རྣམས་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ལ་ལྟར་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་
བྱ་བས་གདུལ་བྱ་རྣམས་སྟོ་བ་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་ཀུན་དགའ་བོ་དེ་ལྟ་བུས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ནས་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་མཐའི་བར་གྱིས་ཉེ་བར་སྤུད་པར་བྱེད་དོ། ། ཀུན་
དགའ་བོ་གང་སུ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་
བའི་བར་གྱིས་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྟོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གསུངས་སོ། །
ཀུན་དགའ་བོ་གང་དག་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས་རིགས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་

མཐའི་བར་གྱིས་གང་དག་ཐོས་ནས་སྤོང་བར་མི་བྱེད་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་ཡོན་ཏན་གསུངས་
སོ། །སྤོང་པར་བྱེད་པ་ནི་སྤོང་པའོ། །འགལ་བར་བྱེད་པ་ནི་དོར་བའོ། །འཇུག་པར་བྱེད་པ་ནི་
དེ་དང་འགལ་བའི་དོན་ལ་བདག་ཏུ་བྱེད་པའོ། །འཇིགས་པར་བྱེད་པ་ནི་སེམས་ལ་གཞོད་པ་
ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལ་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་སྤོང་བའོ། །འགོག་པ་ནི་དེ་འཇིག་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་
ལས་པ་རོལ་པོ་རྣམས་ལོག་པའོ། །སྤོང་བ་ནི་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་
ཞེས་སྒྲགས་པའོ། །གཞོད་པ་བྱེད་པ་ནི་དེའི་དོན་དུ་ལོག་པའི་འཐད་པ་བརྗོད་པའོ། །ཀུན་
དགའ་བོ་འོན་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནས་སྤྱད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་མཐའ་ཐེག་པ་
དམན་པར་མི་ལྟོང་བ་ལ་རྒྱ་གཉིས་གསུངས་ཏེ། སྟོན་ལམ་མི་སྤྱོད་དང་བྱས་པ་ཤེས་པ་
ཉིད་ཅེས་བྱ་བའོ། །ད་ནི་བཙམ་ལྡན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ལྷུང་བསྟན་པ་ལ་སོགས་
པས་རང་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇིག་པ་མཛད་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཐར་ཐུག་པར་རང་
ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་བྱིན་ཆད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འཇིག་པའི་དོན་དུ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་མཛད་པ་ནི་ཀུན་
དགའ་བོ་དེ་ལྟ་བུས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། །དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་
རྣམས་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དོན་གྱི་ཁུར་ཁུར་བའི་ཕྱིར་སྟོན་ལམ་རྣམས་བྱས་པ་དེའི་ཕྱིར་
དེ་རྣམས་ལ་བསྟན་པ་ཙམ་ཉིད་ལས་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་མི་འབྱུང་ངོ་། །ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་ནི་
སྤོང་རྗེས་དམན་པའི་ཕྱིར་དང་རང་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་འབྲས་བུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་
ཕྱིར་འདི་གཟུང་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྗོད་འབྲས་མེད་པར་འགྱུར་བ་དེ་བས་ན་དེ་རྣམས་ལ་
ཡོངས་སུ་གཏད་བར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཡང་འཕགས་པ་ཤུ་རིའི་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་བཙམ་
ལྡན་འདས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་སྤྱི་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་ཕྱིར་
འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་བོ་བཙམ་ལྡན་འདས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ཀྱང་ཡུན་རིང་པོར་
གནས་པའི་ཕྱིར་དང་ཐོས་པ་འཇིག་པ་རྣམས་ལས་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་ལ་ཡོངས་སུ་
གཏད་པའོ། །གང་གི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གདུང་ཡོངས་སུ་མི་གཙད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉི་

བར་གནས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་ལོ། ། ཡོངས་སུ་གཏད་པ་ནི་ཡང་དག་པར་གཏད་
པ་ལོ། ། དེ་ཉིད་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པ་ནི་རྗེས་སུ་གཏད་པ་ལོ། ། དངོས་སུ་ན་འདི་ཉན་ཐོས་ཉིད་ཀྱིས་
རྟོགས་པའི་དབང་མི་བྱེད་པ་ལ་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་གཏད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོགས་པ་
ལ་གསུངས་པ་ནི་ཡི་གེ་ཚམ་ཡང་རྒྱབ་པར་མི་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཡི་གེ་ཚམ་ཡང་རྒྱབ་
པར་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡི་གེའི་ཚོགས་སོ། ། རྒྱ་དེ་ལས་འདི་གཏད་པ་ལོ། ། དེའི་དབང་དུ་
མཛད་དུ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། ཡི་གེའི་ཚོགས་འདི་ནི་གཟུང་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་ཁྱོད་ལ་
གཏད་པ་ཡིན་པ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཀྱང་འདིའི་བསྟན་པ་འདི་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་དོན་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་ལོ། ། རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ནི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཉིད་རྣམས་འདིའི་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་ལོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་ནི་
ཡོངས་སུ་གཏད་ཅེ་ན། གསུངས་པ་ནི། ཟུང་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་
གཏད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་འདི་རྒྱབ་པར་མི་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཅི་ལྟར་འདི་རྒྱབ་
པར་མི་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། ཚོས་ཀྱི་སྤང་བོ་སྤང་ཕྱག་མང་
པོ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལས་བདག་གིས་ཐོས་པ་དེ་བས་ན་ཅི་སྲིད་ཅི་ཚམ་གཟུང་བ་ལ་
སོགས་པ་མི་རྒྱབ་པའི་དོན་དུ་བདག་རྒྱས་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་ཀུན་དགའ་བོའི་
དོགས་པ་ལ་གསུངས་པ་ནི་ཀུན་དགའ་བོ་ཁྱོད་ཀྱིས་གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཚོས་
ནི་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཏེ་དེ་བཤད་པ་ལོ། ། མངོན་སུམ་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་
ཀུན་དགའ་བོས་བརྒྱད་ནས་ཐོས་པ་དེར་ཉེས་པར་བཅི་བ་སྲིད་པས་མངོན་སུམ་དུ་ཞེས་བྱ་བ་
གསུངས་སོ། ། ཀུན་དགའ་བོའི་མདོ་ལས་ཀུན་དགའ་བོས་སྤྲས་པ། ཚོས་ཀྱི་སྤང་བོ་བརྒྱད་ཁྱི་
ལྟག་མ་དག་དང་བཅས་པ་བདག་གིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཐད་ནས་བཟུང་བ་དང་དགེ་
སྤྱོད་རྣམས་ལ་གཉིས་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། བྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲར་རོ། ། རྣམ་པར་རྒྱུད་གསན་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བྱིན་ཅི་ལོག་ལས་འཁྲུག་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བཏང་
ངམ་ཞེས་བྱ་ནི་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་དོར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། བརྗེད་པར་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་
ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡིད་ལ་ལྷུང་དུ་མི་བྲན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཉེས་པར་བཅི་བ་ནི་ཉེས་པ་བྱས་
པ་ལོ། ། ཆོག་གམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་དུ་བྱས་པ་སྟེ། འདིས་དོན་གོ་བས་ན་ཆོག་གོ། ། གསུང་

རབ་ལ་ངག་ཏུ་བཟོད་པ་སྟེ་དཔེར་ན་མིང་གི་ཚོགས་དང་ཚིག་གི་ཚོགས་དང་ཡི་གེའི་ཚོགས་
སོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཚིག་གི་ཡན་ལག་ནི་ཚིག་གི་ཕྱོགས་གཅིག་གོ། ། མགྲ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ལེགས་པར་བདག་གིས་ཚོས་བསྟན་ཞེས་བྱ་བས་ཡོངས་སུ་ཚིམ་པ་སྟེ་ད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བདག་
དང་འབྲེལ་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མཉེས་པའི་རྒྱ་ཁུན་དགའ་བོ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་གཤེལ་ཏེ་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བཟོད་ན། དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ལྷན་དང་འབྲེལ་པས་མཉེས་པའི་རྒྱ་
གསུངས་པ་ནི། ཁུན་དགའ་བོ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས་བཟོད་པར་བྱས་ནས་
ཞེས་བྱ་བའི་མཐའི་བར་གྱིས་སོ། ། འདིའི་རྗེས་ལ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་གྱི་པོ་ཏི་
ལྷན་ལ་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ། འདོན་པ་དེ་ཉིད་རིགས་པ་ཁོ་ནའོ། ། གང་ཡང་འགའ་ཞིག་ཏུ་དེ་
སྟོན་དུ་ཁུན་དགའ་བོ་ཁྱོད་ཅས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤར་བཏོན་ནས། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་
བ་འདོན་པ་ཡིན་དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་འབྲེལ་པ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། རང་དང་འབྲེལ་པས་གཉིས་པ་སྤར་
ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་འཁྲུལ་པ་བྱས་པའི་འདོན་པ་འདི་ཞེས་བྱ་བའོ། །
ཡུམ་ནི་ས་དང་པོ་ལ་སྟེ་ས་བོན་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྟེ་ད་པ་ནི་ས་གཞན་ལྷན་ལ་སྟེ་ས་
བོན་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འབྲིན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་སྟེ་ལྷན་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྟོགས་པའི་
བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདིས་ནི་འདི་སྟོན་པར་བྱེད་དེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
བསྟན་པ་ཉིད་བདག་གིས་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ན་གཙོ་བོ་སྟེ་དེ་བས་ན་བསྟན་པ་
ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་དོར་ནས་ཀྱང་འདིའི་གཟུང་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་འབད་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་
བའོ། ། དེ་ལྟར་མི་བཟོད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡོངས་སུ་རྒྱས་པའི་རྒྱ་བཟོད་ནས་སྤར་གསུངས་པ་
ཉིད་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་ཉི་བར་སྟེ་ད་པར་བྱེད་པ་ནི་ཁུན་དགའ་བོ་དེ་ལྟ་བུས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། ཡང་འདི་ཅི་ལྟ་བུར་མི་རྒྱབ་པའི་དོན་དུ་འབད་པར་གྱ་སྟམ་པའི་དོགས་པ་ལ་
གསུངས་པ་ནི་འདི་གཟུང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཡི་གེ་དང་ཚིག་དང་གསལ་
བྱེད་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་ཡིག་འབྲུ་དང་ངས་པའི་ཚིག་བཟང་པོར་གཟུང་བར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་
གཞུང་འདི་མཐོང་བར་ཁ་ཅིག་ནི་འདི་སྐད་སྟེ། གང་ཞིག་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དོན་
གསུངས་པ་དོན་དེ་བསྟན་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པས་མིང་གི་ཚོགས་དང་ཚིག་གི་ཚོགས་དང་
ཡི་གེའི་ཚོགས་ལྷན་ལ་ལྷན་པར་གཞག་པ་ནི་སྟེ་དེས་ན་མདོ་སྟེ་ཐམས་ཅད་ལས་

བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་སོན་གསུངས་སོ། ། ཡི་གེ་རྣམས་ནི་སྤྱད་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིའོ། ། གལ་ཏེ་
ཡང་ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱང་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ཉིད་བསྟུ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་
ཤིན་ཏུ་ཡོངས་སུ་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱང་པར་ནི་དོན་མེད་པའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འཕགས་
པ་ཀུན་དགའ་བོ་ཉིད་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་ལ་སྤྱད་པ་པོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་འདི་གཉིས་ཀྱང་
སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ཞབས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐབས་གསུམ་གྱི་བརྟག་པ་
ལས་འདི་སྐད་གསུངས་ཏེ། ཆོས་གང་ཞིག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན་པ་དེ་ཡི་གེ་དང་
ཆོག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་། གོ་རིམས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་འཛིན་པ་
དང་བསྟན་པ་ཉུང་བ་དང་ལྷག་མ་མེད་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དེའི་ཆེ་གཞུང་འདི་འཕགས་པ་
དཔལ་དབྱངས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞིན་དེ། ཡི་གེ་རྣམས་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་
སྦྱོང་བ་ལ་དོན་ཡང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འཕགས་
པ་ཀུན་དགའ་བོས་གསུངས་པ་མངོན་སུམ་དུ་བདག་གིས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཐད་ནས་ཆོས་
འདི་རྣམས་ཐོས་པ་དང་མངོན་སུམ་དུ་བབྱང་བའོ། ། འདིར་ནི་ད་ལྟར་ཡི་གེ་ཉིད་དང་ཆོག་དེ་
ཉིད་དང་གོ་རིམས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཉུང་བ་དང་ལྷག་པ་མེད་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དག་གིས་སོ་
སོར་རྗེས་སུ་བཞིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱས་པར་རོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མདོ་དང་མདོ་ལས་བསྟན་པ་
ནི་དོན་བབྱང་བོ་དང་ཆོག་འབྱུང་བབྱང་བོ་དང་མ་འབྲེས་པ་དང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་རྒྱས་པར་རོ། ། གཞན་དུ་ན་ཡིག་འབྱུང་བབྱང་བོ་ཞེས་བྱ་བ་སྤྱད་པ་པོ་བདག་ཉིད་
ལ་བསྟོད་པ་བྱས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གང་ཞིག་ཡང་ཉི་མེ་གཞུང་འགྲེལ་ལས་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་ཉིད་སྤྱད་པ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་གསལ་བ་ཉིད་དུ་བཞིན་པར་
མཛད་དོ། ། དེ་བས་ན་ཤིན་ཏུ་ཡོངས་སུ་གསལ་བས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གསུང་
རབ་ཀྱི་སྤྱད་པ་ནི་རྣམ་པ་མང་བས་ལན་མང་དུ་མང་བོ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་སོ། ། དེ་ལ་སྡེ་པའི་
གཞུང་རྣམས་ཉིད་བཅོམ་ལྷན་འདས་བཞུགས་པར་གྱུར་པ་ཉིད་ལ་གང་གིས་ཅི་ལྟར་ཐོས་པ་
དེས་འབྲེལ་བའི་གོ་རིམས་བསྟན་པའི་སྡོན་དུ་འགོ་བས་བསྟུས་ནས་སྡེ་པའི་གཞུང་ཉིད་འཛིན་
པའོ། ། གཞན་དུ་ན་ས་རོལ་བོ་རྣམས་ལ་ཅི་ཞིག་བསྟན་པར་འགྱུར་འགྲེལ་བའི་གོ་རིམས་མེད་
པས་སེའུ་བཙུ་ལ་སོགས་པའི་དག་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མ་འགྲེལ་པར་འགྱུར་རོ། ། སྤྱད་པ་

ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་ཀྱང་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གནས་བརྟན་ཤུ་རིའི་བྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་
གིས་གནང་བས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་མདོན་སྲུང་ཉིད་དུ་སྦྱང་པ་བྱས་སོ། ། ཕྱིས་བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་སྤྱེགས་པ་རྣམས་ལྟར་བསྟན་པ་དུ་བའི་མཐའ་
ཅན་དུ་མ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་འཕགས་པ་འོད་སྤངས་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱང་
པར་བགྱིས་སོ། ། དེ་བས་ན་འདིར་ཡང་འཕགས་པ་བྱག་ན་རྡོ་རྗེ་ལ་སོགས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་ཅི་སྲིད་དུ་ཐེག་
པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་སྦྱང་པར་མི་བགྱིད་པ་དེ་སྲིད་དུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་འདི་གནས་བརྟན་
ཀྱན་དགའ་བོས་ཀྱང་འབྲེལ་པའི་གོ་རིམས་ཉི་བར་བསྟན་ཏེ་སྦྱང་ནས་པ་རོལ་པོ་རྣམས་ལ་
བསྟན་པའི་དོན་དུ་འཛིན་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། ། དེས་ན་གསུངས་པ་ཡི་གེ་དང་ཆོག་དང་གསལ་
བྱེད་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་ཆོག་འབྱུང་དང་ངེས་པའི་ཆོག་བཟང་པོར་གཟུང་བར་བྱའོ། ། གང་ཡང་
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་ཡི་གེ་རྣམས་གསུངས་པ་དེ་རྣམས་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ཡོངས་སུ་གསལ་
བ་དེ་བས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཡི་གེ་རྣམས་ལ་ཉམས་པར་མ་བྱེད་ཅིག་
ཅེས་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་མཛད་པའི་དོན་ཏོ། ། དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཡི་གེ་དེ་
རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ལེའུ་བརྒྱད་པ་ལས་བསྟན་ཏོ། ། གཏན་ཆོགས་གསུངས་པ་ནི་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་
ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཆད་མར་བྱས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ།
བསྟན་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའོ། ། དེ་རྣམས་གཉིས་ལ་ཡང་ཆད་མར་བྱས་
ནས་སོ། ། གང་གི་ཕྱིར་བསྟན་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་འདི་ནི་གཙོ་བོའོ། ། རྟོགས་པའི་
ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པས་བསྐྱས་པས་སོ། ། འགའ་ཞིག་དུ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཉིད་
ཅེས་བྱ་བའི་ཆོས་ཉིད་དེ་ལ་ཆད་མར་བྱས་ནས་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པའོ། ། དེ་དང་དེ་ཞེས་བྱ་
བ་བཤད་པར་གྱུར་པའི་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་འབྲེལ་བར་བྱའོ། ། སན་པར་སེམས་པ་ནི་མི་
འདོད་པ་ལས་སེལ་བར་ཚོམ་པའོ། ། དགའ་བ་ནི་མཉེས་གཤིན་པའོ། ། བྱས་པ་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་
ཁྱད་པར་བསྐྱོམ་པས་བྱས་པའི་མི་འདའ་བ་ཉིད་དོ། ། དགེ་བ་ནི་ནད་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་
པའོ། ། བདེ་བར་གནས་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བདེ་བར་གནས་པའོ། ། བགྱི་བ་ནི་བསྟོན་
བཀྱར་ལ་སོགས་པའོ། ། དབུལ་བ་ནི་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པའོ། ། བསམ་པར་བྱ་བ་ནི་ཅི་ལྟར་

བཅོམ་ལྷན་འདས་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་དུས་ཐམས་ཅད་བསམ་པའི་ཕྱིར་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པ་དེས་
དེ་དང་དེའི་ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་སྟོགས་པར་བྱས་པས་སོ། ། བཤད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཤད་པར་
རུས་པའོ། ། བསྐྱལ་པའམ་ཅི་སྲིད་དུ་ཅུང་ཟད་ལྷག་མའི་བསྐྱལ་པར་འགྱུར་རོ། ། དེའི་འོག་དུ་
གཤམ་ཏེ་རྒྱས་པར་འདོད་པར་གྱུར་ནའོ་ན་ཅི་ཞིག་མདོར་བསྡུས་ནས་ཀུན་དགའ་བོ་ཅི་ཞིག་
བཤད་ཅེ་ན། ཅི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཀུན་དགའ་བོ་དེ་ལྟ་བུས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་
གི་ཕྱིར་བསྐྱལ་པ་བྱེ་བ་ཡང་འདིའི་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་ལས་བཙམས་ཏེ། བསྟན་པར་རུས་པ་
དེའི་ཕྱིར་ཚད་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་སྦྱོར་བས་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་ཚད་མེད་པ་དེ་བས་ན་
ཡོངས་སུ་གཏད་པ་ཡང་ཚད་མེད་པའོ། ། རབ་དུ་འདིག་པའི་ཆེ་རྒྱས་སུ་ཡོངས་སུ་གཟུང་བར་
འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པའི་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་དོན་ལས་འདིག་
པའོ། ། བྱི་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉེ་བར་འཆེ་བ་ལས་སྟེགས་བམ་ལས་འདིག་ཅིང་སོ་སོར་བྱེད་
པའོ། ། ཀུན་དགའ་བོ་དེ་ལྟ་བུས་ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དུག་པོ་ཡང་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལས་ངས་པར་འབྱུང་བ་དེ་བས་ན་ལན་གཉིས་སུ་ཡོངས་སུ་
སྦྱིན་པ་དང་ཡོངས་སུ་གཏད་དོ་དང་ཡང་དག་པར་གཏད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དོན་གཅིག་གོ། ། ཆོས་
ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་ཞིང་རྒྱས་སུ་བསྐྱོར་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ནི་བདེན་པ་རྣམས་པ་བཞི་སྟེ་
འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྟུག་བསྐྱལ་ནི་ཤེས་བྱ་སྟེ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའི་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་བ་དེ་རྣམས་ལས་འབྱུང་ངོ་། ། ཆོས་དེ་རྣམས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ནི་
ཆོགས་ཏེ་དེ་གཤམ་ཏེ་གདུལ་བྱ་བའི་རྒྱུད་ལ་རབ་དུ་བསྐྱོར་བ་ནི་བསྟན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེའི་
རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་དུ་བརྗོད་དོ། ། དེ་བས་ན་ཅི་
ལྟར་ཐམས་ཅད་དག་བཅོམ་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཅི་ལྟར་བརྗོད། ཆོས་བསྟན་
པ་གང་གིས་དག་བཅོམ་པ་ཉིད་ཐོབ་པ་དེ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་དུ་བསྐྱོར་བ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་
ནོ་ཞེ་ན། བདེན་མོད་ཀྱི་སྒྲར་བྱུང་བའི་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་རྣམས་ལ་བདག་གི་ཉན་ཐོས་ཁྱོད་
ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱ་བ་མ་བྱས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་ཉིད་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆེན་
མོ་རྣམས་ལ་ཡང་ད་ལྟར་ཡང་བདག་གི་ཉན་ཐོས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱ་བ་མ་བྱས་པར་
འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྐྱེད་དོན་ཉིད་མི་

ཤེས་པ་མི་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་འདི་བསྟན་པ་ཁོ་ན་ལོ། ། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྐྱས་ཆོས་
བསྟན་པ་ཙམ་བརྗོད་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་བཤད་པ་གསུང་རབ་ཀྱི་རིམ་པ་ལ་མཁས་པ་ནམས་
ནི་རྗེས་སུ་སེམས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། རྩ་ཆོད་ནི་རྩ་ཆོད་དོ། ། རྩ་ཆོད་ཀྱི་བར་ནི་དེའི་ཡང་ཆའོ། །
ཐད་ཅིག་ནི་ཡུད་ཙམ་སུམ་ཅུའོ། ། དེའི་སྐད་ཅིག་དུག་ཅུ་ནི་ཡུད་ཙམ་མོ། ། སྐད་ཅིག་ཙམ་ནི་
སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱུ་ཉི་ཤུའོ། ། ཏུས་ཀྱི་མཐའ་ནི་སྐད་ཅིག་མའོ། ། སྐད་ཅིག་མ་ལ་སོགས་པ་གཟུང་
བ་ནི་རིམ་པ་ཅི་ལྟ་བར་དབང་སོ་རྣམས་སོ་དང་འབྲིང་དང་རྩལ་སོའི་གང་ཟག་གིས་ཤེས་པའི་
དོན་དུའོ། ། བྱ་བ་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པའི་མཆན་ཉིད་འདིར་སྐད་ཅིག་མར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ།
གཅིག་ལ་ཐ་སྟད་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྟོབ་དཔོན་ནམ་པར་གྲོལ་བའི་སྟེའོ། ། དེ་
ནས་བཙུག་ལྟར་འདས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་བཙུག་ལྟར་འདས་མི་བསྐྱེད་པ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དང་བཅས་པ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ཡང་དག་པར་བསྟན་པ་སྟེ། སྤར་དེ་ཡང་དག་
པར་སྟོན་པ་ནི་དེ་ལ་འདོད་པ་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུའོ། ། ཡོངས་སུ་དག་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་
དུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དང་གཏུལ་བྱ་བ་ནམས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་ཀྱི་དོན་དུ་རྒྱ་ཆེ་བ་ལ་མོས་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ནམས་ལ་དགའ་བ་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོབ་དཔོན་སྤར་མ་ནམས་
སོ། ། རྒྱ་མཆོ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཟབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཤེས་པར་དགའ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟོགས་པ་ཉིད་ཐོབ་པས་
བདུད་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་འཁྲིགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་མི་སྤར་བར་
འཇུག་བ་ནི་དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། འདིར་ཡང་སྐབས་འདིས་སྟོང་པ་
ཉིད་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་དོན་དུའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྤང་སོ་ཞེས་བྱ་བར་
བགྲང་བ་ནམས་སོ། ། མིག་ལམ་དུ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེ་བར་མཆོན་པ་སྟེ་ན་བ་ལ་སོགས་པ་
ནམས་ལ་ཡང་རོ། ། ཆོས་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བར་བགྲང་བ་
ནམས་སོ། ། ཆོས་ནམས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་འཛིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་པར་འདོད་པ་ནམས་
སོ། ། སྤར་ཆོས་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ད་ལྟར་བྱུང་བ་འཛིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་པར་འདོད་པ་
ནམས་སོ། ། ཆོས་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ད་ལྟར་བྱུང་བ་ཉིད་གཟུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་པར་
འདོད་པ་ནམས་སོ། ། ཆོས་ནམས་ཀྱིས་ཆོས་ནམས་མི་ཤེས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདས་པ་དང་མ་

འོངས་པ་འཛིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་པར་འདོད་པ་ནམས་འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་ཉིད་
གཟུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་པར་འདོད་པ་ནམས་ལ་མི་ཤེས་སོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པས་རིགས་པ་གསུངས་སོ། ། འཛིན་པ་ལ་རག་ལས་པ་ནི་གཟུང་པའི་ནམ་པར་
གཞག་པ་དེའི་ཕྱིར་འཛིན་པ་མེད་པ་དང་པོར་གསུངས་སོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཤེས་པ་པོ་མ་
ཡིན་པ་དང་མཐོང་བ་པོ་མ་ཡིན་པའོ། ། གསུངས་པ་དྲུག་གོས་པ་བྱེད་ཀྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
འདིར་དགོས་པ་ནི་གཟུང་བར་འདོད་པ་འཛིན་པའོ། ། དེ་ལ་ཡང་འཐད་པ་གསུངས་པ་ནི།
བྱེད་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ལུས་ཀྱི་བྱ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་གང་ལ་ཡང་འཛིན་པ་པོ་མ་
ཡིན་ནོ། ། འཛིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དོན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཟུང་བ་ནམས་ཀྱི་མེད་པ་གསུངས་པ་ནི།
གཟུང་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རྣམ་མཁའ་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྤར་གསུངས་
པའི་བྱེད་པ་མེད་པ་ལ་གཏན་ཆོགས་སོ། ། དེ་ལྟར་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ངོ་བོ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཀུན་བརྟགས་མེད་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ན་རི་བོང་གི་རྩ་བ་ཞིན་དུ་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ལ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཀུན་དགའ་བོ་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ནི་སྤྱི་མའི་སྤྱིས་བྱ་ལྟར་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདིས་ནི་བརྟུན་པ་
སྣང་བ་ཅམ་གྱི་ངོ་བོ་གཞན་དབང་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་ཡོད་
པའི་ངོ་བོ་གསུངས་སོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་དོན་དམ་པར་ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར་
ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ནི། ཆོར་བ་པོ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་
ངོ་བོ་ནི་དོན་དམ་པར་ཐ་དད་པས་གང་གི་ཡང་ཆོར་བ་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆོ་ཤེས་པ་ལ་ཤེས་
བྱ་དང་བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དངོས་པོ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ། གཉིས་མེད་དངོས་པོ་
མེད་པ་ཡི། ཡོད་པ་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། ། ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དེ་ལྟར་སྟོང་ན་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བསྐྱབ་པ་ལ་བསྐྱགས་པའོ། ། བསྐྱབ་པའམ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་རྗེས་སུ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པ་
རོལ་གྱི་སྒྲིམ་མཉམ་པའི་དོན་པ་རོལ་གྱི་སྒྲིམ་ཡང་ཡོད་དེ་དེ་བས་ན་པ་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་ནི་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། ལུང་ལས་ཀྱང་དངོས་པོའི་རྒྱུན་གྱི་མཐའ་ཅན་གྱིས་ཀྱང་ཆོས་
ཁོ་ན་མངོན་པར་བརྗོད་དོ། ། ཅི་ལྟར་གཤེར་པ་ནི་ཆུའི་ཁམས་ཏེ་གཤེར་བ་ཉིད་ཆུའི་ཁམས་

ཞེས་བྱ་བའོ། དེ་བས་ན་ཚོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚོག་གི་མཐའ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ཞེས་
བྱ་བའི་དོན་དོ། བོ་ཏི་རྟེན་པ་རྣམས་ལས་འདི་ལྟར་འདོན་པ་སྟེ། དམ་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའོ། མངོན་རྟོགས་དང་སྦྱར་བའི་ཆགས་པས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་
པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟན་པའོ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ཡང་པན་པར་མཛད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་
ནི་ཀུན་དགའ་པོ་བསྟན་པ་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཆགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་
བ་ནི་དམིགས་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་དམ་སོགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་དོ། ཡང་མ་ནི་རྒྱ་ཆེ་
བའི་ངེས་པའོ། ཟད་པ་ནི་དུས་ཀྱི་ངེས་པའོ། མཐའ་ནི་གྲངས་ངེས་པའོ། མེད་པ་ཉིད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་བོང་གི་རུ་བཞིན་དུ་ཀུན་བརྟགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། གཞན་དབང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲུལ་པ་ཙམ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ཡོངས་སུ་
གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ཡང་
ཆད་མ་དང་འབྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆད་མས་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའོ། དཔེན་པ་དམིགས་སུ་
མེད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཟུང་བ་དང་འཇིག་པའི་ངོ་བོས་ཞེས་བྱ་བའོ། གཞལ་དུ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཟད་པ་ནི་འགྲིབ་པའོ། ཡོངས་སུ་ཟད་པ་ནི་
དངོས་པོ་མེད་པའོ། སྐར་པོ་ཏི་འགའ་ཞིག་ལ་དུས་གསུམ་བསྟན་པས་ཀྱང་སོ་སོར་ཟད་པའམ་
མ་ཟད་པར་འགྱུར་བའམ་ཟད་བཞིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དུས་གསུམ་ལ་ཡང་ཟད་པ་མེད་པ་འདོན་
པ་ཡིན་ནོ། རྣམ་མཁའ་མི་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་མི་ཟད་པའི་ཕྱིར་
རོ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་གསུངས་པ། ཚོས་ཐམས་ཅད་སྟེ་བ་མེད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚོས་ཐམས་
ཅད་ནི་སྟེ་བ་མེད་པ་སྟེ། དེ་བས་ན་དེ་རྣམས་ཀྱི་མི་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡང་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་མི་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། མངོན་པར་བསྟན་པར་
བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཕེལ་བར་བྱ་བའོ། གཟུགས་ཟད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་འདིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པའོ། གཟུགས་
ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་དེ་རྣམས་ལ་མི་ཟད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འཕེལ་བར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། དེ་བཞིན་དུ་མ་རིག་པ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ལའོ། དེ་ལ་མ་རིག་པ་ནི་བདེན་པ་དང་དཀོན་མཚོག་དང་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་

ནམས་མ་རྟོགས་པ་སྟེ། མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དང་ཐེ་ཆོམ་བའི་ཕྱིར་དང་སྐྱར་པ་འདེབས་པའི་
ཕྱིར་རོ། བདག་ཉིད་ཏུ་རྒྱུར་པ་མ་ཡིན་པ་ནམས་ལ་བདག་ཉེ་བར་དམིགས་པ་དང་འདྲོད་
ཆགས་ལས་སོགས་པ་དང་དེའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་འདུ་བྱེད་ནམས་ནི་ལུས་ལ་སོགས་པའི་ལས་
ནམས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ནམ་པ་གསུམ་སྟེ། དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བ་དང་ལུང་ཏུ་མ་བསྟན་པའི་
མཆན་ཉིད་ཅན་ནོ། ། འདི་ནམས་ལས་མའི་སྟོ་བར་ནམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་
ཁྲག་དང་ཁུ་བ་ལྟན་ཅིག་ཏུ་ཀུན་གཞི་ནམ་པར་ཤེས་པའི་བདེ་བ་དང་སྐྱར་བའི་ངོ་བོ་གཅིག་
པ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེས་པའོ། ། ཟེན་པའི་སྤང་པོ་ནམ་པར་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་བྱེད་བྲག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་འདྲོན་
པས་སོ། ། མིང་དང་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགྲོ་བ་གཞན་དང་དམིགས་པ་གཞན་ནམས་ལ་
མིང་ཏུ་བྱ་བས་ན་མིང་སྟེ། འཇུག་པའི་ནམ་པར་ཤེས་པས་བསྐྱུས་པ་དེའི་ཆེ་གཟུགས་ཅན་མ་
ཡིན་པའི་སྤང་པོ་ནམ་པ་བཞིའོ། ། གཟུགས་ནི་རྒྱར་རྒྱར་པོ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་དག་
ལ་ནམ་པར་ཤེས་པ་ལས་འཕེལ་བར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཅི་ལྟར་གསུངས་པ་ཀུན་དགའ་བོ་
གལ་ཏེ་ནམ་པར་ཤེས་པ་མའི་སྟོ་བ་ལ་ཞུགས་པ་མེད་ན་དེར་ཡང་མིང་དང་གཟུགས་དེ་འཕེལ་
བ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཉིད་ཏུ་འཇུར་རམ། དེ་ནི་མ་ལགས་ཞེས་སྐྱེ་བ་དང་མིང་དང་གཟུགས་ཀྱི་ནམ་
པར་ཤེས་པ་ཉིད་ལས་སོ། ། འཕེལ་བ་ནི་ལེགས་པར་མཆོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །
སྐྱེ་མཆེད་རྒྱག་ནི་མིང་དང་གཟུགས་དེ་ཉིད་ལ་སྐྱེ་མཆེད་རྒྱག་གི་ངོ་བོར་ཡོངས་སུ་འཇུར་
བའོ། ། རེག་པ་ནི་ཡུལ་དང་དབང་པོ་དང་ནམ་པར་ཤེས་པ་ནམ་པ་གསུམ་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའོ། །
དེའི་དབང་གིས་ཡུལ་ནམས་ལ་འཇུག་པའོ། ། འཇུག་པ་ལ་ཆོར་བ་ནམ་པ་གསུམ་བསྐྱེད་
པའོ། ། དེ་ཡོད་པ་ལ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་ལ་སྲིད་པ་སྐྱེ་བར་འཇུར་རོ། །
ལེན་པ་ནི་སྲིད་པ་གཞན་ཏུ་འདྲོད་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱན་འཛིན་པས་ན་
ལེན་པ་སྟེ། སྲིད་པ་གཞན་ཀྱིས་མཆོམས་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཉིད་དོ། ། འབྱུང་
བར་འཇུར་བའི་ཁམས་གསུམ་ཀྱི་སྲིད་པའི་འབྲས་བྱ་ཅན་ཀྱི་ལས་ནི་སྲིད་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །
འདིས་དེ་བར་མ་ཆད་པས་སྲིད་པ་གཞན་འབྱུང་བས་ན་ཤེས་པས་སོ། ། སྐྱེ་བ་ནི་མིང་དང་
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གོ་རིམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ནམས་སྐྱེད་པར་བྱེད་དེ་
གོང་ནས་གོང་ཏུ་གནས་སྐབས་གཞན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མིང་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་

གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་ཉིད་ནི་སྐྱེ་བའོ། ། སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་ལ་ལང་ཆོ་འཇིག་པ་ནི་ཀས་པའོ། །
སྟོག་འཇིག་པ་ནི་འཆི་བའོ། ། གཅིག་ཁས་ལེན་པ་མེད་པར་ཡང་ཀས་པས་ཤི་བ་འབྱུང་བའི་
ཕྱིར་རོ། ། མངལ་ནས་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་གནས་ལ་མིང་དང་གཟུགས་ལ་སྟགས་པ་ནམས་མེད་པས་སྐྱེ་
མཆེད་དུག་ལ་སྟགས་པ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། སྲིད་པ་དང་བཅས་པ་ལ་དགའ་
བ་དང་བདེ་བའི་ངོ་བོས་བྲལ་བར་ཐུར་པའི་ནང་དུ་གདུང་བ་ནི་ཐུང་ན་ནོ། ། ཐུང་ན་གྱིས་
གདུངས་པའི་སྤྲ་བ་ནི་སྐྱེ་ལྷགས་འདོན་པའོ། ། དབང་པོ་ལྷ་ལ་མི་བདེ་བ་མ་ལུས་པར་འབབ་
པ་ནི་སྐྱུག་བསྐལ་ལོ། ། ཡིད་ལ་མི་འདོད་པ་འབབ་པ་ནི་ཡིད་མི་བདེ་བའོ། ། དེའི་སྡོན་དུ་འགོ་
བ་ཅན་ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་ངལ་བ་ནི་འཇུག་པའོ། ། འདི་ཐམས་ཅད་ནི་སྐྱེ་བ་ཉིད་ལས་ཡང་
དག་པར་འབྱུང་ངོ་། ། ཡིད་འབྱུང་བ་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་ཉེ་བར་བསྟན་པའོ། ། རབ་འབྱོར་འདི་
ནི་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གང་ཞིག་སྤང་པོ་ལ་སྟགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནམས་ལ་མི་ཟད་པ་ཉིད་ཀྱིས་
སོ། ། མཐའ་གཉིས་ནི་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་དག་གོ། ། དབུས་ནི་སྐྱེས་ནས་གནས་པའོ། ། མ་
འདྲེས་པ་ནི་གཞན་ནམས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། ། དེ་ལྟར་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྟགས་
པས་མི་ཟད་པ་བསྟོམས་པའི་ཕན་ཡོན་ནམས་སོ། ། ཆོས་གང་ཡང་རྒྱ་མེད་པར་ཞེས་བྱ་བ་ཉེན་
ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཉག་པའམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་
མེད་པའོ། ། བརྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེས་པ་ལ་འཇིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཐེར་བྱག་ཅེས་བྱ་
བ་ནི་འོང་བ་དང་རྒྱབ་པའི་ངོ་བོས་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་པར་འཐུར་བ་མེད་པའི་ཆོས་
ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གནས་སྐབས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བྱེད་པ་པོ་འམ་ཆོར་བ་པོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་སྤོང་བ་པོ་དང་འཇིག་པ་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རབ་འབྱོར་འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྟགས་
པ་ནས་གཞུང་གི་ཆོགས་ནི་ཅི་སྲིད་སྤྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་
ནི་གོ་སྤྲ་བ་ཉིད་དོ། ། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟ་བས་ན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་གང་གི་ཕྱིར་འདི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་མི་དམིགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཡོན་ཏན་འདི་ལྟ་བུ་དང་ལྟན་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་
ཕྱིན་པ་རྒྱ་དེ་ལས་སོ། ། བས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་དུས་ལའོ། ། པ་རོལ་དུ་
ཕྱིན་པ་དུག་གིས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་བྱང་ཆུབ་སྟེ། དེ་བས་ན་ཅི་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་
པ་ལ་སྦྱོད་པར་བྱ་བ་ཞེས་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་ནས་གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་ཤེས་

རབ་གྱི་པ་རྩོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འཁོར་གསུམ་ཡོངས་སུ་
དག་པ་མེད་པས་བྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལ་པ་རྩོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་དང་རྫོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་གྱི་རྒྱ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འཁོར་གསུམ་ནམ་པར་དག་པ་ནི་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རྩོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་ལ་རག་ལས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དྲོ། ། ཐབས་ལ་མཁས་པ་ལ་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་
ཐབས་གསུངས་པ་ནི་རབ་འབྱོར་གང་གི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ། ཅིའི་བྱིར་བས་མ་
པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་དོགས་པ་ལ་གཏན་ཆིགས་གསུངས་པ་ནི། དེ་དག་གི་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། བསམ་པར་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་གསུངས་པ་ནི། དེ་ལྟར་བསམས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། བདག་གིས་ཀྱང་ཆོས་དེ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རྩོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་
སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་སོ། ། སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་དེ་དག་རྫོགས་སུ་
ཐོབ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནམས་སོ། ། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བྱང་པར་བརྗོད་པའོ། ། དོན་འདི་ལ་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་
གདུལ་བྱ་ནམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་ཆད་དུ་བྱ་བའི་དོན་དུའོ། ། མེ་ཏོག་བཀྲམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་འཕམ་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གནས་སྐབས་སུ་ལེའུ་འདི་ལ་ལུང་བསྟན་པ་
སྟེ། དེ་བས་ན་དེ་ནམས་ཀྱིས་ཉེ་བར་མཆོན་པའི་ལེའུ་ནི་དེའི་ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་ཉི་ཤུ་ཙ་བརྒྱད་
པའོ། ། ། ། ། བསྐྱུས་པ་དང་བར་མ་དང་རྒྱས་པ་ལ་འདུག་པ་ནམས་ཀྱིས་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལས་བཅུམས་ཏེ། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རྩོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བསྟན་
པ་ལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱས་ནས་སྤར་བདེ་སྒྲག་ཏུ་གཟུང་བའི་དོན་དུ་ཐམས་ཅད་དུ་
བསྐྱུས་ནས་བཅོམ་ལུན་འདས་ཀྱིས་བསྟན་པར་མཛད་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་
ག་སོགས་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རིམས་པས་སོ། ། ཤེས་རབ་གྱི་
པ་རྩོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་དང་ལམ་
ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་དང་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་དང་རྟོག་པ་མེད་པའོ། ། ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཆགས་པ་མེད་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆག་པར་མི་རུང་བ་
ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། ། འོ་ན་རྒྱུད་ཟད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་
དཔེར་མི་བྱེད་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དབྱེར་མི་བྱེད་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། གང་གིས་དོན་དག་

པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཅིག་པའི་ངོ་བོ་འོ། ། འོ་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་དེའི་ངོ་བོས་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་
ཐལ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་བརྗོད་
པའི་དོན་དུ་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་འོ། །
གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་གཅིག་པའི་རང་བཞིན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡིན་ན་འོ་ན་འདི་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་འདི་ནི་རྣམ་པར་བྱང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་ཅི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་གསུངས་
པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་འཁྱར་བ་མེད་པར་མཉམ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གང་ཞིག་ཆོས་
རྣམས་ཀྱི་འཁྱར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་འདི་ནི་དེ་དང་མཉམ་པ་
སྟེ་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྒྲིབ་པའི་ངོ་བོས་ཀྱང་མ་ཡིན་འོ། ། འོ་ན་ཏེ་གང་གིས་འདི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་
གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམ་པར་རིག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེས་ཀྱང་འདི་རྣམས་མཉམ་པ་སྟེ། དེ་
བས་ན་མི་འཁྱར་བ་དང་མཉམ་པ་ཅིའི་ཕྱིར་བརྗོད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་
བདག་མེད་པ་དང་རྣམ་པར་རིག་པ་མེད་པར་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྗེས་སུ་རྟོགས་པས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
འདི་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་དབང་ནི་བརྟུན་པའི་སྤང་བའི་ངོ་བོ་འབྲུལ་པ་ཙམ་ཉིད་དེ། དེ་
བས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དེས་
ཀྱང་ཅིའི་ཕྱིར་ན་མཉམ་པ་ཉིད་དོ། ། འོ་ན་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་
ཉིད་རྟོགས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་ལ་ཡང་བསྟན་པ་དེས་དེ་ལས་ཤེས་ནས་མངོན་
སུམ་དུ་བྱ་བ་འོ། ། གལ་ཏེ་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱང་མེད་ན་ཅི་ཞིག་གང་གིས་གང་ལ་
བསྟན་པར་བྱ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་མིང་ཙམ་དང་
ཐ་སྙད་ཙམ་ཀྱིས་བརྗོད་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་དབང་ཡང་སྤྱིའི་ཡུལ་ཀྱི་ངོ་བོ་
ཉམས་སུ་ཁྱོད་བ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། ཐ་སྙད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འབྱུང་བར་འཁྱར་
ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཐ་སྙད་གདགས་པ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གང་ལ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
གལ་ཏེ་སྒྲ་གང་གིས་དངོས་པོ་གང་ཞིག་བརྗོད་པར་ཁྱུར་ན་དེའི་རང་བཞིན་ཉིད་དུ་འཁྱར་བ་
དེའི་ཆེ་གཟུང་བ་ལས་སྤྲོ་རྩལ་དུ་ཡང་བརྟུན་ལ་མི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱང་དངོས་པོ་དེ་མིང་དེས་
གཟུང་བར་འཁྱར་རོ། ། དེ་བས་ན་མིང་དེ་གང་གིས་གང་དུ་ཐ་སྙད་གདགས་པར་བྱ། གང་

གིས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གལ་ཏེ་བརྟུང་ལ་ཐ་སྟོང་དེ་མངོན་པར་གསལ་བ་ཙམ་དུ་ཐོབ་
པར་འགྱུར་ན་མར་མེ་ལས་བྱམ་པ་བཞིན་དུ་སྤར་ཡང་དངོས་པོ་དེའི་རང་བཞིན་ཉིད་དོ། །
གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཤིང་གི་སྒྲིམ་བཟའི་སྟོབས་ཀྱིས་དུས་ནམ་དུ་ཡང་བྱམ་པ་བརྟུང་པ་མ་
ཡིན་ནོ། ། དོན་ཐམས་ཅད་སྒྲ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཟའི་དབང་གིས་བརྟུང་པ་ཡིན་ནོ། ། སྒྲ་
ནམས་ནི་འགའ་ཞིག་དུ་ཡན་ལག་བཀུག་པར་བྱེད་ཅིང་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་བརྟུང་
ལས་ཐ་སྟོང་མ་ཡིན་ནོ། ། གང་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་ལ་མིང་སྒྲ་
ཆོགས་པ་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ། ས་དང་ས་གཞི་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་ལ་སྒྲ་
ཆོགས་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་
ཉེ་བར་བསྐྱུས་ནས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། བརྟུང་དུ་མེད་པ་ནི་བརྟུང་བྱ་དང་རྟུང་བྱེད་གྱི་ངོ་
བོས་ཐ་སྟོང་དུ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ལོ། ། འོ་ན་ཅི་ལྟར་དེ་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་
བྱིན་པ་བསྟན་པར་བྱ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཆད་མ་མེད་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་
བ་སྟེ། གང་ཞིག་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགོ་བཙུག་ཏེ་ཀྱིས་ཆད་
མ་དང་བྲལ་བ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་དུ་བསྟན་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་དོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱི་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི།
གཞུགས་ཆད་མ་མེད་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འོ་ན་ཉེ་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་དང་
དེ་ཕན་ཚུན་དུ་མཆོན་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོ་ལས་གཞན་ཆད་མ་ཞེས་བྱ་བ་དངོས་པོ་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་བྱིར་ཅི་ལྟར་དེས་རྗེས་སུ་འགོ་བཙུག་ཏེ་བཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་
ཐམས་ཅད་མཆོན་མ་མེད་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མཆོན་མ་
མེད་པ་ནི་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོའི་སྒྲིམ་པ་ཐམས་ཅད་མེད་པ་ལོ། ། དེ་ལས་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་རྗེས་སུ་རིག་པར་བྱལོ། ། འོ་ན་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་ཅི་
ཞིག་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་
བྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་འབྱེད་པ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་
ངོ་བོས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱ་བ་ལོ། ། དེ་ལས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་
རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། འོ་ན་ཉེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་དོན་གང་ཡིན་

ཞེན། གལ་ཏེ་ནམ་པར་དག་པ་ཞེས་ཟེར་ན་གང་གིས་ནམ་པར་དག་པ་ཡིན། བདག་ལ་ནི་མ་
ཡིན་ཏེ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། སྤང་པོ་ལྷ་ནམས་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནམས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་
ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་དེ་དག་
པས་སོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་རང་བཞིན་ཉིད་གྱིས་དག་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྟོང་བྱུང་
བའི་སྐབས་པའི་ངི་མ་ནམས་གྱིས་ངི་མ་ཅན་དུ་བྱེད་དོ། ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་སྤྲིན་དང་། ལྷན་
པ་དང་བ་མོ་ལ་སོགས་པ་ནམས་གྱིས་སོ། ། ཕྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཉིད་དེ་ནམས་
བསལ་བས་ནམ་པར་དག་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་རྒྱང་ལ་སོགས་པ་ནམས་གྱིས་
སྤྲིན་ལ་སོགས་པ་བསལ་བས་སོ། ། འོན་ཏེ་སྟོང་བའི་ངི་མ་ནམས་སྟོང་བ་མེད་པས་གཉེན་
པོ་མི་སྤྲིད་པས་ཏེ། དེ་བས་ན་ཐམས་ཅད་གྲོལ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། ། གཉེན་པོ་ཡོངས་སུ་
ཤེས་པ་ནི་བསྟན་པ་མེད་པས་དེ་བསྟན་པ་ཡང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ལོ། ། ཀུན་
བརྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡང་ཅུང་ཟད་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རི་བོང་གི་རྩ་བཞིན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོག་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདི་ཉིད་གཟུང་བ་དང་
འཇོག་པའི་ངོ་བོའི་དམིགས་པ་ཅན་གྱི་སྒྲིམ་པ་ནི་བཟོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པའི་
ངོ་བོ་ཉིད་མཛོད་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་ངེས་པའི་ཕྱིར་སྐབས་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་
བའི་དགོངས་པའོ། ། འོ་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གཉེན་པོ་སྐྱེས་པས་
ནམ་པར་དག་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་དེའི་འདུས་བྱས་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི། འགོག་པ་མེད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་ནམ་
པར་དག་པའི་ཕྱིར་ངི་མ་ཡོད་པ་ནམས་ཉིད་ལ་སྤང་བ་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། སྟོང་
བ་དང་མཉམ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོན་དང་བྲལ་བ་ཉིད་གྱིས་སྤང་ཡང་སྟོང་བ་དང་མཉམ་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། འོན་ཏེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ནམ་པར་དག་པ་ཡོད་མོད། ཆོས་
ཐམས་ཅད་ནི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ངི་མས་ངི་མ་ཅན་དུ་མཐོང་སྟེ། དེ་བས་ན་དུས་
ཐམས་ཅད་དུ་ནམ་པར་མ་དག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཐུང་ན་
ལས་འདས་པ་ཐོབ་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཅི་ལྟར་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་

བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའོ། ཅི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་མཉམ་པ་ཉིད་གྱིས་སོ། ཅི་ལྟར་དེ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དེ་ལྟར་དེ་རྣམས་
ཡང་ངོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་གྱིས་མཉམ་པ་ཉིད་ཅི་ལྟར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། མི་འོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་འོངས་པའི་དུས་ལས་སོ། ། མི་
འགོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདས་པའི་དུས་ལའོ། ། དེ་ལྟར་ན་དུས་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་
ཤེས་མི་སྦྱེ་ཤིན་ཏུ་མི་སྦྱེ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདི་ཙམ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་
དོན་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོགས་པ་སྦྱབ་བོ། ། འདི་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་དོན་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ཡོད་མོད། དེའི་དོན་དུ་དགའ་བ་ཉིད་གྱིས་ཤིན་ཏུ་དགའ་བ་ཡང་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞན་
དོན་ནི་དགའ་བ་སྟེ་སེམས་ཅན་རྣམས་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་དང་ཉོན་མོངས་པའི་ཞགས་པ་
རྣམས་གྱིས་ཤིན་ཏུ་བཅིངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། བདག་དང་གཞན་དུ་མི་ལྟ་བུའི་
ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བདག་དང་གཞན་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་དད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་མི་མཐོང་བའི་
ཕྱིར་རོ། ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བདག་ཉིད་དང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་
བའི་དོན་ཏོ། ། འདིའི་འོག་དུ་དགའ་བའི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ཅི་ལྟ་བུ་སོ་སོར་རྟོགས་པར་
བྱ་བ་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི། དེ་ལ་དང་པོ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དག་བཅོམ་པ་ཉིད་ལ་སོགས་
པའི་དགའ་བའི་འདུ་ཤེས་གསལ་བའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་འཕགས་པ་དག་
བཅོམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་ཐ་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་རྣམས་སོ། །
འཕགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྟེ། ཆོས་ཉིད་
ཙམ་གྱི་ཕྱིར་རོ། ། བྱུང་མི་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱུང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
སེམས་ཅན་གཤུལ་བའི་དོན་དུ་ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱུ་གི་ཞིང་དུ་འགོ་བས་དགའ་བའི་འདུ་
ཤེས་བསལ་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡུལ་མེད་ཅིང་ཕྱོགས་མེད་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཡུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་ཕྱོགས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། རང་བཞིན་གྱི་ངོ་
བོ་ཉིད་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་
དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་སོ། ། དེའི་ཡུལ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་མི་ལྟར་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཕྱོགས་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་མཁའ་བཞིན་དུ་ཆ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འཁོར་བའི་

བདེ་བ་ལ་དོར་བའི་འདུ་ཤེས་དགའ་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་འཁོར་བ་པ་
ནམས་ཀྱི་འགོག་པ་ལ་རབ་ཏུ་སེམ་པ་ཉིད་ནི་བདེ་བའི་འདུ་ཤེས་སྐྱེད་པ་ལོ། ། དེའི་ཕྱིར་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་རྗེས་སུ་རིག་པར་བྱལོ། ། རི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། གྱེ་མ་འདུ་བྱེད་
ནམས་མི་ཉག ། སྐྱེ་ཞིང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་ཏེ། ། སྐྱེས་ནས་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་བས། ། དེ་
བས་ལྟར་དུ་ཞི་ན་བདེ། ། ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། འདི་ཙམ་གྱིས་ནི་ཉིན་ཐོས་ཀྱི་འདུལ་བར་བྱེད་པ་
གསུངས་སོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འདུལ་བར་བྱེད་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་
ནི། དགའ་བ་མེད་ཅིང་དགའ་བ་དང་བྲལ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དགའ་བ་ནི་མངོན་པར་
དགའ་བ་ལ་འདིའི་དགའ་བ་ནི་འཁོར་བའམ་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་
དུ་འདིའི་དགའ་བ་དང་བྲལ་བ་ཡང་འཁོར་བ་ལས་མ་ཡིན་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ལས་ཀྱང་མ་
ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་འཁོར་བ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བར་གྱུར་ན་དེའི་ཆེ་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་
ཅན་འཁོར་བར་འགྱུར་རོ། ། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཡང་འཁོར་ཞིང་བདག་ཉིད་ཀྱི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ནམས་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། སྤྲིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་ནམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་དོན་དུ་རྒྱས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། ། སེམས་ཅན་ནམས་
ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། གལ་ཏེ་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བར་
འགྱུར་ན་ལྟར་བ་ལྟར་བ་ཉིད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ལ་སྟོས་པ་མེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་
ནམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་མུ་ངན་ལས་འདས་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་
གལ་ཏེ་འདི་འཁོར་བ་ལས་དགའ་བ་དང་བྲལ་བར་ཡང་འགྱུར་ན་ཉོན་ཐོས་ཀྱི་མུ་ངན་ལས་
འདས་པ་ཉིད་ལ་ལྟར་བར་འགྱུར་རོ། ། མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ལས་ཀྱང་དགའ་བ་དང་བྲལ་ན་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱང་ཉེ་བར་འཕེལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། ། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཡང་
འཁོར་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། ཅི་ལྟར་ཡང་འདི་དགའ་བ་དང་བྲལ་བ་དག་ལ་ཡང་དག་
པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། འདོད་ཆགས་མེད་ཅིང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བདག་ཏུ་འཇིན་པ་དང་དངོས་པོར་འཇིན་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར་འདོད་ཆགས་མེད་པ་ལོ། ། ཡིད་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཀློག་པ་དང་འཆི་བ་ལ་སོགས་པ་
ནམས་ལ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པར་རྟོགས་པས་འཁོར་བ་ལས་ཤིན་ཏུ་འདོད་ཆགས་

དང་བྲལ་བ་མེད་པའོ། ། ཅི་ལྟར་ཡང་འདི་ཞེས་བྱ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་ནས་
གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཟུགས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་
འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཐར་པ་ལ་འདི་
མངོན་པར་ཆགས་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆགས་པ་དང་མ་ཆགས་
པའི་ཞེན་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་རབ་ཏུ་
མི་དགའ་བའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཐར་པ་ལ་དེ་རྣམས་ཆགས་པ་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་
ཞེ་ན་ཆགས་པ་དང་མ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་གང་ཏུ་ཡང་ཆགས་པའམ་མ་ཆགས་པ་ཉི་ཤེས་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། འོ་
ན་ངོ་བོ་གང་གིས་དེ་རྣམས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའམ་འཁོར་བ་ལ་མཐོང་ཞེས་གསུངས་པ་ནི།
བྱང་ཆུབ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱའི་
མཆན་ཉིད་ཅན་ནོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ལོངས་སྟོང་དང་སྤྱལ་པའི་སྐྱའི་རང་བཞིན་ནོ། །
གཉིས་པོ་འདི་དག་ལ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གང་ཞིག་
ཁོང་ཏུ་ཆུད་པར་བྱེད་པ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། དེ་ལྟར་འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་
ལ་རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་མཆན་ཉིད་ཐར་པའི་རང་བཞིན་བརྗོད་ནས་རྒྱ་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་
ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཅས་བྱ་བ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་འདི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་ཐར་
པའི་སྒོ་གསུམ་ཉིད་ཀྱིས་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་དེ་བས་ན་འཁོར་བར་ལྷུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། མྱ་ངན་
ལས་འདས་པ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་ལྷུང་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་འབྲིས་པའི་དོན་ཏུ་གོམས་པར་གྱུར་པ་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་སོགས་པ་སུམ་ཅུ་ཙམ་བདུན་ནོ། ། སྤྲན་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐེག་པ་དམན་བ་
ལ་ལྷུང་བའི་ནད་ཆེན་པོ་འཕྲོག་པར་བྱེད་པའོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གསུངས་པ་ནི། དུམས་པ་
ཆེན་པོ་སྡོན་ཏུ་འགོ་བས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་རྣམས་ཀྱི་དུམས་པ་ནི་མདུན་ཏུ་འགོ་
བ་དེ་བས་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཅིའི་ཐར་ལྷུང་བར་
འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དུམས་པ་ལ་གནས་པ་རྣམས་གཅིག་སྤྲུལ་མ་ཟད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་ཆངས་
པའི་གནས་བཞིས་ཀྱང་གནས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅས་བྱ་བ་ལ་

སོགས་པ་སྟེ། འགའ་ཞིག་ཏུ་བྱམས་པ་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ་དེ་སྟོང་རྩེ་
ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་སྤྲུམས་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཙམ་བསྟན་ནོ། ། འདིས་ནི་
བྱམས་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པ་ཉིད་དོ། ། ཚད་མེད་པ་རྣམས་པ་བཞིན་པོ་འདི་
རྣམས་ཀྱིས་ཚངས་པ་ལ་ཆེར་གནས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཚངས་པར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་ལ་ཞེ་སྤང་མི་སྦྱིད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་
ལྟང་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་སྤང་མི་སྦྱིད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་བྱ་ངན་ལས་
འདས་པ་ལ་ལྟང་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཞེ་སྤང་ཐམས་ཅད་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་འཁོར་བ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་བསྒོམས་པས་མི་སྦྱིད་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བར་ལྟང་བ་
མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་འཁོར་བ་དང་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་
ཐར་པ་ཉི་བར་བསྟན་ནས་ཉི་བར་སྤྱད་པར་བྱེད་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཁོང་ཁྲོ་བ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འཁོར་བ་འདོར་བ་ལ་འདིའི་སྟོན་ལམ་མ་ཡིན་ཏེ་འདི་ཡང་འཁོར་བའི་
སྤྱག་བསྐལ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོར་འདོམས་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བས་ན་གཉི་ག་ལ་རབ་ཏུ་མི་གནས་
པའི་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་འབྱུང་པོ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁོང་ཁྲོ་མེད་
པ་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་སྟེ། དེར་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཁོང་ཁྲོ་ག་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་རྩེས་
འཁོར་བ་ཡོངས་སུ་མི་འདོར་པ་གསུངས་སོ། ། དེ་བས་ན་འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་
རང་བཞིན་འཁོར་བ་ཅི་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་མ་ལུས་པར་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྱུང་ཅེས་བསྟན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ཅི་ལྟ་བུ་གང་ཞིག་འདི་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་ཡང་བྱང་ཆུབ་སྐྱབ་པར་རྟུས་པ་མ་ཡིན་
ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རྒྱ་མཚོ་ལྷ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རྒྱ་མཚོ་ནི་ལྷ་མེད་པ་
སྟེ་སྟོང་བཞི་རྣམས་ལ་ཡང་དེའི་དབྱས་ཉིད་ཏུ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་སྟོང་པ་ཉིད་
ཀྱི་རང་བཞིན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡང་ལྷ་མེད་པའོ། ། རྒྱ་མཚོ་ནི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་
ཏུ་སྦྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་ཞེས་དཔེ་གཉིས་པ་གསུངས་པ་ནི་ནམ་མཁའ་ལྷ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་
བ་སྟེ། འོན་ཏེ་དེ་ལྟར་དངོས་སུ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཐོབ་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པར་འགྱུར་
རོ། ། འོངས་སྦྱོད་སྐྱུལ་པ་དག་ནི་ཅི་ལྟར་སྐྱབ་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རི་རབ་སྣ་ཚོགས་པའི་

ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཅི་ལྟར་རི་རབ་ནི་སྣ་ཚོགས་པའི་རིན་པོ་ཆའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ནམ་པ་
སྣ་ཚོགས་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་མཆན་དང་དཔེ་བྱད་ནམས་ཀྱིས་འབར་བའི་ལོངས་སྟོང་ཚྲགས་
པའི་སྐུ་ལ་སོགས་པ་ནམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནམ་པ་སྣ་
ཚོགས་པ་ཉིད་དོ། ། ཐབས་སུ་འགྱུར་བའི་བྱིན་པའི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་གང་
གི་ཆེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པས་ཡོངས་སུ་དག་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཆེ་ལོངས་སྟོང་དང་
སྐུ་ལ་པ་དག་ཀྱང་གྲུབ་པས་རབ་དུ་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གྲུབ་པའོ། ། བཅོམ་
ལྷན་འདས་འཁོར་བ་ལ་རབ་དུ་གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཆོས་སྐུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། ། མྱ་
ངན་ལས་འདས་པ་ལ་རབ་དུ་གནས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་ལོངས་སྟོང་དང་སྐུ་ལ་པ་
དག་གིས་དམིགས་པར་རབ་དུ་གྱུར་པས་ནམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དེ་ལྟར་
རྒྱ་མཚོ་སྤྲེལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་སྤྲེལ་མ་མཆིས་པའོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་
ཕུང་པོ་ལྗེའི་རང་བཞིན་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་དུ་འཛིག་རྟེན་དུ་རིག་པ་དེ་ལྟ་བུས་
ན་དེ་ནམས་ལ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲེལ་མ་མཆིས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་
བྱིན་པའི་སྤྲེལ་མ་མཆིས་པ་ཉིད་གསུངས་པ་ནི། གཞུགས་སྤྲེལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པས་སོ། ། དེ་ནི་སྐུ་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་ཕུན་སུམ་
ཚོགས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཅི་ལྟར་ཉི་མའི་
འོད་ཟེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་མཐའ་ཡས་པའི་འཛིག་རྟེན་ལ་སྣང་བར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་ཐོབ་པའི་བཅོམ་ལྷན་འདས་འཛིག་རྟེན་དུ་
སྣང་བར་མཛད་དེ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་མདོ་སྟེ་རྒྱན་ལས། ཅི་ལྟར་ཉི་མ་གཅིག་གྲོལ་བའི། ། འོད་
ཟེར་ནམས་ཀྱིས་འགོ་བ་སྣང་། དེ་བཞིན་ལན་ཅིག་ཤེས་བྱ་ཀུན། ། སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ནམས་
ཀྱིས་སྣང་། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟར་ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་སྣང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པའོ་བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཀྱིས་གཞན་དོན་གྱི་སྟོང་པ་བསྟན་པ་ལ་རག་ལས་པ་ཞེས་དེའི་ནམ་པར་དག་པ་
གསུངས་པ་ནི། སྤྲེལ་ཐམས་ཅད་སྤྲེལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྤྲེལ་ཐམས་ཅད་ནི་བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་རང་བཞིན་ཏེ། དེ་ནམས་ལ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲེལ་
མ་མཆིས་པ་ཉིད་དོ། ། སྤྲེལ་མ་མཆིས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ནམས་དང་ཡང་དག་པར་ལྷན་པ་ནི་

བྱང་ཆུབ་སྟེ་དེ་ནམས་ཀྱང་ནམ་པར་དག་པ་ལ་ནམ་པར་མ་དག་པར་སྲིད་པར་བྱེད་ཅིང་
གསུངས་པ་ནི། སངས་རྒྱུ་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི་
ཆོག་འདི་འདོན་པ་མ་ཡིན་ལོ། ། ཚད་མེད་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ནམ་པར་དག་པར་བྱེད་
པ་བཙུག་ལྟར་འདས་ཀྱིས་འགྲོ་བའི་དོན་བྱ་བ་སྟེ། སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ཀྱང་བསོད་ནམས་
དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཆོགས་ཉི་ལྔ་བར་བསགས་པ་ནམས་ཀྱིས་ནམ་པར་གྲོལ་པའི་དོན་དུ་རྒྱས་པ་ཞེས་
དེའི་ནམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཀྱང་གསུངས་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། ཡོངས་སུ་དག་པའི་སངས་རྒྱུ་གི་ཞིང་དུ་སངས་རྒྱུ་ནམས་འཁྱུངས་པ་དེ་བས་
ན་སྟོན་གྱི་འཛིག་རྟེན་དང་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་དག་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཏེ་ནམ་པར་དག་པ་
གསུངས་པ་ནི། སའི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སའི་ཁམས་དང་རྒྱུ་ཁམས་དང་མའི་
ཁམས་དང་རྒྱུ་གི་ཁམས་དང་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་གྱི་འཛིག་རྟེན་ལོ། ། ལྷ་པོ་
འདི་ནམས་དང་ནམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་ལོ། ། རྒྱུས་བྱ་དང་
གང་ཟག་འདི་ནི་ཁམས་དྲུག་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གིས་སོ། ། དེ་ལ་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་
རྟེན་དུ་དགོ་བའི་ཆོས་འཕེལ་བ་དང་། མི་དགོ་བའི་ཆོས་སྤངས་པས་ནམས་པར་དག་པ་ཉིད་
གསུངས་པ་ནི། དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བའི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཚད་མེད་པ་ནི་སྤྲུལ་
མཆིས་པ་ཉིད་བཞིན་དུ་ལོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་གྱི་འཛིག་རྟེན་ལ་ནམ་པར་
དག་པ་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བསགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་
ཅད་ནི་སངས་རྒྱུ་གི་ཞིང་གི་རང་བཞིན་ནམ་འདི་ས་ཡང་དག་པར་བསགས་པས་ན་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་བསགས་པ་ལོ། ། ནམ་པར་དག་པའི་སངས་རྒྱུ་གི་ཞིང་སྟེད་པར་
བྱེད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་དང་སྟོན་གྱི་འཛིག་རྟེན་
ནམ་པར་དག་པ་ལ་ཐབས་གང་ཡིན་ཞེས་ཐབས་ཀྱི་ཡང་ནམ་པར་དག་པ་གསུངས་པ་ནི།
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གང་
ཞིག་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནམས་དེའི་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ནམས་ཀྱི་སྤྲུལ་མཆིས་པ་
ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་དེ་སོ་སོར་རྟེན་པ་ཉིད་དང་དེ་ཐོབ་པ་ཉིད་དོ། ། གང་ཞིག་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ནམས་ཀྱི་གྲངས་སུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་དེས་དེའི་སའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་

པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་ཕུ་མ་མཆིས་པར་རིག་པར་བྱའོ། ། ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ནམ་པར་དག་པ་བཅོད་ནས་འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་ནམ་པར་དག་པ་གསུངས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཕུ་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་ནི་སྟོབས་བརུ་དང་མི་འཇིགས་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་སོ། ། ལྷན་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཕུ་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཞིག་གསུངས་པ་དེ་བཙམ་ལུན་འདས་ཀྱིས་རང་གི་རླུང་ལ་གནས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ནམས་གསུངས་པའོ། ། དེ་ལྟ་ན་ནི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་རབ་དུ་གནས་པར་བྱེད་པའི་རླུང་གཞན་ལ་གནས་པ་ནམས་ཞེས་བྱ་བ་བྱེ་བྱག་གོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ནམས་ལས་ཆོས་ནམས་གཞན་དག་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རླུང་ལ་གནས་པ་སྲིད་པ་སྟེ་དེ་ནམས་ཀྱི་ནམ་པར་གཞག་པ་གང་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཕུ་མེད་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འོན་ཏེ་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དེ་དང་དེར་བཅོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། བྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དེ་བས་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་ནམ་པར་དག་པ་བཅོད་པར་མཛོད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ཕུ་མེད་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཕུ་མ་མཆིས་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་རྣམས་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནམ་པར་དག་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འོན་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་རྣམས་སུ་མ་གྱུར་ཅིང་། སྤྲར་རི་བོང་གི་རུ་བཞེན་དུ་ཐམས་ཅད་དུ་ཆད་པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་ཅི་ནས་ཀྱང་དེ་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོས་མངོན་དུ་བྱ་བ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་མཐོང་བ་ནམས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བཅོད་པ་འདོད་པའི་བྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་ཅི་ནས་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་དམིགས་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ནམས་ཀྱིས་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞེས་དོགས་ནས་དེ་དག་གི་ཡང་ནམ་པར་དག་པ་གསུངས་པ་ནི། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་དག་གི་ཡང་ཕུ་མ་མཆིས་པ་ཁོ་ན་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། ། འོ་ན་དེ་དག་གི་འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱ་བ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡིན་མོད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་སྟོད་པ་ཕུ་མེད་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་

ལ་སོགས་པ་སྟེ། སེམས་ཀྱི་སྟོང་པ་ནི་སྟོང་པར་བྱེད་པའི་བྱ་བ་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། །
འདིའི་ཡང་སྟ་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ནི་སྟངས་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ལོ། ། མཉམ་པས་མཉམ་པར་དམིགས་པར་
བྱ་བ་དང་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོས་གནས་པའི་སྟངས་པ་ཉིད་འཛིན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་
གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ལྟར་འཛིན་པ་ཡང་དངོས་པོ་ལ་ཡོད་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་ལོ། ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་མཉམ་པས་མཉམ་པའི་དམིགས་པར་
བྱ་བ་དང་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོར་གནས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་དག་པར་སྐྱེས་པ་
འདི་ལ་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པ་དང་མི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་
མི་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་སྟོང་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་རྣམ་པར་དག་པ་
གསུངས་པ་ནི། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ཆོས་ཆད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
ཆད་མེད་པ་ཉིད་ནི་སྟ་མ་མཆིས་པ་ཉིད་སྟངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། ། དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྟངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་
ཞེས་རྒྱས་པར་བསྟན་ནས་དེ་ཡང་འདི་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྐྱབ་
པ་གང་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ། སང་གའི་སྐྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སང་
གའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེས་བུའི་སང་གའི་ནངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་སོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱི་
སྐྱ་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཉིད་ཀྱིས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱགས་པའི་ཕྱིར་གཞན་ཕྱིར་
ཆོལ་བའི་རི་དགས་ཐམས་ཅད་འཛིགས་པར་བྱེད་པའི་སྟངས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱའོ། ། དེའི་སྐྱོགས་པ་
ནི་བསྟན་པ་སྟེ། རང་གི་དོན་ལ་དངོས་པོའི་རྒྱ་ནོ། ། སང་གའི་སྐྱ་སྐྱོགས་པ་ཉིད་ནི་སྟངས་
ཉིད་བསྟན་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། འོན་ཏེ་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བསྟན་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཆོགས་པ་མཐོང་
བ་ཡིན་ཏེ། སྟངས་པ་ཉིད་ཅམ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་
འཕྲུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འཕྲུག་པ་མེད་པ་ནི་གཞན་ཏུ་མེད་པའི་དོགས་པ་ཉིད་
དོ། ། དེས་དོན་དམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་མདོ་སྟོར་བསྟན་པ་
གཞན་ཡང་ཡོད་དེ་འོན་ཀྱང་དེ་ཀྱན་རྗེས་པ་སྟེ་དོན་དམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ནི་སྟངས་པ་ཉིད་ཁོ་ན་
བསྟན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་རྣམས་གནས་འདིར་ཆོག་རྣམས་མང་བ་སྟོན་ཀྱི་པོ་ཏི་རྣམས་

ལ་འདོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་འདྲི་མཁན་ནམས་ཀྱིས་བག་མེད་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། ། བོ་ཏི་
དེ་ནམས་ཉིད་ལས། རབ་འབྱོར་གཟུགས་ནི་རྒྱ་མཚོ་དང་མཚུངས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྤྲུང་བསྟན་པ་ལ་དེ་ནམས་འདོན་པའི་བྱིར་རོ། ། འོན་ཏེ་གང་ཞིག་གིས་འདི་ནམས་རྒྱ་མཚོ་ལྷ་
མ་མཆིས་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་བྱུང་པར་ནམས་
གསུངས་པ་དེ་ནམས་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལ་མི་འབྱུང་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། གཞན་
དུ་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་བྱུང་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལ་ཡང་བྱུང་པར་དེ་ནམས་ཀྱིས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
དགོངས་ནས་དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་དོགས་ནས་གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཟུགས་ནི་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཅི་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་ལྷ་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ཀྱིས་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་རྒྱ་མཚོ་དང་མཚུངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་
བྱུང་པོ་ལྷ་ནམས་ཀྱང་རྒྱ་མཚོ་དང་མཚུངས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
གང་ཡིན་པ་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནམས་གང་ཡིན་པ་འདི་ནམས་ཐམས་ཅད་མཚན་
ཉིད་གཅིག་པའོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅས་བྱ་བའི་དགོངས་པའོ། ། དེ་
བཞིན་དུ་ནམ་མཁའ་དང་མཚུངས་པ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ནམ་པར་ཤེས་
པ་ནི་ནམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་རི་རབ་དང་མཚུངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཅོད་ནས་གཟུགས་ནི་ཉི་མའི་
དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འོད་ཟེར་འབྱུང་བ་དང་མཚུངས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྤྲུང་གྱི་བོ་ཏི་ནམས་ལ་
འདོན་པ་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཉིད་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཏེ་ཅི་ལྟར་རིགས་པ་སྤྲུང་ཆོས་
ནམས་གང་ཞིག་རྒྱ་མཚོ་ལ་སོགས་པ་ལྷ་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལ་བསྟན་པ་དེ་
ནམས་དེ་ལྟར་མཚུངས་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ་ཅི་ལྟར་གཟུགས་ནི་རྒྱ་མཚོ་དང་མཚུངས་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། རི་རབ་ནམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སོགས་ལ་སྤྲུང་
གཟུགས་ལྷ་མ་མཆིས་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་འདིར་
ཡང་རི་རབ་དང་མཚུངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འདིའི་རྗེས་ལ་གཟུགས་ནི་ལྷ་མ་མཆིས་པ་
དང་མཚུངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་འདོན་པ་གང་དུ་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་རིགས་པ་ཡིན་
ནོ། ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ནི་སྤྲུང་གཙོ་ཆེར་བསྟན་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ནི་

གཟུགས་དང་མཚུངས་ཞེས་བྱ་བ་བཟོད་པར་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། ། དེར་དེ་ཉིད་དང་མཚུངས་པ་
ཞེས་བྱ་བ་བཟོད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་འདི་འདོན་པར་མི་རིགས་པས་ཏེ་ཅི་
ལྟར་པོ་ཏི་སྒར་གྱི་མང་པོ་ནམས་ལས་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། གཟུགས་ནི་དགེ་བ་དང་མི་
དགེ་བའི་ཆོས་བསགས་པ་དང་བྲལ་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བསགས་པ་དང་བྲལ་བ་ནི་ནམ་པར་
བྲལ་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ལ་ནི་གཟུགས་ཁོ་ན་དེ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་
གཟུགས་ནི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་བརྩམས་པ་དང་མཚུངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་
དོན་ཏོ། ། གཟུགས་ནི་བྲལ་བ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་ཅི་སྲིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་
བར་གྱིས་སོ། ། གང་ཞིག་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་དེ་ནམས་ཉིད་གཟུགས་ཏེ་
ཐ་མི་དད་པར་ཉེ་བར་བཏགས་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དང་མཚུངས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་ཏོ། ། གཟུགས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་བྲལ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་དེ་ཉིད་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
དོ། ། དེ་ཉིད་ནི་གཟུགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ། ། གཟུགས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་སྐབས་འདི་ལ་
གཟུགས་ཀྱི་སྐྱུ་གསུངས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། གཟུགས་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྟོང་པ་
ཉིད་སྐྱ་མ་མཆིས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། ། གཟུགས་ནི་སེམས་ཀྱི་སྟོད་པ་ལས་བྱུང་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཀྱི་སྟོད་པ་གང་ཞིག་འདྲིན་པའི་བྱ་བ་ལོ། ། དེའི་འབྱུང་བ་ནི་ཐ་མི་དད་
པར་བཏགས་པ་དེ་དང་མཚུངས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། མི་དམིགས་པའི་བར་དུ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་སྒར་ཅི་སྐད་གསུངས་པའི་གཟུགས་ནི་བྲལ་བ་སྟེ། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་གཟུགས་ཀྱི་
དེ་བཞིན་ཉིད་ཅས་བྱ་བ་གང་ཞིག་གསུངས་པ་དེ་ལ་སྟོས་པའི་བར་གྱི་སྐྱེལ། ། གཟུགས་ནི་
བྲལ་བ་དང་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་གཟུགས་ཀྱི་མི་
དམིགས་པ་ཉིད་དང་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་ཐ་མི་དད་པར་བཏགས་པའི་ཕྱིར་དེ་དང་
མཚུངས་པའི་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། རབ་འབྱུར་དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཅི་ལྟར་འདི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་དང་ལམ་ཤེས་པ་
ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒར་བསྟན་པ་ནམ་པ་གཉིས་ཀྱང་མདོར་བསྡུས་ནས་ལཱ་འདི་ལ་དེ་ལྟར་ཉེ་
བར་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། རྗེས་སུ་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་ཆོལ་བར་བྱ་
བའོ། ། དེ་ནས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེ་ན་གསུངས་པ་ནི། རྗེས་སུ་རིག་པར་བྱེད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཡི་

གཏི་ཆོགས་ཀྱིས་ཐོས་པར་འགྱུར་བའོ། ། རྣམ་པར་སྒྲིབ་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་གྱི་ལུས་ཀྱིས་
ཤེས་པར་འགྱུར་བའོ། ། འཇུག་པ་ནི་དད་པར་འགྱུར་བའོ། ། རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ནི་བླ་པ་ཉི་
ལུ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞུང་དང་དོན་དེ་དག་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འདིའི་སྒོ་ལ་གནས་པར་
འགྱུར་བའོ། ། སེམས་པ་ནི་གསུངས་པའི་དོན་རྣམས་ལ་གྲངས་ཀྱི་གོ་རིམས་ཀྱིས་དུས་ཅི་ལྟ་
བར་ཉི་ལུ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འཇུག་པ་ནི་དོན་དེ་ལ་རིགས་པས་དཔྱེད་པར་འགྱུར་བའོ། །
ཉི་ལུ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ཙམ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེ་ཆོམ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པས་འདི་ནི་དེ་
བཞིན་དེ་ཞེས་བྱ་བ་འདྲིན་པར་འགྱུར་བའོ། ། བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བ་ནི་བྱིན་སོ། ། སྐྱོམ་པ་ལ་
བར་ཆད་བྱེད་པའི་སྒྲིབ་རྣམ་པར་སྤངས་པ་ནི། རྒྱ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལ་སྒྱུ་ནི་
སྐྱོམ་པ་པོ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཡོད་བཞིན་དུ་རྟོག་པ་དང་བཀྲུས་སྟེ་དོན་དུ་པ་རོལ་པོ་རྣམས་ལ་
དེ་ལྟར་ཉི་ལུ་གནས་པའོ། ། གཡོ་ནི་རུས་པ་ཡོད་ཀྱང་རྗེས་སུ་མི་སྒྲུབ་པའོ། ། ལེ་ལོ་ནི་ཁ་ན་
མཐོ་བ་དང་བཅས་པའི་དངོས་པོ་ལ་མདོན་པར་ཆགས་པའོ། ། སྐྱོམ་སེམས་ཐམས་ཅད་ནི་
བདག་ཅེས་བྱ་བ་དང་པ་དག་གི་ཞེས་བྱ་བ་དང་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་དང་ཆོར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་
མདོན་པར་ཞེན་པའོ། ། སྐྱོམ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ཁི་ཙའི་མཐའ་ཅན་ལས་ཡུ་ཙའོ། ། དེས་ན་སྐྱོམ་
སེམས་སོ། ། བདག་ལ་བསྟོད་པ་ནི་བདག་ནི་གཡེང་བ་མེད་པ་དང་རབ་དུ་བྱུང་བ་དང་
གཟུགས་བཟང་བ་དང་བལྟ་ན་སྒྱུག་པ་དང་མང་དུ་ཐོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། གཞན་
ལ་སྒྲིབ་པ་ནི་གཞན་རྣམས་རིགས་དམན་པ་ལས་སྐྱེས་པ་ཅི་སྲིད་དུ་ཐོས་པ་མང་བ་མ་ཡིན་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། སྤྱོད་བདག་ལ་སོགས་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་འདིའི་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་
ཤེས་རབ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་དེ་སྤྲོད་པའོ། ། ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོག་པ་གང་
ཞིག་ནི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དོ། ། དེའི་ཆེ་འདི་རྟོག་པར་དཀའ་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟེ། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སོ། ། སངས་
རྒྱུ་ཀྱི་ཞིང་དང་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཇུག་གོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འོ་ན་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མདོ་འདི་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་པའི་གཙོ་བོ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་
ཡང་དང་ཡང་དུ་རྣམ་པ་མང་པོས་འདིར་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་མདོ་རྟོགས་པའི་བར་དུ་བསྟན་པ་
ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་འདི་ཞེས་ལ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ལན་ཅིག་དགག་པ་ཙམ་བྱེད་པར་འགྱུར་

རོ། ། ཆེན་མོ་རྣམས་ལས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་བསྟན་ཏེ་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་བྱི་
སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལོ། ། དེ་རྣམས་འདིར་ཅིའི་བྱིར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཞེ་ན།
བསྟན་པ་ཁོ་ན་སྟེ་འོན་ཀྱང་མིང་གཞན་གྱིས་སོ། ། མིང་གཞན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་གང་ཡིན་
ཞེ་ན། འོན་གཞན་གྱི་ངག་དོན་གཙོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐབས་སུ་བབ་པའི་མིང་ནི་བསྟན་པ་སྟེ་
བརྗོད་པ་ལོ། ། དེ་བརྗོད་པ་གཙོ་བོའི་ངག་གི་ཡན་ལག་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཉི་ཆེ་བའི་ངག་
དོན་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཅི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསུངས་
ཏེ། རབ་འབྱོར་ཁྱོད་སྟོབས་པར་བྱས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་ནས་ཅི་སྲིད་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་
གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མ་འཁོལ་མ་དམིགས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་གང་ལ་
གདམས་པར་བབྱེ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་འདིའི་གདམས་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་
བའི་ངག་གིས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་གདམས་ངག་བཙོ་བོ་ཉིད་དུ་གསུངས་སོ། ། གང་ཞིག་
ཡང་འདི་ཉིད་དུ་གསུངས་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མ་དམིགས་ཞེས་བྱ་བ་དེས་ནང་སྟོང་པ་
ཉིད་དོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ལོ། ། ཇི་སྐད་དུ་སྟོབ་
དཔོན་བྱུགས་ཀྱི་གང་པོའི་ཞལ་སྤྲུལ་ནས་ཀྱིས་གསུངས་པ། རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་རབ་དབྱེ་བས། ། གོ་
རིམས་ཅི་ལྟར་སྟོང་ཉིད་ཀྱི། ། བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས་བསྟན་པ་ནི། ། མིང་གཞན་གཞན་གྱིས་ནི་
ཤེས་པར་བྱ། ། ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། འོན་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གཅིག་ཤུ་ཁོ་ན་སྟེ། གང་ལ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཅིག་པར་འཇུག་རོ། ། དེ་བས་ན་ཅི་ལྟར་དེ་ཉིད་
ཀྱི་རྣམ་པ་མང་པོར་དབྱེ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། བདེན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ལ་
བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་མང་དུ་ཐ་དད་པར་འཇུག་ཏེ་རང་གི་དོ་བོས་ནི་མ་
ཡིན་ནོ། ། འདིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་རབ་ཏུ་སྦྱར་བར་གྱུར་
པ་ནི་འདི་ལྟར་བསམ་པར་བྱེད་དེ་གལ་ཏེ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ན།
བདག་ཉིད་བདག་གི་མགོན་པོ་སྟེ། ། བདག་ཉིད་ཀྱིས་ནི་བྱས་པའི་ལས། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་རྣམས་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་ཞེས་བསམ་པར་བྱེད་ཅིང་། དང་པོ་ནང་གི་ཆོས་
རྣམས་གང་ཞིག་གཟུགས་དང་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་བབྱུང་ནས་བསམ་ཞིང་བདག་
ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲིའི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དངོས་པོ་ཅུང་ཟད་དོན་དམ་པར་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །

འདི་ལྟར་གང་གི་ཕྱིར་ཟབ་པོ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་སྐྱ་བ་དེའི་དོན་དུ་གང་ཟག་
མེད་པ་ཉིད་བསམ་པར་བྱའོ། །གང་ཞིག་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཟབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིར་མོས་པ་
རྣམས་དེའི་དོན་དུ་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ལ་མེད་པ་ཉིད་བསམ་པར་བྱེད་དེ་དེ་གཉི་གའི་
དོན་དུ་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ལ་མི་ནི་བདག་གི་བས་སྟོན་ངོ་། །དེ་བཞིན་དུ་ན་པ་ཞེས་བྱ་
བ་སོགས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་སྟོན་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་འགའ་ཞིག་དུ་བརྟན་པ་སྟེ།
འགའ་ཞིག་དུ་མིག་ནི་མིག་གིས་སྟོང་། རྣ་བ་ནི་རྣ་བས་སྟོང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་པའི་སྟོན་ནས་དེའི་ཕྱིར་གཉི་ག་ལྟར་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་མིག་ལ་བརྟག་པ་རྣམ་
པ་བཞི་སྟེ། མིག་ཉིད་བདག་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། བདག་ནི་མིག་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་།
མིག་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་དང་། བདག་ལ་མིག་ཅེས་བྱ་བའོ། །མིག་ཉིད་བདག་ཅེས་བྱ་བ་འདི་
ནི་མིག་ལ་བདག་དུ་འཛིན་པའོ། །བདག་ནི་མིག་དང་ལྡན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ནི་
མིག་ལ་བདག་གི་བར་འཛིན་པའོ། །དེ་ལ་འདི་རྣམས་འཛིན་པ་རྣམ་པ་བཞི་པོ་མིག་ལ་མི་
དམིགས་པའི་རྣམ་པ་དང་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པས་སྤངས་ཏེ། ཡང་དག་པར་རབ་དུ་ཤེས་
ཤིང་མིག་ནི་བདག་དང་བདག་གི་བས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་
རྗེས་སུ་མཐོང་ངོ་། །དེ་བཞིན་དུ་ན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་པའི་སྟོན་ནས་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པའི་སྟོན་ནས་མིག་ནི་
རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་མིག་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་མིག་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་
མིག་ཅེས་བྱ་བའོ། །དེ་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང་རྗོད་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་པས་འཛིན་པའི་མིག་
ཅེས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ཀུན་དུ་བརྟགས་པའི་མིག་གོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་
རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གནས་པའི་མིག་གི་རྣམ་པར་སྤང་བ་ནི་རྣམ་
པར་རྟོག་པའི་མིག་གོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་རྣམ་པ་དང་བྲལ་བ་དང་མིག་གི་རྣམ་
པར་སྤང་བ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་གྱུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མིག་ཅེས་བྱ་བར་བརྗོད་དོ། །དེ་ལ་མིག་ནི་མིག་གིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
མིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མིག་གོ། །མིག་གི་བྱ་བ་ནི་ཀུན་བརྟགས་དང་རྣམ་པར་རྟོག་
པའི་མིག་གིས་སོ། །སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །དེ་བཞིན་དུ་

ན་བ་ནི་ན་བས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་སྒྱུར་བར་བྱའོ། ། འོན་ཏེ་དོན་
དམ་པ་ནི་བཟློན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་མིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་མིག་གི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཏུ་སྒྱུར་ན་བཟློན་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་ཅིའི་ཕྱིར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མིག་ཅས་
བྱ་བ་བཟློན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ནི་བདེན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་གང་ཞིག་མིག་ལ་སོགས་པ་དང་
གཟུགས་དང་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་སྒྱུར་པའི་རྣམ་པ་འདི་ཆ་
དང་བྲལ་བ་རྣམ་པ་གཅིག་པ་ཡང་དེ་གང་གི་ཆེ་རབ་ཏུ་སྟོན་པའི་དོན་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་
པས་བཟློན་པར་འདོད་པ་ཡིན་ན། དེའི་ཆེ་འགོ་བ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་
ཉིད་དང་སྒྲའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་བྲིའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་
ཀྱིས་སོ་སོར་བྱས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ཀྱི་དེ་བཞིན་དེ་ནི་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་དེས་བཟློན་པ་
མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་གང་ཞིག་འདི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མིག་ལ་སོགས་པ་དེ་ནི་ནང་གི་བདག་ཉིད་
ཀྱི་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བ་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཅས་བྱ་བར་
བཟློན་དོ། ། དེ་ལྟར་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱང་ཟབ་པོའི་འཛིན་པ་ལོག་
པར་འགྱུར་རོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་འདི་ལ་ནི། ཅི་སྐད་ཏུ་གསུངས་པ། བདག་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་མི་དམིགས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་བདག་གི་ངོ་བོ་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་མ་མཐོང་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཅི་སྐད་གསུངས་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མི་མཐོང་སྟེ། ། གང་ཞིག་བདག་ཅས་སྐྱབ་པས་
གསུངས། ། ནང་གི་དངོས་པོ་ཟབ་པོའི། དེ་ནི་སྟོང་ཉིད་བཟློན་པ་ཡིན། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། སྤར་
ཕྱིའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་བཟའ་བར་འཛིན་པ་ལོག་པའི་དོན་ཏུ་ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམ་པར་
གཞག་པ་ཡིན་ནོ། ། བཟའ་བར་འཛིན་པ་ཡང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཕྱི་རོལ་པ་
རྣམས་ཀྱི་བདག་གི་བའི་ལྟ་བ་དང་། ཆོས་འདི་ལ་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་
པས་སོ། ། དེ་ལ་སྤྲ་མ་ལོག་པའི་དོན་ཏུ་གཟུགས་ནི་སྟོང་སྟེ་བདག་དང་བདག་གི་བས་ཞེས་བྱ་
བའོ། ། གཉིས་པ་ལོག་པའི་དོན་ཏུ་གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱིས་སྟོང་སྒྲ་ནི་སྒྲས་སྟོང་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྤྲ་མ་བཞིན་ཏུའོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་རྣམས་ལ་བདག་དང་བདག་གི་བ་
དང་བྲལ་བ་དེ་རྣམས་ཉིད་ཀྱི་གཟུངས་དང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་བྲལ་བ་ནི་ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་

ཅེས་བྱ་བར་བཞེད་དོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་འདི་ལ་གཟུགས་ཉིད་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་རྣམ་པར་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཞིག་གསུངས་པ་དེས་འདི་བསྟན་དོ། ། སུང་པོ་རྣམ་པར་
གཞག་པ་ལ་ནི་དབང་པོ་ལྷ་མིག་དང་། རྣ་བ་དང་། ལྷ་དང་། རྩེ་དང་། ལུས་ཞེས་བྱ་བ་དང་།
གཟུགས་དང་། སྒྲ་དང་། ཇི་དང་། རོ་དང་། རེག་བྱ་ཞེས་བའི་ཡུལ་རྣམ་པ་ལྷ་ནི་གཟུགས་སུ་བྱ་
བ་སོ་སོར་འཛོམས་པས་ན་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་ནང་གི་གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ལ་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ནས་ལོ། ། མིག་གིས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་གཟུགས་དང་
རྣམ་པ་ལ་སོགས་པས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མེད་པ་ནི་བྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །
ཅི་སྐད་གསུངས་པ། གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས། ། སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བཞེད་པས་
སྒྲུང་། ། བྱི་ཡི་སྦྱེ་མཆེད་རྣམས་འདིར་ནི། ། བཟའ་བྱ་རྣམས་ནི་དགག་པར་མཛད། ། དེ་ལྟར་
ནང་དང་བྱིའི་བཟའ་པོ་དང་བཟའ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤངས་ནས། ། ནང་དང་བྱིའི་སྦྱེ་མཆེད་
འདུས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ལུས་ལ་ཡང་བདག་དང་བདག་གི་བར་ལྷ་བ་སྤངས་པའི་བྱིར་གང་
ཞིག་འདི་ནང་དང་བྱིའི་སྦྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་ཆོགས་པ་དེ་ཡང་བདག་དང་བདག་གི་པའི་ངོ་
བོས་སྟོང་པ་ཞེས་བསམ་པར་བྱེད་པ་འདི་ནི་བྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། སྒྲར་འདི་ལྟར་བསམ་
པར་བྱེད་དེ་གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཡིན་ཅི་ལྟར་བརྟན་པ་དང་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་
འགོ་བ་འདི་ཅི་ལྟར་རྟོག་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མཐོང་བ་སྒྲར་འདི་ལྟར་ངེས་པར་བྱེད་དེ་
རྟོག་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་མེད་
པར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་འདི་ཅི་གྲིད་དུ་ཅི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་མཐོང་བའི་མཛོན་པར་
རྟོགས་པ་མེད་པ་དེ་གྲིད་དུ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཡོངས་སུ་སྒྲོན་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་
ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ཐོག་མ་མེད་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོས་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། ། ལས་དང་ཉོན་
མོངས་པའི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་དེ་རྣམས་ཀྱང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་སྟོང་པ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་སྟོང་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པ་
ནི་རྟོག་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་བཞེད་དོ། ། ཅི་ལྟར་སྦྱུ་མ་མཁན་པོས་སྦྱུ་མའི་
སྤྲུགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལྷ་བ་བཅིངས་ནས་སྤང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བསྟན་
པར་བྱེད་དེ། མིག་བཅིངས་པ་དེ་རྣམས་ལ་སྦྱུ་མའི་སྤང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་རང་གི་

སྒྲུང་བའི་ནམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་ལ་རྒྱུན་དུ་འགྱུར་རོ། ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱང་སྐྱེ་
མའི་སྒྲུང་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་ལ་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། ། སྒྲུང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་
དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོས་འཇུག་པ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་
བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་རྣམས་གསུམ་ལ་ཡང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཉིད་འབྱུང་བ་མ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་དུ་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་མ་རིག་པས་མཐོང་བ་བཅིངས་པ་ལས་དང་བཟོ་དང་
ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྐྱེ་མའི་སྒྲུང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལྟར་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་
དེ་རྣམས་རང་གི་སྒྲུང་བའི་ནམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་ལ་རྒྱུན་དུ་འགྱུར་རོ། ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་
རྣམས་ཆོས་དེ་རྣམས་ལ་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཀུན་བརྟགས་པའི་བྱི་རོལ་གྱི་ཆོས་
རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོས་འཇུག་པའི་བྱིར་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཉིད་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་
ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་ཆོས་
རྣམས་ཀྱི་མ་བཅོས་པ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པ་ལ་ལ་ཞིག་རང་བཞིན་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་དེའི་ཆེ་དེ་
རྣམས་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། ། རྒྱ་དང་རྒྱུན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་སྐྱེ་བའི་
དོན་དུ་ལྟོས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། ལྟོས་པ་ཡང་ཡན་ཏེ་དེ་བས་ན་དེ་རྣམས་ཀྱི་རང་
བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་གསུངས་པ་ནི། རང་
བཞིན་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ། སྤྲུལ་ནི་ཅི་ལྟར་འབྱུང་བར་འགྱུར། ། གང་བྱིར་རང་བཞིན་མ་
བཅོས་པ། ། གཞན་དུ་ལྟོས་པ་མེད་པའོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། ། གང་གི་བྱིར་འདི་རྣམས་ཀྱི་རང་
བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་བས་ན་འདི་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །
གང་གི་བྱིར་རང་བཞིན་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་སྟོང་པའོ། ། དེ་བས་ན་རང་བཞིན་མེད་པའི་
དོན་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་དོན་དང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
པར་འབྱུང་བའི་དོན་ཞེས་བྱ་བ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཅི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
པར་འབྱུང་བ་གང་། ། སྟོང་ཉིད་དེ་ཉིད་ཁྱོད་ཀྱིས་འདད། ། ཅེས་བྱ་བའོ། ། གང་གི་ཆེ་ཅི་ལྟ་བ་
བཞིན་ཀྱི་མཐོང་བ་སྐྱེས་པའི་མ་རིག་པའི་སྤྲུགས་ཀྱིས་ཞུགས་པ་རབ་དུ་ཞི་བར་འགྱུར་ན་དེའི་
ཆེ་སྒྲུང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲ་བའི་ཆོས་དེ་རྣམས་དང་དེས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་ཆོས་རྣམས་དང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རྟུབ་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་

འདི་གནས་པར་གྱུར་པའི་སྟོང་གི་འཛིག་རྟེན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་པ་ནི་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་
ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་བཞུགས་ཏེ། སྐར་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ལྟར་བསམ་པར་བྱེད་དེ།
སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པས་ཅི་ཞིག་ཡོད་དམ་ཡང་ན་མེད་ཅེས་བྱ་བའོ། བསམ་
པར་བྱེད་ཅིང་དེའི་འདི་ལྟར་འགྱུར་རོ། ཅི་ལྟར་སྲུ་དག་གིས་ངི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་མཐོང་ནས་
གྲོང་ཁྱེར་གྱི་སློ་སྐྱེས་པ་བྱིས་བཙལ་ནས་མཐོང་ཞིང་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་སློ་ཉམས་པ་སྟེ། སྟོང་པའི་སློ་
སྐྱེས་པ་དེར་སྟོང་པའི་སློ་སྐྱེས་པ་ལས་གྲོང་ཁྱེར་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བ་དངོས་པོ་གཞན་ཅུང་ཟད་
ཡོད་པ་ཞེས་སྐྱབས་བར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ། དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་བཏགས་པའི་གཟུགས་ལ་
སོགས་པའི་ངོ་བོ་རྣམས་མཐོང་བ་ལས་ཆོས་ཀྱི་སློ་སྐྱེས་པ་བྱིས་ཅི་ལྟ་བུ་བཞིན་པའི་ཡོངས་སྲུ་
ཆོལ་བས་ཅི་ལྟ་བུ་བཞིན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བས་ཆོས་ཀྱི་སློ་ཉམས་པ་སྟོང་པའི་སློ་སྐྱེས་པ་
དེ་ལྟར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཆོས་གཞན་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་སྐྱབས་བར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཅི་
སྐད་དུ་གསུངས་པ། ཀུན་བརྟགས་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་བྱིས་པ། སྟོང་ཉིད་བདུད་ཅི་བསྟན་པ་
ནི། གང་གི་དེ་ལ་ཡང་འཛིན་པ། བྱིད་ཀྱི་དེ་ནི་ཆུང་བོས་པ། ཞེས་བྱ་བའོ། དེ་ལྟར་ན་
སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ་གང་གི་བྱིར་ཆོས་རྣམས་ཐམས་
ཅད་སྟོང་པ་དེའི་བྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་ཡང་བཞུགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། གལ་ཏེ་
སྐད་པར་གྱུར་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཆོས་གཞན་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་
འདི་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའོ། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་འདིར་མདོ་འདི་ལ་ཤེས་པ་གང་
གིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་སྟོང་པ་ཞེས་ཤེས་པ་དེས་ནང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་སྤང་བོས་བསྐྱེས་པ་དེའི་སྟོང་པ་ཉིད་བཞུགས་པ་ཉིད་དེ། དེའི་བྱིར་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་
པའོ། འདིར་ནི་དོན་འདི་རྟོགས་པར་བྱའོ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་ཀུན་དུ་བརྟགས་པ་དང་གཞན་
དབང་གི་ངོ་བོ་དང་ཡོངས་སྲུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། དེ་ལ་ཀུན་དུ་བརྟགས་པ་
ནི་རི་བོང་གི་རྩ་དང་འདྲ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་མ་ཡིན་ནོ། གཟུང་བའི་ངོ་བོ་མ་
ཡིན་པ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཡོངས་སྲུ་གྲུབ་པ་ནི་མཉམ་པས་མཉམ་
པའི་དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོས་གནས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རིག་པར་
བྱ་བ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོང་ཡུལ་འོ། འདིས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་

བཅུ་དྲུག་གི་ནམ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་འབྲིས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲིང་
ཡུལ་ལོ། མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་རང་བཞིན་སྟོང་
པ་ཉིད་གཅིག་ཁོ་ན་སྟེ། གཅིག་གམ་གཉིས་སམ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་
ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་བསྒྲོམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་འཕེལ་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པ་ནམས་ལྷག་མཐོང་གིས་མང་བར་བྱས་པའི་མཉམ་པར་མ་བཞག་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སོ་སོར་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ། ། དེས་ཞི་གནས་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུན་གྱི་ནམ་པར་
རྟོག་པས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། སྤར་ཞི་གནས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་སྐྱེ་བར་མི་བྱེད་དམ་ཞེ་ན།
སྟོང་རྗེས་འཁོར་བ་ཡོངས་སུ་མི་འདོར་བའི་བསམ་པས་སེམས་ཡིད་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་
ནི་ཆོགས་ཡོངས་སུ་མ་རྟོགས་པས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་ཅིང་ཉན་ཐོས་བཞིན་
དུ་ཡོངས་སུ་བྱ་བ་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན། ས་རོལ་ཕྱིན་པ་འདི་ནམས་ཀྱུན། །
ཀྱན་རྗེས་ཉིད་དུ་བསྐྱབ་པ་ནི། ། བམ་མཁའ་ལ་ནི་ས་བོན་ལྟར། ། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མི་སྐྱེད་པའོ། །
དེ་བས་ན། རྒྱལ་སྤངས་འདི་ནི་ཡང་དག་མཐའ། ། མངོན་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། ། སྟོང་རྗེས་
ཡོངས་སུ་འགོགས་བྱེད་པར། ། གལ་ཏེ་འདི་ནི་མི་འགྱུར་ནའོ། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདི་ཉིད་ལས་
གསུངས་པ། འདི་ནི་ཡོངས་སུ་འབྲིས་པར་བྱ་བའི་དུས་ཡིན་གྱི་མངོན་དུ་བྱ་བའི་དུས་ནི་མ་
ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་བས་ན་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་ཉེ་བར་
བཅིང་བར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་འབྲིས་པ་ཤེས་པའི་དུས་ལ་ལྷག་མས་གཞན་
དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་གནས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ཡང་ནམ་པར་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཅེས་བྱ་བའོ། ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་མེད་པའོ། ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད་པ་
ནི་ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤུ་རིའི་བྱ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བའོ་
ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ཉིད་དོ། ། ཅི་སྐད་དུ། གང་གིས་དེ་མཐོང་གང་གསུངས་པ། ། དེ་ནི་ནང་
གི་ཞེས་བྱར་མེད། ། ཅེས་བྱ་བའོ། ། འདི་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། སྤར་བསམ་པར་
བྱེད་དེ་ཅི་ཞིག་དོན་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱང་མེད་དམ། གལ་ཏེ་དེ་སྟོང་པར་འགྱུར་ན་ཅི་ལྟར་དེའི་
དོན་དམ་པ་ཉིད་དོ། ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་རྟོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནི་དེ་ལ་ཅི་ལྟར་
དམིགས། གལ་ཏེ་དེ་ནི་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་ཞེས་

ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། སྐར་འདི་ལྟར་ངེས་པར་བྱེད་དེ། འོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚོས་འགའ་
ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཞིག་འདི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོའི་གྲུབ་པའི་གནས་
སྐབས་དེ་ནི་ཚོས་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྐྱབ་བར་མི་རུས་སོ། ། གང་
གི་ཕྱིར་དེ་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པའི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་གཉིས་མེད་པའི་མཆན་ཉིད་རྣམ་
པར་གཞག་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་གི་ཕྱིར་མེད་པའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྐྱབ་བར་རུས་པ་
མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ནི་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་སྐྱབ་བར་མི་རུས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་གཉིས་དང་བྲལ་
བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ཡོད་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ན་དངོས་པོའི་
བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་ཞེས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་མཐར་འགྱུར་རོ། ། འོན་ཏེ་མེད་པ་
ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རི་བོང་གི་རྩ་བཞིན་དུ་ཤིན་དུ་ཡང་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་
སྐར་བ་འདེབས་པའི་མཐར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་གཉི་ག་ལྟར་ཡང་བརྗོད་པར་མི་རུས་པ་
དེའི་ཕྱིར་མེད་པ་དང་འབྲ་བའོ། ། རྩོམ་ལྟ་བུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནི་དེ་ལ་དམིགས་ཞེས་བྱ་བ་
གང་ཞིག་ཡང་བརྗོད་པ་དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཅུང་ཟད་དམིགས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཀྱང་འཁོར་བ་ཐོག་མ་
མེད་པ་ལ་སྐར་འཛིན་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གོམས་པ་དེའི་ཆེ་ལ་ཡང་ཤེས་པ་པོའི་རང་བཞིན་
ཀྱི་བདག་ཉིད་ལས་གཟུང་བ་མེད་ཀྱང་རང་གི་བདག་ཉིད་འཛིན་བཞིན་དུ་འཇུག་པ་ཞེས་ཉེ་
བར་བརྟགས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་དེ་མཉམ་པས་མཉམ་པའི་དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་དམིགས་
པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་དམིགས་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ཉིད་
ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། མཉམ་པས་མཉམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་འདི་ལྟར་འཇུག་པ་སྟེ་
འོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཚོས་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་འདི་ནི་འོན་དམ་པ་སྟོང་པ་
ཉིད་ཅེས་བྱ་བའོ། ། ཅི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། ཁྱོད་ཀྱི་ཅུང་ཟད་སྟེས་མ་ཡིན། ། ཅུང་ཟད་འགག་
པར་བྱེད་པ་ཡིན། ། སྐ་མ་ངེ་ལྟར་དེ་བཞིན་ཕྱིས། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་རྟོགས། །
འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་རྟེན་པ། ། བསྐྱེད་པ་ལ་ནི་མི་རྟེན་པས། ། ཡེ་ཤེས་མཆོན་མ་དང་
བྲལ་བ། ། རྣམ་པ་གང་གིས་ཡོད་མ་ཡིན། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་འདི་ལ་ནི་ལྟའི་བྱ་དག་ཚོས་
ཐམས་ཅད་ནི་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་མི་ལམ་ལྟ་བུའོ། ། ཅི་སྲིད་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་

ཀྱང་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་མི་ལམ་ལྟ་བུ་ལོ། ། ལྟའི་བྱ་དག་ལྷ་འདས་པ་ཡང་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་མི་ལམ་
ལྟ་བུ་ཞེས་བདག་སྒྲུའོ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཞིག་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འདི་བཞུན་པ་ཡིན་ནོ། །
ཅི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། ཆོས་རྣམས་སོ་སོར་ཆོལ་བ་ནི། ། ཏྲག་པ་ཞེས་སུ་བཟོད་པ་ཡིན། ། དེ་
བས་དོན་དམ་མེད་པ་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཞེས་གསུངས་པ་ལོ། ། ཅི་ལྟར་དོན་དམ་པའི་རྣམ་
པས་མཐོང་བ་དེའི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། ཡང་བསམ་པར་བྱེད་དེ་གལ་
ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ན་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་སྟོང་པར་འགྱུར་རོ། །
དེ་ལྟར་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་གྲངས་མེད་
གསུམ་ཀྱིས་རྟེན་པའི་ཡང་འདུས་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཉིད་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
སྤྱིར་བཏགས་པར་བྱེད་དེ་འདུས་བྱས་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་གཞན་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་
ཏེ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་འདུས་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་རོ། ། གང་གི་ཕྱིར་འདུས་བྱས་
ཞེས་བྱ་བ་འདུས་བྱས་ནས་ཡང་དག་པར་འབྱུང་ཞིང་རྒྱ་དང་རྒྱུན་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་པའི་ཕྱིར་
འདུས་བྱས་ཞེས་བཟོད་དོ། ། གལ་ཏེ་འདུས་བྱས་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་འགའ་ཞིག་ཡོད་པར་གྱུར་
ན་དེ་ནི་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། གང་གི་ཕྱིར་དོན་དམ་པའི་ཆོས་གང་
གིས་ཀྱང་བྱེད་མི་རུས་སོ། ། དེ་བས་ན་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པ་ལས་ཀྱན་
ནས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་མིང་དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱུ་བ་
དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཞིག་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དེ་རྣམས་ཀྱང་ཐ་
སྙད་དུ་ཡོད་པ་ལོ། ། དེ་བས་ན་མཆན་གཞི་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །
གང་གི་ཕྱིར་དོན་དམ་པའི་ཆོས་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་མཆན་ཉིད་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
ཆོས་གཅིག་ལ་ནི་མཆན་ཉིད་གསུམ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་དོན་དམ་པ་འདུས་བྱས་
ཀྱི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་འདི་ནི་འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། ཅི་སྐད་དུ་
གསུངས་པ། གང་ཞིག་བརྟེན་ནས་དེ་མ་སྦྱེས། ། གང་གི་བདག་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་གསུངས། ། ཞེས་
བྱ་བ་ལོ། ། སྤྱིར་བསམ་པར་བྱེད་དེ་འོ་ན་འདུས་མ་བྱས་རྣམས་ནི་དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་
ཡོད་དེ་འདུས་མ་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་མེད་པ་ལ་དོན་དམ་པར་དགོ་བ་ཐར་པ་འབྱུང་
ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གིས་དོན་དམ་པར་དགོ་བ་ལྷ་འདས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐོབ་པ་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་ཅན་མས་ལ་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། སྐར་འདི་ལྟར་ངེས་པར་བྱེད་དེ་འདུས་མ་བྱས་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ཆོས་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདུས་བྱས་མེད་པའི་རང་
བཞིན་གྱི་ཕྱིར་བཟོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ་དོན་དམ་པ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟ་
སྟེ་ནམ་མཁའ་ནི་འདུས་བྱས་མེད་པའི་མཆན་ཉིད་དོ། ། འདི་ལས་གཞན་གྲུབ་པའི་མཆན་ཉིད་
འདིའི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། སོ་སོར་བརྟགས་པའི་འགོག་པ་ཡང་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་མེད་པའི་མཆན་ཉིད་དོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སོ་སོར་བརྟགས་པ་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པ་ཡང་
འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་འཇིགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའོ། ། དེའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལྷགས་
ཀྱིས་ཀྱང་འདི་དག་དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ལྟ་སྟོན་
ཅི་དགོས། དེ་ཅན་མས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་འདི་ནི་འདུས་མ་བྱས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་
བའོ། ། ཅི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། དགེ་བ་གཉིས་ནི་ཐོབ་དོན་དུ། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་དགེ་བ་ནི་འདུས་
བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་པའོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་འདི་ལས་ཅི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། སྦྱིན་
པའི་ས་རོལ་དུ་སྦྱིན་པ་འདི་ནི་འཕེལ་བ་དང་སྦྱིན་པའི་ས་རོལ་དུ་སྦྱིན་པ་འདི་ནི་འགྲིབ་པའོ་
ཞེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ལ་འདི་ལྟར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། འོན་
ཀྱང་སྐར་འདི་ལ་འདི་ལྟར་འབྱུང་སྟེ་འདི་ནི་མིང་ཅམ་མོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ། སྦྱིན་པའི་ས་རོལ་དུ་
སྦྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། ། དེ་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བཟོད་པར་བྱ་
བ་མ་ཡིན་པའི་དོན་གྱི་སྐར་ཅི་ཞིག་འཕེལ་བའམ་འགྲིབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེས་ན་སྦྱིན་པ་ལ་
སོགས་པ་འདུས་བྱས་ཀྱི་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཅན་མས་ལ་ཡང་དམིགས་པ་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་
སྦྱིན་དང་བཅས་པ་དང་། བཟོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པའི་དགེ་བ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་
འགོག་པ་ལ་མི་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱིན་མེད་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་གསུངས་ཞེས་བྱ་
བའོ། ། ཅི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། སྦྱིན་དང་བཅས་དང་སྦྱིན་མེད་པའི། ། འཕེལ་དང་འགྲིབ་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར། ། འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཅན་མས་ཀྱི། ། དགེ་བ་ཅན་མས་ནི་འགག་པའོ། ། ཞེས་
བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། ། སྐར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་ལྟར་བསམ་པར་བྱེད་དེ་གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་
ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ན་དེའི་ཆོ། སེམས་ཅན་ཅན་གང་ཞིག་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ལ་

དུས་གསུམ་དུ་འཁོར་བར་འཁོར་བ་གང་དག་གི་སེམས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་མཐུན་ནས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། དེ་ཅམས་དུས་གསུམ་དུ་སོན་པ་ཡོད་པ་ཉིད་དོ། །
སྤྱི་འདི་ལྟར་ངེས་པར་བྱེད་དེ་སེམས་ཅན་གཅིག་ཉིད་ལ་མཐའ་གསུམ་ལ་མིང་གསུམ་འབྱུང་
བ་ཡིན་ཏེ། མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བ་དང་འདས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གལ་ཏེ་སེམས་ཅན་
དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་མིང་གཅིག་ཉིད་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་འདས་
པའི་མཐའ་ཡང་མཐའ་ལས་འདས་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་གཉི་ག་ལ་ཡང་རོ། ། དེའི་སྒྲིབ་པ་ཉིད་
ནི་མཐའ་ལས་འདས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཉིད་དོ། ། ཅི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། ཉག་དུ་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་
ཕྱིར། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། སྤྱི་འདི་ལྟར་བསམ་པར་བྱེད་དེ། ཕྱིས་པ་ཅམས་ལ་འཁོར་བ་རིང་། །
ཞེས་བྱ་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་དག་སྒྲིབ་དག་འཁོར་བ་འདི་ནི་ཐོག་མ་དང་ཐ་
མ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་དེ་བས་ན་འཁོར་བ་ཡོད་དོ། ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་དང་དེའི་སྒྲིབ་
ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་ཞེས་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཡང་འདི་ལྟར་ངེས་པར་བྱེད་དེ་
འཁོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཆོག་གིས་སོ། ། གལ་ཏེ་འཁོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་ཡོད་པར་གྱུར་ན་དེའི་ཐོག་མ་
ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་ཐ་མ་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། ། ཐོག་མ་མེད་པ་དང་ཐ་མ་མེད་
པ་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་འགའ་ནི་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཏེ་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་དག་མེད་ན་
དབུས་མ་བཀག་པའི་ཕྱིར་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། གང་གི་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་དག་མེད་པ་དེའི་ཅི་ལྟར་
དབུས་ཡོད་པར་འགྱུར། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་དག་ལ་སྟོས་ནས་དབུས་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་པ་ཡིན་
ནོ། ། གལ་ཏེ་འཁོར་བ་མེད་ན་གང་དུ་སེམས་ཅན་ཅམས་འཁོར་ཞེ་ན་འཁོར་བ་ནི་འདི་ཉིད་
དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་གལ་ཏེ་ལ་ལ་ཞིག་འཁོར་བར་གྱུར་ན། དེ་ནི་ཉག་པར་འགྱུར་
རམ་མི་ཉག་པར་འགྱུར་ཉག་པ་ནི་འཁོར་བ་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་མི་
འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་ཉག་པ་ཡང་འཁོར་བ་མ་ཡིན་ཏེ་སྐད་ཅིག་མ་དེ་དང་དེར་འཇིག་པ་
ཅམས་ལ་གང་གི་འཁོར་བ་འབྱུང་བར་འགྱུར། ཅི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། ཉག་པའི་འཁོར་བ་མེད་
པ་སྟེ། ། མི་ཉག་པ་ལ་འཁོར་བ་མེད། ། མི་ལམ་བཞིན་དུ་འཁོར་བ་གསུངས། ། རྒྱུད་ཀྱིས་དེ་
ཉིད་རིག་པ་མཆོག་ དེ་བས་ན་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འཁོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་

ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ནི་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་གཉིས་པོ་འདི་ནི་མདོ་འདི་ལས། ཀློ་ཤི་ཀ་གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གང་གཏེ་ཁྲུང་གི་བྱེ་མ་དང་མཉམ་པའི་བསྐལ་པར་གནས་པར་འགྱུར་ཞིང་སེམས་ཅན་སེམས་ཅན་ཞེས་ཆོག་ཏུ་བརྗོད་ཀྱང་འོན་ཀྱང་དེར་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་སྟེ་བའམ་འགག་པར་འགྱུར་རམ། བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་གསོལ་པ། དེ་ནི་མ་ལགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གིས་བསྟན་ཏོ། ། སྟེ་མེད་འགག་པ་མེད་པའམ། ། སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་སོགས་པས་གསལ། ། སེམས་ཅན་དང་ནི་འཁོར་བ་ལ། ། དེས་ན་སྟོང་ཉིད་བདེན་པར་བསྟན། ། ཡང་ཅི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། འཁོར་བ་མི་འདོར་དོན་དུ་ཡང་། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། སྐར་འདི་ལྟར་བསམ་པར་བྱེད་དེ་གལ་ཏེ་དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་ཅི་ལྟར་ལོངས་སྟོན་རྒྱུ་གས་པའི་སྐྱེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་འཁོར་བ་རི་སྤྱིད་གནས་པར་འགྱུར། དེ་བས་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པ་ལ་ཡང་དགེ་བ་རྣམས་ཡོད་པ་ཉིད་དོ། ། ཅི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་ནི་བསོད་ནམས་དག་གི་རྒྱ་མཐུན་པ་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་རྒྱུད་མི་འཛུལ་བ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་བས་ན་དོར་བ་ནི་རྣམ་པར་སྐྱེལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་འདུས་བྱས་གཞན་རྣམས་ལ་དོར་བ་ཡོད་ཀྱང་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་མི་འདོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེ་ན། སྐར་ངེས་པར་བྱེད་དེ་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ནི་རེ་ཞིག་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་སྐར་དེ་ལ་བརྟེན་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་མི་ཐོས་ཅིའི་ཕྱིར་ཡོད་པར་འགྱུར། གང་གི་ཕྱིར་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་ནི་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་མཆོན་ཉིད་གང་གིས་ཀྱང་ཆོས་གཞན་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་པར་མི་རུས་སོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དངོས་པོར་བརྗོད་པའི་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་དང་འགོག་པ་དང་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱིས་བརྗོད་དེ། འོན་ཏེ་ཡོད་པར་གྱུར་ན་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་མེད་པ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་སྟེ་བ་མི་འབྱུང་། དེ་བས་ན་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟེ་བ་གཞན་འགོག་པར་འགྱུར་བའི་ཆོས་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་ཅེ་ན། འདི་ལྟར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་རྟག་པ་རྣམས་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། མི་རྟག་པ་རྣམས་ལ་ཡང་ཅུང་ཐོས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་སྟེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་རང་བཞིན་

གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ཅུང་ཟད་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཏེ་ཡང་
འཇུར་ན་སྐར་འདུ་བྱེད་གཞན་ནམས་ལ་དེའི་རྒྱུ་ལ་སྐྱེ་བ་ལ་གཤམ་བྱེད་ཅེ་ན། དེ་ཡང་ཡོད་
བམ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཕྱང་པོའི་ས་བོན་མ་ལུས་
པར་ཆོག་པའི་ཕྱིར་སྐར་མི་སྐྱེད་པའོ། ། རང་བཞིན་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དེ་ལ་ནི་མྱ་ངན་ལས་
འདས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་ཀྱང་མྱ་ངན་
ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་གཞན་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་
ལྟ་སྟོས་ཅི་དགོས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡང་དགེ་བ་མི་
འདོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནམས་ཀྱི་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་
ཅེས་བྱ་བའོ། ། བཙམ་ལུན་འདས་མ་འདི་ལས་ནི་ཅི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་གང་ཡང་བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་དེ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་
ཅེས་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་བ་ནམས་སྒྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་
མི་ཟད་པར་དོར་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ནམས་ཀྱི་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཅི་སྐད་དུ་
གསུངས་པ། དགེ་བ་ནམས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ལ། དེ་འགོ་མི་ཟད་པ་དེ་བཞིན། ། ཉག་པ་ཉིད་དེ་
དབྱེ་བ་ནམས། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དེ་གང་དུ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། སྐར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་
ལྟར་བསམ་པར་བྱེད་དེ་གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་སྟོང་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་འདི་སེམས་ཅན་
ནམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་རྒྱུར་པ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ནམས་དང་གང་ཞིག་
སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་རྒྱུར་པ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་བསམ་པ་དང་བག་
ལ་ཉལ་དང་ལྷག་པར་མོས་པ་ནམས་དང་རིགས་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་ནམས་རིག་པར་མི་
འཇུར་རོ། ། གང་དག་གི་དབང་གིས་སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱིས་བསམ་པ་དང་བག་ལ་ཉལ་
མཁྱེན་པ་དང་ལྷག་པར་མོས་པ་སྤྲོ་ཆོགས་པ་མཁྱེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཆོས་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྐར་འདི་ལྟར་བསམ་པར་བྱེད་དེ། ཆོས་ནམས་འདི་དག་ནི་
ཆོས་གཞན་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གང་གི་ཕྱིར་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་འགོ་བ་
གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱད་པར་འདི་ནམས་སོ། ། དེ་བས་ན་འདི་དག་ནི་ཆོས་གཞན་ཉིད་དུ་མེད་པ་
ཁོ་ནའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། གང་ཞིག་ཡང་བརྗོད་པ་རིགས་ནི་རང་

བཞིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གང་གི་ཕྱིར་རིགས་ནམ་པར་དག་པའི་
ཕྱིར་ཅི་སྲིད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་འཇུག་གོ། ། དེ་ལ་ཡང་མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་ནས་
ཅི་སྲིད་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཅས་བྱ་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གྲུབ་པ་སྐྱེ་མཆེད་དུག་གི་བྱང་པར་
ནི་རིགས་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཀྱང་དེར་ཡང་སྙིང་རྩེ་དང་ཤེས་རབ་ཉིད་གཙོ་
ཆར་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་དག་པ་འགྲོ་བ་ཅི་སྲིད་དུ་འགྲོ་བའི་དོན་སྦྱབ་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་སྙིང་
རྩེ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བདག་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་རིགས་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད་པ་
ཡིན་ནོ། ། བཙུན་ལྷན་འདས་མ་འདི་ལ་ནི་གང་ཞིག་ནམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་
བརྗོད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་བསྟན་ནོ། ། ཅི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། བྱང་གི་
བདག་ཉིད་སྟོང་ཉིད་ལ། ། རང་བཞིན་ཀྱི་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད། ། ནམ་པར་ཤེས་པའི་ངོ་བོའི་
རིགས། ། སྙིང་རྩེ་ཤེས་རབ་བདག་ཉིད་འདོད། ། ཅས་བྱ་བའོ། ། སྤྱིར་འདི་ལྟར་བསམ་པར་བྱེད་
དེ་གང་ཞིག་ཆོས་ནམས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་འདི་ནམས་གཟུགས་སུ་བྱ་བའི་མཆོན་ཉིད་ནི་
གཟུགས་སོ། ། ཉམས་སུ་སྦྱོང་བའི་མཆོན་ཉིད་ནི་ཆོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ནམས་
ཡོད་པ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱང་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། སྤྱིར་འདི་ལྟར་ངེས་པར་
བྱེད་དེ། གལ་ཏེ་མཆོན་ཉིད་འདི་ནམས་ནི་མཆོན་གཞི་ལས་ཐ་དད་པ་དེ་ནམས་ཀྱང་མཆོན་
གཞི་ལས་སྤར་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། ། དེའི་ཆོ་མཆོན་གཞི་དེ་མཆོན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཕྱིས་
སྐྱེ་བ་དེའི་ཕྱིར་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ། འོན་ཏེ་ཕྱིས་མཆོན་ཉིད་ནམས་ཡིན་ན་དེའི་ཆོ་
མཆོན་ཉིད་སྐྱེས་པའི་སྤྱི་རོལ་ཏུ་མཆོན་གཞི་དེ་མཆོན་ཉིད་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཕྱིས་ཀྱང་འདིའི་
མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ། འོན་ཏེ་མཆོན་གཞི་དང་མཆོན་ཉིད་དག་ལ་ལྷན་ཅིག་ཉིད་དུ་
འཇུག་པ་དེའི་ཆོ་དེ་དག་སྤར་སོ་སོར་མ་མཐོང་བ་དག་ལ་མཆོན་གཞི་ནི་འདི་ཡིན་མཆོན་
ཉིད་ཀྱང་འདི་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་མཆོན་གཞི་དེ་མཆོན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་
དུ་འགྱུར་རོ། ། འོན་ཏེ་མཆོན་གཞི་དང་མཆོན་ཉིད་དག་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་ཡིན་ན་དེའི་ཆོ་
མཆོན་གཞི་དང་མཆོན་ཉིད་ཅི་ཞིག་བརྗོད་པར་འགྱུར་ཏེ་མཆོན་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ལ་ནི་དེ་ལས་
ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་མཆོན་ཉིད་ཀྱང་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། ། ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། མཆོན་
ཉིད་མཆོན་གཞི་ལས་གཞན་ན། ། གལ་ཏེ་མཆོན་གཞི་མཆོན་མེད་འགྱུར། ། གཞན་ཉིད་མེད་

ལ་དེ་དག་མེད། ། ཁྱོད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གསལ་བར་གསུངས། ། མཚན་གཞི་མཚན་ཉིད་དེས་
གྲོལ་བ། ། ངག་གི་བཟོད་པ་སྤངས་པ་སྟེ། ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྤྱན་གྱིས་ནི། ། འགྲོ་བ་འདི་ནི་ཞི་
བར་གཞིགས། ། དེའི་ཕྱིར་མཚན་ཉིད་རྣམས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་
བརྟགས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱེས་
བྱ་ཆེན་པོའི་མཚན་སུམ་ཅུ་ཙུག་གཉིས་གང་ཞིག་ཡང་གང་གི་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
འབད་པར་བྱེད་པ་དེ་རྣམས་ལ་ཡང་དངོས་པོའི་ལྟ་བ་སྤངས་པའི་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བསམ་པར་བྱེད་དེ། སྟོང་པ་ཉིད་གསུམ་པོ་འདི་དག་
ནི་མདོ་ལས་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཉིད་མེད་པར་བསྟན་པར་མཛད་པའི་བཙམ་ལྡན་
འདས་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཞེས་ཉོགས་པར་བྱའོ། ། ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། གཞུགས་སོགས་
མེད་དང་དེ་ལྷས་དང་། ། གནས་པའི་མཚན་ཉིད་འཇིག་པ་ནི། ། དོན་ནི་གོ་བ་ཞེས་བྱའོ། །
ཡང་འདི་ལྟར་བསམ་པར་བྱེད་དེ་གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་པ་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་སྟོབས་དང་
མི་འཇིགས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མེད་དོ། ། སྟོང་རྗེ་དང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་མེད་པ་དེའི་ཆེ་གང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་གང་འབད་པར་འགྱུར། དེ་
བས་ན་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་རྣམས་ཡོད་དོ། ། དེ་ཡོད་པས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་
རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཡང་ངེས་པར་བྱེད་དེ་གལ་ཏེ་དོན་དམ་པའི་ཆོས་
འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན་ན་དེ་རྟག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། ། གང་གི་ཕྱིར་འགྱུར་བ་དང་རྣམ་པར་
འགྱུར་བའི་ཆོས་རྣམས་ནི་དོན་དམ་པའི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱི་འདི་ཉིད་བདེན་
པ་ཉིད་དང་དོན་དམ་པ་ཉིད་གང་ཞིག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟ་ན་
གལ་ཏེ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པ་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་དེ་རྣམས་སྤར་ཡང་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་འཁོར་བར་མི་འགྱུར་རོ། ། འོན་ཏེ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པ་
ཡིན་ན་དེ་ལྟ་ན་ནི་ཐར་པ་ཉིད་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་ཆོས་འདི་རྣམས་ནི་ཀུན་
དུ་བརྟགས་པ་སྟེ་འགྱུར་བ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་
ཅེས་བྱ་བའོ། ། ཅི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། དབང་བྱེད་བྱ་བ་དང་བྲལ་སྟོང་། ། སྦྱུ་མ་བཞིན་དུ་རྒྱུན་
ལས་འབྱུང་། ། མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀུན། ། རང་བཞིན་མེད་པར་གསལ་བར་

མཛད། ། མདོ་འདི་ལས་ནི། ཅི་སྐད་དུ་གསུངས་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་མཛད་པར་གྲུབ་པ་ལས་
གཞན་ཡང་སངས་རྒྱུ་གི་ཆོས་རྣམས་སམ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་རྣམས་ནི་དམིགས་
པ་མ་ལགས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འདི་བསྟན་པའོ། ། ཡང་ངི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། སངས་
རྒྱུ་གི་ཆོས་རྣམས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་རྣམས་ལ་མི་མཐོང་ངོ་། ། ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་
ཀྱིས་བསྟན་པ། ། སྟོབས་བརྩལ་སོགས་སྟོང་པ་སྟེ། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། སྤར་འདི་ལྟར་བསམ་པར་
བྱེད་དེ་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་གང་ཞིག་འདི་བདག་ལ་མི་དམིགས་པ་གསུངས་པ། དེ་ལ་མི་
དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་གཞན་ཡོད་དེ་གལ་ཏེ་མི་དམིགས་པ་མེད་པར་གྱུར་ན་བདག་
དམིགས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞེ་ན་ཡང་ངེས་པར་བྱེད་དེ་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་གཞན་
རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་གལ་ཏེ་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་པར་གྱུར་ན་དེའི་སོ་སོར་དམིགས་
པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟར་ན་དམིགས་པའི་རང་བཞིན་ཅི་ལྟར་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་
འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཉིད་དམིགས་པ་དང་དེ་ཉིད་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་
ནི་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཏེ་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པ་མེད་ཅེས་བྱའོ་སྟུམ་ན། དེ་ལྟར་
ནི་མི་དམིགས་པར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མི་དམིགས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་མི་
དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། བདག་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་མེད་པ་ནི་
དེ་དང་དེར་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། མདོ་འདི་ལས་ནི་
བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་ཆེན་པོ་དང་སེམས་ཅན་དུ་ལྟ་བུ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་བསྟན་པ་མཛད་པར་
འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཞིག་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་ལ་གདོང་མ་ནས་ཞིབ་ཉིད་
གསུངས་ཀྱི་དེའི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ཇི་སྐད་དུ་
གསུངས་པ། བདག་སོགས་ལྟ་བུ་ཆད་པ་ནི། ། ཆེན་པོའི་གང་ཞིག་བྱེད་འགྱུར་བ། ། དེ་ཕྱིར་
གང་ཟག་བདག་མེད་ནི། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཀུན་དུ་གསུངས། ། ཡང་འདི་ལྟར་བསམ་
པར་བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་བས་ན་དངོས་པོ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོད་པར་བྱའོ། ། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་མེད་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རབ་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཆོས་རྣམས་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་ཅེས་
བྱ་བའོ། ། འོན་ཏེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གལ་ཏེ་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་ནི་

འདིར་ཆོས་ནམས་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ཉིད་བཟོད་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བས་ན་དེ་ལ་ཐོབ་པ་གང་
ཡིན་ཐོབ་པ་ནི་ཡོད་དེ་གང་གི་ཕྱིར་ཀན་དུ་བརྟགས་པའི་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་ནི་ནམ་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་པར་གྱུར་པ་ལ་ཀུན་བརྟགས་
པའི་ཆོས་དེ་ནམས་ཉིད་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་ནི་ཆོས་
ནམས་ཀྱི་ཆ་གཅིག་གིས་ཡོད་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དེ་བས་ན་ཐོབ་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་དོ་ཞེ་ན།
ཡང་ངེས་པར་བྱེད་དེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཆོག་འདིའི་
དོན་གང་ཡིན། ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་འདིས་ཀུན་དུ་བརྟགས་པའི་ཆོས་ནམས་
དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ནམས་བཟོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཀུན་དུ་བརྟགས་པའི་ཆོས་ནམས་
ནི་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གྱིན་དུ་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བཟོད་དོ། ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་
པའི་ཆོས་ནམས་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་དེས་ན་དངོས་པོ་ལས་ལོག་པའི་ནམ་པ་
དངོས་པོ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དོན་འདི་ལ་བཟུང་ནས་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བཟོད་
དོ། ། འབྱུང་བས་ན་དངོས་པོ་སྟེ། དེ་བས་ན་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ནམས་ནི་དངོས་པོ་ཞེས་བཟོད་
དོ། ། དེ་ལས་བསྐྱོད་པ་བཟོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བའི་ནམ་པ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བས་དེ་བཞིན་ཉིད་བསྟན་པའོ། ། དེ་
ལྟ་ན་ནི་ཆོས་ནམས་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་འདི་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཇི་སྐད་དུ་
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ། གང་ལ་མེད་པ་དེ་དེས་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་
དུ་ཤེས་སོ། ། གང་ཡང་འདིར་ལྟག་མར་གྱུར་པ་དེ་འདིར་ཡོད་པ་ཞེས་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་
དུ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཆེར་སོ་སོར་
འབྲེལ་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའོ། །
བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་འདི་ལས་ཅི་སྐད་དུ་གསུངས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་
བདེན་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་རབ་འབྱོར་ཅི་སྲིད་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དངོས་པོ་མ་བྱས་པ་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པས་མངོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། མ་བྱས་པ་ནི་དངོས་
པོའི་ངོ་བོས་སམ་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོས་མ་སྐྱེས་པའོ། ། དེས་ན་འདི་གསུངས་སོ། ། ཇི་སྐད་
དུ་གསུངས་པ། ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ། ། ཤེས་བྱ་གྲགས་མཛད་ནམ་པ་དེས། ། ཆོས་

གྱི་བདག་མེད་བསྟན་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་རིག་པས་ནམ་ཀུན་དུ། ཞེས་བྱ་བའོ། རྣམ་པ་ཀུན་དུ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་འཕ་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོས་ཀྱང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
མེད་པ་གསུངས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། མདོ་འདི་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམས་བསྟུབ་པའི་དོན་དུ་རིགས་
པ་རྣམས་མ་བརྗེད་པ་ཉིད་དོ། འོན་ཀྱང་མདོ་གཞན་ལས་གསུངས་པ་སོ་སོར་མཆོམས་སྦྱར་
བར་བྱ་བ་གང་ཞིག་སྟོབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་ཉེ་བར་བསྟན་པར་མཛད་པ་དེས་ན་འདིར་འཐད་
པ་རྣམས་ཀྱི་ཆ་ཙམ་བསྟན་དོ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་སྟོབ་དཔོན་ཕྱགས་ཀྱི་སྤང་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་
ཀྱང་། གཏན་ཆོགས་ངག་རྣམས་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱ་བ་ཙམ་ནི་མཆོན་པའོ། ཆངས་པའི་བྱ་
སོགས་མདོ་རྣམས་ལ། ཀུན་དུ་རིགས་པ་རྣམས་ཞེས་བྱ། ཞེས་བྱ་བའོ། གསུང་རབ་ལས་
འབྱུང་བའི་རིགས་པ་འདི་དག་བསམ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
རྟོགས་པ་ལ་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་སྟེ་དང་དེ་རྣམས་ལས་མཐོང་ནས་འཕགས་པ་
སྟོབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཐེག་པ་དབུ་མ་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་
རྣམས་ལ་རྟོག་གོ་བའི་རིགས་པ་རྣམས་ལས་མཆོན་ཉིད་དང་མི་འབྲ་བ་ཉིད་རྒྱས་པར་མཛད་
དོ། གང་གི་བྱིར་རྟོག་གོ་བའི་རིགས་པ་རྣམས་ནི་པ་རོལ་པོ་ཐམ་པ་ཙམ་གྱི་འབྲས་ཅན་ཏེ་
རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། དེ་བས་ན་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་བསམ་པ་ལ་ཉེ་
བར་མཁོ་བ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། སྟོང་པ་ཉིད་འདི་རྣམས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
མི་དམིགས་པ་བསྟོམ་པ་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཡོངས་སུ་འདྲིས་པའི་ཤེས་པས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོར་བརྟགས་པ་ཡིན་ནོ། དེ་བས་ན་ཅི་ལྟ་ཅི་ལྟར་སྟོ་འདོགས་པ་
འབྱུང་བ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་དེ་བས་ན་མདོ་ཐ་དད་པ་དང་བསྟན་བཅོས་ཐ་དད་
པས་དོན་ཐ་དད་པ་ལ་ཉེ་བར་དམིགས་ནས་སོམ་ཉི་མི་བྱ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་
བསྟོམ་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ། དེ་
ཉིད་ཀྱི་བྱིར་འདི་རྣམས་ལ་སའི་དབྱེ་བས་རྟོགས་པ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། དངོས་པོ་རྣམས་ཁ་
ཅིག་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོས་རྟོགས་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ནི་གཞན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་བས་ན་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་མི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་བཤད་པ་རིགས་པ་མ་
ཡིན་ནོ། གསུང་རབ་ལ་ཡང་འདིག་རྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱི་རིགས་པས་སྟོས་པའི་

སྒྲིབ་སྤངས་པའི་དོན་དུ་འབད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་དགྲ་ཆམས་མ་
ལུས་འཆོས་པ་དང་། ། ངན་འགོ་སྲིད་ལས་སྒྲོབ་པ་གང་ཡིན་དང་། ། ཆོས་སྒྲོབ་ཡོན་ཏན་ཕྱིར་
ན་བསྟན་བཅོས་ཏེ། ། གཉིས་པོ་འདི་དག་གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་མེད། ། ཅེས་བྱ་བས། གསུང་རབ་
ནི་བསྟན་བཅོས་སུ་བཟོད་དོ། ། དེ་ལྟར་གང་ཞིག་བསྟན་པ་དང་པོ་ལ་ཉེ་བར་མ་ཞུགས་པ་དེ་
ཆམས་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་
གང་ཆམས་ཀྱིས་རྟོགས་པ་མ་བྱས་པ་དེ་ཆམས་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མི་སྐྱེ་བའི་དོན་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པའི་
འབྲས་བུ་ཆམས་གནས་དང་གནས་ཆམས་སུ་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། ། རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་དང་དགོས་
པ་རྟོགས་པ་ཁ་ཅིག་ཆམས་ལ་ཡང་ཆོས་ལ་གྲུས་པའི་ཕྱིར་གནས་པ་དང་ཁ་ཅིག་ལ་བསྟན་པ་
མ་རྟོགས་པ་ཉིད་ལ་རང་གི་གནས་སུ་འགོ་བ་དང་གཞན་ཆམས་ཉེ་བར་འགོ་བ་དང་དེ་ཆམས་
ཀྱི་དོན་དུ་སྤར་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་བས་ན་འདིར་བསྟན་པའི་དུས་ཉིད་དུ་མཐོང་བའི་
ལམ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པས་གདུལ་བྱ་ཆམས་ལ་འཁོར་བ་དང་ངན་འགོ་ཆམས་ལས་ཡོངས་སུ་
སྒྲོབ་པ་ཅི་ལྟ་ཅི་ལྟར་སྒྲུབ་པ་དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆམས་བསྟན་པར་མཛད་དེ་དེ་
བས་ན་འདིར་རྫོས་པའི་སྒྲིབ་ལ་ཕྲག་དོག་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། བསྟན་པ་ལ་ནི་རྫོས་པའི་རྒྱ་ཁོ་
ན་སྟེ་སྒྲིབ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ཐོས་པ་དང་ལྟན་པ་ཆམས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཆམ་པར་སྤྱད་པ་དང་བྲལ་
བ་སྤར་ཡང་མ་གྱུར་ཅིག དེ་བས་ན་དོན་འདི་ཉིད་དོན་གཞན་ལ་བརྟེན་པས་བཟོད་དོ། ། དེ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གསུངས་པ། དོན་འདི་ཉིད་ནི་སྐྱོར་བ་སྟེ། ། སྤར་ཡང་དོན་གཞན་བརྟེན་པ་ནི། །
ཞེས་བྱ་བའོ། ། བསྟན་བཅོས་མཁན་ཆམས་ལ་བར་སྐྱབས་ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་དོན་ཆམས་ཀྱི་
རྟོགས་པ་མེད་པའོ། ། འོན་ཀྱང་ཐོས་པ་ཙམ་སྟེ་རྟོགས་པ་ནི་དོན་དེ་ཆམས་ཀྱི་བསམ་པ་དང་
བསྒྲེལ་པ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པས་དུས་གཞན་ལ་འབྱུང་བ་དེ་ཆམས་ལ་རྫོས་པ་ནི་སྒྲིབ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་འབྱུང་བར་ཡང་འགྱུར་རོ། ། གང་ཞིག་མདོ་འདི་ལ་མི་རིགས་པར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱི་
དོན་གྱི་དབྱེ་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ལོག་པར་རྟོགས་ནས་རྫོས་པ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་དེ་ཆམས་ཀྱི་
མཁས་པ་ཆམས་ཀྱིས་སོང་བ་དང་ཉེ་བར་སོང་བ་ལམ་སྤངས་ནས་ལོག་པའི་ལམ་ལ་ཞུགས་པ་
ཆམས་ཀྱི་གཅིག་ཕུ་ངལ་བ་ཉིད་མདོའི་དོན་ཤེས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། ལོག་པའི་ལམ་ནི་དོར་

འདོད་ཅིང་། ། སྐར་ཡང་དེ་ལ་རྗེས་མི་འགོ། ། ཞེས་བྱ་བའི་རིགས་པས་སོ་སོར་བརྗོད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་བཤད་པ་ངན་པ་བདག་ཅག་གིས་སུན་དབྱང་བར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའོ། །
རྗེས་སུ་རིག་པ་རྗོད་པར་བྱེད་པའི་ལེའུ་ནི་རྗེས་སུ་རིག་པའི་ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་ཉི་ཤུ་ཙ་དགུ་
པའོ། ། ། ། དེ་ལྟར་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བསྟན་པར་མཛད་
ནས་ཇི་ལྟར་འདི་བཙལ་བར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་དེས་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་ལ་བོས་ནས་རྟག་ཏུ་
དུའི་གཏམ་གྱིས་བསྟན་པར་མཛད་པ་ནི། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
ཡོངས་སུ་བཙལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཨི་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་པའི་སྦྱོར་བའོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་
ཡོངས་སུ་བཙལ་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཨི་ཏུ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོར་བ་དག་
གོ། ། གང་ཞེག་ཡོངས་སུ་ཆོལ་བའི་དུས་སུ་འཕགས་པ་ཆོས་འཕགས་དེ་ནི་ད་ལྟར་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་སྐྱོད་བྱངས་མི་ཟད་པའོ། ། བར་སྒྲུང་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངོ་མཆར་བའི་སྐྱོད་ཉིད་ཀྱིས་
སྐྱོད་པ་ཡོད་པ་ཉིད་ཏུ་སྤྱིད་པས་སྦྱོར་བའི་རྒྱ་ཉིད་ཏུ་གསུངས་སོ། ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ལུས་ངལ་བ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའམ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་
ཆོལ་བ་ལས་ལྟོག་པའི་རྒྱ་རྣམས་ལ་སེམས་ཀྱི་འབད་པའོ། ། འདིས་ནི་བཙོན་འགྲུས་བྱུང་པར་
ལ་ངས་པར་སྦྱོར་བར་བྱེད་དེ། གང་ལ་ཡང་སེམས་སྦྱོན་པར་མ་བྱེད་ཅིག་ཅས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པས་རྣམ་པར་གཡེང་བ་དགག་པའོ། ། སྦྱོན་པར་མ་བྱེད་ཅིག་ཅས་བྱ་བ་ནི་ཁྱེགས་པར་མ་བྱེད་
ཅིག་པའོ། ། གང་ལ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོར་བསྟན་པའོ། ། ནང་ངམ་བྱི་རོལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། ནང་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱོད་ནི་རྟོག་གི་དོན་འོ། ། བྱེད་ཆོག་གི་དོན་ལ་ནི་མི་
ཟད་པའི་ངོ་བོའི་བསྟན་པའོ། ། ཨ་ཙ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟན་པའི་མཐའོ། ། བྱི་རོལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱི་
རོལ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། གཡོན་དང་གཡས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་ལྟ་བར་སོང་གིག་ཅས་བྱ་བ་
དང་འབྲེལ་ཏོ། ། གཡོན་དང་གཡས་སུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལོགས་སུ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཤར་དུ་
མ་ཡིན་སྟོར་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བས་ཕྱོགས་རྣམས་བསྟན་པའོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་འདི་གང་གིས་ཤར་
གི་ཕྱོགས་སུ་དེས་ཁྱེགས་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་གཉའ་ཤིང་ཙམ་ལས་ལྟག་པའི་ལྟ་བ་དགག་པ་འདི་
ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་གཡེང་བ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའི་དོན་དུའོ། ། ཕྱོགས་མཆོམས་སུ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ཕྱོགས་མཆོམས་རྣམས་བསྟན་པའོ། ། རྗེས་སུ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱོད་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུའི་དོན་

དོ། ། རྟོགས་མཆམས་དང་རྟོགས་མཆམས་སུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་རྟོགས་མཆམས་སོ། ། མི་
ཟད་པའི་དངོས་པོ་བསྐྱུ་བ་འདི་ལ་ཨ་ཅི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱུ་བའི་མཐའོ། ། སྐར་གཞན་ཡང་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡོངས་སུ་ཆོལ་བ་དང་འགལ་བ་ཅན་གྱི་དོན་ལ་དགག་པར་བྱེད་པ་
ནི། རིགས་ཀྱི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་དངོས་པོར་འཛིན་པ་ཆོས་
ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་ཡོངས་སུ་ཆོལ་བ་དང་
འགལ་པའོ། ། འཛིག་པར་གྱུར་པས་ན་འཛིག་ཆོགས་ཏེ་སྤངས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ལུས་སོ། །
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་སྤངས་པ་ནི་མི་རྟག་པ་འཛིག་ཆོགས་ཞེས་བཅོད་དོ། ། དེ་ཉིད་ནི་
བདག་ཐ་སྟད་པའི་ཡུལ་ལོ། ། དེ་བས་ན་བདག་ལས་མ་གཡོས་ཤིང་འཛིག་ཆོགས་ལས་ཀྱང་མ་
ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་ཡོད་པའི་གང་ཟག་གི་དངོས་པོ་ལས་མ་ཡིན་ཐ་སྟད་ཏུ་ཡོད་པ་
ལས་ཀྱང་མ་གཡོས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གཉི་ག་ལ་ཡང་དོན་དམ་པར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱི་བྱིར་རོ། ། གང་གི་བྱིར་གང་གི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དེ་ལས་གཞན་ཏུ་ཡོངས་སུ་ཆོལ་བར་བྱ་བ་
མ་ཡིན་ནོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ཐ་དད་པ་ཡོངས་སུ་བཅའ་བ་ལ་དེ་ལས་གཡོས་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་
ལྟ་ན་ནི་དེའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཏུ་མི་འགྱུར་རོ། ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གསུངས་པ་ནི། །
གཟུགས་ལས་ཀྱང་མ་གཡོས་པ་དང་། ། ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་སྤང་པོ་རྣམས་
ལས་ཀྱང་མ་གཡོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་རྣམས་ལ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་ཐ་དད་པ་
ཡོངས་སུ་བཅའ་བ་མེད་དོ། ། གང་འདི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་རྣམས་སྤངས་ཤིང་འདི་རྣམས་
ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་གཞན་ཏུ་ཡོངས་སུ་བཅའ་བ་དེ་རྣམ་པར་ཉམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལོག་པར་
འགྱུར་རོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མོས་པ་བསྐྱེད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་ཞེས་ངེས་པ་
བསྐྱེད་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཆན་མ་མེད་པ་དང་སྟོན་པ་
མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཆན་ཉིད་
ཅན་ནོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱི་བཅོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པའི་མཆན་ཉིད་ནམ་མཁའ་ལྟར་
མཆན་མ་དང་བྲལ་བའི་བྱིར་མཆན་མ་མེད་པའོ། ། དེ་ཉིད་ངི་མ་དང་བཅས་པའི་གནས་
སྐབས་སུ་མི་མཐུན་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་ནས་སྟོན་ལམ་མ་བྱས་པ་གནས་པ་མ་བྱས་པ་དངོས་
པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཏུ་མཐོང་བ་སྟོན་པ་མེད་པའོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ཅས་བྱ་བའི་འདོན་པ་ལ་

རང་གི་དོན་ལ་ཏ་ལའོ། ། མཚན་མ་ཡོངས་སུ་སྤོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་འཕྲུལ་པའི་རྒྱ་
དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་ནི་མཚན་མ་སྟེ་དེ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའོ། ། མཚན་མ་དེ་
ཉིད་ཀྱི་ཡོངས་སུ་སྤོང་བ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་བསྟན་ཏེ། དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་སྤང་བ་དང་
སེམས་ཅན་དུ་ལྟ་བུ་ཡོངས་སུ་སྤོང་བ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དངོས་པོ་ནི་ཆོས་ཀྱི་ལྟ་བུ་དང་སེམས་
ཅན་ཀྱི་ལྟ་བུ་ནི་བདག་དུ་ལྟ་བུའོ། ། དེ་དག་ཡོངས་སུ་སྤངས་པས་སོ། ། གང་ཆོས་ཐམས་ཅད་
སྤོང་བ་ཉིད་དང་མཚམས་མེད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། གང་ཆོས་རྣམས་སྟོན་པ་
དག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་ཏོ། ། གང་གི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་སྤོང་བ་ཉིད་དང་
མཚམས་མེད་པ་དང་སྟོན་པ་མེད་པ་དེས་ན་སྟེ་བ་མེད་པའོ། ། གང་གི་སྟེ་བ་མེད་པ་དེས་ན་
མ་སྟེས་པའོ། ། སྟེས་པ་ནི་རྒྱ་དང་རྒྱུན་གྱིས་སྟེད་པར་བྱེད་པ་དང་སྟེ་བ་ནི་རང་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་
བྱ་བ་བྱེ་བྲག་གོ། ། གང་གི་ཕྱིར་མ་བྱུང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འགག་པ་མེད་པའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་
འགག་པ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བའོ། ། གང་ཞིག་
ཆོས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེ་རྣམས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཞེས་བྱ་བ་ཤུགས་ལས་གོ་བ་ཡིན་ནོ། །
འདི་ལས་ལོག་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་སྤིག་པའི་གྲོགས་པོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟར་བསྐྱབས་
ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་གནས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། བྱས་པ་གཙོ་བོ་ནི་ཐོས་པ་ཤེས་
པས་སོ། ། བྱས་པ་རིག་པ་ནི་ཐོས་པའི་འབྲས་བུ་རིག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡོངས་སུ་རྟོགས་ལ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་བསམ་པར་བྱེད་པས་སོ། ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཟང་ཟེང་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཟའ་
བ་དང་བརྟུང་བ་དང་བགོ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་འདོད་པ་དང་བཅས་པས་སོ། ། ཕྱི་བཞིན་
འབྲང་བར་བྱ་བ་ནི་ཕྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའོ། ། ཆོས་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའོ། ། ཆོས་ལ་གྲས་པར་བྱ་བས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་འོས་པའི་སྟོད་ལམ་གྱིས་གནས་པས་དེའི་དོན་རྟོག་པ་ལ་ཆེ་
གཅིག་པས་སོ། ། རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་མ་རྟོགས་པར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་
མ་གྲས་པས་དོན་ཆེ་བའི་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས་ཉམས་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལ་
རྟོགས་པ་གསུངས་པ་ནི་ཡོད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ཡོད་དོ། ། འགྲོགས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པའི་ཆོག་གསུམ་པོ་འདི་རྒྱུང་བ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བས་སོ། ། ཟིལ་གྱིས་

མནན་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངན་སྤང་དུ་འགོ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱས་པ་མཛང་བ་མངོན་པར་
ཆགས་པའི་ཡུལ་ཉིད་ཀྱིས་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་ལ་རྒྱབ་དུ་ཕྱོགས་པའི་ངོ་བོ་བྱེད་པ་ལ་མི་
ཆང་བར་བྱས་ནས་སོ།།འདི་ཅི་ལྟར་བྱེད་ཅེ་ན། གསུངས་པ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་ཞེས་བྱ་
བ་སྟེ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་བསྒོམ་པས་རྣམ་པར་དག་པ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་ཉིད་ཀྱི་ཉེ་
བར་མཐོ་བར་འགྱུར་རོ། ། ཅི་ལྟར་ནད་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་དུག་ནི་སྤྲུགས་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱས་
པ་ཉམས་པ་ལུས་ལ་སན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། ། ཇི་སྐད་དུ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མདོ་ལས་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་སྟོན་པ་མེད་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྒོམས་པ་སྟེ། གང་གིས་འདི་དག་འ་བ་དང་ཅེ་བར་བྱེད་པ་
ཐམས་ཅད་ལ་ཡོངས་སུ་ཡོངས་སྟོང་པར་འགྱུར་རོ། ། རྣམ་པར་ལྟང་བར་འགོ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་
འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་གཞི། ། དགེ་སྟོང་ཆོས་སྣ་བ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་སྟོང་ནི་རྣམ་པ་ལྡ་
སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུལ་བ་འཛིན་པ་རྣམས་སོ། ། ཅི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། མིང་གི་དགེ་སྟོང་དང་། དམ་
བཅས་པའི་དགེ་སྟོང་དང་། ཟས་སྟོང་བའི་ངང་ཆུལ་གྱི་དགེ་སྟོང་དང་ཉོན་མོངས་པ་བཅོམ་
པའི་ཕྱིར་དགེ་སྟོང་གསོལ་བ་དང་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་དགེ་སྟོང་
ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་བས་ན་འདི་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་དགེ་སྟོང་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། གང་གི་
ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་དགེ་སྟོང་གི་བསྐྱབ་པ་ལ་གནས་པ། བསྟན་པའི་དབེན་
ཀྱི་དོགས་པས་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ཆེར་སྟོང་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་ཡང་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོབ་ལ་ཆེར་སྟོང་ཀྱང་དགེ་སྟོང་གི་སྟོམ་པ་
ལ་གནས་པ་རྣམས་ལ་སན་པར་འདོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཅི་ལྟར་གཞན་གྱི་དོན་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་
རི་རབ་ཅོམ་གྱི་གསེར་གྱི་ཕུང་པོ་སྤངས་ཀྱང་དེ་ལྟ་ན་ཡང་མེ་ཐུན་བསྟེན་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་དགེ་སྟོང་གི་སྟོམ་པ་ལ་གནས་པས་བསྟན་པའི་དབེན་བྱེད་པ་བསྐྱང་བའི་དོན་དུ་
བརྟགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལས་སོ། ། ཅི་ནས་ཀྱང་འདོད་པ་
ལ་ཡོངས་སྟོང་པ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་ལྟོས་པས་ཀྱང་དབང་པོ་གཉིས་སྟོང་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་
བདེ་བ་ཕྱོང་བ་སྤིང་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ནི་དགེ་སྟོང་གི་སྟོམ་པ་ཉམས་པའི་རྒྱལོ། ། ལྷུ་མ་ལྟ་
བུ་དང་། མི་ལམ་ལྟ་བུ་བསྒོམ་པའི་བདེ་བ་ཕྱོང་བ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་དང་དགེ་སྟོང་གི་སྟོམ་པ་

ཉམས་པ་མེད་པའི་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟར་འགའ་ཞིག་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། སློབ་དཔོན་རྣམས་
ནི་འདི་ལྟར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདོད་པ་ལ་ཡོངས་སྟོང་པས་ས་
རོལ་པོ་རྣམས་ཀྱི་དོན་གྱི་སྤང་པོ་ཆེན་པོ་མཐོང་ན་དེའི་ཆེ་ཚུལ་སྤྲིམས་ལ་ཆགས་པས་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་རོལ་པོ་ལ་བཏང་སྟོམས་སུ་མི་བྱེད་ཅིང་། ཅི་སྐད་དུ་ཐབས་ལ་མཁས་
པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་དེ་བསྐྱལ་བ་བརྒྱ་ཉིད་དུ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་ལ་ཕན་
པའི་ཕྱིར་ལྟར་བ་ལ་ལྟག་པར་སྟུང་ནས་དཔལ་བར་གནས་པར་བཟོད་པ་ཡིན་གྱི་སེམས་ཅན་
གཅིག་གི་དགོ་བའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་དོར་བ་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེའི་ཆེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་བསྟན་པའི་དབེན་བསྟུང་བའི་དོན་དུ་བསྐྱབ་པ་དོར་ནས་འདོད་པ་རྣམས་ལ་བསྟེན་པ་
ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་གནས་མ་ཡིན་ཞིང་གོ་སྐབས་མེད་དོ། ། གང་ཞིག་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་དགོ་སྟོང་གི་སྟོམ་པ་ལ་གནས་པ་རྣམས་གང་གིས་ཡང་འདོད་པ་རྣམས་པ་བསྟེན་
པ་ཞེས་བྱའོ། ། དེ་བས་ན་འདི་ཉོན་མོངས་པ་བཅོམ་པས་ན་དགོ་སྟོང་ངོ་། ། འདིའི་ཉོན་མོངས་
པས་ངན་སོང་དབྱེད་བ་བཅོམ་པ་སྟེ་དེས་ན་འཕགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་དོ། ། དགོ་སྟོང་གི་སྒྲ་
ནི་བསྟན་པ་ལ་རབ་དུ་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་པ་ཉིད་གསལ་
བའོ། ། དོན་དུ་དེ་ལ་རབ་དུ་སྦྱར་བའོ། ། སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་མེད་པ་ལ་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་
སྟོས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སུ་སྟེགས་པའི་རྒྱལ་མཆན་འདྲིན་པ་ཡང་འགྱུར་ཞེས་
བྱའོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཆེ་བ་ལས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་འདོན་པ་
ཡིན་གྱི་དགོ་སྟོང་གི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། སྤར་ཅི་ཞིག་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ཆགས་པ་
ཉིད་འདོད་པ་རྣམས་ལས་བསྟེན་པ་སེམས་ཅན་འདུལ་བས་དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་
འདུལ་བའི་དོན་དུ་དགོ་བའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་དང་འཕེལ་བ་དེའི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་
བའོ། ། ཅི་སྐད་དུ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ། འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། བཅོམ་
ལྡན་འདས་རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ཀྱི་གང་ཞིག་དང་བའི་སེམས་སམ་གདུག་པའི་སེམས་དང་
ལྡན་པ་རྩ་ཉི་བར་འགོ་བ་སྟེ་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཁ་དོག་གཅིག་པར་འགྱུར་རོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ་
གསེར་གྱི་ཁ་དོག་དང་ལྡན་པའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་ཁ་ཅིག་དང་བའི་
སེམས་སམ་གདུག་པའི་སེམས་སམ་ཀུན་ནས་ཆགས་པའི་སེམས་དང་ལྡན་པ་རྩ་ཉི་བར་འགོ་

བ་དེ་ནམས་ཐམས་ཅད་ཁ་དོག་གཅིག་པར་འགྱུར་རོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཁ་དོག་དང་ལྡན་པའོ། ། སྐར་དེ་ཉིད་དུ་བལྟ་ན་སྟུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟུན་ཀྱི་རིགས་
ཡོད་དེ་དེ་ལ་གང་ཁ་ཅིག་ནད་སྣ་ཆོགས་པས་ཉོན་མོངས་པའི་སེམས་ཅན་ནམས་རབ་དུ་
མཐོང་བ་དེ་ནམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནད་དེ་ནམས་ཞི་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་གང་ཁ་ཅིག་
དང་བའི་སེམས་སམ་གདུག་བའི་སེམས་སམ་ཀྱན་ནས་ཆགས་པའི་སེམས་དང་ལྡན་པ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་རབ་དུ་མཐོང་བ་དེ་ནམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་
གཏི་མུག་གི་ནད་ནམས་རབ་དུ་ཞི་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ཉིད་དུ་ཡང་གསུངས་པ།
ཀྱན་དགའ་བོ་འདིའི་ཡོན་ཏན་ཅི་ལྟ་བུ་ནི་ཁྱོད་སྟོན་ཤིག གང་གིས་སེམས་ཅན་གཞན་དག་
དམུལ་བར་འགོ་བ་འདི་ལྟ་བུ། ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་དཔའ་བོ་ནམས་ལ་སྐྱེ་བོ་རྟག་དུ་ཆགས། ། མཐོ་
རིས་དང་ནི་སྐྱེ་བོ་ཉིད་ནི་འགོ་བ་དེ་ལྟར་ཡིན། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཆགས་པ་ནི་
སྲིད་པའོ། ། སྐྱེ་བ་པ་ནི་དམིགས་པའོ། ། སྐད་ཅིག་དེ་ཉིད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་དང་བ་མེད་
པ་འགག་པའི་དུས་ལའོ། ། ཡང་དག་པའི་ཚུལ་ནི་དོན་དམ་པའི་རབ་དུ་དབྱེ་བའོ། ། ཀྱན་ནས་
ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ཡིན་པའོ། ། རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་བྱང་བ་མ་ཡིན་པའོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་ནམས་ཀྱིས་གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་པ་གསུངས་སོ། ། སྐྱེ་མ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་ནམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་པའོ། ། མེད་པའི་དོན་ཅི་ལྟར་སྟོན་ཡུལ་དུ་འགྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐེ་ཆོམ་བསྟོན་ག་
པའི་དོན་དུ་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་དོ། ། དོན་མེད་པ་ལ་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་ལ་ཅི་ལྟར་ཉེ་བར་
ལོངས་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐེ་ཆོམ་བསྟོན་པའི་དོན་དུ་མི་ལམ་ལྟ་བུ་ཉིད་དོ། ། དོན་དམ་པ་ལ་
སྣ་ཆོགས་པའི་ཐ་སྙད་དང་། བརྗོད་པ་འདུག་པ་ཇི་ལྟར་ཞེས་ཐེ་ཆོམ་བསྟོན་པའི་དོན་དུ་སྐྱེ་
བརྟན་ལྟ་བུ་ཉིད་དོ། ། དོན་མེད་པ་ལ་རྣམ་པ་སྣ་ཆོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འདུག་པ། ཅི་
ལྟར་ཞེས་བྱ་བའི་ཐེ་ཆོམ་བསྟོན་པའི་དོན་དུ་མི་གཡོར་ལྟ་བུ་ཉིད་དོ། ། བརྟན་པར་བྱེད་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་པ་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་བརྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་འོ། ། ཕྱིར་
སྤང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་མཐུན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཆོག་གོ། ། མི་སྐྱེ་བ་ནི་ངལ་བ་མེད་པའོ། །

རྩོམ་སྤྱོད་པ་ནི་མཁན་དག་གོ། ། རྩོམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆི་མ་བྱུང་བས་སོ། ། ཆོ་ངེས་
 འདེབས་པ་ནི་གདུང་བའི་སྒྲས་སོ། ། ལྷ་དཔེ་བྱེད་པ་ནི་སྤང་པར་འདོད་པའོ། ། སྒྲེ་བ་ནི་སྒྲེ་
 སྤྱགས་འདོན་པའོ། ། རྩོམ་སྤྱོད་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་ལྷན་པའོ། ། དེ་ལ་ཡང་
 རྩོགས་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་ནི་ལས་སོ། ། གྲོང་བྱེད་ཀྱི་ཆེ་བ་ཉིད་ནི་ཁོར་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པ་
 བེ། རིན་པོ་ཆེ་སྤྱོད་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱོད་ལས་བརྒྱུད་པའི་ཕྱིར་
 རོ། ། རྩོམ་པ་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཆེ་བ་ཉིད་གསུངས་པ་བེ། ། ར་བ་རིམ་པ་བདུན་གྱིས་བསྐྱོར་བ་
 ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ར་བ་བདུན་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བསྐྱོར་བ་ནི་དགྱིགས་པའོ། ། འོབས་ནི་
 བསྐྱོར་པ་རྣམས་སོ། ། ཆད་ཀྱི་ཆེ་བ་ཉིད་གསུངས་པ་བེ། ། དཔག་ཆད་བརྒྱ་གཉིས་ཞེས་བྱ་བ་
 ལ་སོགས་པ་སྟེ། དཔག་ཆད་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འབྱོར་པའི་ཆེ་བ་
 ཉིད་གསུངས་པ་བེ། འབྱོར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལ་འབྱོར་པ་ནི་ནང་དུ་ཁོར་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྒྱས་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་ན་ཡོ་བྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བདེ་བ་ནི་ས་རོལ་གྱི་དམག་
 ཆོགས་ལ་སོགས་པའི་ཉེ་བར་འཆོབ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལོ་ལེགས་པ་ནི་བཟའ་བ་དང་བདུང་
 བ་མང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་དང་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་གང་ལ་ཡང་ཡོད་པ་དེ་ནི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་དང་མིས་
 གང་བ་སྟེ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ནི་སྤུན་མོང་བའོ། ། མི་ནི་ཁོར་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཅན་
 རོ། ། གང་པ་ནི་བྱབ་པ་དང་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་དང་མིས་གང་བའི་གནས་སོ། ། རྩོམ་པའི་ཆེ་བ་ཉིད་
 གསུངས་པ་བེ། ། ལྷ་བརྒྱ་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བར་ནི་ནང་དུ་ལོ་ཆོང་ཁང་ནི་
 ཉོ་བ་དང་འཆོང་པའི་གནས་སོ། ། བྲེང་བ་ནི་དེའི་བྲེང་ངོ་། ། དེའི་ལྷ་བརྒྱས་ཕྱིགས་པར་གྱུར་
 པ་ནི་མ་ལུས་པར་འབྲེལ་བའོ། ། རི་མོ་ནི་སྤྱོད་ཆོགས་པའི་ར་བའི་མཐར་གཉི་ག་ནས་འགོ་བའི་
 ཕྱིར་རོ། ། རི་མོ་སྤྱོད་ཆོགས་པ་ཡང་དེ་རྣམས་ལ་ཡིན་ལ་སྤྱོད་ཆོགས་པ་ནི་ངོ་མཆར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
 ལྷ་བྱ་ཡང་ཡིན་ལ་གྲོང་དང་རྩོམ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ། མཉམ་ཞིང་ཞེས་བྱ་
 བ་ནི་འཛིན་དོགས་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་ཕན་ཚུན་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འཛིན་དོགས་མེད་
 པ་ནི་གཞོད་པ་དང་བྲལ་བའོ། ། སྐྱེ་བོ་དང་བྱོགས་ཀྱི་བཞེན་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་གིས་འགོ་བའི་
 གནས་རྣམས་ནི་ཆོགས་ནས་འགོ་བའི་གནས་ཉེ་ལ་མ་ཆེན་པོའོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱི་གནས་པ་ནི་
 གནས་པར་བྱེད་པའོ། ། རོ་བོ་ལ་ནི་ཉུ་ཉུ་དེ་རྣམས་སོ། ། ལེགས་པར་བསྒྲུབས་པ་ནི་ལེགས་པར་

བཅམས་པའོ། ། དེ་ལ་སྒྲེ་བོ་ནི་རྒྱ་མཚོ་ལ་སོགས་པའི་འཛིག་རྟེན་ནོ། ། རྒྱགས་ནི་བཞོན་པ་
ནམས་སོ། ། བཞོན་པ་ནི་ཤིང་རྟ་ནམས་སོ། ། མདའ་ཡབ་ནམས་ནི་ཀྲ་མ་ཤིར་ཁ་ནམས་སོ། །
མཐོང་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱ་ཚུན་དུ་ཉེ་བ་ཉིད་དུ་སྒྲིས་པའོ། ། ཚད་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ར་བ་དང་རྩེས་སུ་མཐུན་པའི་ཚད་དང་ལྡན་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་མཐོང་བ་ནམས་སོ། ། ལྷ་ཚོགས་
བཟླ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པ་གཞན་དང་གཞན་དུ་ནམ་པ་ལྷ་ཚོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་སོ། ། ཤིང་
སྒྲིས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་བྱུང་ནས་གཉིས་པའི་ཤིང་གཞན་དང་ཅི་ལྟར་འབྱུང་བ་དེ་ལྟར་
འབྲེལ་བའོ། ། ཡང་ན་བྱུང་ནས་གཉིས་པའི་ཤིང་གཞན་དང་འབྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཐམས་
ཅད་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པའོ། ། དྲིལ་བུ་གཡེར་ཀའི་བྱ་བ་ནི་དྲིལ་བུ་
རྒྱ་བའི་ཚོགས་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆའི་རང་བཞིན་གྱི་ཐ་གུ་ལྷ་ཚོགས་པས་སོ་སོར་ཀྱན་ནས་འཕྱང་
བས་ཀྱན་ནས་ཁེབས་པའོ། ། འཇམ་པ་ནི་ན་བ་དག་ལ་བདེ་བའི་བྱིར་རོ། ། ལྷན་པ་ནི་སེམས་
ལ་བདེ་བའི་བྱིར་རོ། ། ཡིད་དུ་འོང་བ་ནི་ཆགས་པ་བསྐྱེད་པའི་བྱིར་རོ། ། ཡན་ལག་ལྷ་ནི་ཕི་
མང་དང་སྤིང་བུ་ལ་སོགས་པ་ནམས་སོ། ། རོལ་མོ་མཁན་ནི་སྤྱུ་མཁན་ནམས་སོ། ། ཅེ་བ་ནི་ན་
བས་སོ། ། དགའ་ཞིང་ནི་ཡིད་ཀྱིས་སོ། ། དགའ་མགུར་སྦྱོད་པ་ནི་ལུས་དང་དག་གི་བྱ་བ་
ནམས་ཀྱིས་སོ། ། འོབས་ནི་བཞོན་པའོ། ། རྩེས་སུ་མཐུན་པར་འབབ་པའི་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱ་
ལ་སོགས་པ་རྩེས་སུ་འབྱང་བའི་རྒྱུ་རྒྱན་དང་ལྡན་པའོ། ། བད་མ་ནི་བད་མ་དམར་པོའོ། །
པརྒྱ་དཀར་པོ་ནི་པརྒྱ་དཀར་པོའོ། ། མདོན་པར་སྒྲིས་ཤིང་སྒྲིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གུ་མོ་པ་གུ་
མོ་པ་ནམས་ཀྱིས་སོ། ། དྲི་བཟང་པོའི་སྒྲ་ནི་དྲི་ཞེས་པའི་ནམ་གངས་སོ། ། རྩེང་བུ་དེ་དག་
ཅས་བྱ་བ་ནི་སྒྲིད་མོས་ཆལ་གྱི་རྩེང་བུ་ནམས་ཀྱི་ཚད་དོ། ། ཀྱན་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལོགས་
ཐམས་ཅད་ལའོ། ། རྒྱང་གྲགས་རྒྱང་གྲགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་ནས་ཡང་དུའོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་བརྒྱ་
ཕྱག་ལྷ་ལྷའི་རྩེང་བུ་ནམས་ནི་སྒྲིད་མོས་ཆལ་རེ་རེ་ལའོ། ། འོ་ན་འདི་ཅི་ལྟར་རིགས་དེ་ལྟར་ན་
སྒྲིད་མོས་ཆལ་གཅིག་གི་དཔག་ཚད་མང་བའི་རྩེང་བུ་ནམས་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་བ་དེ་
བས་ན་དཔག་ཚད་ཤིང་ཏུ་མང་བ་ནི་སྒྲིད་མོས་ཆལ་གཅིག་གི་ཚད་དོ། ། དེ་ལྟར་ན་སྒྲིད་མོས་
ཆལ་གྱི་བརྒྱ་ཕྱག་ལྷ་ལྷ་ཅི་ལྟར་དཔག་ཚད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚད་ནི་གྲོང་བྱིས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་
བསྐྱོར་པའི་ས་ལ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། བདེན་མོད་ཀྱི་འདི་ནི་འདོན་པ་ཉམས་པ་སྟེ། སྒྲིད་མོས་ཆལ་

རེ་རེ་ལ་རྒྱུ་བྱ་ལྟ་ཞེས་བྱ་བ་སྤྲོད་པ་རིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཁ་ཅིག་གོ། ། མངོན་པར་
བཙོན་པ་ནམས་ཀྱིས་སྤྲོད་པ་ལྟར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ་འདིས་ནི་འདི་བསྟན་ཏོ། ། ཅི་ལྟར་
འཕགས་པ་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་རྩ་འབྲུལ་གྱིས་བྱང་བའི་གྲོང་བྱེད་པ་ཅེས་ཏེ་བར་སྦྱར་
བ་སྟེ། སྟན་སུམ་ཆོགས་པའི་བྱང་པར་ཏེ་བར་བཞེད་པ་ནི་དགོས་པ་མེད་པའོ། ། ཡོད་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དགོས་པ་མེད་པའི་བསྟན་པ་འོས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཤིང་རྟའི་འཁོར་
ལོའི་རྒྱ་ཁྱོན་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱ་ཆེ་བའོ། ། སྟོན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོར་བསྟན་པའོ། ། ལྷག་མ་
ནམས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། ཁ་དོག་སྟོན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཁ་དོག་
གིས་སོ། ། སྟོན་པོར་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱར་བའི་ཁ་དོག་གིས་སོ། ། སྟོན་པོར་སྦྱང་བ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་གཉི་ག་ལྟར་ཡང་འོད་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སེར་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྟེ། སྒྲ་འབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲ་ཏེ་བར་གནས་པའོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་དུ་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལ་རི་མོར་བྱེད་པ་ནི་དང་བ་མཆོག་གོ། ། དེ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་བདེ་བར་
གཤེགས་པ་ནམས་ཀྱི་ཐོས་པ་ལ་སེམས་གང་ནམས་ལ་ཡོད་པ་དེ་ནམས་དེ་ལྟར་དེ་དེ་ནམས་
ཀྱིའོ། ། བཞི་མདོ་ནི་ལམ་བཞིའི་དབུས་ཞེས་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་ཏོ། ། ཀུན་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ལོགས་རེ་རེ་ལའོ། ། ཁང་པའི་ཡོངས་སུ་ལོངས་སྦྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁང་པའི་ཀུན་ནས་དཀྱིས་
པ་ལའོ། ། ཅིའི་དོན་དུ་ཞེ་ན། གསུངས་པ་ནི། ཉེ་བར་ལོངས་སྦྱོད་པ་དང་ཡོངས་སུ་ལོངས་སྦྱོད་
པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཉེ་བར་ལོངས་སྦྱོད་པ་ནི་འབྲས་བུ་དང་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པ་ནམས་ལའོ། །
ཡོངས་སུ་ལོངས་སྦྱོད་པ་ནི་ནགས་དང་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་སོགས་པ་ཆང་བ་ཉིད་དུ་ལོངས་
སྦྱོད་པའོ། ། སྦྱིད་མོས་ཆལ་ནམས་ཀྱི་གངས་དང་མི་ནམས་ལ་རྒྱ་མཚན་ཏེ་བར་བཞེད་པ་
མཛད་དོ། ། ཆད་མེད་པ་བཞིན་བསྒྲམ་པའི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བཞིའོ། ། དེ་ལ་དགའ་བ་
བསྒྲམ་པའི་གནས་ནི་རྟག་དུ་དགའ་བའི་སྦྱིད་མོས་ཆལ་ལོ། ། སྦྱིང་རྗེའི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་
ནི་ཐུང་ངན་ཏེ་དེ་མེད་པས་ནམ་པར་དག་པའོ། ། ཇི་སྐད་དུ་བཞེད་པ། དུམས་པ་བྱེད་མེད་
སྦྱིང་རྗེ་ཐུང་ན་མེད། ། ། དགའ་བ་ཆོད་མེད་འགྲོ་བ་ནམས་ལ་ནི། ། གཏང་སྟོམས་སེམས་ཅན་
རྒྱབ་སྟོགས་མ་ཡིན་པ། ། མཆོག་གི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁྱོད་མངོན་མཛོད། ། ཅས་བྱ་བའོ། །
དེ་བས་ན་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཐུང་ན་དང་བྲལ་བའི་སྦྱིང་རྗེ་བསྒྲམ་པའི་གནས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་མྱ་ངན་མེད་ཅེས་བྱ་བའོ། ། བྱམས་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ནི་
ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རབ་དུ་འཕེལ་བའི་བདེ་བ་དང་ཡང་དག་པར་སྒྱུར་བའི་བསམ་པ་ཅན་
ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་དང་ཡན་ལག་དང་ཉིད་ལག་ཀྱང་ཤིན་དུ་ཡང་དག་པར་དགུག་པའི་སྒྲིང་
དང་ལྡན་པ་སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱི་སྤྲད་དུ་དོར་བར་མཛད་དེ། སྒོན་གྱི་དུས་སུ་སྒོད་དུ་རུང་བ་
འདྲ་བྱས་ནས། ། གོས་དང་བཟའ་བཏུང་གདན་དང་བཞོན་པ་བྱིན་ནམས་ཀྱིས། ། འོན་ཏེ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་ནམས་རང་གི་ཡན་ལག་ཀྱང་། ། བྱམས་པ་ལ་གནས་མངོན་པར་དགའ་བ་དོར་
བར་མཛད། ། ཅེས་བྱ་བའོ། ། དེ་བས་ན་བྱམས་པ་བསྒྲོམ་པའི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མྱ་ངན་
དང་བྲལ་བའོ། ། བཏང་སྒྲོམས་ནི་ནམ་པ་མང་བ་སྟེ། དེ་ལ་པན་པའི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་ལ་
ཞོན་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བྱམས་པ་དང་སྒྲིང་རྗེ་དང་དགའ་བ་བསྒྲོམ་པ་ནམས་ལ་རབ་
དུ་ཐོབ་པ་ལ་འབད་པ་མེད་པའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་མཆོན་ཉིད་ནི་བཏང་སྒྲོམས་སོ། ། དེ་
ལས་ཤིན་དུ་སྣ་ཆོགས་པའི་ཡུལ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་སེམས་མ་བསྐྱལ་བའི་རྟག་དུ་འབད་པ་མེད་
པར་རྒྱ་བའི་པན་པའི་བསམ་པ་གང་གི་ཆེ་འབྱུང་བ་དེའི་ཆེ་བཏང་སྒྲོམས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་མེ་
རྟོག་སྣ་ཆོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱེད་མོས་ཆལ་དུ་སྒྲོམ་པར་བྱེད་དེ། རིང་བྱ་བརྒྱད་བརྒྱད་ཅེས་
བྱ་བ་ནི་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་རྒྱས་གང་བའོ། ། འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་
པོ་བསྒྲོམ་པ་ལ་རབ་དུ་སྒྱུར་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དེ་དང་དེའི་ཡན་ལག་བསྒྲོམ་པ་ལ་
ངལ་བ་བསལ་བརྒྱ་ནི་རིང་བྱ་བརྒྱད་དོ། ། དེ་ལ་གང་ཞིག་སྤར་རྒྱ་མེད་པ་དང་མི་མཉམ་པའི་
རྒྱ་ཉིད་མ་བཟེན་པས་བདེ་བ་ནམས་ལ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐོང་བ་སོ་སོར་རྟེན་པ་དེ་ཉིད་
ཐོབ་སྟེ་ཤེས་རབ་གང་ཞིག་བསྒྲོམ་པས་སྤོང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་སྤང་བའི་དོན་དུ་ནམ་
པར་གཞག་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་སྟེ་ཡན་ལག་དང་པོའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཡང་
དག་པའི་ལྷ་བ་དང་པར་བྱས་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པར་རྟོག་པ་ནི་
ཡང་དག་པའི་རྟོག་པའོ། ། བརྒྱན་དང་སྤྲ་མ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་ལས་ལོག་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་
གཏམ་ནི་ཡང་དག་པའི་དག་གོ། ། སྒོག་གཙོད་པ་དང་མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་དར་འདོད་པས་
ལོག་པར་གཡེམ་པའི་ལོག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་ནམས་སྒྲོམ་པ་དང་། ཟག་པ་མེད་པའི་ལམ་གྱི་
ཡན་ལག་དུ་གྱུར་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཀྱི་བསོད་སྒྲོམས་དང་ཆོས་གོས་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་

བཅའ་བའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའོ། ། ཡང་དག་པའི་འཆོ་བ་ནི་ལོག་པའི་འཆོ་བ་
ལ་སོགས་པ་སོ་སོར་རྟོགས་ནས་ལོག་པའོ། ། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་པས་
བསྒྲུབ་པ་ལ་སྦྱར་བའི་འདུན་པ་དང་བཅོན་འགྲུས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཚུལ་
བའོ། ། ཡང་དག་པའི་ཚུལ་བ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཞིག་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་བཞིན་ཡིད་ལ་
བྱེད་ཅིང་སེམས་གནས་པ་དེ་ནི་ཡང་དག་པའི་དྲན་པའོ། ། གོང་ནས་གོང་དུ་བསྒྲུབས་པས་
ཉོན་མོངས་པ་འགྲིབ་པའི་ཕྱིར་འཇུག་པ་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད་གནས་པ་དང་སེམས་རྩེ་
གཅིག་པའི་བྱེད་པར་ནི་ཡང་དག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་རྟོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཡན་ལག་བརྒྱད་པོ་འདི་
རྣམས་བསྒྲུབས་པ་ལས་སྦྱེས་པའི་དལ་བ་བསལ་བའི་དོན་དུ་གང་རྣམས་ལ་ཁྱུས་བྱེད་པ་དང་
ཁྱུགས་པ་ལ་སོགས་པ་སྦྱོད་པ་དེ་རྣམས་རིམ་པ་ཅི་ལྟ་བར་བཟང་པོ་དང་ཤིན་དུ་བཟང་པོ་ཉིད་
དང་ལྡན་པ་དོན་ཅི་ལྟ་བར་མིང་གིས་ཐ་སྟད་དུ་བྱས་པའི་རྩིང་སྤྱ་རྣམས་སོ། ། དེས་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་དྲན་པས་དེས་པའི་ཆོས་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མི་འབབ་ཅེས་བྱ་བ་ལ་འབབ་
པ་ནི་འདི་དང་དེ་ལས་སེམས་འཁོར་བའོ། ། དེ་ལ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་གསལ་བ་སྟེ། དེ་དང་ལྡན་
པས་མི་འབབ་པའོ། ། ཐེམ་སྐྱས་ཉིད་ནི་ཐེམ་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཐེམ་པའོ། ། སྤྱག་པ་ནི་
མཆོམས་སོ། ། དེ་ལ་བར་ནི་གོ་སྐབས་སོ། ། ལྡན་པ་ནི་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་རྣམས་ཉིད་
ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ཤར་བའོ། ། དབང་དུ་གྱུར་པ་ནི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་བཟུང་
བ་སྟེ་དེ་དང་ལྡན་པས་ན་དབང་དུ་གྱུར་བའོ། ། རྩེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་བཤད་ཟིན་རྟོ། །
རི་ལྟར་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཆོགས་འཕེལ་བ་དེ་ཐམས་ཅད་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་
ཀྱི་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པའི་དོན་དུ་སྟེན་པར་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
ལྟར་བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ། མ་ལུས་རྒྱལ་དང་ཉོན་མོངས་བཅོམ། ། དུག་ནི་སྤྲགས་ཀྱིས་
བཅོམ་པ་ལྟར། ། ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ནི་ཉོན་མོངས་ཟད། ། དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་
ཐོབ། ། ཅེས་བྱ་བའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གསུངས་པ། དྲན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ནི་བཅོམ་པ་སྤྱི་ཆོགས་ཡོན་ཏན་འགྲུབ་པས་སྤང་པ་སྟེ། ། ཉོན་མོངས་རྣམས་ནི་བྱེད་ཀྱི་བྱང་
ཆུབ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཉིད་དུ་སོན་པ་ཡིན། ཞེས་བྱ་བའོ། ། དུས་དེ་སྤིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་
ཉུང་བའོ། ། གསེར་གྱི་རྐང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་གདན་གྱི་བྱེད་པར་ཉེ། འཕང་དུ་རྒྱང་

གཤམ་ཕྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། ། ཤིང་བལ་བཏིང་བའམ་བར་ཆང་ཅན་བཏིང་བ་སྟེ་བར་
ཆང་མ་ནི་ལ་བའི་རིགས་བྱུང་པར་ཅན་ནོ། ། སྟིང་པོ་ཅན་ནི་ཅན་ནིའི་གོས་བཏིང་བའོ། ། དེ་
འདྲིའི་སྟེང་དུ་ཡོད་པས་ན་སྟེང་སྟེང་པོ་ཅན་ནོ། ། སྟིང་པོ་ཅན་ནི་སྤྲུལ་ནང་ཆངས་ཅན་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་གཞན་དག་གོ། ། ཀཤི་ཀའི་གོས་ནི་སྤྲ་རྒྱ་ཁི་སྤྲ་ནས་བྱུང་བའམ་ལྟ་ལས་བྱུང་བའོ། ། དེ་
བཏིང་བ་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་པའོ། ། ཅི་ལྟར་མཉམ་པར་གྱུར་པ་ནི་མཉམ་པ་ནི་
མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་འཛིན་པའོ། ། ལྟན་ཅིག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཅི་ཙམ་གྱིས་འཛིན་པ་
དེ་ཙམ་འདུས་པ་ཆང་བའོ། ། གྲེས་པ་ནི་མཉམ་པར་གཞག་པ་དང་བཅས་པའོ། ། ཅི་ལྟར་ཞེ་ན་
གསུངས་པ་ནི། ཅི་འདི་ལེགས་པར་གནས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཡང་བར་སྤང་ལ་རྟེན་མེད་པར་
འཛིན་པར་ཅི་ལྟར་རྣམ་ཤེ་ན་གསུངས་པ་ནི། ལེགས་པར་གནས་པ་སྤྲ་ཆོགས་པ་རྣམ་པར་
སྦྱིན་པས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ལེགས་པར་གནས་པ་དེས་གནས་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་སྤྲ་ཆོགས་
པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྦྱིན་པའི་སྟོབས་ཉིད་ལས་བར་སྤང་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་
གནས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ལྷ་ཏིག་གིས་བརྒྱན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་མ་རྣམས་སུ་བྱ་བ་དང་བྱ་བ་
ཕྱེད་པ་འཕྱང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དབུས་སུ་ལྷ་ཏིག་གི་ཆོགས་རགས་པའོ། ། མངོན་པར་གཏོར་བ་
ནི་མངོན་དུ་ཕྱོགས་ཤིང་དོར་བའོ། ། རབ་ཏུ་གཏོར་བ་ནི་ལོགས་གསུམ་ལའོ། ། ཡང་དག་པར་
གཏོར་བ་ནི་སྤྲར་ཡང་ལོགས་བཞི་ལའོ། ། ཆོས་ཀྱི་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
ཆོས་ནི་དེ་རྣམས་ཀྱི་དད་པ་དང་འདུན་པ་དག་ལ་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པའོ། ། ཆོས་ལ་
གྱུས་པ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྟེན་པ་ནི་སྟོན་དུ་བྱང་བ་ཉིད་དོ། །
ལོག་པར་མི་ལྟོང་བའི་ཆོས་ཅན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་པའོ། ། རྒྱན་མ་
བཅད་པ་ནི་ཆད་པ་དང་བྲལ་བའོ། ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པ་ཉན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། ། དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགའ་བ་དང་ལྡན་པའོ། ། མགྱ་བ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ཡིད་བདེ་བ་ཐོབ་པའོ། ། མཆོག་གི་སྦྱོར་ནི་ཉེ་བར་སྦྱར་བ་དང་བཅས་པ་ཡིད་བདེ་བ་ལ་
ཡང་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་བཤད་རིགས་པས་སོ། ། ཡི་རངས་པ་ནི་དེ་ལ་ཆེ་གཅིག་པ་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། རབ་ཏུ་མགྱ་བ་ནི་དགའ་བ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དགའ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་ནི་
དགའ་བས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་རབ་ཏུ་དང་བའོ། ། དེ་འདི་ལ་སྐྱེས་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད་

པའོ། ། དེ་ཐོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲེལ་བ་བརྗོད་པར་འདོད་པས་བྱུག་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལའོ། །
པོ་ཏི་གང་དག་ནམས་ལས་ས་ཕྱོགས་དེ་ཉིད་ཏུ་འདུག་པ་ན་ཞེས་བྱ་བ་འདིའི་རྗེས་ལ་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ལ་མི་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་འདོན་པར་བྱེད་ཀྱི་དེ་སྟོན་པ་ཐོས་སོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདྲི་མཁན་ནམས་ཀྱི་བག་མེད་པ་སྟེ། འོག་ཏུ་ཐོས་ནས་ཀྱང་བདག་ལ་
ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོ་བརྒྱ་ཕྱག་སྒྲིས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་བྱིར་རོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་གནས་
པའི་འདུ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་ལྟར་ད་ལྟ་ཉིད་ཏུ་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་སྟོན་པའི་སྣང་བ་ཉེ་བར་མི་
གནས་པ་དེ་བཞིན་ཏུ་རྒྱུའི་ངེས་པ་ལ་མི་གནས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
འདུ་ཤེས་འདི་ཤིན་ཏུ་མི་རྟེན་པའོ། ། འདུ་ཤེས་འདིའི་མཐུས་ཅི་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ཞེ་ན་གསུངས་པ་
ནི། དེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོ་དུ་མ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ནམས་ནི་སྟོ་ཡིན་
ལ་ཉོན་མོངས་པ་ནམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་བཏང་སྟོམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་
སེམས་ཆེ་གཅིག་པ་ཉིད་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བརྗོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྱིར་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
མཚན་ཉིད་དོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་
སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། ། དེ་ནམས་ལ་ལྟ་བ་ནི་མཐོང་བ་པོའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་
ཉིད་ནི་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ཡོད་པ་མི་དམིགས་པ་ནི་མེད་པར་ངེས་པའོ། །
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་གཞན་དབང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པ་གང་ཞིག་བརྟུན་
པར་སྣང་བ་ཙམ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའོ། ། དེ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ནི་བརྟུན་པར་
སྣང་བ་ཙམ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པའི་བྱིར་རོ། ། ཡང་གང་གི་ཆེ་ཤེས་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་
བ་འདོན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཤེས་པའི་སྣང་བ་བརྟུན་པ་
ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་དད་པ་མེད་པ་ནི་མཉམ་པ་ཉིད་དེ་དེ་བཞིན་ཉིད་
ཀྱིས་གཅིག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། ། དེ་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་དེ་ལྟར་བརྗོད་
པའོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་འགྱུར་བ་མེད་པར་མཐོང་བ་དེ་བས་ན་
ཆོས་ཐམས་ཅད་འགྱུར་བ་མེད་པར་མཐོང་བའོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་ངོ་བོ་
ཉིད་གསུམ་རྟོགས་པའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་པ་གང་ཞིག་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་རྟོགས་པ་མེད་པ་
དེ་དང་བྲལ་བའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་གང་ཞིག་མི་ཤེས་པ་ནི་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་པའོ། ། དེ་སེལ་

བར་བྱད་པ་ནི་སེལ་བར་བྱད་པ་ལོ། ། དེ་ལྟར་ཉིང་ངེ་འཛིན་འདི་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་
འགའ་ཞིག་ཐམས་ཅད་དང་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་བཞེན་ནས་བཤད་པར་བྱལོ། །
གང་ཞིག་མེ་ཉོག་བཀྲམ་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱང་མེ་ཉོག་བཞེན་དུ་མེ་ཉོག་རྣམས་ནི་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་བཀྲམ་པ་ལོ། ། ཤེས་པའི་སྣང་བ་བརྟུན་པ་ཙམ་
ཉིད་ཀྱིས་དེ་རྣམས་ཉེ་བར་གནས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བཤད་པར་བྱལོ། ། དེ་བཞེན་དུ་
ཅི་སྲིད་དུ་དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུལོ། ། གང་གི་སྟོབས་
ཀྱིས་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་སྣ་ཆོགས་པ་ན་གནས་པའི་དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་རྣམས་གནས་
གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ཉིད་མཐོང་ངོ་། ། ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་དག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིམ་གྱིས་ཐམས་
ཅད་ལ་གནས་པས་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཐ་མའི་ཡོན་ཏན་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྣ་མའི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་
མི་འདོར་བར་གནས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། ཕྱོགས་བརྒྱ་འདི་ལ་ཡོད་པས་ན་ཕྱོགས་བརྒྱའི་
འཛིག་ཏེན་ནོ། ། ཕྱོགས་བརྒྱ་ལ་གནས་པའི་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །
རྟོགས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་རྟོགས་པ་ནི་ཐོགས་པ་མེད་པ་སྟེ་དེ་ཐོབ་པ་ལོ། །
བསྐྱབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱབ་པ་ཐོབ་པར་བྱད་པ་ལོ། ། དེས་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་
སྣར་དེས་བྱས་པ་ལོ། ། ཟུང་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཀྱིས་མི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་
ཆོག་གོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་སྦྱང་དུ་སྦྱར་བྱས་པ་ཉེ་བར་གནས་
པའི་སྦྱོད་པ་བྱད་ཀྱས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རིགས་ཀྱི་བྱ་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
བསྟེན་བཀྱར་གྱི་ཕྱིར་རམ་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་སྦྱོད་པའི་མཆོག་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་
གསུངས་པ་ནི། བསྐྱལ་པ་གཅིག་གམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལོ། ། དེ་ལ་རྣམ་པ་གསུམ་ནི་དུས་
ཀྱི་རབ་དང་ལུས་ཀྱིས་བསྟེན་བཀྱར་དང་བདེ་བའི་དངོས་པོ་དབུལ་བ་ལས་སོ། ། དེ་ལ་དུས་ཀྱི་
རབ་བསྟན་པ་ནི། བསྐྱལ་པ་གཅིག་གམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལོ། ། ལུས་ཀྱིས་བསྟེན་བཀྱར་
གསུངས་པ་ནི། མགོ་ལ་ཐོད་བཞེན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཐོད་པ་ནྱི་ཅི་ལོ་ཏ་ཏ་ཀ་ཞེས་
བྱ་བའི་སྐད་དེ་དེ་ལ་ཅི་ལ་ནི་གོས་རིང་ལོ། ། དེའི་ལོ་ཏ་ཏ་ཀ་ནི་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་ནས་ནི་
དགྱིས་པ་སྟེ་མགོ་ལ་རས་ཀྱིས་དགྱིས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། ། བདེ་བའི་དངོས་པོ་དབུལ་བ་
ནི། ། བདེ་བའི་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལོ། ། དེ་ནས་དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་

དེ་དག་མི་སྣང་བར་གྱུར་ཏོ། ། དེ་ཡང་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་དག་ལས་ལངས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་
ཆམས་ཅིག་ཅར་ཉིད་དུ་མི་སྣང་བར་གྱུར་ཏེ། དེ་ཡང་ལངས་ཞེས་བྱ་བར་བལྟ་བར་བྱའོ། ། ཅི་
ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་གོང་བྱིར་དུ་བཞུགས་པ་དང་མེ་ཏྲོག་གི་ཆར་ཡང་ནམ་མཁའི་དགྲིལ་
ནས་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གཞན་དུ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་མཐོང་བའི་ཉིང་
ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆམས་མཐོང་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་
མ་བཞེངས་པར་ཅི་ལྟར་མི་སྣང་བར་འགྱུར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་དག་གང་ནས་བྱོན་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འོན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆམས་མཐོང་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་
ཀྱིས་བྱོགས་བཅུའི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་ལ་གནས་པ་འདིར་གནས་པ་ཉིད་དུ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཆམས་འདིས་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་ལངས་ནས་ཀྱང་མི་མཐོང་
ཞེས་བྱ་བ་དོན་འདི་གསལ་བ་ཉིད་དེ་དེ་བས་ན་རྟོགས་པ་འདི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆམས་
གང་ནས་བྱོན། དེ་དག་གང་དུ་བཞུད་ཅེས་བྱ། ཅི་ལྟར་ཡང་དག་པར་འབྱུང་། རང་རང་གི་
འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་ན་གནས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆམས་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རུས་
པས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན་བདེ་ན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་སྤར་བསྟན་པའི་གང་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཆམས་ཀྱི་སྐྱུ་བྱུང་བར་གྱུར་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆམས་ཀྱི་སྐྱུ་ནི་
ཆོགས་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མང་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། གང་ཡང་གསུངས་པ། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་ཆམས་ཀྱིས་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱིན་པར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དེ་
ཡང་སྤར་མཐོང་བ་དང་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་གཞན་ན་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཉི་ག་ཡང་
མངོན་པར་འདོད་པའོ། ། གང་ཞིག་ཡང་གསུངས་པ། དེ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་ཆམས་
མི་སྣང་བར་གྱུར་ནས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལ་ཡང་སྤར་མདུན་དུ་མཐོང་བ་དང་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་
གཞན་ན་གནས་པ་མཐོང་བ་དུས་མཉམ་དུ་མི་སྣང་བའོ། ། གང་ཞིག་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་དེ་ཆམས་གང་ནས་བྱོན་གང་དུ་བཞུད་སྟམ་པའི་རྟོག་པ་འདི་འོང་བ་སྲིད་པ་ཆམས་ལ་དེ་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱུ་བྱུང་བར་གྱུར་ཞེས་བྱ་བ་དང་པོར་བསྟན་པ་ཆམས་ལ་བལྟ་བར་
བྱའོ། ། གཏུང་བ་ནི་ཐུང་ན་འོ། ། མི་དགའ་བ་ནི་སྤྱག་བསྐལ་གྱིས་གནས་པའོ། ། གཟུངས་ཐོབ་
པ་ཞེས་བྱ་བའི་གཟུངས་ནི་ཆམ་པ་བཞི་སྟེ། བཟོད་པའི་གཟུངས་དང་། ཆོས་ཀྱི་གཟུངས་དང་།

དོན་གྱི་གཞུངས་དང་། སྤྲུལ་གྱི་གཞུངས་སོ། ། འདིར་ཡི་གེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་བསྐྱོམས་པར་
ཐུར་པ་རྣམས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པའི་རྒྱར་འགྱུར་རོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཡི་གེ་ཨ་ནི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིབ་ཀྱི་གདོད་ནས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཡི་གེ་དེ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་པར་ཐུར་པ་དང་སྐྱེ་བར་ཐུར་པ་ལ་དབྱེ་པ་དང་
ཤེས་རབ་དག་དེའི་དོན་དུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་གཞུངས་ཞེས་བཞེད་དོ། ། དེ་གཞུངས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་
སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ་འདི་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་བཟོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
དབྱེ་པ་དང་ཤེས་རབ་དེ་དག་བཟོད་པའི་གཞུངས་ཞེས་བཞེད་དོ། ། ཡང་ཡི་གེ་རྣམས་དེ་ཉིད་
འབད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་གོམས་པར་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ཀྱིས་རྒྱན་མི་འཆད་པར་ཤིན་ཏུ་ཐུར་བར་ཆོས་ཀྱི་རྒྱན་དང་དེའི་དོན་རྣམས་སྟོན་པར་
ཐུར་བ་དག་ལ་ཡང་དག་པར་འཛིན་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་དུ་ཐུར་པ་མིང་གི་ཆོགས་དང་ཆོག་གི་
ཆོགས་དང་ཡི་གེའི་ཆོགས་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་འཛིན་པ་ལ་
རྒྱར་ཐུར་པ་དེ་བས་ན་དབྱེ་པ་དང་ཤེས་རབ་དག་དེ་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་གཞུངས་དང་དོན་གྱི་
གཞུངས་ཞེས་བཞེད་དོ། ། སྤར་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ཉིད་ཡི་གེ་རྣམས་ཡང་དག་
པར་བསྐྱོམ་པ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལྟར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྤར་བར་ཐུར་པ་འདི་ལྟ་སྟེ།
སྟོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་རྣམས་ལ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉེ་བར་འཆེ་བ་ལ་སོགས་
པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་འཛིག་པའི་དོན་དང་སྤྲིག་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པའི་དོན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པའི་དགོས་པས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་དོན་ཐམས་ཅད་སྐྱབ་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་
དེའི་ཆེ་དེ་བརྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་སྤྲུལ་གྱི་གཞུངས་ཞེས་བྱ་བར་བཞེད་དོ། ། གཞུངས་དེ་
དམིགས་པར་འགྱུར་བས་ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱང་གཞུངས་ཀྱི་སྐྱེས་བཞེད་དོ། ། མན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཡིད་དེ་ཤེས་པ་ལའོ། ། ཉི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོབ་པ་ལ་སྟེ། ཡིད་སྟོབ་པས་ན་མན་ཉི་ཞེས་བྱ་བའི་
ཡེ་ཤེས་སོ། ། ཉིང་རྩེ་ཡང་སྤྲུལ་གྱི་སྐྱེས་བཞེད་དོ། ། དེ་དག་གི་རྒྱ་མཐུན་པའི་ཕྱིར་དེའི་ཡི་གེ་
རྣམས་ཀྱང་སྤྲུལ་ཞེས་བཞེད་དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་གོ་འཕང་གི་གནས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོག་རྣམས་ཞེས་བཞེད་དོ། ། དེ་བས་ན་གཞུངས་ཀྱི་སྤྲུལ་གྱི་ཆོག་ཅེས་མིང་
ཐོབ་པའོ། ། དེ་ལ་བཟོད་པའི་གཞུངས་ནི་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་མོས་པས་སྟོད་

པའི་ས་ལ་མངོན་པར་བཅོན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ། གཞུངས་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་ནི་
སྟོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ། ས་དང་པོ་ལ་ནི་ཆུང་དྲར་གྱུར་པ་སྟེ་གོང་མ་གོང་
མའི་ས་ནམས་ལ་གཞུངས་ནམས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གོང་མ་གོང་མའི་བྱད་པར་གྱིས་འབྲིང་དང་
ཆེ་བ་སྐྱེ་བའོ། ། དེ་བས་ན་གསུངས་པ། གཞུངས་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དགའ་བ་ནི་མཐར་
ཕྱིན་པའི་དགའ་བའོ། ། དང་བ་ནི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པ་ནམས་ལ་སེམས་རྟོག་པ་མེད་པའོ། །
རི་མོར་བྱད་པ་ནི་དེའི་ཡོན་ཏན་ནམས་ལ་ངོ་མཆར་བའོ། ། གྲུས་པར་བྱ་བ་ནི་མངོན་པར་
མཆོད་པའོ། ། བདག་འདི་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆོད་པའི་ཡོ་བྱད་མེད་པར་རོ། ། བདག་གི་
ལུས་བཅོངས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གལ་ཏེ་ཡང་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ནམ་པ་གཞན་གྱིས་
ཀྱང་ཡོ་བྱད་སྐྱེད་པ་ལ་འདི་རྒྱས་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་ལུས་དང་སྟག་ལ་མི་སྟོས་པ་ཉིད་གྱིས་
ཆོགས་ཤིན་དུ་འཕེལ་བའི་དོན་དུ་འདི་ལྟར་བསམ་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཉོ་བའི་བྱ་
བའི་བྱད་པར་གཏན་དུ་བ་བདག་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་བྱེད་རྒྱས་པ་གང་གིས་བདག་ཉིད་
ཀྱང་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ་ཉིད་གྱིས་ཐོས་པའི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བ་ཞེས་ཡང་དག་པར་
བསམ་པར་མི་བྱེད་དོ། ། ཞིག་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡན་ལག་ཅིག་ཤོས་ཞིག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཟད་
པ་ནི་བསྐབས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འགགས་པ་ནི་ཤེ་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བཅོངས་པ་ནི་
འབངས་ལ་སྟགས་པའི་ངོ་བོར་རོ། ། འདི་ནི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་གསུངས་པ་ནི། འདོད་
པའི་རྒྱ་དང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདོད་པའི་རྒྱ་ནི་དངོས་པོའོ། ། འདོད་པའི་གཞི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བརྒྱད་ནས་སོ། ། སྐྱ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བྱད་པར་གཞན་གྱིས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི། སྐྱ་བསྐྱགས་
ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་ཤིན་དུ་ཆེ་བའི་སྐྱ་ནི་སྐྱད་དོ། ། སྐྱད་གང་ཞེ་ན། གསུངས་པ་ནི་མི་སྲུ་འདོད་
ཅས་བྱ་བ་ལ་སྟགས་པའོ། ། ངའི་ཡུལ་ལས་འདའ་བར་བྱེད་པར་འགྱུར་གྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདིར་
ཐུང་བ་མི་འབྱུང་ངོ་། ། སེམས་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའམ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་འམ་གྱི་སྐྱ་རྗེས་
སྲུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་ནམ་པར་བཤད་པའི་ནམ་པར་གཞག་པ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཤིན་དུ་འི་
སྐྱ་ནི་འདིར་ཉོ་བའི་སྐྱའི་དོན་ལ་འཇུག་གོ། ། ཡུལ་དེ་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ལྷ་པ་རིགས་པར་འགྱུར་
རོ། ། གང་གི་སྐྱ་ནི་དེའི་ཕྱིར་གྱི་དོན་ལའོ། ། དེ་ལྟར་ཡོངས་སྲུ་བསྐྱབས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅེ་
གཅིག་པར་བྱས་པ་མ་ཡིན་པའོ། ། ཅི་ལྟར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་རོ། ། གལ་བ་དེར་སོང་

སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་བསོད་ནམས་ལྷག་པ་ཉིད་ཀྱིས་བདུད་རྣམས་ཀྱིས་ཟེལ་གྱིས་མི་
གཞོན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཀླང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་རྫུ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐད་དོ། ། དེ་བས་ན་རྫུ་ཞེས་བྱ་བའི་
སྒྲ་ལ་མོ་ཉགས་ལ་ཏ་པ་སི་སྒྲ་བཞིན་དུའོ། ། རུས་པ་དང་ཀླང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རུས་པའི་ཀླང་དོ། །
སེམས་བདེ་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགའ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ལས་སུ་རུང་བའི་སེམས་སོ། ། སེམས་
རབ་ཏུ་དགའ་བ་ནི་དེ་ལས་ཀྱང་དགའ་བ་ཉིས་འགྱུར་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བྲམ་ཟེའི་བྲེའུ་
ཁྱོད་ལ་སྦྱིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འོ་ན་ཀླང་ལ་སོགས་པ་སྦྱིན་པས་སོག་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཉན་པ་ལ་བར་ཆད་ཆེན་པོ་འདི་ཡོད་དོ། ། དེ་ཉག་ཏུ་རུས་ཅི་ལྟར་
སྤངས་ཤེ་ན། དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོང་ཤིག་
དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཉན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ངས་པར་སྒྱུར་བའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་རྣམས་ཀྱི་གསུངས་ནི་འབྲས་བུ་མེད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་
ཀྱི་མཐུ་ཉིད་ཀྱིས་སྤར་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཉིད་དང་སོག་འཕྲོག་པར་བྱེད་པའི་ན་ཆ་
རྣམས་ཀྱིས་སོག་ལ་བར་ཆད་མེད་པར་མཐོང་ངོ་བདག་ཉིད་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཐུ་ཡང་
ཤེས་པ་དང་བདེན་པའི་བྱིན་གྱི་རྒྱབས་པའི་སྟོབས་ཀྱང་ཤེས་པའོ། ། ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པར་
འགྱུར་ཏེ། བདག་གི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་གནས་འདི་ལ་ནི་ལྷའི་དབང་པོ་ཁྱོད་
བཙོན་པ་ཚུང་བར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བའོ། ། དེས་ན་འདི་ཉན་པར་འདོད་ཀྱང་རུས་པ་དང་
ཀླང་ལ་སོགས་པ་སྦྱིན་པ་ལ་ཡང་འདུག་གོ། ། ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་རྣམས་དང་
སྤུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་ནོ། ། ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་ནི་མི་རྣམས་ལས་འདས་པའི་ཡོན་ཏན་
ནོ། ། བཟོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་སུ་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར་
རོ། ། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་དང་བའི་ཁྱད་པར་གསུངས་པ་ནི། དེ་ནས་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐུའོ། ། དགོངས་པ་ཤེས་ནས་གསུངས་པ་ནི་
བཙོན་པ་ཚུང་བར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བཙོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཙོམ་པའོ། །
སྐད་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དུས་ཁྱུང་བ་ཉེ་བར་མཆོན་པའི་ཕྱིར་སྐད་ཅིག་ལ་སོགས་
པ་གསུམ་པོ་ལ་ཡང་རྣམ་གྲངས་སུ་གྱུར་པ་ཉིད་དོ། ། དུས་ཁྱུང་བ་ཉེ་བར་མཆོན་པ་ཉིད་བཟླན་
པའི་དོན་དུ་གསུམ་ཉེ་བར་སྟོས་པའོ། ། ནད་ནི་ནད་ཆེན་པོ་རྣམས་སོ། ། གཞོད་པ་ནི་ནད་ཚུང་

བའོ། ། སྒོ་བས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོར་བསྟན་པ་འོ། ཏྲག་ཏུ་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་
ནི་རྒྱས་པར་བཤད་པ་འོ། ། ལན་སྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལན་གྱི་རྒྱ་མཚན་དུ་འོ། ། མ་སྒྲིམ་ནས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟེན་པར་གྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་འོ། ། བདག་ལ་སྒྲུལ་ཅིག་ཅས་བྱ་བ་ལ་སྒྲུལ་ཅིག་ཅས་
བྱ་བ་ནི་སྒྱུན་པ་ལ་འོ། ། རོལ་མོའི་ཆ་བྱད་ཅས་བྱ་བ་ནི་རོལ་མོའི་ནམ་པ་འོ། ། མང་ཞིང་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ནམ་པ་མང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། རྒྱ་ཆེ་བ་ནི་ནམ་པ་རེ་རེར་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལོངས་
སྦྱོང་ནི་འོར་ནམས་སོ། ། རྒྱས་བཏབ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦོང་བ་སྤྱིད་པས་སྦྱོང་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་
དགག་པའི་དོན་དང་དད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྟན་པ་ནམས་ཀྱིས་རྟེན་པར་དགའ་བ་ཉིད་
ཀྱིས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་ན་གདུང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་འོ། ། སེམས་ཅན་ནམས་མགྲ་བ་ལ་
སོགས་པའི་ཐབས་རྩུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོས་འཕྲུལ་བསྟན་པ་ནི། དེ་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྟེ། སྤྱི་བོའི་སྟངས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དབུའི་སྟངས་དུ་འོ། ། ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་གྱི་སྒྲ་སྟེ་
སོ་སོའི་དོན་ལ་འོ། ། ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྒྲུང་ལ་འོ། ། རྩུ་འཕྲུལ་ཆེ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སེམས་མངོན་པར་འདུ་བས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་རྩུ་འཕྲུལ་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། མཐུ་ཆེ་
ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩུ་འཕྲུལ་མཛད་པ་ལ་བདུད་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཆུད་མི་གཞོན་པའི་
ཕྱིར་རོ། ། གཞི་བརྩེད་ཆེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲ་སྟེགས་དང་བདུད་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་དེའི་
ཕྱོགས་སུ་ཉེ་བར་མི་འགོ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཐལ་མོ་སྒྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐལ་མོ་སྒྱུར་བས་ན་ཐལ་
མོ་སྒྱུར་བའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ཀྱི་བྱོན་པ་དང་བཞུད་པ་ངི་བའི་གནས་སྐབས་སུ་
བརྩམས་པའི་དོན་དུ་རང་གི་གཏམ་བཟོད་ཅིང་གསུངས་པ་ནི། རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ན་བདག་
ཅས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རིགས་ཀྱི་བྱ་ཞེས་བྱ་བས་བོས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཕགས་པ་ཆོས་
འཕགས་དགེ་སྦོང་གི་སྒྲིམ་པ་ལ་གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་གཞན་དུ་ན་བཅུན་པ་ཞེས་བྱ་བས་བོས་
པར་འགྱུར་རོ། ། བྱད་པར་གྱུར་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོབ་པ་འོ། ། མཐོང་མ་ཐག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
མཐོང་བའི་རྒྱ་ལས་མཐོང་བ་དང་ལྟན་ཅིག་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། ཏྲག་ཏུ་དུས་ཉེ་བར་
མཚོན་པའི་ལེའུ་ནི་ཏྲག་ཏུ་དུའི་ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་སུམ་ཅུ་པ་འོ། ། ། ། གཞུགས་ཀྱི་སྒྲུ་ལ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པར་འཛིན་པ་དགག་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི། རིགས་ཀྱི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྟེ། གལ་ཏེ་བྱོན་པ་དང་བཞུད་པ་དང་ལྟན་པའི་གཞུགས་ཀྱི་སྒྲུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མ་

ཡིན་ན་འོ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གང་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་དགོས་པ་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་
བོ་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུའི་བདག་ཉིད་ཅན་དོན་དམ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གསུངས་པ་ནི། དེ་
བཞིན་ཉིད་ལས་མ་གཡོས་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའོ་ཞེས་
བྱ་བ་སྟེ། འདིས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པས་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར་ཏྟག་པའི་མཆན་ཉིད་ཆོས་
ཀྱི་སྐྱུ་ཞེས་བརྟན་ཏོ། ། དེ་ཡང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆ་ཅན་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོངས་
སུ་འགྱུར་བས་རྟེན་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱེ་བ་དོགས་པ་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་མཆན་ཉིད་
འདིའི་གསུངས་པ་ནི། མི་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། མི་
ལོང་དང་མཉམ་པ་ཉིད་དང་སོ་སོར་རྟོག་པ་དང་བྱ་བ་གྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་བརྟེན་པའི་མཆན་
ཉིད་འདི་ལ་གསུངས་པ་ནི། ཡང་དག་པའི་མཐའ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའོ་
ཞེས་བྱ་བའོ། ། དོན་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྤང་པོ་
ཡོངས་སུ་གྱུར་པའི་སྤང་དུ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་མཆན་ཉིད་དེ་ལ་གསུངས་པ་ནི། སྤང་པ་ཉིད་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་མེད་
པའི་ངོ་བོས་སྦྱོད་པའི་མཆན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་སྤང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཆན་ཉིད་མ་ཡིན་འོ། ། སོ་སོར་ང་གིས་རིག་པར་བྱའི་མཆན་ཉིད་
དེའི་གོ་སྐབས་སུ་བྱེད་ཅིང་གསུངས་པ་ནི། ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་ནི་འདིར་ཅི་ལྟ་བ་ཉིད་དོ། ། ཀུན་ནས་
ཉོན་མོངས་པའི་མཆན་ཉིད་འདིའི་གོ་སྐབས་སུ་བྱེད་ཅིང་གསུངས་པ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ལས་མངོན་པར་འདུས་བྱས་
པ་མ་ཡིན་པའི་མཆན་ཉིད་འདི་སྟོན་ཅིང་གསུངས་པ་ནི། འགོག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ལས་མངོན་པར་འདུས་བྱས་པ་དག་པ་ནི་འདིར་འགོག་
པའོ། ། བྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དང་རྟོགས་པར་བྱ་དགའ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནམ་མཁའི་མཆན་ཉིད་དེ་
དེ་ལ་གོ་སྐབས་སུ་བྱེད་ཅིང་གསུངས་པ་ནི། ནམ་མཁའི་ཁམས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འོ་ན་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་མཆན་སུམ་ཅུ་ཆ་གཉིས་དང་དཔེ་བྱད་
བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུས་མངོས་པའི་སྐྱུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྟེ། སྤྲུལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་

པའི་མཚན་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རིགས་ཀྱི་བྱ་ཚུལ་དེ་དག་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཞན་ན་མེད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་དག་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་ལོ། ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་དེ་ནམས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་ལ་ཐ་མི་དད་པ་བརྗོད་ནས་ཤིན་ཏུ་ཐ་མི་དད་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ནི། རིགས་ཀྱི་བྱ་ཚུལ་འདི་དག་གི་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཚུལ་འདི་དག་གི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱི་ལོ། ། དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ངོ་བོས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཚུལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤང་བ་དང་ཁམས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱི་ལོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་འདི་དག་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་གཅིག་པ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་མདོར་བསྟན་པ་ལོ། ། གཏན་ཆོག་གསུངས་པ་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རྣམས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་སྤྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། ད་ནི་གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཞིག་ཤུགས་ཀྱིས་གསུངས་པ་དེ་ལ་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོའི་མེད་པ་ཉིད་དཔེས་གསུངས་པ་ནི། རིགས་ཀྱི་བྱ་ཚུལ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཉི་མ་གུང་གི་དུས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་འོངས་པས་ན་དུས་སོ། ། ཉི་མ་གུང་གི་དུས་འདི་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཉི་མ་གུང་གི་དུས་ལ་འོངས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། བྱིས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ནི་དེ་མ་ཡིན་པ་ལ་དེའི་སྒོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཤེས་རབ་འཆལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ནི། དེའི་སྒོ་ཡོད་དེ་ཡོངས་སུ་མི་འདོར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་དུ་རིགས་ཀྱི་བྱ་གང་སུ་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་གཟུགས་སམ་སྐྱར་མདོན་པར་ཆགས་པ་དེ་དག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བེ་ཤ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཁམས་ཀྱི་དོན་ལ་འགོ་བའི་བྱུང་པར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བྱེད་པ་པོ་ལ་ལྟའོ། ། དཔེར་ན་གྲོང་བྱེད་དུ་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་ཚུལ་ཀྱི་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདི་ནམས་ཀྱི་ཚུལ་ཀྱི་སྐྱེ་ཡོད་པས་ན་ཚུལ་ཀྱི་སྐྱེའོ། ། ཡང་ན་ཚུལ་ཉིད་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་དོ། ། དེའི་ངོ་བོ་ཐོབ་པའི་ཚུལ་ནམས་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་ཚུལ་ཀྱི་སྐྱེའོ། ། ཚུལ་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་

བ་ནི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་ཅིག་གོ། ། འདིས་ནི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་
འཇུག་པ་ལ་ཡང་གཞན་དབང་གི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲིག་རྒྱུ་ལ་ཁུ་ལྟར་
ཞེས་གསུངས་སོ། ། གལ་ཏེ་གཞན་དབང་མེད་པ་ཡིན་ན་ཅི་ལྟར་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྐྱེ་
མའི་དཔེ་གཉིས་པ་གསུངས་པ་ནི། རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
སྤང་པོ་ཆེ་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་ཚོགས་ཏེ་སྤང་པོ་ཆེའི་ཚོགས་སོ། ། གལ་ཏེ་གཞན་དབང་མེད་
པ་ཡིན་ན་ཅི་ལྟར་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་ཉི་བར་ཡོངས་སྟོན་ཅེས་བྱ་བའི་ཐེ་ཚོམ་བསྒྲག་
པའི་དོན་དུ་མི་ལམ་ཀྱི་དཔེ་གསུངས་པ་ནི། རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། གཉིད་ཀྱིས་ལོག་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱགས་པ་ལ་ཁྱགས་པའོ། ། མི་ལམ་དུ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་བརྟན་པར་སྤང་བའི་སྟོན་དུ་བྱང་བའི་བྱང་པར་ཐོབ་པའོ། ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་བདེན་པ་ཉིད་དོ། ། བརྟན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའོ། ། དེ་དང་ཚོས་
མཚུངས་པས་སྐྱབས་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ནི། ། ཡང་དག་
པ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། མིང་གི་སྐྱེ་ནི་ཚོས་བསྟན་པའི་རང་བཞིན་ནོ། ། གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་
ནི་མཚན་ལ་སོགས་པས་འབར་བའོ། ། དོན་ཡོད་པར་ནི་སྐྱེན་པ་པོ་ནམས་ལ་འབྲས་བུ་མང་
བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡུལ་འཁོར་ནི་འཇིག་རྟེན་ཏེ་དེའི་བསོད་སྟོམས་ནི་འཚོ་བའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
སྐྱེན་གནས་ཏེ་སྐྱེན་པར་འོས་པས་ན་སྐྱེན་གནས་སོ། ། འོ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ནམས་
དཀའ་བ་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོ་དང་། བསྐྱལ་པ་གྲངས་མེད་པ་ནམས་མཚན་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་
པར་འབྱུང་བའི་ལས་ནམས་ཅིའི་ཕྱིར་སྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་གཞལ་དུ་མེད་པའི་བསོད་
ནམས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཡོངས་སུ་བབྱུང་པ་དང་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྐྱེད་པའི་འདོད་པ་དང་སྟོན་ལམ་ལ་
སོགས་པ་ནམས་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཡང་གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ཀྱི་
གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ་ནམ་
པར་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལ་ཀུན་བརྟགས་ནི་ཐ་སྟོན་དུ་ཡོད་པ་དང་
གཞན་དབང་ནི་སྐྱབས་པའི་ཀུན་རྫོབ་དུ་རྣམས་ཡོད་པ་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་སྟོན་པའི་ཀུན་
རྫོབ་དུ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཞེས་ལན་དུ་བརྗོད་དོ། ། སྐྱབས་པའི་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་པ་ནི་རྒྱ་དང་

ཁྱེན་གྱི་ཆོགས་བས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་གཞན་དབང་སྐྱབ་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའོ། ། གལ་ཏེ་
སྐྱབ་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་དབང་མེད་པར་འགྱུར་ན་དེའི་ཆེ་
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ལ་ནམ་པར་བྱང་བ་ཡང་མེད་དེ་གཉི་ག་ཡང་དེ་ལ་
བརྟེན་བའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེད་བཅོམ་ལྟན་འདས་ནམས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་སྟེ།
གཞན་དོན་ལ་ཆེ་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རང་གི་དོན་གྲུབ་པ་ནི་དེ་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གཞན་དབང་ཡོད་ཀྱང་ཡོངས་སུ་མི་འདོར་བའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་
འདས་པ་ལ་མི་གནས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་བསྐྱབ་པར་བྱ་
བ་དེའི་ཕྱིར་མཆོན་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ལས་དང་སྟོན་ལམ་ལ་སོགས་པ་ནམས་དོན་མེད་པ་
ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཀལ་ཏེ་རྒྱ་དང་རྒྱན་ལས་སྐྱེས་པའི་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅི་ནས་
ཀྱང་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ན་དེའི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འགྱུར་ཞེ་
ན། ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། ཅི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། གང་ཞིག་ཉེན་
ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་། ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དེ་མ་སྐྱེས། ། ཞེས་བྱ་བ་དང་། ། གང་ཕྱིར་རང་བཞིན་
མ་བཅོས་པ། ། གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའོ། ། ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། ། འདིའི་རྒྱན་ཉིད་ཅམ་
ལ། ། དོན་དམ་པ་ཉིད་དེ་དང་དེར། ། རང་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ནམས་ཀྱི་བཀའ་པ་ཞེས་རེ་ཞིག་བཞག་པར་བྱད་དོ། ། རིགས་ཀྱི་བྱ་
དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་དག་གི་སྐྱེ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་
བཞིན་དུ་གལ་ཏེ་རྒྱ་རྒྱན་ལ་རག་ལས་པ་སྐྱེ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་སྐྱེ་བའི་སྤྱོད་ལ་
དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། ། རྩོན་པ་དང་བཅུད་པ་དག་སྐྱེས་པ་ལ་ཅི་ལྟར་དགག་པ་
ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རྩོགས་བཅུའི་འཛིག་ཉེན་གང་ནས་ཀྱང་། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ནམས་དེར་བྱོན་པས་སངས་རྒྱས་མཐོང་བ་མེད་པ་དང་
གཞན་དུ་བཅུད་པས་མི་མཐོང་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཀྱང་རྟག་དུ་བཅུགས་པའི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ནམས་ལ་ཡང་སྟོན་ནམ་པར་དག་པ་དང་ནམ་པར་མ་དག་པས་བསྐྱེས་པ་སངས་
རྒྱས་ནམས་ཀྱི་མཐོང་བ་དང་མི་མཐོང་བའོ། ། ཅི་སྐད་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱད་སྟེ་མ་ནས་
གསུངས་པ། དགོ་བ་སྐྱེ་འཛིག་ལས་སངས་རྒྱས། ། གཞུགས་བརྟན་སྐྱེ་དང་འཛིག་པ་དང་། །

ཐུབ་པ་སྐྱེ་མིན་འདིག་པ་མིན། ། བརྒྱ་བྱིན་བཞིན་དུ་ཆོས་སྐྱེ་ལས། ། འབད་པ་མེད་པར་མཛད་
པ་ཞེས། ། དེ་ལྟར་མཐོང་བ་ལ་སོགས་འདུག སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཆོས་སྐྱེ་ལས། ། ཇི་སྲིད་འགག་
མེད་སྲིད་པར་གནས། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་ཀྱང་གསུངས་པ། ཅི་ལྟར་ཆུ་སྟོང་
ཆག་པ་ལ། ། ཟླ་བའི་གཟུགས་བརྟན་མི་མཐོང་སྟེ། ། དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་སྤྱད་ནམས་ལ། །
སངས་རྒྱས་གཟུགས་བརྟན་མཐོང་བ་མིན། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདིས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་ལྟོས་
པས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ཀྱི་བྱོན་པ་དང་བཅུད་པ་མེད་དོ། ། འོན་ཀྱང་ནམ་པར་
དག་པ་ཉིད་ཡོད་པ་ལ་གདུལ་བྱ་ནམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ཀྱི་བདག་པོར་བྱས་
ནས་སྐྱེས་པའི་སྤང་བ་དེ་ཡོད་ཅེས་བསྟན་ཏོ། ། འོ་ན་གདུལ་བྱ་ནམས་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྤང་བ་རང་གི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཡོད་མོད། ། དབང་དུ་བྱེད་པ་
པོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་ནི་ནམ་པར་གཞག་པ་ཅི་ལྟ་བུ་ཞེས་གསུངས་པ་
ནི། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་དག་གི་སྐྱེ་རྒྱ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། འདིས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་ཉིད་བསྟན་ཏོ། ། རྣམས་སུ་ཡོད་པ་ཡང་
དེའི་བྱོན་པ་དང་བཅུད་པ་མེད་དོ། ། འོན་ཀྱང་གདུལ་བྱ་ནམས་ལ་དེ་བདག་པོའི་དབང་གིས་
དེའི་ནམ་པ་སྤང་བ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་བས་ན་མཆོག་ཏུ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་ངོ་མཆར་བའི་
ཕྱིན་ལས་ཅན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་སོ། ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཞལ་སྤུ་ནས་ཀྱིས་
ཀྱང་། ཅི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། བྱང་ཆུབ་སྟོན་མཛད་འགའ་ཞིག་ཏུ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི་བྱ་ངན་
འདས། ། ནམ་ཡང་མེད་མིན་མ་ཡིན་ཏེ། ། བརྟགས་པའི་སྐྱེ་ཅན་དེ་བཞིན་གཤེགས། ། འདི་
ནམས་ཀྱན་དུ་ནམ་སྟོང་དེ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་ཡང་སྟོང་པ་མིན། ། བདག་གི་དངོས་པོ་ཀྱན་
མཐོང་བ། ། དབང་པོ་དུག་གི་སྟོང་ཡུལ་མིན། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། དམུལ་བ་པ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་
སྐྱེ་ལ་པའི་སྐྱེ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་བདག་གི་དངོས་པོ་ཀྱན་གྱིས་མཐོང་སྟེ། སྐྱེ་ཀྱན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
གང་གིས་དབང་པོ་གང་ཡང་རུང་བས་ཀྱང་སྟོང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་
བའོ། ། སྤྱི་དེ་ལྟ་བུའི་ནམ་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་འདི་ལ་དཔེ་གཞན་གསུངས་པ་
ནི་རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཤིང་བྱ་ནི་རྒྱུད་ནམས་དཀྱིས་
པའི་རྟེན་འོ། ། རྒྱུད་རྟེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུད་མངས་སོ། ། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་

དག་ལས་སྐྱ་མི་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་ནི་དབྱུང་ཐམས་ཅད་དུ་འབྲེལ་བའི་དོན་དུ་འོ། ། རྒྱ་
མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱ་ལས་རང་གི་དོན་ལ་ཀ་ན་སྟེ་དེས་ན་རྒྱ་མེད་པ་འོ། ། བི་མང་གི་སྐྱའི་
དཔེས་བསྟན་པའི་ཆོས་འགྲུབ་པ་ནི་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་རག་ལས་པ་ཞེས་བྱ་བ་མཆོན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
ཅིག་གོ། ། དཀྲོགས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་པར་གཡེང་བ་ཉིད་ཐོབ་པ་ནམས་སོ། ། སྤྲ་བཀོད་
བར་གྱུར་པ་ནི་གྲིབ་མ་འཇིག་པ་ནམས་སོ། ། དེ་ལོགས་སུ་རབ་དུ་འདུད་པར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་ཆོས་ཉིད་ལས་ཐོབ་པ་སེམས་མེད་པ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་ནམ་པར་འགྱུར་
བ་འདི་དེས་བྱིན་གྱིས་སྟོབ་པར་བྱེད་པའི་ལྷའི་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པས་སོ། ། འཕྲོ་ཞིང་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་གྲོལ་བར་གྱུར་པ་འོ། ། ནམ་མཁའ་ལ་འཕགས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་མཁའ་ལ་འོ། །
བདག་གི་ལུས་ཀྱིས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཆོས་འཕགས་ལ་མངོན་པར་
བཀའ་སྟེ་དེའི་མདུན་དུ་ལུས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ས་ལ་ཕབ་ནས་འདི་ལ་རང་གི་ལུས་འབྲུལ་ཞིང་
འདུག་པས་སོ། ། འབྲུལ་བ་དེ་ཉིད་རྫོང་པར་བྱེད་པ་ནི་རིགས་ཀྱི་བྱ་དེ་དང་མཚུངས་པར་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་བདག་ཅས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བྱོད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ནམས་ཀྱིས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་དེའི་རྩ་བ་ཅན་གྱི་ཕྱིར་རོ། ། ཉིང་ངེ་འཇིན་གཅིག་ལ་
སྟོམས་པར་ཞུགས་པར་གྱུར་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཟག་པ་མེད་པའི་བཏང་སྟོམས་དང་མཚུངས་
པར་ལྡན་པ་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ཉིད་ནི་ཉིང་ངེ་འཇིན་ཞེས་བརྗོད་དེ། དེ་བྱ་བ་ཐ་དད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་དཔའ་བར་འགོ་བ་དང་སངས་ཀྱི་ནམ་པར་རོལ་པ་དང་ཉིང་ངེ་འཇིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་དང་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་མིང་ནམས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་ཅིང་
རང་བཞིན་ཐ་དད་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གཞན་དུ་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ་བཙམ་
ལྡན་འདས་ཉིང་ངེ་འཇིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། གང་
དུ་ཉིང་ངེ་འཇིན་ཐམས་ཅད་ནང་དུ་འདུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འོ། ། དེས་ན་ཉིང་ངེ་འཇིན་གཅིག་ལ་
སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་དང་ཉིང་ངེ་འཇིན་སྟོང་ཕྱག་དུ་མ་ནམས་ཀྱིས་གནས་པར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་
བྱ་བ་འགལ་བ་མེད་དོ། ། གཅིག་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་ལ་ཡང་དོན་
འདི་ཉིད་ནི་དེ་གཞན་གྱིས་ཡང་ཉིང་ངེ་འཇིན་གཅིག་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་གཞན་ཉིང་ངེ་
འཇིན་སྟོང་ཕྱག་ནམས་ཀྱིས་གནས་པར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་འགལ་བ་ལ་ལན་དུ་མ་མཐོང་དོ། །

སྒྲིལ་མོ་ཀྱང་གཅིག་གིས་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྟོང་ཕྱག་རྒྱམས་ལ་སྟོམས་པར་ཁྱགས་སོ་ཞེས་བྱ་བས་
གཅིག་ལ་སྟོམས་པར་ཁྱགས་པ་ཞེས་འདོན་པ་འདི་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། སྐར་འཕགས་པ་
ཆོས་འཕགས་ལོ་བདུན་གྱི་བར་དུ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གཅིག་ལ་སྟོམས་པར་ཁྱགས་པ་ཉིད་ཅི་ཞིག་
བཁྱགས་པར་འགྱུར། ཉག་ཏུ་དུའི་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་མ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་རྟོགས་པའི་དོན་དང་
ཆོས་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདི་ལྟར་བཟོད་དོ། ། དུས་འདའ་བར་
བྱེད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་ཏུ་ཁྱགས་པའོ། ། བདག་ཅག་གིས་ཀྱང་སྤྲི་གང་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་
གང་ལ་བདག་ཅག་གིས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེའི་རྗེས་སུ་འདུག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་བྱེད་
པ་རྒྱུ་སོ་ལྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་མཁའ་ལས་བྱུང་བའོ། ། སེམས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་དང་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ས་གཞི་ཆག་ཆག་གདབ་པ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱྱགས་པའོ། ། རུས་པ་མེད་པའི་བྱ་བ་
འདོད་པའི་ཕྱིར་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལེ་ལོ་ཅན་གྱི་ལུས་ཞིག་པར་བྱ་བ་ནི་རུས་པ་དང་
བྲལ་བ་དེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་བསམས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དཔྱེད་པའི་
རིམ་པ་འདིས་ལྟན་ཅིག་སྒྲིས་པའི་ལུས་ལ་ཞེན་པ་བསལ་ནས་རང་གི་ཁྱག་གིས་ས་ཕྱྱགས་དེ་
དག་ཐམས་ཅད་དུ་ཆག་ཆག་བཏང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལྟ་བུའི་ངོ་མཆར་བའི་ས་ལ་བརྒྱ་
བྱིན་ལ་སོགས་པའི་བྱིན་གྱི་རྒྱབས་ཀྱིས་སྦྱང་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཁྱག་གི་ཆག་ཆག་གོ་
སྐབས་སུ་བྱེད་ཅིང་འདི་ལྟར་བྱས་པའོ། ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱ་མོ་བརྒྱ་
ཕྱག་རྒྱམས་སོ། ། ཡང་དེ་དང་དེས་ཞེས་བྱ་བའི་འདོན་པ་ལ་མཚོན་ཆའི་བྱད་པར་རོ། ། སྐགས་
ནི་འདུག་པའོ། ། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་བྱེད་པར་འགྱུར་བར་རོ། ། ཆོས་ཡོངས་སུ་
ཆོལ་བ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་ཆོལ་བའོ། ། མེ་རྟོག་བཀྲམ་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ།
མེ་རྟོག་གཞན་གྱིས་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཆོས་འཕགས་ལ་མཚོད་པའི་
དོན་དུ་བཞག་ནས་འདུག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་འདོན་པའོ། ། མདུན་དུ་ཡང་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྟག་ཏུ་དུ་བྱ་མོ་དེ་དག་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་ཆོས་འཕགས་ལ་མཚོད་པ་བྱས་པར་གྱུར་ཏོ། ། དེ་ནས་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྟག་ཏུ་དུ་མཐོང་བ་དང་ལྟན་ཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱབ་བྱང་མཚམས་ཀྱི་
ཡུལ་ནས་འོངས་བའི་བཙོན་ལྟན་འདས་མ་ལས་མཐོང་སྟེ། དེ་ཉིད་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། ། མེ་རྟོག་

ཁ་ཅིག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཆོས་འཕགས་ལ་གཏོར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་
གང་དུ་འདོན་པ་དེ་རི་ལྟར་རིགས། དེའི་ཆེ་ཆོས་འཕགས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེར་
འཕགས་པ་ཆོས་འཕགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཅི་ལྟ་བུ་བྱུང་བར་ལྷུང་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་ཕྱིར་གསུངས་
པ། དེ་ལ་སྟོན་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། སྤྱིར་བསྟན་ནས་བྱུང་པར་དུ་
གསལ་བར་བྱེད་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་པོ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་
བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འདིའི་ཐོས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྦྱིས་པ་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་པོ་འདི་ཉིད་
རྣམས་ཀྱིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྣམས་འདོན་པར་འཇུག་བ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པའི་མཉམ་པ་ཉིད་ནི་རིགས་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ཐ་མར་གསུངས་པ་འདིར་ཡང་འབྲེལ་བར་
བྱའོ། ། མཉམ་པ་ཉིད་ནི་མི་མཉམ་པ་ཉིད་མེད་པ་དེའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཅས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་
བས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས་པ་ལས་དེ་གཞན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཅི་
ཞིག་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་པས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྤྱིའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་དེ་བས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་དམ་པ་པའི་རང་
བཞིན་གཅིག་རྟོགས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། རིག་བྱེད་ཀྱི་
མཐར་སྐྱབ་པ་ལྟར་བདག་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱང་ཅི་ཞིག་མཉམ་པ་ཉིད་ཡིན་
ནམ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དབེན་པ་ཉིད་པས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཞིག་དབེན་པ་ཉིད་ནི་
སྟོང་པ་ཉིད་དེ། དེ་རྟོགས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ནི་མ་ཡིན་
ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། སྤར་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཅི་ཞིག་གནས་སམ་ཕྱིས་དབེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་
ཡོངས་སུ་འཇུག་བ་ཅི་ཞིག་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་གཡོ་བ་
མེད་པ་ཉིད་པས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་གཡོ་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་
འདི་ནི་རང་བཞིན་ཏེ་རྟོགས་པའི་དུས་ལ་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་འཇུག་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། གལ་ཏེ་
སྤར་ཡང་ཡོད་ན་དེའི་ཕྱིར་གང་གི་ཆེ་ན་རྟོགས་པར་བྱེད་ན་དེའི་ཆེ་ཅི་ཞིག་རྟོགས་པ་ཡིན་
ནམ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྫོམ་པ་མེད་པ་ཉིད་པས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
འདི་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཞེས་

བྱ་བའི་དོན་རྟོག་ལ་ཉེ་མཁ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ན་དེའི་ཕྱིར་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པ་དང་གདོད་མ་ནས་ཞི་བ་ལ་སོགས་པའི་
དངོས་པོ་གཞན་ལ་ཅི་ཞིག་རྟོགས་པར་འགྱུར་རམ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཁེངས་པ་མེད་པ་ཉིད་པས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་དང་རང་བཞིན་གཅིག་
ཉིད་དང་ཡེ་ཤེས་གང་ལ་ཁེངས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་འོན་ཀྱང་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་
ནས་ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བྱ་བ་ལས་འདའ་བ་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པ་པའི་
ངོ་བོ་ཐམས་ཅད་གྱིས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་འོ། ། དེ་བས་ན་གཉིད་དང་སྤྱོད་
པ་དང་བརྒྱལ་བ་མཐུག་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་མི་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་རྟོག་པར་
གཞག་པ་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་རོ་གཅིག་པ་ཉིད་པས་ཞེས་
བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱིའི་ངོ་བོ་རྟོགས་པའི་རང་བཞིན་དེར་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོག་མར་ས་དང་པོ་ལ་སྐྱེ་བ་དེ་བས་ན་གང་ཞིག་མཐོང་བ་དང་། ཐོས་པ་དང་།
དོགས་པ་དང་། རྟོག་པར་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་རྟོགས་དམིགས་པའི་དུས་སུ་དེས་མཐོང་བ་དེས་
མཐོང་བ་དེ་རྟོགས་ཉིད་གཅིག་དུ་རོ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་ཤེས་སམ་མ་ཡིན་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྱི་མེད་པ་ཉིད་པས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དངོས་པོ་གཅིག་ནི་གང་
གིས་དེ་ཉིད་དུ་མི་མཐོང་། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དེ་ཉིད་དུ་ནི་དེས་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་
རིགས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པ་འདི་ཡིན་པ་སྟེ་སོ་སོར་
ངེས་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ། ། འོ་ན་དངོས་པོ་རྟོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ནི་དེའི་ཆེ་ཉིད་དུ་ཅི་ཞིག་
སྐྱེས་སམ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་པས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
འོ་ན་སྤྱི་མ་འཛིག་རྟེན་པའི་དམིགས་པའི་ཡུལ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅི་ཞིག་འགག་པ་ཡིན་ནམ་
ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་འགག་པ་མེད་པ་ཉིད་པས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གལ་ཏེ་འཛིག་
རྟེན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་འདི་ལ་ད་ལྟར་ཉམས་སུ་བྱུང་བ་མེད་པ་དེ་བས་ན་དོན་
འདི་དཔེ་མེད་པ་ཅི་ཞིག་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རྟོག་པར་མཐའ་སྤྱི་མེད་པ་ཉིད་
པས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཅི་ལྟར་ནམ་མཐའ་ནི་བྱུང་བྱེད་དང་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་དེ་བཞིན་དུ་འདི་
ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བཟོད་པ་ནམ་མཐའ་བཞིན་དུ་རོ་གཅིག་པ་དང་

རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའོ། ། གལ་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་དོ། ། དེ་ཉིད་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྟེ། དེ་བས་ན་འདི་འགྲོ་བའི་
དོན་གྱི་བྱ་བ་ནམས་པར་སྤངས་པ་ཅི་ཞིག་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རྒྱ་མཚོ་ལྷ་
མེད་པ་ཉིད་པས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཅི་ལྟར་སྣ་ཚོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ནམས་ལ་རྒྱ་མཚོ་
ལྷ་མ་མཆིས་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་པའི་འབྲུང་གནས་ནམ་པ་མང་པོས་འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་པ་
དང་འགྲོ་བ་ནམས་ལ་ཉེ་བར་འཛོལ་བར་བྱ་བ་དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ཀྱང་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་རང་བཞིན་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱིས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་
སྒྲིལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་པ་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེར་འབར་བའི་ལོངས་སྤྱོད་
རྫོགས་པའི་སྒྲི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྣ་ཚོགས་པ་ལས་ཕྱང་བ་ནམས་གྱིས་ས་ཆེན་པོ་ནམས་ལ་
ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་མཛད་པ་
ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བཞིན་པ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། འོ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ལས་ཉན་ཐོས་དང་སོ་སོའི་སྒྲི་
བོ་ནམས་ཀྱི་དོན་འབྱུང་པ་ཅི་ཞིག་མི་སྲིད་པ་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ། རི་རབ་
སྣ་ཚོགས་པ་ཉིད་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཅི་ལྟར་སྒྲིང་བཞི་སོ་སོར་གསེར་དང་ཤེལ་ལ་སོགས་པ་
ནམ་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་རི་རབ་ནམས་དེ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིལ་བརྟེན་པའི་
སྒྲིལ་པའི་སྒྲིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པའི་དོན་མཛད་པ་
ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བཞིན་པ། སེམས་ཅན་ནམས་ལ་
སྲིན་དོན་དུ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི་མེ་ལྟར་སྤང་། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། དོན་ནི་འདི་ཡིན་
ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ནམས་སྒྲི་བ་མ་ཡིན་ཏེ་ནམ་མཁའ་ལ་ས་
བོན་ནམས་བཞིན་དུའོ། ། འདུས་བྱས་ལ་བརྟེན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ནམས་སྒྲི་བ་ཡིན་
ཞེས་བྱ་བའོ། ། སེམས་ཅན་ནམས་ལ་ལྟོས་པས་སངས་རྒྱས་ནམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དོན་དུ་
གཉེར་བ་འཁྲུལ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡང་ལོངས་སྤྱོད་དང་སྒྲིལ་པའི་
སྒྲི་དག་ཉེ་བར་འཇིན་པར་མཛད་ཅེས་བྱ་བའོ། ། འོ་ན་རང་གི་ངོ་བོས་རྣོ་པ་མེད་པའི་རང་
བཞིན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡིན་མོད། ། རམ་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་དང་སྒྲིལ་

པ་རྒྱལ་གྱིས་འགྲོ་བའི་དོན་མཛད་པ་ལ་འབད་པ་མེད་པར་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་ཅིས་ཀྱང་རྒྱལ་
པར་རྟོག་པ་སྤྱད་དམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རྒྱལ་མཁའ་རྟོག་པ་མེད་པ་ཉིད་པས་
ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཅི་ལྟར་རྒྱལ་མཁའ་རྩལ་ཟད་རྒྱལ་པར་རྟོག་པར་མི་བྱེད་དོ། ། འོན་ཀྱང་ཐམས་
ཅད་ལ་མགོ་སྐྱོན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་
རྒྱལ་སོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་མདོ་སྟེ་རྒྱན་ལས། འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བརྒྱ་ཕྱག་མང་
པོའི་སྟོན་ནས་དེ་ནི་སྟོན་པར་མཛད། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི་སྟེ་དང་མི་སྣང་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཡང་སྟེ་
པོའི་སྟོན་པ་སྣ་ཆོགས་པ། ། འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི་བྱང་ཆུབ་མ་ལུས་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཡང་མི་མཉམ་མུ་
ངན་འདས་པ་ནི། ། རང་གི་གནས་ནས་རྒྱལ་པར་གཡོ་བ་མེད་ཅིང་དེ་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་
མཛད་པ་སྟེ། ། ཞེས་བྱ་བ་ལོ། ། རང་གི་གནས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱལ་པར་མི་རྟོག་པའི་དབྱིངས་
ལས་སོ། ། འོ་ན་གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་བུའི་འཛིག་རྟན་[*RTEN]ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་དུ་བྱིན་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་བྱང་པོ་དང་ཁམས་རྒྱལ་ལས་དེ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཡིན་
ནམ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། གཟུགས་སྤྱི་མེད་པ་ཉིད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས་
རྒྱལ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་སྤྱི་མེད་པ་ཉིད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་སྤྱི་མེད་པ་ཉིད་དོ་
ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་ལོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བཟོད་པ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་གཟུགས་མེད་
དོ། ། གཟུགས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་གཟུགས་སོ། ། འོ་ན་ངི་ལྟར་འདི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡང་ཡོད་པས་འཁོར་བའི་གནས་སྐབས་ལ་རྩ་བ་མེད་པའི་ངི་མ་
རྒྱལ་གྱིས་དོར་བར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་འཛིག་རྟན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཡང་དག་
པར་ཤེས་པ་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་བ་ཡང་སྤྱིར་བཏང་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་
པ་ནི་དོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་མཉམ་པ་ཉིད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ནི་
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་རྟོགས་པ་གང་གི་ཕྱིར་སྤྱིར་དབྱེ་བར་ནི་མི་རྒྱས་པ་དང་མཉམ་
པའང་ཡིན་ཏེ་དེའི་ངོ་བོར་མཉམ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞོད་པ་དང་བྲལ་བ་དེ་བའི་དོན། ། རང་
བཞིན་གྱིས་ནི་ལོག་རྒྱལ་ཏེ། ། གཞོད་པ་མེད་པ་འབད་ལྷན་ཡང་། ། སྟོན་ནི་དེ་ཕྱོགས་བྱེད་
པའི་ཕྱིར། ། ཞེས་བྱ་བའི་དགོངས་པ་ལོ། ། སྤྱིར་རྟོགས་པ་དབྱེ་བར་ཅི་ཞིག་མི་རྒྱས་སམ་སྤྱིར་
ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་དེ་དེ་བས་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་

མཐོང་བ་ཉིད་ནི་དེའི་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་ཅི་ཞིག་མ་འདྲེས་པ་ཉིད་ཡིན་ནམ་མ་
ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་འདྲེས་པ་ཉིད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། མ་
འདྲེས་པ་ཉིད་ནི་མ་འདྲེས་པའི་ངོ་བོའོ། ། སྟོང་པ་ཉིད་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་དང་གཅིག་པ་ཉིད་དོ། ། དེའི་ངོ་བོ་ནི་མ་འདྲེས་པ་ཉིད་དེ་དེས་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་སྒྲ་
ཆོགས་པ་ཉིད་མེད་པའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་
ཡིན་པ་དེ་བས་ན་འཁོར་བའི་གནས་སྐབས་སུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་
ཉིད་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་མེད་དོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བཟོད་པ། གཟུགས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་
ཡིན་པ་དེ་ནི་གཟུགས་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདིས་ནི་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་
རྣམ་པར་གཡེང་བ་སེལ་བར་བྱེད་དེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བསྐྱུས་པའི་དོན་ལ་ནི། གཟུགས་ནི་སྟོང་
ཉིད་རིགས་མིན་ཏེ། ། བན་ཚུན་སྤངས་པའི་འགལ་བའི་ཕྱིར། ། སྟོང་ཉིད་ཅས་བྱ་གཟུགས་
བྲལ་ཏེ། གཟུགས་ནི་རྣམ་པ་དང་བྲལ་བ། ། ཞེས་བྱ་བ་གཅིག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གནོད་
པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། གལ་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་གཅིག་པའི་ངོ་བོ་
མ་ཡིན་ན་འོན་སྟོང་པ་ཉིད་མཐོང་བའི་དུས་ཉིད་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་སྟོང་
པ་ཉིད་མཐོང་བ་ཡོད་པར་འགྱུར་རམ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་
སུ་མེད་པ་ཉིད་པས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས་གཏན་དུ་བའི་ཐ་དད་
པ་ཉིད་འདི་མ་ཡིན་ནོ། ། འོན་ཀྱང་དེ་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཐོག་མ་མེད་པའི་མ་རིག་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་རྣམས་སུ་སྤང་ངོ། ། གང་གི་ཆེ་མ་རིག་པ་མེད་
པས་རང་གི་ངོ་བོས་མཐོང་བ་དེའི་ཆེ་མ་རིག་པ་ལོག་ཀྱང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་
རྣམས་ལ་ཅི་ལྟར་སྤང་བ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་དོན་བསྐྱུས་པ་ལས་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་རྟོགས་པ་གསུངས་པ། གཟུགས་ནི་གཞན་དུ་འཛིན་པ་སྟེ། ། རྣམ་པ་གང་གིས་སྟོང་ཉིད་
ཀྱི། ། གང་ཕྱིར་མེད་ཉིད་སྤང་བ་ནི། ། ད་ནི་མ་རིག་པས་སྐྱུལ་པ། ། མེད་པ་སྤང་བ་ཅུས་ཉིད་
ཀྱིས། ། དེ་ནི་མ་རིག་པ་ཞེས་བཟོད། ། ཅས་བྱ་བའོ། ། ཐ་དད་པའི་རྣམ་པར་ཐལ་བར་གཡེང་
བ་སྤར་བཀག་ཀྱང་གོ་སྐབས་གཞན་དུ་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ཞིག་འདི་ཆོས་ཀྱི་མི་དམིགས་
པ་དེ་ཡེ་ཤེས་གང་གིས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་རྟོགས་པ་ཡིན་ནམ་འོན་ཏེ་མ་ཡིན་རྟོགས་པ་ཡིན་ན་ཡེ་

ཤེས་དེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ངོ་བོར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། ། མ་
རྟོགས་པ་ཡིན་ན་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱང་འཛིག་ཉིན་
ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པའི་སྤྱན་སྤྲུལ་ཆོགས་པས་དེ་ལྟར་ཅི་ལྟར་བརྟུན།
ཆོས་ཀྱང་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བར་མི་འགྱུར་རོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡང་
རི་བོང་གི་རྩ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་བས་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་
པར་འཛིག་པ་མཉམ་པ་ཉིད་པས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་འཛིག་པ་གང་ཡིན་
པ་འདི་ནི་མི་དམིགས་པའོ། ། དེའི་མཉམ་པ་ཉིད་ནི་འཛིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཡང་ངོ་། ། དོན་ནི་
འདི་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཆོ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་
དམིགས་པ་དེའི་ཆོ་བདག་ཉིད་ལ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་དམིགས་པར་གྱུར་པ་མངོན་ཏུ་བྱེད་པའི་
གནས་སྐབས་སུ་དེ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཉིད་ཐོབ་པ་ཡིན་གྱི་གཞན་ཏུ་ན་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་ཏུ་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མཉམ་
པས་མཉམ་པའི་དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོས་གནས་པའི་ཡེ་ཤེས་
དེ་བརྟུན་དོ། ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བརྟུན་པ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོས་ཉིད་འདས། ། ཡེ་ཤེས་གཉིས་
མེད་ཚུལ་འཆང་བ། ། རྣམ་པར་རྟོག་མེད་ལྷན་གྱིས་གྲུབ། ། དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ལས་བྱེད་
པ། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། འདི་ཡང་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ་དགོངས་པ་དེ་ཉིད་ཇི་སྐད་དུ། སྟོབ་དཔོན་ཟླ་
བ་གྲགས་པའི་ཞལ་སྤྱན་ནས་ཀྱིས་གསུངས་པ། གང་ཆོ་སྟེ་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་སྟོ་གྲོས་ཀྱང་ནི་སྟེ་
བ་དང་བྲལ་བ། ། དེའི་ཆོ་དེ་ཉིད་འགོ་བ་ལྟ་བུ་དེ་ཡི་རྣམ་པ་བསྟེན་པའི་ཕྱིར་ཡང་སྟེ། ། ཞེས་
བྱ་བའོ། ། ཡེ་ཤེས་དེའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བདག་ཉིད་གཅིག་དང་མེད་པ་ལ་བྱ་བ་
འགའ་ཞིག་ཡོད་དམ་གང་གིས་དེའི་ངོ་བོ་ཐོབ་པ་ཅི་ཞིག་ཤེས་པར་འགྱུར་རམ་མ་ཡིན་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་མེད་པ་ཉིད་པས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདིར་བྱེད་པ་ནི་བྱ་བ་
སྟེ་དེ་མེད་པས་བྱེད་པ་མེད་པའོ། ། གལ་ཏེ་བྱ་བ་ཡང་མེད་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དངོས་པོའི་
མཚན་ཉིད་དང་ཡང་དག་པར་འདས་པ་རྫས་སོ་སོ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འཛིན་པར་
བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཐོབ་པ་སྟེ་འོན་ཀྱང་འཛིག་ཉིན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་
འདི་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་མིག་འཕྲུལ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་ཅི་

ཞིག་རྟོག་གི་བའི་ཡུལ་གྱི་བྱ་བས་སུན་དབྱང་བར་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་བ་ཉིད་པས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་སྤྲུལ་ལས། རང་འབྱུང་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དམ་ལ། འདིར་ནི་དད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་འགྲོ། མིག་མེད་འོད་ཀྱིས་འབར་བ་ཡི། ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་མཐོང་བ་མིན། སངས་
རྒྱུ་ཁམས་དང་སངས་རྒྱུ་བྱང་ཆུབ་དང་། སངས་རྒྱུ་ཡོན་ཏན་སངས་རྒྱུ་ཕྱིན་ལས་ཏེ། སྟེ།
དག་པའི་སེམས་ཅན་གྱིས་ཀྱང་བསམ་བྱ་མིན། འདི་ནི་འབྲེན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་ཡུལ་ཡིན། སྟེ།
རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་འདི་ལ་ནི་མོས་པའི་སྟོ། ཡོན་ཏན་ཆོགས་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན། སྟེ།
བསམ་མེད་ཡོན་ཏན་མངོན་དགའ་ལྡན་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་གྱི་བསོད་ནམས་སྦྱེས་པ་
ཟེལ་གྱིས་གཞོན། ཞེས་བྱ་བ་ལོ། དེ་བས་ན་འདིར་རྟོག་གི་འཇུག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། སྟེ།
སྟོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོའི་ཞལ་སྤྲུལ་ནས་ཀྱིས་ཅི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། ཐུབ་དབང་བསྟན་ལས་ཤིན་ཏུ་
རིང་པར་ཉམས་པ་དང་། གང་ཞིག་རྟོག་གིའི་ལམ་གྱིས་ཆོས་ཉིད་ལ་བརྟུང་པ། ཞེས་བྱ་བ་ལོ། སྟེ།
སྟོན་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་ཆོལ་བལ་འཇུག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉག་ཏུ་དུའི་
ཆོས་བསྟན་པས་གང་ཞིག་བྱ་བ་བྱས་པ་དེ་བསྟན་པ་ལ་དོན་ཡོད་པ་ཉིད་ཡང་དག་པར་བསྟན་
པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཉག་ཏུ་བྱ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་འདུག་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མོས་པ་བྱེད་པའི་སྟན་ལས་
མ་ལངས་པ་ལོ། དེའི་ཆེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རིམ་པ་གང་དང་རྣམ་པ་གང་རྣམས་གང་
ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བསྟན་པ་རིམ་པ་དེ་ཉིད་དང་རྣམ་པ་གང་རྣམས་དེ་
ཉིད་ཀྱིས་ཉིང་ངེ་འཛིན་རྣམས་སྦྱེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟན་པའི་དོན་དོ། ཆོས་ཐམས་ཅད་
མཉམ་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཉིད་དམིགས་པ་སྟེ། དེ་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉིང་ངེ་འཛིན་
རྣམས་དེ་ལྟར་བཞེད་པ་ལོ། དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སུམ་ཅུ་ལ་སོགས་པ་ལོ། འདི་
རྣམས་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱང་འདི་རྣམས་ཉིད་ཀྱིས་དེ་རྣམས་འཕངས་པའི་ཕྱིར་རྟོག་ཆོས་
འཕགས་ཀྱིས་མཆོན་པར་བྱས་པའི་ལེའུ་ནི་དེའི་ལེའུ་སྟེ་སུམ་ཅུ་ཆ་གཅིག་པ་ལོ། ཉིང་ངེ་
འཛིན་ཐོབ་པའི་པན་ཡོན་གསུངས་པ་ནི། ཐོབ་མ་ཐག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ལྟན་ཅིག་
ཅས་བྱ་བའི་སྤྱི་ནི་དུས་མཉམ་པའི་དོན་ལ་ལོ། གང་གི་ཆེ་ཉིད་དུ་ཉིང་ངེ་འཛིན་རྣམས་ཐོབ་པ་

དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོ་སངས་རྒྱུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ནམས་མཐོང་བར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །
ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདུན་པའི་དོན་ལ་དྲུག་པ་སྟེ། དེས་ན་ཐོབ་པ་ཡོད་པ་ནམས་ལའོ། ། ཚུལ་
འདི་ལྟ་བུ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ལེན་པར་བྱེད་པའི་དོན་འདི་ནམས་དོན་སྟོན་པར་བྱེད་པས་ན་
ཚུལ་ཏེ་ཆོག་གི་ཆོགས་སོ། ། མིང་འདི་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མིང་གི་ཆོགས་ནམས་ཀྱིས་སོ། ། ཡི་
གེ་འདི་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཡི་གེའི་ཆོགས་ནམས་ཀྱིས་སོ། ། བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་བ་དང་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་གནས་གཅིག་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱན་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དང་
སྒྲ་ཆོགས་པའི་འདིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་ན་གནས་པའི་སངས་རྒྱུ་ལས་གདམས་ངག་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར་དེ་མང་དུ་ཐོས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་བའོ། ། ཅི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། སངས་རྒྱུ་ནམས་
ལས་ཆོས་རྒྱན་གྱི། དེ་ཆོ་གདམས་ངག་ཐོབ་པར་འགྱུར། ། རྒྱ་ཆེས་ཞིང་གནས་ཡེ་ཤེས་གྱི།
རྒྱ་ཆེ་བ་ཉིད་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཐོས་པ་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ཐོས་པ་ཚུད་
མི་ཟ་བ་སྟེ་དྲན་པ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་གསུངས་སོ། ། རྟེན་བ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་ནམ་ཡང་
སངས་རྒྱུ་དང་བྲལ་བར་མ་གྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོར་བསྟན་པའོ། ། འདིའི་བཤད་པ་ནི་སྟེ་
བ་ཐམས་ཅད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས་ཐ་ན་མི་ལམ་ན་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུའོ། ། ད་
ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་བོས་ནས་ཡོངས་སུ་གཏད་བ་ལ་གོ་སྐབས་བྱེད་པ་
ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཡང་རབ་འབྱོར་ཡོངས་སུ་དོར་ནས་
ཀུན་དགའ་བོ་ལས་བཅམས་ཏེ་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་ཅིའི་ཕྱིར་གོ་སྐབས་སུ་མཛད་ཅེ་ན། ཡོངས་
སུ་ཟུང་ན་ལས་འདའ་བ་ལས་པ་རོལ་དུ་འདི་ཉི་བར་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཅི་སྐད་དུ་འཆད་
པར་འགྱུར་པ་ལས་ང་འདས་ནས་འདི་ལ་ཡང་བྱོས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བའོ། ། གནས་བརྟན་རབ་
འབྱོར་ནི་སྤར་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་ཟུང་ན་ལས་འདའ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འོ་ན་གནས་བརྟན་ཀུན་
དགའ་བོ་ལས་བཅམས་ནས་སྤར་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་མཛད་པ་ཉིད་དོ་ཞེ་ན། བདེན་ཏེ་འོན་
ཀྱང་དེ་ནི་ཞར་ལས་བྱུང་བའོ། ། གང་གི་ཕྱིར་དེར་གནས་བརྟན་ཀུན་དགའ་བོས་འཇུག་པ་
མཛད་པའི་དགོས་པ་ཞུས་པ་དེ་བས་ན་སྐབས་དེས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་
དེ་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་ཉི་བར་བསྟན་ཏོ། ། དེ་བས་ན་ཡོན་ཏན་འདི་ལྟ་བུ་
དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་གཏད་པའོ། ། ད་ལྟར་ནི་བསྟན་པ་རྫོགས་པ་ལ་ཡོངས་སུ་གཏད་

པ་ཉིད་སྐབས་ཐོབ་པའོ། ། ཀུན་དགའ་བོ་དེ་བས་ན་རྣམ་གྲངས་འདིས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
འཕགས་པ་ཆོས་འཕགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉན་པ་ལས་ཉྱལ་ཏུ་
དུ་ཉིད་སྐྱ་ན་མེད་པའི་ཆོས་རྟེན་པའི་གཏམ་ཀྱིས་ཀྱང་ངོ་། ། འདིས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་
པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་ངེ་
འཇིན་ཀྱིས་བསྟུས་པ་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་གཉིས་ལས་འདས་པ་ཤེས་
པ་དང་ཤེས་བྱ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ཡོད་མེད་གཉིས་ལས་འདས་པ་རྟག་ཆད་དང་བྲལ་བ་
སྟོང་པ་གཟུགས་མེད་པ་བསྟན་ཏུ་མེད་པ་གནས་པ་མེད་པ་སྤང་བ་དང་བྲལ་བ་རྣམ་པར་རིག་
བྱེད་མ་ཡིན་པ་དང་གནས་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ། ། གང་ཡང་
དེའི་རྗེས་ལ་ཐོབ་པ་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་དང་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་རྣམས་ཀྱང་མེ་ལོང་དང་
མཉམ་པ་ཉིད་དང་སོ་སོར་རྟོག་པ་དང་བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་རྣམས་ཀྱང་དེའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་འབྲས་བྱ་ལ་རྒྱ་བཏགས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་མིང་ཉིད་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །
གང་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མོས་པས་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་ས་ལ་
བརྟེན་ནས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་ངི་མ་མེད་པ་དང་འོད་བྱེད་པ་དང་འོད་འཕྲོ་བ་དང་སྤང་
དགའ་བ་དང་མངོན་ཏུ་གྱུར་པ་དང་རིང་ཏུ་སོང་བ་དང་། མི་གཡོ་བ་དང་ལེགས་པའི་སློ་གྲོས་
དང་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན་ཞེས་བྱ་བ་མཐོང་བ་དང་བསྟོམ་པའི་ལམ་ཀྱི་རང་བཞིན་ས་བཙུ་རྣམས་ལ་
ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་བསྟོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པས་མངོན་པར་འཕེལ་བ་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ལ་ངི་མ་མེད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་ཀྱིས་བསྟུས་པ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་དང་།
མཆོག་གི་དོན་དང་། རྒྱ་མཐུན་པ་དང་། ཡོངས་སུ་འཇིན་པ་མེད་པའི་དོན་དང་། རྒྱ་ཐ་མི་
དད་པའི་དོན་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་པར་དག་པའི་དོན་དང་། ལྷ་ཆོགས་པ་མ་
ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དང་། འགྲིབ་པ་དང་། འཕེལ་བ་མེད་པའི་དོན་དང་། ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་
བའི་དོན་དང་། གཟུངས་དང་ཉིང་ངེ་འཇིན་ཀྱི་སྟོ་ལ་དབང་བའི་དོན་ཀྱིས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་
ཁྱད་པར་མངོན་སུམ་ཏུ་བྱ་བས་ས་དང་ས་ལ་གནས་པ་དག་པ་ཆེ་ཞིང་ཆེ་བ་ཐོབ་པས་རྟོགས་
པའི་ཁྱད་པར་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཐོབ་
པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་མིང་ཉིད་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་ཡང་

རྟོགས་པ་འདི་རྒྱ་མཐུན་པར་གྱུར་པ་ཆོས་ཀྱི་བསྟན་པ་འདི་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་
ཉིད་དོ། དེ་ལྟར་ན་དེའི་མཆན་ཉིད་དང་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དང་དེའི་རྒྱ་མཐུན་པ་ལས་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་དོན་ཤེས་པར་བྱའོ། ཅི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། ཤེས་རབ་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་གཉིས་མེད། ། ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས། ། བསྐྱབ་བྱ་དེ་དོན་སྦྱོར་བ་ཡིས། །
གཞུང་ལམ་དག་པ་དེ་ནི་སྒྲ། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟ་བུས་ན་འདི་ནི་དེའི་རྗེས་སུ་བསྟན་པའོ་
ཞེས་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་རྟོག་འདི་ལ་དབྱེད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལ་
སོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དེ་ལྟར་སྤྱིར་ཆོས་སྦྱོད་བསྟན་ནས་བྱུང་པར་དུ་གསུངས་པ་
ནི། ། མཉན་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། མཉམ་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞུང་དང་དོན་
ལས་སོ། ། དེ་ལ་ཡེ་གཤམ་སྐྱབ་པ་རྣམས་པ་གསུམ་གསུངས་པ་ནི་གཞུང་བར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། གཞུང་བ་ནི་སྟོང་ལ་གནས་པར་བྱེད་པའོ། ། བཙུང་བར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་
བརྗེད་པར་བྱ་བའོ། ། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདིས་ནི་གཞུང་བ་དང་འཆང་བ་དག་གི་
རྒྱ་སྟོག་པ་གསུངས་སོ། ། དོན་ལ་བསྐྱབ་པ་གསུངས་པ་ནི། ། ཀུན་རྒྱུ་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།
གཞན་ལས་དོན་འཛིན་པའི་བྱིར་དང་གཞན་ལས་ནང་གི་བདག་ཉིད་དུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་
བསམས་པའི་ཀུན་རྒྱུ་པར་བྱ་བའོ། ། འདི་ནི་རང་གི་དོན་གྱི་སྐྱབ་པའོ། ། གཞན་གྱི་དོན་གྱིས་
གསུངས་པ་ནི། ། རབ་དུ་གདོན་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། གཞན་རྣམས་ཀྱི་བྱིར་རྒྱས་པར་ཡང་དག་
པར་གསལ་བའི་བྱིར་རོ། ། བསྟན་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལེགས་པར་གཞུང་བའི་ཡི་གེའི་དོན་
ལས་སོ། ། ཉེ་བར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་ལས་བསམ་པའི་རང་བཞིན་ཤེས་རབ་
བསྐྱེད་པས་སོ། ། ལུང་དཔོག་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོག་བསྐྱབས་པས་སོ། ། ལ་རྟོན་དུ་བྱ་བ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ལེགས་པར་གཞུང་བའི་ཡི་གེའི་དོན་ཡང་ལེགས་པར་གཞུང་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་
གཞུང་དང་དོན་ལས་ཆེར་གོམས་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་སྟོང་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་རྒྱས་པར་
ལ་རྟོན་དུ་བྱ་བའོ། ། འདི་ཐམས་ཅད་བྱི་བ་ནི་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། བྱི་བར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་
བ་སྟེ། འགོགས་པར་བྱེད་པའི་བདུད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡོད་པ་ལ་ཅི་ལྟར་ཡང་འདི་གྲུབ་
ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་གྱི་རྒྱབས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ལེགས་
པར་བྱིས་ཏེ་བཀྱར་སྟོར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གདུགས་དང་རྒྱལ་མཆན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་

སོ། ། ངལ་མར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱབ་པས་སོ། ། རྗེད་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སྟོད་པ་དང་ཕྱག་འཆལ་བ་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཀྱིས་སོ། ། མཆོད་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མེ་ཏྲག་
དང་། སློས་དང་། སྤི་དང་། མར་མེ་དང་། ལྷ་བཤོས་དབུལ་བས་སོ། ། རི་མོར་བྱ་བ་ནི་གྲོ་མོ་པ་
དང་མང་པོའི་མེ་ཏྲག་ལ་སོགས་པ་དབུལ་བས་སོ། ། བསྟེན་བཀྱར་བྱ་བ་ནི་པ་རོལ་པོ་ནམས་
ལས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་དུ་བྱེད་དུ་འབྱུག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དངོས་པོ་གང་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་བཀྱར་
སྟེར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་ཉེ་བར་མཆོན་པའི་དོན་དུ་འགའ་ཞིག་བསྟན་པར་བྱེད་བ་ནི།
མེ་ཏྲག་དང་བདུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདི་ནི་ངའི་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པས་ནི་ཉན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ངས་པར་སྒྱར་བའོ། ། ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་འདི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་དོགས་ནས་གསུངས་པ་ནི། འདི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
གང་གི་ཕྱིར་འདི་ལྟར་དོན་ཆེ་བ་འདི་ཞེས་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་ལ་གོ་སྐབས་སུ་བྱས་ནས་
ཡོངས་སུ་གཏད་པ་གསུངས་པ་ནི། འདི་ཅི་སྟུང་དུ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རིམ་གྱོ་
བྱས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསམ་པ་སྟན་སུམ་ཆོགས་པས་བསྟེན་བཀྱར་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཡང་དག་
པར་མགྱ་བར་བྱེད་པའོ། ། དེའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ནི། བྱམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྐྱུ་འདི་ལ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་བདག་གི་ལུས་ལའོ། ། དེ་ལྟར་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའོ། ། ཡོངས་སུ་
གཏད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་གཞག་པའོ། ། རྗེས་སུ་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རྗེས་སུ་འབྲེལ་ནས་ཡང་དག་པར་གཏད་པའོ། ། ཡོངས་སུ་གཏད་པ་འདི་ཅིའི་དོན་དུ་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི། ། འདི་རྒྱབ་པར་མི་འཇུག་ཞིང་ཅི་ནས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཅི་ལྟར་འདི་རྒྱབ་པར་མི་
འཇུག་བ་དེ་ལྟར་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ། སྐྱེས་སུ་ཐ་མར་མི་འཇུག་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱས་པ་མི་
ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པས་བག་མེད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་འོ། ། གང་གི་ཕྱིར་ཡང་འདི་ལྟར་འདི་
ལ་གྲས་པའི་བྱད་པར་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ། ཅི་སྲིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དང་གི་
ཕྱིར་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཆོས་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་གནས་པར་གྱུར་པ་ན་ཡང་དེ་བསྟན་པའི་སྟོ་ཉིད་དོ། ། དེ་བས་ན་རི་སྲིད་དུ་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་བསྟན་པ་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དོན་ལ་གནས་
པ་ཁོ་ན་སྟེ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་མཛད་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གནས་

པ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཐོང་བ་དང་སྔ་ན་མེད་པའི་ཚོས་ཉན་པ་དང་དགོ་འདུན་ཉེ་བར་
གནས་པའི་བྱད་པར་ཡོད་དེ་དེ་བས་ན་ཅི་ལྟར་བྱད་པར་མེད་ཅེ་ན། གསུངས་པ་ནི། དེ་དག་
ནི་མ་བྲལ་བར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཐོང་བ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
མཐོང་བའི་གཙོ་བོ་སྟེ། དེ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པས་བསྐྱས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
དགོངས་པའོ། ། དེའི་བྱིར་གསུངས་པ། གང་གིས་ང་ནི་གཟུགས་སུ་མཐོང་། ། གང་ཞིག་ང་ལ་
སྒར་ཤེས་ཤིང་། ། ལོག་པ་སྤངས་པས་རབ་འགོ་བ། ། སྐྱེ་བོ་དེ་ཡིས་ང་མི་མཐོང་། ། སངས་རྒྱས་
ཚོས་ལ་བལྟ་བུ་སྟེ། ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ། ། ཞེས་བྱ་བའོ། ། དམ་པའི་ཚོས་ཉན་པ་
དང་མི་འབྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལས་གང་གི་བྱིར་ཚོས་གཞན་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་གང་ཞིག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྐྱན་པར་བྱ་བའོ། ། དགོ་འདུན་ལ་རིམ་
གྲོ་བྱེད་པ་དང་མ་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མུ་ངན་ལས་འདས་པའི་གྲོང་བྱིར་ཐོབ་པ་ལ་གྲོགས་
དང་འབྲལ་བ་ནི་དགོ་འདུན་ཏེ། དེ་ལ་རིམ་གྲོ་བྱེད་པ་ནི་མུ་ངན་ལས་འདས་པའི་གྲོང་བྱིར་དུ་
འཇུག་པ་ཉིད་དོ། ། དེ་སྐབས་པར་བྱེད་ཅིང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉིད་ཡོད་དོ། ། ཤེས་
རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཉན་པ་དང་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པར་གྱུར་པ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་བྱང་ན་སྟོང་པ་ཁོ་ན་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱང་ན་གནས་པའི་བྱ་བ་
སངས་རྒྱས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་ལས་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་ཕྱག་ན་རྟོ་རྟེན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་དངོས་སུ་གསན་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱི་དཔལ་ཀྱི་ཞལ་དེ་ཉིད་ལས་འབྱུང་བའི་མིང་གི་ཚོགས་དང་ཚིག་གི་ཚོགས་དང་ཡི་གའི་
ཚོགས་རྣམས་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་བསྟན་པ་བསྐྱས་ནས་རྫོགས་པ་གསལ་བར་མཛད་
ཅིང་གསུངས་པ་ནི། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་སྐད་ཅེས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་མདོའོ། ། བཀའ་སྩལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསུངས་
པའོ། ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་དང་
སྐྱལ་པའི་སྐྱེའོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་གཞུང་འགྲེལ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྐྱལ་པའི་སྐྱེ་དགོ་སྟོང་
དང་དགོ་སྟོང་མ་དང་དགོ་བསྟེན་དང་དགོ་བསྟེན་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ཞིང་རྒྱལ་
པོའི་ཁབ་ན་བཞུགས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ལོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་

དཔའི་འཁོར་དང་བཅས་ཏེ་བཞུགས་སོ། ། འཁོར་གཅིག་ཉིད་ལས་ལ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ལོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་ལས་ཆོས་བསྟན་པ་འབྱུང་བཤེས་ཏེ། དེ་
ནམས་ལས་གཞན་པ་ནི་སྐྱེ་ལའི་སྐྱེ་ལས་སོ། ། གང་ཞིག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་
ནམས་མང་བ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་བསྟན་པ་ནམ་པར་གྲོལ་བ་ནམས་ཤེས་པ་དེ་ནམས་སྐྱེ་
གཉིས་པོ་ལས་ཀྱང་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། ། སློབ་དཔོན་ནམས་ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ།
ས་ནམས་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ལོངས་སྟོང་རྫོགས་
པའི་སྐྱེ་ཉིད་མཆོག་ཏུ་དགའ་བ་དང་མགྲ་བ་བསྟེན་པ་ནམས་བསྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། ལོངས་སྟོང་
རྫོགས་པའི་སྐྱེ་ཉིད་ལས་ཆོས་སྟོན་པ་ཐོས་ནས་དེ་ནམས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལོངས་སུ་སྦྱིན་
པ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ་སྐྱེ་ལའི་སྐྱེ་ལས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་དེ་ནམས་སྐྱེ་ལའི་སྐྱེ་ལ་ཆོས་
བསྟན་པ་དང་ཉན་པའི་དོན་དུ་ཉེ་བར་མི་འགྲོའོ། ། གཞན་དག་ནི་དེ་ནམས་ཀྱི་འཁོར་དང་
ལོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་མཐོང་པའི་སྐྱེ་ལ་བ་དང་མི་ལྷན་པའི་སྐྱེ་ཉིད་མཐོང་བ་
ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱེ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཞེས་དེ་
བས་ན་ཡང་གཞུང་འགྲེལ་ལས་འཕགས་པ་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་སྐྱེད་པ་པོ་ཞེས་ལེགས་པར་བརྗོད་པ་
ཡིན་ནོ། ། ཉན་ཐོས་ནི་ལོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་སྐྱེའི་བསྟན་པ་མི་ཤེས་ཤིང་བཅོམ་ལྷན་འདས་
ཀྱིས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་མཛུགས་བསྟུ་བ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་
གཞན་ལ་ཡང་གཞུང་འགྲེལ་ལས་ལོག་པའི་གཞན་ནམས་ཀྱི་བཤད་པ་གཟུང་བྱ་མ་ཡིན་པ་
ཉིད་དོ། ། གང་གི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་མདོ་སྡེ་ལྷ་བརྒྱ་བཤད་པའི་ཕྱིར་འཕགས་པ་
མགོན་པོ་བྱམས་པས་བཀའ་སྩལ་པ་དེ་བས་ན། ཅི་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཤད་པ་མཛད། ལྷ་
མའི་མན་ངག་ལས་གཞུང་འགྲེལ་གཞོད་འཛེམས་གསལ་པོར་བྱ་བར་འདོད། ཅེས་བྱ་བ་བཤད་
པའི་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཞལ་སྡེ་ནས་ཉིད་ཀྱི་མན་ངག་ལ་སྐྱབས་སུ་བྱེད་དོ། ། དེའི་
ཞབས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱན་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྟེན་པ་དངོས་སུ་འཕགས་པ་མགོན་པོ་བྱམས་པ་
ལས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་མགོན་པོས་མཛད་པའི་དབུས་དང་མཐའ་ནམ་པར་འབྱེད་པ་ལ་
སོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ནམས་གསན་པར་མཛད་ཅེས་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་ཡང་གྲགས་པ་ཉིད་དོ། །
འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་མོས་པའི་དབང་གིས་མགོན་པོའི་བསྟན་པ་དེ་དྲང་བའི་དོན་ཞེས་

བྱ་བ་བཟོད་པར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། མདོ་ཡི་དེ་ཉིད་དོན་བསྟུན་པ། ། བསྟན་པ་རིང་དུ་
གནས་པའི་ཕྱིར། ། མདོ་ཡི་ངེས་དོན་དང་དོན་གྱི། ། རྣམ་འབྱེད་དེས་ནི་བྱེད་པར་འགྱུར། །
ཞེས་བྱ་བ་འཇམ་དཔལ་གྱི་རྒྱུད་ལས་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཞབས་ལུང་བསྟན་པ་ཐོབ་
པའི་ཕྱིར། ། དེ་བས་ན་མགོན་པོ་བྱམས་པས་ངེས་པའི་དོན་ཉིད་དུ་དེ་རྣམས་ལ་བསྟན་པ་
མཛད་པ་དང་དེའི་ཞལ་སྤྲུལ་ནས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལ་ངེས་པར་འགྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་
བར་རྟོགས་པར་བྱའོ། ། འཕགས་པ་སྤྱུ་སྦྱབ་ཀྱི་ཞལ་སྤྲུལ་ནས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལས་དེ་ནི་འགལ་བ་
མ་ཡིན་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར་འཕགས་པ་སྤྱུ་སྦྱབ་ཀྱི་ཞལ་སྤྲུལ་ནས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལ་གང་
ཞིག་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་པ་ཉིད་བཤད་པ་དེ་ཉིད་དབྱུས་དང་མཐའ་རྣམ་པར་
འབྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལ་ཡང་དགོངས་པ་གཞན་གྱི་དོན་དམ་པ་ཞེས་
བྱ་བའོ། ། ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་མེད་པ་ཉིད་དེ་རྣམས་ཀྱི་དེ་དང་དེར་བཤད་པ་ལ་ཉེ་བར་
དམིགས་ནས་སྤར་ཉིད་དུ་བསྟན་ཏོ། ། གཞུང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་རང་གི་བཤད་པའོ། ། འཕགས་
པ་སྤྱུ་སྦྱབ་ཀྱི་ཞལ་སྤྲུལ་ནས་ཀྱིས་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་དེ་དང་དེར་དངོས་སུ་བྲིས་ནས་ཆད་མར་
བྱེད་པ་དེ་བས་ན་འཕགས་པའི་བཞེད་པ་དང་འགལ་བར་སྤྱོད་བར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། གང་
ཡང་འཕགས་པས་གསུངས་པ། ལྟ་བའི་ཕོལ་སྦྱེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡང་དབྱུ་མ་པའི་དགོངས་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ནི་དབྱུས་སུ་དབྱུ་མ་པ་རང་གི་གཞུང་རྣམས་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པའོ། །
རྣམ་པར་རིག་པ་ཅམ་ལ་མ་ཞེན་པར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་
མཚོ་འཛིན་པར་མི་རྒྱས་པ་དེ་བས་ན་ཅི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སེམས་ཅམ་ཉིད་སྟོན་པ་
དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་འགའ་ཞིག་ཏུའོ། ། དེ་བསྟན་པ་ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྤྱོད་
བ་ཉིད་ནི་དང་བའི་དོན་ཁོ་ནའོ། ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ཞེས་གང་དུ་ཡང་མ་
གྲགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཡི་དེ་ཉིད་དོན་དམ་ཡང་། ། དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་རྣམས་སུ་འདོད། ། དེ་ནི་
བདེན་པ་མི་བསྟུ་བ། ། དེ་རྟོགས་པ་ལས་སངས་རྒྱས་བཟོད། ། ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་དོན་
དམ་པར་ཡོད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་པར་མཛད་པ་དང་། མེད་ཅེས་བྱ་བ་ཆད་ལྟོ། ། ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་ཡང་བཟོད་པར་མཛད་པའི་འཕགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སུན་ཕྱུང་བའོ། ། དེའི་སྤྲད་དུ་
སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་ལྟ་བའི་ཕོལ་སྦྱེས་པ་ཞེས་བཟོད་དོ། ། དེས་ན་ནང་གི་ཤེས་བྱ་ལ་བརྟེན་

ནས། ། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ནི་རྣམ་པར་བཀོལ། ། ཞེས་བྱ་བ་སུན་ཕྱང་བཤོ། ། རྟོག་གི་བ་རྣམས་
ནི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་དང་དོན་དག་ལས་ཡོངས་སུ་བསྐྱར་བར་བྱས་ནས་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པའི་ཚུལ་ལ་གནས་པའི་གཞུང་རྣམས་ཁ་ཅིག་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚུལ་ཉིད་གྱིས་བཤད་
པའོ། ། གང་གི་ཅ་བ་ཅན་འདི་བརྟུན་པ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཚུལ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྒྲིབ་
ཞེས་བྱ་བ་འཛིག་ཉེན་པས་བཟོད་པའོ། ། རྟོག་གི་བ་དེ་རྣམས་ཉིད་ཀྱི་འདོད་པ་རྣམས་སྒྲིབ་
དཔོན་སྒྲིབ་གྲགས་པའི་ཞལ་སྤྱན་གྱིས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་སུན་ཕྱང་བ་སྟེ། དོན་དམ་
པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཚུལ་ནི་སུན་འབྱེན་པ་ལ་ཡིན་ཏེ། དེ་དངོས་སུ་རང་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་
མངོན་པར་འདོད་པའི་བྱིར་རོ། ། གཞན་དུ་ན་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱང་དྲང་དོན་སྟོན་པར་
མཛད་པས་འདོད་པ་ཐ་དད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་བས་ན་བསྟན་པ་ཉིད་ལ་མ་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོར་
འགྱུར་རོ། དེ་རྣམས་ལ་དགོངས་ནས་འདི་གསུངས་ཏེ། གནས་བརྟན་ཆོས་སྦྱང་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱི་མཛད་པ་པོ་དེ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་སྦྱང་པ་ཉིད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ཡོངས་སུ་འདོར་བ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའོ། ། དགྲེས་ཤིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་གཟུང་བའོ། ། གདུལ་
བྱ་རྣམས་ཀྱི་བསྟན་པའི་དོན་འཛིན་པའི་བྱིར་རོ། ། འདིས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བསྟན་
པ་ལ་དོན་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པར་མཛད་དོ། ། ཉན་པ་པོ་རྣམས་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱས་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི། མངོན་པར་བསྟོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། མངོན་པར་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་སྟོན་དུ་འགོ་
བའི་བསྟོད་པའི་སྒྲ་འདི་ནི་ལས་དང་བཅས་པ་བསྟགས་པའི་དོན་ནོ། ། ཉན་པ་པོ་དེ་རྣམས་
ཀྱང་གང་ཡིན་ཞེ་ན་གསུངས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་
སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལོངས་སྦྱོད་རྫོགས་པའི་སྦྱའི་གསུངས་པ་ལ་
མངོན་པར་བསྟོད་དོ། ། གཞན་དག་ནི་སྤུལ་པའི་སྦྱའི་ལོ། ། འཛིག་ཉེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་
ཅན་གྱི་ཆོགས་ཏེ་མིའི་འཛིག་ཉེན་དུ་བསྟན་པའི་བྱིར་རོ། ། མིའི་ཆོགས་ཉིད་ཅས་བྱ་བའི་ཁྱད་
པར་དུ་མ་གྱུར་ཅིག དེ་བས་ན་ལྷ་དང་མི་དང་ལྷ་མ་ཡིན་དང་བྱི་ཟར་བཅས་པའི་ཞེས་བྱ་བ་
སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་རྣམས་དང་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་འཛིག་ཉེན་དེ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཡང་དག་པར་བསྐྱབ་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྫོགས་པའི་དོན་ལའོ། ། འཕགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་
ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རྒྱ་མཐུན་པའི་བསྟན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་རྣམ་པར་བྱང་པའི་རང་བཞིན་ཀྱང་

ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་ནམས་ལས་རིང་དུ་སོང་བས་ན་འཕགས་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ལྟོང་
ཕྱག་བརྒྱད་དུ་བསྐྱས་པས་ན་བརྒྱད་ལྟོང་པའོ། ། འདི་ལྟར་བརྒྱད་ལྟོང་པ་འདི་ནི། ཅི་ལྟར་
གསུངས་པའི་དོན་གྱི་ཆད་ཅེས་བྱ་བའོ། ། མིང་ལ་ཀ་ན་བྱས་པས་བརྒྱད་ལྟོང་པའོ། ། འཕགས་
པ་ཡང་ཡིན་ལ། བརྒྱད་ལྟོང་པ་ཡང་ཡིན་པས་ན་འཕགས་པ་བརྒྱད་ལྟོང་པའོ། ། དེ་ལ་ཡོངས་
སུ་གཏད་པ་འདི་ལ་ཀུན་ནས་བསྐྱོར་བས་ན་ཡོངས་སུ་གཏད་པའི་ལེའུ་སྟེ་རྟོགས་པ་ནི་ཡང་
དག་པར་ཐོབ་པ་མཐར་ཐུག་པར་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་གཏད་པའི་ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་སུམ་ཅུ་
ཅ་གཉིས་པ་རྟོགས་སོ། ། ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་བརྒྱད་ལྟོང་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་མཛད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་བྱང་པར་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཉིད་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པར་མཛད་པ་དེ་བས་ན། སངས་རྒྱས་སྐྱེད་པར་མཛད་པའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པར་མཛད་པ་ཞེས་བཅོད་དོ། ། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལམ་
ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་རྒྱད་ཁ་ཅིག་ནམས་ལ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉིད་དུ་
མཛད་པའི་བྱིར་དེ་ནམས་ཀྱི་ཡུམ་ཞེས་བཅོད་དོ། ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་བསྟན་པ་
ནི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་བ་ཞེས་བཅོད་པ་དེས་ན་རང་རྒྱལ་བ་དང་ཉན་ཐོས་ནམས་
ཀྱི་ཡང་ཡུམ་མོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ནི་བསྟན་པའི་ཆོས་སོ། ། དེའི་
ཕྱག་རྒྱ་ནི་རྒྱས་བཏབ་པའོ། ། འདི་ལས་ལྟག་པའི་བསྟན་པ་མེད་པའི་བྱིར་ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའོ། །
ཡང་ན་འདི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་པ་དེ་བས་ན་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཆོས་འདི་ཉིད་དེ། གང་
ཞེག་འདིས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བསྟན་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ལྟར་རྒྱས་བཏབ་པ་དེ་བས་ན་ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་
རྒྱའོ། ། ཆོས་ཀྱི་སྟོན་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཅི་ལྟར་བ་བཞིན་དུ་གསལ་བར་
མཛད་པས་ན་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་མའོ། ། ཆོས་ཀྱི་ལྟེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོ་འདོགས་པ་དང་སྐྱར་པ་
འདེབས་པའི་མཐའ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པས་ཆོས་ཀྱི་ལུས་ལ་དབུས་སུ་གྱུར་པ་དེ་བས་ན་ཆོས་ཀྱི་
ལྟེ་བའོ། ། ཆོས་ཀྱི་རྩ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འཁོར་
ནམས་ལ་འདི་ཉིད་བསྟན་པས་ན་བསྟན་པའི་སྐྱ་ནམས་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་

ཇོགས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་རྩ་བོ་ཆེའོ། ། ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་ལྟར་འཁོར་ལོས་སྐྱུར་བའི་
རྒྱལ་པོའི་ཕྱོགས་གང་གིས་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་འགོ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོབས་ཀྱི་ཆོགས་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་འགོ་བ་དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཡང་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྟུ་གཉིས་པ་
བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་གང་གིས་གཤེགས་པའི་ཕྱོགས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཤེགས་ཏེ། དེ་བས་ན་ཆོས་
ཀྱི་ཚུལ་ལོ། ། ཆོས་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་རྣམས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སྟོབས་
བརྟུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །
ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། ། དེ་དག་ཆོས་གཞན་རྣམས་
ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར་རིན་པོ་ཆེ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་འདི་ནི་གཏེར་ཏེ། བཅོམ་ལྷན་
འདས་མ་ཉིད་ཀྱི་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་བསྒྲུབ་པའི་རིམ་པས་ཐམས་ཅད་དུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་
རོ། ། ཆོས་ཀྱི་མཛོད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ་གང་ཞིག་དེ་ནི་
བཅོམ་ལྷན་འདས་མས་བསྐྱུས་པ་དེ་བས་ན། འདི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་
མཛོད་དོ། ། མི་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསྟན་པར་
ལྷུར་པ་ཡང་ཟད་པ་མེད་པ་དེ་བས་ན་མི་ཟད་པའོ། ། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་དང་། རྩིས་མཛོད་པ་
མཐོང་བ་སྐྱར་མའི་ཕྱིར་བཞིན་བྱ་བ་ནི། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་དང་། རྩིས་མཛོད་པ་
གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ཡང་ཡིན་ལ་སྐྱར་མའི་ཕྱིར་བཞིན་བྱ་བའི་བསྐྱུ་བའོ། ། ཆོས་
གསུང་རབ་ཀྱི་ཕྱང་པོའི་རྒྱན་དུ་ལྷུར་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྐྱར་མའི་ཕྱིར་བཞིན་འབྲུ་བས་ན་བཅོམ་
ལྷན་འདས་མ་སྐྱར་མའི་ཕྱིར་བའོ། ། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཐུ་དྲིག་དང་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་
ཀྱིས་བརྩམ་པའི་ཆོགས་ཀྱི་བྱུང་པར་ནི་སྐྱར་མའི་ཕྱིར་བཞིན་བཟོད་དོ། ། བདེ་བ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་ནི་འཛིག་ཉེན་དང་འཛིག་ཉེན་ལས་འདས་པ་རྣམས་
སོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་ནི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་སྤྱན་སྐྱུམ་ཆོགས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའོ། ། ཇོགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་དང་གི་སྒྲ་ནི་འདུས་པ་དང་ལེའུ་ཡོངས་སུ་ཇོགས་པ་ལའོ། ། བཅོམ་ལྷན་འདས་མའི་མན་
ངག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་འདི་ཇོགས་སོ། ། གཏིང་དཔག་
དཀའ་ཞིང་ཡང་དག་མཐའ་ཡི་རྒྱ་མཆོ་ལས་ནི་རྩིས་པ་ཀུན་གྱི་ལྟ་བུ། ། ཕྱང་

པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བའི་མི་མཉམ་མ་རིག་རྒྱུད་གིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱོད་པ་ལས། ། ཞི་
བས་དེ་དང་ལྟན་ཅིག་ཉིད་དུ་ཐིམ་པར་འགྱུར་ཏེ་སྤྲུགས་སུ་ཆུད་པ་གང་ནམས་ཀྱིས། ། སྤུབ་
པའི་བསྟན་པ་བདུད་ཅི་འདི་ནི་འཕྱངས་ཏེ་ཤིན་ཏུ་རིང་བར་པ་རོལ་ཉམས་པ་ནམས། ། གང་
ཞིག་གཞུང་འབྲེལ་དང་ནི་པ་རོལ་བྱིན་ཚུལ་དང་། ། གང་ཞིག་འཕགས་པ་སྤྱ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡང་དབྱ་
མ་དང་། ། འོན་པ་སྤྱུས་དང་ནི་དྲི་བ་ནམ་པར་ངེས་པ་ལས། ། གང་ཞིག་གཞན་ཡང་མཐོང་བ་
དེ་ལས་བདག་གིས་བྲིས། ། གང་ཞིག་ང་རྒྱལ་གྱིས་འབྲེལ་གསུང་རབ་འཆད་པར་བྱེད་པའི་
འོན་དེ་ནམས་ལ་ཉེར་བཏགས་ན། ། འབར་བའི་དཔྱལ་བར་བསྐྱལ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པར་རང་
ཉིད་ཀྱིས་ནི་ལྷེ་དང་མགིན་པ་ལ། ། གཤེན་རྗེའི་བྱ་ནམས་ཚལ་ནོ་བའི་ཕུར་པས་བཅན་ཐབས་
ཀྱིས་ནི་བརྒྱ་ཕྲག་ཡང་དང་ཡང་། ། རྒྱུད་གྲགས་གཉིས་གཉིས་ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་སློབ་དང་
ནི་འབྲིལ་བས་འབྲིགས་པར་ཡང་ནི་བྱེད། ། སྤུབ་པ་རྒྱལ་པོའི་བསྟན་འཛིན་ཅེ་མོར་གྱུར་པ་
འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་དེ་ནི་གང་དུ་གཤེགས། ། གང་དུ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་ལོང་བའི་
སྟན་པར་མཆོག་གི་ཉི་མའི་གཉིན་ནི་རབ་སྒྲེས་པ། ། གང་དག་གིས་ནི་དེ་ལྟར་ལམ་བྱང་
མཁས་པ་ནམས་ཀྱིས་བགོད་ཅིང་ཉེར་བགོད་སྤངས་གྱུར་པས། ། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱིས་ཐོངས་
པར་འགྱུར་བ་ལས་དང་བྲལ་བ་ནམས་ཀྱི་འོན་དུ་དཀའ་བས་བྱས། ། ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་
པའི་རང་བཞིན་འདི་ནི་མི་འདྲ་སྤུབ་པའི་དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ། ། ལེགས་པར་བཤད་པ་བརྗོད་
པར་འབྱུང་བྱིར་བདག་གིས་བསྟགས་པ་དང་བཅས་རྒྱས་པར་བྱས་པ་ལས། ། བྱས་པ་ཤེས་པ་
ནམས་ཀྱིས་གྱས་བྱས་འདི་ནི་བསྐྱུང་བྱ་བ་ཐལ་སྒྱུར་བདག་ནི་གསོལ་བ་འདེབས། ། ལྟོན་པའི་
བསྟན་པ་འཁྲལ་པ་ཁྲེལ་ཡིན་བ་སྟེ་བདག་ཉིད་གཅིག་སུ་ཡིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། གང་གི་ཀྱན་
ནས་ཚོད་པ་ནམས་ལ་པ་རོལ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐའི། ། ལྟོ་བ་ཁེངས་པ་བརྗོད་པའི་མེ་འདི་རབ་ཏུ་
འབར་བ་ཡིན། ། དྲང་སྟོང་མིན་པའི་བཤད་པའི་འདམ་རྩལ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ལས། ། རྒྱལ་བ་
ནམས་ནི་སྦྱོང་མཛད་ཞི་བ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ནི་གའོན་པར་བྱས། ། རྟོག་གི་དུག་ཀྱང་ཤེས་
ཤིང་རིག་བྱེད་ཀྱིས་རྒྱབ་བྲམ་བེ་ནམས་དང་ཚོད་པ་ལས་ནི་ནམ་པར་རྒྱལ། ། ལྟན་དང་གས་
དམ་པ་བརྩམས་པའི་ཡོན་ཏན་འདི་ནམས་ཀྱིས་ནི་སྐབས་སུ་གྱུར་ལ་འབྲས་བྱ་ཅི་ཞིག་ཡིན། །
གལ་ཏེ་སྟེ་སྟོན་གསུམ་ལ་གོམས་པ་གང་གི་ཆོ་ན་རྗེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡུམ་གསུམ་ལ་ཡང་

ནི། ཐོགས་མེད་པ་ནི་པ་རོལ་ཕྱིན་ཚུལ་གལ་ཏེ་གང་དུ་འཕགས་པ་ཁྱ་སྐྱབ་བཞིན་པ་ཡང་། །
བདག་ཅག་གིས་ནི་སློ་ཡིས་བྱས་པའི་ངོ་མཚར་ནམས་ཀྱིས་རིག་པ་ནམས་ལ་མཐའ་ཡང་མེད་
པ་ལ། །གང་དང་གང་དུ་ཡང་ནི་གཉིས་དང་གསུམ་དང་བཞི་ཡང་བདེ་བར་གྲོགས་པོ་ནམས་
ནི་རྟེན། །སྲིད་པ་གཞན་ཡང་རྒྱ་ཆེ་བ་ལ་འབད་པ་ཆེན་པོ་ནམས་ཀྱིས་སློ་དང་ལྡན་པར་བྱས་
པ་ནི། །གཅིག་གམ་གཉིས་ཀྱང་མིན་ཏེ་ཡོངས་སུ་ལོག་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ནང་གི་བདག་ཉིད་རིག་
པ་ཤེས་པ་ནམས། །བདག་གི་བཤད་པ་ཡང་དག་དོན་གྱིས་བསྐྱུས་ལ་གང་ཞིག་མི་གྲས་པ། ང་
རྒྱལ་གྱིས་ནི་སྐྱེ་བོ་ངན་པ་སུན་དབྱུང་བར་ནི་མི་རྒྱས་ཏེ། །སྤང་ཆེན་གཙོ་བོའི་མཆེ་བ་གཉིས་
ནི་བསྟོན་ཚུའི་ཐིགས་པ་སྣ་ཆོགས་ཅན། །སུ་ཞིག་གིས་ནི་ལག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་
གདོན་པར་ཡང་ནི་རྒྱས། །དབྱང་རྒྱན་དང་ནི་གདུ་བྱ་གཏོར་ཅིག་དབང་ཕྱག་ཆེན་པོས་རིག་
པའི་གོར་མ་འདྲེན་བྱེད་པ། །སློན་པོ་གསེར་གྱི་འོད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཐ་དད་དུ་མ་ནམས་ཀྱིས་
དོར་བར་མ་བྱེད་ཅིག དཀའ་ཐུབ་དག་པོ་ནམས་ནི་བྱས་ནས་ལྟ་ནམས་བསྟེན་ཞིང་གང་ཞིག་
འདི་ནི་སྐྱབ་བྱེད་པ། །གང་གིས་རིག་པས་ཀྱང་ནི་ལྷགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གསེར་དུ་བསྐྱུར་བས་ངོ་
མཚར་དོན་དུ་འབྱུང་། །བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཤེས་རབ་པ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་འདི་བཤད་པས་ནི་
ཐོབ་པའི་དགོ་ནམས་ཀྱིས། །དཔལ་ལྡན་རྡོ་རྗེ་གདན་དང་ཉེ་བར་གང་ཆེ་འདིར་ནི་མགོན་པོ་
བྱམས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས། །སྐྱེས་བུ་བྱ་མཆོག་རྒྱ་ག་གེ་སར་གསར་པའི་ཤིང་གི་གྲིབ་མ་ནམས་
ལ་ངལ་བསོ་ནས། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ནི་སློན་ལམ་བྱས་ནས་དེ་ཆེ་ངེས་པར་བྱང་ཆུབ་
ཐོབ་ཀྱང་ཅིག མི་ཡི་དབང་པོས་བརྟེན་ཅིང་བཟུང་པའི་ཕྱགས་མས་ཕྱག་དར་ལེགས་པར་
བྱས་པ་དེ་ཡིས་ནི། །ཞབས་དང་ཉེ་བའི་པད་མའི་རྩལ་ནི་རིང་པོར་བསྐྱད་པས་སྤང་བ་མེད་ལ་
འཆོ་བ་པོ། །མི་ཡི་བདག་པོ་རྣ་མ་པུ་ལས་ས་སྤྱོད་མཛད་པའི་གནས་ཀྱི་སྤྲི་ཏིག་ཕྱིང་བ་ནི། །
དཔལ་ལྡན་རྒྱལ་པོ་ཇ་གད་ཏ་ལར་གནས་པར་བྱེད་པ་བདག་གིས་ནམ་བཤད་འདི་བྱས་སོ། །
བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་བརྒྱད་སྟོང་པའི་ནམ་པར་
བཤད་པ་མན་ངག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྫོགས་སོ། །། །འདིའི་གཞུང་ཆད་ནི་ཤ་ལོ་
ཀ་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱད་དོ། །དཔལ་ལྡན་ང་རྒྱལ་སྟོང་གིས་རྒྱལ་སྲིད་མཛད་པའི་ལོ་བདུན་པ་ལ་
དགུན་ཚྭ་འབྲིང་པོའི་ཆོས་བཞི་ལ་དཔལ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་ལྷ་ཁང་དུ་བྲིས་པའོ། །རྒྱ་གར་གྱི་

མཁན་པོ་ཨ་ལྷ་ཀ་དེ་བ་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་དག་སློང་ཚུལ་ཁྲིམས་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་
དཔལ་སྐྱེའུ་རིའི་བྱང་དུ་ཆོས་སྒྲོན་དབུག་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བསྐྱར་བའོ། ། ལྷོ་སྤྱོད་
གསུམ་ནི་འཛིན་བྱེད་པ། གཉལ་གྱི་བྱི་ལྷ་ན་བཞུགས་པའི། ། དགེ་བཤེས་སློ་གྲོས་འབྱུང་གནས་
ཀྱིས། ། ལུ་སྤུལ་ཡོན་བདག་མཛད་ནས་ནི། ། དངོས་ཅག་ལོ་པའ་ནམ་གཉིས་ཀྱིས། ། རྣམ་
བཤད་འདི་ནི་བསྐྱར་པ་ཡིན། ། བསོད་ནམས་འདི་ཡིས་དུས་ནི་ཐམས་ཅད་དུ། ། མཆོག་གི་
སེམས་ཅན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས། ། འཛིན་ཏེན་པ་ཡི་སྤྱུག་བསྐྱེད་སེལ་བྱས་ཤིང་། ། ནད་
མེད་རྣམ་པར་འཆེ་མེད་འབྱུང་གྱུར་ཅིག ། ཤུག་ཏེ་དགེ་སློང་ཚུལ་ཁྲིམས་འབྱུང་གནས་སྤྲས་
པའི་ཐེག་པ་མཆོག་གི་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་གང་ཡིན་
པ་འདིས་མཁན་པོ་དང་། སློབ་དཔོན་དང་། ས་དང་མ་སྤོན་བྱ་འགོ་བར་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་
ཀྱི་སྤང་བོ་མ་ལུས་པས་སླ་ན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་ཅིག ། འབྲེལ་པ་
འདི་ཉིང་པ་ལོ་རྒྱུ་བས་སྤྱོད་མོར་བསྐྱར་ཡང་བྱིས་གཞན་ལ་མ་འཕེལ་བས། སྤར་དཔེ་བྱི་མ་རྟེན་
པ་ལས་བྱིས་སླ་མ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ཕྱག་དཔེ་རྒྱ་ཡིག་གི་ནང་ནས། དགེ་བཤེས་ཅོག་རོ་སྟོན་
གཞོན་ཀྱིས་རྟེན་ནས་བྲིས་པའོ། ། ། །